UUMBAJI MPYA

[Flyleaf]

MASOMO

NDANI YA

MAANDIKO

"Njia ya Watu Wanao Haki ni kama Mwanga
Unaong'aa, Unaong'aa Zaidi na Zaidi
Hadi Siku Kamili." Mfululizo wa

VI

Uumbaji Mpya wa

"Hivyo basi, tangu sasa hatumjui mtu yeyote kwa jinsi ya kimwili; naam, ingawa tulimjua Kristo kwa jinsi ya kimwili, lakini sasa hatumjui tena hivyo. Basi, mtu yeyote akiwa katika Kristo, ni kiumbe kipya: yale ya zamani yamepita; tazama, yote yamekuwa mapya." ***2 Wakorintho 5:16,17***

Kwa Mfalme wa Wafalme na Bwana wa Mabwana

KWA MASLAHI YA

WATAKATIFU WAKE WALIETOLEWA,

WAKISUBIRI KUCHUKULIWA KUWA WATOTO,

—NA YA—

"WOTE WANAOMWITIA BWANA KILA MAHALI," "NYUMBA YA

Imani,"

—NA YA—

UUMI UNAOINGURUMIA, UKIWA KATIKA MAUMIVU YA UJASILI NA

UKISUBIRI UFUNUO WA WANA WA MUNGU,

KAZI HII IMEWAJIBIWA.

"Ili kuwafanya wote waone ushirika wa fumbo ambalo tangu mwanzo wa ulimwengu
limefichwa katika Mungu." "Ambapo Yeye amejitoa kwa wingi kwa
sisi kwa hekima yote na busara, akiwa ametuonyesha mafumbo ya mapenzi
yake, sawasawa na mapenzi yake memu ambayo
Ameamua ndani Yake mwenyewe; kwamba katika utawala wa
utimilifu wa nyakati Yeye
ayaweze kukusanya pamoja katika
kimoja vitu vyote, chini ya
Kristo." ***Efe. 3:4,5,9;1:8-10***

Imeandikwa mwaka 1904 na Mchungaji Russell

[Fi]

"Uumbaji Mpya"

UTANGULIZI WA MWANDISHI

KAZI nyingi ya kila mtumishi wa Mungu hufanyika gizani—yaani, kama mshonaji wa zulia zuri tunasimama nyuma tukiona kidogo tu matokeo ya kazi zetu, na tukiamini kwamba kwa wakati ufaao wa Bwana tutasikia "Hongera" Yake na kuona matunda fulani. "Nitashibishwa ninapoamka katika mfano Wake."

Hata hivyo, Bwana ametupatia kwa ukarimu mkubwa moyo kuhusu ushawishi wa Juzuu hii katika sehemu mbalimbali za dunia katika mioyo ya watu wa Mungu. Tumepata furaha ya kusikia kutoka kwa wengi kuhusu baraka walizopokea kutokana na uelewa bora wa haki, utakatifu, na ukombozi, ulioahidiwa kwa Kanisa katika Neno la Mungu. Wengine wengi wametujulisha kuhusu baraka walizopokea kutokana na ushauri wa Kimaandiko uliotolewa kwa waume na wake, wazazi na watoto, kuhusu njia za amani, haki na ukuaji katika neema. Wengi pia wametujulisha kuhusu baraka na msaada mkuu kuhusiana na majukumu, haki na wajibu wa Wazee na Waladeni, na mpangilio wa Kimaandiko katika Eklesia. Tunafurahi kwa mambo haya na tunaamini kwamba kazi hii njema itaendelea chini ya mwongozo wa Kimungu kwa utukufu wa Bwana wetu na kwa faraja na ujenzi wa watu Wake.

Tunaweka mkazo kwenye ukweli kwamba tangu Juzuu hii ilipoandikwa, nuru imekuwa wazi zaidi kuhusu Agano kuu za Mungu. Sasa tunaona kwamba Agano la Sheria lilikuwa kielelezo cha Agano Jipya (la Sheria), ambalo linakaribia kuanzishwa wakati wa Kuja kwa Pili kwa Yesu, kupitia Mpatanishi mkuu, Yesu Kichwa na Kanisa Mwili Wake—kinyume cha mfano wa Musa, ambaye aliandika: "Nabii atawainua Bwana, Mungu wenu, kutoka katikati ya ndugu zenu, kama mimi." Musa alikuwa tu mfano wa Nabii huyu mkuu, na Agano la Sheria ambalo Musa aliliwasitawisha lilikuwa tu mfano au taswira ya awali ya Agano kuu la Sheria la enzi ya Milenia.

Mungu alimwamsha kwanza Yesu, Kichwa cha Msuluhishi huyu mkuu,

alipomfufua kutoka kwa wafu. Tangu wakati huo, amekuwa akiikuinua Kanisa kama Uumbaji Mpya; na wakati ndugu wote wa Mwili wa Kristo watakapokusanywa kutoka duniani kupitia maarifa ya Ukweli na kutakaswa na Roho Mtakatifu na kupatikana kuwa na haki kwa uaminifu hadi kifo, na wote watakapoinuliwa kwa nguvu za Mungu kutoka kwa hali za kidunia hadi hali za Kimbingu kama Mwili wa Kristo, Melkizedeki mkuu wa antitipu atakuwa amekamilika, Kuhani juu ya Kiti chake cha Enzi—Mpatanishi mkuu wa Agano Jipya atawekwa enzi kwa nguvu za Kimungu. Ndipo Agano Jipya litaanza kutumika, kama Mungu alivyosema kwa Israeli: "Tazama, siku zinakuja, asema Bwana, nitakapofanya Agano Jipya na Nyumba ya Israeli na Nyumba ya Yuda."

Mpatanishi wa antitipu, baada ya kukabidhi kikamilifu na milele kwa Haki ya Kimungu bei ya Afidhini ya Adamu na uzao wake, atachukua mamlaka kamili, na chini ya Agano hilo Jipya, lililotiwa muhuri hivyo, ataanzisha kazi ya kubariki na kurejesha wote wa uzao wa Adamu walio tayari na watiifu. Wote watakaokuja katika muafaka na Bwana watahesabiwa kama sehemu ya mbegu ya kiulimwengu ya Abrahamu, hadi mwishowe, mwisho wa Milenia, wote wanaoonyesha imani na utiifu watajulikana na Bwana kama mbegu ya Abrahamu. "Kwa kuwa mbegu hiyo, ukoo wote wa dunia watajibariki."

Kwa bahati mbaya, jina Agano Jipya, ambalo linahusu uhusiano wa Mungu na ulimwengu wakati wa Milenia, limetumika kuhusu Agano ambalo sasa linafanya kazi katika Enzi hii ya Injili pamoja na Kanisa. Agano letu, bila shaka, ni agano jipya kwa maana kwamba ni tofauti na Agano la Kiyahudi la Mlima Sinai, lakini si Agano JIPYA LENYEWE. Agano la Kanisa linatajwa katika Biblia kama "Agano kwa Dhabihu." Kuzingatia mambo haya kutawafaidi wasomaji wa Juzuu hii. Agano hizi zote zinahusiana. Zote zilionyeshwa na kuashiriwa katika Ibrahimu na Agano ambalo Mungu alifanya naye. Kanisa linaitwa Mbegu ya Kiroho ya Ibrahimu na kulinganishwa na nyota za mbinguni. Ulimwengu wa wanadamu wanapokuja

kuingia katika muafaka na Mungu watakuwa mbegu za kimwili za Abrahamu
—kama mchanga wa pwani. Mbegu ya Kiroho itakuwa njia ya baraka kwa mbegu ya asili.

Mada ya Kuhesabiwa Haki haijabadilika, lakini imepanuka na kufafanuliwa. Kama mwandishi angeandika Juzuu hii leo, angefanya mabadiliko madogo ya lugha, lakini bila mabadiliko yoyote halisi kuhusu maana na matumizi ya neno Kuhesabiwa Haki.

Sasa tunaona kwamba kuhesabiwa haki kwa ajili ya uzima ni jambo moja, na kuhesabiwa haki kwa ajili ya urafiki fulani na Mungu ni jambo lingine. Abrahamu, kwa mfano, na waumini waaminifu kabla ya Pentekoste, walihesabiwa haki kwa ajili ya urafiki na Mungu na kuwa na mawasiliano fulani Naye kupitia maombi, n.k.; lakini hawakuweza kupata haki kamili hadi Damu ya Upatanisho imemwagwa, na hadi ilipowasilishwa na kukubaliwa na Haki ya Kimungu—Baba. Vivyo hivyo, mwenye dhambi wa leo anayemkaribia Mungu anaweza kusemwa kuwa yuko katika njia ya kuhesabiwa haki—angekuwa na kibali kikubwa zaidi cha Mungu kuliko akiwa amejikita katika dhambi.

Wakati mmoja tulimwita mwenye dhambi aliye katika hali hii kuwa amehesabiwa haki, kwa sababu aliamini katika Yesu kama Mwokozi wake na alikuwa akijitahidi kwa ajili ya kujitolea kikamilifu. Sasa tunaona kwamba ingawa mtazamo wa mdhambi, kama ule wa Watu Waliotukuzwa wa Kale, unaweza kuitwa "uhesabiwa haki wa majaribio," haungefikia hali ya uhesabiwa haki kamili kutokana na dhambi hadi mdhambi anajitoa kikamilifu kwa ajili ya kutakaswa kwa Kuhani wetu Mkuu, Yesu, na kukubaliwa na Yeye kwa jina la Baba. Kisha, chini ya kifuniko cha haki iliyohesabiwa ya kafara ya Kristo, mwenye dhambi angekubalika kwa Baba chini ya Vazi la Kristo na kuzaliwa na Roho Mtakatifu.

Ni bahati kwa umati ambao wamesikia kuhusu Yesu na kuamini kwa sehemu, kwamba hali yao mbele za Bwana *si* ya haki kamili, kwamba Yeye anakataa kumtakasa mtu kikamilifu hadi watakapokuwa kwa agano wanafunzi Wake, wafuasi wa nyayo Zake. Hii ni kwa sababu haki inaweza kupatikana mara moja tu kwa kila mtu, na kama angetumia vibaya haki hiyo na kushindwa kupata uzima wa milele, angekuwa katika hali mbaya zaidi kuliko kama hakuwahi kutakaswa. Kama hajatakaswa

na amezaliwa kwa roho katika wakati huu, yeye si wa Kanisa, lakini atapata shiriki katika wema wa kafara ya Kristo na katika haki ambayo Ufalme Wake utatoa kwa kila mwanachama wa familia ya wanadamu—kando na Kanisa—Kanisa likipokea kile kitu bora zaidi ambacho Mungu amewawekea wale wanaompenda Yeye—utukufu, heshima, kutokufa, asili ya Uungu.

Kwa wengi haingeweza kuonekana kuwa na umuhimu kutaja tofauti hizi nyembamba kuhusu mada ya haki; na bado, tukiwa tumepokea ufahamu huu ulio wazi zaidi wa Mpango wa Kimungu, tunafurahi kuupitisha kwa wote wanao njaa na kiu ya haki—kwa Wanafunzi wote wa Biblia kila mahali.

Bwana aendelee kubariki Juzuu hii kwa ajili ya mema ya watu wake, ndiyo sala ya mwandishi,

CHARLES T. RUSSELL

Brooklyn, N.Y. Oktoba 1,
1916

MAUDHUI

SOMO LA KWANZA
"MWANZO"

Mwanzo Mbalimbali—Dunia Ilikuwapo—Wiki ya Uumbaji kwa Upangaji Wake—Urefu wa Siku za Enzi—Kukiri kwa Prof. Dana Kuhusu Dhana Zisizo na Msingi za Wanasayansi—Uthabiti wa Spishi Unapinga Nadharia ya Mageuko—Ndege wa Kinyonga wa Bwana Darwin—Nadharia ya Uumbaji wa Ulimwengu—Ushuhuda wa Kujitolea wa Maprofesa Silliman na Dana—Siku ya Kwanza ya Epoka ya Uumbaji—Ya Pili Vivyo Hivyo—Ya Tatu Vivyo Hivyo—Ya Nne Vivyo Hivyo—Ya Tano Vivyo Hivyo—Ya Sita Vivyo Hivyo—Mwanadamu, Bwana wa Dunia, Aliyebuniwa katika Mwanzo wa Enzi ya Saba—Muhtasari wa "Mahali pa Kukutania kwa Jiolojia na Historia," Na Sir J. W. Dawson, LL.D., F.R.S.—Enzi ya Saba—Siku ya Wiki ya Uumbaji—Urefu Wake—Mapumziko Yake—Lengo na Matokeo Yake—Jubili Kuu, ya Kimbingu na ya Kidunia, Inayotarajiwa Mwishoni Mwake 17

UCHUNGUZI WA PILI
UMBIAJI MPYA

Uumbaji Mpya Utenganishwa na Tofauti na Mengine Yote—Kwa Nini Ulichaguliwa Miongoni mwa Uumbaji wa Binadamu Badala ya Mengine
—Lengo la Uteuzi Wake—Misheni za Sasa na Zijazo—Jinsi ya Kuumbwa na Kuzaliwa kwa Asili Mpya—Uhusiano wa Karibu wa Wajumbe Wote Kati Yake na Kwa Kiongozi, Kichwa na Mchumba Wake—Maendeleo na Majaribio ya Uanachama
—Hisia ya Sita, au ya Kiroho, ya Uumbaji Mpya kwa ajili ya Kutambua Mambo ya Kiroho—Kwa Jina Gani Uumbaji Mpya Unapaswa Kujulikana, Ili Kuwa Waaminifu kwa Kichwa na Kujitenga na Mmoja Wetu wa Ndugu?.....59

SOMO LA TATU
WITO WA UUME MPYA

Hakuna isipokuwa "Waliotwa" Waliofaa—Wito Huu wa "Uokozi Mkuu" Ualianzia Lini—Wito wa Kutubu si Wito wa Asili ya Uungu—Wito wa Kiyahudi—Wito wa Injili—Kwa Nini si Wengi "Wakuu," "Wenye Hekima" au "Wenye Nguvu" wanaitwa—Ukuu ni Zawadi ya Unyenyekevu wa Kweli—Tabia ni Sharti la Wito—Ulimwengu Wakati wa Milenia Hautaitiwi, bali Unaamriwa—Muda wa Wito wa Injili Umewekwa Mpaka—Uumbaji Mpya Unaitwa au Kuvutwa na Baba
—Kristo Hekima Yetu—Kristo Kuhesabiwa Kwetu Haki—Halisi na

Uhalali wa Kuhesabiwa Utofautishwaji—Je, "Uumbaji Mpya" Unahitaji Uhalali?—Msingi wa Uhalali—Uhalali wa Watu Wastahiki wa Zamani ni Tofauti na Wetu—Uhalali wa Enzi ya Milenia—Kristo Aliyetengenezwa Kwetu ni Utakatifu—Utakatifu Wakati wa Enzi ya Milenia—Utakasaji Miwili Tofauti katika Mifano ya Kilevi—Hakuna Aliyekuwa na Urithi Nchi—Kikundi Kikubwa—Utakatifu wa Sehemu Mbili—Sehemu ya Mwanadamu—Sehemu ya Mungu
—Uzoefu hutofautiana kulingana na tabia—Utakatifu si ukamilifu wala hisia—"Yeye anayeponya magonjwa yako yote"—Umuhimu wa Kiti cha Neema—Jinsi Uhalali unavyojiunga na Utakatifu—Utakatifu tangu kufungwa kwa

"Wito wa Juu"—Uokoaji au Ukombozi wa Kanisa 85

SOMO LA NNE

UMBUZO MPYA ULIOTENGWA KABLA

Mtazamo wa Jumla wa Uteuzi—Fikra Sahihi—Hakuna Madhara kwa wasiochaguliwa—Tofauti Kati ya "Wateule" na "Wateule wa Kweli"—"Kuna Dhambi Inayo Pelekea Kifo"—"Ni Jambo la Kutisha Kuanguka Mikononi mwa Mungu Aliye Hai"—Kikundi Kikubwa—Mavazi Yao Yaliosafishwa na Kuwa Meupe kwa Damu ya Mwana-Kondoo—Mzabibu Mteule na Matawi Yake
—Uchaguzi Mbalimbali Hapo Zamani—Hakuna Kati Yao Uliokuwa wa Milele—Yakobo na Esau Mifano—"Yakobo Nilimpenda"—"Esau Nilim "Aliyechukiwa"—Farao—"Hata kwa kusudi hili nimekuinua"—Mungu kamwe hasukumi hiari—Farao si tofauti na kanuni hii—"Mungu aligandisha moyo wa Farao"—Taifa la Israeli lilichaguliwa—"Basi, Mwjewu ana faida gani?" Kwa Kiasi Kikubwa Kwa Njia Zote"—Wateule "Uumbaji Mpya"—Umuhimu wa "Neema"—Mfano wa "Wenye Mfalme Mwenyewe"—Walioteuliwa "ili Wafanane na Surati ya Mwanawe"—"Waliotajwa Kulingana na Kusudi Lake"—Sifa na Tabia za "Waliotajwa"—Mungu akiwa upande wetu"—Ufasiri wa hoja ya Mtume—Kuhakikisha wito na uteuzi wetu—Uwanja wa mbio—"Ninakaza mbele kuelekea alama"—"Jikujua kuwa mmechaguliwa na Mungu." 163

UTAFITI V

MASHIRIKA YA UUME MPYA

"Mawe Hai" kwa ajili ya Hekalu la Kiroho—Uumbaji Mpya wa Kinafiki dhidi ya Uumbaji Mpya wa Kweli—"Fumbo la Mungu" na "Fumbo la Uasi"—Uratibu wa Antikristo Mkubwa—Maandiko Yanaaminika—Uhuru Ulioruhusiwa kwa Ulimwengu na kwa Ukanamwengu
—Utaratibu Kutokana na Mchafukoge—"Kwa Wakati Uliopangwa"—"Mwisho wa Enzi"—Mzabibu wa Upandaji wa Baba—"Mitume Kumi na Mbili wa Mwana-Kondoo"—Paulo Mrithi wa Yuda—Idadi ya Mitume Imefungwa kwa Kumi na Mbili—Uteuzi wa Kitume—Mitume

Watu Wenye Nguvu—Mtume Paulo "Hakupungukiwa na Wenzake"—Uhamasishaji wa Wale Kumi na Wawili—Usimamizi wa Kimungu wa Maandiko ya Mitume—"Jabali Hili Nitalijenga Kanisa Langu"—Mafahamu ya Injili—Fungu za Mamlaka—Utume Usio na Makosa—Mapingamizi Yanazingatiwa—"Mmoja Ndiye Bwana Wenu"—Kanisa la Kweli ni "Kundi la Mungu"—Mitume, Manabii, Wainjilisti, Walimu—Uundaji wa Bwana wa Uumbaji Mpya Umekamilika Kabisa—Yeye Pia Ndiye Msimamizi Wake—Zawadi za Roho Zilisitishwa Pamoja na Uhitaji Wake—Umoja wa "Imani Iliyowekwa Mara Moja kwa Watakatifu"—Umoja wa Nguvu, wa Kikristo-Kinyume—Wamashemasi, Wazee, Wadiakoni—Maana Halisi ya "Nabii"—Unyenyekevu ni Muhimu kwa Uzee—Sifa Nyingine Muhimu—Wadiakoni, Wahudumu, Wafanyakazi—Walimu Kanisani—Wengi Wanapaswa Kuwa na Uwezo wa Kufundisha
—"Msije kuwa walimu wengi, ndugu"—"Hamnahitaji mtu yeyote awafundishe"—"Yule anayefundishwa" na "Yule anayefundisha"—Sehemu ya mwanamke kanisani—Wanawake kama wafanyakazi wenzake—"Afunikwe" 195

SOMO LA SITA

MPANGO NA NIDHAMU KATIKA UUME MPYA

Maana ya Uteuzi—Ni Waziri Kumi na Wawili Wanaopewa Mamlaka Kamili Pekee—"Wakleri" na "Walei"—Kuchagua Wazee na Wadiakoni—Kuwaweka Wazee katika Kila Kanisa—Nani Anaweza Kuchagua Wazee na Vipi—Wengi Sio Watosha—Huduma Mbalimbali—Huduma Inayolipwa?
—Nidhamu katika Eklesia—Miito ya Kufundisha Isiyo Sahihi—"Waonyeshe Wale Wasio na Nidhamu"—Kukemea Sio Agizo la Kawaida—Kukemea Hadharani ni Adimu—Hakikisheni Hakuna Anayelipiza Uovu kwa Uovu"—Kuhimiza Upendo—"Kukusanyika Kwetu"—Aina na Hali ya Mikutano Yetu—Mafundisho Bado ni Muhimu—Fursa za Maswali—Mikutano Yenye Faida Iliyofafanuliwa—"Kila Mtu Awe na Uhakika Kamili Katika Nafsi Yake"—Huduma za Mazishi—Matoleo, Michango, Hisani 273

SOMO LA VII
SHERIA YA UUME MPYA

Kutolewa kwa Sheria Kunadokeza Uwezo wa Kuitii Sheria Hiyo—Sheria ya Kimungu Kama Ilivyoandikwa Awali—Sheria ya Uzima Haikuweza Kutolewa kwa Uzao Uliodondoka—Ukombozi Sio kwa Sheria, Bali kwa Neema—Agano la Sheria Limetimika na Agano Jipya Limefungwa kwa Dhabihu Moja ya Kristo—Sheria ya Sinayi kwa Israeli wa Mwili Pekee—Sheria ya Agano Jipya—Amri ambayo watakatifu huendelezwa chini yake—Uumbaji mpya ulio tofauti na wa pekee katika uhusiano wa kimungu na katika agano—Ukuaji katika kuthamini Kamili

Sheria—Kukimbia Kuelekea Lengo na Kusimama Thabiti Hapo—Kanuni ya Dhahabu—Sheria Kamili ya Uhuru.....349

SOMO LA NANE
MAPUMZIKO, AU SABATO YA UUME MPYA

Mabadiliko ya Mienendo ya Kimungu Yalianza Kuanzia Msalaba—Wakati Mitume Walipohubiri katika Makanisa Siku ya Sabato Haikuwa Idhini ya Sabato ya Kiyahudi au Mfumo Wake Kuwa wa Lazima kwa Uumbaji Mpya—Jengo Ambalo Mtu Anahubiria Injili Halina Athari kwa Ujumbe Wake—Wala Siku Hiyo Haina Uhusiano—Asili ya Siku ya Kwanza ya Wiki kama Sabato ya Kikristo—Utiifu Wake Ulianza Muda Mrefu Kabla ya Enzi ya Konstantino—Takriban Maonyesho Yote ya Bwana Aliyesimama Watu Waliotokea Siku ya Kwanza—Utiifu wa Jumla wa Siku ya Kwanza kama Sabato ni Suala la Shukrani—Hata hivyo, si ya Uteuzi wa Kimungu—Ufaransa na Nambari Saba—Sabato ya Israeli ni Mfano—Lilipoanza Sabato ya Uumbaji Mpya, na Jinsi Inavyoendelea.....379

MASOMO IX
HUKUMU YA UUME MPYA

Yehova, Mhukumu Mkuu wa Ulimwengu—Baraka Zote, Neema, N.k., Zinatoka kwa Yehova, Kupitia kwa Mwana—Uumbaji Mpya Kuwa Washirika na Warithi Wenzao wa Kristo—"Mamlaka Yote Mbinguni na Duniani Imenipewa Mimi"—Hukumu ya Baba ya Kuwahukumu Wanadamu Tayari Imedhihirishwa—Hukumu Wakati wa Milenia ni ya Huruma na Msaada—Hukumu ya Mwisho ya Utendaji Itakuwa Haki Bila Huruma—Hukumu ya Uumbaji Mpya Wakati wa Enzi ya Injili—Uumbaji Mpya Unahukumiwa na

Sheria Kamilifu ya Upendo—Usimamizi wa Kichwa Chenye Utukufu juu ya Mwili—"Kwa Hukumu Mliyohukumu, Nanyi Mtahukumiwa"—Tunapaswa Kujihukumu Sisi Wenyewe Kihalisi—"Yule Anayenihukumu Ndiye Bwana"—Kanisa Linapaswa Kuhukumu Baadhi ya Masuala
—"Ndugu Yako Akikukosea"—Samahani Mara Sabini na Saba—Makosa Dhidi ya Kanisa—Sote Lazima Tuonekane Mbele ya Korti ya Kristo 395

MASOMO X
UBATIZO WA UUME MPYA

Ubatizo katika Karne ya Pili—Wadhamini katika Ubatizo—Sherehe za Ubatizo za Kanisa la Roma—Ubatizo wa Watoto Wadogo, Kwa Nini Ulianzishwa—Ushuhuda wa Maandiko kuhusu Ubatizo—Mtazamo wa "Mwanafunzi"
—Mtazamo wa "Mbaptisti"—Mtazamo wa Kweli—Ubatizo katika Kifo cha Kristo

—"Kwa Roho Mmoja Sote Tumebatizwa Kuingia Mwili Mmoja"—Ubabtizo wa Moto—Ubabtizo wa Alama kwa Maji—Je, Ubabtizo wa Alama Unahitajika?—Alama Sahihi—Nani Anaweza Kuendesha
—Fomu ya Maneno—Kurudia Alama—"Kubatizwa kwa ajili ya Wafu." ...421

MASOMO YA XI
PASI YA UUME MPYA

Nira ya Misri na Ukombozi Kwake, katika Mfano na Kinyume Chake
—"Kanisa la Wapiliwa wa Kwanza"—"Sisi, Tukiwa Wengi, Tuko Mkate Mmoja"—Kumbukumbu Bado Inafaa—Nani Anaweza Kusherehekea—Nani Anaweza Kuongoza Ibada—Ratiba ya Ibada—Pasaka-Passa—Dondoo kutoka Encyclopedia ya McClintock na Strong 457

MASOMO YA KUMI NA MBILI
HAKI NA WAJIBU WA KIFAMILIA NA MINGINE
YA UUME MPYA

Majukumu Mbalimbali ya Kiumbe Mpya—"Wote Umoja Katika Kristo Yesu"—Uhusiano wa Kila Mtu Haukusudiwi—Mwanamume na Mwanamke katika Mpangilio wa Kimungu—Uongozi wa Mwanamume Sio Utawala wa Kidikteta—Ndoa ya Uumbaji Mpya—Ushauri kwa Viumbe Wapya katika Hali Mbalimbali za Muungano wa Ndoa—Katika Tukio la Kuachwa—Dhamiri Ni Jaribio la Mwisho—Wanaume Wasio na Uwezo wa Kuzaliana, Bikira, Kujinyima Ndoa—"Kwa Bwana Pekee"—Majukumu ya Wazazi.....485

SOMO LA KUMI NA TATU
WAJIBU WA UWAZI WA UUME MPYA

Majukumu Makubwa Hujumuika na Matumizi ya Nguvu za Uzazi—Mawazo ya Kabla ya Kuzaliwa—"Mfundishe Mtoto Njia Ayopaswa Kuchukua!"—Ushawishi wa Shule za Jumapili—Uaminifu wa Watoto—Nguvu ya Dokezo katika Malezi ya Mtoto—Watoto Wetu Wakati wa Taabu—Burudani Inayofaa na Isiyofaa—Ndoa za Watoto wa Viumbe Wapya 519

UCHUNGUZI XIV
Wajibu Mbalimbali wa Kidunia wa Uumbaji Mpya

"Fanya mambo kwa uaminifu mbele ya macho ya watu wote"—"Usidai mtu yeyote

chochote"—"Kopa, bila kutegemea kurudishiwa chochote"—Heshima ya Kikristo—"Usifikirie kesho"—"Lengo langu ni Kristo, na Kristo pekee"—"Ni rahisi zaidi ngamia kupita

Kupitia Macho ya Sindano, Kuliko Mtu Mwema Kuingia katika Ufalme wa Mungu"—Bima—Mashirika ya Faida ya Pamoja, n.k.—Kujichanganya kwa Dhamira Njema—"Kumbariki Mungu na Kuwaapia Watu Laana"—Majukumu ya Kijamii—"Waheshimu Watu Wote"—Je, Uumbaji Mpya Washiriki katika Uchaguzi wa Umma?—Kiumbe Mpya na Mageuzi ya Kimaadili—Kuvaa Mavazi ya Gharama Kubwa—Tusubiri Mapambo ya "Utukufu, Heshima na Uhai Usioisha" 563

MASOMO XV
ADUI NA MASHIKAMKO YA UUME MPYA

"Mtu Mzee"—Ulimwengu kama Adui wa Uumbaji Mpya—Mpinga Mkuu—Alikuwa Mwongo na Mwauaji tangu Mwanzo—Washirika wa Sa-tan katika Uovu—Vikosi vya Mashetani—Jinsi Uongo wa Kwanza wa Sa-tan Unavyoendelezwa—Christian Science na Theosophy—Hatupambanui [tu] na Nyama na Damu"—Huduma ya Uovu—Mashambulizi ya Mpinga—"Sala ya Imani Itawaponya Wagonjwa"—"Iwapo Shetani Atamwondoa Shetani" Ufalme Wake Unapungua—Penda Haki—Chukia ***Uovu—Marko 16:***9-20—Kanisa la Jina tu kama Mpinga wa Uumbaji Mpya—Gwanda la Mungu 599

MASOMO XVI
URITHI WA SASA WA UUME MPYA

Matunda ya Kwanza ya Roho—Matumaini ya Kweli dhidi ya Matumaini ya Uongo—Matumaini Yetu—Mwivi Peponi—Tamaa Kali ya Mtume Paulo—"Hema Yetu ya Kidunia" na "Hema Yetu Iliyoko Mbinguni"—Tukio la Mageuko—"Wa Kwanza Wataliofufuka Kati ya Wafu"—Furaha za Sasa za Uumbaji Mpya—"Ombeni, Nanyi Mtapokea, Ili Furaha Yenu Iwe Timilifu"—Imani, Tunda la Roho na Sehemu ya Urithi wa Uumbaji Mpya. 659

MASOMO XVII
URITHI WA UFUFUKO WA UUME MPYA

Jicho na Sauti ya Imani Lazima Zifunzwe Ili Kuweza Kuthamini Mambo ya Kiroho kwa Utofauti—"Kama Wote Katika Adamu Wafu, Hivyo Wote Katika Kristo Watafanywa Hai"—Baada ya Ufufuo Kuelekea Uzima—Anastasis—Kusimama Tena au Ufufuo—Sio Hukumu, au Kesi, kwa Dhambi Zilizopita, Bali Jaribio Lingine la Uzima—"Kuhesabiwa Kuwa Wastahiki Kupata Ufufuo"—Adhabu kwa Dhambi za Maisha Haya—"Dhambi za Watu Wengine Huenda Kwanza Kwenye Hukumu"—"Hivyo Ndiyo Ufufuo [Mkuu] wa [Wafu Maalum]"—"Bado Haijaonekana Tutakavyokuwa"—"Tutafanana Naye." 693

[F17]

MASOMO YA MAANDIKO

UCHUNGUZI I
"MWANZO"

Mwanzo Mbalimbali—Dunia Ilikuwa—Wiki ya Uumbaji kwa Upangaji Wake—Urefu wa Siku za Enzi—Kukiri kwa Prof. Dana Kuhusu Dhana Zisizo na Msingi za Wanasayansi—Uthabiti wa Spishi Unapinga Nadharia ya Mabadiliko—Ndege wa Kifaranga wa Bwana Darwin—Nadharia ya Uumbaji wa Ulimwengu—Ushuhuda wa Uaminifu wa Maprofesa Silliman na Dana—Siku ya Kwanza ya Enzi ya Uumbaji—Ya Pili Vivyo Hivyo—Ya Tatu Vivyo Hivyo—Ya Nne Vivyo Hivyo—Ya Tano Vivyo Hivyo—Ya Sita Vivyo Hivyo—Mwanadamu, Bwana wa Dunia, Aliumbwa katika Mwanzo wa Enzi ya Saba—Muhtasari wa "Mahali pa Mkutano wa Jiolojia na Historia," Na Sir J. W. Dawson, LL.D., F.R.S.—Enzi ya Saba—Siku ya Wiki ya Uumbaji—Urefu Wake—Mapumziko Yake—Lengo na Matokeo Yake—Jubili Kuu, ya Kimbingu na ya Kidunia, Inayotarajiwa Mwishoni Mwake

WENGI ni wajumbe wa Yehova, na ni wasiohesabika vyombo vyake, vinavyohusiana na sifa moja baada ya nyingine ya uumbaji wake; lakini nyuma ya vyote kuna hekima na nguvu yake ya uumbaji. Yeye peke yake ndiye Muumba, na, kama Maandiko yanavyothibitisha, "Kazi zake zote ni kamilifu." Anaweza kuruhusu malaika wabaya na wanadamu wabaya kupotosha na kutumia vibaya kazi yake kamilifu; lakini anatuhakikishia kwamba uovu hautaruhusiwa kwa muda mrefu kufanya uharibifu na madhara; na kwamba hatimaye, atakapouzuia na kuangamiza uovu, tutatambua kwamba aliuruhusu ili kujaribu, kuthibitisha, kusafisha, kung'arisha na kufanya utakatifu wake mwenyewe, tabia yake ya neema na mpango wake kung'aa zaidi machoni pa viumbe vyake vyote wenye akili.

Tunaposoma katika kitabu cha Mwanzo, "Mwanzo Mungu alitengeneza mbingu na nchi," tunapaswa kukumbuka kwamba mwanzo huu hauhusiani na ulimwengu wote, bali ni kwa sayari yetu pekee. Ndipo "nyota za asubuhi zilipolia pamoja" na wana wote wa Mungu walio malaika "walipopiga kelele kwa furaha"—wakati

[F18]

Bwana aliweka misingi ya dunia na "akafanya wingu kuwa vazi lake, na giza nene kuwa kitambaa chake cha kuzunguka." (***Ayubu 38:4-11***) Lakini mwanzo wa awali zaidi unatajwa katika Biblia; mwanzo kabla ya uumbaji wa wale wana wa Mungu walio malaika; kama tunavyosoma: "Hapo mwanzo alikuwapo Neno [Logos], naye yule Neno alikuwa pamoja *na* Mungu, naye yule Neno alikuwa Mungu. Yule Neno alikuwa hapo mwanzo pamoja *na* Mungu. Kila kitu kilitokana naye, na bila yeye hakuna kitu kilichotengenezwa." (***Yohana 1:1-3***) (Tazama Mfululizo V, Sura ya 3.) Kwa kuwa Yehova mwenyewe ni wa milele kwa milele, hakuwa na mwanzo: "Mwana Mwenye Kuwa Pekee" ana heshima kuu juu ya wengine wote ya kuwa "Mwanzo wa uumbaji wa Mungu"—"mzaliwa wa kwanza wa kiumbe yote." (***Ufunuo 3:14***; ***Wakolosai 1:15***) Mianzo mingine ilikuja kwa mpangilio kadiri amri mbalimbali za malaika zilivyoundwa moja baada ya nyingine; na mianzo hii ilikuwa katika enzi zilizopita, ili majeshi yao yaweze kupiga kelele za furaha wakati uumbaji wa dunia yetu, ulioelezwa katika Mwanzo, ulipopata mwanzo wake.

Kwa kuchunguza kwa makini maneno ya kitabu cha Mwanzo, tunaona kuna tofauti kati ya uumbaji wa mbingu na dunia (***aya ya 1***) na maelekezo yaliyofuata, au upangaji wake, na uumbaji zaidi wa uhai wa mimea na wanyama. Ni shughuli hizi zilizofuata ndizo zinazoelezewa kama kazi ya kimungu ya siku sita kuu za kihistoria. ***Aya*** ya ***2*** inatuambia kwamba mwanzoni kabisa mwa siku ya kwanza ya wiki hiyo ya uumbaji dunia *ilikuwa*—ingawa haikuwa na umbo (mpangilio), na ilikuwa tupu (tena)—pori, tupu na giza. Jambo hili muhimu linapaswa kutambuliwa waziwazi. Ikitambuliwa, mara moja inathibitisha ushahidi wa jiolojia hadi sasa; na, kwa kuwa tutalazimika kupinga hitimisho za wajioolojia katika baadhi ya mambo, ni vyema tukubali na kuachana haraka na yale yote yasiyohitaji kupigiwa debe katika utetezi wa Biblia. Biblia haisemi ni kipindi kirefu kiasi gani kilichopita kati ya *mwanzo* Mungu alipoumba mbingu na dunia, na *mwanzo* wa wiki ya uumbaji iliyotumika kuikamilisha kwa ajili ya mwanadamu: wala wataalamu wa jiolojia hawakubaliani

[F19]

miongoni mwao kuhusu kipindi cha mapumziko haya—wafuasi wachache wa mitazamo mipana hujihusisha na dhana za kubahatisha za mamilioni ya miaka. Tukifika, basi, kwenye kipindi cha uumbaji—mpangilio wa mambo katika mbingu na dunia yetu katika maandalizi ya Paradiso ya Mungu kuwa makao ya milele ya mwanadamu—tunabaini kwamba "siku" hizi hazitajwi mahali popote kuwa siku za saa ishirini na nne; na, kwa hivyo, hatulazimiki kuzipunguzia hadi hapo. Tunapata katika Biblia kwamba neno *siku* linamaanisha enzi, au kipindi. Ukweli kwamba linatumika *mara nyingi zaidi* kurejelea kipindi cha saa ishirini na nne haijalishi, mradi tu tuna the ya kumbukumbuya "the siku ya tamaa katika jangwani ...miaka arobaini" (***Zab. 95:8-10***), na wakati mwingine "siku" au "wakati" unaowakilisha kipindi cha mwaka (***Hes. 14:33,34***; ***Eze. 4:1-8***), na pia kauli ya Mtume—"Siku moja kwa Bwana ni kama miaka elfu moja." (***2 Pet. 3:8***) Hakika kabisa siku hizi kuu hazikuwa siku za jua; maana maandishi yanaonyesha kwamba jua halikuonekana hadi siku ya nne—the epoch ya nne.

Tunaamini wasomaji wetu watakubaliana kwamba ingawa urefu wa siku hizi za enzi haujaonyeshwa, tutakuwa na haki ya kudhani kuwa zilikuwa vipindi sawa, kwa sababu ya uhusiano wao wa karibu kama sehemu za wiki moja ya uumbaji. Hivyo, ikiwa tunaweza kupata ushahidi unaokubalika wa urefu wa moja ya siku hizi, tutakuwa na haki kamili ya kudhani kuwa zingine zilikuwa na urefu uleule. Hivyo basi, tunapata ushahidi wa kuridhisha kwamba moja ya hizi "siku" za uumbaji ilikuwa kipindi cha miaka elfu saba na, kwa hivyo, kwamba wiki nzima ya uumbaji ingekuwa 7,000 x 7 sawa na miaka 49,000. Na ingawa kipindi hiki ni kidogo sana ukilinganisha na baadhi ya makadirio ya kijiolojia, tunaamini, ni cha kutosha kabisa kwa kazi iliyoonyeshwa kukamilika ndani yake—kuiweka katika mpangilio na kuijaza dunia, ambayo tayari "ilikuwa" ipo, lakini "isiyo na umbo [mpangilio], na tupu [tupu]."

Profesa Dana, akitoa maoni yake kuhusu data ambayo wanasayansi hutumia kutoa dhana zao, na mbinu ya kuhesabu wanayotumia, anasema:

[F20]

Katika mahesabu ya muda uliopita kutokana na unene wa mifumo ya maeneo [udongo uliowekwa na maji], daima kuna *sintofahamu kubwa*, inayotokana na utegemezi wa unene huu kwenye kuzama kwa ardhi kunakoendelea [kuzama kwa ardhi kwa kawaida]. Katika makadirio yanayotokana na mkusanyiko wa udongo wa aluvia [udongo uliokusanywa na maji], pale ambapo data inategemea unene wa mkusanyiko katika idadi fulani ya miaka—tuseme miaka 2,000 iliyopita—chanzo hiki cha *shaka* huathiri hesabu nzima tangu msingi wake na kuifanya karibu, kama si kabisa, *isiyo na thamani*....Wakati makadirio... yanapotegemea kiasi cha *vifusi* [matope madogo madogo] yanayorusha na mto, huwa na thamani zaidi; lakini hata hapa kuna chanzo *kikubwa* cha *shaka*."

Tuchunguze suala hili kwa mtazamo wa Biblia, tukiamini kuwa ni wahyi wa kimungu, na tukishawishika kabisa kwamba kasoro zozote zinazoweza kupatikana kati ya ushuhuda wa Biblia na makisio ya wanajiolojia ni makosa ya hao wa mwisho, ambao falsafa zao bado hazijafikia msingi au maendeleo ya kisayansi kamili.

Wala si lazima kudhani kwamba mwandishi wa Mwanzo alijua yote kuhusu mambo anayoyarekodi—urefu wa siku hizi na matokeo yake halisi. Tunakubali maelezo ya Mwanzo kama sehemu ya funzo kuu la kimungu—Biblia—na tunapata kauli yake tukufu katika sentensi chache ikithibitishwa kwa njia ya ajabu na utafiti wa kisayansi uliokita mizizi. Kinyume chake, hakuna hata moja ya "vitabu vya kidini" vya watu wa kipagani inayojumuisha chochote isipokuwa kauli zisizo na maana kuhusu mada hii.

Kuna uzuri wa ulaini katika kauli hiyo ya ufunguzi ya ufunuo—"Mwanzo Mungu alitengeneza." Inajibu swali la kwanza la akili—Nimetoka wapi, na ninamhudumia nani? Ni bahati mbaya sana kwamba baadhi ya akili angavu zaidi za zama zetu zimegeuka kutoka kwa wazo hili la Muumba mwenye akili na badala yake kukubali nguvu isiyo na akili inayofanya kazi chini ya sheria ya mageuko na kuishi kwa wenye ustahimilivu zaidi. Na, cha kusikitisha! nadharia hii haijapata tu kukubalika kwa jumla katika taasisi za juu kabisa za elimu, bali pia inajumuishwa taratibu katika vitabu vya masomo vya shule zetu za kawaida.

Ni kweli, ni wachache tu ambao bado wana ujasiri wa kukanusha kabisa Muumba;

[F21]

lakini hata wale wacha Mungu, chini ya nadharia hii, wanadhoofisha msingi wa imani yao wenyewe, na ile ya wengine, wanaposema kwamba uumbaji ni utawala tu wa Sheria ya Asili. Bila kwenda mbali zaidi, wanakisia kwamba jua letu lilitoa kiasi kikubwa sana cha gesi ambacho hatimaye kilijikusanya na kuunda dunia yetu; kwamba baadaye *protoplasm* ilitengenezwa, mdudu mdogo, *kiumbe mdogo cha ma*isha, kilianza kuwepo, hawajui vipi. Lazima wakubali nguvu ya kimungu iliyohitajika ili kutoa hata mwanzo huu mdogo wa uhai—lakini wanatafuta kwa bidii Sheria ya Asili fulani kuhusu hili pia, ili wasihitaji kabisa Mungu Muumba. Inadaiwa kuwa ugunduzi huu sasa umekaribia kukamilika. "Wana-akili" hawa wanafikiria na kuzungumzia Maumbile kana kwamba ni badala ya Mungu—kazi zake, sheria zake, malipo yake, n.k.—Mungu kipofu na kiziwi kweli!

Wanasema kwamba chini ya kanuni za Asili, *protoplasmu* ilibadilika na kuwa kiumbe mdogo, au mdudu, ambao alijinyonga na kujipinda na kuzalisha spishi zake mwenyewe, na kisha akapata matumizi ya mkia, akaendeleza mkia. Baadaye, mmoja wa wazao wake walio na akili zaidi alihitimisha kwamba vijiti vya kuogelea, au mbawa, vingekuwa na manufaa, na akaviendeleza. Mwingine, baadaye, alikimbizwa na kaka yake aliyekuwa na njaa na, akiruka juu kabisa kutoka kwenye maji, akapata wazo kwamba mbawa zilizokuwa zimeendelea zaidi zingekuwa mabawa ya kurukia, na akapenda mtindo huo mpya, hivyo akaendelea kukaa nje ya maji, na kisha akaamua kwamba miguu na vidole vya miguu vingekuwa faraja na akaviendeleza. Wengine wa familia walifuata "ma-no-tions" mengine, ambayo inaonekana walikuwa na akiba isiyoisha, kama inavyothibitishwa na aina nyingi za wanyama tunaowaona kutuzunguka. Hata hivyo, kwa wakati ufaao mmoja wa wazao hawa wa mdudu wa kwanza aliyekuwa amefikia kiwango cha maendeleo cha tumbili, alipata wazo tukufu akilini mwake—alijiambia, Nitaondoa mkia wangu, na kuacha kutumia mikono yangu kama miguu, na nitaondoa manyoya yangu, na nitakuza pua na paji la uso na ubongo wenye viungo vya maadili na vya kutafakari. Nitavaa nguo zilizotengenezwa maalum na kofia ndefu ya hariri, na nijuitie Darwin, LL.D., na niandike kumbukumbu ya mageuko yangu.

[F22]

Kwamba Bwana Darwin alikuwa mtu mwenye uwezo inadhihirishwa na mafanikio yake katika kusukuma nadharia yake kwa watu wenzake. Hata hivyo, mtoto mwabudu wa Mungu, ambaye ana imani na Muumba binafsi, na ambaye hayuko tayari kuiacha Biblia haraka kama wahyi wake, atakuwa na uwezo wa kuona upuuzi wa nadharia ya Bwana Darwin hivi karibuni. Haitoshi kwamba Bwana Darwin alibainisha kwamba miongoni mwa njiwa wake aliweza kukuza aina fulani zenye sifa za kipekee—manyoya kwenye miguu yao, taji vichwani mwao, koo zinazovimba, n.k.; wengine walikuwa wamefanya vivyo hivyo na kuku, mbwa, farasi, n.k., na wauza maua walikuwa wamefanyia majaribio maua na vichaka, n.k., na kupata matokeo yanayofanana. Jambo jipya kwa Bwana Darwin lilikuwa ni *nadharia*—kwamba aina zote za uhai *zilibadilika* kutoka mwanzo mmoja.

Lakini uzoefu wa Bwana Darwin na njiwa wake, kama ule wa kila mfugaji mwingine wa wanyama wa kipekee, lazima ulikuwa umeimarisha tu kauli ya Biblia, kwamba Mungu aliumba kila kiumbe kulingana na *aina* yake. Kuna uwezekano wa ajabu wa utofauti katika kila *aina*; lakini aina haziwezi kuchanganywa wala *aina* mpya kuundwa. Hatua ya karibu zaidi huitwa "mule-ing"—na kila mtu anajua kwamba spishi mpya zinazoundwa hivi hazina uwezo wa kuendeleza aina yao. Zaidi ya hayo, Bwana Darwin lazima alikuwa amegundua, kama wengine walivyofanya, kwamba njiwa wake wa "mapambo" walihitaji kuwekwa kando kwa uangalifu kutoka kwa wengine wa aina yao, la sivyo wangedorora haraka hadi kiwango cha kawaida. Lakini katika asili tunaona spishi mbalimbali, "kila moja kwa jinsi yake," zikiwa zimetengana kabisa na nyingine, na zikidumishwa hivyo bila uzio wowote wa bandia, n.k.—zikidumishwa hivyo kwa sheria ya Muumba wao. Kama waumini katika Muumba binafsi, tunaweza kuwa na uhakika kwamba dhana za kibinadamu zimepita ukweli kwa kiwango kwamba zimepuuza Mungu wetu, hekima yake na nguvu zake, kama ilivyoelezwa katika Mwanzo.

Labda hakuna kitu kilichochangia zaidi kuchanganya na kudhoofisha imani kwa Mungu kama Muumba, na katika maelezo ya kitabu cha Mwanzo kama funzo lake, kuliko kosa la kuelewa siku kuu za Mwanzo kuwa ni siku za saa ishirini na nne. Tabaka mbalimbali za miamba na udongo zinathibitisha zaidi ya yote

mizozo kwamba vipindi virefu vilitumika katika mabadiliko makuu yanayowakilishwa nao. Na tunapogundua kwamba Biblia inafundisha kuhusu siku-epoch, tunakuwa tayari kusikia miamba ikitoa ushahidi unaoendana kikamilifu na rekodi ya Biblia, na imani yetu katika hii ya mwisho inaimarika sana; tunahisi kwamba hatuamini makisio yetu wenyewe au ya watu wengine, bali Neno la Muumba, lililothibitishwa kwa wingi na ukweli wa maumbile.

Nadharia ya Uumbaji wa Ulimwengu

Kwa manufaa ya baadhi ya wasomaji wetu, tutaelezea kwa ufupi mojawapo ya maoni kuhusu kipindi cha uumbaji, kinachojulikana kama "Nadharia ya Vailian," au "Nadharia ya Kanopi," ambayo inamvutia hasa mwandishi: baadaye tutajitahidi kufuatilia muafaka kati ya maoni haya na simulizi ya ***Mwanzo 1:1-2:3***.

Kuanza na hali iliyotajwa katika ***Mwanzo 1:2***, "Na dunia *ilikuwa*," ukiwa, ukiwa tupu na gizani, wenye hekima hawatajaribu kukisia kile ambacho Mungu hajafunua kuhusu jinsi alivyokusanya awali atomi za dunia. Mambo yasiyofunuliwa ni ya Mungu, na tunafanya vizuri kusubiri kwa subira funuo zake zaidi kwa wakati unaofaa. Akitumia piki na jembe na jicho la uchunguzi, mwanadamu amegundua kuwa gamba la dunia linaundwa na tabaka mbalimbali, au safu, moja juu ya jingine, ambazo zote zinaonyesha dalili za kuwa laini na zenye unyevu zamani—isipokuwa miamba ya msingi ambayo tabaka hizi, au safu, zimejengwa juu yake, kwa mpangilio wa karibu wa kawaida. Miamba hii ya msingi inaonyesha wazi kwamba hapo zamani ilikuwa laini na kuyeyuka kutokana na joto kali; na wanasayansi kwa ujumla wanakubaliana kwamba si mbali sana chini ya "ganda" dunia bado ni moto na imeyeyuka.

Kwa kuwa miamba hii ya msingi, ya volkano—graniti, basalti, n.k.—lazima wakati mmoja ilikuwa na joto kali kiasi cha kutoa nje vipengele vyote vinavyoweza kuwaka, na kwa kuwa ndiyo miamba ya chini, tunaweza kusema kwa uhakika kwamba kulikuwa na kipindi ambacho dunia nzima ilikuwa katika joto kali sana. Wakati huo, inadhaniwa, maji na madini (ambayo sasa hupatikana katika tabaka za juu, au

[F24]

tabaka, zilizowekwa katika maji) lazima ziliingizwa kuwa gesi; na lazima ziliunda anga lisilopitika lililenea kwa maili kadhaa kuzunguka dunia katika kila mwelekeo. Mwendo wa dunia kwenye mhimili wake ungeenea hadi kwenye gesi hizi zilizokuwa zimeizunguka, na athari ingekuwa ni kuzikusanya, hasa juu ya ikweta ya dunia. Dunia ilipozidi kupoa, hizi zingepoa pia, na hivyo kubadilika kutoka kuwa gesi na kuwa vitu vigumu na vimiminika, huku madini mazito zaidi yakivutwa na mvuto katika tabaka kuelekea chini. Dunia katika kipindi hicho huenda ilifanana na mwonekano wa sasa wa Sayari ya Saturn na "pete" zake.

Kadiri mchakato wa upoaji ulivyoendelea, pete hizi zilizojitenga na kuwa mbali polepole zingepata mwendo tofauti wa mzunguko tofauti na ule wa dunia, na hivyo kuvutwa karibu zaidi na zaidi nayo. Mmoja baada ya mwingine, hizi zilitengenezwa juu ya uso wa dunia. Baada ya uundaji wa "anga kuu," au "anbako," au "anbako ya hewa," mafuriko haya kutoka kwa "pete" zinazoshuka yangefika duniani kwa kawaida kutoka upande wa ncha mbili, ambapo upinzani ungekuwa mdogo zaidi, kwa sababu zilikuwa mbali zaidi na ikweta, kitovu cha nguvu ya kutoroshaji ya mwendo wa dunia. Kuvunjika kwa "pete" hizi, kwa vipindi virefu tofauti, kulisababisha mafuriko mengi, na kupanga tabaka juu ya tabaka katika uso wa dunia. Mwendo mkali wa maji kutoka ncha za dunia kuelekea ikweta ulisambaza mchanga, matope na madini kwa njia tofauti, huku maji yaliyojaa madini yakiufunika uso wote wa dunia, kama ilivyoelezwa mwanzoni mwa simulizi ya Mwanzo.

Wakati wa kila mojawapo ya "siku" hizi ndefu, ya miaka elfu saba kila moja, kazi fulani iliendelea, kama ilivyoelezwa katika Mwanzo; kila moja huenda ilimalizika kwa mafuriko yaliyoleta mabadiliko makubwa na kuandaa njia kwa hatua zaidi za uumbaji na maandalizi kwa ajili ya mwanadamu. Nadharia hii ya Kivailian inadhania kwamba pete ya mwisho kati ya hizi haikuwa na madini wala uchafu wowote—ilikuwa maji safi; kwamba haikuwa bado imevunjika na kushuka katika siku ya uumbaji wa Adamu, bali ilifunika dunia nzima kama pazia linalopitisha mwanga juu ya angahewa. Ilitumika, kama vile kioo cheupe cha chumba cha kukuza mimea,

[F25]

ili kusawazisha joto—hivyo hali ya hewa katika ncha isingekuwa tofauti sana, kama ilivyo sasa, na ile ya ikweta. Katika hali ya hewa ya usawa kama hiyo, mimea ya kitropiki ingekua kila mahali, kama jiolojia inavyoonyesha ilivyokuwa; na dhoruba zinazotokana na mabadiliko ya haraka ya joto lazima hazikuwepo; na kwa sababu zinazofanana, mvua isingekuwepo.

Maelezo ya Maandiko yanakubaliana na hili; yakitangaza kwamba hakukuwa na mvua duniani hadi mafuriko; kwamba mimea ilinyoshwa maji na ukungu uliotoka ardhini—hali ya unyevu, au unyevunyevu, kama ya chumba cha kukuza mimea. (***Mwa. 2:5,6***) Baada ya mafuriko ya siku za Nuhu, kulikuja mabadiliko makubwa, yakiambatana na kupungua sana kwa muda wa maisha ya binadamu. Kwa kuvunjika kwa pazia la maji, hali ya joto la chumba cha kukuza mimea ilikoma: njia ya jua iliyo kando ya ikweta ilizidi kuwa na joto, huku katika ncha za dunia mabadiliko yalipaswa kuwa ya kutisha—mpito wa karibu papo hapo kutoka kwa joto la chumba cha kukuza mimea hadi baridi kali ya ncha za dunia.

Uthibitisho wa mabadiliko haya ya ghafla ya joto umepatikana katika eneo la arktiki: Mastodoni wawili wakamilifu wamepatikana wamezama katika barafu safi, ngumu ambayo kwa dhahiri iliwafanya wagande haraka. Tani za pembe za tembo zimepatikana katika Siberia hiyo hiyo iliyoganda, ambayo katika kipindi cha historia ilikuwa na baridi kali mno, isiyofaa kwa tembo, mastodoni, n.k. Swala alipatikana kwa njia kama hiyo amejikwaa katika donge kubwa la barafu katika eneo hilo la arktiki. Kwamba alizamishwa ghafla kunaonyeshwa waziwazi na ukweli kwamba nyasi ilipatikana tumboni mwake bila kumeng'enywa, ikionyesha kwamba mnyama huyo alikuwa ameila dakika chache tu kabla ya kuganda na kufa—na kwamba alikuwa katika eneo ambalo nyasi haiwezi kukua sasa.

Mvua hii ya ghafla ya maji—kuvunjika huku kwa ghafla kwa kifuniko kilichoshikilia joto la dunia na jua kwa usawa—kulizalisha maeneo makubwa ya barafu na milima ya barafu katika maeneo ya arktiki, ambapo kila mwaka mamia ya milima ya barafu huvunjika na kuelea kuelekea kusini kuelekea ikweta. Kadiri tunavyoweza kuhukumu, hii imekuwa ndiyo taratibu kwa karne nyingi, lakini inaendelea kupungua. Hapa tunaona Barafu

[F26]

Zama, au Kipindi cha Barafu, cha wanajiolojia, wakati barafu kubwa, zikibebwa na mikondo ya haraka, zilizua nyufa kubwa kote Amerika Kaskazini, zinazoonekana wazi katika vilima; kaskazini-magharibi mwa Ulaya, pia, ina ushuhuda uleule katika vilima vyake. Lakini sivyo kwa Ulaya ya kusini-mashariki, Armenia na maeneo ya jirani—hudha ya jamii yetu, ambapo pia safina ilitengenezwa, na karibu nayo, kwenye Mlima Ararat, ndipo ilipopumzika hatimaye. Ushuhuda wa Prof. Wright na Sir T.W. Dawson, LL.D., F.R.S., ni kwamba katika maeneo ya karibu na Arabia kulikuwa na *kuzama kwa* jumla *kwa ardhi* na kuinuka kulikos-hifuata. Ushuhuda kwa ujumla unaonekana kuashiria kwamba safina ilielea katika mzingo tulivu kiasi, mbali na msukosuko mkuu wa maji. Hii inaashiriwa na mkusanyiko mzito sana wa matope ya mto uliotangazwa kuwepo katika eneo lote hilo. Ni wazi kwamba dunia nzima ilifunikwa na maji kutoka Ncha za Kaskazini na Kusini, huku chimbuko la ubinadamu kikishughulikiwa maalum kwa kuteremshwa kwanza, na kisha kwa wakati mwafaka, kuinuliwa. Kuhusu hili, zingatia maneno ya mtaalamu mashuhuri wa jiolojia, Prof. G.F. Wright, wa Chuo cha Oberlin, O., kama yalivyoripotiwa katika jarida *la* New York *Journal*, Machi 30, 1901, kama ifuatavyo:

Mafuriko Yathibitishwa

Profesa George Frederick Wright, wa Chuo cha Oberlin, mtaalamu mashuhuri wa jiolojia, amerudi kutoka Ulaya. Aliandika 'Barafu ya Amerika Kaskazini' na kazi nyingine za jiolojia, akichunguza na kuelezea kipindi cha barafu. Amekuwa katika ziara ya kisayansi kuzunguka dunia. Alitumia muda wake mwingi akichunguza miundo ya kijiolojia na alama nchini Siberia, ingawa uchunguzi wake ulimpeleka katika sehemu nyingine za Asia na Afrika.

"Lengo kuu la Prof. Wright lilikuwa kujibu, ikiwezekana, swali ambalo limejadiliwa kwa muda mrefu miongoni mwa wanajia: yaani, iwapo Siberia ilikuwa imefunikwa na barafu, kama ilivyokuwa Amerika Kaskazini na sehemu za Ulaya, wakati wa kipindi cha barafu.

"Wataalamu wengi wa jiolojia, wakiwemo wanazuoni wengi mashuhuri wa Kirusi, wanaamini Siberia ilifunikwa na barafu.

"Kama matokeo ya tafiti zake za sasa, Prof. Wright anaamini kabisa kwamba, wakati wa zamani sana Amerika Kaskazini ilipokuwa imefunikwa na barafu, Siberia ilikuwa imefunikwa na maji.

"Na maji na barafu kwa hakika vilikuwa awamu za mafuriko ya Biblia.

"Kwanza soma maelezo ya mafuriko katika Mwanzo, yaliyofupishwa sana:

[F27]

"'Na mafuriko yalikuwa siku arobaini juu ya nchi, na maji yakaongezeka na kuinua safina, ikainuliwa juu ya nchi.

"'Na maji yalishinda sana juu ya nchi: na milima yote mirefu iliyokuwa chini ya mbingu yote ilifunikwa.

"'Maji yalipanda juu kwa kimo kumi na tano na milima ikafunikwa.

"'Kila aliyekuwa na pumzi ya uhai katika pua zake, kila kilichokuwa nchi kavu kilikufa.... Nuhu peke yake ndiye aliyebaki hai, yeye na wale waliokuwa naye ndani ya safina.

"'Na maji yakatanda juu ya nchi kwa siku mia moja na hamsini.' ***Mwanzo 7:17-24***

"Sasa sikia anachosema Profesa Wright ananukuliwa akisema:

"'Sikupata dalili za matukio ya barafu kusini mwa digrii ya 56. Kaskazini ya hapo sikwenda, lakini kutokana na mambo mengine nina hakika kwamba nchi ilifunikwa na barafu, kama ilivyokuwa katika eneo letu, ambapo sasa dalili zake zinapatikana hadi kusini kama New York.

"'Hatukupata dalili za kuzama kwa kanda yote hiyo, jambo ambalo linaweka mwanga mpya juu ya kila kitu hapa.

"'Huko Trebizond, kando ya Bahari Nyeusi, kulikuwa na ushahidi wa kushuka kwa futi 700. Hii ilionyeshwa na mkusanyiko wa changarawe kwenye vilima.

"'Katikati mwa Turkestan maji yalifikia kilele chake cha juu zaidi, kwani huko tulipata mkusanyiko huu zaidi ya futi 2,000 juu ya usawa wa bahari.

"'Rusi ya Kusini imefunikwa na mkusanyiko uleule wa udongo mweusi tulioupata Turkestan.

"'Bado kulikuwa na ushahidi mwingine kwamba maji yalifunika sehemu hii ya dunia. Moja ya haya ni kuwepo kwa mbwa wa majini hadi sasa katika Ziwa Baikal, nchini Siberia, lililoko futi 1,600 juu ya usawa wa bahari. Mbwa wa majini tuliowapata ni wa aina ya Aktiki, na ni aina ileile inayopatikana katika Bahari ya Kaspi.

"'Nadharia pekee, kwa hivyo, ni kwamba zilikwama huko maji yaliporudi nyuma. Labda ugunduzi wa ajabu zaidi wa yote ulikuwa katika mji wa Kief, kwenye mto Nippur, ambapo zana za mawe ziligunduliwa futi hamsini na tatu chini ya mkusanyiko wa udongo mweusi, ikionyesha kwamba maji yalifika huko baada ya enzi ya mwanadamu.

"'Hivyo basi, hii ilituwezesha kubaini umri wa kinamasi hiki. Inaonyesha kwamba tangu mwanadamu afike huko, kumekuwa na kinamasi cha futi 750 huko Trebizond, na kusini mwa Turkestan maji yalikuwa na kina cha zaidi ya futi 2,000. Zana zilizopatikana zilikuwa kama zile zilizotengenezwa Amerika Kaskazini kabla ya kipindi cha barafu, jambo linalotoa msingi mzuri wa kuamini kwamba eneo hilo lilishuka wakati mafuriko ya barafu yalipotokea hapa.

"'Kwa hakika, ilikuwa, kimsingi, mafuriko.'"

[F28]

Akijua mwisho tangu mwanzo, Yehova aliweka wakati wa kuletwa kwa mwanadamu duniani kwa namna kwamba mvua ya mafuriko ilinyesha wakati mwafaka wa kuangamiza kizazi kilichoharibika katika siku za Nuhu, na hivyo kuanzisha utawala wa sasa, unaojulikana katika Maandiko kama "ulimwengu huu wa sasa wenye uovu." Kuondolewa kwa gamba la maji hakukuwa tu kumesababisha mabadiliko ya majira ya joto na baridi, na kufungua njia kwa dhoruba kali, bali pia kulifanya iwezekane kuwepo kwa upinde wa mvua, ambao ulionekana kwa mara ya kwanza baada ya mafuriko, kwa sababu hapo awali miale ya moja kwa moja ya jua haikuweza kupenya kwa undani katika gamba la maji na hivyo kutoa athari ya upinde wa mvua. ***Mwanzo 9:12-17***

Tangu kuandika yaliyo hapo juu, tunanukuu kutoka kwa jarida *la Scientific American* kauli fupi ifuatayo kutoka kwa kalamu ya Profesa Vail mwenyewe:

"Huo Mammoth Aliyeganda

"Kwa Mhariri wa *Scientific American*:

"Nimesoma kwa shauku kubwa katika toleo lenu la Aprili 12 taarifa kuhusu ugunduzi wa hivi karibuni wa mwili wa mamothi, uliohifadhiwa kwenye friza, na Dkt. Herz, katika eneo lililofunikwa na barafu la Siberia Mashariki. Hili, kwangu mimi, ni zaidi ya 'Jiwe la Rosetta' katika njia ya mwanajiosaji. Inatoa ushahidi thabiti zaidi unaounga mkono dai kwamba enzi zote za barafu na mafuriko yote ambayo dunia imewahi kushuhudia, yalisababishwa na kupungua kwa taratibu na mfululizo kwa mvuke wa asili wa dunia, uliokuwa ukizunguka sayari yetu kama vile mvuke wa mawingu wa sayari za Jupiter na Saturn unavyozunguka miili hiyo leo.

Niruhusu kupendekeza kwa wanasayansi wenzangu wa jiolojia kwamba mabaki ya mvuke wa maji wa dunia huenda yalizunguka dunia kama dari kama ile ya sayari ya Jupiter, hata hadi nyakati za hivi karibuni za kijiolojia. Mvuke huo lazima unyeshe hasa katika maeneo ya ncha za dunia, kupitia njia yenye upinzani mdogo na mvuto mkubwa, na bila shaka kama maporomoko makubwa ya theluji za tellurio-kosmiki. Pia, dari kama hiyo, au paa la dunia, lazima ilikuwa imepunguza ukali wa hali ya hewa hadi kwenye ncha za dunia, na hivyo kutoa malisho kwa mamothi na wenzake wa dunia ya Aktiki—ikifanya dunia kuwa kama chumba cha kukuza mimea chini ya dari ya kukuza mimea. Ikiwa hili litakubaliwa, hatuwezi kuweka mipaka kwa ukubwa na ufanisi wa mafuriko ya dari hiyo katika kuangamiza dunia yenye uhai uliofurika. Inaonekana kuwa mamothi wa Dkt. Herz, kama wengine wengi waliopatikana wakiwa wamezikwa kwenye barafu ya glasiari, wakiwa na chakula chao kisichomeng'enywa tumboni mwao, unathibitisha kuwa alikumbwa ghafla

[F29]

kwa kuanguka kwa theluji yenye nguvu. Katika kisa hiki, akiwa na majani mdomoni yasiyotafunwa, inasimulia hadithi isiyo na kosa ya kifo katika kaburi la theluji. Ikiwa hili litakubaliwa, tunapata kile ambacho huenda kilikuwa *chanzo* kikuu *cha theluji za barafu*, na tunaweza kwa furaha kuepuka mbadala usio wa kifalsafa kwamba dunia ilipoa ili kupata theluji zake, ilhali, kama ninavyoona mimi, *ilipata theluji zake na ikapoa*.

"Wakati wa enzi ya volkano, bahari zilipaa angani, pamoja na hazina isiyopimika ya viyeyushio vya madini na metali; na tukikubali kwamba mvuke huu ulijijenga katika mfumo wa pete, na kurudi katika enzi zilizopita kwa awamu kubwa, huku baadhi yake ukaendelea kuwepo hata kufikia enzi ya mwanadamu, tunaweza kuelezea mambo mengi ambayo ni ya giza na ya kutatanisha leo.

"Tangu mwaka wa 1874 nilichapisha baadhi ya mawazo haya katika mfumo wa brosha, na ni kwa matumaini kwamba wanafikra wa karne hii ya ishirini watayazingatia ndiyo ninayoibua tena 'Nadharia ya Kifuniko.'

Isaac N. Vail."

Wiki ya Uumbaji

Tukiwa na mtazamo huu wa jumla wa uumbaji akilini mwetu, sasa hebu tugeukie maelezo ya kitabu cha Mwanzo, na tujitahidi kuoanisha dhana hizi na kauli zake. Kwanza kabisa tunagundua kuwa Wiki ya Uumbaji imegawanywa katika sehemu nne: (1) Siku mbili, au enzi (kwa hesabu yetu 2 x 7,000 ni sawa na miaka 14,000), zilitengwa kwa ajili ya kuipanga dunia kama maandalizi ya maisha ya wanyama. (2) Siku mbili zinazofuata, au enzi (kwa hesabu yetu 2 x 7,000 ni sawa na miaka 14,000 ya ziada), zilitengwa kwa ajili ya kuleta mimea na viumbe hai wa viwango vya chini—wanyama wa baharini wenye magamba, n.k.—na kuweka mawe ya chokaa, makaa ya mawe na madini mengine. (3) Siku mbili zilizofuata za enzi (kwa hesabu yetu 2 x 7,000 ni sawa na miaka 14,000) zilileta viumbe hai wanaotembea—katika bahari na nchi kavu—mimea, n.k., zikiendelea kuendelea, na vyote vikijiandaa kwa kuletwa kwa mwanadamu, mfano wa kidunia wa Muumba wake, "aliyepambwa taji la utukufu na heshima," awe mfalme wa dunia. (4) Uumbaji wa mwanadamu, kazi ya mwisho, ulikuja mwishoni mwa siku ya sita, au enzi, na mwanzoni mwa siku ya saba: kama ilivyoandikwa—"Na siku ya saba Mungu alimaliza kazi yake aliyokuwa amefanya, akapumzika."

[F30]

Shuhuda Mbili Waaminifu

Profesa Silliman anatangaza:

"Kila kipengele kikubwa katika muundo wa sayari kinalingana na mpangilio wa matukio yaliyoelezwa katika historia takatifu....Historia hii [Biblia] inatoa rekodi muhimu kwa falsafa na dini kwa pamoja; na tunapata katika sayari yenyewe ushahidi kwamba rekodi ya [Biblia] ni ya kweli."

Akirejelea simulizi la uumbaji katika Mwanzo, Prof. Dana anatangaza:

"Katika mfululizo huu tunaona si tu mpangilio wa matukio, kama ule unaotokana na sayansi; bali kuna mfumo katika mpangilio na unabii mpana ambao falsafa isingeweza kuufikia, hata ingefundishwa vipi."

Anaongeza zaidi:

"Hakuna akili ya binadamu iliyokuwa shahidi wa matukio hayo; na hakuna akili kama hiyo katika enzi za mwanzo za dunia, isipokuwa ikiwa na akili *isiyo ya kawaida*, ingeweza kubuni mpango kama huo, au ingeweka uumbaji wa jua, chanzo cha mwanga kwa dunia, muda mrefu baada ya uumbaji wa mwanga, hata katika siku ya nne; na jambo la kipekee vivyo hivyo, *kati* ya uumbaji wa mimea na ule wa wanyama, wakati ni muhimu sana kwa vyote viwili; na hakuna aliyeweza kufikia undani wa falsafa iliyoonyeshwa katika mpango mzima."

Zama ya Kwanza ya Uumbaji-Siku

Naye Roho wa Mungu akatua juu ya uso wa maji.
Mungu akasema, Kuwe na nuru. Ikawa nuru.

Asili na chanzo cha kimwili cha mwanga bado hakijaeleweka kikamilifu—hakuna suluhisho la kuridhisha la swali, Mwanga ni nini? ambalo bado limejitokeza. Hata hivyo, tunajua kwamba ni kitu cha msingi katika maumbile yote; na hatushangai kuukuta kwanza katika mpangilio wa kimungu wakati ulipofika kwa nguvu za kimungu kutenda juu ya dunia iliyokuwa jangwa na tupu ili kuitayarisha kwa ajili ya mwanadamu. Asili ya nishati ya kimungu iliyowakilishwa na "kuizunguka" inaonekana kuwa *ya kuhuisha*, pengine nishati za umeme na mianga kama *aurora borealis*, au mianga ya kaskazini. Au, pengine, nishati iliyoshusha baadhi ya pete nzito za majimaji na madini

[F31]

"Jioni na asubuhi—Siku ya Kwanza." Kama ilivyo kwa siku za Kiebrania za jua, ndivyo ilivyo pia kwa hizi siku za enzi, jioni ilikuja kwanza, ikitimiza taratibu kusudi la kimungu hadi kukamilika kwake, wakati siku nyingine ya miaka 7,000 ilipoanza.

"Jioni na asubuhi—Siku ya Kwanza." Kama ilivyo kwa siku za Kiebrania za jua, ndivyo ilivyo pia kwa hizi siku-zi-kubwa, jioni ilikuja kwanza, ikitimiza taratibu kusudi la kimungu hadi ukamilifu wake, wakati siku nyingine ya miaka 7,000, iliyotengwa kwa kazi nyingine, ingeanza gizani, na kuendelea hadi ukamilifu. Kipindi hiki, au "siku," kinaelezewa kisayansi kama Azoic, au kisicho na uhai.

Siku ya Pili ya Zama ya Uumbaji

Na Mungu akasema, Kuwepo na "anasa" [ganda la anga, angahewa] katikati [kati] ya maji; na liwatenganishe maji na maji. Hivyo Mungu aliwatenganisha maji yaliyo chini ya angahewa na maji yaliyo juu ya angahewa. Na Mungu akaiita anasa [anasa, au angahewa] mbingu.

Siku hii ya pili ya enzi ya miaka 7,000 ilitengwa kabisa kwa ajili ya uundaji wa angahewa. Huenda ilikuja kuwepo kwa njia ya asili kabisa, kama ilivyo kwa kazi nyingi za ajabu za Mungu, ingawa haipungui umuhimu wa kupangwa, kuamriwa, na kuumbwa kwake naye. Kuanguka kwa "pete" ya maji na madini, ambayo kiliwezesha nuru kupenya hadi duniani wakati wa siku ya kwanza ya enzi, ikifikia dunia iliyokuwa bado na joto na maji yake ya uso yaliyokuwa yakichemka na kutoa mvuke, kungetengeneza gesi mbalimbali ambazo, zikipanda, zingetengeneza mto, au anga la juu, au angahewa, kuzunguka dunia nzima, na kuelekea kuinua maji yaliyobaki ya "pete" mbali na dunia. "Siku" hii, kadiri Maandiko yanavyoonyesha, ingekuwa pia ya enzi ya Azoic, au isiyo na uhai; lakini jiolojia inapinga hili, ikidai kwamba miamba inayolingana na wakati huu inaonyesha alama za minyoo na kiasi kikubwa sana cha makokwa wadogo, masalia yake yanayoonekana katika tabaka kubwa za mawe ya chokaa. Wanaiita hii enzi ya Paleozoic ya uhai wa kwanza—enzi ya Silurian. Hili halipingani na maelezo ya Biblia, ambayo kwa kawaida tu inapuuza aina hizi za chini kabisa za uhai.

[F32]

Jioni na asubuhi—Siku ya Pili—iliisha kwa kutimizwa kikamilifu kwa kusudi la kimungu kuhusu siku hiyo; kutenganishwa kwa mawingu na mvuke, n.k., kutoka kwa maji ya uso wa dunia kwa njia ya angahewa.

Siku ya Tatu ya Enzi ya Uumbaji

Na Mungu akasema, Maji yote yaliyo chini ya mbingu yaungane mahali pamoja, na nchi kavu ionekane. Ikawa hivyo. Mungu akaiita nchi kavu Dunia, na mkusanyiko wa maji aliuitia Bahari. Baada ya hili kutimizwa na kupokelewa na Mungu, akasema, Dunia na itoe nyasi laini, mimea inayotoa mbegu, na mti wa matunda unaobeba matunda kulingana na aina yake, ambao mbegu zake ziko ndani yake, juu ya dunia; ikawa hivyo.

Jiolojia inathibitisha kikamilifu rekodi hii. Inatuonyesha kwamba, kadiri gamba la dunia lilivyopoa, uzito wa maji ulisababisha linyooke na kupinda—baadhi ya sehemu zikishushwa na kuwa vilindi vya bahari, sehemu nyingine zikinyanyuliwa na kuunda milima—sio ghafla, bali taratibu, safu moja ikifuata nyingine. Hatupaswi kudhani kwamba mabadiliko haya yote yalitokea hata katika miaka elfu saba ya enzi hii ya tatu; bali, badala yake, kwamba ilishuhudia tu mwanzo wa kazi muhimu kama maandalizi kwa ajili ya kuanza kwa ukuaji wa mimea; kwani ni wazi kwamba jiolojia iko sahihi inapodai kwamba baadhi ya mabadiliko makubwa ya aina hii ni ya hivi karibuni. Hata ndani ya karne moja tumeshuhudia mifano midogo ya nguvu hii: na hatutashtuka ikiwa miaka michache ijayo itatuletea matukio makubwa zaidi ya asili; kwani tuko katika kipindi kingine cha mpito—kuanzishwa kwa enzi ya Miaka Elfu, ambayo inahitaji hali zilizobadilika.

Wakati maji yalipokuwa yakitiririka kuelekea baharini, mimea ilichipuka—kila kimoja kulingana na tabaka au aina yake, kikiwa na mbegu yake yenyewe ya kuzaa *aina yake* tu. Jambo hili limewekwa imara na sheria za Muumba kiasi kwamba ingawa kilimo cha bustani kinaweza na kwa kweli hufanya mengi kutoa utofauti katika ukamilifu, bado hakiwezi kubadilisha *aina*. Familia tofauti za mimea hazitaungana na kuchanganyika kama familia mbalimbali za wanyama. Hii inaonyesha mpango—siyo tu wa Muumba, bali wa Muumba mwenye akili.

[F33]

Jiolojia inakubali kwamba mimea ilitangulia maumbo ya juu ya uhai wa wanyama. Inakubali, pia, kwamba katika kipindi hiki cha mwanzo mimea ilikuwa minene sana—kwamba miche, miberoshi na mizabibu ilikua kubwa mno na kwa kasi zaidi wakati huo kuliko sasa, kwa sababu angahewa ilikuwa imejaa sana gesi za kaboni na nitrojeni—imejaa sana kiasi kwamba wanyama wanaopumua hawangeweza kustawi wakati huo. Mimea, ambayo sasa hukua urefu wa inchi chache au futi chache tu hata katika ikweta, wakati huo ilifikia ukuaji wa futi arobaini hadi themanini, na wakati mwingine futi mbili au tatu kwa kipenyo, kama inavyothibitishwa na mabaki ya visukuku. Chini ya hali zinazojulikana kuwepo wakati huo, ukuaji wao haungekuwa mkubwa tu, bali pia lazima ungekuwa wa haraka sana.

Katika kipindi hiki, wataalamu wa jiolojia wanadai, tabaka zetu za makaa ya mawe ziliundwa: mimea na mwani, zikiwa na uwezo mkubwa wa kufyonza gesi ya asidi kaboniki, zilihifadhi kaboni ndani yao, zikounda makaa ya mawe, na hivyo kuandaa akiba zetu za makaa ya mawe za sasa huku zikisafisha angahewa kwa ajili ya maisha ya wanyama katika enzi zilizofuata. Matope haya makubwa ya mboji na tabaka za mwasi, kwa upande wao, yalifunikwa na mchanga, udongo, n.k., yaliyosombwa juu yake na mwinuko na mashuka zaidi ya uso wa dunia, na mawimbi ya maji ya bahari na na "pete" nyingine za maji zinazoshuka kutoka juu ya anga. Kimsingi, utaratibu uleule lazima ulirudiwa mara nyingi pia; kwani tunapata tabaka za makaa ya mawe zikiwa juu ya nyingine zikiwa na tabaka mbalimbali za udongo, mchanga, mawe ya chokaa, n.k., katikati.

Jioni na asubuhi, enzi-siku ya nne ya uumbaji, ilitimiza jukumu lake katika kuandaa dunia, kulingana na mpango wa kimungu. Katika jiolojia huitwa enzi ya Kaboniferosi, kwa sababu ya amana zake za makaa ya mawe, mafuta, n.k.

Siku ya Nne ya Enzi ya Uumbaji

Na Mungu akasema, Kuwepo na mianga katika anga la mbingu ili kutenganisha mchana na usiku; na iwe kwa ishara, na kwa nyakati za mwaka, na kwa siku, na kwa miaka: na iwe kwa mianga katika anga ili kutoa nuru juu ya dunia; na ikawa hivyo. Mungu alitengeneza [au alifanya ziangaze—kitenzi tofauti kisicho na maana ya kuumba] mianga miwili mikubwa; mwanga mkubwa kwa ajili ya

[F34]

utawala wa mchana [kuashiria wakati wa mchana] na nuru ndogo, yaani usiku; na pia nyota.

Mafanikio ya siku moja kuu yaliendelea hadi kwenye ile inayofuata, na tunastahili kudhani kwamba nuru ya siku ya kwanza ilizidi kuwa dhahiri zaidi katika siku mbili zilizofuata, pete baada ya pete zikishuka kutoka kwenye maji yaliyo juu ya anga hadi kwenye maji yaliyo chini yake, hadi kufikia siku ya nne kuu jua na mwezi na nyota zikaonekana; si kwa uwazi kama sasa katika siku yenye mwangaza, hadi baada ya mafuriko ya Nuhu—ya mwisho ya "pete"; lakini zikionekana wazi, hata hivyo, kupitia pazia la maji lililoangazia—kama ilivyo sasa katika siku yenye ukungu au usiku. Jua, mwezi na nyota zilikuwa zimekuwa zikimeta kwa muda mrefu kwenye pazia la nje la dunia, lakini sasa wakati ulifika wa kuruhusu mianga hii katika anga kuonekana; ili kuruhusu siku—zilizokuwa zikiwekwa alama hapo awali na mwanga hafifu, wa kijivu, kama tunavyoona asubuhi zingine za mvua wakati jua, mwezi na nyota hazionekani kwa sababu ya mawingu—ziwe wazi zaidi, ili mzunguko wa mchana na usiku uweze kuweka alama ya wakati kwa mwanadamu na mnyama walipoundwa, na kwa wakati huo huo kuanza kuongeza oksijeni hewani, hivyo kuitayarisha kwa ajili ya wanyama wanaopumua. Baadaye katika siku hiyo hiyo ya miaka 7,000, mwezi na nyota pia vilitokea—ili kuathiri mawimbi na kuwa tayari kuweka alama ya muda usiku kwa ajili ya urahisi wa mwanadamu.

Hatupaswi kudhani kwamba ukuaji wa uhai wa mimea ulisitishwa wakati wa siku ya nne, bali kwamba uliendelea—huku ushawishi ulioongezeka wa jua na mwezi ukichangia kuleta aina nyingine zaidi za majani, vichaka na miti. Jiolojia pia inaonyesha maendeleo katika kipindi hiki—wadudu, konokono, mbwa-maji, n.k. Mifupa ya samaki na magamba pia hupatikana katika tabaka za makaa ya mawe; lakini hili halivurugi mpangilio; kwani uundaji wa tabaka za makaa ya mawe kwa dhahiri uliendelea baada ya siku ya tatu
—hivyo basi ikiendelea hadi kipindi cha Wanyama-mvua. "Siku" hii inalingana sana na kile ambacho jiolojia huitaja kama kipindi cha "*Trias*". Jioni na asubuhi—Siku ya Nne ya maelfu saba ya miaka, au miaka 28,000 tangu kuanza kwa kazi hii—iliisha, ikishuhudia maendeleo makubwa katika maandalizi ya dunia kwa ajili ya mwanadamu.

[F35]

Siku ya Tano ya Enzi ya Uumbaji

Naye Mungu akasema, Maji jaa wingi wa viumbe wenye uhai, na ndege waruke juu ya nchi katika anga la wazi la mbingu. Naye Mungu akaumba nyangumi wakubwa na kila kiumbe hai kinachotembea, ambacho maji yamejaa wingi wake, kwa JINSI ZAKE, na kila ndege mwenye mabawa kwa JINSI YAKE. Ndivyo ilivyokuwa kama Mungu alivyokusudia.

Jinsi bahari za dunia zenye joto zilivyokuwa zimejaa viumbe hai, kuanzia nyangumi hadi nyangumi mkubwa, inaweza kutathminiwa kwa wingi wa viumbe hai katika bahari za kusini zenye joto kwa sasa. Wenye uti wa mgongo, wanaoishi sehemu majini na sehemu nchi kavu (wanyama wa majini na nchi kavu) pia ni wa kipindi hiki, ambapo mabara na visiwa vya sasa vilikuwa vikipanda taratibu na kuanguka tena, wakati mwingine vikifunikwa na mawimbi makubwa au madogo yanayoshuka, na wakati mwingine vikioshwa na mawimbi ya bahari. Si ajabu mabaki ya konokono wa baharini, n.k., hupatikana katika milima ya juu zaidi. Na si ajabu tabaka kubwa za mawe ya chokaa katika sehemu zote za dunia wakati mwingine huitwa "makaburi ya konokono wa baharini," kwa sababu zimeundwa karibu kabisa na maganda yaliyosagika pamoja. Ni lazima kulikuwa na wingi mkubwa sana wa viumbe wakati trilioni zisizohesabika za viumbe wadogo hao walipozaliwa, na, wakafa, vikadondosha maganda yao madogo moja baada ya jingine! Tunasoma kwamba—Mungu aliwabarikia katika kuzaana. Ndio, hata maisha ya chini kama hayo na kwa muda mfupi kiasi ni neema, baraka.

Tusihojiane kuhusu mambo yasiyohitajika zaidi ya yale maandiko yanayoyataja. Biblia haithibitishi kwamba Mungu aliumba aina nyingi za samaki na wanyama wanaotambaa kimoja kimoja; bali inasema tu kwamba uungu, au roho, ulitawala, na kwa kusudi la kimungu *bahari ilizaa* viumbe vyake vya aina mbalimbali. Mchakato wake haujatangazwa—aina moja inaweza, chini ya mazingira tofauti, kuwa imebadilika na kuwa nyingine; au kutoka kwa protoplasmu ileile ya asili, makundi tofauti ya viumbe yanaweza kuwa yameendelea chini ya mazingira tofauti. Hakuna mtu anayejua, na si busara kuwa na msimamo mkali. Sio jukumu letu kubishana kwamba hata protoplasmu ya lami ya paleozoic huenda haikutokea kupitia mmenyuko wa kemikali wa maji yenye madini mengi

[F36]

ya bahari hizo. Tunachodai ni kwamba vyote vilitokea kama matokeo ya kusudi na mpangilio wa kimungu, na, kwa hivyo, vilikuwa viumbe wa kimungu, bila kujali njia na vyombo vilivyotumika. Na tunadai kuwa hili linaonyeshwa na ukweli wa maumbile si kwa maneno tu ya kitabu cha Mwanzo; kwamba, viumbe vya baharini vilivyotengenezwa vipi, viliwekwa katika hali ambayo kila kimoja kiko, katika aina yake mwenyewe—ambapo mipaka ya spishi haiwezi kuvunjwa. Hili ni kazi ya Mungu, iliyotendeka kwa njia yoyote ile.

Siku hii, au enzi, inalingana sana na enzi ya Reptil-ian ya mwanasayansi. Jioni na asubuhi—Siku ya Tano—miaka 35,000 tangu kuanza kwa kazi ya kupanga dunia kuwa makazi na ufalme wa mwanadamu.

Enzi ya Sita ya Uumbaji-Siku

Naye Mungu akasema, Ardhi na itoe kiumbe hai kwa jinsi yake—mifugo, na kiumbe kinachotambaa, na wanyama wa nchi kwa jinsi yake. Ikawa ndivyo; Mungu akaumba wanyama wa nchi kwa jinsi yao na mifugo kwa jinsi yao na vinamasi vya nchi kwa jinsi yao. Mungu akaona kwamba iko hivyo, akapenda.

Kufikia wakati huu mambo duniani yalikuwa yanazidi kuwa thabiti; gamba la dunia lilikuwa limezidi unene kwa mamia ya futi za mchanga, udongo wa chokaa, magamba na makaa ya mawe, na madini mengineyo mbalimbali yaliyokusanyika, baadhi kutoka kwa miamba iliyovunjika iliyotupwa na matetemeko ya ardhi, baadhi kutoka kwa "pete" zilizowahi kuzunguka dunia, na baadhi kutoka kwa mifuko ya wanyama na mimea; zaidi ya hayo, dunia yenyewe lazima ilikuwa imepoa kwa kiasi kikubwa katika kipindi hicho cha miaka 35,000. Sasa uso wa dunia ulikuwa umeongezeka kiasi cha kutosha juu ya bahari, na ulikuwa umepitishwa vizuri na maji kupitia milima na mabonde ili kuwa tayari kwa wanyama wa chini, ambao hapa wamegawanywa katika aina tatu: (1) wanyama wanaotambaa ardhini, viumbe wenye damu baridi—kama vile mbayuwayu, nyoka, n.k.; (2) wanyama wa nchi kavu, au wanyama pori, walio tofautishwa na wanyama wa kufugwa, waliofaa hasa kuwa wenzake mwanadamu, na hapa wanarejelewa kama (3) ng'ombe. Hewa pia kufikia wakati huu ingekuwa imesafishwa kutokana na vipengele visivyofaa kwa wanyama wanaopumua, vilivyofyonzwa kutoka humo na mimea minene ya enzi ya kaboni, kwani haidrokaboni kupita kiasi zilikuwa zimefyonzwa kutoka kwenye

[F37]

baharini na viumbe vidogo vya maganda, kama maandalizi ya wingi wa viumbe wa baharini wanaopumua.

Hapa, tena, hatuhitaji kubishana bila sababu na Wababilikiaji. Tutakubali kwamba, kama Mungu angechagua, angeweza kuleta spishi zote tofauti za uhai wa wanyama kuwepo kwa njia ya mmoja kukuza kutoka kwa mwingine, au angeweza kuendeleza kila spishi kivyake kutoka kwa lindi la awali la protozoa. Hatujui ni njia gani aliyoitumia, kwani haijafunuliwa katika Biblia wala katika miamba. Hata hivyo, imefunuliwa wazi kwamba kwa njia yoyote ile ambayo Mungu alichagua kuitumia, *ameweka* spishi za wanyama, kila moja "kulingana na aina yake" kwa namna ambayo hazibadiliki; kwa namna ambayo ubunifu wa akili ya binadamu haujafaulu kuzisaidia kubadilika. Hapa kuna chapa ya Muumba mwenye akili juu ya kazi yake ya mikono; kwa maana kama "Maumbile" au "nguvu kipofu" ingekuwa muumba, bado tungeiona ikiendelea kwa kizembe, wakati mwingine ikibadilika na wakati mwingine ikirudi nyuma; tusingeshuhudia uthabiti wa spishi kama tunavyouona kote katika maumbile.

Tunaweza kudhania kwa msingi kwamba ilikuwa mwishoni mwa siku ya sita ya enzi ndipo Mungu alimuumba mwanadamu; kwa sababu uumbaji wake ulikuwa wa mwisho, na imeelezwa wazi kwamba Mungu *alimaliza* kazi yake ya uumbaji, siyo siku ya sita, bali "siku ya saba"—mgawanyiko wa mwanadamu kuwa watu wawili, jinsia mbili, ukiwa, dhahiri, kitendo cha mwisho.

Na Mungu akasema, Tuwatengeneze wanadamu kwa sura yetu, na kwa mfano wetu; na watawala samaki wa baharini, na ndege wa angani, na wanyama, na dunia yote, na kila mnyama-mnyama atambaaye juu ya nchi. Basi Mungu akamumba mwanadamu kwa sura yake, kwa sura ya Mungu alimumba; wa kiume na wa kike aliwumba, na Mungu akawabariki na kuwaambia, Ziduni, mzaane, mjaze dunia, mtawale, mtawale juu yake, na mtawale samaki wa baharini, na ndege wa angani, na kila kiumbe hai kinachotembea juu ya nchi.

Kwa kuzingatia maelezo yetu yaliyotangulia, kwamba lugha ya Maandiko haizuii uwezekano wa mimea, viumbe wa majini na viumbe wa nchi kuwa na maendeleo zaidi au pungufu, au kubadilika, katika aina zao mbalimbali, inaweza kuwa vyema kwetu

zingatia tofauti kubwa katika lugha inayotumika inaporejelea uumbaji wa mwanadamu. Ule wa mwisho ni tamko maalum la matumizi ya moja kwa moja ya nguvu za kiungu za uumbaji, wakati wengine si hivyo, bali inaashiria maendeleo:

"Na *dunia ikatoa* majani," n.k.

"Na *maji yatoe* kiumbe kinachotambaa," n.k. "*Nchi* na *izalie* kiumbe hai kwa jinsi yake,
ng'ombe," n.k.

Kuna maelezo mawili ya uumbaji—moja ambalo tumekuwa tukilitazama, linaloshughulikia suala hili kwa ufupi na kwa mpangilio wake wa matukio makuu, na jingine linalofuata katika ***Mwanzo 2:4-25***. Kwa maneno mengine, mgawanyo wa sura uliwekwa mahali pasipofaa—maelezo hayo mawili kila kimoja kingepaswa kuwa sura moja. Lile la pili ni maelezo ya ziada kwa lile la kwanza, likifafanua maelezo ya kina. "Haya ndiyo vizazi," au maendeleo, ya mbingu na dunia na viumbe wake, tangu wakati kabla ya kuwepo kwa mmea au mmea wowote. Maelezo ya kwanza na makuu yanatumia neno "Mungu" linapozungumzia Muumba; na yale ya pili, au maelezo ya ufafanuzi, yanaonyesha kwamba ni Yehova Mungu ndiye aliyefanya kazi yote—"siku ile" alipoumba mbingu na nchi—hivyo yakichukulia yote kama siku moja kubwa zaidi ya enzi, ikijumuisha kazi za siku sita zilizotajwa tayari.

Neno Mungu katika sura ya kwanza linatokana na neno la Kiebrania la kawaida *Elohim*, neno la wingi ambalo linaweza kutafsiriwa *Miungu*, na ambalo, kama tulivyoona tayari, linamaanisha "*wenye nguvu*."* "Mwana wa pekee" wa Baba hakika alikuwa wakala wake mwenye bidii katika kazi hii ya uumbaji, na huenda alikuwa na kundi la malaika waliomshirikiana katika utekelezaji wa maelezo yake, ambao pia neno *elohim* lingetumika kwao hapa kama ilivyo katika Maandiko mengine.+ Kwa hiyo, inafaa kwamba maelezo ya pili, au ya tafsiri, yanatupatia kipaumbele ukweli kwamba Yehova Baba

---

*Tazama Juzuu V, kur. 72,73.

+Ibid.

[F39]

wa yote alikuwa Muumba, haijalishi ni nani aliyeweza kutumiwa kama wawakilishi na vyombo vyake waliotukuzwa. Maelezo ya ziada ya akaunti ya pili kuhusu uumbaji wa mwanadamu yanaweza kufaa kuzingatiwa hapa. Inatangaza:

Yehova Mungu akamtengeneza mwanadamu kwa vumbi la udongo, akapuliza katika pua zake pumzi ya uhai, naye mwanadamu akawa kiumbe aliye hai.

Mungu alitukuzwa katika kazi zake zote za awali na katika kila kiumbe, hata kile kidogo mno, ingawa hakuna hata kimoja kati yao kilichoweza kumshukuru ipasavyo, kumthamini, au hata kumjua. Kusudi la kimungu lilikuwa limeona haya yote tangu mwanzo, na lilikuwa likimwandalia mwanadamu, ambaye alikusudiwa kuwa kazi bora zaidi ya uumbaji wa duniani, au wa wanyama. Haikusemwa kuhusu mwanadamu kama ilivyosemwa kuhusu viumbe vya baharini, "Bahari zizalisheni wingi," wala kama ilivyosemwa kuhusu wanyama wa chini wa dunia, "Nchi itoke"; bali kinyume chake, imeandikwa kwamba yeye alikuwa uumbaji maalum na Muumba wake, "aliumbwa kwa sura yake mwenyewe." Haijalishi kama ni sura ya *Elohim* au sura ya Yehova inayoeleweka, kwani hawakua *Elohim* "wana wa Mungu," na kwa sura yake kwa upande wa uwezo wa kufikiri na akili ya kimaadili?

Hatupaswi kuelewa "mfano" huu kuwa wa umbo la kimwili; bali, ni mfano wa kimaadili na kiakili wa Roho mkuu, ulioundwa ipasavyo kwa ajili ya hali na asili yake ya kidunia. Na kwa upande wa "ufanano," bila shaka unahusiana na utawala wa mwanadamu—alipaswa kuwa mfalme wa dunia na viumbe vyake vilivyojaa, kama vile Mungu alivyo Mfalme wa ulimwengu wote. Hapa ndipo uwanja wa vita kati ya Neno la Mungu na sayansi inayodaiwa kuwa ya Kisasa, ambayo dunia nzima, hasa wenye elimu—wakiwemo viongozi wa fikra katika seminari zote za teolojia, na wachungaji katika mahubiri yote mashuhuri, wanaisujudu—wakimwabudu Mungu wa kisayansi anayeitwa "Mageuko." Nadharia hizi mbili zinapingana moja kwa moja: ikiwa nadharia ya Mabadiliko ya Viumbe ni ya kweli, basi Biblia ni uongo kuanzia Mwanzo hadi Ufunuo. Ikiwa Biblia ni ya kweli, kama tunavyoamini, basi nadharia ya Mabadiliko ya Viumbe ni uongo kabisa katika hitimisho zake zote linapokuja suala la mwanadamu.

[F40]

Si usimulizi wa Mwanzo tu kuhusu uumbaji wa mwanadamu kwa sura ya Mungu ndio unaopaswa kuamua suala hili, ingawa matamko ya Neno ni thabiti: nadharia nzima ya Biblia inaunga mkono maandishi ya Mwanzo, na inasimama au inanguka pamoja nayo. Kwa maana, kama mwanadamu aliumbwa kwa njia tofauti na kuwa safi, mkamilifu, na mwenye akili timamu, hangeweza, kwa kweli, kuitwa "sura ya" Mungu; wala Muumba wake asingeweza kumweka kwenye *majaribio* katika Edeni ili kupima ustahiki wake kwa uzima wa milele; wala kutotii kwake kwa kula tunda lililozuiwa kusingeweza kuhesabiwa kama dhambi na kuadhibiwa, kama ilivyokuwa, kwa hukumu ya kifo; wala isingekuwa muhimu kumfadhili kutoka kwa hukumu hiyo.

Zaidi ya hayo, "mtu Kristo Yesu" ametangazwa kuwa "anti-lutron," yaani, *gharama ya ukombozi* (au bei sawa) kwa hatia ya mtu huyu wa kwanza, na kwa hiyo, anapaswa kuchukuliwa kama sampuli, au mfano, wa jinsi mtu wa kwanza alivyo kuwa, kabla ya kutenda dhambi na kupitishwa chini ya hukumu ya kimungu ya kifo.

Tunajua pia kwamba leo, kama ilivyokuwa zamani, kuna watu wengi wema wa asili, ambao wote Mungu anawatangaza kuwa wenye dhambi, na, kwa hivyo, hawatambuliki na Yehova, isipokuwa wanapomkaribia kwa toba wakiwa wamejitegemea haki ya kafara ya Kristo na kupokea msamaha wake. Cheo cha wote wanaomjia Mungu kwa njia hii kinatangazwa kuwa ni kwa neema yake pekee, wakiwa wamevika vazi la haki ya Kristo. Na matokeo yake, tunajulishwa, ni lazima yawe *ufufuo*, au *urejesho*, hadi ukamilifu kabla ya mtu yeyote aweze kumridhisha Muumba kikamilifu na kibinafsi. Na bado ni Muumba huyu huyu aliyekuwa akizungumza na Adamu kabla ya kosa lake na kumwita mwanawe, na ambaye anatangaza kwamba Adamu na sisi, watoto wake, tulikuwa "watoto wa ghadhabu" na tukapita chini ya hukumu kwa sababu ya dhambi, ambayo Adamu hakuwa nayo alipoumba kuwa "mwana wa Mungu." ***Luka 3:38***

Kwa hakika kama "manabii watakatifu wote tangu mwanzo wa ulimwengu" walivyotangaza Milenia ijayo kuwa "nyakati za *urejesho* wa mambo yote yaliyosemwa," ndivyo pia nadharia ya Mabadiliko ya Viumbe inapingana vikali na maneno ya Mungu kupitia wote

[F41]

manabii watakatifu. Kwa maana marejesho, badala ya kuwa baraka kwa jamii ya wanadamu, yangekuwa uhalifu dhidi yake ikiwa nadharia ya Mabadiliko ya Viumbe ni sahihi. Ikiwa kwa nguvu zisizojali au michakato mingine ya mabadiliko ya viumbe, mwanadamu amekuwa akipanda juu kwa juhudi za kuchosha na kazi ngumu, kutoka kwa protoplasm hadi kome, na kutoka kome hadi samaki, na kutoka samaki hadi mnyama mnyogovu, na kutoka mnyama mnyogovu hadi tumbili, na kutoka tumbili hadi mwanadamu wa chini kabisa, na kutoka mwanadamu wa chini kabisa hadi tulivyo—basi ingekuwa ni madhara makubwa kwa jamii ya wanadamu kwa Mungu kuirudisha ilivyokuwa wakati wa Adamu, au pengine kulazimisha urejesho zaidi—kurudi nyuma hadi kwenye protoplasm. Hakuna msimamo wa kati katika swali hili; na kadiri watu wa Mungu watakavyoamua kwa ujasiri kulingana na Neno lake, ndivyo itakavyokuwa bora zaidi kwao, na ndivyo watakavyokuwa na uhakika zaidi wa kutanguka katika baadhi ya nadharia za theolojia za mageuzi, kutolipa fidia, na kadhalika zinazosambaa sasa na zinazotafuta kudanganya, ikiwa inawezekana, hata wateule wenyewe. Mungu awe wa kweli, ingawa kila Mwanzilishi wa Mageuzi atathibitika kuwa mwongo. ***Warumi 3:4***

Hapa hatuwezi kuingia katika maelezo ya uumbaji wa Adamu, kujadili umbile lake, au mwili wake, roho yake, au pumzi ya uhai, na jinsi hivi vilivyoshikamana na kumfanya kuwa kiumbe hai, au nafsi. Hili tayari limewasilishwa katika muktadha tofauti.*

Uzao wao katika vizazi vijavyo haukuwa wazi kwa namna yoyote ukiunganishwa na ukiukaji, kama wengine walivyodhania, bali ulikuwa ni sehemu ya baraka ya kimungu. Uhusiano pekee wa kuanguka na laana yake, au adhabu, katika suala hili ulikuwa, kama ilivyotajwa, *ongezeko* la mimba na huzuni za mwanamke, kulingana na kazi na jasho la uso la mwanamume. Haya yamezidi kuwa mzigo mzito kadiri kizazi kimezidi kudhoofika na kuwa dhaifu, kiakili na kimwili. Lengo la uzaaji utakuwa limefikiwa wakati kizazi cha kutosha kitakapozaliwa ili hatimaye *kujaza* (siyo kutimia) dunia. Ni kweli, idadi kubwa mno tayari wamezaliwa—labda bilioni hamsini—na sasa wamelala katika gereza kuu la kifo; lakini hawa hawatoshi; kwa sasa nchi

---

*Juzuu V, Sura xii.

[F42]

uso wa dunia ikiwa yote yangefanywa kuwa yanamfaa mwanadamu, kama hatimaye yatakavyokuwa, yangeweza kubeba mara mbili au tatu ya idadi hii—bila kuzingatia uwezekano wa mabara mengine kuinuliwa kutoka vilimani vya bahari kama yalivyofanyika kwa yaliyopo sasa hapo zamani.

Wanasayansi wenye mtazamo wa shaka kwa muda mrefu wamekuwa wakitafuta kuthibitisha kwamba mwanadamu alikuwepo duniani muda mrefu kabla ya kipindi kilichotajwa katika Mwanzo, na kila mfupa unaopatikana katika matope ya chini au changarawe huchunguzwa kwa makini ili kumfanya mwanasayansi apate umaarufu duniani kote kama mtu aliyekataa Neno la Mungu. Tumeshazungumzia tayari kutokuaminika kwa ushahidi kama huo,* kama vile ugunduzi wa ncha za mishale miongoni mwa changarawe za enzi za kale. Katika baadhi ya visa angalau, imethibitishwa kuwa hizi zilitengenezwa na Wahindi wa kisasa, ambao walizitengeneza karibu na eneo walipopata mawe ya chokaa yanayofaa.+

Hatujui kuhusu nadharia ya mwanadamu wa kabla ya Adamu na jaribio la kutumia hiyo kuelezea makabila tofauti ya familia ya wanadamu. Lakini sisi tunashikilia Biblia kama ufunuo wa Mungu na, kwa hivyo, ni bora kuliko dhana zote za kibinadamu. Inatangaza umoja wa familia ya wanadamu kwa maneno yasiyo na utata, ikisema: "Mungu aliwatengeneza watu wa mataifa yote kwa *damu moja*." (***Matendo 17:26***) Na tena kwamba Adamu alikuwa "*mwanadamu wa kwanza*." (***1 Wakor. 15:45,47***) Tena, hadithi ya mafuriko inaeleza wazi kabisa kwamba ni viumbe wanane pekee waliookolewa kwenye safina, na wote walikuwa watoto wa Nuhu—waliozaliwa kutoka kwa Adamu. Aina mbalimbali za watu, au makabila, zinapaswa kuelezewa kwa kuzingatia hali ya hewa, desturi, chakula, n.k., na hasa kwa kuzingatia kutengwa kwa watu wa maeneo mbalimbali kutoka kwa wengine, jambo ambalo lilifanya sifa zao za kipekee kudumu. Hii inaonyeshwa na ukweli kwamba Wazungu wanaoishi kwa muda mrefu miongoni mwa watu wa India au Uchina hupata kufanana kiasi na majirani zao, wakati watoto wao, waliozaliwa katika nchi hizo, hufanana zaidi kwa ngozi na sura—bila shaka wakiwa wameathiriwa na mazingira ya mama yao wakati wa ujauzito. Mfano wa mchanganyiko wa aina hii unatolewa na Wachina wa eneo moja, ambao wanajitambua na Waisraeli waliotawanywa na matatizo yaliyomaliza enzi ya Kiyahudi—takriban mwaka 70 B.K. Wayahudi hawa wamekuwa Wachina kabisa kiasi kwamba hawatambuliki tena kama Wayahudi—ambao ni mojawapo ya mataifa imara zaidi.

+Juzuu ya II, ukurasa 34, 35.

[F43]

Katika mkutano wa *Taasisi ya Falsafa ya Victoria*, si muda mrefu uliopita, iliripotiwa kwamba "uchambuzi makini ulifanywa na Profesa Stokes, F.R.S., Sir J. R. Bennett, Makamu wa Rais. R.S., Profesa Beale, F.R.S., na wengine, kuhusu nadharia mbalimbali za Mabadiliko, na iliripotiwa kwamba, hadi sasa, *hakuna ushahidi wa kisayansi* uliopatikana unaounga mkono nadharia kwamba mwanadamu alibadilika kutoka kwa wanyama wa daraja la chini; na Profesa Virchow alitangaza kwamba kulikuwa na ukosefu kamili wa aina yoyote ya fosili ya hatua ya chini katika maendeleo ya mwanadamu; na kwamba maendeleo yoyote chanya katika nyanja ya antropolojia ya kabla ya historia kwa kweli yametutenga zaidi na ushahidi wa uhusiano kama huo—yaani, na wanyama wengine. Katika hili, Profesa Barraude, mtaalamu mkuu wa paleontolojia, alikuwa amekubaliana, akitangaza kwamba katika uchunguzi wake wowote hakukutana na aina yoyote ya fosili ikibadilika na kuwa nyingine. Kwa hakika, inaonekana kwamba hakuna mwanasayansi aliyekuwa bado amegundua uhusiano kati ya binadamu na tumbili, kati ya samaki na chura, au kati ya wanyama wenye uti wa mgongo na wale wasio na uti wa mgongo; zaidi ya hayo, hakukuwa na ushahidi wa spishi yoyote, iwe ya fosili au nyingine, kupoteza sifa zake za kipekee ili kupata mpya zinazomilikiwa na spishi nyingine; kwa mfano, licha ya mbwa kufanana sana na mbwa mwitu, hakukuwa na uhusiano wa kuunganisha, na miongoni mwa spishi zilizopotea hali ilikuwa vivyo hivyo; hakukuwa na mpito wa taratibu kutoka aina moja hadi nyingine. Zaidi ya hayo, wanyama wa kwanza waliotokea duniani kwa vyovyote vile hawangeweza kuchukuliwa kuwa duni au waliopuuzwa."

Tunamnukuu kwa ufupi Sir J. W. Dawson, LL.D., F.R.S., kutoka kwa muhtasari wake wa matokeo yake ya hivi karibuni kuhusu "Mahali pa Kukutana kwa Jiolojia na Historia." Anasema:

Hatujapata uhusiano wowote wa asili unaounganisha mwanadamu na wanyama wa chini waliomtangulia. Anaonekana mbele yetu kama mwanzo mpya katika uumbaji, bila uhusiano wowote wa moja kwa moja na maisha ya hisia za asili ya wanyama wa chini. Watu wa kale zaidi si watu kidogo kuliko wazao wao, na kwa kadri ya uwezo wao, walikuwa wabunifu, wavumbuzi, na waanzilishi wa njia mpya za maisha, kama wao. Hatujawa hata kuweza kumfuatilia mwanadamu hadi kwa viumbe wasio na madhara

[F44]

enzi za dhahabu [za Paradiso]. Tunapomkuta katika mapango na mchanga, tayari ni mwanadamu aliyeanguka, asiyeendana na mazingira yake na adui wa viumbe wenzake, akitengeneza dhidi yao vyombo vya uharibifu hatari zaidi kuliko vile ambavyo asili huwapa wanyama wa porini wanaokula nyama....Mwanadamu, kwa upande wa mwili wake, anikiriwa kuwa mnyama, mavumbi ya dunia. Pia ni mwanachama wa ufalme *wa wanyama wenye uti wa mgongo*, na daraja *la mamalia*; lakini katika daraja hilo yeye si tu spishi na jenasi ya moja kwa moja, bali hata familia, au mpangilio tofauti. Kwa maneno mengine, yeye ndiye spishi pekee ya jenasi yake, na ya familia yake, au oda. Hivyo basi amegawanywa na pengo kubwa kutoka kwa wanyama wote wanaomkaribia; na hata tukikubali fundisho, ambalo bado halijathibitishwa, la spishi moja kutokana na nyingine kwa upande wa wanyama wa chini, hatuwezi kupata 'viungo vilivyopotea' ambavyo vingehitajika kumunganisha mwanadamu na kundi lolote la wanyama wa chini....Hakuna ukweli wowote wa kisayansi uliothibitishwa kwa uhakika zaidi kuliko hivi karibuni kwa mwanadamu katika muda wa kijiolojia. Sio tu kwamba hatupati dalili yoyote ya mabaki yake katika miundo ya kijiolojia ya zamani zaidi, bali pia hatupati mabaki ya wanyama wanaomfanana zaidi naye; na hali za dunia katika vipindi hivyo zinaonekana kuifanya isifae kwa makazi ya mwanadamu. Ikiwa, tukifuata mfumo wa kawaida wa kijiolojia, tutagawanya historia yote ya dunia katika vipindi vikubwa vinne, kuanzia miamba ya zamani zaidi tunayoifahamu, eozoyiki, au arkeani, hadi zama za kisasa, tunapata mabaki ya mwanadamu, au ya kazi zake, tu katika kipindi cha mwisho kati ya hivi vinne, na katika sehemu ya mwisho ya kipindi hicho. Kwa kweli, hakuna ushahidi usio na utata wa uwepo wa mwanadamu hadi tunapofikia kipindi cha mwanzo cha kisasa. Kuna spishi moja tu ya mwanadamu, ingawa kuna makabila na aina nyingi na
aina; na aina hizi, au tofauti hizi, zinaonekana kujitengeneza tangu mapema sana, na zimeonyesha uthabiti wa ajabu katika ugunduzi wao wa baadaye Historia katika Mwanzo imetangulia zama za kisasa
historia. Kitabu hiki cha kale ni cha kuaminika kwa kila njia, na kiko mbali kabisa na hadithi na ngano za ukafiri wa kale."

Profesa Pasteur, mtaalamu mashuhuri wa bakteria, alikuwa mpinzani wazi wa nadharia ya Darwin; na alijieleza kama ifuatavyo:

Watu wa vizazi vijavyo siku moja watacheka upumbavu wa wanafalsafa wa kisasa wanaozingatia vitu vya kimwili tu. Kadiri ninavyosoma uumbaji, ndivyo ninavyoshangazwa zaidi na kazi za Muumba. Ninaomba ninapokuwa nikifanya kazi yangu maabara.

Virchow, mwanafalsafa Mwarusi, ingawa hakuwa Mkristo aliyejitangaza, alipinga kwa namna ile ile nadharia ya Darwin ya maendeleo ya viumbe hai kutoka kwa visivyo hai, na

alitangaza: "Jaribio lolote la kupata mpito kutoka kwa mnyama hadi mwanadamu limekwisha kwa kushindwa kabisa. Kiungo cha kati hakijapatikana na hakitapatikana. Mwanadamu hakutokea kwa mnyama. Imethibitishwa bila shaka kwamba katika miaka elfu tano iliyopita hakujawa na mabadiliko yoyote yanayoonekana kwa wanadamu."

Wataalamu wengine wa asili pia wameinua sauti zao kupinga maoni ya Darwin.

Kwa kuzingatia ukweli huu, jinsi inavyoonekana upuuzi majaribio ya mara kwa mara ya "Madaktari" au "Waprofesa" wanaojifanya wenye elimu kwa kujadili "viungo vilivyopotea" au kupendekeza kwamba vidole vidogo vya miguu ya binadamu vinakuwa havina manufaa na hivi karibuni "vitaachwa na asili" kama vile "mikia ya tumbili ilivyoshaishwa tayari." Je, hatuna mumi zilizohifadhiwa vizuri zenye umri wa karibu miaka elfu nne? Je, hatuna sanamu za uchi zenye ukubwa halisi na umri karibu sawa na huo? Je, mikia inaonyeshwa kwenye yoyote kati ya hizi? Je, vidole vyao vidogo ni tofauti kwa namna yoyote na vyetu vya leo? Je, mwelekeo wote wa asili hauko wa kushuka? Je, kwa mimea na wanyama wa chini, hekima na usaidizi wa mwanadamu havihitajiki kwa ajili ya kudumisha viumbe bora zaidi? Na kwa wanadamu, je, neema ya Mungu haihitajiki kwa ajili ya kuinuliwa kwao, na kuzuia mmomonyoko mkuu kama tunavyoona katika "Afrika Giza Zaidi"? Na je, hili haliendani na Maandiko? ***Warumi 1:21,24,28***

Inafaa kwamba watu wa Bwana wawe na tahadhari moyoni kwa nasaha iliyotolewa kwa Timotheo na Mtume Paulo: "Ee Timotheo,...epuka mabishano yasiyo na maana na upuuzi, na upinzani wa elimu inayoitwa uongo." (***1 Tim. 6:20***) Ili kuona ukweli wowote kwa uwazi, ni lazima tuangalie kutoka kwa mtazamo wa ufunuo wa kimungu. Ni lazima "Tuone nuru katika nuru Yake." Kisha tukitazama ulimwengu kwa upana chini ya mwongozo wa Mungu wa maumbile, matokeo yatakuwa ni kupanua moyo na akili, na kutujaa sifa na ibada tunapoona kwa muhtasari utukufu, ukuu na nguvu za Muumba wetu Mwenyezi.

Jioni na asubuhi, Siku ya Sita, ilipokamilika, miaka 42,000 baada ya "kazi" kuanza, ilikuta dunia tayari kwa mwanadamu kuitiisha

iliyo—lakini bado, kwa jumla, haikufaa kwake. Akijua mapema kutotii kwa kiumbe chake (na mpango wake wote unaohusiana na hukumu yake ya kifo, ukombozi wake na urejesho wa mwisho kutoka kwa dhambi na kifo kwa wote watakaotumia uzoefu wao ipasavyo), Mungu hakusubiri ardhi kuwa tayari kabisa kwa ajili ya mwanadamu kabla ya uumbaji wake, bali aliandaa tu Paradiso, bustani katika Edeni—akiikamilisha kwa kila namna kwa ajili ya jaribio fupi la wawili kamilifu—na kuwaachia wanadamu, kama wafanyakazi wafungwa, kazi ya "kuitawala" ardhi na wakati huo huo kupata mafunzo na uzoefu muhimu kupitia hilo.

Siku ya Saba ya Kipindi cha Wiki ya Uumbaji

Na siku ya saba Mungu alimaliza kazi aliyokuwa ameitenda; naye akapumzika siku ya saba kutokana na kazi yote aliyokuwa ameitenda.

Tukizingatia mfuatano wa maendeleo unaoendelea wa siku sita, na tukikumbuka ukweli kwamba nambari saba yenyewe inaashiria ukamilisho na ukamilifu, kwa kawaida tungetarajia Siku ya Saba ya Enzi kuwa ya ajabu zaidi kuliko zilizotangulia. Na ndivyo tunavyoiona: isipokuwa sehemu yake muhimu kwa muda—hadi "wakati ufaao"—imefungiwa machoni mwetu ya akili kwa ufahamu kwa kauli ya jumla kwamba Mungu alipumzika siku ya saba kutokana na kazi zake zote. Ni ajabu vipi kwamba angepumzisha kazi ya uumbaji katika hatua ambapo ilionekana tayari kukamilika, kana kwamba fundi angeandaa vifaa vyote kwa ajili ya jengo kisha akakata kuendelea na shughuli zaidi bila kutimiza nia zake za awali!

Lakini jambo zima linajifunua kwa utukufu mbele yetu tunapoelewa kwamba Yehova Mungu alipumzisha kazi yake ya uumbaji, akaacha kuiendeleza, kwa sababu katika hekima yake alitabiri kwamba makusudio yake yangeweza kutimizwa vyema zaidi kwa njia nyingine. Mungu aliona ni bora kumruhusu kiumbe chake Adamu kutumia hiari yake na kuangukia katika jaribu na dhambi na adhabu yake halali, mauti—ikiwemo kipindi kirefu, cha miaka 6,000 cha kufa na kupambana, kama mfungwa, na mazingira mabaya.

[F47]

Mungu aliona ni vyema kumruhusu yeye, akiwa kama mfungwa, kufanya sehemu ya kuitawala dunia; kwamba kuileta dunia nzima katika hali yake iliyotabiriwa ya Paradiso kungekuwa na faida kwa mwanadamu chini ya mazingira hayo; kwamba ingekuwa vyema mwanadamu atambue kanuni zinazotegemeza haki ya kimungu na uovu mkuu wa dhambi, na hivyo kuwa tayari kwa neema itakayoleta duniani kwa wakati unaofaa.

Hata hivyo, moja ya sababu kuu za Yehova kusitisha kazi ya uumbaji bila shaka ilikuwa ni ili ikamilishwe na mwingine—na Mwanawe wa pekee—kwa namna ambayo haingemtukuza Mwana tu, bali ingemtukuza Baba pia, kwa kuonyesha ukamilifu wa sifa za Kimungu kwa njia ambayo hakuna njia nyingine ingeweza kufanya hivyo. Hii ilikuwa kwa kumpa Mwanawe kuwa mwkombozi wa mwanadamu—onyesho si tu la Haki ya Kimungu, ambayo kwa vyovyote vile isingeweza kukiuka amri kwamba "mzada wa dhambi ni mauti," bali pia iliyoonyesha kwa wakati mmoja Upendo wa Kimungu—huruma kwa viumbe vyake vilivyoporomoka hadi kufikia kifo cha Mwanawe kwa niaba ya mwanadamu. Hekima na Nguvu za Kimungu pia hatimaye zitaonyeshwa katika kila kipengele cha mpango huo utakapokamilika.

Inaweza kupendekezwa kwamba Baba kuacha kukamilisha mpango wa uumbaji ili Mwana afanye kazi hii wakati wa Milenia, kwa michakato ya urejesho, hakungekuwa tofauti na shughuli za uumbaji zilizopita, ambazo zote zilikuwa *za* Baba na *kupitia* Mwana —ambaye bila yeye hakuna kitu kilichotengenezwa kilichotengenezwa. Lakini tunajibu, Hapana. Uhusiano wa Mwana na kazi ya urejesho ambayo Siku hii ya Saba ya Enzi itakamilisha na kuleta ukamilifu wa duniani, utakuwa tofauti kabisa na kazi zake zozote za awali. Katika uumbaji wote uliopita Mwana alitenda tu kwa niaba ya Yehova, akitumia nguvu na uwezo ambao kwa namna yoyote yalikuwa si yake; lakini katika kazi hii kuu ijayo atatumia nguvu na mamlaka ambayo ni yake mwenyewe—ambayo ilimgharimu miaka 34 ya unyenyekevu, kilele chake kikawa kusulubishwa kwake. Kupitia muamala huo, ambao hekima na upendo wa Baba walimpangia, yeye "alinunua" ulimwengu,

[F48]

akamnunua Baba Adamu na uzao wake wote, na mali yake—ardhi—pamoja na haki yake yote juu yake kama mfalme "kwa mfano wa Mungu." Baba alifurahi kumheshimu "Mzaliwa wa Kwanza," na kwa hiyo alipanga hivyo, na akapumzika, au akaacha kazi za uumbaji, ili Mwana naye amheshimu na aheshimiwe naye.

Mungu alipumzika, si kwa maana ya kupona kutoka kwa uchovu, bali kwa maana ya kuacha kuumba. Aliyaona maangamizo na anguko la uumbaji wake bora zaidi duniani kupitia dhambi, lakini hakutumia nguvu yoyote kuzuia mkondo wa hukumu ya kifo na hakuanza taratibu zozote za urejesho. Hakika, kwa sheria aliyoiweka, alizuia fursa yoyote ya kuonyesha rehema na huruma yake kwa Adamu na uzao wake, isipokuwa kupitia mkombozi. Adhabu ikiwa ni kifo, na kifo kisicho na kikomo—kifo cha milele, "angamizo la milele"—na kwa kuwa haiwezekani kwa Mungu kusema uongo, haiwezekani kwa Jaji Mkuu wa ulimwengu kubatilisha amri yake mwenyewe ya haki, hivyo ikawa haiwezekani kwa Muumba kuwa mwokozi wa moja kwa moja wa kizazi, au kwa namna yoyote au kiwango chochote kuendeleza kazi yake ya uumbaji katika mwanadamu aliyehukumiwa au katika eneo lake, dunia.

Hivyo ndivyo Yehova Mungu alivyodhihirisha imani yake katika mpango wake mkuu wa enzi, na katika Mwanawe wa pekee ambaye amemkabidhi utekelezaji wake kamili. Uaminifu huu wa Baba kwa Mwana umetumiwa na Mtume kama mfano wa jinsi imani yetu inavyopaswa kumshika Mpakwa Mafuta ili sisi pia tuweze kuamini kila maslahi na jambo kwake, kuhusiana nasi wenyewe, marafiki zetu wapendwa, na ulimwengu wa wanadamu kwa ujumla: tamko la Mtume ni—"Sisi tulioamini tunaingia katika mapumziko Yeye aliyeingia katika mapumziko yake
mapumziko, naye amepumzika kutoka kwa kazi zake mwenyewe, kama Mungu alivyofanya kutoka kwa zake." Waumini, kama Mungu, wana imani kamilifu katika uwezo na utayari wa Kristo kutekeleza miradi yote mikubwa ya Yehova kuhusiana na jamii yetu, na kwa hiyo *wanapumzika*, si kutokana na uchovu wa kimwili, bali kutokana na wasiwasi, kutokana na hofu, kutokana na tamaa yoyote ya kuchukua jambo hilo kutoka kwa uangalizi wa Kristo, au kujaribu kupata matokeo kwa njia nyingine yoyote.

[F49]

Ikiwa kupumzika kwa Muumba wetu, au kuacha kuja mara moja kuokoa viumbe wake walioanguka, kunaonekana kwa namna yoyote kuwa ni kutojali au kupuuza, hakukuwa hivyo kwa kweli, bali ilikuwa ni utekelezaji wa njia iliyo busara na bora zaidi kwa ajili ya msaada wa mwanadamu—kupitia Mwombezi. Ikiwa itapendekezwa kwamba kazi ya urejesho ingepaswa kuanza mapema, tunajibu kwamba kipindi cha utawala wa Dhambi na Kifo, cha miaka 6,000, hakijakuwa kirefu mno kwa kuzaliwa kwa kizazi cha kutosha kwa idadi ili "kuijaza dunia"; si mrefu mno kuwapa wote somo kuhusu "ukatili uliokithiri wa dhambi" na malipo yake magumu; si mrefu mno kuwaruhusu wanadamu kujaribu mbinu zao wenyewe kwa ajili ya kuinuliwa kwao na kutambua upuuzi wake. Kuja kwa Bwana wetu katika ujio wake wa kwanza *kuikomboa* (kununua) dunia ili awe na haki ya mwadilifu na ya usawa ya kuja tena kuibariki, kuinua na kurejesha wote watakaokubali neema yake, ingawa ilikuwa zaidi ya miaka 4,000 tangu maafa ya dhambi na kifo yaliingia, bado, imetangazwa katika Maandiko kuwa ilikuwa katika wakati ufaao wa Mungu: "Wakati ulipofika Mungu alimtuma Mwanawe." Hakika, tunaona kwamba hata wakati huo haungekuwa wakati mwafaka, isipokuwa kwa kusudi la kimungu la kuita na kukusanya na kuitengeneza na kuitaayarisha Kanisa teule ili kushiriki na Mkombozi katika kazi kuu ya Milenia ya kubariki ulimwengu—Mungu akitambua kabla kwamba ingehitaji enzi hii yote ya Injili kwa ajili ya wateule hawa, alimtuma Mwanawe kwa ajili ya kazi ya ukombozi muda mrefu wa kutosha kabla ili kuitimiza.

Kipindi cha Kusitishwa kwa Kimungu, au Kupumzika, Kutoka kwa Shughuli za Uumbaji na Uwezeshaji Kuhusiana na Dunia

Ni muda gani umepita tangu Yehova aache, au apumzike, katika kazi yake ya uumbaji? Tunajibu kwamba sasa ni zaidi kidogo ya miaka elfu sita. Umepumziko wake, au kusitishwa kwake, utaendelea kwa muda gani? Tunajibu kwamba itaendelea katika Milenia yote—miaka elfu moja ya utawala wa Mpatanishi mkuu, ikitimiza "urejesho wa vitu vyote ambavyo Mungu ameviongea kwa kinywa cha manabii wake watakatifu wote tangu

[F50]

"ulimwengu ulipoanza." (***Matendo 3:21***) Je, imani ya Yehova katika utekelezaji wa mpango wake, iliyomfanya kuweka yote mikononi mwa Yesu, itathibitika kuwa ilikuwa ya haki kikamilifu? Je, hitimisho litaridhisha? Mungu Yehova, anayejua mwisho tangu mwanzo, anatuhakikishia kwamba itakuwa hivyo, na kwamba Mwana, ambaye mpango huo unatekelezwa kwa gharama yake, "ataona kwa taabu ya roho yake naye ataridhika." (***Isaya 53:11***) Ndiyo, waumini wote wanaopumzika kwa imani katika kazi ya Mkombozi wao—iliyopita na ijayo—wanaweza kuwa na uhakika kamili wa imani kwamba "jicho halijawahi kuona wala sikio kusikia, wala hayajapita katika moyo wa mwanadamu kufikiria mambo ambayo Mungu amewawekea wale wanaompenda," hasa kwa ajili ya Kanisa; bali pia upana na urefu na kina na undani wa upendo na rehema na baraka za urejesho, kwa wote wa ulimwengu usiochaguliwa, ambao katika siku yao ya milenia ya neema watakubali kwa dhati mipango ya ajabu ya kimungu kwa masharti ya kimungu.

Miaka elfu sita iliyopita na miaka elfu moja ijayo, miaka elfu saba ya "pumziko" la Yehova, itatupeleka hadi wakati ambapo utawala wa Miaka Elfu wa Mwana utaisha kwa sababu ya kutimiza kusudi lake—urejesho wa wanadamu wenye hiari na watiifu kwa sura ya kimungu, na utawala wa dunia chini ya mwanadamu, kama mali yake, ufalme wake. Kisha kiti cha enzi cha upatanishi na utawala vikiwa vimetimiza kusudi lao, na waharibifu wote wa dunia wakiwa wameangamizwa, "Mwana atakabidhi Ufalme kwa Mungu, hata kwa Baba"—kwa kuukabidhi kwa wanadamu ambao awali ulikusudiwa kwa ajili yao, kama ilivyoandikwa.* (***1 Kor. 15:25-28***) "Ndipo atakapowaambia Mfalme, ...Njooni, baraka [waliokubaliwa] wa Baba yangu, urithi ufalme uliowaandaliwa tangu kuumbwa kwa ulimwengu"—umbile la kidunia***. Mathayo 25:31,34***

Ni *urefu* wa Siku hii ya Saba ya Enzi, iliyowekwa alama waziwazi na historia na unabii, ndio unaotupatia funzo kuhusu urefu wa siku zingine zote za enzi za uumbaji

---

*Tazama Jz. I, uk. 305; Jz. V, uk. 469; Jz. IV, kur. 617, 644, 645.

[F51]

Wiki. Na kipindi chote cha mara saba elfu saba za miaka, au elfu arobaini na tisa za miaka, kikikamilika, kitafikia na kuanzisha ile Kumi na Tano Kuu, ambayo tayari tumeitaja* kuwa muhimu katika Maandiko, kama inavyoashiria kilele kikubwa katika mpango wa kimungu; Sabato za siku za Israeli zikifikia kilele cha 7 x 7 sawa na 49, zikielekeza na kuanzisha ya hamsini, au Pentekoste, na pumziko lake la imani; Sabato zao za mwaka 7 x 7 sawa na 49, zikianzisha ya hamsini, au mwaka wa Jubilei; mzunguko mkubwa zaidi wa 50 x 50, unaoashiria Milenia kama Jubilei kuu ya Dunia. Na sasa, hatimaye, tunaona Sabato, au mfumo wa siku saba, katika kiwango kikubwa zaidi kinachopima uumbaji wa dunia, kutoka mwanzo wake hadi ukamilifu wake, kuwa ni mara 7 za miaka 7,000 sawa na miaka 49,000, ikianzisha enzi kuu ambapo hakutakuwa na kuugua tena, hakutakuwa na kuomboleza tena, hakuna maumivu tena wala kufa tena, kwa sababu kazi ya uumbaji ya Mungu itakuwa imekamilika kwa upande wa dunia hii. Si ajabu kwamba tarehe hiyo ikaashiriwa kama tarehe ya Jubilei!

Wana wa Mungu, malaika, "walipiga kelele kwa furaha" (***Ayubu 38:7***) alfajiri ya wiki ya uumbaji wa dunia, na baada ya kushuhudia hatua kwa hatua katika uundaji wake, hatimaye walimwona mwanadamu, mfalme wake, aliyeumbwa kwa mfano wa Mungu. Kisha ikafuata kuanguka kwa kutotii katika dhambi na kifo, na matukio ya kutisha ya malaika walioanguka ambao hawakudumisha hali yao ya awali, na historia ya ubinafsi na ya umwagaji damu ya mwanadamu chini ya utawala wa Dhambi na Kifo. Kisha hufuata mfululizo ukombozi, uteuzi wa Aliye Ungwa (kichwa na mwili) kwa kafara, na kuanzishwa kwa Ufalme wa Kimasihi pamoja na urejeshaji wake wa ajabu wa vitu vyote vilivyosemwa na Mungu kwa kinywa cha manabii wake watakatifu wote tangu ulimwengu ulipoanza. Hakika haishangazi kwamba kutakuwa na shangwe mbinguni na duniani wakati viumbe vyote wenye akili vya Yehova vitakaposhuhudia hivi urefu, urefu wa juu, upana na kina, si tu cha Upendo wa Mungu, bali pia cha Haki, Hekima na Nguvu zake.

---

*Tazama Juzuu ya II, Sura vi.

[F52]

Hakika Wimbo Mpya unaweza kuimbwa na viumbe vyote vya Mungu, mbinguni na duniani, wakisema:

Matendo yako ni makuu na ya ajabu, Ee Bwana Mungu, Mwenyezi! Njia zako ni za haki na za kweli, wewe Mfalme wa milele!
Nani asiyekuheshimu, Ee Bwana, wala kutukuza jina lako?
Kwa maana wewe peke yako ndiwe mwenye neema.
Kwa maana mataifa yote watakuja na kusembelea mbele yako, Kwa kuwa hukumu zako zimetangazwa."

Ufunuo 15:3,4

"Hivi asemavyo Bwana aliyeumba mbingu: Mungu mwenyewe aliyetengeneza dunia na kuifanya; yeye ameithibitisha. Hakuiumba bure, aliitengeneza ili iwe na wakazi." ***Isa. 45:18***

"Na kila kiumbe aliye mbinguni na aliye juu ya nchi...na vilivyomo ndani ya bahari...nilivisikia vikiimba, Baraka na heshima na utukufu na nguvu ziwe kwa yeye aliye kiti cha enzi na kwa Mwana-Kondoo, milele na milele." ***Ufunuo 5:13***

Tangu kuandika yaliyoandikwa hapo juu, tunapata yafuatayo kuhusu mada hii kutoka kwa kalamu ya Prof. G. Frederick Wright, D.D., LL.D., chini ya tarehe Novemba 19, 1902, kuhusu simulizi la Mwanzo la uumbaji.

Rekodi ya Mwanzo

Sura ya kwanza ya Mwanzo, inayohusu uumbaji wa ulimwengu, ni hati ya ajabu sana. Ina ajabu kwa ustadi wake wa kuepuka migongano inayoweza kutokea na ugunduzi wa kisayansi, kama vile inavyo ajabu kwa ufanisi wake kimtindo wa fasihi. Kwa kuzingatia ushawishi wake, karibu hakuna kazi nyingine ya fasihi inayoweza kulinganishwa nayo. Lengo lake dhahiri ni kudunisha uabudu wa miungu mingi na kusisitiza umoja wa Uungu. Hili linafanywa kwa kukanusha uwepo wa miungu mingi, kwa jumla na kwa undani, na kwa kuthibitisha kwamba ni Mungu mmoja wa milele wa Israeli ndiye aliyeumba mbingu na nchi na vitu vyote vilivyomo ndani yake ambavyo waabudu sanamu wamezoea kuabudu.

Ukuu wa sura hii unaonekana katika ukweli kwamba kila mahali, mbali na ushawishi wake, imani ya miungu mingi na uabudu sanamu vimeenea. Umoja wa Mungu na ibada yake kama Muumba pekee wa vitu vyote vinadumishwa tu na mataifa yale ambayo yamekubali sura hii kama wahyi wa kweli na wa kimungu.

Inalingana na Sayansi

Wakati huo huo, maendeleo ya sayansi yamefanya kazi zaidi ya kuongeza badala ya kupunguza sifa tunazompa sehemu hii ya ajabu ya kitabu kikuu cha wahyi wa kimungu. Ndani ya mapaji yake mapana

[F53]

kuna fursa kwa kila ugunduzi halisi wa kisayansi kupata hifadhi. Kwa hekima ya ajabu namna hii, lugha ya sura hii imechaguliwa ili kuepuka mgongano na sayansi ya kisasa, kiasi kwamba mtaalamu mashuhuri wa jiolojia kama Prof. J. D. Dana wa Chuo cha Yale alisisitiza kwa nguvu kubwa kwamba ilikuwa haiwezekani kuielezea isipokuwa kwa nadharia ya ufunuo wa kimungu.

Katika aya ya ufunguzi inazima utata kuhusu umri wa dunia, na kwa kweli wa mfumo wa jua, kwa kauli rahisi kwamba mbingu na dunia ziliumbwa 'mwanzo,' bila dai lolote la muda uliopita tangu mwanzo huo. Lakini kwamba mfumo wa jua ulikuwa na mwanzo umethibitishwa na sayansi ya kisasa kwa uwazi kiasi kwamba hata mfuasi hodari wa nadharia ya mageuko hawezi kuupinga. Nadharia ya kisasa ya uhifadhi wa nishati inathibitisha kwamba mpangilio wa sasa wa mambo haujawahi kuwepo daima. Jua linapoa. Joto lake linatolewa kwa kasi na kupotea katika anga tupu. Kwa ufupi, mfumo wa jua unakaribia kuisha nguvu, na ni wazi kama mchana kutwa kwamba mchakato huu hauwezi kuwa umekuwa ukiendelea milele. Hata nadharia ya wingu la vumbi inaashiria mwanzo, na hakuna akili ya mwanadamu iliyowahi kutoa kauli bora zaidi ya ukweli huo kuliko ile inayopatikana katika aya ya kwanza ya Biblia.

Uumbaji Ulikuwa wa Hatua kwa Hatua

"Sura hii nzima ya kwanza ya Mwanzo inategemea kanuni ya maendeleo katika mbinu hii ya uumbaji. Ulimwengu haukuumbwa kwa ghafla. Haukukamilika tangu mwanzo. Mwanzoni tuna nguvu za kimwili tu ambazo kutokana nazo muundo mkuu unatengenezwa kwa njia ya mchakato unaoendelea taratibu, au kama mtu anapendelea kusema, mchakato wa 'mageuzi'."* Hili ni kweli vivyo hivyo bila kujali mtazamo ambao mtu anaweza kuwa nao kuhusu neno 'siku' (Kiebrania 'yom'). Kwa nini Muumba Mwenyezi anahitaji siku sita, hata kama ni za saa ishirini na nne tu, kuumba ulimwengu? Jibu ni kwamba Muumba si tu ana nguvu zote, bali pia ana hekima isiyo na kikomo, na aliona inafaa kuchagua njia ya uumbaji inayohusisha 'kwanza mchicha, kisha masavu, kisha ngano iliyokomaa kwenye masavu.'

Kwamba kuna mpango wa kimungu wa mageuzi,* jambo hilo linaonekana wazi katika sura hii nzima. Uumbaji unaanza kwa kuleta katika uwepo miundo rahisi zaidi ya mambo, na unaendelea kwa kuyateka shughuli za nguvu na nishati ambazo huzalisha nuru. Hii hufuatiwa na utenganishaji wa mambo yanayounda dunia, na utengano wa nchi na maji, na wa maji yaliyo juu ya dunia kutoka kwa yale yaliyoshikiliwa hewani. Ikiwa mtu yeyote anataka

---

*Kama ilivyoashiriwa tayari, ni tu katika suala la uumbaji wa mwanadamu ambapo nadharia ya Mabadiliko inapingana na Biblia—na ni kushambulia hoja hii tu ndipo nadharia hiyo ipo au kupata wafuasi.

akipinga neno 'ardhi ya anga,' na akisisitiza maana yake halisi tu, anakatazwa kufanya hivyo na kauli inayofuata (***Mwanzo 1:20***) kwamba ndege waliumbwa kuruka juu ya ardhi katika anga la wazi la mbingu. Kitu kilichoshikilia maji kwenye mawingu kilikuwa kitu ambacho ndege waliweza kuruka ndani yake.

Uumbaji wa Mimea

Katika hatua ya tatu, nchi ilifunikwa na mimea, ambayo ni aina rahisi zaidi ya uhai, lakini ambayo, ikishaanza kuwepo, huambatana na mfululizo wote unaoendelea wa mazao ya mimea. Lugha iliyotumika kutangaza uumbaji wa mimea ni pana sana kiasi kwamba inatoa nafasi ya kutosha kwa nadharia ya uhai kujitengeneza wenyewe, ambayo bado ni mojawapo ya maswali yanayozungumziwa katika biolojia. Kwa mwangaza huu, ni ya kushangaza kiasi gani maneno 'na Mungu akasema, Nchi itotoe majani;...na nchi ikatoa majani.'

"Fomu hiyohiyo ya ajabu ya usemi inapatikana katika kuanzisha siku ya tano ya maendeleo, ambapo tunasoma (***Mwanzo 1:20***): 'Naye Mungu akasema, Maji yatoe kwa wingi viumbe wenye uhai wanaotambaa.'...Na tena, katika kuanzisha kazi ya siku ya sita, kifungu hichohicho kinatumika (***Mwanzo 1:24***) 'Nchi na itoe viumbe wenye uhai kwa jinsi zao.'...Mtu akisisitiza kutafsiri lugha hii kulingana na herufi tu, atapata kitu ambacho wala sayansi wala teolojia hawatakubali.

Muumbaji Maalum

Linapokuja suala la uumbaji wa mwanadamu, matumizi ya maneno ni tofauti kabisa. Inasemekana kwamba Mungu aliumba mwanadamu kwa sura yake mwenyewe na akampumua pumzi ya uhai. Haijalishi maana hii inaashiria nini kuhusu namna mwanadamu alivyoundwa; si lazima kulizingatia hapa. Lakini matumizi haya yanaendana kikamilifu na hadhi ya juu inayomilikiwa na mwanadamu anapofananishwa na viumbe vingine vyote vya wanyama. Sifa za mwanadamu zinazostahili kutajwa zaidi zinafunuliwa katika maelezo haya na yale yanayofuata kuhusu mwanzo wa maisha yake. Sio tu kwamba mwanadamu anasemekana kuwa ameumbwa kwa sura ya Mungu, bali pia amefanikiwa kutawala wanyama wa porini na ana kipaji cha lugha, ambacho kinamwezesha kuwapa majina. Zaidi ya hayo, yeye ni kiumbe mwenye hiari, anayejua tofauti kati ya mema na mabaya
—kwa kifupi, ana asili ya kimaadili inayomweka katika daraja lake mwenyewe.

"Kwamba mambo mengi sana yalisimuliwa kwetu kuhusu uumbaji, bila chochote kisicho na mantiki na cha kufikirika kupita kiasi, na mambo machache sana yanayoleta ugumu wowote katika kuoanisha na sayansi ya kisasa, ni ushahidi dhahiri zaidi tunaoweza kupata kwamba ilitolewa kwa ufunuo wa kimungu. Hata Milton, pamoja na elimu yake yote na kwa faida

ya maelezo haya mbele yake, aliweza kuzuia ubunifu wake vya kutosha ili asiharibu kabisa dhana yake nzima ya uumbaji wa ufalme wa wanyama. Ni nini kingine isipokuwa mkono wa ufunuo ulioweza kumzuia na kumwongoza mwandishi wa sura ya kwanza ya Mwanzo kwa njia hii?

Mwanadamu Aliumbwa, Hakuibuka kwa Mabadiliko

Kuna tofauti kubwa sana kati ya ukubwa na maendeleo ya ubongo kwa mwanadamu na yale ya viumbe wa chini katika kundi la 'primates.'

Kifiziolojia na kisaikolojia mwanadamu anatofautiana zaidi na wanyama wa chini katika agizo lake. Ana uwezo wa kutamka kwa sarufi. Anaweza kupanga mawazo yake katika sentensi, ambazo zinaweza kuwakilishwa kwa alama zozote kwenye karatasi au kitu kingine chochote. Mwanadamu ana sikio la kupenda upatanifu katika muziki, jambo ambalo hakuna mnyama aliye nalo. Hii inahusisha urembo wa muundo katika viungo vya kusikia wenye sifa za ajabu sana. Miongoni mwa sifa zake za kiakili, ile ya kufikiri kisayansi au kwa njia ya uchunguzi ni ya kustaajabisha zaidi ikilinganishwa na uwezo wa kiakili wa viumbe vya wanyama.

Katika kazi yake kuu kuhusu 'Mageuzi ya Akili,' Romanes anadhani anapata katika wanyama wa chini misingi yote ya uwezo wa akili wa mwanadamu, lakini ni ya msingi sana kiasi kwamba inaacha pengo kati ya mwanadamu na mnyama karibu kuwa kubwa kama ilivyokuwa hapo awali. Kwa kukusanya dalili zote za akili katika wanyama anagundua kwamba zote kwa pamoja zinaonyesha akili kiasi cha mtoto mwenye umri wa miezi 15. Lakini akili hii haipo katika spishi moja tu, spishi moja ikiwa imepiga hatua hadi kiwango hicho katika mstari mmoja, na nyingine, katika mstari mwingine....

Akili Dhidi ya Hamu ya Kizawazawa

Ingawa hisia ya kunusa ya mbwa ni kali sana, haisaidii kumfundisha jiolojia. Na uwezo mkubwa wa kuona wa tai hauwezi kumsaidia katika kusoma astronomia. Ni bure kumpeleka mbwa kuzunguka dunia kujifunza ukubwa wa kofia ya barafu wakati wa kipindi cha barafu, kwani hana uwezo wa fikra unaomwezesha kuunganisha miamba mikubwa nchini Marekani na miamba mama yake nchini Kanada, au mawe yaliyochongwa kwenye tambarare za Urusi na milima ya Skandinavia ambako yalivutwa kutoka kwenye miamba yake na barafu inayotembea. Hitimisho kama hizo ziko kabisa nje ya uwezo wa mbwa....

Uwezo wa Dini

"Hakuna kitu ambacho ubora huu wa akili ya binadamu unaonekana kwa njia ya kushangaza zaidi kuliko katika uwezo wake wa kupata mawazo ya kidini kupitia fasihi. Kwa hakika, kuna maonyesho ya kushangaza ya nguruwe waliofundishwa, ambao, kwa mchakato fulani, wanaweza kufundishwa kuchagua herufi chache kwenye mbao ili

kuandika maneno rahisi. Lakini hakuna mnyama anayeweza kufundishwa kuongea kwa njia ya kueleweka. Hata tai haiko tofauti na hili, kwani maneno yake ni marudio tu ya sauti zisizoweza kueleweka hata kwake mwenyewe. Na si hivyo tu, mnyama hawezi kufundishwa kusoma au kusikiliza kwa umakini hotuba au mahubiri.

"Kwa upande mwingine, Biblia, ambayo ni kitabu chenye fasihi mbalimbali sana, kikiwa na mashairi na usemi wa fasaha wa hali ya juu zaidi ulioandikwa kamwe, na kikiwasilisha dhana tukufu zaidi za Mungu na maisha ya baada ya kifo ambazo zimewahi kufikiriwa, imetafsiriwa katika takriban kila lugha duniani, na imepata katika lugha hizo misemo inayofaa kupitia kwayo kuwasilisha mawazo yake kwa ufanisi....

"Hivyo basi, inapochunguzwa kutoka kwa mtazamo wa juu kabisa wa kiakili, upekee wa mwanadamu katika uumbaji wa wanyama huonekana wazi zaidi. Kimaakili, yuko peke yake. Jina la kisayansi la kundi ambalo mwanadamu anahusishwa nalo ni 'homo,' lakini aina yake ni 'homo sapiens,' yaani, mwili wa kibinadamu ulioambatishwa na hekima ya kibinadamu....

Alfred Russell Wallace, ambaye kwa kujitegemea aligundua kanuni ya uteuzi wa asili na akaichapisha kwa wakati mmoja na Darwin, alitoa mifano ya sifa mbalimbali za kimwili kwa mwanadamu ambazo hazingeweza kutokea kwa uteuzi wa asili pekee, bali zilionyesha waziwazi kuwepo kwa nguvu ya juu zaidi inayoongoza.

Mavazi na Zana

Miongoni mwa haya anataja kutokuwepo kwa mwanadamu kwa kifuniko chochote cha asili cha kujikinga. Mwanadamu pekee kati ya wanyama wote huvaa nguo. Anashona nyuzi za mimea kuwa blanketi au kuwanyang'anya wanyama wengine ngozi zao, na kuzitumia kujifunika mgongo wake ulio wazi kama kimbilio dhidi ya hali mbaya ya hewa. Ndege wana manyoya, kondoo wana manyoya ya sufu, wanyama wengine wana manyoya ya mwili yaliyo bora kabisa kwa ajili ya ulinzi wao. Mwanadamu pekee ndiye asiye na ulinzi kama huo, isipokuwa anoupata kwa kutumia akili zake mwenyewe. Hadi tunapokaa na kufikiria juu yake, karibu hatutambui ni akili kiasi gani inahusika katika juhudi za mwanadamu za kupata mavazi. Hata katika jambo rahisi kama hilo la kupata ngozi ya mnyama mwingine kwa ajili ya vazi, inambidi kwanza awe mvumbuzi wa zana. Hakuna mnyama aliyewahi kuchunwa ngozi bila kutumia aina fulani ya kisu.

Hii inatuleta kwenye ufafanuzi mwingine mzuri wa mwanadamu, kama mnyama anayetumia zana. Mfano wa karibu zaidi wa matumizi ya zana na wanyama hupatikana kwa tembo na tumbili. Tembo amejulikana kushika brashi kwa mdomo wake na kwa kufanya hivyo kuurefusha, anajiwezesha kujiondolea vitu kutoka sehemu za mwili wake ambazo vinginevyo zingekuwa vigumu kufikia. Tupembe amejulikana kutumia kijiti kufungua mlango. Lakini hakuna mnyama aliyewahi kujulikana kutengeneza zana; ilhali kuna

hakuna kabila la wanadamu lililo chini sana kiakili ambalo halitengenezi zana za ajabu na tata sana.

Meli za mataifa duni zaidi huundwa kwa ufundi wa hali ya juu, na zimeendana kikamilifu na mahitaji yao. Zana ya mawe ya flinti iliyochongwa inahusisha utunzaji wa mpango wa mbali na matumizi ya ustadi mkubwa katika kuichonga. Njia za kiubunifu ambazo mataifa ya watu wa porini hutumia kupata moto wanapotaka kwa kutumia msuguano, zingeleta sifa kwa mwanadamu aliyestawi; wakati matumizi ya upinde na mkanda wa kurushia na boomerang yanaonyesha uwezo wa ubunifu wa kiwango cha juu sana ambao viumbe wote wa wanyama hawana chochote cha kulinganisha nacho.

Uwezo wa Muziki

"Wallace zaidi ya hayo anataja sauti ya binadamu kama maendeleo yaliyopita mbali zaidi ya kitu chochote kinachoweza kuzalishwa na uteuzi wa asili. Tumbili hawana muziki katika nafsi zao na hawana uwezo wa muziki katika viungo vyao vya kuongea; ilhali hata mataifa ya chini kabisa ya binadamu yana vyote viwili. 'Nyimbo za jadi' ndio chanzo kikuu ambacho watunzi wetu wakuu wa muziki huenda kuchukua mada zao. Marehemu Theodore F. Seward, alipokuwa akitoa maoni kuhusu nyimbo za watumwa wa mashamba ambazo aliandika, anasema kwamba katika mlingano na mwendelezo wao, zote zinatii kanuni za kisayansi za utunzi wa muziki. Ingawa uwezo huu wa kimuziki unaweza kuwa na faida kubwa kwa mwanadamu aliyekomaa kikamilifu, hatuwezi kufikiria kuwa ulikuwa na faida yoyote kwa mnyama katika hatua ya chini ya maendeleo ambayo tunamkuta tshombezi akiwa nayo. Sauti ya muziki inayomvutia tshombezi ina mfanano hafifu sana na ile inayomvutia mwanamume au mwanamke.

"Aidha, ukubwa wa ubongo wa binadamu haulingani kabisa na mahitaji ya kiakili ya kiumbe cha juu zaidi cha wanyama chini ya mwanadamu, na bila akili za mwanadamu ungekuwa mzigo badala ya msaada. Hivyo basi, vyote viwili lazima viliibuka kwa wakati mmoja ili kutoa faida ambayo uteuzi wa asili ungeweza kuishika, kuihifadhi na kukuza....

Ni vigumu kuona jinsi ingekuwa faida kwa tumbili kuwa na kidole gumba cha mguu wake wa nyuma kugeuka kuwa kidole kikubwa cha mguu ambacho hakitoweza tena kutumika kushika vitu, bali kinatumika tu anapotembea akiwa amesimama wima. Ni vigumu kuona faida gani ingepatikana kwa nyani kwa kuwa na miguu yake ya mbele ikifupishwa, kama ingehitajika kufanyika hivyo ikibadilishwa kuwa mikono ya mwanadamu. Pia ni vigumu kuona jinsi ingekuwa na faida yoyote kwa nyani kupitia mabadiliko hayo katika mpangilio wa mfupa wa nyonga na shingo ambayo yangezuia kabisa kutembea kwa miguu minne, na kumzuia atembee kwa miguu miwili na akiwa amesimama wima.

"Katika nyanja hizi zote, ugumu katika uelewa wetu wa asili ya mwanadamu kutokana na uteuzi wa asili unaongezeka ikiwa tutalazimika kudhania

[F58]

kwamba ilikuwa mchakato wa taratibu sana, na kwamba mabadiliko haya yaliyopelekea ukamilifu wa muundo wa binadamu yalianza kwa kiwango kisichoonekana, au karibu kisichoonekana; kwa maana mabadiliko ya aina hiyo ya mwanzo hayangekuwa na faida yoyote. Ili yawe na faida, yalipaswa kuwa makubwa, na mabadiliko ya kiakili na kimwili yalipaswa kuendana kulingana na sheria fulani ya muafaka uliokwishawekwa.

Fumbo la asili ya mwanadamu halijapunguzwa hata kidogo na nadharia ya Darwin, au na mwanga wowote ambao nadharia za mageuko zimeutupa juu yake. Inakubaliwa na wote kwamba kijiolojia, yeye ndiye spishi ya hivi karibuni zaidi iliyoongezwa kwenye idadi ya viumbe duniani; huku kimaakili, anainuka juu sana kuliko wanyama wa chini kiasi kwamba kwa sababu hiyo pekee, kama si kwa sababu nyingine yoyote, anawekwa katika daraja lake mwenyewe. Fumbo ni jinsi alivyopata kiwango hiki cha juu cha nguvu za kiakili akiwa na umbo la kimwili na muundo wa kimaumbile ulioendana kikamilifu na matumizi yake. Wale wanaosema kwamba ilitokolewa kwa namna fulani kutoka kwa viumbe wa akili wa ngazi ya chini, watakumbana na matatizo ya kifalsafa makubwa mara kumi kuliko wale wanaokubali kauli rahisi ya Biblia, kwamba roho yake ni pumzi ya kimungu—taswira halisi ya Mungu."

"Kina ndani ya migodi isiyopimika
Ya ustadi usioisha,
Anahifadhi makusudio yake angavu, Na
kutekeleza mapenzi yake ya enzi.

"Makusudio yake yataiva haraka,
Yakijidhihirisha kila saa.
Chanjo inaweza kuwa na ladha
chungu, Lakini ua litakuwa tamu.

"Kukosa imani kwa upofu hakika
kutakosea, Na kuchunguza kazi
yake bure.
Mungu ndiye mfasiri wake
mwenyewe, Naye ataweka
wazi."

UCHUNGUZI WA PILI
UMBIAJI MPYA

Uumbaji Mpya Umetengwa na Tofauti na Wengine Wote—Kwa Nini Ulichaguliwa Kutoka Miongoni mwa Uumbaji wa Wanadamu Badala ya Wengine —Lengo la Uteuzi Wake—Misheni za Sasa na Zijazo—Jinsi ya Kuumbwa na Kuzaliwa kwa Asili Mpya—Uhusiano wa Karibu wa Wajumbe Wote Kati Yake na Kwa Kiongozi, Kichwa na Mchumba Wao—Maendeleo na Majaribio ya Uanachama —Hisia ya Sita, au ya Kiroho, ya Uumbaji Mpya kwa ajili ya Kutambua Mambo ya Kiroho—Kwa Jina Gani Uumbaji Mpya Unapaswa Kujulikana, Ili Kuwa Waaminifu kwa Kichwa na Kujitenga na Mmoja Wetu?

KANISA la enzi ya Injili mara nyingi huzungumziwa katika Maandiko kama Uumbaji Mpya—watu wake wa mwisho, washindi, wakitajwa mahususi kama "Viumbe Vipya" katika Kristo Yesu. (***2 Kor. 5:17***) Kwa bahati mbaya, hata hivyo, Hata hivyo, kwa bahati mbaya, Matatizo mengi yanaonekana kuwa ni kwamba wasomaji wa kawaida wa Neno hawatarajii kufundishwa na lenyewe, bali hulisoma kwa njia ya juu juu kama wajibu, au kama mapumziko; na wanapotamani kupata maana, huwa na mtazamo potofu na usio wazi, ambao hushindwa kutoa maana halisi ya maneno yake, na kumnyima msomaji baraka, faraja na mafundisho mengi ambayo yangekuwa yake kama angefuata njia yenye busara zaidi na kujazwa kikamilifu na roho ya utume—kwa kutamani kuelewa ufunuo wa kimungu. Tatizo kwa kiasi kikubwa linaonekana kuwa kwamba wasomaji wa kawaida wa Neno hawatarajii kufundishwa na lile Neno, bali wanalosoma kwa utaratibu tu kama wajibu, au kama mapumziko; na wanapotaka taarifa kuhusu mpango wa kimungu, huenda kwenye tafsiri na katekisimu. Hivi na walimu hai wanapaswa kuwa mikono ya msaada kuongoza wasafiri wa Sayuni kwenye maarifa ya wazi zaidi ya tabia ya kimungu na

mpango; lakini, kwa bahati mbaya, mara nyingi huwa kinyume chake. Mara kwa mara hufunika na kuchanganya hukumu na kupotosha Neno la kimungu, na wale wanaoamini kwake huongozwa mbali na nuru badala ya kuelekea kwake.

Upotoshaji huu si wa makusudi, kwani tunadhani kwamba walimu na waandishi wote huwasilisha kwa wasomaji wao kile bora walichonacho. Chanzo kikuu cha shida kiko mbali sana. Zaidi ya miaka 1800 iliyopita, wakati mitume "walipolala usingizi," adui, Shetani, alipata fursa ya kutenda bila kizuizi katika Kanisa, shamba la ngano la Bwana; na kama mfano wa Bwana wetu ulivyotabiri, alipanda magugu ya makosa bila kiasi. (***Mathayo 13:24,36-43***) Makosa hayo kwa kiasi kikubwa yalipinda na kupotosha kila kweli ya ufunuo wa kimungu, na matokeo yake ni kwamba kabla karne ya nne haijawaka, shamba la ngano la Bwana kwa kiasi kikubwa lilikuwa limekuwa shamba la magugu, likiwa na idadi ndogo tu ya ngano halisi ndani yake. Giza la upotofu lilizidi kuikumba Kanisa, na kwa karne kumi "Fumbo la Uasi" lilitawala, na giza kuu likawafunika watu. Zama hizo kumi leo hii hujulikana kama "Zama za Giza" na idadi kubwa ya watu wenye akili zaidi katika "dunia ya Kikristo," na tunapaswa kukumbuka kwamba ilikuwa katikati ya giza hili kuu ndipo Harakati ya Mageuzi ilipoanza. Nuru ya Wafanyamageuzi ilianza kung'aa katikati ya giza, na, Mungu asifiwe, imekuwa iking'aa zaidi na zaidi tangu wakati huo! Hata hivyo, hatuwezi kushangaa kwamba Wafuasi wa Mageuzi wenyewe, walioelimika katika giza hilo kuu, walikuwa wamechafuliwa nacho kwa kiasi fulani, na kwamba hawakufanikiwa mara moja kujisafisha na makosa yake machafu: badala yake, tungelichukulia kuwa ni muujiza mtupu kama wangetoroka kutoka katika giza kuu hilo na kuingia katika nuru kamili na angavu ya tabia na mpango wa kimungu.

Shida kwa wafuasi wa Waongozaji Mageuzi katika karne tatu zilizopita imekuwa ni kwamba wameona ni jambo la sifa kukubali imani zilizotungwa katika kipindi hicho cha mageuzi, na wamejivunia, na wameona kuwa ni mafundisho yasiyo sahihi maendeleo yoyote zaidi kuelekea kwenye nuru.

[F61]

Kinyume chake, wao na sisi, huku tukiheshimu Wafanyarefomu na kufurahi kwa uaminifu wao, tunapaswa kukumbuka kwamba hawakuwa taa za Kanisa, kwamba hawakuwekwa kwa Kanisa kuwa waongozaji wake, na walikuwa wasaidizi tu, kwa juu kabisa. Waongozaji walioteuliwa na Mungu walikuwa, kwanza kabisa, Bwana wetu; na, pili, mitume wake walioongozwa, waliohifadhiwa na walioongozwa na Roho Mtakatifu; na, tatu, watu watakatifu wa Mungu wa zamani, waliozungumza na kuandika kama walivyosukumwa na Roho Mtakatifu, kwa maonyo yetu. Ilikuwa ni kwa sababu Wafanyireformasi walipewa na Bwana mtazamo mfupi wa nuru ya kweli ndipo waliweza kutambua kwa sehemu jinsi giza lilivyokuwa zito lililowazunguka, na kufanya juhudi za kishujaa walizofanya ili kuitoroka na kurudi tena katika nuru ya maarifa ya Mungu, inayong'aa katika uso wa Yesu Kristo Bwana wetu, na ambayo, kupitia maneno yake na maneno ya mitume, imetolewa kwetu kuwa taa kwa miguu yetu na mwenge kwa nyayo zetu, ikifanya njia ya wenye haki ing'ae "zaidi na zaidi hata kufikia siku kamilifu." Yeyote sasa anayetaka kuwa mfuasi wa Bwana na mfuasi wa nuru, anapaswa kuwa mwangalifu kwamba, ingawa asipuuze huduma za wanadamu na utume wao, kwa mdomo na kupitia maandishi yaliyochapishwa, wakubali kutoka kwao msaada tu ambao utawasaidia katika kuthamini ujumbe ulioongozwa na Roho uliorekodiwa katika Maandiko: "Iwapo hawasemi kulingana na Neno hili, ni kwa sababu hawana nuru ndani yao."

Katika masomo yaliyopita tumeona kwamba Bwana wetu Yesu, muda mrefu kabla ya kuwa "mtu Kristo Yesu," alikuwa "mwanzo wa uumbaji wa Mungu"; tumeona maendeleo ya hatua kwa hatua miongoni mwa viumbe vya Mungu vilivyotimizwa na kupitia kwa Mwana Mpendwa—kerubimu, serafimu, malaika, na makundi mbalimbali ya viumbe wa roho, ambao habari zao chache zimetufunuliwa. Tumemaliza hivi punde uchunguzi wa uumbaji wa duniani na kupitia nuru ya ufunuo wa kimungu, tumeona jinsi utakavyokuwa mkubwa utimilifu wake wakati wa "nyakati za urejesho wa vitu vyote vilivyosemwa." Lakini Maandiko yanatutambulisha kwa Uumbaji Mpya, sasa chini ya

[F62]

utunzaji, kama ilivyo tofauti kabisa na ngazi za kimalaika na kutoka kwa mwanadamu. Baba wa Mbinguni aliridhika na kila kipengele cha kazi yake, kwa maana "kazi zake zote ni kamilifu," na kila daraja, au mpangilio, ni kamilifu yenyewe, au kitakuwa hivyo wakati Jubilei kuu, iliyorejelewa katika sura iliyopita, itakapowekwa. Hivyo basi, uumbaji wa amri hizi mbalimbali haupaswi kueleweka kama unaashiria kutoridhika kwa upande wa Muumba, na jaribio la kutengeneza kitu bora zaidi au kinachoridhisha zaidi, bali tunapaswa kuona katika hili mfano wa "hekima tele iliyotawanyika ya Mungu." Aina mbalimbali tunazoziona katika maumbile katika maua, majani, miti, na miongoni mwa wanyama, huonyesha hili—kila kimoja kiko kamili katika aina na ngazi yake. Haikuwa kutoridhika na waridi kulikosababisha kuzalishwa kwa pinki au pansy, bali aina mbalimbali za umbo na uzuri na harufu zinatupa mtazamo wa urefu na upana na urefu na kina cha akili ya kimungu—tofauti katika mshikamano; uzuri na ukamilifu ulioonyeshwa katika miundo na mifumo na rangi mbalimbali. Ndivyo ilivyo pia kwa viumbe wenye akili—wana wa Mungu katika viwango mbalimbali vya uwepo.

Kutoka kwa mtazamo huu tunaona kwamba, bila kujali ni viumbe wangapi Mungu ataumba, hakutakuwa na nafasi ya wivu kati yao, kwa sababu kila kiumbe akiwa mkamilifu katika ngazi na eneo lake, ataridhika kikamilifu na hali yake, na kwa kweli atapendelea hali hiyo kuliko nyingine yoyote; kama samaki anavyoridhika zaidi kuwa samaki kuliko kuwa ndege, na, *kinyume chake*, ndege anaridhika zaidi na asili yake: vivyo hivyo wanadamu, watakaporejeshwa katika ukamilifu wa kibinadamu chini ya hali za Edeni, wataridhika kabisa na hali hizo, kiasi kwamba hawataitamani kuwa malaika wa cheo au daraja lolote, wala hawataitamani asili ya juu zaidi ya zote iliyotolewa kwa uumbaji mpya; yaani, "asili ya kimungu." (***2 Pet. 1:4***) Wala malaika hawata tamaa asili na hali za kerubimu na serafimu au za mwanadamu—wala hata za asili ya kimungu. Wote hatimaye wataelewa kwamba asili ya kimungu ndiyo ya juu zaidi ya zote; kwamba ina sifa na hali zinazozidi zile za asili zote nyingine; lakini chini ya

[F63]

mpangilio wa kimungu kila asili itakuwa kwa undani kabisa muafaka na masharti na mazingira yake na ukamilifu wake kiasi kwamba kila moja itaridhika na hali yake.

Wakati Yehova Mungu alipokusudia Uumbaji Mpya—washiriki wa asili ya kimungu (***2 Petro 1:4***)—washiriki wa "utukufu, heshima na kutokufa" kwake mwenyewe (***Rum. 2:7***)—aliamua kwamba hakuna aliyeweza kuumbwa kwa cheo cha juu kiasi hicho na *kisha* kupewa majaribio; bali, kinyume chake, yeyote ambaye angeundwa kuwa wanachama wa Uumbaji Huu Mpya lazima wapitie majaribio yao kwanza, na lazima wathibitishe uaminifu wao kwa Muumba wao na kwa kanuni za utawala wake wa haki kikamilifu kabisa kabla ya kuweza kuinuliwa hadi cheo hiki cha juu—hadi Uumbaji Huu Mpya wa asili ya kimungu. Tumeona hivi punde jinsi jaribio na mtihani wa mwanadamu kuhusu kustahili uzima wa milele ulivyopangwa—ukamilifu wa awali wa kibinadamu aliumbwa nao; kuanguka kwake; ukombozi wake; na urejeshaji na kufidiwa kwa jamii yake yote itakayopatikana kuwa na sifa stahiki. Tumeona pia hivi karibuni kwamba malaika waliumbwa katika utakatifu na ukamilifu wa asili yao na *baadaye* wakajaribiwa na kupimwa; lakini ni dhahiri kwamba utaratibu kama huo kuhusiana na Viumbe Wapya wa asili ya kiamani (yaani, uumbaji wao hadi ukamilifu wa asili hii na jaribio lao *linalofuata*) haungefaa. Kwa nini? Kwa sababu kipengele muhimu sana cha asili ya kimungu ni uhai usio na kifo, na tunapofahamu kwamba neno hili linaashiria hali isiyoathiriwa na kifo,* tunaweza kuona kwa urahisi kwamba kuwabuni viumbe wowote katika ngazi ya kimungu, wakiwa na uhai usio na kifo, wasiokufa, na kisha kuwajaribu, kungemaanisha kwamba kama wangeshindwa kufikia kiwango kinachohitajika cha uaminifu kamili kwa Mungu, wangekuwa wakiwa ni wakiukaji wasiokufa ambao hawangeweza kuangamizwa, na kuwepo kwao kuendelea milele kama wakiukaji, kama wenye dhambi, kungekuwa doa nyingi, madoa mengi juu ya uumbaji mzuri wa ulimwengu, kama Mungu anavyokusudia hatimaye iwe. Hivyo basi tunaona hekima kuu ya mpango ambao Mungu

---

*Tazama Juz. V, uk. 389.

[F64]
ameichukua kwa ajili ya kundi hili lililopewa neema kuu zaidi miongoni mwa viumbe vyake vyote—kwa kuwajaribu vikali, kwa njia ya uamuzi, wakiwa bado ni wanadamu, wanachama wa uumbaji mwingine wenye asili inayoweza kufa.

Tukijijipa nafasi akilini mwetu pamoja na Muumba Mkuu, kama marafiki zake wa karibu, na tukifikiria falsafa ya mpangilio wa kimungu kwa ajili ya Uumbaji Huu Mpya, tunaweza kumfikiria Yehova Mungu akitafakari peke yake kuhusu Uumbaji Huu Mpya hivi: Ni kundi gani la wana wa Mungu nitakalowapa heshima hii ya kipekee ya kubadilishwa kuwa mpangilio huu mkuu, au daraja la viumbe vyangu? Kila daraja tayari kiko katika mfano wangu—mwanadamu, malaika, kerubimu, serafimu na malaika mkuu; wote watakuwa na furaha kuu, kila mmoja katika ukamilifu na cheo chake, mpango wangu utakapofikia kilele chake na majaribu yote yatakapokwisha—lakini ni kwa yupi kati yao nitakayetoa baraka na fursa hii kuu zaidi—ya kuwa "washiriki wa asili ya kimungu"? Kwa kawaida, Mzaliwa wa Kwanza angekuja mara moja akilini mwa Baba kama yule ambaye tayari alikuwa wa juu zaidi, mkuu kuliko viumbe vyote vingi, akiwa tayari karibu naye mwenyewe; yule mungu, mwenyezi ambaye kupitia kwake alikuwa ameumba vitu vyote, na ambaye, katika kila hali, alikuwa ameonyesha uaminifu na utii wake kwa Baba yake na Muumba wake. Kwa hiyo, kwake kwanza, ndipo fursa ingetolewa ya kufikia asili ya kimungu na utukufu wake, heshima na kutokufa. "Ilimpendeza Baba kwamba utimilifu wote ukae ndani yake"—"ili katika mambo yote awe wa kwanza." (***Wakolosai 1:18,19***) Tayari alikuwa na umuhimu uliopita wote, na kwa kutumia fursa hiyo kwa uaminifu, kwa kawaida alikuwa wa kwanza katika mpangilio wa kupandishwa cheo hadi heshima na hadhi zozote za juu zaidi ambazo Baba alikuwa na kutoa. Kwake aliye nao atapewa, na atakuwa na wingi zaidi; uaminifu utapata thawabu yake ingawa hii itamaanisha kwamba yule mwaminifu lazima apitie majaribu, uzoefu na nidhamu za aina muhimu zaidi. Ingawa alikuwa mwana, mwana mwaminifu sana, mwana aliyejitolea sana, hakuweza kupewa sehemu katika asili hii ya kimungu isipokuwa, kwanza kabisa, imani na uaminifu wake vithibitishwe kwa majaribio muhimu zaidi.

[F65]

Muhtasari huu wa Uumbaji Mpya na uteuzi huu wa Mwana wa Pekee kuwa kichwa na mkuu wa Uumbaji Mpya—akiwa chini ya majaribu, nidhamu, unyenyekevu na uzoefu mwingine muhimu ili kuthibitisha ustahiki wake—ulikuwa tayari umeamuliwa katika ushauri wa kimungu kabla ya mwanadamu kuumbwa. Mungu alijua tangu awali kwamba kiumbe chake cha kibinadamu kingedondoka; alikuwa amehukumu kwamba adhabu yake iwe kifo; na alikuwa amepanga mapema kwamba jaribio ambalo angemwekea Mwanawe wa Pekee lingekuwa kwamba yeye, kwa hiari yake mwenyewe, awe Mkombozi wa wanadamu, na, kupitia dhabihu kubwa kama hii ilivyoashiria, dhihirishe uaminifu wake kwa Baba, na imani yake kwake. Hivyo, katika mpango wa kimungu alikuwa "Mwana-kondoo aliyechinjwa kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu." Kwa mtazamo huu tunaona kwamba badala ya kulazimishwa kuwa mwkombozi wa mwanadamu—badala ya Baba kutenda dhuluma kwa Mwana katika hitaji hili, ilikuwa ni maandalizi ya Baba kwake kwa ajili ya kuinuliwa kwa heshima kuu—juu sana ya malaika, falme na mamlaka na kila jina linalotajwa, kama mshiriki wa asili yake mwenyewe na mshirika wa kiti chake cha enzi. ***Ebr. 1:4***; ***Efe. 1:21***

Kutokana na mtazamo huu, hatushangai kwamba Mtume anazungumzia jinsi Bwana wetu alivyojitolea kuwa Mkombozi wetu "kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele yake." (***Ebr. 12:2***) Furaha haikuwa tu matarajio ya cheo cha juu zaidi katika Uumbaji Mpya, mbali juu ya viumbe wengine wote; bali tunaweza kudhania kwa busara kwamba hili lilikuwa sehemu yake. Hata hivyo, tunagundua katika maombi ya Mkombozi wetu kwa Baba alipokuwa akipitia majaribu, kwamba, kwa unyenyekevu wake wa kawaida, hakurejelea heshima kuu na utukufu na uhai wa milele uliomwahiwa na uliotarajiwa; bali kwa urahisi na unyenyekevu mzuri aliomba tu arudishwe katika cheo chake cha awali; kana kwamba aliona kuwa ni heshima ya kutosha kwamba alikuwa amechaguliwa na Baba kama mwakilishi wake wa kuendeleza vipengele vingine vya mpango wa kimungu, kama ambavyo tayari alikuwa amekuwa mwakilishi aliyeheshimiwa katika uumbaji wa vitu vyote vilivyotengenezwa. (***Yohana 1:3***) Maneno yake rahisi yalikuwa, "Baba, nitia utukufu kwa utukufu nilioukuwa nao pamoja nawe kabla ya

[F66]

"ulikuwa." (***Yohana 17:5***) Lakini jibu la Baba lilikuwa na maana tele aliposema, "Nimekutukuza [kuheshimu] tayari, na nitakutukuza [kuheshimu] tena." ***Yohana 12:28***, *Vatican* MS.

Lakini, zaidi ya hayo, Baba alikusudia ndani yake kwamba Uumbaji Mpya uwe na washiriki si mtu mmoja tu, bali awe na "ndugu." (***Ebr. 2:17***) Ndugu hawa wangekuwa nani? Wangechaguliwa kutoka kwa tabaka gani? Kutoka kwa kerubimu? Kutoka kwa serafimu? Kutoka kwa malaika? Au kutoka kwa mwanadamu? Haijalishi ni tabaka gani, ni lazima wapitie majaribu yale yale hasa yaliyohitajika kwa Yeye Mzaliwa wa Pekee; kwa sababu ile ile, kwa vile watashiriki utukufu, heshima na uhai wake usio na mwisho. Jaribu lililowekwa kwake lilikuwa la utiifu —"hata kufa" (***Flp. 2:8***), na kwa hiyo, wote ambao wangeshiriki naye, kama Viumbe Vipya, asili ya kimungu, lazima pia washiriki naye katika majaribu na mateso na majaribio, na lazima wawe waaminifu hata *kufa*. Kama ofa ingetolewa kwa wanachama wa tabaka lolote la kimalaika, au asili yoyote, ingekuwa ina maana mpango tofauti wa kimungu kutoka kwa ule tunaouona sasa ukitekelezwa. Tumeona kwamba malaika watakatifu wamekuwa wakipata uzoefu na maarifa yao kupitia uchunguzi, badala ya kwa kugusana na dhambi na kifo, na kudhani hali kama hiyo miongoni mwa malaika ambayo ingewaruhusu baadhi yao kufa, kungedokeza hali ya dhambi halisi miongoni mwa malaika, mateso kati yao, n.k., ili kuleta hali kama hizo za kifo; au kwamba baadhi ya malaika wafanye, kama Bwana wetu Yesu alivyofanya, waache kando asili yao ya juu na kuwa wanadamu "ili kuteseka kifo." Mungu hakuitumia mpango huu; lakini kwa kuwa katika kusudi lake dhambi na adhabu yake, kifo, zingeonyeshwa kwa wanadamu, aliamua kuchagua waliobaki wa Uumbaji Mpya kutoka miongoni mwa wanadamu. Hivyo basi, si majaribu ya Mwana wa pekee pekee yangekuwa yanahusiana na ubinadamu na dhambi na kifo vilivyotawala miongoni mwa wanadamu, bali vivyo hivyo wote ambao wangekuwa warithi-wenza naye katika Asili Mpya wangekuwa na fursa, uzoefu na majaribu yanayofanana.

[F67]

Hivyo Mzaliwa wa Kwanza, aitwaye Yesu, baadaye Kristo, aliyepakwa mafuta, angekuwa mfano na kielelezo kwa wanachama wengine wa Uumbaji Mpya, ambao wote wangehitajika kuiga sura yake—kuwa "*nakala* za sura ya Mwanawe." (***Warumi 8:29***, *Diaglott*) Hapa, kama kila mahali, tunaona udhihirisho wa mpangilio katika vipengele mbalimbali vya mpango wa kimungu: utendaji wa dhambi na kifo katika idara moja ya uumbaji ungekuwa wa kutosha; ingethibitisha si tu kuwa somo kubwa na majaribio kwa wanadamu, na somo kuu kwa malaika, bali pia kama jaribio muhimu kwa wale ambao wangethibitishwa kuwa wastahiki wa kupata sehemu katika Uumbaji Mpya.

Ukweli kwamba maandiko ya Agano Jipya—mafundisho ya Yesu na mitume—yameelekezwa kwa darasa hili la "Kiumbe Mpya," au kwa wale wanaotafakari hatua za imani na utiifu zinazohitajika kuwaweka miongoni mwa darasa hili, umewafanya wengi kuhitimisha, kinyume na Maandiko, kwamba kusudi za Mungu ni sawa kwa upande wa wanadamu wote. Hii imewafanya kupuuza ukweli kwamba wito wa enzi hii ya sasa ya Injili umeelezwa hasa kuwa "wito wa juu," "wito wa mbinguni." (***Fil. 3:14***; ***Ebr. 3:1***) Kushindwa kutambua kwamba Mungu alikuwa, na bado ana, mpango wa wokovu kwa ulimwengu wote, na mpango tofauti kidogo wa wokovu maalum kwa Kanisa la enzi hii ya Injili, kumesababisha mkanganyiko wa akili miongoni mwa wafasiri, ambao hawatambui tofauti kati ya darasa la wateule na baraka zake, na darasa kubwa zaidi lisiloteuliwa na baraka zitakazokuja kwalo kwa wakati unaofaa kupitia wateule wenyewe. Wamefikiri kwamba mpango wa Mungu utaisha wakati wa kundi la wateule utakapokamilika, badala ya kuona kwamba hapo ndipo utaanza tu kwa upande wa asili ya mwanadamu na wokovu wa urejeshaji uliopangwa kwa ajili ya ulimwengu kwa ujumla—kwa wengi wote watakaoupokea kwa masharti ya Bwana.

Uhakika huu wa mawazo, na kushindwa kutambua tofauti kati ya wokovu mbili—ya Kanisa kupata asili mpya, ya kimungu, na ya dunia kwa urejeshaji

[F68]

kwa ukamilifu kamili wa asili ya mwanadamu—imepelekea mkanganyiko mkubwa na mchanganyiko, katika akili za waalimu hawa wa Maandiko yanayohusu wokovu hivi viwili, kiasi kwamba sasa wanawafikiria waliookolewa kutoka mtazamo mmoja na tena kutoka mwingine. Wengine hufikiria na kuzungumzia kama viumbe wa kiroho, lakini wanachanganya viumbe hao wa kiroho katika utukufu, heshima na uzima na wanadamu, na kuwadhania kuwa wana nyama, mifupa, n.k., katika hali ya kiroho. Wengine huchukulia urejeshaji wa mwanadamu kuwa kiini cha fikra zao, na kufikiria paradiso-ardhi iliyorejeshwa ambapo Bwana na watakatifu wanaishi ndani yake katika kile wanachokiita miili ya kiroho, bila kutambua maana halisi ya neno kiroho; la sivyo wangetambua kwamba kama vile mwili wa kiroho ulivyo umefaa kwa hali ya kiroho na ungezuiwa tu na hali au vipengele vya kimwili, vivyo hivyo, mwili wa kibinadamu, au wa kidunia, kwa usahihi ni ule uliofaa kwa hali za kidunia, na kama ungefanywa kuwa wa kiroho kwa kiasi chochote ungekuwa kiumbe cha ajabu, kisichofaa kwa nia ya kimungu na kwa asili ya kibinadamu.

Uzuri na uwiano wa mpango wa kimungu unaweza kuonekana wazi tu kwa kutambua Uumbaji Mpya; kwamba wanachama wake watarajiwa wameitwa na Mungu kuwa tofauti, wakiwa wametengwa na asili ya kibinadamu; kwamba kuna "wito wa mbinguni" au "wito mkuu"; na kwamba mbali na kuthibitisha wito na uteuzi wao wenyewe, wana kazi ya aina mbili ya kufanya kuhusiana na familia ya wanadamu waliotoka. (1) Kuwa wawakilishi wa Mungu katika kukusanya kundi lililochaguliwa, huku wakitoa ujumbe wa ushuhuda kwa ulimwengu, kama wanachama wa ukuhani wa upatanisho, wakiteseka mikononi mwa ulimwengu kwa sababu ya uaminifu wao na upofu wa ulimwengu. (2) Wao, pamoja na Bwana na Mkuu wao, watakuwa ukuhani wa kimungu, wa kifalme, wa kiroho ambao maslahi na mambo ya dunia yatawekwa mikononi mwao kwa ajili ya kusahihisha na kuinua kila mwanachama mwatiifu wa jamii ya wanadamu—wakawa wapatanishi kati ya Mungu na mwanadamu na kuanzisha miongoni mwa wanadamu ufalme wa haki katika

kulingana na mpango wa kimungu wa mafundisho na urejesho wa mwanadamu.

Ni wazi kuona kwamba hakuna kundi lingine la viumbe lingeweza kupatikana lililofaa sana kwa kusudi la kimungu la kutawala na kubariki ulimwengu. Utambulisho wao wa asili na wanadamu, kama "watoto wa ghadhabu hata kama wengine," unawafahamisha kikamilifu udhaifu, kasoro, mitego na majaribu ambayo wanadamu hukumbana nayo kupitia dhambi na udhaifu wa kiasili: na hii inawaandaa kuwa watawala wenye haki na makuhani wenye rehema, kwani ukamilifu wao kamili katika asili ya kimungu utawafanya kuwa wa haki kabisa na wapendo katika maamuzi yao yote kama waamuzi wa dunia katika siku hiyo ya hukumu ya dunia.*

Lakini ingawa kazi hii kuu na muhimu ya kuinua, kutawala, kubariki na kuhukumu ulimwengu wa wanadamu na malaika walioanguka itawekwa, kama kazi, mahususi kwa Viumbe hawa Wapya wenye asili ya kimungu, na ingawa hakuna viumbe wengine katika ulimwengu wote watakaokuwa wameandaliwa vizuri kama wao kufanya kazi hii (ambayo chini ya mwongozo wa kimungu wanapewa mafunzo na kuandaliwa mahususi), hata hivyo, hii kwa vyovyote vile si dhamira au kazi yao yote. Kinyume chake, miaka elfu ya utawala wa Milenia itakuwa ni mwanzo tu wa utendaji wa utukufu, heshima na uhai wa milele wa Viumbe hawa Wapya. Mwishoni mwake, wakati Ufalme utakapokabidhiwa kwa "Mungu, hata Baba," na kwa wanadamu kama wawakilishi waliotukuzwa wa Baba kutawala dunia, eneo kubwa zaidi la utendaji wa utukufu, heshima na uhai wao wa milele litafunguliwa mbele ya Uumbaji Mpya; kwani haikuandikwa kwamba Baba wa mbinguni hajamfanya Mwanawe tu shiriki wa asili yake ya kimungu bali pia mshiriki wa kiti chake cha enzi—na kwamba Mwana ameketi pamoja na Baba katika kiti chake cha enzi? (***Ufunuo 3:21***) Na ingawa kwa namna fulani anaacha wadhifa huo rasmi wakati wa enzi ya Milenia ili aweze hasa kusimamia mambo

---

*Tazama Juz. I, Sura viii—Siku ya Hukumu.

[F70]

kwani si imeandikwa kwamba Baba wa mbinguni si tu amemfanya Mwanawe kuwa mshiriki wa asili yake ya kimungu bali pia mshirika wa kiti chake cha enzi—na kwamba Mwana ameketi pamoja na Baba katika kiti chake cha enzi? (Ufunuo 3:21) Na ingawa kwa namna fulani anaacha wadhifa huo rasmi wakati wa enzi ya Miaka Elfu ili aweze kusimamia hasa masuala*Tazama Juz. I, Sura viii—Siku ya Hukumu.

Hatujui ni kazi gani kuu kuhusiana na wakati ujao Muumba wetu anaweza kuwa ameikusudia kwa ajili ya Mwanawe wa pekee na mpendwa, ambaye "amemteua kuwa mrithi wa vitu vyote"; lakini tunajua kutoka kwa midomo ya Bwana wetu mwenyewe kwamba ahadi ni yetu kwamba tutakapotukuzwa tutakuwa kama yeye na kumwona jinsi alivyo, na kushiriki utukufu wake, "na hivyo tutakuwa daima na Bwana." Hivyo basi, shughuli zozote zijazo za Mwana Mwenyewe kama "mrithi wa vitu vyote," sisi tutakuwa naye na kushiriki kazi yake na kushiriki utukufu wake, kama vile tutakavyoshiriki asili yake pia. Ingawa hii ndiyo mbali ambayo Neno la Mungu lililoandikwa linatupeleka, haiwezi kuwa ni kufuru kwetu kuangalia katika kitabu cha maumbile kwa mwangaza wa mpango wa kimungu, na, tukitumia Neno la kimungu kama darubini, kutambua kwamba sayari mbalimbali au ulimwengu wote unaotuzunguka pande zote haziundwi bure pia; na kwamba wakati fulani kutakuwa na kazi za uumbaji katika hizi; na kwamba wakati huo utakapofika yeye ambaye katika mambo yote amekuwa na umuhimu wa kwanza ataendelea kuwa na umuhimu wa kwanza na bado atakuwa mkuu katika uongozi wa nguvu zote za kimungu. Hatuhitaji kutarajia marudio ya uzoefu wa dhambi wa ulimwengu wetu, yaani dunia, katika sayari zingine; bali, kinyume chake, tunaweza kuwa na hakika kwamba maonyesho haya moja ya "ukosefu mkuu wa dhambi" na ya matokeo yake ya kutisha yanaweza, na yatatumika na Bwana kama somo la kudumu kwa viumbe ambao bado hawajaumbwa kwa sura yake katika ulimwengu mwingine, ambao watajifunza kwa uangalizi na mafundisho badala ya kwa uzoefu.

Shetani na wajumbe wake wote na kila ushawishi mbaya na unaoharibu vikiangamizwa—pamoja na Kanisa lililotukuzwa lenye hekima kutokana na uzoefu, kuwafundisha viumbe hawa wakamilifu wa ulimwengu mwingine—pamoja na walimu, ambao huenda walichukuliwa kwake kutoka

hili dunia, walio na maarifa na uzoefu wa kuwasiliana na dhambi, na kwa kuinuliwa na baraka za Bwana, hawa watawezaje kuwa na hekima kuhusu mema na mabaya na thawabu zao! Walimu wao wataweza kueleza maelezo ya kina ya uasi mkuu wa Shetani, mdanganyifu mkuu wa wanadamu; ya anguko kuu la wanadamu katika dhambi na taabu; ya ukombozi mkuu kutoka kwalo; ya thawabu kuu ya Mkombozi na warithi wake wa pamoja; ya haki takatifu za urejeshaji zilizotolewa kwa wanadamu; na kwamba hizi zote zilikuwa masomo na mifano kwa uumbaji wote wa Mungu milele. Maagizo haya yanapaswa kuwa na nguvu zote katika kuzuia dhambi, na katika kufundisha wote umuhimu wa kukuza tabia njema kulingana na sheria ya kimungu ya upendo.

Kazi ya "Viumbe hawa Wapya" katika wakati huu, kama ilivyoonyeshwa tayari,* ni ya aina mbili; kuzaliwa kwao kwa Roho Mtakatifu kunawafanya makuhani, lakini ni akili zao pekee ndizo zilizozaliwa—miili yao bado ni ya udongo, ya kidunia, na, kwa hivyo, kama Mtume anavyotangaza, "Tuna hazina hii [asili mpya] katika vyombo vya udongo, ili utukufu uwe wa Mungu na si wetu." (***2 Kor. 4:7***) Akili, au hiari, iliyozaliwa upya ndicho pekee kilichopo kwa sasa kuwakilisha asili mpya, na ndicho kitakachokuwepo hadi katika Ufufuo wa Kwanza ambapo hiari hiyo mpya, iliyokomaa katika tabia, itapewa mwili unaofaa, mwili wa mbinguni, mwili wa kiroho, mkamilifu na kamili na unaoendana kikamilifu na mapenzi ya kimungu. Wakati huo huo, nguvu ya kimungu, Roho Mtakatifu, ikifanya kazi hivi katika akili zetu na kutufanya "Viumbe Vipya" na makuhani, hutuelekeza katika upande wa toleo, na kutuonyesha maslahi yetu ya kawaida ya kibinadamu, tamaa, mapendeleo, n.k., kama vitu vinavyofaa kutolewa kafara, popote pale vinapokinzana kwa kiwango chochote na tamaa na masharti yaliyotolewa na Mungu kwa ajili ya "Viumbe Vipya." Hivyo basi, ushindi wa Kiumbe Mpya hupatikana kwa kujitoa dhabihu wa asili yake ya kibinadamu, na ushindi huu humtukuza Mungu na nguvu zake za "kutenda ndani yetu kutaka na kutenda" kupitia

---

*Tazama *Vivuli vya Hema vya Dhabihu Bora*, kur. 20-23.

[F72]

ahadi, kwa namna ambayo hangeweza kutukuzwa kama hali zetu zote za asili zingekuwa zinakubaliana na mahitaji yake, kiasi kwamba hakungekuwa na haja ya dhabihu yoyote. Lakini kama imani, utakatifu na dhabihu za "Viumbe Wapya" katika maisha ya sasa zinavyolingana, au kufanana na, na kuashiriwa na, ukuhani wa Kiharuni wa Israeli na dhabihu zao za kielelezo, vivyo hivyo, kama Mtume anavyoeleza, ukuhani wa baadaye wa Viumbe hawa Wapya unawakilishwa katika, au kuashiriwa na, ukuhani wa utukufu wa Melkizedeki.

Melkizedeki hakuwa kuhani aliyetoa dhabihu akiwa amevaa vazi la kitani; alikuwa kuhani ambaye wakati huo huo alikuwa mfalme —"Kuhani juu ya kiti chake cha enzi." Kwa hivyo, cheo chake katika mfano kilikuwa cha juu zaidi kuliko cheo cha Aroni; kwani Aroni alikuwa mwana wa Abrahamu, na Abrahamu, ingawa alikuwa mkuu, alimtolea Melkizedeki zaka na akapokea baraka kutoka kwake, ikionyesha, kama Mtume anavyoeleza, kwamba ukuhani wa chini wa dhabihu unawakilisha ngazi, au hali, ya chini kuliko ukuhani wa juu wa ufalme, utukufu na heshima. Kwa hiyo, Viumbe hawa Wapya, katika kazi ya utukufu ya Ufalme wa Milenia (Kristo, Kichwa chao, nao wakihesabiwa kama viungo vya mwili wake), walifananishwa na Melkizedeki. Pamoja na hawa, kipengele cha kutoa dhabihu cha kazi kitakuwa kimeisha kabisa, utawala, uongozi, baraka, na usaidizi vyote vitakuwa vimeanza na watakuwa na uwezo kamili wa kutimiza ahadi ya kimungu; yaani, kwamba "kabila zote za dunia zitabarikiwa" kupitia hawa, wasemaji wa Mungu, ambao kupitia kwao "yeyote atakayependa" anaweza kurudi katika muafaka kamili na Muumba na sheria zake. ***Mwa. 22:18***; ***Gal. 3:16,29***

Maumbo yote mbalimbali ambayo Bwana anatumia kuwakilisha uhusiano wa karibu kati ya Mwanawe wa Pekee, Mwokozi, na Kanisa teule, lililoitwa na kuandaliwa kuwa "Viumbe Vipya" na washirika naye katika asili ya kimungu, yanaonyesha kwa njia ya kushangaza kabisa ukaribu, undani, na umoja utakaokuwepo kati yao. Kana kwamba Bwana alitambua kwamba viumbe vyake wa kibinadamu wenye nia ya unyenyekevu bila shaka wangetetemeka katika imani kwa wazo la uhusiano wa namna hiyo usio na mipaka

[F73]

maslahi na upendo kwao kwa upande wa Muumba kiasi cha kuwaalika katika cheo cha juu zaidi katika uumbaji wote, karibu na Mwanawe na karibu naye mwenyewe, tunagundua kwamba mada hii inawasilishwa mara kwa mara na kwa njia tofauti, kana kwamba ni kwa lengo la kutuliza kabisa kila swali, shaka na hofu yetu kuhusu uaminifu wake—kuhusu uhalisi wa "wito huu wa juu." Tunakumbusha akili zetu kuhusu baadhi ya hizi: katika moja Bwana wetu anaonyeshwa kama "jiwe la kilele" la piramidi, na Kanisa teule kama mawe hai yaliyovutwa kwake na kuumbwa na kuandaliwa kwa muafaka na mstari wa tabia yake, ili wawe wanachama pamoja naye katika muundo mkuu wa piramidi ambao Mungu anaunena katika enzi hii ya Injili, na ambao katika enzi ijayo utabariki ulimwengu, na kupitia kwao hadi milele atatukuzwa.

Picha hii ya piramidi inahusiana kwa karibu na picha ya hekalu; na tunahakikishiwa kwamba hekalu lililojengwa na Suleimani lilikuwa ni mfano wa hekalu hili kuu la kiroho ambalo, kwa hekima kubwa zaidi, Mungu analijenga. (***1 Petro 2:5***) Tunaonyeshwa kwamba, kama katika mfano kila mbao na kila jiwe lilikuwa limewekewa alama awali kwa ajili ya mahali pake na kuumbwa ili liendane na mahali pake, vivyo hivyo kwa Kanisa la Uumbaji Mpya—watu wake kila mmoja ataandaliwa na kuandaliwa kwa ajili ya nafasi yake. Kama vile hili lilivyowezesha ujenzi wa hekalu la mfano "bila sauti ya nyundo," bila mchoko au msukosuko au kelele, ndivyo chini ya Msanifu wa kimungu Kanisa likiwa kamili kama Uumbaji Mpya litazaliwa kutoka kwa wafu mwishoni mwa enzi hii ya Injili, kama vile Bwana, Kichwa cha hekalu hili, alivyokuwa "mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu" katika ufufuo wake mwanzoni mwa enzi. ***1 Wafalme 6:7***

Mfano mwingine kati ya haya tunaokumbuka ni ule wa mwili wa binadamu na viungo vyake mbalimbali. Ni Mtume Paulo anayetuelekeza kwa uwazi na dhahiri kwenye mfano huu wa uhusiano wa karibu ambao wateule wanao na Bwana, Kichwa cha Kanisa, ambalo ni mwili wake. (***Warumi 12:4,5***; ***1 Wakorintho 12:12***) Kama kichwa kinavyodhibiti mwili, kinavyofikiri kwa ajili yake, kinavyopanga kwa ajili yake, kinavyosimamia masuala yake na kuelekeza, au kutumia, mmoja au

[F74]
kama vile kiungo kingine cha mwili kwa ajili ya kuwasaidia wengine, ndivyo Bwana katika Kanisa lake anavyosimamia na kuweka wanachama mbalimbali wa mwili kama anavyopenda; akitawala kwa kiwango hicho kwa ajili ya maslahi ya wote wanaotafuta "kuhakikisha wito na uteuzi wao," kwamba wana dhamana yake kwamba maadamu wako katika mtazamo huu sahihi wa moyo, wanyenyekevu na waaminifu, "mambo yote yatafanya kazi pamoja kwa ajili ya wema wao," kwa sababu wao "wanampenda Mungu na wameitwa kulingana na kusudi lake."

Mfano mwingine unaoonyesha uhusiano wa karibu kati ya Kristo na Kanisa lake, ni ule wa kapteni na askari wake; mwingine ni ule wa mchungaji na kondoo; na ingawa mifano hii yote hutuletea mawazo ya thamani kuhusu uhusiano mtakatifu wa Kichwa cha Uumbaji Mpya kwa ndugu zake, Kanisa, huenda hakuna unaotupa mtazamo kamili zaidi wa maslahi na upendo wa Bwana kwetu kuliko mfano wa Mchumba na Bibi Harusi. Hakika, Mchumba huyo ni Mwenye Heshima, Mzaliwa wa Kwanza kwa wote ambao macho yao ya ufahamu yamefunguliwa kuona utukufu wa tabia yake na uaminifu wake! Imetamkwa vizuri kwa unabii kama hisia za Kanisa lake, mwili wake, kwamba yeye ni "Mkuu kuliko maelfu kumi, mpendwa kabisa." Mtume akitumia mfano huu na akimwambia Kanisa anatangaza, "Nimekuolehesha kwa mume mmoja ili niwaweke kama bikira mtakatifu kwa Kristo." (***2 Kor. 11:2***) Hapa anarejelea desturi ya Kiyahudi ya ndoa, ambayo ni tofauti kabisa na matumizi ya siku hizi katika "Ulimwengu wa Kikristo" wote. Leo uchumbizi ni ahadi ya muda tu inayoweza kubadilika ikiwa mojawapo ya pande hizo itahitimisha kuwa ahadi hiyo haikuwa ya busara au haikuwa na faida; lakini uchumbizi wa ndoa wa Kiyahudi ulikusudiwa waziwazi na Bwana kuwa mfano wa ahadi kati ya Kristo, Mchumba, na Kanisa, Bibi Harusi wake. Kwa desturi ya Kiyahudi, uchumbizi ndio ndoa halisi; huambatana na mkataba thabiti, ambao kwa kawaida huwa umeandikwa, ambapo wawakilishi wa bwana harusi na bibi harusi wanakubaliana kuhusu mahari, n.k., na jambo hilo linakuwa la hakika kabisa

[F75]

kufungamana mara moja, ingawa ni desturi ya kawaida kucheleweshа sherehe za harusi na muungano halisi kwa takriban mwaka mzima. Hivyo ndivyo ilivyo kwa makubaliano, au mkataba, kati ya Bwana, Mchumba wa mbinguni, na wale wanaokubaliwa naye katika uchumba. Sio kwa upande wake wala wetu ni agano la kupuuzwa; bali ni muungano thabiti wa moyo, maslahi, upendo, na kujitolea; na kuvunjwa kwa agano letu hili kungekuwa jambo zito, na Mtume anatuhakikishia kutoka kwa Mchumba: "Yeye aliwaitaye ni mwaminifu, naye atatimiza." (***1 Wathes. 5:24***) Kwa hiyo, jukumu lote la jambo hili liko kwetu.

Mwishoni mwa enzi Bwana wetu anakuja kama Bwana arusi kumkaribisha Bibi arusi, lakini atawapokea tu "bikira wenye busara." Wale ambao, baada ya kufanya agano, wamekuwa wapumbavu kwa kuishi kwa uzembe, hawatahesabiwa kuwa wamestahili kupokelewa; hawajatambulika katika uhusiano na ndoa; mlango utafungwa dhidi yao kama ilivyoonyeshwa katika mfano (***Mathayo 25:1-12***); watazuiliwa nje ya fursa kuu na baraka ambazo wangeweza kufurahia kupitia uaminifu. Lakini tunafurahi kwamba ingawa kutotii kwao kunaweza kuwapeleka katika wakati mkuu wa taabu na kusababisha kupoteza sehemu yao katika Ufalme na asili ya kimungu, bado haitasababisha kwamba kwa sababu hii watazuiliwa kwa milele katika mateso. La, Mungu asifiwe, nuru ya Neno lake inang'aa wazi zaidi sasa! Kufanywa "kuwa na uhakika wa wito na uteuzi wetu" kutamaanisha utajiri mkuu na wa milele wa neema kwa wale wetu watakaofikia; na kupoteza baraka kama hizo kutakuwa adhabu kubwa yenyewe kwa uzembe kuhusiana na uhusiano wa agano na kuchafuka na dunia na roho yake.

Ingawa kwa kiasi kikubwa viumbe hawa "Wapya katika Kristo Yesu" huchaguliwa kutoka tabaka la chini la jamii, badala ya kutoka kwa matabaka ya juu, na ingawa kwa sababu hii ulimwengu haujtujui hata kama haukumjua yeye, hata hivyo, Maandiko yanatuhakikishia kwamba Mungu anayeangalia moyo na si sura ya nje, anathamini sana

[F76]

anathamini sana wale waaminifu wa darasa hili ambao sasa wanatafutwa na kukuzawa kwa ajili ya Uumbaji Mpya. Sio tu kwamba anaeleza usimamizi wa kimungu wa mambo yao, akisababisha mambo yote kushirikiana kwa ajili ya heri yao ya mwisho, bali hata anaelezea kwa kiasi fulani jinsi usimamizi huu wa maslahi yao unavyotekelezwa—kwamba malaika ni "roho watumishi waliotumwa kuhudumia wale watakaokuwa warithi wa wokovu"; na kwamba "malaika wa Bwana huwazingira wale walio wake na kuwaokoa"; na, pia, kwamba hawa malaika walezi wa kundi lake dogo daima wana ufikiaji wa uso wa Baba yake na, kwa kusema kimfano, kwamba hata nywele moja ya vichwa vyao haiwezi kuumizwa bila Baba kujua. Ni kwa muafaka kamili na ahadi hizi zote za upole za utunzaji wa kimungu kwamba tunaambiwa kupitia neno lililopuliziwa, "Bwana awajua wale walio wake," na "Wao watakuwa wangu siku ile nitakapokuja kuwakusanya wateule wangu." ***2 Tim. 2:19***; ***Mal. 3:17***

Ni muhimu kwa mada yetu kuzingatia kwamba Uumbaji Mpya, kwa sababu ya wito wake wa ubarifu mpya wa maisha, unafundishwa na Bwana—"Lazima mzaliwe upya." Hapa, kuzaliwa kwa kawaida kama viumbe wa dunia wenye asili ya kibinadamu, kunatumika kuwaletea akilini wazo la kuzaliwa upya kwa Uumbaji Mpya. Kuzaliwa kwa kawaida kunatanguliwa na kuumbwa, kisha kufanywa hai na, hatimaye, kuzaliwa. Hivyo katika mpangilio wa Uumbaji Mpya: (1) ni lazima tuumbwe na Neno na Roho ya Mungu; (2) ni lazima tufanywe hai, tuwezeshwe na roho ya ukweli tulioupokea; (3) ikiwa mchakato wa ukuaji utaendelea, ikiwa Neno la Mungu linaishi ndani yetu kwa wingi na kutupatia, na kutufanya tusipate kuwa wasiotenda mema wala wasiozaa matunda, hatimaye tutafikia hatua ya kuzaliwa—ya kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza kama viungo vya mwili wa Kristo. Kuhusu ufufuo huo na mabadiliko hayo kamili kutoka kwa viumbe wa kawaida, wa kidunia, wa kibinadamu hadi viumbe wa kiroho, wa mbinguni wenye asili ya kimungu, tutaongea zaidi hivi karibuni,* lakini hapa sisi tunataja zaidi hasa kuzaliwa .

Sura vi.

[F77]

Neno linaonyesha waziwazi kwetu kwamba kuzaliwa kwa hawa wana wa Mungu "si kwa damu, wala si kwa hiari ya mwili, wala si kwa hiari ya mwanadamu, bali kwa Mungu." (***Yohana 1:13***) Mtume Paulo pia anaashiria hili anapoandika kuhusu kundi lililochaguliwa la "Viumbe Vipya" na Kichwa chao, Kristo Yesu, na hali ya heshima waliyoitwa, anasema, "Hakuna mtu anayejichukulia heshima hii mwenyewe, ila yeye aitwaye na Mungu, kama vile Aroni." ***Ebr. 5:4***

Maandiko Matakatifu yanatofautisha waziwazi kila mara kati ya hawa "Viumbe Wapya" waliochaguliwa na familia ya kawaida ya wanadamu; lakini hapa tunaweza kutoa mifano miwili tu kwa ufupi. (1) Akizungumza kuhusu ukombozi wa ulimwengu, Mtume anagawa waziwazi dhabihu ya upatanisho katika sehemu mbili, moja kwa ajili ya Kanisa, na nyingine kwa ajili ya ulimwengu; akisema, "Yeye ni kafara kwa dhambi zetu [dhambi za Kanisa], na si za sisi tu, bali pia za dhambi za ulimwengu wote." (***1 Yohana 2:2***) (2) Mtume huyo huyo anatofautisha kati ya majaribu na shida za Kanisa katika maisha ya sasa, na zile za ulimwengu, na pia kati ya matumaini ya Kanisa lililochaguliwa na matumaini ya ulimwengu. Anasema, "Na sisi wenyewe, tulio na matunda ya kwanza ya Roho,...tunangoja kwa hamu tukisubiri kupokewa rasmi, yaani, ukombozi [utolewaji] wa miili yetu"—mwili mmoja, Kanisa, ambalo Kristo ndiye Kichwa chake, ambao ukombozi wake umeahidiwa katika Ufufuo wa Kwanza wakati wa kuja kwake mara ya pili. (***Warumi 8:23***) Sisi hatuguni kwa kuonekana kama ulimwengu, kwa sababu tumepokea kutoka kwa Bwana, kupitia kuzaliwa kwetu kwa roho yake, tiba dhidi ya kukata tamaa, majaribu na matatizo ya wakati huu wa sasa, yaani, matumaini na ahadi za utukufu, ambazo ni nanga kwa roho zetu, zikiingia katika yale yaliyo ndani ya pazia. Katika matatizo na majaribu yetu mbalimbali, hatuhuzuni kama wengine wasio na tumaini. Katika uhusiano huo huo, Mtume anarejelea ulimwengu na tumaini lake; akisema, "Uumbaji wote unangoja kwa pamoja, ukisikia maumivu hadi sasa"; hawana mengi ya kupunguza au kutuliza majeraha na maumivu na machungu yanayohusiana na wakati huu wa mateso, ambamo wanajifunza tu somo la

uzito mkuu wa dhambi na ukali wa adhabu zake za haki—kufa na mauti. Lakini akituonyesha zaidi ya hayo, tumaini la ulimwengu, Mtume anatangaza kwamba vinasubiri "kuonekana kwa wana wa Mungu." (***Warumi 8:19,22***) Hawangoji kwa matumaini ya kupatikana miongoni mwa wana hao wa Mungu, bali wanasubiri baraka ambazo wana hao wa Uumbaji Mpya, waliopewa utukufu na nguvu za Ufalme wa Miaka Elfu, watawaletea dunia hii kulingana na ahadi ya kimungu, kwa ajili ya baraka ya familia zote za dunia.

Jaribio la uanachama katika Uumbaji Mpya halitakuwa uanachama katika shirika lolote la kidunia, bali umoja na Bwana kama mwanachama wa mwili wake wa fumbo; kama anavyosema Mtume, "Kama mtu yeyote yuko katika Kristo, ni kiumbe kipya: yale ya zamani yamepita; tazama, yote yamekuwa mapya." (***2 Kor. 5:17***) Ili kuhesabiwa kuwa mwanachama wa mwili wa Kristo kabisa, ni lazima mambo ya zamani, au mambo ya kidunia—matamanio, matumaini, majivuno, ubatili na upumbavu—yapite kutoka kwa mapenzi, ingawa kwa kiasi fulani yanaweza kutusumbua kwa sababu kwa kiasi fulani yanamvutia mwili wetu. Ni akili mpya ambayo Bwana anaitambua kama "Kiumbe Kipya"; ni maendeleo na ukuaji wa akili mpya ndio anayovutiwa nayo na kuahidi kuzawadia.

Ili kuendelea kuishi ndani ya Kristo, Maandiko Matakatifu yanaonyesha wazi kwamba kinachohitajika ni zaidi ya kufanya utakatifu tu. Utakatifu hufungua mlango na kutupa hadhi, kutupa uhusiano, kutupa msaada na himizo la ahadi za kimungu, na hivyo kutuweka katika njia ya kukuza matunda mbalimbali ya Roho, na hatimaye kufikia urithi wa pamoja na Bwana wetu katika utukufu wa mbinguni. Lakini kudumisha cheo hiki katika mwili wa Kristo sasa kunahitaji kwamba matunda yamezalishe, ushahidi wa upendo na kujitolea, kama vile Bwana alivyoeleza katika mfano wa mzabibu, akisema, "Kila tawi ndani yangu lisilobeba tunda analiondoa; na kila tawi linalobeba tunda, analisafisha [analipogoa], ili libeze tunda zaidi." (***Yohana 15:2***) Kwa kuwa tumekubaliwa na

[F79]

Bwana, kuwa Mwumba Mpya katika Kristo Yesu miaka kadhaa iliyopita, ingeonekana, kwa hiyo, kunamaanisha ukuaji wa kawaida zaidi au kidogo katika neema na maarifa na matunda ya Roho; Vinginevyo uhusiano wetu naye utapotea na mwingine atachukua nafasi yetu miongoni mwa wateule, na taji lililohesabiwa na kutengwa kwetu awali litapita kwa mwingine anayethamini zaidi haki hizo, mwenye bidii zaidi kufikia mambo ya utukufu ambayo Mungu ameahidi kwa wale wanaompenda, na hivyo mwenye nia zaidi, kwa hiyo, kuhesabu vitu vyote vya duniani kuwa ni hasara na takataka ili wapate kumiliki Kristo—kupata nafasi katika kundi lililopakwa mafuta. Sio tu kwamba hadhi hii katika Kristo inaonyeshwa kwa ukuaji kama huo katika matunda ya Roho, bali, kama Mtume Petro anavyosema, "Mkifanya mambo haya hamtaanguka kamwe; kwa maana mlango utawekwa kwa wingi kwa ajili yenu kuingia katika ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo." (***2 Petro 1:10,11***) Hata hivyo, hii inamaanisha, kama ilivyoelezwa na Mtume Paulo, kwamba akili mpya, "Kiumbe Mpya," inapaswa kufanana kabisa na mapenzi ya Mungu kiasi kwamba atatafuta kila siku "kuvua mtu wa zamani pamoja na tamaa na matamanio yake." Kwa maana Uumbaji Mpya unaonyeshwa kwa mfano kama mtu mpya—Kristo Kichwa, Kanisa viungo vya mwili—ambao unapaswa kujenga na kujikuza na kufikia, kwa mfano, urefu kamili wa mtu katika Kristo Yesu, kila kiungo kikamilika na kukua kikamilifu—kukamilika si kwa nguvu zetu wenyewe, katika mwili, bali kukamilika ndani yake yeye ambaye ni Kichwa chetu aliye hai, haki yake ikifidia dosari zetu zisizo za makusudi.

Utu hujihukumu katika mambo yake kwa kutumia hisia zake tano—kuona, kusikia, kugusa, kunusa na kuonja—ambazo zote Viumbe Wapya wanaweza kuzitumia kwa uhuru maadamu wana akili mpya katika chombo cha udongo. Lakini hizi hazitoshi kwa Uumbaji Mpya, ambao unahitaji hisia nyingine ili kuelewa mambo ya kiroho ambayo hayawezi kuonekana, kuhisiwa, kuonjwa, kusikiwa, wala kunuswa na mwili wa binadamu. Na upungufu huu Bwana amejaza kupitia Roho Mtakatifu, kama Mtume anavyoeleza: "Mwanadamu wa asili hapokei mambo ya Roho wa Mungu, . . . wala hawezi kuyajua, kwa sababu

huzingatiwa kiroho." "Jicho halijawahi kuona, wala sikio halijawahi kusikia, wala hayajawahi kuingia moyoni mwa *mwanadamu* [kwa hisia nyingine yoyote au nguvu ya utambuzi] mambo ambayo Mungu ameyaandalia wale wanaompenda—lakini Mungu *ameyatufunulia sisi* ["Uumbaji Mpya"] kwa Roho wake; maana Roho huchunguza [kugundua] mambo yote, hata mambo ya kina ya Mungu." ***1 Wakorintho 2:9,10,14***

Hisia hii ya kiroho inaweza kuitwa hisia *ya sita* ya wale waliozaliwa katika Uumbaji Mpya; au wanaweza kuonekana kuwa na seti kamili ya hisia za kiroho—hisia tano za ziada zinazolingana na hisia zao za kidunia. Hatua kwa hatua "*macho* ya ufahamu wao" hufunguka zaidi na zaidi kwa vitu visivyoonekana kwa jicho la kawaida; polepole *usikivu* wa imani huongezeka hadi kila ahadi njema ya Neno la Mungu iwe na nguvu na maana; kwa wakati wanagusa Bwana na nguvu zake zisizoonekana; kidogo kidogo *wanakuja kuonja* kwamba Bwana ni mwenye neema tele; baada ya muda wanakuja kuthamini dhabihu hizo na sala za uvumba ambazo ni manukato *matamu* kwa Bwana. Lakini kama hisia za kawaida zinaweza kukuza, ndivyo pia hisia za kiroho; na ukuzaji wa hisia hizi za kiroho (au, angalau, jitihada za kuzikuza) ni alama zinazoonyesha ukuaji wetu katika neema—maendeleo yetu kama viumbe vipya vilivyo katika hatua za mwanzo kwa ajili ya kuzaliwa upya—hadi kufikia ukamilifu wa nafsi zetu mpya katika utukufu, heshima na kutokufa kwa asili ya kimungu.

Kwa Jina Gani Uumbaji Mpya Unapaswa Kujulikana?

Kwa mtazamo mmoja hili ni swali la kipekee, swali la ajabu. Tunapofikiria kwamba Kanisa ni mchumba wa Bwana, aliyeahidiwa kwake kama Bibi Harusi, inaonekana ni la kipekee kuuliza atakuwa na jina gani. Hakika hakuna jina lingine lingelofaa kwa Bibi Arusi isipokuwa jina la Bwana Arusi, na pendekezo lolote la jina lingine linaashiria dhana potofu kuhusu uhusiano uliopo kati ya Bwana na watakatifu wake, "viungo vya mwili wake," "Bibi Arusi, Mke wa Mwana-Kondoo." Jina la Kimaandiko linaonekana kuwa la kutosha kabisa; yaani, *Eklesia*; yaani,

[F81]

Mwili, Kanisa la Kristo. Ikiwa utambulisho zaidi unahitajika, Maandiko yanatoa hili katika usemi, "Eklesia ya *Kristo*," au Kanisa la Kristo, "Eklesia ya *Mungu*," au Kanisa la Mungu. (***Warumi 16:16***; ***Matendo 20:28***) Majina haya mawili ni sawa kwa maana, kwa sababu Bwana wetu na Baba wana maslahi moja kwetu. Kama vile Kanisa lilivyo mwili wa Kristo, ambaye yeye ndiye Kichwa chake, ndivyo Kanisa lote, Kichwa na Mwili, ni kutaniko, au kundi, au waliokwa mafuta wa Baba, ambao kupitia kwao anapenda kutimiza sifa zote kuu na za ajabu za kazi yake ya ukombozi ambazo tayari zimefafanuliwa katika ahadi zake kuu na za thamani zilizozidi kimoja katika Neno lake. Mtume anaelezea zaidi jina hilo kwa kuwaita waumini "Kanisa la Mungu Aliye Hai," kana kwamba kwa njia hii analinganisha Kanisa hili au mwili huu au watu hawa, ambao Kristo ni Kichwa chao, na miili mingine au mifumo ya kidini ambayo haimtambui ipasavyo Mungu wa kweli wala haitambuliwi na Mungu wa kweli kama Eklesia yake, au Kanisa lake.

Mwelekeo wa kutumia majina mengine badala ya yale yaliyowekwa mbele yetu na Bwana na mitume umeonekana tangu mapema sana. Kama baadhi leo wanavyopendelea kusema, "Mimi ni wa Luther," "Mimi ni wa Calvin," "Mimi ni wa Wesley," au "Mimi ni wa Knox," na bado wote wanadai kuwa wa Kristo, ndivyo tunavyoona tabia ile ile ilidhihirika katika Kanisa la mwanzo, kwani Mtume anatuelekeza kwenye ukweli huu katika barua yake kwa Wakorintho. (***1 Kor. 3:4-6***) Roho ya makundi au ya kikabila ilikuwa imeibuka miongoni mwa ndugu wa Korintho; na wasiridhika na majina ya Kristo na ya Mungu, walikuwa wakitafuta kuongeza juu ya hayo, nao wakawa Wakristo wa Paulo, Wakristo wa Petro, na Wakristo wa Apolosi. Mtume, akiwa ameongozwa na Roho, anakemea roho hii, na anaonyesha kuwa si Roho Mtakatifu, bali ni roho ya kimwili, ndiyo inayosababisha mgawanyiko huu wa mwili na kumfuata mmoja au mwingine wa watumishi wa Bwana. Hoja ya Mtume inafaa vilevile leo. Uulizaji wake, "Je, Kristo amegawanyika?" unamaanisha, Je, kuna miili mingi ya Kristo? Je, kuna makanisa mengi ya Kristo, au ni moja tu? Na kama ni moja tu, kwa nini igawanyike? "Basi Paulo ni nani? Apolosi ni nani? Petro ni nani?" Walikuwa ni watumishi tu wa Kichwa cha Kanisa,

ambaye aliwatumia kwa baraka ya mwili wake—Ecclesia yake. Kama wasingekubali, angeweza kupata wengine kufanya kazi waliyoifanya. Hivyo basi, sifa na heshima kwa baraka yoyote iliyotoka kupitia mitume, inamtangulia hasa Mkuu wa Kanisa, ambaye alifanya utaratibu huu kwa ajili ya mahitaji ya mwili wake. Hii haimaanishi kwamba hatupaswi kuwatambua na kuwapa heshima ipasavyo wote ambao Bwana anawatambua na kuwaheshimu, bali inamaanisha kwamba hatupaswi kwa namna yoyote ile kuwatambua kama vichwa vya Kanisa, wala kugawanya Kanisa kuwa madhehebu na makundi—wafuasi wa watu tofauti. Kadiri mitume au watumishi wowote wa Bwana walivyotumiwa naye, haikuwa kwa ajili ya kugawanya Kanisa, bali kwa ajili ya kuwaleta wanachama wake pamoja, kuunganisha waumini mbalimbali waliotakaswa kwa imara zaidi kwa Kichwa kimoja, Bwana mmoja, kupitia imani moja na ubatizo mmoja.

Tunaweza kufikiria kuwa Mtume angetumia lugha gani kama angekuwa nasi leo akiwa na mwili, na kushuhudia mgawanyiko uliopo wa madhehebu mbalimbali? Hakika angetuambia kuwa hilo linaashiria kiwango kikubwa cha mwili—kiwango kikubwa cha roho ya ulimwengu. Hii haimaanishi kwamba wote wanaohusiana na mifumo hii ni wa kimwili na hawana kabisa roho ya Bwana. Hata hivyo, ingeashiria kwamba kadiri tunavyokuwa na Roho wa Bwana, na kadiri tunavyoachiliwa kutoka kwa nia ya kimwili na uongozi wake na ushawishi wake, kwa vipimo hivyo hivyo tutahisi kutokuwa na huruma na mgawanyiko tunaouona kutuzunguka, chini ya majina mbalimbali ya madhehebu; na kadiri Roho Mtakatifu wa Bwana anavyoongezeka na kujaa ndani yetu zaidi na zaidi, ndivyo itakavyotufanya tusiridhike zaidi na kila jina lingine isipokuwa jina la Bwana wetu, hadi mwishowe, chini ya uongozi wa Roho, tutafika mahali ambapo tutatambua Kanisa moja tu, na uanachama mmoja tu, yaani, "Kanisa la Watu wa Kwanza Kuzaliwa, ambao majina yao yameandikwa mbinguni"; na njia moja tu ya kuingizwa katika Kanisa hilo, yaani, kwa kubatizwa katika mwili wa Bwana wetu, Kanisa lake, na kwa kubatizwa katika

[F83]
mauti yake, na hivyo kuungana naye na na wanachama wengine wote kwa Roho mmoja.

Si jukumu letu kubadilisha mtazamo wote wa Ukristo kuhusu mada hii—hilo ni jukumu kubwa mno kwa mwanadamu yeyote. Ni juu yetu kuwa waaminifu kibinafsi kwa Bwana arusi—kwa kila mmoja aliyekuwa ameitaja jina la Kristo kuondoka katika uovu wote, kutoka kwa kila kitu kibaya kuhusiana na imani, mwenendo na desturi zake mwenyewe. Watu hao hawatakuwa tayari kujulikana kwa jina lingine lolote isipokuwa la Bwana arusi, na watakapoulizwa watapenda kutambua jina lake, na yeye peke yake—jina pekee lililotolewa chini ya mbingu au miongoni mwa wanadamu ambalo lazima tuokolewe nalo. Kwa kutii roho ya kweli hii, tutatengwa na majina yote ya madhehebu, pamoja na taasisi zote za kidhehebu, ili tuwe huru katika Bwana. Hii haimaanishi kwamba ni lazima tuwakatae wale ambao wana Roho wa Bwana lakini bado wamehusishwa na mifumo ya kidhehebu. Badala yake, tunapaswa kutambua kwamba maneno ya Bwana wetu, "Tokeni kati yake, enyi watu wangu, mpate kuto kuwa na shiriki wa dhambi zake, wala msiwe na sehemu ya maafa yake," yanaashiria kwamba baadhi ya watu wake wako Babeli na, kwa hivyo, wanateseka kutokana na dhana potofu kuhusu taasisi na majina ya madhehebu. Ni juu yetu kung'arisha nuru yetu, na kuacha matokeo kwa Bwana.

Sio tu kwamba tunakataza matumizi ya jina lolote la kibinadamu, bali pia tunakataza jina lolote ambalo ni au linaweza kuwa jina la kimaskani au la chama, na hivyo kutenganisha baadhi ya watu wa Bwana na wengine wote ambao ni wake. Tungependa kuepuka matumizi maalum ya neno "Kanisa la Kikristo," au neno "Kanisa la Mungu," kwani majina haya yanatumika kutambulisha imani na maungano maalum miongoni mwa watu wa Bwana. Badala yake, tungetumia na kujibu kwa *majina yote* mbalimbali *ya Kimaandiko*, Wanafunzi, Kanisa la Mungu, Kanisa la Kristo, Kanisa la Mungu Aliye Hai, Kanisa la Korintho, Kanisa la Allegheny, n.k. Hatuwezi kuepuka ukweli kwamba wengi watatuelewa vibaya katika jambo hili; wala hatupaswi kuudhiwa nao ikiwa, kwa kiasi fulani, watatupa majina fulani ya kipekee, kulingana na desturi za kawaida miongoni mwa Wakristo

[F84]

watu. Kwa mfano, wanaweza kutuita "Warejesho," au "Wawakera," au "Watu wa Mnara wa Ulinzi," n.k. Hatupaswi *kutambua* yoyote ya majina haya, kwa kiwango cha kuyatumia sisi wenyewe—lakini roho ya upole, ya uvumilivu, ya amani na ya upendo, ingeashiria kwamba hatupaswi kuudhiwa kwa matumizi ya majina kama hayo, bali tukadhani kwa wema kwamba nia haikuwa mbaya, au, angalau, haikuwa mbovu; na tunapaswa kujibu majina hayo kwa wema na si kwa ukali—ikimaanisha kwamba tunaelewa tunadhihirishwa, na kwa ufupi na upole iwezekanavyo tuonyeshe kwamba tunapendelea kutotambua majina yoyote ya kikundi au upande, bali tunasimamia jina Mkristo, katika maana yake pana na kamili zaidi, ikimaanisha kwamba hatuna kichwa kingine isipokuwa Bwana wetu Yesu Kristo, na kwamba hatutambui shirika lingine isipokuwa lile aliloanzisha yeye—Kanisa moja la Mungu Aliye Hai, Ekklesia au Mwili wa Kristo, ambao majina yao yameandikwa mbinguni.

[F85]

MASOMO YA TATU
WITO WA UUME MPYA

Hakuna isipokuwa "Waliotwa" Waliofaa—Wito huu wa "Uokozi Mkuu" Ualianzia Lini—Wito wa Kutubu si Wito wa Asili ya Uungu—Wito kwa Wayahudi—Wito wa Injili—Kwa Nini si Wengi "Wakuu," "Wenye Hekima" au "Wenye Nguvu" wanaitwa—Uinuliwa ni Zawadi ya Unyenyekevu wa Kweli—Tabia ni Sharti la Wito—Ulimwengu Wakati wa Milenia Hautaitiwi, bali Unaamriwa—Muda wa Wito wa Injili Umewekwa Mpaka—Uumbaji Mpya Unaitwa au Kuvutwa na Baba
—Kristo Hekima Yetu—Kristo Haki Yetu—Utofautishwaji wa Haki Halisi na Haki Inayohesabiwa—Je, "Uumbaji Mpya" Unahitaji Haki?—Msingi wa Uhalali—Uhalali wa Watu Wastahiki wa Zamani Tofauti na Wetu—Uhalali wa Enzi ya Milenia—Kristo Alitufanyia Utakatifu—Utakatifu Wakati wa Enzi ya Milenia—Utakasaji Mbili Tofauti katika Mifano ya Kilevi—Hakuna Aliyekuwa na Urithi Nchi—Kikundi Kikubwa—Utakatifu wa Sehemu Mbili—Sehemu ya Mwanadamu—Sehemu ya Mungu
—Uzoefu Hutofautiana Kulingana na Tabia—Utakatifu Sio Ukamili Wala Hisia—"Yeye Huponya Magonjwa Yako Yote"—Umuhimu wa Kiti cha Enzi cha Neema—Jinsi Uhalali Unavyojiunga na Utakatifu—Utakatifu tangu Mwisho wa "Wito Mkuu"—Uokoaji au Ukombozi wa Kanisa.

FURSA ya kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya na kushiriki katika uwezekano wake, haki zake, baraka zake na utukufu wake, haikufunguliwa kwa ulimwengu wa wanadamu kwa ujumla, bali kwa tabaka "lililoitwa" tu. Hili limewekwa wazi kabisa katika Maandiko. Israeli kwa jinsi ya mwili aliitwa na Bwana kuwa watu wake wa kipekee, waliotengwa kutoka kwa mataifa mengine ya dunia: kama ilivyoandikwa, "Wewe tu ndiye niliyemjua [kumtambua] kati ya familia zote za dunia." (***Amos 3:2***) Hata hivyo, wito wa Israeli haukuwa "wito wa juu" au "wito wa mbinguni," na kwa hivyo hatupati kabisa dokezo lolote la mambo ya mbinguni katika ahadi zozote zinazohusu watu hao. Wito wao ulikuwa ni kwa ajili ya hali ya maandalizi, ambayo hatimaye iliandaa masalio ya taifa hilo kupokea na kufaidika na wito wa juu

[F86]
kuitwa katika "okoleo kuu, ambalo mwanzoni *lilianza kuzungumzwa* na Bwana, na kuthibitishwa kwetu na wale waliomsikia." (***Ebr. 2:3***) Hivyo basi, masharti ya wito wa juu au wito wa mbinguni hayapaswi kutafutwa katika Agano la Kale bali katika Jipya; ingawa, kadiri macho ya ufahamu wetu yanavyofunguliwa kutambua "mambo ya kina ya Mungu," tunaweza kuona katika mienendo na utunzaji wake kwa Israeli wa kimwili masomo fulani ya mfano yenye faida kwa mbegu ya kiroho ambao wameitwa kwa wito wa mbinguni; kwa sababu, kama vile Mtume anavyotuonyesha, Israeli wa kimwili na sheria zake na mienendo ya Mungu kwake vilikuwa vivuli au mifano ya mambo bora zaidi vinavyohusu wale walioitwa kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya.

Kwa kuwa katika mambo yote Kristo alipaswa kuwa na umuhimu wa kwanza katika mpango wa kimungu, na hivyo ilikuwa lazima awe wa kwanza, mkuu, Kuhani Mkuu, ambaye angekuwa kiongozi wa Uumbaji huu Mpya wa wana wa Mungu, Mkuu wa wokovu wao na mfano wao, ambao kwa njia yake wangeweza kupata mfano, na katika nyayo zake wangeweza kutembea, tunaona sababu ya kuridhisha kabisa kwa nini watakatifu wa zamani hawakuweza kuwa na sehemu wala fungu katika Uumbaji huu Mpya. Maneno ya Bwana wetu kumhusu Yohana Mbatizaji yanathibitisha hili: "Kweli nawaambia, miongoni mwa waliotokea kwa wanawake hajawahi kutokea mkuu kuliko Yohana Mbatizaji; lakini yule mdogo katika ufalme wa mbinguni ni mkuu kuliko yeye." (***Mathayo 11:11***) Vivyo hivyo Mtume anatangaza, anapozungumza kwa sifa kuu kuhusu imani na tabia njema ya ndugu wa agano lililopita—"Mungu akiwa ametuandalia jambo bora zaidi, ili wao wasikamilishwe bila sisi." ***Ebr. 11:40***

Zaidi ya hayo, tunapaswa kukumbuka kwamba hakuna anayeweza kuitwa wakati bado yuko chini ya hukumu kwa sababu ya dhambi ya Adamu. Ili kuitwa katika "wito huu mkuu," ni lazima kwanza haki itengwe kutoka kwa hukumu ya Adamu, na hili halikuweza kutolewa hata kwa Israeli wa kimwili kupitia damu ya ng'ombe dume na mbuzi, kwa sababu hizi haziwezi kamwe kuondoa dhambi, na zilikuwa ni alama tu za dhabihu bora zaidi zinazokidhi mahitaji ya Haki

dhidi ya jamii yetu. Hivyo basi, haikuwa iwezekanavyo kwa wito kuanza hadi baada ya Bwana wetu Yesu kutoa gharama ya ukombozi—"akatununua kwa damu yake ya thamani." Hata Mitume waliitwa na kukubaliwa katika Uumbaji Mpya kwa njia ya majaribio tu hadi Mkombozi alipotoa gharama na kupaa mbinguni na kuwasilisha ukombozi huo kwa niaba yao. Ndipo, na si kabla ya hapo, Baba, siku ya Pentekoste, aliwatambua moja kwa moja waumini hao na kuwazaa kwa Roho wake Mtakatifu kuwa "Viumbe Vipya." Ni kweli, Bwana wetu aliwaambia Mafarisayo wakati wa utume wake, "Sikujawa kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi wateketee toba." (***Mathayo 9:13***) Lakini tunapaswa kutambua tofauti kubwa kati ya kuwaita watu watoe toba na kuwaita kwenye wito wa juu wa asili ya kimungu na urithi wa pamoja na Kristo. Hakuna wenye dhambi wanaokubaliwa kwake; hivyo basi sisi, tukiwa "kwa asili watoto wa ghadhabu," sote tunahitaji kwanza kuhesabiwa haki bure kutoka kwa mambo yote kwa damu ya thamani ya Kristo.

Ni kwa muafaka kamili na hili tunaposoma katika utangulizi wa Waraka kwa ***Warumi (1:7)*** kwamba waraka huo unaelekezwa "kwa wote walioko Roma, wapendwa wa Mungu, *waliotiwa wakfu kuwa watakatifu*"—waliotiwa wakfu kuwa watakatifu, washiriki wa asili ya kimungu, n.k. Utangulizi wa Barua kwa Wakorintho unasema—"Kwa Kanisa la Mungu lililo Korintho, kwa waliotakaswa katika Kristo Yesu, walioitwa kuwa watakatifu, pamoja na wote walioko kila mahali wanaoitaja jina la Yesu Kristo." (***1 Kor. 1:2***) Upekee wa wito huu unasisitizwa zaidi katika aya inayofuata (9), ambayo inatamka mwandishi wa wito wetu; ikisema, "Mungu ni mwaminifu, ambaye *mliitwa* na yeye *katika ushirika wa* Mwanawe, Yesu Kristo, Bwana wetu." Hii inaashiria ushirika, umoja; na, kwa hivyo, wazo ni kwamba wito huu ni kwa lengo la kumpata miongoni mwa wanadamu wale watakaokuwa kimoja na Mkombozi kama Viumbe Wapya; warithi-wenza naye wa utukufu, heshima, na usiokufa vilivyotolewa kwake kama zawadi ya uaminifu wake.

Hapa tunakumbushwa maneno ya Mtume kwamba tutakuwa warithi-wenza na Kristo tu kwa masharti fulani

masharti, yaani, "Iwapo twateseka pamoja naye, ili tushiriki pia utukufu pamoja naye." (***Warumi 8:17***) Katika sura hiyo hiyo kwa ***Wakorintho (beti 24)*** Mtume anaonyesha kwamba wito anaozungumzia si kwa vyovyote vile wito ule uliokuwa kwa muda fulani umepungukiwa kwa Wayahudi tu; na maneno yake yanaashiria, zaidi, kwamba si wote wameitwa. Anasema, "Wale walioitwa, wa Kiyahudi na Waagiki, Kristo ni nguvu za Mungu na hekima ya Mungu"—ingawa kwa Wayahudi wasioitwa alikuwa kikwazo na kwa Waagiki wasioitwa upuuzi. Katika barua yake kwa ***Waebrania (9:14,15)*** Mtume anaonyesha kwamba wito wa enzi hii ya Injili haukuweza kutangazwa hadi kwanza Bwana wetu aweze kwa kifo chake kuwa "dhamana" kwa Agano Jipya. Maneno yake ni, "Kwa sababu hii yeye ni mpatanishi wa Agano Jipya, ili kwa njia ya kifo, kwa ajili ya ukombozi wa makosa yaliyokuwa chini ya agano la kwanza [Agano la Sheria], wale walioitwa wapokee ahadi ya urithi wa milele." ***Ebr. 7:22***

Si Wengi Wakuu, Wenye Hekima au Wenye Elimu Waliitwa

Tunaweza kudhani kiasili kwamba wito huu maalum, ikiwa ungekuwa na masharti yoyote, ungekuwa kwa ajili ya watu bora kabisa wa kizazi kilichodondoshwa—wenye heshima zaidi, wenye maadili mema zaidi, wenye vipaji zaidi; lakini Mtume anakataa wazo hili, akisema, "Mnaoona mwito wenu, ndugu, jinsi kwamba si wengi wenye hekima kwa jinsi ya mwili, si wengi wenye nguvu, si wengi wa heshima waliitwa: bali Mungu alichagua mambo ya upuuzi ya ulimwengu ili kuwatia aibu wenye hekima; na Mungu amechagua mambo dhaifu ya dunia ili kuwadhalilisha wenye nguvu; na mambo ya nyara ya dunia, na mambo yanayodharauliwa, Mungu ameyachagua, naam, na mambo yasiyo, ili kufanya visicho kuwa chochote: ili mwili wowote usijivunie mbele yake." (***1 Kor. 1:26-29***) Sababu ya hali hii Mitume anaielezea kuwa ni kusudi la Mungu kwamba hakuna mtu aweze kujivunia kwamba kwa namna yoyote au kiwango chochote alistahili baraka kuu zilizokuwa zitatolewa. Jambo hili lote limekusudiwa kuwa kwa ajili ya malaika

[F89]

na kwa mwanadamu kuwa ni mfano wa nguvu ya Mungu ya kubadilisha tabia kutoka kuwa duni na dharau hadi kuwa tukufu na safi, si kwa nguvu, bali kwa nguvu ya kweli inayobadilisha—ikifanya kazi, kwa wale waliotwa, kupitia ahadi na matumaini yaliyowekwa mbele yao, ili kutaka na kutenda mapenzi yake mema. Mpangilio huu wa kimungu hautaleta tu utukufu kwa Baba, bali pia unyenyekevu na wema wa milele kwa wale ambao atawabariki. Tunaona, ikirudiwa katika Agano Jipya lote, kauli mbalimbali za ukweli kwamba wito huu na wokovu unaoambatana nao havitokani na mwanadamu, wala kwa nguvu zake, bali ni kwa neema ya Mungu. Wala si vigumu kuona kwa nini wito huu, kwa kawaida, hauvutii sana watu wa hadhi na zaidi huvutia wale wasio na elimu.

Kiburi ni kipengele muhimu katika asili iliyoporomoka, na lazima kizingatiwe kila mara. Wale ambao wameanguka kidogo kuliko wengi wa wenzao na ambao, kwa hivyo, ni wa heshima zaidi kwa asili kuliko wastani wa viumbe wenzao, huwa na uwezo wa kutambua hali hii na kuhisi kiasi fulani cha ubora na kujivunia hilo. Hawa, hata kama wanamtafuta Bwana na kutamani baraka na neema yake, wangejikuta wakitarajia kwamba watakubaliwa na Bwana kwa misingi tofauti na wenzao walioanguka zaidi na wasio wa heshima sana. Hata hivyo, kigezo cha Mungu ni *ukamilifu*; na anatangaza kwamba kila kitu kisichofikia kigezo hicho kimehukumiwa; na kila aliyehukumiwa anaelekezwa kwa Mwokozi yuleyule na kwa dhabihu yuleyule ya dhambi, iwe ameteseka sana au kiasi kidogo kutokana na kuanguka. Hali hizi za kupokelewa zilikuwa hakika za kuvutia zaidi kwa wanachama wa kawaida na walioanguka zaidi wa familia ya wanadamu kuliko wale wa heshima zaidi
—wanyonge, waliodondoka, wanaotambua kwa kina zaidi uhitaji wao wa Mwokozi, kwa sababu wanathamini zaidi kasoro zao wenyewe; huku wale wasiodondoka sana, wakiwa na kiasi cha kujiridhia, hawapendi sana kujinyenyekeza mbele ya msalaba wa Kristo, kukubali haki kama zawadi ya bure, na kumkaribia kiti cha enzi cha neema ya mbinguni kwa msingi huu, na huu pekee, ili kupata rehema na kupata neema ya msaada.

[F90]

Wana mwelekeo zaidi wa kutegemea ufahamu wao wenyewe, na kuwa na ile hisia ya kuridhika itakayoziweka kizuizi kuingia kupitia lango la chini na njia nyembamba.

Mungu kwa wazi anathamini unyenyekevu kwa wote anaowaalika kuwa wanachama wa Uumbaji huu Mpya. Mtume anaonyesha hili, akisema, "Jinyenyekezeni basi chini ya mkono wa nguvu wa Mungu, ili awainue kwa wakati ufaao." (***1 Petro 5:6***) Paulo anawaonyesha mfano, Kristo Yesu—jinsi alivyojinyima heshima na kujifanya hana sifa, akichagua hali ya chini na kufa, hata kifo cha msalaba, n.k.; kwa sababu ya utiifu na unyenyekevu huo Mungu alimwinua sana. Kisha Petro anaelezea somo, akisema, "Mungu huwapinga wenye kiburi, na kuwapa neema wanyenyekevu." (***1 Petro 5:5***) Ndugu zangu, tazameni wito wenu, jinsi kwamba si wengi wa heshima, wala wenye hekima, wala wenye kujifunza waliotwa, bali hasa maskini wa ulimwengu huu, matajiri katika imani. Pamoja na umuhimu mkubwa ambao Mungu huweka kwa unyenyekevu, kuna pia umuhimu anaouweka kwa imani. Anataka kuwa Viumbe Wapya wale ambao wamejifunza kumtumaini kikamilifu, wanaokubali neema yake kuwa ya kutosha kwao, na katika nguvu anazowapa, wafikie—kama sehemu ya kuinuliwa kwao—ushindi anaowaita.

Hata hivyo, Tabia ni Hali ya Wito

Ingawa Mungu hawaite wenye hekima wala wakubwa wala wasomi, hatupaswi kuelewa kutokana na hili kwamba watu wake ni waovu au wajinga, kwa maana ya kuwa wabaya au wafisadi au wameanguka kimaadili. Kinyume chake, Bwana huweka kiwango cha juu zaidi mbele ya wale anaowaita; wanaoitwa ni kwa utakatifu, kwa usafi, kwa uaminifu na kwa kanuni za haki—kuhisi thamani ya mambo haya katika mioyo yao na kuyaonyesha katika maisha yao kwa utukufu wa yeye aliyewaita kutoka gizani na kuwaingiza katika nuru yake ya ajabu. (***2 Petro 1:3***; ***1 Petro 2:9***) Ulimwengu unaweza kuwafahamu kwa msingi wa mwili tu, na kwa msingi wa mwili huenda wasiwe na hadhi ya juu au wasafi kuliko wengine
—mara nyingi ni pungufu zaidi—lakini kupendwa kwao na Bwana

siyo kwa mwili, bali kwa roho, kulingana na akili zao, nia zao, "mioyo" yao. Kwa hivyo, tangu wakati wanapokubali neema ya Mungu katika Kristo na msamaha wa dhambi zao, na kujitolea kwa Bwana, wanahesabiwa kuwa wameachiliwa kutoka kwa dosari hizo ambazo zilikuwa zao kiasili kama watoto wa Adamu; wanahesabiwa kana kwamba nyama yao imevaa haki za Kristo, ikificha kasoro zake zote. Ni akili mpya, mapenzi mapya, ndiyo "Kiumbe Kipya" kinachokubaliwa na Mungu na kuitwa, na ni hicho pekee kinachoshughulikiwa.

Ni kweli, akili mpya inapokua itaonyesha kuwa ni adhimu, ya heshima, na iliyonyooka, na taratibu itakuwa na nguvu na udhibiti zaidi na zaidi juu ya mwili, kiasi kwamba wale wasiotambua Viumbe Wapya, kama vile wasivyomtambua Bwana, hatimaye wanaweza kushangazwa na kazi zao njema na maisha yao matakatifu na roho ya akili timamu, ingawa hata haya yanaweza wakati mwingine kuyahusishwa nao na nia zisizo za heshima. Na licha ya ukuaji wa taratibu wa akili mpya zaidi na zaidi katika muafaka na akili ya Bwana, hawa huenda wasipate kamwe udhibiti kamili juu ya miili yao ya kufa wanayounganishwa nayo, ingawa bila shaka itakuwa ni lengo na juhudi zao kumtukuza Mungu katika miili yao pamoja na katika roho zao, akili zao, ambazo ni zake. ***1 Kor. 6:20***

Tuzingatie baadhi ya vigezo na mipaka hii kuhusu tabia katika "Uumbaji Mpya." Himizo la Mtume kwa mmoja wa hawa walioitwa—lakini linalowahusu wote—ni, "Pigana vita vyema vya imani, upate uzima wa milele, ulioitwa nawe." (***1 Tim. 6:12***) Viumbe hawa Wapya hawapaswi kutarajia kupata ushindi na thawabu kuu bila kupigana na adui, pamoja na dhambi inayotawala katika mazingira yao yote na udhaifu wa mwili wao wenyewe, ingawa udhaifu huu wa mwili unafunikwa na haki ya Kristo chini ya masharti ya Agano la Neema. Mtume tena anahimiza kundi hili "Tembeeni kwa njia inayostahili Mungu *aliyewaita* mufikie ufalme wake na utukufu." (***1 Wathes. 2:12***) Kiumbe Kipya si tu anapaswa kutambua wito wake na thawabu yake ya mwisho katika Ufalme

[F92]
na utukufu, lakini anapaswa kukumbuka kwamba katika maisha ya sasa amekuwa mwakilishi wa Mungu na wa haki yake, na anapaswa kutafuta kutembea kulingana na hayo. Hivyo tunasoma, "Kama yeye aliyewaita alivyo mtakatifu, nanyi mwe watakatifu katika mwenendo wenu wote; kwa maana imeandikwa, 'Muwe watakatifu; kwa kuwa mimi ni mtakatifu.'" (***1 Petro 1:15,16***) Tena, katika waraka huo huo (***2:9***) tunasoma, "Ninyi ni mfano wa sifa zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu."

Waisraeli wa kiroho wa Uumbaji Mpya hawakuwekwa chini ya utumwa wa sheria maalum, kama walivyokuwa Waisraeli wa kimwili; bali waliwekwa chini ya "sheria ya uhuru," ili upendo wao kwa Bwana uonyeshwe, si tu kwa kuepuka kwa hiari mambo yanayotambuliwa kuwa hayapendekezwi na Bwana, bali pia kwa kujitolea kwa hiari haki na maslahi ya kibinadamu katika huduma ya ukweli na haki, kwa ajili ya Bwana na kwa ajili ya ndugu. Ni kwa mujibu wa hili kwamba Mtume anatangaza "Mungu hatuamui kutuita katika uchafu, bali katika utakatifu." (***1 Wathes. 4:7***) Anatangaza tena, "Ninyi mmewaitwa katika uhuru, lakini msitumie uhuru huo kuwa fursa kwa mwili" (***Wagal. 5:13***), fursa ya kufanya mabaya: badala yake, tumia uhuru wako kwa kujitolea haki za sasa kwa ajili ya ukweli na huduma yake—ili hivyo muwe makuhani wanaojitolea wa ukuhani wa kifalme ambao, baadaye, watatawala katika Ufalme wa Mungu kama warithi-wenza na Kristo ili kutoa baraka za kimungu kwa ulimwengu.

Ni maandiko mengi yanayoonyesha kwamba wito wa kuwa "Viumbe Vipya" ni wito wa utukufu, heshima na uzima wa milele (***Fil. 3:14***; ***2 Pet. 1:3***, nk.), lakini kila mahali Bwana anaonyesha kwamba njia ya kufikia utukufu huu ni nyembamba, yenye majaribu, majaribio, na dhabihu; ili kwamba wale tu waliozaliwa kwa roho yake, naam, waliojazwa nayo, ndio watawaza kushinda hatimaye na kufikia mambo ya utukufu waliyoitwa, njia yake ikiwa imewezekana kwa waliotwa kupitia yule aliyeahidi, "Neema yangu ikutosha kwako; maana nguvu yangu hutimizwa katika udhaifu wako."

Wala hatupaswi kufikiria miito tofauti, bali tunapaswa kukumbuka

[F93]

tamko la Mtume (***Efe. 4:4***), "Ninyi mmeitwa katika tumaini moja la wito wenu." Kwa hiyo, ni kosa kwa yeyote kufikiri kwamba wana chaguo lolote katika jambo hili. Kwa kweli, kadiri ulimwengu unavyohusika, katika enzi ijayo hakutakuwa na wito: Mungu hatakuwa, katika enzi hiyo, akitafuta kuchagua darasa maalum lililo tofauti na kutengwa na wengine na kuwaweka katika nafasi maalum. Badala ya *kuuita* ulimwengu wakati wa enzi ya Milenia, Bwana atawaamuru—kuwamuru kutii sheria na kanuni za haki; na kila kiumbe *atatakiwa* (siyo kuombwa) kutii serikali hiyo ya Milenia, la sivyo atapokea mijeledi kwa kutotii kwake, na hatimaye ataharibiwa kutoka miongoni mwa watu, kama ilivyoandikwa, "Yeye asiyemsikia [kumtii] nabii huyo atakatwa kutoka katikati ya watu"—atakufa Kifo cha Pili, ambacho hakitakuwa na tumaini la kupona.

Wala hakuna wito wa pili katika enzi hii ya Injili, ingawa, kama tulivyoona hapo awali, kuna darasa la pili la waliookolewa wanaochaguliwa katika enzi hii—Kikundi Kikubwa (***Ufunuo 7:9-14***) "ambao idadi yao hakuna anayejua, kutoka katika kila taifa na jamaa na lugha," ambao watamtumikia Mungu *katika* hekalu lake na *mbele* ya kiti cha enzi tofauti na Bibi Arusi, ambaye atakuwa *katika* kiti cha enzi na kuwa wanachama, au mawe hai, *ya* hekalu. Lakini hawa wa kundi hili la pili hawana wito tofauti na wa kipekee. Wangelifikia kwa urahisi zaidi, na kwa kuridhika zaidi, utukufu wa asili ya uungu kama wangetoa utiifu wa haraka na wa dhati. Hatimaye wanashinda, kama inavyoonyeshwa na ukweli kwamba wao hupewa matawi ya mitende; lakini ukosefu wao wa shauku uliwakwamisha wasikubaliwe kama wa darasa la washindi, hivyo basi ukizuia urithi wao wa milele wa pamoja na utukufu kama washiriki wa Uumbaji Mpya, na pia ukiwanyima furaha, amani na kuridhika vingi vinavyowamiliki washindi na kufurahiwa nao hata katika maisha haya ya sasa. Mahali watakapofikia, kama tulivyoona hapo awali, inaonekana kutakuwa mahali panapofanana kwa njia nyingi na cheo au hali ya malaika.

[F94]

Wazo jingine kuhusiana na wito huu ni kwamba muda wake ni mfupi, kama Mtume anavyotangaza, "Sasa ndio wakati uliokubalika; tazama, sasa ndio siku ya wokovu." "Leo, mkisikia sauti yake, msiuguse mioyo yenu." (***2 Kor. 6:2***; ***Ebr. 3:15***) Siku hii inayopendelewa, au mwaka unaopendelewa au kipindi kinachopendelewa, kilianza na Bwana wetu Yesu na kutakatifuzwa kwake. *Aliitwa*. Hakuchukua heshima hiyo kwa nafsi yake, na imeendelea tangu wakati huo—"Hakuna mtu anayejichukulia heshima hii." (***Ebr. 5:4***) Hakika, mtu angekuwa na ujasiri mno kuchukua haki ya kubadilisha asili yake kutoka uwanadamu hadi uungu, na kutoka kuwa mwanachama wa familia ya Adamu na mrithi-mwenza katika urithi wake uliopotea na kupotezwa, na kuwa mrithi-mwenza pamoja na Kristo katika utajiri wote, utukufu na heshima ambavyo yeye, kwa kujibu wito wake, alikua mrithi halali milele yote.

Mwisho wa wito huu, au "siku ya wokovu," au "wakati unaokubalika" utafika kwa uhakika uleule kama ulivyoanza. Idadi maalum, iliyowekwa na Mungu, ili kuunda Uumbaji Mpya, na mara tu idadi hiyo itakapokamilika kazi ya enzi hii ya Injili itakuwa imeisha. Tunaweza pia kuona kwamba mara tu idadi inayofaa itakapokuwa imeitwa, wito wenyewe lazima uache; kwa sababu haingekuwa na mshikamano kwa Mungu kumuita hata mtu mmoja zaidi ya alivyotangulia kumwekea, hata kama alijua mapema ni wangapi kati ya walioitwa wangefeli katika utiifu, wangefeli kuthibitisha wito na uteuzi wao, na, kwa hiyo, wangehitaji kubadilishwa na wengine. Ulinganifu unaonekana kudai kwamba Mwenyezi Mungu hataonekana kuchezea viumbe wake kwa kutoa mwaliko mmoja ambao hauwezi kutimizwa ukiwa umekubaliwa. Maandiko Matakatifu yanaonyesha wazo kwamba kwa ajili ya idadi hii ndogo, iliyochaguliwa ya Ukuhani wa Kifalme, kila mmoja amepewa taji; na kwamba kila mmoja anapokubali wito wa Bwana na kujitolea chini yake, mojawapo ya taji huwekwa kando kwa ajili yake. Kwa hiyo, si sahihi kudhani kwamba Bwana angeita yeyote ambaye, anapojitokeza na kukubali wito, angehitaji kuambiwa kwamba bado hakuna taji lingeweza kumpa, bali anapaswa kusubiri hadi mtu ambaye atathibitika kuwa mwasi

anapaswa kupoteza dai lake. Himizo la Bwana wetu, "Shikilia imara,... ili mtu yeyote asichukue taji lako," linaonekana kuashiria si tu idadi ndogo ya taji, bali pia kwamba hatimaye, mwishoni mwa enzi hii, kutakuja wakati ambapo wale ambao hawakutii agano lao kwa uaminifu watakataliwa, na kwamba wengine wakati huo watakuwa wanasubiri taji zao***. Ufunuo 3:11***

Kwa ufahamu wetu, wito wa jumla wa urithi huu wa pamoja na Mwokozi wetu kama wanachama wa Uumbaji Mpya wa Mungu, ulikoma mwaka 1881. Lakini tunaelewa kwamba idadi kubwa (katika madhehebu mbalimbali yote ya Ukristo
—pamoja—kwa kusudi kwamba wengine ambao kwa wakati huo wamejitolea, ingawa si chini ya wito, waweze kupokelewa katika uhusiano kamili katika ushirika huu na Kristo na warithi wenzake, ili wao, kwa upande wao, wasimame katika mtihani wao wa mwisho wa upimaji wao kamili, ikiwa watapatikana wasio waaminifu, wanakataliwa kutoka kwa ushirika katika kundi lililoitwa-pany—ili kuwapa wengine ambao kwa wakati huu wamejitolea, ingawa si chini ya wito, nafasi ya kuingizwa katika uhusiano kamili katika ushirika huu na Kristo na warithi wake wenzake, ili wao, kwa upande wao, wapite majaribio yao na, wakipatikana wasistahili, waachwe vivyo hivyo na nafasi zao zijazwe na wengine ambao watakuwa wanasubiri katika msimamo wa kujitolea. Ni wazi kwamba, kwa mpangilio huu, hakujakuwa na uhitaji wowote wa wito wa jumla tangu mwaka 1881. Wale wanaokubaliwa sasa wanaweza kupewa haki na fursa zao bila kuingia chini ya wito au mwaliko wa jumla uliokoma mwaka 1881—wanakubaliwa kwa maombi, kadri fursa inavyoruhusu, ili kujaza nafasi za wale wanaotoka. Ni matarajio yetu kwamba kazi hii ya kutoka na kuingia itaendelea hadi mwiliwa wa mwisho wa mpangilio mpya wa uumbaji atakapopatikana kuwa mwema, na taji zote zitakapogawiwa milele.

Mtume anatangaza, "Lakini ninyi, ndugu, hamko gizani, hata siku hiyo ikawapitia kama mwivi." (***1 Wathes. 5:4***) Kwa muafaka na mifano mbalimbali ya Maandiko, tuna mwelekeo wa kuamini kwamba katika wakati huu wa mavuno wa enzi ya Injili, maarifa ya kweli kuhusu mpango wa kimungu wa enzi, na uwepo wa Mwana wa Mtu, na

kazi ya mavuno itawekwa wazi kwa watakatifu wote wa Bwana. Tunaelewa kwamba kwa njia hii "kweli ya sasa," itakuwa jaribio au uthibitisho wa hali sahihi ya moyo miongoni mwa watakatifu hapa, kama vile ujumbe wa uwepo wa Bwana wetu na mavuno ya enzi ya Kiyahudi ulivyotumika kuwajaribu Waisraeli wa duniani wakati wa kuja kwake mara ya kwanza. Ni sehemu ya matarajio yetu kwamba wale ambao katika wakati huu wanapata maarifa ya wazi ya ukweli na wanatoa ushahidi wa uaminifu wa imani katika damu ya thamani na kina cha kujitolea kwao kwa huduma ya Bwana, na ambao wameruhusiwa ufahamu wazi wa mpango wa kimungu, wanapaswa kuchukuliwa kuwa na uthibitisho huu kwamba wamekubaliwa na Bwana kama warithi watarajiwa pamoja na Kristo Yesu, hata kama walijitolea tangu mwaka 1881. Ikiwa utakatifu wao ulitolewa zamani sana, kabla wito haukukoma, tunaweza kuelewa kwamba baada ya muda mrefu hivyo wanakuja katika mtazamo sahihi wa utakatifu, na kwamba, kwa hiyo, maarifa ya kweli ya sasa yamewapatia kama baraka na kama ushahidi wa ushirika wao wa roho na Bwana. Kama hawakuwa miongoni mwa waliojitakasa mwaka wa 1881, au kabla ya hapo, hitimisho lingekuwa kwamba sasa wamekubaliwa kwa ushirika katika kundi lililoitwa kwa kupewa nafasi ya mtu fulani aliyeitwa hapo awali, lakini ambaye alionyesha kuwa hana shauku—asiwe mchangamfu wala mbaridi—na kwa hiyo alitapikwa nje—ili apate sehemu yake ipasavyo katika wakati wa taabu unaokuja, na huko ajifunze masomo muhimu chini ya nidhamu na adhabu ambazo anapaswa kuwa amejifunza kutoka kwa Neno la Mungu, na kupaa kupitia wakati wa dhiki kuu hadi mahali katika "Kikundi Kikubwa," ilhali anapaswa kuwa amekuja kwa hiari na kwa furaha kupitia dhiki hadi mahali pamoja na Kristo katika kiti cha enzi.

Jinsi Mungu Anavyoita

"Kwa yeye ninyi mko katika Kristo Yesu, ambaye kwa ajili yetu alifanywa kuwa hekima, haki, [uhalisia] utakatifu na ukombozi." ***1 Wakorintho 1:30***

Kristo Hekima Yetu

Hekima hapa imepewa nafasi ya kwanza, na kwa maana hiyo, muhimu zaidi miongoni mwa hatua za wokovu. Wajanja

[F97]

Ushuhuda wa mwanadamu unaendana na hili, ukisema, "Hekima ndiyo jambo kuu...katika yote uliyopata, pata ufahamu." Hata tukiwa na nia njema kiasi gani, hata tukiwa dhaifu au wenye nguvu, hekima ndiyo jambo la msingi zaidi ili tuchukue hatua sahihi. Na hili linatambuliwa kwa ujumla miongoni mwa wanadamu. Wote wenye akili yoyote wanatafuta maarifa na hekima zaidi; hata wale wanaochukua hatua za kipumbavu zaidi, kwa kawaida huzichukua katika njia ambazo hawazioni wakati huo kuwa ni za kuto kuwa na hekima. Ilikuwa hivyo kwa mama Hawa: alitamani maarifa, hekima; na ukweli wenyewe kwamba mti uliopigwa marufuku ulionekana kuwa lango la hekima ndilo lililomjaribu kukaidi Muumba wake. Basi ni muhimu kiasi gani kuwa na mshauri mwenye hekima atakayetuelekeza katika njia za hekima zenye kupendeza, na kupitia njia zake za amani.

Na kama mama Hawa, hata katika ukamilifu wake, alihitaji mwongozo mwenye hekima, na sisi, watoto wake walioanguka na wasio wakamilifu, tunahitaji mwongozo kama huyo zaidi sana. Baba Yetu wa Mbinguni, kwa kutuita kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya, alitabiri mahitaji yetu yote: kwamba hekima zetu wenyewe hazitatosha kwetu, na kwamba hekima ya Adui na wafuasi wake waliokodolewa itatumika kwa hasara yetu—kufanya giza lionekane kama nuru na nuru ionekane kama giza; hivyo basi, maandiko yetu yameweka utaratibu kwamba Kristo awe hekima yetu. Kabla hata hatujafika kwa Mungu, kabla hata hatujapokea haki ya upatanisho au kupitia kwake kufikia uhusiano wa uana, tunahitaji msaada, mwongozo, hekima, kufunguliwa kwa macho ya ufahamu wetu ili tuweze kutambua ugavi ambao Mungu ametoa katika Mwanawe.

Ili kuwa na sikio la kusikia hekima inayotoka juu, hali ya dhati ya moyo inahitajika. Lazima tuwe na kipimo cha unyenyekevu, la sivyo tutajiona wenye umuhimu kuliko inavyostahili, na tutashindwa kutambua udhaifu wetu, madoa yetu, na kutostahili kwetu, kwa mtazamo wa kimungu. Pia tunahitaji kuwa na kiwango fulani cha uaminifu au uwazi—kuwa tayari kukiri, kutambua, kasoro zinazoonekana na akili nyenyekevu. Tukiangalia kutoka mtazamo huu, wale wanaotamani

[F98]

Uwokovu na upatanisho na Mungu huongozwa na mapenzi ya Bwana kwa njia ya Yesu kama Mwokozi. Hata kama mwanzoni mtu yeyote anaweza kuelewa kwa ukosefu fulani falsafa ya upatanisho uliotimizwa kwa ajili yetu, ni lazima angalau aelewe ukweli kwamba "wazaliwa kwa asili watoto wa ghadhabu kama wengine"—watendao dhambi; kwamba sadaka ya Kristo ilikuwa ya haki na kwamba Mungu aliitayarisha na kuikubali kwa niaba yetu; kwamba kwa majeraha yake sisi tunaponya, kwa utiifu wake sisi tukubaliwe na Baba, dhambi zetu zikihesabiwa kama ziliwekwa juu yake na kubebwa naye, na haki na sifa zake zikihesabiwa kama zinazotumika kwetu kuwa vazi la haki. Lazima tuone hili—Kristo hivyo lazima atengenezwe kuwa *hekima* kwetu—kabla ya sisi kutenda kulingana na maarifa hayo, na kwa kukubali kwa dhati sifa zake tuwe na haki mbele za Baba na tukubaliwe na kutakaswa, na, hatimaye, tuokolewe na kutukuzwa. Lakini Kristo haacha kuwa hekima yetu hatua inayofuata inapochukuliwa, na anakuwa haki yetu. Hapana: bado tunamhitaji, kama Hekima yetu, Mshauri wetu mwenye busara. Chini ya mwongozo wake tunahitaji kuona hekima ya kufanya utoaji kamili na hekima ya kuendeleza utoaji huo katika maisha ya utakatifu, ili kutenda mapenzi ya Baba. Katika kila hatua tunayochukua hekima ndiyo jambo kuu; na katika maisha yote ya kujitolea, au utakatifu, katika kila hatua ya safari kuelekea Mji wa Mbinguni, tunahitaji hekima inayotoka juu, ambayo Mtume anaielezea—"kwanza safi, kisha yenye upatanifu, yenye upole, yenye heshima, iliyojaa huruma na matunda mema, isiyo na upendeleo wala unafiki." (***Yak. 3:17***) Hekima ya kidunia hufanya kazi kwa misingi ya ubinafsi, matakwa binafsi, kujithamini, kujiona mwenye haki, na kujitosheleza; na, kama Mtume anavyoonyesha, mambo haya husababisha wivu mkali na fitina, kwa sababu hekima hii, badala ya kuwa ya juu, ni "ya kidunia, ya kimwili, ya kishetani." Hukati ya kimungu, kinyume chake, inaendana na tabia ya kimungu ya upendo, ambayo "haijivuni, haijigigirii, haitendi kwa njia isiyostahili, haifurahii maovu, bali hufurahi katika ukweli."

Pia kuna mpangilio katika utendaji wa hekima hii; kwa maana

[F99]

ingawa inashikilia masharti yote yaliyotajwa na Mtume Yakobo hapo juu, kuna tofauti katika cheo anachokiweka kwa kila moja. Ingawa roho ya hekima kutoka juu ni ya amani—inapenda amani, na inatafuta kukuza amani—hata hivyo haiweki amani kwanza, bali usafi—"kwanza safi, kisha ya amani." Ni hekima ya kidunia inayopendekeza "amani kwa gharama yoyote," na kuamuru dhamiri itulie ili amani ya ubinafsi iweze kukuzawa. Hekima iliyo safi ni rahisi, haina hila, ni ya heshima, ni wazi: hupenda nuru; si ya giza, wala ya dhambi, wala haipendelei chochote kinachohitaji kufichwa: hutambua kazi zilizofichwa kuwa kwa kawaida ni kazi za giza, na mambo ya siri kuwa kwa kawaida ni mambo maovu. Ni yenye kutaka amani kadiri inavyoendana na uaminifu na usafi; hutamani amani, maelewano, na umoja. Lakini kwa kuwa amani si kipaumbele, kwa hivyo inaweza kuwa tu na amani kimaadili, na kuendana kikamilifu na vitu vile ambavyo ni vya uaminifu, usafi na wema.

Hekima hii ya mbinguni ni ya upole—sio ya ukali, wala ya ukorofi, iwe katika mipango yake au mbinu zake. Hata hivyo, upole wake unatokana na utakatifu na amani yake. Wale wanao umiliki hawana upole kwanza kisha utakatifu na amani, bali kwanza, au hasa, ni watakatifu, waliotakaswa kwa kweli. Wana hamu ya amani na wako tayari kuikuza; kwa hivyo, ni wanyenyekevu na rahisi kuombwa. Lakini wanaweza kuombwa kwa urahisi tu kwa muafaka na utakatifu, amani na upole: hawawezi kuombwa kwa urahisi kusaidia katika kazi yoyote mbaya, kwa maana roho ya hekima ya mbinguni hairuhusu njia kama hiyo.

Hekima ya mbinguni imejaa rehema na matunda mema: inafurahia rehema, ambayo inaiona kuwa ni kipengele muhimu cha tabia ya kimungu inayojiarifu kuiga. Rehema na matunda yote mema ya Roho Mtakatifu wa Bwana hakika hutoka, na huhuwa na kukomaa kikamilifu katika, moyo unaong'azwa na hekima inayotoka juu; lakini rehema hii, ingawa huwashika wenye dhambi wasiojua wala wasiokusudia kwa huruma na msaada, haiwezi kuwa na huruma wala uhusiano na wenye dhambi wa makusudi, kwa sababu roho ya hekima si rehema kwanza, bali ni usafi kwanza. Hivyo basi, rehema za hekima hii zinaweza kutumika kikamilifu tu kwa wale wanaotenda mabaya bila kukusudia au kwa ujinga.

[F100]

Hekima hii ya mbinguni inatangazwa kuwa "haichagui upande." Upendeleo unamaanisha dhuluma; na usafi, amani, upole, rehema, na matunda mema ya Roho wa hekima kutoka juu hutuelekeza tusichague watu kwa upendeleo tena, isipokuwa tabia yao ionyeshe thamani yao halisi. Sifa za nje za mwanadamu wa asili, rangi ya ngozi, n.k., hazizingatiwi na Roho wa Bwana
—Roho ya hekima inayotoka juu: haipendelei na hutamani yale yaliyo safi, yenye amani, upole, na ya kweli, popote pale panapopatikana na chini ya hali yoyote ile.

Hekima hii kutoka juu zaidi ni "bila unafiki"—ni safi sana, yenye amani, yenye upole, na yenye huruma kwa kila kitu kiasi kwamba hakuna haja ya unafiki pale inapoongoza. Lakini lazima iwe kinyume na muafaka, kinyume na huruma, kinyume na ushirika na yote yenye dhambi, kwa sababu iko katika ushirika, katika huruma na yote yaliyo safi au yanayolenga usafi, amani na upole; na katika hali kama hizo hakuna nafasi ya unafiki.

Hekima ya kimungu kuhusiana na mambo haya yote Mungu ametupatia kupitia Mwanawe—sio tu katika ujumbe wa kazi yake ya ukombozi, bali pia katika maonyesho yake ya neema za Roho na utiifu kwa Baba, hivyo akitufundisha kwa neno na mfano. Zaidi ya hayo, hekima hii ya kimungu hutufikia kupitia mitume, kama wawakilishi wa Kristo, kupitia mafundisho yao—pamoja na kupitia wale wote waliopokea Roho hii ya hekima kutoka juu, na ambao kila siku hujitahidi kuangaza nuru yao ili kumtukuza Baba yao aliye mbinguni.

Kristo Utakatifu Wetu

Tayari tumejadili, kwa kiasi fulani, upatanisho kati ya Mungu na mwanadamu, ambapo Bwana wetu Yesu alifanywa kuwa haki kwa wote wanaomkubali.* Lakini hapa tunataka kuchunguza kwa undani zaidi maana ya neno hili la kawaida, Uhalali, ambalo linaonekana kuwa halijaelezwa kikamilifu

---

*Juz. V, Sura xv.

[F101]

iliyofahamika na wengi wa watu wa Bwana. Wazo kuu katika neno Uhalalishaji ni (1) haki, au kiwango cha usahihi; (2) kwamba kitu fulani hakilingani na kiwango hicho—hakifiki mahitaji yake; (3) kumfikisha mtu au kitu kilicho na upungufu hadi kiwango sahihi au cha haki. Mfano wa hili ungekuwa seti ya mizani: upande mmoja uzito ungewakilisha Haki; upande mwingine kitu kinachowakilisha utiifu wa mwanadamu kinapaswa kupatikana chenye uzito sawa, ili kusawazisha Haki. Hii inakosa kwa kiasi fulani kwa wote, na upungufu huo unahitaji kufidiwa kwa kuongezewa kitu, ili kuhalalishwa au kusawazishwa. Tukitumia mfano huu kwa undani zaidi, tunaona Adamu alivyoundwa hapo awali, mkamilifu; akiwa na upatanifu na Mungu na mwenye kumtii. Hii ilikuwa hali yake ya haki, inayofaa, na ya haki, ambayo alipaswa kuendelea nayo. Lakini kwa sababu ya dhambi alihukumiwa na Mungu na mara moja akakataliwa, kwa kuwa hakuwa tena anafikia kiwango cha kimungu. Tangu wakati huo wazao wake, "waliozaliwa katika dhambi na kuumbwa katika uovu," wameingia katika maisha katika hali ya chini zaidi kuliko baba yao, Adamu—wakiendelea kuwa mbali zaidi na kiwango kinachotakiwa na Haki ya kimungu. Hili likikubaliwa, ni bure kwa mzao yeyote wa Adamu kumuomba Muumba upatanisho mpya, au kesi, ili kuona kama anaweza kufikia kiwango cha Haki isiyo na kikomo. Tunakubali kwamba jaribio kama hilo halingekuwa na manufaa kabisa; kwamba ikiwa mwanadamu mkamilifu kwa kutotii alipoteza hadhi yake, sisi wasio kamili, walioanguka, na waliopotoka, hatungeweza kuwa na tumaini la kutimiza mahitaji ya Haki, au kujisawazisha, kujihesabia haki, mbele za Mungu—"Sote tumetenda dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu" ambao katika huo jamii yetu iliumbwa hapo awali, kwa uwakilishi, katika baba Adamu.

Basi, tukiona kwamba sisi sote kama kabila ni waovu, sote hatuna haki, sote hatukamilifu, na tukiona pia kwamba hakuna yeyote anayeweza kwa matendo yoyote yale kutimiza mahitaji ya Haki, tunaona kwa hakika kwamba "hakuna awezaye kumkomboa ndugu yake." (***Zab. 49:7***) Hakuna awezaye kufidia upungufu wa mwingine, kwa sababu si tu kwamba hana ziada ya haki au

[F102]

uzito au wema wa kutumia kwa mwingine, bali hana hata wa kutosha kwa ajili yake mwenyewe, "kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu." Kwa hiyo tunauliza, Je! Mungu anaweza kuwakubali na kushughulika na wasio haki, wale walioanguka—yeye ambaye tayari amewahukumu na kuwatangaza wasistahili neema yake, na kwamba watafa kama wasiostahili uzima? Anatuonyesha kwamba ana njia ya kufanya hivi—njia ambayo kwa hiyo bado anaweza kuwa mwenye haki na wakati huo huo kuwa mtakasaji wa yule amwaminiye Yesu. Anaonyesha kwamba amemteua Kristo kuwa Mpatanishi wa Agano Jipya, na kwamba Kristo ameinunua dunia kwa damu yake ya thamani—dhabihu—na kwamba kwa wakati unaofaa, wakati wa enzi ya Miaka Elfu, Kristo atajichukua mamlaka yake makuu, na kutawala kama Mfalme wa dunia, na kubariki familia zote za dunia kwa maarifa ya kweli na kwa fursa ya urejeshaji kwa sura ya Mungu kama inavyoonyeshwa katika baba Adamu—na kuimarishwa na uzoefu wa kuanguka na wa urejesho. Kazi hii ya kuwaleta wanadamu katika ukamilifu itakuwa ni kazi ya *Kuhesabiwa* Haki—ya kuwafanya wakamilifu kwa *kweli*, tofauti na kuhesabiwa kwetu haki, "kuhesabiwa haki kwa imani" kulikotolewa kwa Kanisa katika enzi ya Injili. Utakasishaji halisi utaanza na mwanzo wa utawala wa Miaka Elfu wa Bwana wetu, na utaendelea hatua kwa hatua hadi "kila mtu" apate fursa kamili ya kurejea kwa yote yaliyopotea kupitia baba Adamu—pamoja na uzoefu wa ziada utakaokuwa wa msaada. Mshukuru Mungu kwa kipindi hicho cha utakasishaji halisi—kurekebishwa halisi—kuwaleta halisi wale walio tayari na watiifu wa ukoo kutoka kutokamilika hadi ukamilifu—kimwili, kiakili, na kimaadili!

Lakini sasa tunazingatia hasa Uumbaji Mpya na hatua ambazo Mungu amechukua kwa ajili ya kuhesabiwa haki kwa kundi hili dogo la wanadamu aliowaita katika asili ya kimungu, utukufu na usiokufa. Hawa, pamoja na ulimwengu, wanahitaji haki, kwa sababu kwa asili "watoto wa ghadhabu kama wengine"; kwa sababu kama Mungu hakuweza kushughulika na ulimwengu ulipokuwa chini ya hukumu ya kifo kama wenye dhambi, vivyo hivyo hakuweza kushughulika kwa msingi huo na wale anaowaita kuwa wa Uumbaji Mpya. Ikiwa ulimwengu lazima upate haki—uletewe ukamilifu—kabla Mungu aweze tena kuwa katika muafaka na

[F103]

wao, angewezaje kuwa na ushirika na Kanisa, akalikubali kuwa mrithi pamoja na Mwanawe, isipokuwa likitakaswa kwanza? Inapaswa kukubaliwa kwamba kutakaswa ni sharti muhimu kabla ya sisi kuwa Viumbe Wapya, lakini kutakaswa kunawezaje kutimizwa kwa ajili yetu? Je, ni lazima turudishwe katika ukamilifu kamili, halisi—kimwili, kiakili, na kimaadili? Tunajibu, Hapana; Mungu hajatupangia haki halisi ya aina hiyo, bali ametupangia haki ya aina nyingine, ambayo katika Maandiko huitwa, "*haki kwa imani*"—si haki halisi, lakini bado ni muhimu sana. Mungu anakubali kwamba wote wale ambao katika kipindi hiki cha kuendelea kwa utawala wa dhambi na kifo watasikia ujumbe wa neema na rehema zake kupitia Kristo, na watapatana na hekima inayotoka juu kiasi kwamba watakiri hali yao potofu na, wakiamini ujumbe wa Bwana, watajikabidhi kwake, wakijutia dhambi na kadiri iwezekanavyo wakifidia makosa yao—hao, badala ya kurudi katika ukamilifu halisi wa kibinadamu, atawahesabu kuwa dosari zao zimefunikwa kwa haki ya Kristo. Akishughulika nao atawahesabu kuwa wa haki, akiwahesabia haki kupitia imani.

Uhalali huu uliohesabiwa, au uhalali kwa imani, hudumu maadamu imani inaendelea na inaungwa mkono na juhudi za kutenda mapenzi ya Bwana. (Ikiwa imani na utiifu vitakoma, mara moja uhalali huo hautahesabiwa tena.) Lakini haki kwa imani haikomi kadiri kazi *ya Utakatifu* inavyoendelea. Inaendelea nasi kama Viumbe Vipya, si tu kutufunika kutoka kwa hukumu ya Adamu, bali pia kutoka kwa udhaifu wote na kasoro za neno, wazo na tendo ambazo ni zetu kutokana na udhaifu wa mwili, kupitia urithi (sio kwa hiari). Hivyo inaendelea kuwalipia watu wa Bwana kama Viumbe Vipya hata mwisho wa safari yao—kupitia majaribio yote na majaribu yanayowahitajia kama wagombea, na wanachama wa majaribio wa Uumbaji Mpya. Ni kwa mujibu wa hili kwamba Mtume anatangaza, "Basi sasa *hakuna hukumu* ya *adhabu* kwa wale walio ndani ya Kristo Yesu, wasiotembea kwa mwili, bali kwa Roho"—licha ya ukweli kwamba hazina ya

[F104]
asili mpya iko katika chombo cha udongo na kwamba kwa sababu hii kuna daima dosari zisizotakikana, ambazo ndogo kabisa kati yao zingetuhukumu kuwa hatustahili zawadi za uzima wa milele katika eneo lolote kama zisingefunikwa na haki za vazi letu la harusi, vazi la haki ya Kristo, haki yetu iliyohesabiwa—haki kwa imani. Tutahitaji haki hii, na itaendelea kuwa vazi letu maadamu tunakaa katika Kristo na bado tuko katika mwili; lakini itakoma kabisa wakati jaribio letu litakapomalizika kwa kukubaliwa kwetu kama washindi na tukapewa sehemu katika Ufufuo wa Kwanza. Kama Mtume anavyoeleza—hupandwa katika uharibifu, aibu na udhaifu, lakini itaamshwa katika kutokuwa na uharibifu, katika nguvu, katika utukufu, katika mfano kamili kwa Bwana wetu, Roho Mhuishaji, ambaye ni mfano halisi wa utu wa Baba. Ukamilifu huo utakapofikiwa, hautakuwepo tena uhitaji wa haki iliyohesabiwa, kwa sababu wakati huo tutakuwa wa haki kweli, wakamilifu kweli. Haijalishi kwamba ukamilifu wa Uumbaji Mpya utakuwa katika hali ya juu zaidi kuliko ile ya ulimwengu; yaani, kadiri uhalali unavyohusika haijalishi; wale watakaopokea neema ya Mungu katika urejesho wa asili ya mwanadamu katika ukamilifu watakuwa wa haki au *wakamilifu* wakati kazi hiyo itakapokamilika; lakini wakamilifu au sahihi katika hali ya chini kuliko ile ya kiroho. Wale wanaoitwa sasa katika asili ya kimungu na kuhesabiwa haki kwa imani kabla ya wakati, ili kuruhusu wito na majaribio yao kama wana wa Mungu, hawataweza kuwa na haki au wakamilike kikamilifu hadi katika Ufufuo wa Kwanza wafikie ule utimilifu wa uzima na ukamilifu ambao hautakuwa na chochote cha ukosefu wa sasa katika sehemu yoyote—ukamilifu ambao sasa umehesabiwa tu kwao.

Sababu au Msingi wa Kuhesabiwa Haki Kwetu

Mkanganyiko umekuja kwa akili nyingi kuhusu mada hii kwa sababu ya kupuuza kulinganisha matamko ya Neno la Mungu. Wengine, kwa mfano, wakiona kauli ya Mtume kwamba "tumehalalishwa kwa *imani*" (***Warumi 5:1; 3:28***; ***Wagalatia 3:24***), wanashikilia kwamba imani ni ya thamani sana machoni pa Mungu *kiasi kwamba* inafunika kasoro zetu. Wengine, wakiona kauli ya Mtume

kwamba sisi "tunahesabiwa haki kwa *neema* ya Mungu" (***Warumi 3:24***; ***Tito 3:7***), wanashikilia kwamba Mungu anawahesabia haki au kuwasafisha wale wote anaowataka kwa hiari yake, bila kujali sifa yoyote, stahili, imani au matendo yoyote yaliyomo ndani yao. Na wengine bado wanabainisha tamko la Maandiko kwamba sisi "tunahesabiwa haki kwa *damu yake*" (***Warumi 5:9***; ***Ebr. 9:14***; ***1 Yoh. 1:7***), na kutokana na hili wanasema kwamba kifo cha Kristo kilileta uhalali kwa wanadamu wote, bila kujali imani na utiifu wao. Na wengine bado huchukua kauli ya Maandiko kwamba Kristo "*alifufuliwa* tena kwa ajili ya uhalali wetu" (***Rum. 4:25***), na, kwa msingi wa hili, wanadai kwamba uhalali hutufikia kupitia ufufuo wa Kristo. Wengine bado, wakichukua andiko linalosema "mtu hushuhudiwa haki kwa matendo" (***Yak. 2:24***), hudai kwamba baada ya yote kusemwa na kufanywa, matendo yetu ndiyo huamua suala la kupendelewa au kutopendelewa na Mungu.

Ukweli halisi ni kwamba kauli hizi zote ni za kweli, na zinawakilisha tu nyanja tofauti za swali moja kuu, kama vile jengo kubwa linavyoweza kutazamwa kutoka mbele, kutoka nyuma, kutoka pembeni na kutoka pembe mbalimbali. Walipotoa kauli hizi hapo juu, mitume katika nyakati tofauti walikuwa wakishughulikia nyanja tofauti za mada hii. Ni juu yetu kuunganisha haya yote pamoja na kuona katika muunganiko huo ukweli wote kuhusu mada ya kuhesabiwa haki.

Kwanza kabisa, tunahesabiwa haki kwa *neema ya Mungu*. Hakukuwa na wajibu wowote kwa Muumba wetu kufanya chochote kwa ajili ya uponyaji wetu kutoka kwa adhabu ya haki aliyotuwekea. Ni kwa fadhili yake au neema yake kwamba, akitangulia kuona anguko hata kabla ya uumbaji wetu, alituonea huruma, na katika mpango wake alitayarisha ukombozi wetu kwa Mwana-Kondoo aliyechinjwa kabla ya kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu. Tufafanue swali hili la upatanisho wetu na Baba—kwamba yote ni kwa neema yake, kwa njia yoyote ile aliyoona inafaa kuileta.

Pili, tunahesabiwa haki *kwa damu ya* Kristo—kwa kazi yake ya ukombozi, kifo chake: yaani, neema ya Muumba kwetu ilidhihirishwa kwa kutuwekea utaratibu huu—kwamba "Yesu Kristo kwa neema ya Mungu aonje kifo kwa ajili ya kila mtu," na hivyo kulipa adhabu ya Adamu. Na

[F106]

kwa kuwa ulimwengu wote ulihukumiwa kwa njia ya Adamu, matokeo ya mwisho yatakuwa ni kufutwa kwa dhambi ya ulimwengu wote. Tuhakikishe pia juu ya nukta hii, kama ilivyo ya kwanza, kwamba neema ya Mungu hufanya kazi kupitia njia hii moja tu, ili "yeye aliye na Mwana ana uzima, na yeye asiye na Mwana hana uzima," bali anaendelea kuwa chini ya hukumu ya kifo. ***1 Yohana 5:12***

La tatu, kwamba Kristo Yesu alifufuka kutoka kwa wafu kwa ajili ya haki yetu ni kweli vivyo hivyo; kwani ilikuwa sehemu ya mpango wa kimungu, si tu kwamba Masihi awe mkombozi wa watu, bali pia awe mbariki au mrekebishi wa wote wanaotamani kurudi katika maelewano na Baba. Hivyo basi, ingawa kifo cha Yesu kilikuwa cha umuhimu mkuu kama msingi wa upatanisho wetu, hangeweza kamwe kuwa njia ya baraka na urejesho wetu kama angeendelea kuwa amekufa. Hivyo basi Baba, aliyeweka kifo chake kama gharama yetu ya ukombozi, pia alipanga ufufuo wake kutoka kwa wafu, ili kwa wakati ufaao awe kiongozi wa haki ya mwanadamu—kwa maana ya kurejea kwa wanadamu katika hali ya haki, wakiwa na upatanisho na Mungu.

La nne, sisi (Kanisa) tunahesabiwa haki kwa imani kwa maana kwamba mpango wa Bwana si kwa ajili ya kuhesabiwa haki halisi au urejesho wa yeyote katika enzi hii, bali ni kwa ajili ya urejesho wa kuhesabiwa tu, au wa imani; na hili, bila shaka, linaweza kumhusu tu wale watakaotumia imani hiyo. Imani yetu wala ukosefu wetu wa imani haviwezi kuwa na uhusiano wowote na mipango ya kimungu ambayo Mungu aliipanga ndani yake na amekuwa akiiendeleza na ataitimiza kwa wakati mwafaka; lakini ushiriki wetu katika neema hizi zilizotolewa kwetu kabla ya ulimwengu unategemea imani yetu. Wakati wa enzi ya Milenia, urefu na upana wa mpango wa kimungu wa wokovu utadhihirishwa kwa wote—Ufalme wa Mungu utaanzishwa duniani, na yeye aliyeikomboa wanadamu, na ambaye ameonyeshwa mamlaka ya kuwabariki wote kwa maarifa ya kweli, atawahesabia haki, au kuwaweka kamili, wengi wote watakao na watakubali neema ya kimungu kwa masharti ya kimungu.

Ni kweli, *imani ya kurejesha* inaweza hata hivyo kusemwa kuwa ni muhimu kwa

[F107]
maendeleo kuelekea *haki halisi*, kwa maana "bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu," na kwa sababu baraka na thawabu za urejeshaji zitatolewa kwa njia zitakazohitaji imani; lakini imani itakayohitajika wakati huo kwa ajili ya maendeleo katika urejeshaji itatofautiana sana na imani inayohitajika sasa kwa wale "walioitwa kuwa watakatifu," "warithi-wenza na Yesu," "Viumbe Wapya." Wakati Ufalme wa Mungu utakapokuwa madarakani na Shetani amefungwa na maarifa ya Bwana yamejaa duniani, matimizo haya ya ahadi za kimungu yatatambuliwa na wote, na hivyo *macho* au *maarifa* yataelewa kwa hakika mengi ambayo sasa yanaonekana tu kwa jicho la imani. Lakini imani itahitajika, hata hivyo, ili waendelee hadi ukamilifu; na hivyo haki halisi inayopatikana mwishoni mwa Milenia itafikiwa tu na wale watakaoendelea kutenda kwa imani na matendo. Ingawa kwa wakati huo imeandikwa, "Wakufa watahukumiwa kutokana na vitabu *kulingana na* MATENDO *yao*," tofauti na hukumu ya sasa ya Kanisa "*kulingana na* IMANI *yenu*," hata hivyo matendo yao hayatakuwa bila imani, kama vile imani yetu isivyopaswa kuwa bila matendo kadiri uwezo wetu ulivyo.

Tangazo la Mtume kwamba Mungu atawahesabia haki watu wa Mataifa kwa *imani* (***Gal. 3:8***), inaonyeshwa na muktadha kuwa ina maana kwamba upatanisho kwa njia ya urejeshaji hautatokana na Agano la Sheria, bali kwa neema chini ya masharti ya Agano Jipya, ambalo lazima liimaniwe, likubaliwe na kutimizwa na wote watakaonufaika nalo. Tofauti kati ya haki ya sasa na ile ya baadaye ni kwamba, wateule wa sasa, kwa kutenda imani inayostahili, hupewa *mara moja* ushirika na Baba kupitia haki *inayohesabiwa* kwa imani; ilhali kutenda imani ya utiifu chini ya hali bora zaidi za enzi ijayo hakutaleta haki *inayohesabiwa* kabisa, na kutasababisha haki halisi na ushirika na Mungu tu mwishoni mwa Milenia. Ulimwengu kwa wakati huu utakuwa mikononi mwa Mpatanishi mkuu, ambaye kazi yake itakuwa kuwafunulia mapenzi ya Mungu na kuwahudumia, akiwasahihisha na kuwaweka katika hali yao ya awali wale wanaotii, hadi atakapow

[F108]

kuwatangaza haki *kwa* kweli—wakati huo atawawasilisha wasio na lawama mbele za Baba, anapokuwa karibu kuikabidhi Ufalme wake kwa Mungu, yaani Baba. ***1 Kor. 15:24***

Sasa Bwana anatafuta kundi maalum ili kuunda Uumbaji Wake Mpya, na hakuna aliyeitwa kwa wito huo wa mbinguni isipokuwa wale ambao wamefikiwa na maarifa ya neema ya Mungu katika Kristo, na wameweza kukubali mpangilio huo wa kimungu kwa imani—kuamini kikamilifu matokeo makuu ya mpango wa Mungu kiasi kwamba imani yao humo itaathiri na kuunda mkondo wa maisha yao katika wakati huu, na kuwafanya waheshe maisha yajayo kuwa ya thamani kuu kiasi kwamba, kwa kulinganisha, maisha ya sasa na maslahi yake yataonekana kuwa ni hasara na takataka tu. Wakionyesha imani katika wakati huu wa giza, ambapo kuenea kwa uovu kunaonekana kushambulia hekima, upendo na nguvu za Muumba, Wakristo wanahesabiwa na Mungu kana kwamba wameishi wakati wa Enzi ya Miaka Elfu na kupata urejeshwaji wake hadi ukamilifu wa kibinadamu; na hadhi hii ya kuhesabiwa inatolewa kwa kusudi kwamba waweze kutoa kama sadaka ukamilifu huo wa kibinadamu ambao, chini ya mipango ya kimungu, ambayo hatimaye wangefikia—ili kwa njia hii waweke miili yao (inayohesabiwa kuwa kamilifu) na haki zao zote za urejesho, matumaini na malengo ya kidunia na maslahi, kuwa dhabihu hai—wakibadilisha haya kwa matumaini na ahadi za mbinguni za asili ya kimungu na urithi wa pamoja na Kristo, ambapo vimeambatanishwa, kama ushahidi wa uaminifu wetu, masharti ya mateso na upotevu kuhusiana na maslahi na heshima za kidunia za mwanadamu.

Tano, kundi hili, ambalo sasa limehalalishwa kwa imani yake, halipaswi kutarajia kuikana imani yake kwa matendo ya makusudi yanayopingana nayo. Lazima lijue kwamba wakati Mungu anashughulika nao kwa neema kutokana na msimamo wa imani, bila kuwawekea makosa yao, bali akihesabu yote yalilipwa na Mwokozi wao huko Kalvari—bila kuwawekea makosa yao, bali akishughulika nao kulingana na roho yao au mapenzi yao au nia yao, na si kulingana na mwili au matendo halisi

—hata hivyo, atatarajia kwamba mwili utawekwa chini ya utawala wa akili mpya kadiri iwezekanavyo, "kadiri ilivyo ndani yetu," na kwamba utashirikiana katika mema yote

[F109]

kazi kwa kadiri ya fursa na uwezekano wake. Kwa maana hii na kwa kiwango hiki kazi zetu zinahusiana na haki yetu—kama ushuhuda unaothibitisha, unaothibitisha uaminifu wa kujitolea kwetu. Hata hivyo, hukumu yetu na Bwana si kwa kadiri ya matendo bali kwa kadiri ya imani: kama tungehukumiwa kwa kadiri ya matendo yetu, sote tungepatikana "tumekosa utukufu wa Mungu"; lakini tukihukumiwa kwa kadiri ya mioyo yetu, nia zetu, Viumbe Wapya wanaweza kupitishwa kwa kiwango cha kimungu chini ya masharti ya Agano la Neema, ambalo sifa za kafara ya Kristo hufunika dosari zao zisizokusudiwa. Na kwa hakika hakuna anayeweza kupinga Bwana kututarajia tutoe matunda ya haki kama inavyowezekana kwetu katika hali zetu za sasa zisizo kamilifu. Hasomi zaidi ya hayo, na tusitarajie atakubali na kutuzawadia kidogo kuliko hayo.

Kama mfano wa utendaji huu wa jumla wa kuhesabiwa haki kwa neema, kwa damu na kupitia imani yetu, na uhusiano wa matendo na hayo yote, fikiria huduma ya tramu za umeme. Kituo kimoja kikuu cha umeme kitaonyesha kwa kiasi fulani chanzo cha kuhesabiwa kwetu haki—neema ya Mungu. Waya inayobeba mkondo wa umeme itaonyesha kwa kiasi kisicho kamili Bwana wetu Yesu, Mwakala wa Baba katika uhalali wetu; magari yatawakilisha waumini na trolleys zitawakilisha imani inayopaswa kutumika na inayopaswa kusukuma dhidi ya waya. (1) Kila kitu kinategemea mkondo wa umeme. (2) Kifuatacho kwa umuhimu ni waya unaobeba mkondo huo kwetu. (3) Bila mkono wa imani wa kumgusa na kumshinikiza Bwana Yesu, njia ya haki yetu, hatungepokea baraka yoyote. (4) Baraka tunayoipokea kwa kuwasiliana na Bwana Yesu ingelingana na kuwashwa kwa gari kwa umeme, ikionyesha kuwa nguvu ipo na inaweza kutumika; lakini (5) dereva na mpini wake wanawakilisha hiari ya mwanadamu, wakati (6) mota yenyewe inawakilisha shughuli au nguvu zetu chini ya uwezo unaotujia kupitia imani. Nguvu hizi zote kwa pamoja ni muhimu kwa maendeleo yetu—ili tuweze kukamilisha mzunguko na hatimaye kufika kwenye maghala ya magari

[F110]
ambayo, katika mfano huu, ingelingana na nafasi yetu kama Uumbaji Mpya katika nyumba ya Baba yetu yenye makao mengi, au hali kwa ajili ya wana wengi wa asili mbalimbali.

Utakasishaji na Watu Wastahiki wa Zamani

Tukiangalia nyuma, tunaweza kuona kutoka kwa maandiko ya kitume kwamba zamani sana, kabla ya damu ya thamani kutolewa kwa ajili ya haki yetu, kulikuwa na watakatifu wa kale—Henoqi, Nuhu, Abrahamu, Isaka, Yakobo, Daudi, na manabii watakatifu wengine mbalimbali ambao walitakaswa kwa imani. Kwa kuwa haingeweza kuwa na imani katika damu ya thamani, basi ilikuwa ni imani gani ndani yao iliyowatakasa? Tunajibu kama ilivyoandikwa: "Waliamini Mungu na ikawahesabiwa kwao kuwa haki [uhesabiwa haki]." Ni kweli, Mungu hakuwafunulia wao, kama alivyotufunulia sisi, falsafa ya mpango wake, ili tuweze kuona jinsi angeweza kuwa mwenye haki na bado kuwa mhesabiwa haki wa yeye amwaminiye Yesu; na, kwa hiyo, hawakuwajibika kwa kutokiamini kile ambacho hakikuwa kimefunuliwa. Lakini wao waliamini yale ambayo Mungu alikuwa amefunua, na ufunuo huo ulikuwa na yote tuliyo nayo sasa, isipokuwa kwa muundo mfupi sana, kama vile mbegu ya mwaloni inavyobeba mti mzima wa mwaloni. Henoki alitabiri juu ya kuja kwa Masihi na baraka zitakazotokana nao; Abrahamu alimwamini Mungu kwamba uzao wake ungetendewa fadhili sana na Mungu kiasi kwamba kupitia huo mataifa yote yangebarikiwa. Hii ilimaanisha ufufuo wa wafu, kwa sababu mataifa mengi ya dunia tayari yalikuwa yameingia katika kifo. Abrahamu aliamini kwamba Mungu aliweza kuwafufua wafu—hadi kwamba alipojaribiwa alikuwa tayari hata kumwacha Isaka, ambaye kupitia kwake ahadi ilipaswa kutimizwa, akihesabu kwamba Mungu aliweza kumfufua kutoka kwa wafu. Jinsi gani yeye na wengine walivyotambua kwa uwazi mbinu hasa ambazo Mungu angetumia kuanzisha Ufalme wake duniani na kuleta haki ya milele kwa kuwahesabia haki wote waliomtii Masihi, hatuwezi kujua kwa hakika; lakini tuna maneno ya Bwana wetu mwenyewe kuhusu hilo, kwamba Abrahamu, angalau, kwa uwazi kiasi, alielewa wazo la siku ijayo ya Milenia, na, pengine,

[F111]
pia kwa kiasi fulani alielewa wazo la dhabihu ya dhambi ambayo Bwana wetu alikuwa akitimiza aliposema, "Abrahamu alifurahi kuona siku yangu, naye akaiona, akafurahi." ***Yohana 8:56***

Sio wote wanaoona waziwazi tofauti iliyokuwapo kati ya kuhesabiwa haki kwa Abrahamu na wengine wa zamani *ili kuwa na ushirika* na Mungu kabla Mungu hajakamilisha msingi wa ushirika huo katika dhabihu ya Kristo na kuhesabiwa haki *kwa ajili ya uzima* katika enzi hii ya Injili. Hata hivyo, kuna tofauti kubwa kati ya baraka hizi, ingawa imani ni muhimu kwa zote mbili. Wote walikuwa chini ya hukumu ya kifo kwa haki, na, kwa hivyo, hakuna aliyeweza kuhesabiwa huru kutoka kwa hukumu hiyo, "kuhukumiwa haki kwa uzima" (***Warumi 5:18***), hadi baada ya dhabihu kuu ya dhambi kutolewa na Mkombozi wetu; kama Mtume anavyotangaza, dhabihu hiyo ilihitajika *kwanza* ili "Mungu awe *mwenye haki*" katika jambo hilo. (***Warumi 3:26***) Lakini Haki, ikitazama utekelezaji wa mpango wa ukombozi, haikuweza kupinga tangazo lake mapema tu, kama ushahidi wa neema ya kimungu, kwa wale wenye imani inayohitajika —kuwatangaza haki kwa kiwango hiki na ushahidi wa ushirika na Mungu.

Mtume anarejelea "kuhukumiwa haki *kwa ajili ya uzima*" (***Warumi 5:18***) kama mpangilio wa kimungu kupitia Kristo, ambao hatimaye utafunguliwa kwa wanadamu wote; na ni hii haki ya uzima ndiyo wale wanaoitwa katika Uumbaji Mpya wanahesabiwa kuipata sasa, kabla ya ulimwengu, kwa kutenda kwa imani—wanapata haki si tu ya kuwa katika ushirika na Mungu kama marafiki zake, na si wageni, wasagaji, watu wa kigeni, maadui, bali pia, inawezekana kwao kwa imani ile ile kuelewa haki *za* urejeshaji *wa uzima* zilizowekwa salama kwa ajili yao kwa kafara ya Mkombozi, na kisha kujitoa kafara kwa haki hizo za maisha ya duniani kama wajitolea-kafara wenza na makuhani-watoza pamoja na Kuhani Mkuu wa imani yetu, Kristo Yesu.

Ingawa watu waliotukuzwa wa zamani waliweza kupatana na Mungu kwa imani katika utendaji wa mpango ambao hawakufunuliwa waziwazi na hata haukuwa umeanza, inaonekana kwamba

[F112]
isingewezekana kwa haki ya kimungu kusonga mbele zaidi ya hapa kwa yeyote hadi kafara ya dhambi ingefanyika kwa dhati kupitia kafara ya Kristo. Hii inaendana kikamilifu na tamko la Mtume kwamba "Mungu...alituandalia [Kanisa la Injili, Uumbaji Mpya] mambo bora zaidi, ili wao [watakatifu wa kale wanyenyekevu na waaminifu] wasikamilishwe bila sisi." (***Ebr. 11:40***) Pia inapatana na kauli ya Bwana wetu kumhusu Yohana Mbatizaji kwamba, ingawa hakujainuka nabii mkuu kuliko yeye, lakini, kwa kuwa alikufa kabla dhabihu ya upatanisho haijakamilika, mtu mdogo zaidi katika daraja la Ufalme wa mbinguni, Uumbaji Mpya, aliyeahalalishwa *kwa ajili ya uzima* (baada ya dhabihu ya dhambi kutolewa) na aliitiwa kuteseka na kutawala pamoja na Kristo, angekuwa mkuu kuliko yeye. ***Mathayo 11:11***

Tayari tumeona ukweli kwamba Kristo na Kanisa katika utukufu watatekeleza kazi ya kuhesabia haki (kurejesha) duniani wakati wa Enzi ya Miaka Elfu, na kwamba haitakuwa ni kuhesabiwa haki kwa imani (au kwa hesabu), kama ilivyo kwetu sasa, bali itakuwa ni kuhesabiwa haki halisi—kuhesabiwa haki kwa matendo kwa maana kwamba ingawa kutakuwa na mchanganyiko wa imani, majaribio ya mwisho yatakuwa "kulingana na matendo yao." (***Ufunuo 20:12***) Sasa Uumbaji Mpya lazima utembee kwa imani na si kwa kuona; na imani yao hujaribiwa na inahitajika "kudumu kama waki-ona yeye asiyeonekana," kama kuamini mambo ambayo, kadiri ya ushahidi wa nje, hayana uwezekano kwa akili ya kawaida, yasiyo na mantiki. Na imani hii, ikisaidiwa na kazi zetu *zisizokamilika*, inaungwa mkono pia na kazi *kamilifu* za Bwana kwa niaba yetu, na inakubalika kwa Mungu, kwa kanuni kwamba ikiwa katika hali zisizokamilika kama hizi tunajitahidi, kadiri ya uwezo wetu, kumfurahisha Bwana, na hivyo kushiriki Roho wa Kristo kiasi kwamba tunafurahi kuteseka kwa ajili ya haki, hii ni uthibitisho kwamba katika hali nzuri zaidi bila shaka tungekuwa waaminifu kwa kanuni kwa kiwango sawa. Wakati *maarifa* ya Bwana yatakapojaza dunia nzima, na giza na ukungu unaowazunguka waaminifu wa Bwana sasa vitakapotoweka, na Jua kuu la Haki likiwa linang'aza ulimwengu kwa ukweli, kwa maarifa kamili ya Mungu, ya tabia yake, ya

[F113]
mpango wake—wakati wanadamu watakapoyaona mashahidi ya kibali, upendo na upatanisho wa Mungu kupitia Kristo katika kuinuliwa taratibu kwa wote watakaotafuta upatanifu naye—wakati marejesho ya kiakili, kimwili na kimaadili *yatakapodhihirika*—hapo imani itakuwa kwa kiasi kikubwa tofauti na imani ya kipofu inayohitajika sasa. Wakati huo hawatakuwa "wakiona kwa kioo kizito [kifusho]"; jicho la imani halitahangaishwa kuona ushahidi wa mambo ya utukufu yaliyotunzwa sasa kwa ajili ya wale wanaompenda Mungu, kwa maana mambo hayo matukufu yataonyeshwa kwa uwazi zaidi kwa wanadamu. Ingawa watu watamwamini Mungu na kuwa na *imani* naye wakati huo, kutakuwa na tofauti kubwa kati ya kuamini hivyo kwa ushahidi wa hisia zao na imani ambayo Uumbaji Mpya lazima uitumie sasa kuhusu mambo ambayo hatuyaoni. Imani ambayo Mungu anatafuta sasa kwa watu wake ni ya thamani machoni pake, na inaashiria kundi dogo, la kipekee; kwa hiyo, ameweka thawabu kubwa, au zawadi, juu yake. Wakati enzi ya Milenia itakapokuwa imeanza kikamilifu, haitakuwa na uwezekano wa kuishuku ukweli wa jumla, na hivyo basi itakuwa si jambo la busara kuendelea kutoa thawabu maalum kwa wale wasiotashuku.

Lakini ingawa maarifa ya Bwana yataijaza dunia yote, na hakutakuwa na haja ya kumwambia jirani yako, Mjue Bwana! Hata hivyo, kutakuwa na jaribio tofauti kwa mwanadamu—siyo la imani bali la matendo—la utiifu; kwa maana "itakuwa kwamba nafsi isiyomsikia [*kutii*] nabii huyo, itakatiliwa mbali kati ya watu." (***Matendo 3:23***) Ni katika kipindi hiki cha giza kwa upande wa utimizo wa mpango wa Mungu, ambapo dhambi imejaa na Shetani ndiye mkuu wa dunia hii, ambapo Bwana wetu anaweka uzito mkubwa juu ya imani; akisema, "Kama imani yako, ndivyo itakavyokuwa kwako" (***Mathayo 9:29***); na tena, "Hii ndiyo ushindi ulioushinda dunia, yaani, imani yenu." (***1 Yohana 5:4***) Lakini kuhusu hukumu ya ulimwengu, au siku ya hukumu katika enzi ya Miaka Elfu, tunasoma kwamba wote watahukumiwa kulingana na *matendo* yao—yakisaidiwa na imani; kulingana na matendo yao ndivyo itakavyokuwa kwao, na watasimama wakiidhinishwa au kukataliwa mwishoni mwa enzi ya Miaka Elfu. ***Ufu. 20:12***

[F114]

Uhalalishaji, kama tulivyoona tayari, unamaanisha kumleta mwenye dhambi katika muafaka kamili na Muumba wake. Hakuna mahali popote tunaposoma kuhusu uhitaji wa mwenye dhambi kuhalalishwa mbele ya Kristo, bali kwamba kupitia haki ya Kristo atahalalishwa mbele za Baba, na inaweza kutusaidia kuelewa mada hii nzima kuchunguza kwa nini ilivyo hivyo. Ni kwa sababu Muumba anasimama kama mwakilishi wa sheria yake mwenyewe, na kwa sababu aliweka baba Adamu na uzao wake chini ya sheria hiyo mwanzoni, akitangaza kwamba kufurahia kwao neema na baraka zake na uzima wa milele kulitegemea utiifu, na kwamba kutotii kungepoteza neema hizi zote. Nafasi hiyo haiwezi kupuuzwa. Kwa hiyo, kabla ya wanadamu kupata ushirika na Mungu, na baraka yake ya uzima wa milele, ni lazima kwa namna fulani warudi katika muafaka kamili na Muumba wao, na hivyo, warudi kwenye ukamilifu ambao utastahimili nuru kamili ya uchunguzi wa kimungu na jaribio kamili la utiifu. Hivyo basi ulimwengu, tuseme, ulikuwa nje ya ufikiaji wa Mwenyezi—ambaye kwa makusudi aliweka sheria zake ili zisiweze kufikiwa na Haki na kufanya mpango wake wa sasa wa ukombozi na urejesho, au uhalalishaji, au kurudisha katika ukamilifu wale walio tayari na watiifu, kupitia Mkombozi, ambaye, kwa wakati huo, angesimama kama Mpatanishi wao au mpatanishi wao.

Mpatanishi, ingawa ni mkamilifu, hakuwa na sheria ya kudumisha—hakutoa hukumu yoyote dhidi ya Adamu na uzao wake ambayo ingemzuia kutambua na kuwa na huruma kwa kasoro zao. Kinyume chake, alinunua dunia iliyo katika dhambi na ukosefu wa ukamilifu, akitambua kikamilifu hali yake isiyokamilika. Anachukua wanadamu jinsi anavyowapata, na wakati wa Milenia atashughulikia kila mtu duniani kulingana na hali yake mahususi, akiwa na huruma kwa wanyonge na kutaka zaidi kutoka kwa wenye nguvu zaidi, hivyo kujirekebisha yeye na sheria za Ufalme wake kwa utofauti wote, dosari, udhaifu, n.k., anavyowapata, kwa maana "Baba . . . amemkabidhi Mwana hukumu yote." (***Yohana 5:22***) Mwana ataonyesha kwa wanadamu kiwango kamili cha sheria ya kimungu ambacho lazima wafikie hatimaye kabla ya kuwa wa haki

[F115]

na kupendeka machoni pa Mungu—mwishoni mwa enzi ya Milenia; lakini hatasisitiza kiwango hicho na kusema kwamba wote wasiotimiza ni wakiukaji wake, wanaohitaji kupokea neema kufunika kila ukiukaji, haijalishi ulikuwa wa hiari au bila kukusudia. Kinyume chake, *upatanisho* huu wote kwa ajili ya ukiukaji wa sheria ya Mungu iliyo kamilifu na isiyobadilika utakuwa umekamilika kabla hata hajashika hatamu za utawala.

Kristo tayari ametoa gharama katika dhabihu yake mwenyewe. Tayari amehesabia kwa neema haki hiyo kwa familia ya imani, na kufikia mwisho wa enzi hii ya Injili atatumia kikamilifu dhabihu yote ya dhambi kwa niaba ya "watu wote"—dunia nzima ya wanadamu. Mungu ameonyesha kupitia mfano wa Siku ya Upatanisho kwamba itakubaliwa, na kwamba kutokana na ukubali huo ndipo Kristo na Kanisa lake watakapochukua mamlaka ya dunia chini ya kile kinachoweza kuitwa sheria ya kijeshi, au utawala wa kidikteta, unaoweka kando sheria na viwango vya kawaida kwa sababu ya hali ya dharura, na hutekeleza sheria kwa namna inayofaa, si kwa wale walio katika hali kamilifu, au sahihi (kama zilivyo sheria za ufalme wa Yehova), bali inayofaa kwa hali ya uasi na fujo iliyosababishwa duniani kwa sababu ya dhambi. Utawala huu wa dharura—ambapo Mfalme hatatawala tu kama mfalme bali pia kama hakimu na kuhani mkuu—umeundwa, kama tulivyoona sasa, ili kuuhesabia ulimwengu haki kwa kweli, si kwa hesabu tu, kwa matendo kama kiwango au jaribio la mwisho—ukisaidiwa na imani. Uhesabi huu wa haki wa kweli utafanyika, si mwanzoni mwa utawala wa Miaka Elfu, bali kama matokeo ya utawala huo—mwishoni mwake.

Uhalalishaji kwa imani wa wakati huu ni kwa lengo la kuwaruhusu wachache, ambao Mungu aliwateua kuwaita katika huduma yake maalum, kushiriki katika Agano la Abrahamu kama Mbegu ya ahadi, kama *watoaji-sadaka wa pamoja*, na, hivyo basi, warithi-wenza pamoja na Yesu. Hata kwa hawa Mungu hawezi kufanya mkataba wa moja kwa moja, bali, tuseme, hata baada ya wao kuhesabiwa haki kwa imani na kwa sifa za Mwokozi wao, wanatendewa kama wasio na uwezo na wanajulishwa kwamba wanakubaliwa tu katika Mpendwa—katika Kristo—na yote yao

mikataba ya agano yao ya kutoa dhabihu, isipokuwa ikidhaminiwa naye, haitakuwa na uhalali wowote.

Ni wazi kabisa kwamba lengo pekee la enzi hii ya Injili ni kuitoa kundi dogo kutoka kwa wanadamu ili kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya, na kwamba mpangilio wa kuwahesabia haki waumini *kwa ajili ya uzima*, kwa imani, ni kwa lengo la kuwapa hadhi mbele za Mungu ambayo kwa njia yake wanaweza kuingia katika wajibu wa agano unaohitajika kwa wagombea wa Uumbaji Mpya. Kama ilivyoelezwa tayari, sharti ambalo watakubaliwa kwa Uumbaji Mpya ni lile la kujitoa dhabihu; na kwa kuwa Mungu hataki kupokea kama sadaka chochote chenye dosari, sisi, kama wanachama wa kizazi chenye dosari na kilichohukumiwa, hatungeweza kupokelewa hadi kwanza tuwe tumehalalishwa kutokana na dhambi zote; ili, kama Mtume anavyoieleza, tuweze "kuwasilisha miili yetu dhabihu zilizo hai, *takatifu*, *zinazokubalika* kwa Mungu, yaani ibada yetu ya busara." ***Rum. 12:1***

Walio Halalishwa kwa Muda

Kwa kuzingatia haya, tutaambia nini kuhusu wale wanaofikia msimamo wa imani kwa Mungu na *kiwango fulani* cha haki, ambao, wakiwa wameona kwamba maendeleo zaidi katika njia ya Bwana yanamaanisha kujitoa kafara, kujikana nafsi, n.k., bado wanajizuia, wakikataa kuingia katika lango jembamba na njia nyembamba ya utakatifu kamili—hata kufa? Je, tutasema kwamba Mungu ana hasira nao? Hapana: ni lazima tuchukulie kuwa hadi hatua fulani, wakiendelea katika njia za haki, walikuwa wakimfurahisha Mungu. Na kwamba wanapokea baraka, Mtume anaonekana kutangaza, akisema:* "Tukiwa tumehalalishwa kwa imani, tuna *amani* na Mungu kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo." Amani hii inaashiria ufahamu fulani wa mpango wa kimungu kuhusiana na kufutwa kabisa kwa dhambi za muumini katika siku zijazo (***Matendo 3:19***); pia inaashiria, kiwango kizuri cha mapatano na kanuni za haki, kwani imani katika Kristo daima hurekebisha. Tunafurahi pamoja na wote wanaofika hapa; tunafurahi kwamba wana faida hii juu ya umati wa wanadamu ambao mungu wa dunia hii amewapofusha kabisa,

---

*Wazo la baadaye la mwandishi ni kwamba andiko hili linaweza kuchukuliwa kuwa linahusu wale walio halalishwa *kiuhai*.

[F117]

na ambao, kwa hiyo, hawawezi kwa sasa kuona na kuthamini neema ya Mungu katika Kristo. Tunawasihi wale walio hivi kufanya yaliyo mema ili waendelee kuwa katika neema ya Mungu.

Lakini bila kujali jinsi tunavyoweza kufurahi na wao, na jinsi amani na furaha vinavyoweza kuwafikia waumini hao, wanaotafuta kutembea katika njia ya haki lakini wakiepuka njia nyembamba ya kafara, ni lazima kwa uwazi tuonyeshe kwamba wao "hupokea neema ya Mungu bure" (***2 Kor. 6:1***)—kwa sababu neema ya Mungu katika haki waliyopokea, ilikusudiwa kuwa ngazi ya kupanda hadi haki na baraka kubwa zaidi za wito mkuu wa Uumbaji Mpya. Neema ya Mungu hupokelewa bure na watu wa namna hiyo, kwa sababu hawatumii fursa hii kuu, ambayo sawa yake haijawahi kutolewa kwa yeyote, na, kadiri Maandiko yanavyoashiria, haitatolewa tena kamwe. Wanapokea neema ya Mungu bure, kwa sababu fursa za urejeshwaji ambazo zitawekwa kwao katika enzi ijayo zitawekwa kwa jamii yote ya waliokombolewa. Neema ya Mungu katika enzi hii inajumuisha tu ukweli kwamba walifahamishwa kuhusu wema wake kabla ya ulimwengu, kwa kusudi kwamba kupitia kuhesabiwa haki waendelee hadi kufikia wito na kushiriki zawadi ya utukufu itakayotolewa kwa kundi lililochaguliwa la Kristo, Ukuhani wa Kifalme.

Ukitaangalia ulimwengu unaojiita "Kikristo," inaonekana wazi kwamba umati mkubwa hata wa waumini *wakweli* hawajawahi kuvuka hatua hii ya awali ya kuhesabiwa haki: wame "kuonja kwamba Bwana ni mwema," na hilo limewatosha. Badala yake, kwa ladha hii walipaswa kuwa wameamshwa kikamilifu kwa njaa na kiu kubwa zaidi ya haki, ya kweli, ya maarifa zaidi ya tabia na mpango wa kimungu, ya ukuaji zaidi katika neema na maarifa na upendo, na kufikia uelewa zaidi wa mapenzi ya kimungu kuhusu wao, jambo ambalo tutalizingatia baadaye, chini ya kichwa cha Utakatifu.

Kadiri tunavyoweza kutambua, faida ya kwa majaribio

[F118]

kuhukumiwa haki kunahusu tu maisha haya ya sasa, na faraja ambayo sasa wanahisi kuhusiana na tabia ya neema ya Mungu na mwingiliano wake wa baadaye nao. Na bado maarifa yao katika nyanja hizi ni duni sana kiasi kwamba wakati mwingine huimba,

"Mara nyingi husababisha fikra za
wasiwasi, Je, mimi ni wake au
sivyo."

Ukweli ni kwamba, ingawa Kristo amekuwa hekima yao hadi kufikia hatua ya kuwaonyesha uhitaji wao wa Mwokozi, na, zaidi ya hayo, kuwaonyesha kitu kuhusu wokovu uliotolewa ndani yake, bado si mpango wa kimungu kwamba aendelee kuwa hekima yao na kuwaongoza katika "mambo ya kina ya Mungu" isipokuwa watakapokuwa wafuasi wa nyayo zake kwa kujitolea na kujitolea kikamilifu. Mwamini asiye mtakatifu kwa vyovyote vile si Kiumbe Kipya, ingawa, akiona kiasi fulani cha njia za Mungu na mahitaji yake, anatafuta kuishi maisha ya kimaadili, yenye busara, na ya uaminifu duniani. Bado yeye ni wa udongo; hajawahi kusonga mbele kubadilisha haki zake za kibinadamu, za kidunia (zilizohakikishwa kupitia Yesu) kwa ajili ya vitu vya mbinguni ambavyo Bwana kupitia Dhabihu yake alifungua mlango. Kama katika mfano, Walawi hawakuruhusiwa kuingia katika Maeneo Matakatifu ya Hema la Mkutano au hata kuona vitu vilivyomo, ndivyo pia katika kinyume chake, waumini wasiojitakasa hawaruhusiwi kuingia katika mambo ya kina ya Mungu au kuona na kuthamini ubora wake, isipokuwa kwanza wawe wanachama wa Ukuhani wa Kifalme kwa kujitakasa kikamilifu.

Kutarajia upendeleo maalum na neema kutoka kwa Bwana wakati wa enzi ya Milenia kwa sababu ya kupokea neema yake katika maisha ya sasa bure inaonekana sana kama kutarajia baraka maalum kwa sababu baraka ya awali ilitumika vibaya au haikathaminiwa. Je, si ingekuwa kwa ujumla inafanana na jinsi Mungu alivyoshughulika hapo zamani ikiwa tungegundua kwamba wengine ambao hawajapewa fadhili wakati wa enzi hii ya Injili watafadhiliwa kwa fadhili kuu wakati wa enzi ijayo? Je, hii si ingekuwa kwa kiasi kikubwa inafuata maneno ya Bwana wetu, "Wako wa mwisho watakaokuwa wa kwanza, na wa kwanza watakaokuwa wa mwisho"? Hakika, Mtume anaeleza wazi kwamba wakati Uumbaji Mpya utakapokuwa

kukamilika na enzi ya Milenia kuanzishwa, neema maalum ya Mungu itarudi tena kwa Israeli wa asili, ambayo ilitwaliwa kutoka kwao mwanzoni mwa enzi hii ya Injili. ***Rum. 11:25-32***

Wale waliothibitishwa kuwa na ushirika na Mungu kabla ya enzi hii, waliokuwa wakidumisha haki yao, na ambao, kama zawadi, watatengenezwa kuwa "wakuu katika dunia yote" chini ya Ufalme wa mbinguni, walidumisha haki hiyo kwa gharama ya kujinyima vitu vya kidunia. (***Ebr. 11:35***) Wale wa enzi hii, watakao tumia na kudumisha haki yao ipasavyo, lazima wafanye hivyo kwa gharama ya mwili. Kundi dogo, watiifu kwa kiwango cha kipekee, watatoa maisha yao katika huduma ya ukweli na ya ndugu, na hivyo kuwa nakala za Mkuu wa Uokozi wetu. Darasa la pili, linalozingatiwa mahali pengine kama "Kikundi Kikubwa," lazima lipate thawabu yake kwa gharama ya mwili pia, ingawa kwa sababu ya shauku ndogo katika kujitolea, wanapoteza thawabu kuu ya Uumbaji Mpya na haki zake za Ufalme. Madai haya matatu yanaonekana kuwa ndiyo pekee yanayofaidika zaidi ya maisha ya sasa kupitia fursa maalum za enzi hii ya kuhesabiwa haki kwa imani.

Shughuli za Ufalme, chini ya nuru ya maarifa kamili na kwa njia ya matendo, kwa sababu mbalimbali, bila shaka zitawavutia zaidi kwanza Israeli wa mwili, ambao, upofu wao utakapokuwa umeondolewa, watakuwa na bidii kuu kwa Mpakwa wa Bwana, wakisema, kama ilivyoonyeshwa katika unabii, "Huyu ndiye Mungu wetu; tulimngoja, naye atatuokoa." (***Isaya 25:9***) Lakini ingawa Israeli kwa kawaida ndiye atakayekuwa wa kwanza kuingia katika mpangilio huu mpya, baraka na fursa za Ufalme, shukrani kwa Mungu! zitaenea kwa kasi kote ulimwenguni—ili kwamba mataifa yote yawe wana wa Abrahamu kwa maana kwamba yashiriki katika baraka zilizomwahiwa—kama ilivyoandikwa, "Nimekufanya baba wa mataifa mengi; katika uzao wako familia zote za dunia zitabarikiwa."

Kristo Aliyetutakasa

Hukumu au maarifa ya Mungu yalipofika kwetu kutokana na dhabihu ya Bwana wetu Yesu kwa niaba yetu, na kama uhalali

[F120]

basi ilipatikana kwa haki yake, tulipokubali kafara yake na tukaweka yote yetu wakfu kwa Mungu, vivyo hivyo utakatifu wetu ni kwa njia yake. Hakuna mtu anayeweza kujitakasa kwa maana ya kujifanya apokelewe na kupokewa katika familia ya Mungu ya Uumbaji Mpya, akiwa ameumbwa upya kwa Roho wake. (***Yohana 1:13***; ***Ebr. 5:4***) Kama haki ya Kristo ilivyokuwa muhimu kwa haki yetu, ndivyo kupokewa kwetu naye kama wanachama wa mwili wake, ukuhani wa chini wa kifalme, na msaada wake endelevu, ni muhimu sana katika kuhakikisha wito wetu na uteuzi wetu. Mtume anawakemea wengine kwa "kutoshikilia Kichwa" (***Wakolosai 2:19***), na tunaona kwamba utambuzi huu wa Kristo Yesu, si tu kama Mwokozi kutoka kwa dhambi bali pia kama Kichwa, mwakilishi, mwongozo, mwalimu, na mlinzi wa mwili (Kanisa) ni muhimu kwa kila mwanachama wake. Bwana wetu anaonyesha uhitaji huu wa kuendelea kuwa chini ya uangalizi wake, akisema mara kwa mara, "Kaeni ndani yangu; ...kama tawi haliwezi kuzaa tunda lenyewe, isipokuwa likikaa ndani ya mzabibu; ndivyo nanyi hamwezi, isipokuwa mkikaa ndani yangu." (***Yohana 15:4***) "Mkikaa ndani yangu, na maneno yangu yakiwa ndani yenu, mtakuomba mtakachotaka, na kitawatendekea." (***Yohana 15:7***) Mtume anaonyesha haja hii ileile ya kukaa ndani ya Kristo; akisema, "Ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai." (***Ebr. 10:31***) Anaendelea kueleza maana yake kwa kunukuu kutoka katika unabii: "Kwa maana Mungu wetu ni moto utakaoteketeza." Upendo wa Mungu, si kwa kiwango kidogo kuliko haki yake, huwaka dhidi ya dhambi yote, na "maovu yote ni dhambi"; "hawezi kuutazama [au kuutambua] dhambi"; kwa hiyo, ameandaa, si kwa ajili ya kuhifadhi wenye dhambi, bali kwa ajili ya kuwakomboa kutoka kwa ugonjwa na kutoka kwa adhabu yake ya maangamizi.

Hii inatuhakikishia, kwa muafaka na matamko mbalimbali ya Maandiko, kwamba wakati unakuja ambapo dhambi na wenzi wa dhambi, pamoja na yote yanayoambatana nayo ya maumivu, huzuni na kifo, vitaondolewa. Shukrani Mungu! tunaweza pia kufurahi katika sifa hii ya tabia ya kimungu, kwamba Mungu ni moto unaoteketeza, tunapojua kwamba ametupatia kimbilio katika Kristo Yesu kwa kipindi cha kasoro zetu zisizotokana na hiari yetu, na kwamba ametupatia pia ndani yake ukombozi wetu wa mwisho

[F121]

utolewaji kutoka kwa dhambi na kifo na udhaifu wote, katika mfano wake kamili; kwa Uumbaji Mpya, ukamilifu wa asili ya kimungu na utimilifu wake; kwa "Kikundi Kikubwa" ukamilifu katika ngazi inayolingana kiasi na ile ya malaika; kuwa watumishi, wenzake wa Kanisa lililotukuzwa—"bakhri, wenzake, wanaomfuata." (***Zab. 45:14***) Watu waliotukuzwa wa zamani, kisha, watakamilishwa katika asili ya kibinadamu, wakiwa picha za Mungu katika mwili na wawakilishi waliotukuzwa wa Ufalme wa mbinguni, na njia za baraka za kimungu kwa familia zote za dunia. Hatimaye, majaribu na fursa na majaribio ya enzi ya Milenia yatakapowaleta wote walio tayari na watiifu hadi ukamilifu, na kudhihirisha uaminifu wao kwa Mungu, hawa pia watakuwa wamefikia ukamilifu wa kibinadamu, sura ya Mungu katika mwili; na miongoni mwa hawa wote mapenzi ya Mungu yataeleweka na kutendwa kikamilifu sana—na kwa dhati—hadi hatakuwa tena kwao kama moto unaoteketeza, kwa sababu uchafu wao wote utakuwa umeondolewa chini ya nidhamu ya Mwombezi mkuu, ambaye wote walikabidhiwa kwa upendo na hekima ya Baba. Kristo wakati huo "ataona kwa mateso ya roho yake na kuridhika" na matokeo.

Utakatifu una maana ya kutengwa kwa ajili ya utume mtakatifu. Watu wenye dhambi hawaitwi kwa utakatifu, bali kwa toba; na watu wenye dhambi wanaotubu hawapangiwi kujitolea, bali *kuamini* katika Bwana Yesu Kristo ili kupata haki. Utakatifu unasisitizwa tu kwa kundi la wale waliohalalishwa—kwa waumini katika ahadi za Mungu zilizozingatia Kristo na kuthibitishwa na kafara yake ya fidia. Hii haimaanishi kwamba utakatifu si jambo linalowafaa wanadamu wote: inamaanisha tu kwamba Mungu alitabiri kwamba maadamu mtu yuko katika nafasi ya mwenye dhambi asiyetubu, itakuwa bure kumwalika ajitengeneze kwa ajili ya maisha ya utakatifu; ni lazima kwanza atambue uanadhambi wake na atubu. Hii haimaanishi kwamba mtu anayejuta hapaswi kutakaswa, kuwekwa kando kwa ajili ya utakatifu wa maisha, lakini inamaanisha kwamba utakatifu ambao ungesahau haki ungelikuwa bure kabisa.

[F122]

Katika mpangilio wa Mungu, ni lazima kwanza tujifunze kuhusu wema wa kimungu katika utoaji uliofanywa kwa ajili ya dhambi zetu, na ni lazima tukubali mpangilio wake kama zawadi ya bure kupitia Kristo, kabla hatujaweza kuwa katika mtazamo unaofaa wa kujitolea, au kujitakasa kwa ajili ya huduma yake. Zaidi ya hayo, lengo la mpangilio huu wote wa enzi ya Injili—wito wa toba, kutangazwa kwa habari njema hadi haki na mwaliko kwa waumini wote kujitakasa au kujitolea kwa Mungu, yote ni vipengele au sehemu za mpango mkuu mmoja ambao Mungu sasa anaufanyia kazi—ni ukuaji wa Uumbaji Mpya. Mungu ameamua tangu kale kwamba wote watakaokuwa wa Uumbaji Mpya lazima wawe watoaji dhabihu—wa "Ukuhani wa Kifalme"; na kila mmoja wao lazima awe na kitu cha kumtolea Mungu, kama vile Kuhani wetu Mkuu ambaye "alijitoa dhabihu kwa Mungu." (***Ebr. 7:27; 9:14***) Wahudumu wote *wa upadrezi* lazima *wajitoe* kwa Mungu pia; kama vile Mtume anavyohimiza: "Naomba ninyi, ndugu [ndugu, kwa sababu mmesahihishwa na hivyo mmeingizwa katika ushirika na Mungu], kwa rehema za Mungu [msamaha wa dhambi ambao tayari mmeupata], mpate *kujitoa miili yenu kuwa dhabihu hai*, takatifu, iliyokubalika kwa Mungu, na ibada yenu ya akili." (***Warumi 12:1***) Basi, sasa, kumbuka kwamba kwa kuwa miili yetu kwa kweli si "takatifu," lazima ifanywe kuwa takatifu kwa hesabu kabla ya kuweza kuwa "inayokubalika kwa Mungu," na kuhesabiwa kuwa "takatifu"; yaani, lazima tuwe na haki kwa imani katika Kristo *kabla* ya kuwa na chochote kitakatifu na kinachokubalika cha kutoa juu ya madhabahu ya Mungu; na lazima iwekwe juu ya madhabahu ya Mungu, itolewe kafara, na ikubaliwe naye kwa mkono wa Kuhani wetu Mkuu, kabla hatujahesabiwa kuwa sehemu ya "Ukuhani wake wa Kifalme."

Utakatifu utakuwa sharti la Mfalme Mkuu wakati wa enzi ya Milenia. Ulimwengu wote utaombwa kutakaswa, kujitenga na uchafu, na dhambi za kila aina, na kutii mapenzi ya kimungu, kama yanavyoonyeshwa katika Ufalme na wakuu wake. Baadhi, basi, wanaweza kufuata utakatifu wa maisha ya nje bila kutakaswa mioyoni: hao wanaweza kupiga hatua kiakili, kimaadili na kimwili—hadi kikomo kamili cha urejeshaji—hadi ukamilifu kamili, na kwa kufanya hivyo wao

[F123]
watajifurahia, kwa wakati huo, baraka na thawabu za kipindi hicho cha utukufu, hadi mwisho wake kabisa; lakini isipokuwa utakatifu wao kufikia wakati huo utafikia hata mawazo na nia za mioyo yao, hawatafaa kwa hali za milele baada ya Enzi ya Miaka Elfu, ambazo hakuna kitakachoingia kisichoendana kabisa na mapenzi ya kimungu kwa fikra, neno na tendo.

Lakini huku tukifuatilia utakatifu kama kanuni kuu na kazi zake katika ulimwengu siku zijazo, tusisahau ukweli kwamba Maandiko yaliandikwa mahususi "kwa ajili ya funzo *letu*"—kwa ajili ya funzo la Uumbaji Mpya. Wakati wa dunia utakapofika kwa ajili ya mafundisho yake katika mwelekeo wa utakatifu, itakuwa na Mwalimu Mkuu: Jua la Haki litakapomimina maarifa ya Mungu kote duniani. Hakutakuwa tena na Babel ya nadharia na mafundisho yanayochanganya; kwa maana Bwana ameahidi kuhusu siku hiyo, akisema, "Nitawageuzia watu lugha safi [ujumbe], ili wote wamwite jina la Bwana, wamtumikie kwa pamoja." (***Sef. 3:9***) Mtume anazungumza na Uumbaji Mpya pekee, anapotangaza kwamba Kristo "kutoka kwa Mungu amefanywa *kwetu kuwa* hekima, haki, utakatifu na ukombozi." Basi, tuweke makini zaidi kwa mambo haya yaliyoandikwa kwa ajili ya mafundisho *yetu* na ambayo ni wazi ni muhimu kwetu ikiwa tungetaka kuifanya wito wetu na uteuzi wetu kuwa thabiti ili kushiriki katika Uumbaji Mpya.

Kama Bwana alivyowaambia Waisraeli wa kawaida, "Watakasishe" na "Mimi nitawatakasa" (***Mambo ya Walawi 20:7,8***; ***Kutoka 31:13***), ndivyo pia anavyowaelekeza Muisraeli wa kiroho kujitakasa, kutoa mwili wake kuwa dhabihu hai, kujitoa kwa Mungu katika na kupitia sifa za upatanisho wa Kristo; na wale tu wanaofanya hivi wakati wa "wakati uliokubaliwa" Bwana huwakubali na kuwaweka wakfu kuwa watakatifu, akiandika majina yao katika kitabu cha uzima cha Mwana-kondoo (***Ufunuo 3:5***), na kuwapangia taji za utukufu, heshima na usiokufa ambazo zitakuwa zao ikiwa watathibitisha kuwa waaminifu kwa ahadi zao zote, ambazo, tunahakikishiwa, ni "huduma ya busara tu." ***Ufunuo 3:11***

[F124]

Kama vile kuwekwa wakfu kwa Walawi katika mfano ulikuwa ni kuwekwa wakfu kunakoweza kupimika kwa ajili ya kufuata uadilifu, lakini si kuwekwa wakfu kwa ajili ya dhabihu, ndivyo hatua hii inayofuata ya utakatifu inayohusu wale wanaokubali wito wa Mungu kwa Ukuhani wa Kifalme iliashirishwa katika mfano kwa kuwekwa wakfu kwa Haruni na wanawe katika ofisi ya ukuhani—kuwekwa wakfu kwa ajili ya dhabihu. Ilikuwakilishwa na mavazi meupe ya kitani yaliyowakilisha haki, uhalali, na kwa mafuta ya upako na kwa dhabihu, ambazo makuhani wote walishiriki. ***Ebr. 8:3***

Katika mifano ya Kilevi, upakizwa utakatifu mbili zinaonyeshwa waziwazi: (1) upakizwa utakatifu wa jumla wa Walevi wote; (2) upakizwa utakatifu maalum wa Walevi wachache waliokuwa *wachinjaji wa dhabihu* au makuhani. Ya kwanza inaashiria utakatifu wa jumla wa kuishi maisha matakatifu na kumtii Mungu ambao waumini wote hufanya, na ambao kwa neema ya Mungu, kupitia Kristo, huwatimizia, kwa njia ya awali, "*hukumu* ya haki ya uzima" na amani na Mungu. Hili ndilo jambo ambalo waumini wote wa kweli huelewa na kulipitia katika enzi hii. Lakini, kama Mtume anavyoeleza, "*mwisho* wa amri ni upendo unaotoka moyoni mwema" (***1 Tim. 1:5***); yaani, Mungu anaona kabla kwamba utii wetu kwa wakfu wetu wa kwanza, utii wetu kwa masharti ya haki yetu katika enzi hii ya sasa, *hatimaye* utatuongoza hadi kwenye wakfu wa pili kama makuhani kwa ajili ya dhabihu.

Vipi hivyo? Kwa sababu kuishi kwa utakatifu na utiifu kwa Mungu kunajumuisha "upendo unaotoka moyoni mwangu safi" kwa Mungu na kwa wanadamu wenzetu. Upendo kwa Mungu unamaanisha "kwa moyo wetu wote, akili zetu zote, nafsi zetu zote na nguvu zetu zote"; na upendo huo hautangojea amri bali utaomba huduma, ukisema, "Bwana, unataka nifanye nini?" Kila "Mwisraeli wa kweli" katika kuja kwake kwanza alikuwa na utakatifu huu wa msingi—ulioonyeshwa kwa mfano katika Walawi
—na kwa wale waliokuwa hivyo Bwana aliwapa wito maalum wa Injili, kujitolea hadi kufa, kutekeleza dhabihu ya maslahi yao ya kidunia kwa ajili ya yale ya mbinguni, kuungana katika mstari kama wafuasi wa nyayo za Yesu, Mkuu wa Uokozi wetu, katika njia nyembamba ya kwenda kwenye utukufu, heshima na uzima usio na mwisho. Wale waliotii *mwaliko* huo walikubaliwa kama makuhani, wanachama wa *mwili* wa Kuhani Mkuu wa Imani yetu, "wana wa Mungu." ***Yohana 1:12***

[F125]

Katika enzi yote ya Injili mpango uleule wa utendaji unaendelea: (1) utakatifu kwa utiifu na haki—kama Walawi wa kinyume; kisha kugundua kwamba haki inamaanisha upendo mkuu kwa Mungu na hamu ya kumjua na kutenda mapenzi yake; kisha, baadaye, ufahamu kwamba sasa uumbaji wote umepindika na kupotoshwa na kutopatana na Mungu kiasi kwamba kupatana naye kunamaanisha kutopatana na uasi wote katika mwili wetu wenyewe na vilevile katika wengine; kisha kumtazama na kumwomba Bwana kujua kwa nini alituita na kuukubali utakatifu wetu na bado inaonekana hajafanya hili liwezekane isipokuwa kwa kujitoa kafara. Kwa jibu la kilio hiki Bwana anaelekeza kwamba, "Ninyi mliitwa katika tumaini moja la wito wenu" (***Efe. 4:4***), na kwamba wito huo ni wa kushiriki urithi pamoja na Bwana wetu katika utukufu, heshima na kutokufa kwa Ufalme (***Luka 12:32***; ***Rum. 2:7***), na kwamba njia ni nyembamba na ngumu kwa sababu kustahimili kwa mafanikio majaribu haya ni jambo la lazima kwa wale ambao angewatukuza hivyo. (***Math. 7:14***; ***Rum. 8:17***) Ilikuwa ni tuliposikia wito wa Mungu kupitia kwa Mtume, "Naawaomba, ndugu zangu, ...toeni miili yenu dhabihu zilizo hai, takatifu, zinazompendeza Mungu, yaani, ibada yenu ya akili," na tukakubali vivyo hivyo na kujitolea *hadi kufa*, ndipo tulipohesabiwa *kuwa* makuhani—wa "Ukuhani wa Kifalme," wanachama wa Kuhani Mkuu Mkuu wa utume wetu (au cheo chetu) Kristo Yesu—Viumbe Wapya.

Wale waumini ambao, baada ya kutambua kwamba "mwisho wa amri ni upendo unaotoka moyoni mwema," wanakataa kuendelea hadi mwisho huo, wanakataa kukubali wito wa kujitolea, na hivyo wanakataa kutii kusudi la Mungu katika haki yao iliyohesabiwa, wanashindwa kufikia agano la utii kwa haki, kwa sababu ya ufinyu wa njia, na hivyo wanakataa "tumaini moja la wito wetu." Je, hawa "hawapati neema ya Mungu [hukumu ya haki iliyohesabiwa kwa maisha] *bure*"? Tukiangalia nyuma kwa watakatifu wa kale, na kuona jinsi ilivyowagharimu sana kupata "ushuhuda mwema kwa imani" na "kumfurahisha Mungu" na hivyo kudumisha *haki* yao *ya ushirika* (***Ebr. 11:5,32-39***), je, tunaweza kutarajia kwamba *hukumu ya haki kwa maisha*, inayotolewa wakati huu wa Injili

[F126]

enzi kwa wale wanaokuwa Makalebi wa antitipu, inaweza kudumishwa kwa kiwango kidogo cha uaminifu wa moyo kwa Bwana na kwa haki? Hakika ni lazima tufikie hitimisho kwamba wale waumini waliothibitishwa kwa majaribio (Makalebi wa antitipu) ambao wanapoyahesabu gharama (***Luka 14:27,28***) ya ufuasi ambao utakatifu wao, ambao tayari wameutoa, unawaongoza, na ambao kisha wanakataa kutumia imani katika msaada ulioahidiwa na Bwana, na kukataa au kupuuza kuendelea kutekeleza "huduma yao inayofaa," kwa kukamilisha utakatifu wao—hata kufa—hao wamepata neema ya Bwana bure. Hakika hawawezi kuchukuliwa kuwa wana haki ya uzima kwa kweli; au hata haki ya ushirika maalum na Mungu; hivyo basi wanashuka kutoka katika cheo cha neema cha Walawi wa mfano wa kinyume na hawapaswi tena kuheshimiwa hivyo.

Lakini miongoni mwa wale wanaothamini neema ya Mungu, na ambao mioyo yao hujibu kwa uaminifu kwa haki na "huduma inayofaa" ya kujitolea kikamilifu, na ambao huchukua agano la utiifu kwa Mungu na kwa haki hata *kufa*, kuna makundi haya mawili:

(1) Wale Walawi wa antitipu wanaojitolea kwa furaha "*kuweka chini* maisha yao" kwa hiari, wakitafuta njia na mbinu za kumtumikia Bwana, ndugu na Ukweli, na wakihesabu kuwa ni furaha na heshima *kujitoa dhabihu* faraja za kidunia, vifaa, muda, ushawishi, mali na yote yanayounda *maisha ya sasa*. Watoaji hawa wa dhabihu wenye furaha na hiari, makuhani hao wa antitipu ambao hivi karibuni watatukuzwa na, pamoja na Bwana wao, kuunda "Ukuhani *wa Kifalme*" ambao, dhabihu zao zitakapokamilika, hawatafananishwa tena na Haruni na wanawe wakitoa dhabihu kwa ajili ya watu, bali na Melkizedeki—kuhani juu ya kiti chake cha enzi—akitawanya kwa ulimwengu, wakati wa Milenia, baraka zilizohifadhiwa na "sadaka bora zaidi" wakati wa Siku ya Upatanisho ya kinyume—enzi hii ya Injili.

(2) Kundi jingine la waumini kwa moyo mwaminifu linajibu na kwa furaha kujitolea yote kwa Bwana na "huduma yake inayofaa," na hivyo kuonyesha kustahili kwao kuwa wa Lawi wa kinyume, kwa sababu hawakupokea neema ya Mungu bure. Lakini, cha kusikitisha, ingawa wanajibu kwa

[F127]
wito na hivyo kuingia katika "tumaini moja la wito wetu," na katika haki zote za waliochaguliwa, bado upendo na shauku yao si kiasi cha kuwafanya watimize dhabihu walizokubali kufanya. Hawa, kwa sababu upendo na imani yao havitoshi, wanashindwa kuweka, au kudumisha, dhabihu zao juu ya madhabahu; hivyo basi, hawawezi kuhesabiwa kama "nakala" kamili za Kuhani wetu Mkuu, ambaye alifurahia kutenda mapenzi ya Baba; wanashindwa kushinda na kwa hiyo hawawezi kuhesabiwa miongoni mwa "washindi" ambao watashiriki na Bwana wao Ufalme wa mbinguni kama wanachama wa "Ukuhani wa Kifalme"; wanashindwa kufanya wito wao na uteuzi wao kuwa thabiti kwa kutii kikamilifu agano lao.

Lakini vipi kuhusu hawa? Je, wamepoteza yote kwa sababu ya kukimbia kwa ajili ya zawadi lakini wakashindwa kufikia jaribio linalohitajika la shauku na upendo ili kuishinda? La, Mungu asifiwe; hata kama katika majaribio muhimu imani na shauku zao hazikutosha kuwaweka kati ya makuhani, hata hivyo, utoshelevu wao wa imani na shauku ya kujitolea hadi kufa ulionyesha uaminifu wa mioyo yao kama Walawi. Hata hivyo, haitoshi kwamba walijitolea kikamilifu; ni lazima iwe *dhahiri* kwamba mioyoni mwao wanampenda Bwana na *hawangemkana kwa gharama yoyote*, ingawa hawakuwa waaminifu vya kutosha kujitoa kwa ajili ya dhabihu katika huduma yake. Je, ni mtihani gani huu utakaothibitisha hawa kuwa wanastahili sehemu ya Walawi chini ya Ufalme? na utatumika vipi?

Tumeisharejelea tayari "kikundi hiki kikubwa" cha watu wa Bwana waliojitolea kweli, ambao picha yao imeelezwa katika ***Ufunuo 7:13-15***. "Hawa ndio wale wanaotoka katika dhiki kuu, nao waliosafisha nguo zao na kuzifanya nyeupe katika damu ya Mwana-Kondoo. Hivyo basi wako mbele [na si *ndani*] ya kiti cha enzi cha Mungu, na wanamtumikia mchana na usiku [daima] katika hekalu lake [Kanisa]: naye aliye kiti cha enzi atawanyooshea hema lake juu yao" [atawaunganisha naye na Bibi arusi wake aliyebadilishwa kuwa wa mbinguni katika hali ya kiroho na huduma zake]. "Bikira wapumbavu!" Walikosa fursa yao ya kuwa wanachama wa Bibi Arusi; lakini, hata hivyo, ni *bikira*, safi katika nia za mioyo yao. Wanakosa *zawadi*, lakini wanapata,

[F128]

baadaye, kupitia majaribu makali, sehemu katika karamu ya arusi pamoja na Bwana Arusi na Bibi Arusi kama "bikira wenzake wanaomfuata"; wao pia wataletwa karibu mbele ya Mfalme. "Wataletwa kwa shangwe na furaha; wataingia katika jumba la Mfalme." (***Zab. 45:14,15***) Kama Walawi wameshindwa kupata zawadi ya Ukuhani wa Kifalme, lakini bado ni Walawi na wanaweza kumtumikia Mungu katika hekalu lake lililotukuzwa, Kanisa, ingawa hawawezi kuwa "nguzo" au "mawe yaliyo hai" katika hekalu hilo. (***Ufunuo 3:12; 19:6,7***; ***Zab. 45:14,15***) Aya inayofuata nukuu ya mwisho inatuelekeza fikira zetu kwa Walawi wa antitipu wa wakati uliopita, waliofahamika kwa Israeli kwa jambo la mwili kama "baba"; na inatuhakikishia kwamba watazawadiwa kwa kufanywa "wakuu katika nchi yote."

Vivyo hivyo, wana watatu wa Lawi (Kohati, Gershomu na Merari) wanaonekana kuwakilisha makundi manne. (1) Musa, Aroni na ukoo wote wa makuhani wa Amrami (mwana wa Kohati), ambao hema zao zilikuwa mbele [mashariki] mwa Hema la Mkutano. Hawa walikuwa na jukumu kamili la mambo yote ya kidini—ndugu zao—hata Walawi wote

—kuwa wasaidizi wao waliotukuzwa au watumishi wao. (2) Waliokaa upande wa kusini walikuwa familia ya Kohati, jamaa wao wa karibu zaidi, na hawa walikuwa na jukumu la vitu vitakatifu zaidi—Madhabahu, Mwambao wa taa, Meza na Sanduku la Agano. (3) Waliokaa upande wa kaskazini wa Hema walikuwa Walawi wa ukoo wa Merari, waliofuata kwa heshima katika huduma, wakiwa na jukumu la mbao zilizofunikwa kwa dhahabu na nguzo, misingi, n.k. (4) Waliokaa nyuma walikuwa ukoo wa Gershom wa Walawi, wakiwa na jukumu la huduma zisizo na umuhimu mkubwa—ubebaji, n.k., wa kamba, mapazia ya nje, lango, n.k.

Familia hizi tofauti za Walawi zinaweza kuwakilisha ipasavyo makundi manne tofauti ya wanadamu *waliothibitishwa haki* wakati upatanisho utakapokamilika: watakatifu, au Ukuhani wa Kifalme, waadilifu wa zamani, "kikundi kikubwa," na waliookolewa duniani. Kama ilivyo kawaida kwa alama, majina yanaonekana kuwa na maana. (1) Familia ya Amrami iliyochaguliwa kuwa makuhani: jina AMRAMI linamaanisha *watu wa juu*, au *watu waliotukuzwa*. Ni jina linalofaa kabisa kwa aina ya "kundi dogo" ambalo kichwa chake ni Kristo Yesu! "Aliyeinuliwa sana," "juu sana," ni matamko ya Biblia katika , , na kuhusu makuhani hawa wa . (2) KOHATH

[F129]

Inamaanisha *mshirika* au *mwenzako*. Ilitoka katika familia ya Kohati ambapo wana wa Amrami walichaguliwa kuwa nyumba mpya ya makuhani. Familia ya Kohati ya Walawi inaweza, kwa hiyo, kuwakilisha ipasavyo watu waliotukuka wa kale ambao imani yao, utiifu, uaminifu kwa Mungu na utayari wao wa kuteseka kwa ajili ya haki vilithibitishwa kikamilifu, na ambao tunahisi uhusiano wa karibu nao. Hakika, walikuwa washirika wa Bwana na wetu; na kwa njia kadhaa wanakaribia Kristo zaidi kuliko wengine wote. (3) MERARI ina maana ya *uchungu*; kwa hiyo, ukoo wa Walawi wa Merari unaonekana kuwakilisha "umati mkubwa" wa wale waliozaliwa kwa roho ambao wanashindwa kushinda zawadi ya Ukuhani wa Kifalme, na "wanaokolewa kana kwamba kwa moto," wakipitia "taabu kuu" na uzoefu *mchungu* hadi katika cheo cha heshima na utumishi watakachokalia. (4) GERSHOM ina maana ya *wakimbizi*, au *waliookolewa*; kwa hivyo, ukoo wa Gershom wa Walawi unaonekana kuwakilisha vyema ulimwengu uliookolewa wa wanadamu, ambao wote watakuwa wakimbizi wanaosaidiwa na kuokolewa, wakiwa wameokolewa kutoka kwa upofu na utumwa wa Shetani.

Basi, basi, kwanza kwa mpangilio na pia kwa cheo miongoni mwa Walawi hawa wa kinyume, au wale waliothibitishwa haki, watakuwa Ukuhani wa Kifalme, ambao utunzaji wa Ufalme wa Milenia na kila maslahi utawekwa mikononi mwao. Kwa mkono wao wa kulia watakuwa jamaa zao wa karibu—watu waliotukuzwa wa kale—ambao watawafanya "wafalme kote duniani." Kisha upande wao wa kushoto watakuwa ndugu zao waaminifu wa Kundi Kuu.* Na wa mwisho kabisa watakuwa wale walioponywa kutoka kwa dhambi na kifo wakati wa Milenia, ambao uaminifu wao utakuwa umethibitishwa kikamilifu katika jaribio kuu ambalo enzi ya Milenia itamalizikia nalo. ***Ufu. 20:7-9***

Makundi yote haya ya Walawi yatakuwa yale ambayo yamejaribiwa na yamesimama katika majaribio yao ya uaminifu wa moyo. Hata hivyo, hii haimaanishi kwamba wale ambao sasa wamehalalishwa kwa imani, kwa maana ya awali, na ambao wanapuuza au kukataa kuendelea na kutimiza *lengo* la mwisho la amri—upendo unaotoka katika

---

*Wazo la baadaye la Mwandishi ni kwamba maandiko fulani yanaonekana kufundisha kwamba *Watu Wastahiki wa Zamani* hawatatangulia, bali watakuwa na cheo cha chini kuliko *Kundi Kuu* wakati wa Milenia, lakini watapokelewa katika asili ya kiroho na heshima za juu zaidi, mwishoni mwake.

[F130]

moyo safi—na ambaye, kwa hivyo, anapokea neema hii ya Mungu *bure* hatapata fursa nyingine. Ikiwa wanapoyapima gharama za kushiriki katika huduma ya upadre ya dhabihu wanakataa ofa hiyo, hakika tathmini yao ya "huduma inayofaa" kwa Mungu haipaswi kusifiwa na kuzawadiwa, lakini pia upumbavu wao haungepaswa kuadhibiwa kwa haki; vinginevyo, wito wa utukufu, heshima na kutokufa si wa neema, bali ni wa lazima—si mwaliko, bali ni amri—si dhabihu, bali ni wajibu. Kupotea, au kufutwa kwa haki yao kunawaacha bado wakiwa sehemu ya ulimwengu uliokombolewa, kama walivyokuwa kabla ya kumkubali Kristo kwa imani, isipokuwa kwamba ongezeko lao la maarifa huongeza uwajibikaji wao wa kutenda yaliyo sawa. Kwa maneno mengine, hukumu ya uzima au kifo cha milele kwa wakati huu inawahusisha tu wale wanaojitolea kikamilifu kwa hiari kwa Bwana "hata kufa." Wengine waliosalia wa mbio hawaangukiwi bado hukumu ya uzima au kifo cha milele, na hawatakuwa hadi Ufalme wa Miaka Elfu utakapokuwa umeanzishwa. Hata hivyo, kwa sasa, kila mwanadamu, kulingana na nuru aliyonayo, anaijenga au kuuharibu tabia yake, na hivyo kuifanya hali yake ya Milenia na matarajio yake ya uzima wa milele kuwa bora au mabaya zaidi, kulingana na kama anatii au kupuuza maarifa na dhamiri yake.

Hata hivyo, kwa wale waliojitolea kikamilifu, hali ni tofauti. Kwa kujitolea kwao kikamilifu, *hata kufa*, wanakataa maisha ya kidunia kabisa, wakiibadilisha na ile ya kiroho, ambayo itakuwa yao wakitii hadi kufa—lakini si vinginevyo. Hivyo basi, kwa hawa, kutotii kutamaanisha kifo—cha milele; kama ilivyo kwa wasio waaminifu duniani mwishoni mwa Milenia.

Walevi hawakuwa na urithi wowote katika nchi ya Kanaani. Hii inaashiria ukweli kwamba kwa kuwa walijitolea yote yao kwa Bwana, na kwa kuwa mioyoni mwao walikubaliana kikamilifu na haki yake, hali zisizo kamilifu za wakati huu wa dhambi *si urithi wao*. Kanaani ilikuwa mfano wa hali ya mzozo katika enzi ya majaribio; kushinda maadui, kuushinda uovu, n.k., hasa wakati wa Milenia; lakini Mungu ameweka urithi bora zaidi, usio na dhambi na mkamilifu kwa wote *anaowaonea haki* kikamilifu

[F131]
kama Walawi wa antitipu. Wa kwanza kuingia katika urithi huu bora watakuwa Makuhani, ambao watakuunda Ufufuo wa Kwanza na wakamilishwe hadi asili ya kimungu; "Watu Wastahiki wa Zamani" watafuata, na kuingia katika urithi kamili kwa ufufuo kama wanadamu wakamilifu;* "Kikundi Kikubwa" kitakuwa kijacho kwa mpangilio na kitakamilishwa katika upeo wa kiroho; na mwisho kabisa darasa la Gershom, lililofundishwa, kuinuliwa na kujaribiwa wakati wa Milenia, litaingia katika urithi wake kwa ufufuo huo wa taratibu, au kuinuliwa kutoka kwa kifo hadi uzima, ambao utafikiwa kikamilifu mwishoni mwa Milenia.

Kama vile waumini wale tu wanaojitolea kabisa—"hata kufa"—ndio wanaozaliwa kwa Roho Mtakatifu na kuhesabiwa kuwa wanachama wa Kuhani Mkuu, ndivyo ilivyofanana kwa mfano; kwa maana Walawi kwa ujumla hawakuipokea mafuta matakatifu ya upako, alama ya Roho Mtakatifu, bali ni wale tu waliotoa dhabihu, yaani makuhani. Hawa wote walinyunyiziwa mafuta yaliyochanganywa na damu, kuonyesha kwamba Roho Mtakatifu anayepewa wanachama wa Kristo ni wao kwa njia ya kumwaga damu tu: (1) dhabihu ya Kristo Yesu kwa niaba yao, inayowahesabia haki; na (2) ahadi yao ya kushiriki dhabihu pamoja na Kristo—kutoa maisha yao katika utumishi wake. ***Kutoka 29:21***

Kupakwa mafuta kwa Kuhani Mkuu ilikuwa suala tofauti kabisa, na kulionyesha umoja, mshikamano, wa Kanisa teule; kwani upako huu ulikuwa kwa yule tu aliyeteuliwa kuhudumu kama kuhani mkuu—kwa Haruni pekee mwanzoni; lakini kwa kila mmoja wa wanawe walipochukua wadhifa wa kuhani mkuu "ili kunihudumia *katika utume wa ukuhani*." (***Kumb. la Torati 28:41; 40:13,***15) Kristo Yesu Bwana wetu, kama Kichwa cha Kanisa ambalo ni mwili wake, "alipakwa mafuta ya furaha [Roho Mtakatifu] *juu* ya [kuwa kichwa juu ya] wenzake" au warithi-wenza, wanachama wa chini wa "Ukuhani wa Kifalme." Yote yamwiminwa juu yake, na "kutoka kwa uja wake [wingi] sote tumepokea, na neema juu ya neema." Ilikuwa "neema isiyoelezeka" kwamba tulisamehewa na kuhesabiwa haki kwa njia ya haki ya kafara yake; naam, ni karibu kinyume na imani kwamba sisi

---

Tazama dondoo, ukurasa wa 129.

wanapaswa kuitwa kuwa warithi-wenza wake katika Ufalme na kuwekwa wakfu kwetu "kuhifadhiwa" kwa kumwagiliwa kwa damu na mafuta na kuingia chini ya upako wa Kichwa chetu.

Nabii Daudi aliongozwa na Bwana kutupatia taswira ya Umasaji, na jinsi ulivyomwagwa wote juu ya Kichwa chetu na lazima utiririke kwetu kutoka kwake. (***Zab. 133:1-3; 45:7***; ***Lk. 4:18***) Watu wa Kanisa ndio "ndugu" ambao roho yao inawahimiza "kuishi pamoja kwa umoja." Wote walio kimoja na Kichwa lazima wawe na huruma kwa watu wenzake wa Mwili wake, Kanisa—na kwa kadiri hiyo tu ndivyo wanavyopokea Roho Mtakatifu wa Upako.* Mafuta haya matakatifu ya upako yaliwakilisha Roho Mtakatifu na nuru anayowapa wote ambao Mungu anawakubali kama wanachama wa majaribio wa Ukuhani huu wa Kifalme, Uumbaji Mpya, ambapo kila mmoja "amefungwa muhuri," au amewekwa alama, au ameonyeshwa kwa Roho Mtakatifu aliyepewa, kama ilivyoonyeshwa tayari.+

Wote *walioandikwa* hivi na Roho Mtakatifu kama wanachama watarajiwa wa Uumbaji Mpya wanahakikishiwa na Bwana, "Wao si wa ulimwengu, kama vile mimi nisivyo wa ulimwengu." "Nimewachagua [kutoka ulimwenguni], na kuwatakasa, mpate kwenda na kuzaa matunda, na tunda lenu lidumu." "Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungewapenda wale wao; lakini kwa kuwa ninyi si wa ulimwengu, bali nimewachagua ninyi kutoka katika ulimwengu, kwa hiyo ulimwengu unawachukia." (***Yohana 15:16,19; 17:16***) Ingawa *alama* hizi za utakatifu zinaweza, kwa kiasi fulani, kutambuliwa na ulimwengu, hatupaswi, kwa hiyo, kutarajia kwamba zitawaletea ulimwengu sifa au idhini; bali, kwamba wataziona ushahidi huu wa Roho Mtakatifu juu ya Viumbe Wapya kama ushahidi wa udhaifu na upole kupita kiasi. Ulimwengu huthamini na kuidhinisha kile unachokiita maisha ya nguvu na yenye bidii—si kuwa wa haki kupita kiasi. Bwana wetu anatuelimisha kwa nini ulimwengu hautawaidhinisha wafuasi wake; yaani, kwa sababu giza hulichukia nuru—kwa sababu

---

*Juz. V, Sura ix.
+Ibid.

[F133]

kiwango cha Upadre wake wa Kiroja kwa fikra na neno na tendo kingekuwa juu kuliko kiwango cha wanadamu kwa ujumla, na kwa hivyo, kingeonekana kwa kiasi fulani kukemea mwenendo wao. Ulimwengu hutamani zaidi kupendelewa, kusifiwa; na chochote kile kinachoubeza kwa namna yoyote ile hupuuzwa kwa kiwango hicho, kama si kupingwa. Kutokukubalika huku kwa wenye busara za kidunia katika Ukristo ni sehemu ya majaribio ya Ukuhani wa Kifalme; na ikiwa kujitolea kwao si kwa moyo wote, watakosa sana ushirika wa ulimwengu na watatamani sana kukubalika kwake kiasi kwamba watashindwa kutekeleza kwa roho inayofaa kujitoa dhabihu kwa ajili ya maslahi ya kidunia waliyoyachukua—watashindwa kuwa makuhani; hivyo basi, watashindwa kuwa wa Uumbaji Mpya. Hata hivyo, kwa sababu ya nia zao njema, Bwana anaweza kuwapeleka katika majaribu ya moto, kwa ajili ya *uharibifu* wa mwili ambao hawakukuwa na shauku ya *kuutoa kafara*: hivyo basi wanaweza kuhesabiwa kuwa wastahiki wa sehemu katika baraka na thawabu za Kundi Kubwa ambalo litatoka katika dhiki kuu ili kuabudu mbele ya kiti cha enzi, ambapo kundi dogo litaauni pamoja na Bwana.

Utakatifu si tu una sehemu mbili, yaani sehemu ya mwanadamu ya kujitolea kikamilifu na sehemu ya Mungu ya kukubali kikamilifu, bali pia una kipengele cha maendeleo. Utakatifu wetu kwa Bwana, ingawa lazima uwe wa dhati na *kamili* ili tukubaliwe naye kabisa, bado huambatana na kiasi kidogo cha maarifa na uzoefu; kwa hiyo, tunapaswa kukua katika utakatifu kila siku, kadiri tunavyokua katika maarifa. Mioyo yetu ilijazwa mwanzoni, tukifukuza ubinafsi wote, lakini uwezo wa mioyo yetu ulikuwa mdogo: kadiri inavyokua, kadiri inavyopanuka, utakatifu lazima uendane nayo, ukijaza kila sehemu: hivyo Mwinjilisti anahimiza, "Jazwe ninyi na Roho"; na tena, "Upendo wa Mungu umwagike ndani ya mioyo yenu na kuongezeka zaidi na zaidi." Mpango uliofanywa kwa ajili ya upanuzi huu wa mioyo yetu unaelezwa katika maneno ya sala ya Mkombozi wetu kwa ajili yetu, "Watakashe kwa neno lako; neno lako ni kweli." ***Yohana 17:17***

Ilikuwa Neno, au ujumbe wa Mungu, "*hikima*" ya Mungu kupitia Kristo, ambayo ilianza kuonyesha kwetu uungu

[F134]

neema ambayo ilituongoza hatua kwa hatua hadi kufikia hatua ya kutakaswa; na sasa ni Neno lile lile, au ujumbe wa Mungu kupitia Kristo, ambao unatakiwa kupanua mioyo yetu na pia kuijaza. Lakini ingawa ni kwa Mungu kutoa ukweli utakaotujaza na kututakasa, ni juu yetu kuonyesha hali hiyo ya moyo uliojitolea ambapo tuta njaa na kiu ya ule ukweli utakao takasa—tutautegemea kila siku, na hivyo kuwezeshwa kukua na kuwa imara katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake. Haitoshi tu kujitolea kwa Bwana; yeye hataki tu wagombea wa Uumbaji Mpya. Hawa ni lazima wafunzwe, wadhibitwe na kujaribiwa ili kuendeleza na kukuza sifa mbalimbali za tabia, na kila sifa ipitiwe katika majaribio makali ya uaminifu kwa Mungu, hivyo basi kuhakikisha kwamba, wakijaribiwa na kupimwa katika mambo yote, Viumbe hawa Wapya watapatikana wakiwa waaminifu kwa yule "aliyeyaitia", na hivyo wahesabiwe kuwa wastahili kuingia katika furaha kuu za Bwana wao kwa kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza.

Kama vile haki hii ya ushirika ilivyoleta amani na Mungu, ndivyo hatua hii inayofuata ya kujitolea kikamilifu kwa Bwana katika kila maslahi na shughuli za maisha, kila tumaini na tamaa, tukibadilisha matumaini na tamaa na baraka za kidunia kwa zile za mbinguni zinazotolewa kwa Uumbaji Mpya, inaleta nafuu kubwa na ya ajabu, utulivu mkuu wa moyo, tunapozitambua zaidi na zaidi, na kuzichukulia kuwa zetu, ahadi zile kuu na za thamani zilizopita kiasi ambazo Mungu amezitoa kwa Uumbaji Mpya. Ahadi hizi zimefupishwa katika ile inayosema, "Mambo yote yataendana kwa wema kwa wale wanaompenda Mungu, kwa wale walioitwa [kulingana na] kusudi lake." (***Warumi 8:28***) Hii ndiyo Baraka ya Pili kwa maana halisi ya neno hilo. Si kwamba, hata hivyo, inakuja na maonyesho ya nje ya mwili, bali kwamba inaileta mioyo yetu katika pumziko kuu, katika imani kamili kwa Mungu, na inaruhusu kutumia kwa dhati kwetu sisi ahadi zile kuu na za thamani zisizohesabika za Maandiko.

Kutokana na tofauti za tabia, bila shaka, kutakuwa na tofauti za uzoefu kuhusiana na

[F135]

utakatifu huu kamili. Kwa wengine, kujitolea kikamilifu kwa Bwana, na kutambua utunzaji wake maalum kwao kama wanachama wa Kanisa teule lijalo, kuleta tu amani inayoridhisha, utulivu wa moyo; ilhali kwa wengine wenye asili ya furaha tele, kuleta msisimko wa furaha, sifa na shangwe. Tunapaswa kukumbuka tofauti hizi za asili ya tabia, na kuwajali wale ambao uzoefu wao ni tofauti na wetu, tukikumbuka kwamba tofauti kama hizi zilionyeshwa miongoni mwa mitume kumi na wawili; kwamba wengine—hasa Petro, Yakobo na Yohana—walikuwa waonyeshaji zaidi kuliko wengine katika uzoefu wao wote—ikiwemo ule wa Pentekoste. Ndugu wenye asili ya furaha tele na msisimko wajifunze kiasi ambacho Mtume aliamuru; na ndugu ambao kwa asili yao ni wapole na wasio na msisimko, waombe na kutafuta uthamini mkubwa zaidi, na uhuru mkubwa zaidi katika kuonyesha sifa za yule aliyetuita kutoka gizani na kutuingiza katika nuru yake ya ajabu. Tukumbuke kwamba Yakobo na Yohana, wawili kati ya wapendwa maalum wa Bwana, waliotajwa kama "wana wa radi" kwa sababu ya bidii na haraka zao, walihitaji, angalau mara moja, maonyo na marekebisho katika eneo hili—ili wakumbuke ni roho gani waliokuwa nayo. (***Luka 9:54,55***) Mtume Petro, mwingine wa wapendwa na wenye bidii, kwa upande mmoja alibarikiwa kwa kumtambua Kristo mara moja; lakini katika tukio lingine alikemewa kama adui, kwa sababu ya bidii isiyokuwa sahihi. Hata hivyo, Bwana alionyesha waziwazi kuthamini kwake tabia yao ya moto na shauku, kwa kuwao wenzawe wa karibu, wao pekee waliochukuliwa pamoja naye Mlimani wa Umbile Mpya, na katika chumba ambako kulikuwa na mjakazi, binti wa Yairusi, ambaye Bwana wetu alimfufua kutoka usingizi wa kifo; nao pia walikuwa wenzawe wake maalum, wakiwa karibu kidogo kuliko wengine, katika bustani ya Gethesemane. Somo letu kutokana na hili ni kwamba, shauku humvutia Bwana, na hummaana kuwa karibu naye; lakini ni lazima daima iheshimu Kichwa na iongozwe na Neno lake na Roho wake.

[F136]

Utakatifu haimaanishi ukamilifu wa kibinadamu, kama wengine walivyokipotosha: hautabadilisha ubora au mpangilio wa ubongo wetu, wala kuondoa kasoro za miili yetu kwa muujiza. Ni utakatifu au kujitolea kwa *hiari*, ambayo kupitia Kristo inakubaliwa na Bwana kama kamilifu: ni utakatifu wa mwili kwa ajili ya dhabihu—"hata kufa"—na mwili huo, kama tulivyoona, haujafanywa kamilifu kikamilifu kupitia haki kwa imani, bali unachukuliwa tu kuwa kamilifu kulingana na hiari yetu, moyo wetu, nia yetu. Nia mpya, kama vile Mtume anavyosihi, inapaswa kutafuta kuleta kila nguvu, kila kipaji, kila fursa ya mwili wake katika muafaka kamili na Bwana, na inapaswa kutafuta kutumia ushawishi katika mwelekeo uleule kwa watu wote inapokutana nao. Hii haimaanishi kwamba katika miaka michache mifupi—tano, kumi, ishirini, hamsini—ya maisha ya sasa, itaweza kuleta mwili wake maskini, usio kamilifu (au miili isiyo kamilifu ya wengine, ambao ni mfano wake) katika ukamilifu. Kinyume chake, Mtume anatuhakikishia kuhusiana na Kanisa, kwamba katika kifo "hupandwa katika uharibifu, hupandwa katika udhaifu, hupandwa katika aibu, hupandwa mwili wa asili [usio kamilifu]"; na kwamba si hadi katika Ufufuo tutakapopewa miili mipya, yenye nguvu, kamilifu, ya utukufu, isiyoweza kufa, yenye heshima, ndipo tutakapofikia ukamilifu tunaoutafuta, na ambao Bwana anaahidi utakuwa wetu hatimaye, ikiwa katika wakati huu wa udhaifu na ukosefu wa ukamilifu tutamwonyesha uaminifu wa *mioyo* yetu.

Hata hivyo, uaminifu wa moyo kwa Bwana utamaanisha juhudi endelevu za kuwaletea matendo yote ya maisha yetu, naam, hata mawazo na makusudio ya mioyo yetu, chini ya utawala wa mapenzi ya kimungu. (***Ebr. 4:12***) Hili ndilo jukumu letu la kwanza, jukumu letu endelevu, na litakuwa mwisho wa jukumu letu kwa sababu, "Maana mapenzi ya Mungu ni haya, yaani, kutakaswa kwenu." "Mtakaseni; kwa maana mimi [Bwana] ni mtakatifu." (***1 The. 4:3***; ***1 Petro 1:16***) Utakatifu kamili ndio kiwango ambacho *akili* zetu zinaweza kukubali kwa furaha na kikamilifu na kuishi kulingana nacho, lakini ambacho hatutawahi kukifikia kwa kweli na kimwili maadamu tuko chini ya udhaifu wa asili zetu zilizoporomoka na mashambulizi ya

dunia na Adui. Lakini siku baada ya siku tunapofundishwa na Mungu, tunapopata ufahamu kamili zaidi wa tabia yake ya utukufu, na kadiri uthamini wake unavyozidi kujaza mioyo yetu, Akili Mpya itazidi kupata ushawishi, nguvu, mamlaka, juu ya udhaifu wa mwili, uwe wowote ule—na udhaifu huu hutofautiana kulingana na wanachama tofauti wa mwili.

Utakatifu wa kweli wa moyo kwa Bwana utamaanisha bidii katika huduma yake; utamaanisha kutangaza habari njema kwa wengine; utamaanisha kujenga wengine katika imani takatifu zaidi; utamaanisha kwamba tunapaswa kufanya mema kwa watu wote tunapopata fursa, hasa kwa watu wa nyumba ya imani; itamaanisha kwamba kwa njia hizi mbalimbali maisha yetu, yaliyotakaswa kwa Bwana, yatatolewa kwa ajili ya ndugu (***1 Yohana 3:16***) siku baada ya siku, fursa baada ya fursa, zitakapojitokeza; Itamaanisha kwamba upendo wetu kwa Bwana, kwa ndugu, kwa familia zetu na, kwa huruma, kwa ulimwengu wa wanadamu, utaendelea kujaza mioyo yetu kadri tunavyokua katika neema, maarifa na utiifu kwa Neno na mfano wa Kimungu. Hata hivyo, mazoezi haya yote ya kutumia nguvu zetu kwa ajili ya wengine ni njia nyingi tu ambazo, kwa mapenzi ya Bwana, *utakatifu wetu wenyewe unaweza kutimizwa*. Kama chuma kinavyong'arisha chuma, ndivyo nguvu zetu kwa niaba ya wengine zinavyoleta baraka kwetu wenyewe. Aidha, ingawa tunapaswa zaidi na zaidi kufikia hali ile kuu ya kuwapenda jirani zetu kama tunavyojipenda wenyewe—hasa watu wa imani—basi chanzo kikuu cha haya yote kinapaswa kuwa upendo wetu mkuu kwa Muumba na Mwokozi wetu, na tamaa yetu ya kuwa na kufanya yale yatakayompendeza. Hivyo basi, utakatifu wetu lazima uwe hasa kwa Mungu na kwanza uathiri mioyo na mapenzi yetu, na, kama matokeo ya kujitolea kwake, upate mazoezi yake katika maslahi ya ndugu na watu wote.

Tukitakaswa kwa Ukweli

Kutokana na yaliyoelezwa hapo juu, ni dhahiri kwamba utakatifu ambao Mungu anataka—utakatifu ambao ni muhimu ili kufikia

[F138]

ya kupata nafasi katika Uumbaji Mpya—haitawezekana kwa yeyote isipokuwa wale walio katika shule ya Kristo, na wanaojifunza kutoka kwake—ndio "watakatifu kupitia ukweli." Kosa halitatakatifu, wala ujinga. Zaidi ya hayo, hatupaswi kufanya kosa la kudhani kwamba ukweli wote huleta utakatifu: kinyume chake, ingawa ukweli kwa ujumla unapaswa kusifiwa na wote wanaoupenda ukweli na wanaouchukia upotofu, neno la Bwana wetu ni kwamba ni "Ukweli *wako*" pekee unaotakatifuza. Tunaona ulimwengu mzima wa kiraia kwa dhahiri ukishindana, ukifuatana na kupigania ukweli. Wataalamu wa jiolojia wana sehemu yao, wanajimu wana nyingine, wataalamu wa kemia wana nyingine, madaktari wana nyingine, wanasiasa wana nyingine, n.k.; lakini hatuoni kwamba matawi haya mbalimbali ya kutafuta ukweli huongoza kwenye utakatifu. Kinyume chake, tunagundua kwamba, kwa kawaida, huongoza katika mwelekeo kinyume; na kwa mujibu wa hili ni tamko la Mtume kwamba "ulimwengu kwa hekima haumemtambua Mungu." (***1 Kor. 1:21***) Ukweli ni kwamba katika miaka michache mifupi ya maisha ya sasa, na katika hali yetu ya sasa ya kuanguka, kutokamilika na upotovu, uwezo wetu ni mdogo mno kufanikisha jaribio la kujumuisha ufalme mzima wa ukweli katika kila somo; hivyo basi, tunaona kwamba watu waliofanikiwa duniani ni wataalamu. Mtu anayejikita katika astronomia atakuwa na mengi zaidi ya kufanya kuliko anavyoweza kufuatilia nafasi yake

— muda mchache kwa jiolojia au kemia au botaniki au tiba au sayansi kuu zaidi ya zote *"Ukweli wako*"—mpango wa kimungu wa enzi. Ni kwa kuzingatia hili ndipo Mtume, ambaye yeye mwenyewe alikuwa mtu mwenye elimu ya hali ya juu katika wakati wake, anamshauri Timotheo "kuwa mwangalifu na falsafa za kibinadamu" (nadharia na sayansi) zinazoitwa hivyo kwa uwongo. Neno sayansi linamaanisha *ukweli*, na Mtume, tunaweza kuwa na uhakika, hakukusudia kuishutumu dhati ya wanasayansi wa enzi zake, wala kuashiria kwamba walikuwa wabunifu wa uongo kwa makusudi; lakini maneno yake yanatupa wazo, ambalo mtiririko wa sayansi unathibitisha kikamilifu, kwamba, ingawa kuna ukweli fulani unaohusiana na sayansi hizi zote, bado nadharia za kibinadamu zinazoitwa sayansi si ukweli—si sahihi kabisa. Ni makisio bora tu ambayo wanafunzi makini zaidi katika nyanja hizi za masomo wameweza kutoa; na haya—kama historia inavyoonyesha wazi—

[F139]

kuweza kutoa; na hizi—kama historia inavyoonyesha waziwazi —wakati mwingine hupingana. Kama wanasayansi wa miaka hamsini iliyopita walivyokanusha sayansi ya nyakati zilizopita, ndivyo pia matokeo na mbinu zao za kufikiri zinavyokanushwa na wanasayansi wa leo.

Mtume Paulo hakuwa tu mtu mwenye hekima na aliyejitolea kikamilifu, na mwanachama wa Ukuhani wa Kifalme, aliyekuwa na sifa za asili bora kuliko wengi wa wenzake za kufuata vyema nyayo za Kuhani Mkuu mkuu, bali, Aidha, kama mmoja wa "mitume kumi na wawili wa Mwana-Kondoo" waliochaguliwa, akichukua nafasi ya Yuda, alikuwa chini ya mwongozo wa kimungu—hasa kuhusu mafundisho yake—aliyoandaliwa na Bwana kuwa mwalimu kwa nyumba ya imani katika enzi nzima ya Injili. Maneno ya mfano bora wa namna hiyo wa imani, na si mfano wa utakatifu wake pekee, yanapaswa kuwa na uzito kwetu tunapochunguza mkondo ambao sisi, kama wanachama waliotakaswa na waliokubaliwa wa Ukuhani wa Kifalme, tumeingia. Anatuhimiza tuweke kando mzigo wote na dhambi yoyote inayotuzuia, na tukimbie kwa uvumilivu mbio iliyo mbele yetu, tukimtazama Yesu, mwanzo wa imani yetu, mpaka atakapokuwa mkamilishaji wake. (***Ebr. 12:2***) Na kama maonyo, anatuhimiza kwa kutumia uzoefu wake mwenyewe, akisema, "Jambo hili moja ninalofanya." Nimegundua kwamba kujitolea kwangu kikamilifu kwa Bwana hakutaruhusu vipaji vyangu kuvuja huku na kule, wala hata kwa ajili ya kujifunza kila kweli. Ukweli wa ufunuo wa Mungu, ulivyoingia moyoni mwangu na kuendelea kuongoza vipaji vyake vilivyotakaswa na kuwekwa wakfu, umeonyesha waziwazi kwamba ikiwa nataka kushinda zawadi kuu, ni lazima niipe umakini wangu wote, kama vile wale wanaotafuta zawadi za kidunia wanavyotoa umakini wao wote. "Nafanya jambo hili moja—nikisahau yaliyo nyuma [nikisahau tamaa zangu za zamani kama mwanafunzi, matumaini yangu ya zamani kama raia wa Roma na mtu mwenye elimu ya juu kuliko kawaida; nikisahau vishawishi vya sayansi mbalimbali na taji ambayo huwapa wale wanaokimbia katika njia zao] na nikinyoosha mbele yale yaliyo mbele [nikidumisha macho ya imani na tumaini na upendo na utauwa wangu

nikiwa nimeelekezwa mbele kwenye yale yaliyo mbele [nikidumisha macho ya imani, tumaini, upendo na utauwa wangu kwenye ofa kuu ya urithi wa pamoja na Bwana wangu katika asili ya kimungu, na katika kazi kuu ya Ufalme kwa ajili ya baraka ya ulimwengu], nakimbia kwa nguvu kuelekea lengo ili kupata zawadi ya wito huu mkuu." ***Wafilipi 3:13,14***

Hisia Siyo Utakatifu

Kuna mkanganyiko mkubwa wa fikra miongoni mwa watu wa Kikristo kuhusu ushahidi au vithibitisho vya kupokelewa na Bwana vinavyotolewa kwa watoaji wa dhabihu waaminifu wa enzi hii. Wengine kwa makosa wanatarajia dhihirisho la kimwili, kama lilivyotolewa kwa Kanisa mwanzoni katika baraka ya Pentekoste.* Wengine wanatarajia hisia fulani za ndani za furaha, ambazo matarajio hayo, yakishindikana kutimia, husababisha kukata tamaa na shaka ya maisha yote kuhusu kupokelewa kwao na Bwana. Matarajio yao yamejengwa kwa kiasi kikubwa juu ya ushuhuda wa ndugu ambao wamepata furaha tele kama hiyo. Kwa hiyo, ni muhimu kwamba wote wajifunze kwamba Maandiko hayaruhusu mahali popote matarajio kama hayo: kwamba sisi "sote tumeitwa katika tumaini moja la wito wetu," na kwamba ahadi zilezile za msamaha wa dhambi zilizopita, za tabasamu la uso wa Baba, za neema yake inayotusaidia kukimbia na kufikia zawadi anayotupa—neema ya kutosha kwa kila wakati wa uhitaji—ni za wote wanaokuja chini ya masharti ya wito huo. Hata hivyo, watu wa Bwana wanatofautiana sana katika jinsi wanavyopokea ahadi yoyote, ya kimwili au ya kiroho, kutoka kwa mwanadamu au kutoka kwa Mungu. Wengine ni wa hisia zinazobadilika-badilika na wa shauku zaidi kuliko wengine, na, kwa hivyo, huonyesha hisia zao waziwazi zaidi kwa matendo na maneno wanapoelezea matukio yale yale. Zaidi ya hayo, jinsi Bwana anavyoshughulika na watoto wake inaonekana kutofautiana kwa kiasi fulani. Kichwa Mkuu wa Kanisa, Bwana wetu Yesu, alipokuwa na umri wa miaka thelathini alitoa dhabihu kamili ya yote aliyokuwa nayo, hata kufikia kifo, ili kutimiza mapenzi ya Baba, na alipopakwa Roho Mtakatifu bila kipimo, hakupewa, kadiri tunavyofahamu, uzoefu wowote wa msisimko mkubwa. Hata hivyo, bila shaka, alijawa na ufahamu kwamba safari yake

---

Tazama Juz. V, Sura ya ix.

[F141]

ndiyo iliyokuwa sahihi na ipasavyo; kwamba Baba aliikubali, na kwamba ingepata baraka ya kimungu, bila kujali uzoefu wowote ambao hilo lingeweza kumaanisha. Hata hivyo, badala ya kupelekwa juu ya mlima wa furaha, Bwana wetu aliongozwa na Roho jangwani; na uzoefu wake wa kwanza kama Kiumbe Mpya, aliyezaliwa na Roho, ulikuwa wa majaribu makali. Mpinga-Mungu aliruhusiwa kumshambulia, na akatafuta kumvutia kutoka kwa kujitolea kwake kwa mapenzi ya Baba kwa kumpa mapendekezo mengine ya mipango na uzoefu wa kutimiza kazi aliyokuja kuifanya—mipango ambayo isingemhusisha katika kifo cha kafara. Na hivyo tunaamini ndivyo ilivyo kwa baadhi ya wafuasi wa Bwana wakati wa, na kwa muda baada ya, kujitolea kwao. Wanashambuliwa na mashaka na hofu, mapendekezo ya Adui, yanayopinga hekima ya kimungu au upendo wa kimungu kuhusu uhitaji wa sisi kutoa dhabihu vitu vya kidunia. Tusihukumuane katika mambo kama haya, lakini ikiwa mmoja anaweza kufurahi kwa furaha isiyo kifani, wengine wote waliojitolea vivyo hivyo na wafurahi naye katika uzoefu wake. Ikiwa mwingine, aliyejitolea, anajikuta katika majaribu na amezungukwa sana, wengine wamhuzunie nao wafurahi, pia, wanapotambua jinsi uzoefu wake unavyofanana na ule wa Kiongozi wetu.

Wale wanaume wapendwa wa Mungu, John na Charles Wesley, bila shaka walikuwa watu waliotakaswa wenyewe; na hata hivyo, dhana zao kuhusu matokeo ya utakasaji si tu kwamba zilifanya mema kwa wengine, bali pia, kwa kiasi fulani, zilisababisha madhara kwa wengine, kwa kuanzisha matarajio yasiyo ya kimaandiko ambayo hayakuweza kutimia kwa wote na, kwa hivyo, kupitia kukata tamaa, zilisababisha mabaya kwa wale watu. Ilikuwa kosa kubwa kwa upande wao kudhani na kufundisha kwamba kujitolea kwa Bwana kulimaanisha katika kila hali kiwango kile kile cha uzoefu wa furaha tele. Wale waliozaliwa na wazazi Wakristo na kulewa chini ya mvuto mtakatifu wa nyumba ya Kikristo, wakifundishwa kuhusu mambo yote ya maisha kulingana na imani ya wazazi wao na mafundisho ya Neno la Mungu, na ambao, chini ya mazingira haya walikuwa wamewahi kutafuta kujua na kutenda mapenzi ya kimungu, hawapaswi kutarajia kwamba wakiwafikia umri wa utu uzima na kujitolea kwa Bwana kibinafsi,

wangejawa na furaha ileile isiyo na kikomo ambayo mtu mwingine angeweza kuipata, ambaye hadi wakati huo alikuwa amejihujumu, mgeni, mgeni mtarajiwa, na mgeni kwa mambo matakatifu. Mageuzi ya wa pili yange maana mabadiliko makubwa, na kugeukia Mungu kwa mtiririko wote wa maisha na nguvu zote zilizokuwa zikitoroka Mungu na kuingia katika dhambi na ubinafsi; lakini wa kwanza, ambao hisia, heshima na utii wao, tangu utotoni, ulikuwa umeelekezwa ipasavyo na wazazi wa kiungu kuelekea Bwana na haki yake, hawakuweza kuhisi mabadiliko ya ghafla au mapinduzi ya hisia, na hawapaswi kutarajia chochote kama hicho. Hawa wanapaswa kutambua kwamba, kama watoto wa wazazi waamini, walikuwa chini ya neema ya kimungu hadi wakati wa kuwajibika kwao binafsi, na kwamba kukubaliwa kwao wakati huu kulimaanisha idhini kamili ya uaminifu wao wa zamani kwa Mungu na utakatifu kamili wa vipaji vyao vyote, nguvu na ushawishi kwa ajili ya Bwana na ukweli wake na watu wake. Hawa wanapaswa kutambua kwamba kujitolea kwao kulikuwa ni "huduma yao inayofaa" tu; na wanapaswa kufundishwa kutoka kwa Neno kwamba, kwa kuwa wamewasilisha kikamilifu utu wao uliohalalishwa tayari kwa Mungu, sasa wanaweza kujitambulia kwa kiwango kikubwa zaidi kuliko hapo awali ahadi zile kuu na za thamani zisizohesabika za Maandiko—ambazo ni za wale waliojitolea na watoto wao pekee. Ikiwa, zaidi ya hayo, wanapewa ufahamu wa wazi zaidi kuhusu mpango wa kimungu, au hata mwanzo wake, wanapaswa kuona hili kama ushahidi wa neema ya kimungu kwao kuhusiana na wito wa juuing ya enzi hii ya Injili, na wanapaswa kufurahi katika hilo.

Kauli ya Mtume, "Tunaenenda kwa imani, si kwa kuona," inafaa kwa Kanisa lote la enzi hii ya Injili. Nia ya Bwana ni kukuza imani yetu—ili tujifunze kumtumaini pale ambapo hatuwezi kumtambua. Kwa kuzingatia hili, anaacha mambo mengi yasiyoeleweka kikamilifu, kadiri ya uwezo wa macho ya mwanadamu au hukumu yake, kwa kusudi kwamba imani ikue kwa namna na hadi kiwango ambacho kingekuwa vigumu ikiwa ishara na maajabu zingetolewa kwa hisia zetu za kidunia. Macho ya ufahamu wetu yanapaswa kufunguliwa kumwelekea Mungu kupitia ahadi za Neno lake—

[F143]

kupitia utambuzi na uelewa wa ukweli—ili kutuletea furaha ya imani katika vitu ambavyo bado havijaonekana, na ambavyo hatuvitambui kiasili.

Hata kufunguliwa kwa macho ya ufahamu wetu ni jambo la hatua kwa hatua, kama Mtume anavyoeleza. Anawaombea wale ambao tayari wako katika Kanisa la Mungu, wanaoitwa "watakatifu" au walio wakafishwa, kwamba macho ya ufahamu wao yafunguliwe, ili waweze kuelewa pamoja na watakatifu wote (kama hakuna wengine wanaoweza kuelewa) zaidi na zaidi urefu na upana na urefu na kina cha maarifa na upendo wa Mungu. Wazo hili, kwamba baraka za kiroho za Kiumbe Mpya, zinazofuata utakatifu wake, hazigusiwi na hisia zake za kidunia, bali ni kwa imani yake pekee, linaonyeshwa katika picha za Hema
—kipaa cha nje cha "Takatifu" ya kwanza kikificha yaliyomo ndani yake matakatifu, kikiwa kielelezo cha kweli za kina zaidi, hata kwa Walawi (mifano ya walio haki). Hiyo ingeweza kujulikana, au kuthaminiwa, tu na wale waliingia katika Patakatifu, kama wanachama wa Ukuhani wa Kifalme.*

Msisimko wa hisia ambao huwapata wengine kwa sababu ya asili yao, mara nyingi hupotea kwao kwa sababu hiyo hiyo; lakini uzoefu na baraka na furaha ambayo wanaweza kuwa nayo daima, ikiwa wanaendelea kuishi katika Bwana, wakitafuta kutembea katika nyayo zake, ni *furaha za imani* ambazo mawingu na matatizo ya kidunia haziwezi kuzififisha, na ambazo mapenzi ya kimungu hayataruhusu zifichwe katika mambo ya kiroho, isipokuwa, labda, kwa muda mfupi, kama ilivyokuwa kwa Bwana wetu alipokuwa msalabani alipopaza sauti, "Mungu wangu, Mungu wangu, umenitenda nini!" Kwa kuwa ilikuwa ni lazima Bwana wetu, alipochukua nafasi ya Adamu aliyehukumiwa, aonje uzoefu wote wa Adamu kama mwenzi, hivyo ilibidi apitie katika uzoefu huu ingawa kwa muda mfupi tu. Na nani atasema kwamba wakati kama huo wa giza haungeruhusiwa hata kwa wale wanaostahili zaidi miongoni mwa wafuasi wa Mwana-Kondoo? Hata hivyo, hakika uzoefu kama huo usingeruhusiwa kwa muda mrefu, na roho iliyomwamini Bwana katika wakati wa giza

---

*Tazama *Vivuli vya Hema vya Sadaka Bora*, uk. 117.

ingelipwa thawabu tele kwa mazoezi ya imani na uaminifu wakati wingu lilipopita na nuru ya uwepo wa Bwana ingeangaza tena.

Sababu tofauti ya giza linaloweza kupimika inapendekezwa na mshairi katika mistari:

Ee! asije wingu lolote lililozaliwa duniani
likakuficha machoni pa mtumishi wako!

Mawingu yanayokuja kati ya watoto wa Mungu waliojitolea kikamilifu na Baba yao wa Mbinguni na Kaka yao mkubwa kwa kawaida hutokana na vitu vya duniani—matokeo ya kuruhusu upendo kuelekea kwenye vitu vya kidunia badala ya kuuweka juu ya vitu vilivyo mbinguni; matokeo ya kupuuza kiapo cha kujitolea; kupuuza kutumia na kujitolea kabisa katika huduma ya Bwana; kuweka maisha yetu kwa ajili ya ndugu, au kufanya mema kwa watu wote tunapopata fursa. Wakati kama huo, macho yetu yakivutwa mbali na Bwana na mwongozo wake, mawingu huanza kukusanyika kwa haraka, na punde si punde nuru ya jua ya ushirika na imani na tumaini na matumaini hufunikwa kiasi. Huu ni wakati wa ugonjwa wa roho, wa wasiwasi. Bwana kwa neema huruhusu dhiki kama hiyo, lakini hatutenganishi na neema yake. Kujificha kwake uso wetu ni ili kuturuhusu kutambua jinsi hali yetu ingekuwa ya upweke na isiyoridhisha kama si kwa mwanga wa uwepo wake, unaong'arisha njia yetu na kufanya mizigo yote ya maisha ionekane nyepesi; kama mshairi alivyosema tena:

"Nikiwa nimeridhika kutazama uso
wake, Nikiwa nimejitolea yote kwa
mapenzi yake, Hakuna mabadiliko ya
majira wala mahali Yanayoweza kuleta
mabadiliko yoyote katika akili yangu;
Nikiwa nimebarikiwa na hisia ya upendo
wake, Jumba la kifalme lingekuwa kama
kichezeo;
Na magereza yangekuwa jumba la
kifalme, Kristo bado akiishi nami huko."

"Anayeponya Magonjwa Yako Yote"

"Mbariki Bwana, ee roho yangu, wala usisahau wema wake wote; Yeye husamehe maovu yako yote; Yeye huponya magonjwa yako yote; Yeye hununua uhai wako kutoka katika maangamizi; Yeye hukutia taji kwa fadhili na rehema; Yeye hukutosha kinywa chako kwa mema, Hata ujana wako unywezeshwa kama wa tai." ***Zaburi 103:2-5***

[F145]

Ingawa Bwana anaruhusu magonjwa kama yale tuliyoyataja hivi punde kuwajia Viumbe Wapya, yupo tayari kuwaponya wanapokuwa na mtazamo unaofaa wa moyo. Kiti cha enzi cha neema ya mbinguni kinapaswa kukaribiwa kwa ajili ya ugonjwa wa namna hiyo wa roho—unyangavu wa namna hiyo wa Kiumbe Mpya.

—ili maisha ya kiroho, nguvu na afya zirudi katika nuru ya neema ya kimungu. Himizo la Mtume ni kwamba "tuukaribie kiti cha enzi cha neema kwa ujasiri [kwa uhodari, kwa uhakika] ili tupate rehema, na kupata neema ya kusaidiwa wakati wa mahitaji." (***Ebr. 4:16***) Viumbe wote Wapya hupata uzoefu katika mstari huu; na wale wanaotumia fursa hizi ipasavyo huimarika na kuimarika zaidi katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake, hata vikwazo na udhaifu wao—uhitaji wao wa kuomba msaada na kushikilia kwa imani mkono wa Bwana—ni njia ya baraka ya kiroho kwao ambayo huwafanya wakue kwa namna ambayo wasingeweza kufanya kama wangeachiliwa kutoka kwa majaribu na taabu, na kama Bwana hangeondoa uso wake mng'aa kutoka mioyoni mwao wanapokuwa baridi au wamezidiwa au wanapopuuza haki zao za kiroho. Kila wakati Kiumbe Mpya anapopata ni lazima kutafuta rehema na msaada, anapata ukumbusho mpya wa umuhimu wa kazi ya upatanisho ya Mkombozi—akitambua kwamba kafara ya Kristo haikutosha tu kwa dhambi zilizopita—kwa dhambi ya Adamu na kwa dosari zetu binafsi hadi wakati tulipomwendea Baba kwa mara ya kwanza kupitia sifa za Mwana—bali, zaidi ya hayo, haki yake kwa sadaka yake moja kwa ajili ya wote, hufunika dosari zetu zote, za kiakili, kimaadili na kimwili, ambazo si zetu kwa hiari, kwa makusudi. Hivyo basi, Kiumbe Kipya ana ukumbusho wa daima katika safari yake yote katika njia nyembamba kwamba alinunuliwa kwa bei, yaani damu ya thamani ya Kristo; na uzoefu wake, hata katika kushindwa kwake, unaendelea kumkaribia Bwana kwa kuthamini kazi yake ya zamani kama Mwokozi na kazi yake ya sasa kama Msaidizi na Mwokozi.

Hata hivyo, Viumbe Wapya wengi hawajajifunza jinsi ya kushughulikia magonjwa haya ya roho na badala yake wanapendelea kujisemea—"Nimeshindwa tena. Siwezi kukaribia kiti cha enzi cha neema ya mbinguni hadi nitakapokuwa nimeonyesha

kwa Bwana nia zangu njema kwa kupata ushindi." Hivyo basi wanahairisha kile kinachopaswa kuwa hatua yao ya kwanza kabisa. Wakitafuta kwa nguvu zao wenyewe kupata ushindi, na fikra zao zikiteswa na udhaifu wao wa awali, hawako katika hali nzuri ya "kupigana vita vyema vya imani" na mwili wao wenyewe au Adui, na kushindwa ni jambo la uhakika; na pamoja nalo kutakuwa na kuacha taratibu kumwomba Bwana, na kujisalimisha zaidi kwa mawingu yanayowazuia kuona neema ya Mungu. Hawa mawingu hatimaye huanza kuyaona kama yasiyoepukika *kwao*.

Njia kinyume kabisa inapaswa kufuatwa: Mara tu pale ambapo kosa la neno, kitendo au tendo limetambuliwa na madhara kwa mwingine yamefidiwa kadri iwezekanavyo, kiti cha neema kinapaswa kutafutwa mara moja—kikitafutwa kwa imani, bila shaka yoyote. Hatupaswi kumfikiria Bwana wetu anataka kutupatia kosa, wala kuwa na mwelekeo wa kutuhukumu vikali; bali, kinyume chake, tunapaswa kukumbuka kwamba wema na rehema zake ni kubwa kiasi kwamba alihamasika kuandaa ukombozi *wakati bado tulikuwa wenye dhambi*. Hakika, baada ya kuwa tumekuwa watoto wake na kuzaliwa kwa roho, na tunatafuta, hata kama juhudi zetu bora zinatetelema, kutembea katika njia zake—kwa kufuata roho, si kwa kufuata mwili—katika hali kama hizo upendo wake lazima utatupita kwa wingi kuliko hata tulipokuwa "watoto wa ghadhabu kama wengine." Tunapaswa kukumbuka kwamba kama vile baba wa kawaida wa kidunia anavyowahurumia watoto wake, ndivyo Bwana anavyowahurumia wale wanaomheshimu. Tunapaswa kuwafikiria marafiki zetu bora wa kidunia na huruma, upendo na msamaha wao, na kutoa mlinganisho, na kufikiria kwamba Mungu angekuwa mwema na mwaminifu zaidi kuliko viumbe wake wote bora. Yeye hualika imani na ujasiri kama huo—na huzawadia. Wote waliokuwa na imani ya kutosha kumjia Bwana hapo awali, wana imani ya kutosha kumjia yeye siku baada ya siku na majaribu yao, matatizo na mapungufu yao, ikiwa wataka. Ikiwa wataruhusu mawingu kuja katikati, na kukataa mwaliko wa Neno wa kuja kwenye kiti cha enzi cha neema kwa ajili ya amani na upatanisho uliorejeshwa, hatimaye watahesabiwa kuwa hawastahili nafasi miongoni mwa

darasa maalum ambalo Bwana analichagua: "Baba anawatafuta wale watakaomwabudu"—wale wanaompenda na kumwamini. "Bila imani haiwezekani kumfurahisha." "Hii ndiyo ushindi unaoshinda ulimwengu, yaani, imani yetu." ***Yohana 4:23***; ***Ebr. 11:6***; ***1 Yohana 5:4***

Bila shaka, kuna ugumu njiani, lakini Bwana hutoa msaada na ushauri unaohitajika, katika Neno lake na katika wale ndugu aliowaweka katika mwili kwa kusudi hili hasa. (***1 Kor. 12:18***) Ni msaada, kwa mfano, kuona hasa wapi upo upotovu wa mkondo uliotajwa—kuona kwamba, kucheleweshe ziara yetu kwenye kiti cha enzi cha neema ili kupata rehema, hadi tuweze kuleta kitu mikononi mwetu kujihesabia haki, ni kuonyesha kwamba hatuelewi kikamilifu somo kuu ambalo Mungu amekuwa akifundisha kwa karne nyingi; yaani, kwamba sote hatujafikia ukamilifu, na kwamba hatuwezi kufanya mambo tunayotaka; kwa hiyo, ilikuwa ni lazima Mwokozi aje kwa kusudi la kutuinua. Yeye anayejaribu kujihesabia hujaribu jambo lisilowezekana, na kadiri anavyojifunza hivyo mapema ndivyo inavyokuwa bora zaidi. Hesabu zetu na Bwana zinapaswa kuwa za kila siku; na kama ugumu ni mkubwa au mdogo tu, na moyo wa mtu aliyejitolea ni mnyenyekevu sana na umezoea ushirika wa daima na Bwana, atapata baraka katika kujitenga na kwenda kwenye kiti cha neema mara moja tu ugumu wowote unapojitokeza, bila hata kusubiri mwisho wa siku. Lakini kwa hakika hakuna kinachopaswa kuachwa hadi kesho, wakati kiti cha enzi cha neema kiko wazi kwetu wakati wote; kukipuuza kungekuwa ni kuonyesha tabia inayokinzana na ile ambayo Neno la Bwana linafundisha.

Ugumu ambao wengine hukumbana nao ni kwamba, baada ya kufika kwenye kiti cha neema hawatambui baraka wanayoitafuta—msamaha wa dhambi na upatanisho na Baba. Ugumu wao unaweza kuwa mmoja kati ya vitatu:

(1) Huenda wakakosa imani; na kwa kuwa Bwana hushughulikia mambo kwa mujibu wa imani katika wakati huu, hakuna kinachoweza kupatikana bila imani. "Kwa kadiri ya imani yako, likuwe kwako." (2) Ugumu wao unaweza kuwa kwamba hawajarekebisha uovu walioufanya na wanaoukiri; kwamba wamekuwa

hawajafidia madhara waliyomfanyia mwingine; au kwamba, ikiwa kosa limekuwa dhidi ya Bwana, wanatafuta amani bila kumwungama na kuomba msamaha wake. (3) Katika visa vingi vya aina hii tulivyoona, ugumu umekuwa kwamba waombaji hawakuwahi kumtolea Bwana *utakatifu* unaofaa; walikuwa wanatafuta amani na furaha ya kimungu na nuru ya neema—wakitafuta baraka zinazowakilishwa katika mwanga wa Mwenge wa Dhahabu na katika Mikate ya Maonyesho ya Hema la Mkutano, wakati kwa kweli walikuwa bado nje ya vitu hivi, nje ya kujitolea—kwa hiyo, nje ya Ukuhani wa Kifalme—wakawa tu Walawi ambao hadi sasa wamepokea neema maalum au haki ya kipekee ya wakati huu bure.

Tiba sahihi kwa ukosefu wa imani ingekuwa ni kukuza imani hiyo kupitia kusoma Neno la Mungu, kutafakari juu ya wema wake uliopita na wa sasa, na kujitahidi kutambua kwamba yeye ni mwenye neema, "kupita kiasi" zaidi ya tunavyoweza kuomba au kufikiria. Tiba ya ugumu wa pili itakuwa ni msamaha wa haraka, kamili, na wa kina, na, kadiri iwezekanavyo, kurekebisha kosa au kufidia hasara, na kisha kurejea kwenye kiti cha enzi cha neema ukiwa na uhakika kamili wa imani. Tiba ya ugumu wa tatu itakuwa ni kufanya utakatifu kamili ambao Bwana anautaka kwa wote watakaofurahia fursa na mipango maalum ya enzi hii ya Injili.

Kundi jingine la wale waliojitolea, lakini walio wagonjwa kiroho, linahitaji kuzingatiwa. Wale ambao, kwa dhahiri, wamehalalishwa kwa imani na ni wakweli katika kujitolea kwao, wanaonekana kufanya maendeleo kidogo au hakuna kabisa katika kudhibiti mwili wao. Hakika, katika baadhi ya matukio, inaonekana kwamba imani yao katika wema na rehema za Mungu, kwa kuondoa vizuizi vya hofu, imewaacha wakiwa wamewazi zaidi kwa majaribu kupitia udhaifu wa mwili kuliko walivyokuwa mwanzoni—wakati walipokuwa na maarifa machache kumhusu Bwana. Hawa wana uzoefu ambao ni wa majaribu makubwa, si kwao wenyewe tu, bali pia kwa kaya nzima ya waumini wanapokutana nayo; maisha yao yanaonekana kuwa ni mfululizo wa kushindwa na majuto, baadhi yake kando

[F149]
mstari wa kutokuwa na uthabiti kifedha, wengine katika mstari wa makosa ya kimaadili na kijamii.

Tiba ya hali hii ni ipi? Tunajibu kwamba wanapaswa kufahamishwa waziwazi kwamba Uumbaji Mpya hautakuwa na wale *wanaoahidi* tu kujinyima na kujitoa mhanga katika mambo ya kidunia na kutotembea kulingana na mwili bali kulingana na Roho; bali wale ambao, kwa sababu ya uaminifu katika jitihada za hiari za *kutimiza* agano hili, watahesabiwa kuwa washindi na yeye asomaye mioyo. Wanapaswa kufundishwa kwamba njia sahihi ya utendaji kwa wote waliojitolea ni kwamba, wakiwa wamefanywa huru na Mwana, wanapaswa kuwa na shauku kubwa ya kupata baraka zote zinazohusiana na neema ya kimungu, kiasi kwamba kwa hiari watajifanya watumwa—wakijitia chini ya vizuizi fulani, vikwazo, na utumwa, kwa upande wa maneno yao, tabia zao, mawazo yao—wakitamani kwa dhati kutoka kwa Bwana katika maombi msaada aliowaahidi, ulioonyeshwa katika maneno yake kwa Mtume, "Neema yangu ikutosha kwako; nguvu zangu hutimizwa katika udhaifu." Kila wanapogundua kuwa wamevunja sheria, hawapaswi tu kurekebisha makosa kwa wale waliodhulumiwa, bali pia wanapaswa kukiri kwa Bwana, na kwa imani wapate msamaha wake—wanapaswa kuahidi bidii zaidi kwa siku zijazo, na wanapaswa *kuongeza vikwazo vya uhuru wao wenyewe* kulingana na udhaifu uliobainishwa na kushindwa kwao hivi karibuni.

Hivyo basi, kwa kuamka na kuomba, na kuweka walinzi juu ya matendo na maneno ya maisha, na kuleta "kila wazo mateka" kwa mapenzi ya Mungu katika Kristo (***2 Kor. 10:5***), hakika haitachukua muda mrefu kabla ya waweza kujihakikishia wenyewe na ndugu pia kuhusu uaminifu wa *mioyo* yao, na kutembea katika maisha kwa tahadhari kiasi kwamba wote waweze kutambua, si tu kwamba wamekuwa na Yesu, bali pia kwamba wamejifunza kutoka kwake, na wamekutafuta na kutumia msaada wake katika kupata ushindi dhidi ya udhaifu wao. Hali za ndugu au dada wa aina hiyo zingeingia chini ya kile Mitume anachokiita "kutembea kwa mpangilio mbovu"—si kwa kufuata mfano wa Bwana na mitume. Katika sura nyingine

[F150]

tutaona mwongozo wa Bwana kuhusu jinsi wale dhaifu katika mwili na wanaoleta aibu na kashfa kwa ajili ya Bwana wanavyopaswa kutendewa na ndugu.

Hapa tunabainisha, hata hivyo, kwamba maadamu wanatoa ushahidi wa toba kwa ajili ya mkondo wao usio sahihi na tamaa ya moyo wa kutembea katika njia sahihi na wa imani na tumaini linaloendelea kwa Bwana, wanapaswa kuheshimiwa kama ndugu—ingawa inaweza kuwa muhimu kuweka mipaka kwa ushirika nao hadi watakapotoa uthibitisho fulani wa nje, unaoonekana, wa nguvu ya neema katika mioyo yao katika kuzuia udhaifu wao wa kimwili. Hata hivyo, bado wanapaswa kuhimizwa kuamini kwamba Bwana ni mwenye rehema sana kwa wale wanaomwamini na ambao mioyoni mwao wanatamani njia zake, ingawa hawawezi kuhimizwa kutarajia kwamba watawahi kuhesabiwa kuwa wa darasa la washindi isipokuwa wakawa na bidii sana katika shauku yao kwa ajili ya haki kiasi kwamba nyama yao itaonyesha ushahidi wa kutosha wa utiifu wake kwa Akili Mpya.

Tumewaona baadhi ya watu wa Bwana waliojitolea katika hali ya uchanju na njaa—wakitamani sana ujaaji wa ushirika naye, lakini wakikosa mafundisho muhimu kuhusu jinsi unavyopaswa kupatikana na kudumishwa. Ni kweli, walikuwa na Biblia; lakini umakini wao uliondolewa kutoka hapo na wakajifunza kutegemea zaidi walimu na katekisimu, n.k., wakikimbilia desturi za wanadamu na siyo Akili au Roho ya Mungu, na hivyo, wamekosa lishe sahihi ya kiroho. Matokeo yake ni kwamba wamehisi kutoridhika na ibada ya kimafumbo, na bado hawakuijua jinsi ya kumkaribia Bwana kwa moyo wao wote, kwa sababu hawakuijua wema wake na utajiri wa neema yake katika Kristo Yesu, wala mpango mkuu wa wokovu kwa ulimwengu hivi karibuni, wala wito wa Kanisa kwa Asili Mpya. Hali hii ya njaa inahitaji, kwanza kabisa, "maziwa safi ya Neno," na baadaye "nyama imara" ya ufunuo wa kimungu. Wapendwa wa namna hii hawapaswi kudharauliwa wala kupuuzwa hata ingawa, baada ya kutambua

[F151]

utupu wa ukanamani kwa ujumla, wamekuwa na mwelekeo wa kutafuta kitu kingine ili kuridhisha njaa ya mioyo yao—kitu cha burudani za kidunia, n.k. Tumewajua baadhi ya watu wa kundi hili ambao walikuwa wamejizoesha kuonekana hawana kujali mambo ya kiroho baada ya kujaribu bure katika njia mbalimbali kupata kuridhika kiroho; lakini walipopokea "Ukweli wa Sasa" walichanua katika neema za kiroho na maarifa kwa namna ya ajabu sana. Tunaamini kuna wengi zaidi wa namna hii katika madhehebu mbalimbali, na kwamba ni haki ya wale waliopokea nuru ya Ukweli wa Sasa kuwasaidia kutoka gizani kuingia katika nuru ya ajabu; kutoka njaa ya kiroho hadi wingi usio na kiasi wa neema na ukweli. Lakini ili kutumiwa na Bwana kuwabariki watu kama hao, ni lazima hekima na neema kutoka juu zitafutwe katika Neno, na kwamba hizi zifanywe kazi kwa wema, uaminifu na uvumilivu.

Uhalali wa Awali Hutangulia Utakatifu

Tumeona kwamba uhalali wa awali si tu idhini ya kiakili kwa ukweli kwamba Kristo alikufa kama Mkombozi wa mwanadamu na kwamba baraka fulani za upatanisho na Mungu hivyo zilihakikishiwa kwa jamii ya wanadamu, bali pia, ili kuwa muumini aliye halali, kunahitajika kiwango fulani cha *kujitolea*. Uhalali huo unadokeza utambuzi kwamba dhambi ni uovu uliokithiri (***Warumi 7:13***), na tamaa ya kuiacha—kuachiliwa kutoka kwa nguvu yake na pia kutoka kwa adhabu zake—tamaa, kwa hiyo, ya kuwa mtu mwema kwa muafaka na Muumba mwenye haki na kwa kuzingatia sheria zote za haki. Aidha, unadokeza kwamba muumini ameweka akili yake, mapenzi yake, *kufuata haki* katika mambo yote ya maisha. Imani kwa Yesu, ikisindikizwa na kujitolea kama huko, hutoa uhalali wa awali, lakini haimaanishi kafara. Mungu ana haki ya kudai kwamba viumbe vyake vyote vithibitishe haki na kuchukia uovu, la sivyo wajione wageni kwake—maadui zake. Lakini Mungu haitaji kwamba tufanye *kafara* ya maisha yetu katika huduma yake,

[F152]
wala kwa sababu nyingine yoyote. Hivyo basi, dhabihu imeonyeshwa katika Maandiko kama tendo la hiari—haikutakiwi na sheria, ingawa ni, kama Mtume anavyotangaza, "ibada inayofaa," na anatusihi—"Basi nawaomba, ndugu zangu, kwa rehema za Mungu, mtolee miili yenu dhabihu iliyo hai, takatifu, inayompendeza Mungu; ndiyo ibada yenu inayofaa." ***Warumi 12:1***

Kwa wengine, kujitolea kwa ajili ya dhabihu kunaweza kufuata muda mfupi baada ya kufikia imani kwa Bwana na tamaa ya kutembea katika njia zake za haki; lakini ni lazima kufuata, haiwezi kuja kwanza, kwa sababu, kama tulivyoona tayari, ni lazima tuwe tumehalalishwa angalau kwa njia ya imani kabla ya kuweza kuwa na uhusiano wowote na Mungu, au kufurahia ushirika naye kwa namna yoyote ile. Kwa wengine, hali hii ya kuhesabiwa haki hufikiwa na kufuatwa muda fulani kabla hata ya kufikiria kujitolea *kikamilifu*, au kafara ya maslahi ya kidunia kwa Bwana na kwa ajili yake. Lakini, katika hali za sasa, wale wanaoanza kutembea katika njia ya kuhesabiwa haki, njia ya haki, njia ya maelewano na Mungu, hawatatembea mbali sana katika njia hii kabla ya kukumbana na upinzani, ama kutoka ndani, au kutoka ulimwenguni, au kutoka kwa Adui.

Wanagundua kuwa njia ya haki ni inayopanda taratibu, ikawa na mwinuko zaidi, na ngumu zaidi. Kuendelea katika njia hii ya haki, katikati ya hali za sasa za dhambi, hatimaye kutahitaji *dhabihu* ya maslahi ya kidunia, tamaa za kidunia, urafiki wa kidunia, n.k. Hapa ndipo njia zinatengana: ile moja, njia ya juu inayoelekea kwenye utukufu, heshima, na uzima usio na mwisho, inaweza kuingiliwa tu kupitia lango dogo la unyenyekevu, kujikana na kujitoa dhabihu. Ukiingiliwa, utaonekana kuwa njia yenye magumu, ambayo, hata hivyo, roho wasaidizi wasioonekana huwasaidia wasafiri; na ambayo ahadi za neema za Kristo, Kiongozi, huangaza hapa na pale kwa ajili ya kuwatiia moyo, zikihakikisha neema ya kutosha, na msaada hadi mwisho wa safari; na uvumilivu utaonyesha mambo yote yakishirikiana kwa ajili ya mema yao ya juu zaidi, uanachama wao wa mwisho katika Uumbaji Mpya na ushiriki katika kazi ya utukufu ya Ufalme wa Miaka Elfu.

[F153]

Katika lango hili, linaloashiria *kujitolea kikamilifu* hata kufikia kafara, waumini wengi waliohalalishwa kwa njia ya majaribio husimama kwa muda kidogo wakihesabu gharama kabla ya kuingia, wakisikiliza sauti ya mwaliko kutoka kwa Neno, na kuimarisha mioyo yao ili kuanza safari hiyo chini ya dhamana zake njema.

Nje ya lango hili kuna njia nyingi za pembeni, ambazo wengi waliofika hapa wamejaribu kutafuta njia rahisi ya kufikia utukufu, heshima, na usiokufa—lakini yote ni bure. Kuna mamia ya njia hizi za pembeni, baadhi zikipanda kidogo na kuashiria kiwango fulani cha kujinyima; nyingine zikishuka zaidi na zaidi kuelekea baraka na matarajio ya dunia. Hata hivyo, katika njia hizi potofu hakuna ahadi za kutia moyo zinazopatikana, ambazo ni za wale tu wanaoingia lango la chini la kujitolea—kwenye "njia nyembamba" ya ushirika na Bwana wao katika kuachana na tamaa za kidunia ili kufikia uhusiano wa karibu na Kristo Yesu katika utukufu utakaofuata.

Furaha na amani hutokana na wakati wa kuamini Bwana, kukubali upatanisho wake, na azimio la kufuata wema na kuepuka dhambi. Furaha na amani hii ni kamilifu hadi lango la chini la njia nyembamba lifikiwe; lakini wakati kutafuta wema kunahusisha kujinyima na kujitoa kafara, na kafara hii haitolewi, na lango la chini haliingwi, furaha na amani ya kibinadamu hupungua. Hata hivyo, hawatakatizwa kabisa, kwa kitambo, wakati muumini mwaminifu anapotafuta njia nyingine za kutumikia haki, akiipenda bado, na kuithamini bado neema ya kimungu, lakini akijizuia na kukataa kwa kupuuza kuingia humo. Ujazo wa furaha na amani hauwezi kuwa sehemu ya watu wa namna hiyo, kwa maana wakati wote wanatambua kwamba kujitolea kikamilifu kwa kila nguvu zao kwa Bwana kungekuwa tu "huduma inayofaa," utambuzi wa busara na malipo kwa fadhili za kimungu ambazo tayari wamezipokea katika msamaha wa dhambi.

Wengi huendelea kwa miaka mingi katika mtazamo huu, huku wengine wakipotea katika njia za ulimwengu. Hakuna hata mmoja anayekuwa

[F154]

wagombea wa Uumbaji Mpya isipokuwa wakiingia langoni la chini la kujidhabihu. Bwana, kwa muda mrefu, hawaondolei watu hawa katika haki maalum, ambazo zimewekwa kwa lengo la kuwapeleka kwenye langoni la unyenyekevu; hata hivyo, kwa kupuuza kuingia humo, wanakiri kwa vitendo kwamba wamepokea "neema ya Mungu [msamaha wa dhambi na kuwaleta hadi langoni hili] bure"; kwa sababu, wakiwa wamefikia hali hii, wanakataa au kupuuza kutumia "tumaini moja la wito wetu." Bwana angeweza kusema ipasavyo kwa wale—Ninaondoa kutoka kwenu mara moja haki zote maalum za kila aina. Hamkuwa na haki zaidi ya neema yangu kuliko walimwengu wengine, na mtapata haki na fursa zilezile ambazo ninakusudia kuwapa wanadamu wote wakati wa Enzi ya Miaka Elfu; lakini hakuna haki maalum zaidi, rehema, uangalizi, umakini, n.k., kutoka kwangu katika maisha haya ya sasa, wala upendeleo katika maisha yajayo—lakini yeye hafanyi hivi mara moja na huwa na subira ya muda mrefu kwa wengi.

Ahadi kuu na za thamani sana za Neno la Bwana—kama vile, kwa mfano, zile zinazotuhakikishia kwamba "mambo yote yafanya kazi pamoja kwa wema kwa wale wanaompenda Mungu"—zitatumika tu kwa wale ambao wamepewa neema ya Mungu na kupelekwa kwenye langoni la chini la kujidhabihu, na wameingia humo kwa furaha, kwa maana ni wao tu *wanaompenda Mungu* kwa kiwango cha juu kabisa—zaidi ya nafsi zao. "Vyote ni vyao, kwa maana wao ni wa Kristo, na Kristo ni wa Mungu." Wameingia shule ya Kristo, na maagizo yote, himizo, na nidhamu za maisha pamoja nao vitasimamiwa ipasavyo, kwa ajili ya maandalizi yao ya mwisho kwa Ufalme. Lakini masomo na maagizo na baraka kama hayo si kwa ajili ya wale wanaokataa kuingia shule—wanaokataa kuweka mapenzi yao chini ya mapenzi ya Mwalimu mkuu.

Kwa kusema kweli, wale wanaopokea neema ya Mungu bure hawana msingi unaofaa wa kumkaribia Bwana hata katika maombi; kwa maana kwa nini mtu yeyote anapaswa kutarajia utunzaji maalum na haki maalum kwa Bwana huku akipuuzia kutoa shukrani inayostahili kwa baraka ambazo tayari amepokea? Je, anapaswa kufikiri kwamba, kwa sababu tayari amepokea baraka kutoka kwa

[F155]

Bwana kwa hekima na haki ya muda, Bwana angekuwa amefungwa kumpa neema zaidi? Je, asingefaa badala yake kufikiri kwamba, kwa kupokea baraka hizi za Bwana juu na zaidi ya neema ya jumla iliyotolewa hadi sasa kwa kizazi kilichoekombolewa, tayari amepata zaidi ya sehemu yake?—kwamba akishindwa kuendelea kwa muafaka na mapenzi ya Bwana, anapaswa badala yake kutarajia kwamba rehema na fadhili zaidi za kimungu zingevuka hadi kwa wale ambao hadi sasa hawajapata fursa kubwa kama hiyo, na ambao, kwa hivyo, hawakuidharau kwa kiwango sawa ofa ya neema ya Bwana? Bali Bwana ni mwenye huruma nyingi na rehema kuu, na, kwa hiyo, tunaweza kutarajia kwamba maadamu yeyote atakaendelea kuwa na msimamo wa imani, Bwana hatawatupa kabisa.

Tiba gani kwa wale wanaojikuta katika hali hii, na wanaotamani kumilikiwa kikamilifu na Bwana na kupokea baraka zake kikamilifu? Tunajibu kwamba njia yao inapaswa kuwa kujitolea kikamilifu kwa Bwana, wakikabidhi kwake mapenzi yao kuhusu mambo yote—malengo yao, matumaini yao, matarajio yao, mali zao, na hata mapenzi yao ya kidunia vyote vinapaswa kukabidhiwa kwa Bwana; na badala yake wanapaswa kukubali, kama sheria ya kuwepo kwao na kanuni ya mwenendo wao wa baadaye, mwongozo wa Neno lake na Roho yake na Matunzo yake; wakihakikishiwa kwamba haya yatawapatia, si tu matokeo ya utukufu zaidi kuhusu maisha yajayo, bali pia baraka kuu za moyo katika maisha ya sasa.

Watafanyaje hivi? Tunajibu kwamba inapaswa kufanywa kwa dhati, kwa heshima, katika maombi—mkataba ufungwe rasmi na Bwana na, ikiwezekana, kwa sauti inayosikika; na neema, rehema na baraka za kimungu ziombwe, kama msaada unaohitajika katika kutekeleza dhabihu hii.

Na nini kifanyike ikiwa wapo wanao "tafuta Mungu," lakini hawajisikii kuwa tayari kikamilifu kufanya kujitolea huku kamili kwa mapenzi yake? Tunajibu kwamba wanapaswa kumwendea Bwana katika maombi kuhusu jambo hilo, na kuomba baraka yake juu ya kusoma Ukweli, ili waweze kuona zaidi na zaidi, kwanza, busara ya huduma; pili,

[F156]

uhakika wa baraka itakayotokana nayo; na, la tatu, uaminifu wake katika kutimiza ahadi zote za neema za msaada na nguvu zilizotolewa kwa kundi la kujitolea. Wanapaswa pia kuomba kwamba Bwana awasaidie kutathmini na kuthamini vitu vya duniani ipasavyo—ili waweze kutambua na, ikibidi, kupata uzoefu, jinsi vitu vyote vinavyohusiana na ubinafsi wa wakati huu vinavyopita na kutotosheleza, na vitu ambavyo akili ya asili inavitamani—ili waweze hivyo kutoa dhabihu na kuthamini fursa ya kuweka upendo wao juu ya vitu vya juu na si juu ya vitu vya chini, na vya kujitolea vitu vya chini kwa ajili ya vile vya juu.

Hoja nyingine inajitokeza hapa: Kwa kuzingatia kwamba "wito wa juu" umefungwa, na kwamba, kwa hivyo, mtu anayejitolea hawezi kuwa na uhakika kamili wa kupata fursa ya kufikia zawadi ya asili mpya na utukufu wake, heshima na usuli—je, hii ingeleta tofauti gani kuhusiana na kujitolea? Tunajibu kwamba haipaswi kuleta tofauti yoyote: kujitolea ni njia pekee ya busara na inayofaa kwa watu wa Bwana hata hivyo—kujitolea kikamilifu kutahitajika kwa wale watakaotaka kuishi na kufurahia baraka za enzi ya Milenia—hakuna chochote kingine kinachokubalika. Kuhusu fursa na zawadi zitakazopatikana: tayari tumeeleza kwamba, kwa ufahamu wetu, wengi bado wataruhusiwa kupata haki za "wito wa juu," kuchukua nafasi za wengine ambao tayari wamejitolea lakini hawatakimbia "ili kupata" zawadi, na kwa hiyo, watahesabiwa nje ya mbio. Lakini, tunaweza kuwa na uhakika, hakuna hata mmoja atakayepewa haki hizo isipokuwa kwanza awe ameingia katika lango hili la chini la kujitolea na kujinyima.

Pengine imekuwa kweli kwa wote waliopitia lango hili la chini, kwamba hawakuyaona waziwazi na kuyaelewa kikamilifu baraka kuu na tele ambazo Mungu amewawekea Watu wake wa Uumbaji Mpya watiifu; mwanzoni waliona tu huduma yao inayofaa, na baadaye wakajifunza zaidi kuhusu urefu, upana, urefu na kina cha wema wa Mungu na haki zao za wito wa juu. Ndivyo ilivyo kwa wale

wanapoingia sasa: hawawezi kuthamini kikamilifu mambo ya mbinguni, ya kiroho hadi kwanza wafikie hatua ya kutekeleza huduma yao inayokubalika katika kujitolea kamili. Na tunaweza kuwa na uhakika kwamba yeyote anayejitolea na kutoa dhabihu kamili ya nafsi yake kwa ajili ya kazi ya Bwana, baada ya kundi la mbinguni kukamilika, atagundua kwamba Bwana bado ana baraka nyingi za aina nyingine za kuwapa; na kwamba baraka zake zote ni kwa ajili ya wajitoleaji, wanaojitoa dhabihu hao. Huenda wakahesabiwa pamoja na watakatifu wa kale waliokuwa na tabia ya kujitoa iliyompendeza Mungu, kabla ya kuanza kwa "wito mkuu."

Mawazo Potofu Kuhusu Utakatifu

Kwa kuzingatia mkanganyiko wa jumla wa fikra ulioenea miongoni mwa Wakristo kuhusu mpango wa kimungu, na haki na utakatifu vinavyotakiwa katika Maandiko, haishangazi kwamba mkanganyiko mkubwa upo. Mtazamo mmoja potofu—unaoshikiliwa, hata hivyo, na sehemu ndogo kiasi ya watu wa Bwana, lakini kwa uharibifu mkubwa kwao wenyewe—ni dai la utakatifu *halisi* na ukamilifu, unaoonyeshwa wakati mwingine katika kauli ya wafuasi wake kwamba "hawajatenda dhambi kwa miaka mingi," n.k. Hawa wanafanana na Mafarisayo wa enzi za Bwana wetu, ambao "walijiamini kuwa wao ni wenye haki, na waliwadharau wengine," na ambao, wakiwa na hisia hii ya kujiona wao ni wenye haki, walipuuza haki na rehema zilizowapatia na Bwana katika kazi yake ya ukombozi.

Hata hivyo, watu hawa wanaoitwa "Watu wa Utakatifu" na "Watu Wasio na Dhambi," akili zao zimekengeushwa kwa kiasi kikubwa na kosa hili kutoka kwa imani kwa Bwana—imani katika kazi yake ya ukombozi—kuamini katika haki ya kafara yake, n.k.; maana kwa nini wategemee haki yake au neema yake ikiwa wanaweza na wanatii sheria ya kimungu kikamilifu? Ugumu mmoja unaowapelekea msimamo wao ni ukosefu wa heshima kwa Bwana, na mwingine ni kujithamini kupita kiasi. Heshima inayostahili kwa Bwana ingewaonesha ukuu wake, utukufu wake na,

kama kiwango chake cha utakatifu, ukamilifu wa tabia yake mwenyewe; na kujithamini kwa usahihi kungewahakikishia haraka (kama inavyowahakikishia wengine) kwamba wanakosa sana kiwango cha kimungu kwa neno, kwa tendo na kwa wazo.

Kundi jingine la wale wanaoitwa "Watu wa Utakatifu" hawaendi kwa ukali uleule katika suala hili la kudai kutokuwa na dhambi, lakini, wakitambua kutokukamilika, wanadai utakatifu, utakaso kamili, n.k., kwa msingi wa kutafuta kuepuka dhambi—kuishi bila dhambi, n.k. Kama ilivyoonyeshwa tayari, tunakubaliana kikamilifu na wazo kwamba wote waliojitolea kweli lazima watake kuepuka dhambi kadiri ya uwezo wao. Kosa la wale tunaowakosoa ni kwamba wanafikiri kuwa kuepuka dhambi hili ndilo lengo na kusudi pekee la kujitolea kwao. Wameielewa vibaya suala hili kabisa: kiumbe chochote cha Mungu hakuwahi kuwa na haki ya kuadhili; na, kwa hivyo, kujiepusha na dhambi—kutokana na kile ambacho hakuwa na haki ya kukifanya—hakuwezi kwa maana yoyote ile iitwe au kuchukuliwa kama "*sadaka*." Neno la Mungu halituagizi mahali popote kujitoa kwa dhambi. Marafiki hawa wapendwa, ambao hawendi mbali zaidi ya kujitoa kwa namna hiyo ili kuepuka dhambi, wamefika tu pale ambapo wote waliothibitishwa wanapaswa kufika; na bado hawajaingia katika lango la chini la kujidhabihu, ambalo linamaanisha kuachana na vitu vile ambavyo ni *vya haki*, *halali* na vinavyofaa—kuvitoa kwa hiari ili tuweze kumtumikia Bwana na kusudi lake vyema zaidi.

Kristo alitupatia ukombozi

Neno ukombozi hapa linatumiwa kwa maana ya ukombozi, wokovu, kama matokeo ya kazi ya ukombozi—matokeo ya fidia, au bei inayolingana iliyolipwa. Wazo lililomo katika neno hili linatupeleka hadi mwisho kamili wa ushindi wa Kanisa, hali ya kuzaliwa kikamilifu ya Uumbaji Mpya—ingawa katika andiko letu linaweza kutumika ipasavyo pia kwa wokovu wa kati na wa mara kwa mara wa waumini katika njia nyembamba, unaofikia kilele chake katika wokovu "kamili kabisa" katika utukufu, heshima na kutokufa wa Ufufuo wa Kwanza.

[F159]

Mtume anatuhakikishia kwamba sadaka ya Bwana wetu imetupatia "utoleo la milele," ikikamilisha ukombozi wa milele kutoka utumwa wa dhambi, na kutoka kwa adhabu yake—mauti. (***Ebr. 7:25; 9:12***) Ni kweli, ukombozi huu ni kwa ajili ya ulimwengu wote; na Bwana wetu hatimaye atawahakikishia wote watakaopatana na mahitaji ya kimungu *ukombozi wa milele* kutoka kwa dhambi na adhabu yake—mauti; lakini, kama tulivyoona tayari,* ukombozi huu wa milele, ambao katika enzi ijayo utafanywa kuwa wa ulimwengu wote, kwa kuwafikisha wote katika maarifa ya kweli na chini ya utawala wa Ufalme wa Mungu, kwa sasa unatumika tu kwa nyumba ya imani—na kati ya hawa, kikamilifu tu kwa wale wanaotembea kwa kujitolea sasa katika nyayo za Kuhani Mkuu kama wanachama wa "Ukuhani wa Kifalme." Ukombozi wao wa milele" kutoka kwa dhambi na kifo utakuwa kama wanachama wa Uumbaji Mpya, waliotawazwa kwa utukufu, heshima, na usiokufa.

Hebu tuchunguze maandiko mengine ambapo neno lile lile la Kigiriki *Apolutrosis* (utoaji, wokovu) limefasiriwa kama fidia. Bwana wetu, akituashiria wokovu utakaoletezwa kwetu kupitia Ufufuo wa Kwanza, anawaambia wengine wanaoishi mwishoni mwa enzi, wanaoona dalili fulani za nyakati, "Inueni vichwa vyenu: kwa maana *ukombozi* wenu umekaribia." (***Luka 21:28***) Mtume, akizungumza na kundi lile lile la Viumbe Wapya, anawahimiza, akisema, "Msimkasirisheni Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye kwa yeye mmefungiwa muhuri hata siku ya *ukombozi*." (***Efe. 4:30***) Katika maandiko haya, pia, haturejelewi kwa kazi ya ukombozi iliyokamilika katika dhabihu ya Bwana wetu, bali kwa matokeo ya kazi hiyo kama yatakavyokamilika katika kukamilishwa kwa Kanisa, ambalo ni mwili wake, katika Ufufuo wa Kwanza. Katika waraka huo huo (***1:7***) Mtume anatangaza, "Tumepata ukombozi kwa damu yake." Hapa anarejelea waziwazi baraka tunazofurahia katika wakati huu kupitia haki za kafara ya Bwana wetu, ikifunika madoa yetu na kutenda kwa ajili ya

---

* *Vivuli vya Hema vya Dhabihu Bora*, uk. 90.

katika sisi uzito wa utukufu unaozidi sana na wa milele, akitenda ndani yetu kutaka na kutenda kulingana na mapenzi mema ya Mungu. Wazo tunalotaka kusisitiza ni kwamba Kristo amefanywa kuwa *ukombozi* kwetu katika wakati huu—akitupa ushindi katika mapambano ya sasa, kwani hatimaye atatupa ushindi kamili kwa kutufanya tukamilike katika mfano wake.

Wazo hili linafafanuliwa zaidi na mwandishi huyo huyo, anayetuhakikishia (***Warumi 3:24***) kwamba neema ya Mungu imetuondolea hatia bure (na inaendelea kudumisha haki yetu maadamu tunakaa katika Kristo) "kwa ukombozi ulio katika Kristo Yesu," na ambao utafikia ukamilifu wake, kwa upande wetu, tutakapofanywa kufanana naye, na kumwona jinsi alivyo, na kushiriki utukufu wake katika siku ya ukombozi (utoaji). Katika waraka huo huo (***8:23***) Mtume anazungumzia tena ukamilishaji wa ukombozi wetu au uokoaji wetu, na jinsi tunavyopaswa kuusubiri hadi wakati uliowekwa na Mungu. Baada ya kutuonyesha ukweli kwamba "Uumbaji wote unangoja kwa pamoja na kuona uchungu... ukisubiri kufunuliwa kwa wana wa Mungu [Uumbaji Mpya uliotukuzwa]," anaongeza, "na si wao tu, bali hata sisi wenyewe [walioitwa na kuzaliwa katika Uumbaji Mpya] tulio na matunda ya kwanza ya Roho, hata sisi wenyewe tunangoja ndani yetu, tukisubiri kuasiliwa, yaani, *ukombozi* [utolewaji] wa miili yetu"—mwili wa Kristo, Kanisa, ambalo Yesu ni Kichwa chake na sisi ni wanachama watarajiwa. Hii itakuwa mwisho wa kazi ya ukombozi kwetu; kwa maana ingawa tunashiriki baraka na faida nyingi kupitia ukombozi kwa sasa, hatutafikia ukombozi wetu kamili hadi wakati huo. ***Rum. 8:20-23***

Kuhusu hali yetu ya sasa—sehemu katika ukombozi ambayo tayari ni yetu—Bwana wetu anatangaza, "Yeye amwaminiye yu na uzima wa milele" (***Yohana 6:47***), na Mtume pia, "Yeye aliye na Mwana yu na uzima." (***1 Yohana 5:12***) Hatupaswi kuelewa imani hii kuwa ni idhini tu ya kiakili kwa baadhi ya mambo yanayohusiana na mpango wa kimungu wa wokovu, bali ni imani katika kafara ya upatanisho na mwenendo unaoendana na upingaji wake dhidi ya dhambi—imani hai inayojidhihirisha katika utiifu wa moyo. Vivyo hivyo sisi ni

[F161]
si kuelewa maana yake kuwa waumini *wana* uzima wa milele kwa maana kamili ya neno—kwa maana kwamba hatimaye utakuwa wao, kupitia kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza. Badala yake, tunapaswa kuelewa kwamba waumini waliotakaswa wamezaliwa katika ubarifu mpya wa maisha, maisha mapya yameanza ndani yao, kwa maana kwamba mapenzi yao yanakubaliwa na Mungu kama mwanzo wa Viumbe Wapya watakaokuwa katika Ufufuo wa Kwanza.

Tunapaswa kuelewa kauli hizi kwa muafaka kamili na tamko la Mtume kwamba "tunaokolewa kwa tumaini"—kwa imani—tumehesabiwa kuwa tumeokolewa, si tumeokolewa kikamilifu. Hivyo basi, ni lazima tusubiri kwa subira kukamilika kwa kazi njema ambayo Mungu ameianza ndani yetu—kusubiri "neema [okoleo] itakayotolewa kwenu katika kufunuliwa kwa Yesu Kristo,"—"yeye atakapokuja kutukuzwa katika watakatifu wake." ***2 Wathess. 1:10***; ***1 Petro 1:13***

Ukombozi (utolewaji) ulio katika Kristo Yesu
—kile tunachokifurahia sasa, pamoja na kile kitakachokamilishwa ndani yetu hivi karibuni—kinaunganishwa kila mahali katika Maandiko na dhabihu ambayo Bwana wetu alitoa kwa niaba yetu. Ingawa kifo chake kilikuwa bei ya adhabu yetu, ufufuo wake ulikuwa muhimu; kwa maana Mwokozi aliyefariki hangeweza kuwasaidia waliokombolewa kurudi kwenye kile kilichopotea. Na uzoefu wa Bwana wetu mwenyewe kuhusiana na dhabihu, tunahakikishiwa, unamfanya awe na sifa zaidi kwa ajili ya kazi kuu ya kuwakomboa viumbe wanaolia kwa maumivu, waliokombolewa kwa damu yake. Mtume anatangaza, "Kwa kuwa yeye mwenyewe aliteseka alipojaribiwa, anaweza kuwasaidia wale wanaojaribiwa"—anaweza kuwakomboa kutoka kwa majaribu ambayo vinginevyo yangewashinda. "Hataturuhusu tujarribiwe kupita kiasi chetu, bali pamoja na majaribu atatupatia njia ya kutoroka." Anaweza kuruhusu tukakwama, lakini maadamu tunamwamini, hataturuhusu tukashindwe kabisa—kuanguka katika Kifo cha Pili. ***Ebr. 2:18***; ***1 Kor. 10:13***

Kuturuhusu tukosee inaweza kuwa njia yake wakati mwingine ya kutufundisha masomo muhimu kuhusu udhaifu wetu wenyewe na uhitaji wetu wa kumtazama yeye kama Mchungaji wetu na pia

[F162]

Mwokozi wetu, na kuhisi udhaifu wetu wenyewe, ili kwa njia hiyo tuweze kuimarika katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake. Ameonyeshwa mbele yetu kama Kuhani wetu Mkuu, anayeweza kuguswa na hisia za udhaifu wetu, huku akiwa na mamlaka kamili ya kutusaidia katika saa ya majaribu. Anatajwa mahususi kuwa na "huruma kwa wasiojua na wale waliopotea njia," na kuwa na uwezo wa kuokoa "kabisa" wale wanaomkaribia Baba kupitia upatanisho wake na wanaoendelea kuishi ndani yake kwa imani hai, jambo linalodokeza utiifu kadiri ya uwezo wao. Hivyo basi, tunapaswa kufurahi katika Mwokozi wetu, ambaye ni Mwokozi wa sasa, Mwkombozi, na pia Mwokozi wa baadaye kutoka kaburini, kwa ufufuo—Mkamilishaji wa imani yetu. ***Ebr. 2:17,18; 4:15,16; 5:2; 7:25,26***

"Ee wewe Mungu wa wokovu
wetu, Mkombozi wetu kutoka
kwa dhambi zote,
Umetuita katika cheo ambacho
hatungeweza kamwe kupata kwa
sifa zetu.
Ee! tunakusifu,
Wakati tunajitahidi kuingia.

Katika nyayo za Mwokozi wetu,
Tutajitahidi kutembea kila siku;
Na dharau ya ulimwengu wa kigeni
itatutumia tu kwa Mwamba wetu.
Jinsi maji yake
Hudumishe kundi lako lililochoka!

Sisi, pamoja naye, tutabeba ujumbe wa
neema ya Baba yetu wa mbinguni;
Onyesha jinsi alivyoikomboa kutoka utumwani
kizazi chetu kilichopotea na kuharibika.
Ee! ni rehema gani
Miale katika uso wake wenye utukufu wote!"

[F163]

MASOMO YA NNE
UMBIAJI MPYA ULIOTENGWA KABLA

Mtazamo wa Jumla wa Uteuzi—Fikra Sahihi—Hakuna Madhara kwa Wasiochaguliwa—Tofauti Kati ya "Wateule" na "Wateule Walioteuliwa Sana"—"Kuna Dhambi Inayoletayo Kifo"—"Ni Jambo la Kutisha Kuanguka Mikononi mwa Mungu Aliye Hai"—Kikundi Kikubwa—Mavazi Yao Yalioshwa na Kufanywa Meupe kwa Damu ya Mwana-Kondoo—Mzabibu Ulioteuliwa na Matawi Yake
—Uchaguzi Mbalimbali Hapo Zamani—Hakuna Kati Yao Uliyo wa Milele—Yakobo na Esau ni Mifano—"Yakobo Nilimpenda"—Esau nimemchukia"—Farao—"Hata kwa kusudi hili hasa nimekuinua"—Mungu kamwe hasukumi hiari—Farao si tofauti na wengine katika kanuni hii—"Mungu alikaza moyo wa Farao"—Taifa la Israeli lilichaguliwa—"Basi, Kiebrania ana faida gani? Kwa Njia Nyingi Kila Upande"—Wateule "Uumbaji Mpya"—Umuhimu wa "Neema"—Mfano wa "Watu wa Mfalme Mwenyewe"—Walioteuliwa "ili Kufananishwa na Surati ya Mwanawe"—"Waliotwa Kulingana na Kusudi Lake"—Sifa na Tabia za "Waliotwa"—Mungu akiwa upande wetu"—Fafanuzi ya Hoja ya Mtume—Kuhakikisha Wito na Uteuzi wetu—Uwanja wa Mbio—"Ninakaza Kuelekea Lengo"—"Kujua Uteuzi wenu na Mungu."

MAFUNDISHO ya uteuzi, kama yanavyoeleweka kwa ujumla, ni ya kuchukiza sana, yaliyojaa upendeleo na dhuluma; lakini hii ni matokeo ya kutoielewa sawa Neno la Mungu kuhusu mada hii. Uteuzi unaofundishwa katika Maandiko, ambao tutajitahidi kuuwasilisha, lazima ukubaliwe na wote kuwa ni mojawapo ya mafundisho makuu zaidi ya Biblia—sio tu uliojengwa juu ya neema bali pia juu ya haki, usawa—na usio na upendeleo kabisa. Mtazamo potofu wa uteuzi, kwa ufupi, ni kwamba Mungu, akiwa amehukumu jamii nzima ya wanadamu kwa mateso ya milele, alichagua kuokoa kutoka katika jamii yetu "kundi dogo" tu
—ikikubali mabaki wengi waende katika mateso yasiyoelezeka ambayo maarifa ya kimungu yaliwaweka tayari kabla ya uumbaji wao. Imani ya Westminster, ambayo ni tamko bora zaidi la mtazamo huu wa uongo uliopo,

inabainisha hasa kwamba "kundi hili dogo lililochaguliwa" halipaswi kuchukuliwa kuwa limeokolewa kwa sababu ya sifa yoyote au kustahili kwa upande wao, bali kwa hiari ya kimfalme ya Mungu pekee.

Fikra sahihi kuhusu uchaguzi, mtazamo ambao tutaonyesha Biblia inauunga mkono kila mahali, ni kinyume na huu: yaani, kwamba *kifo* (na si uzima wa milele katika mateso) kilikuwa adhabu kwa jamii yetu, na kilihusisha kila mwanachama wake kupitia kutotii kwa mtu mmoja; kwamba neema ya Mungu iliyodhihirishwa katika ukombozi ulio katika Kristo Yesu ilikomboa ulimwengu wote kupitia sadaka yake, ambayo ilikuwa "fidia [malipo] kwa dhambi zetu [za Kanisa]; na si kwa zetu tu, bali *pia kwa dhambi za ulimwengu wote*." (***1 Yohana 2:2***) Mungu alichagua kwamba Mwanawe wa pekee awe na haki ya kuukomboa ulimwengu kwa gharama ya maisha yake mwenyewe; na kwamba kama zawadi anapaswa kuinuliwa sana hadi asili ya kimungu,* na hatimaye "kubariki jamaa zote za dunia" kwa kuwaamsha kutoka usingizi wa kifo, kuwafikisha katika maarifa ya kweli, na kuwasaidia wale walio tayari na watiifu hadi ukamilifu kamili wa maisha ya binadamu, na hadi baraka na hali zilizo bora kuliko za Edeni.

Mungu pia alichagua kuwa na idadi ya "watakatifu" chini ya Mwanawe wa Pekee kama warithi-wenza naye katika utukufu, heshima na kutokufa kwa Uumbaji Mpya, na katika kazi ya kubariki wanadamu kwa urejesho wa kibinadamu. Enzi hii ya Injili haikuwa kwa kusudi la kuibariki na kuirejesha dunia kwa njia hii, bali kwa kusudi tu la kuitoa kutoka duniani kundi dogo ili kuunda "wateule wa kweli" wa Mungu—ili wapate majaribu na majaribio ya imani, upendo na utiifu, na hivyo "kuifanya wito wao na uteuzi wao kuwa wa hakika." (***2 Petro 1:10***) Lakini wito na uteuzi wa "kundi hili dogo" *kwa njia hii* hauleti taabu yoyote, wala madhara kwa wasiochaguliwa, ambao kwa namna yoyote hawaadhibiwi zaidi kwa sababu hawakuitwa—kwa sababu walipita. Hata hivyo, umati wa watu wa nchi hii haudhuriwi wala hawaadhibiwi wakati uteuzi umefanyika

---

*Juz. V, Sura v.

[F165]
imefanyika kwa maafisa wa Serikali na hawakuwa miongoni mwa waliochaguliwa. Kama lengo la uchaguzi wa kidunia ni kumpata watu wanaofaa kwa wadhifa ili kuwabariki watu kwa jumla kwa sheria za busara na utawala, ndivyo baraka ambayo Mungu ameandaa haisababishi madhara kwa wasiochaguliwa, bali inakusudiwa kuwabariki wote—kwamba waliochaguliwa watakuwa majaji wa kifalme, wafalme na makuhani wa enzi ya Miaka Elfu, ambao chini ya utawala wao familia zote za dunia zitabarikiwa.

Maandiko Matakatifu yamejaa marejeleo kuhusu "waliochaguliwa" na "waliochaguliwa sana": neno hili la mwisho likimaanisha kwamba neno "waliochaguliwa" linaweza kueleweka kama linahusu wote wanaoingia katika hali fulani ya uhusiano na Mungu, ambamo wana tumaini, au mtazamo, wa kutokufa, wakiwa wanachama wa Kanisa lililotukuzwa; ingawa pia wana uwezekano wa kuanguka, na hivyo kuacha kuwa wa darasa la waliochaguliwa. Kwa maneno mengine, wote wa tabaka la watakatifu wanaokubali wito mkuu wa Mungu wa Uumbaji Mpya huhesabiwa kuwa wa *waliochaguliwa* majina yao yanapoandikishwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo na wakati taji linapotolewa kwao; lakini kwa kuwa kutotii kunaweza kusababisha kufutwa kwa majina haya na taji zao kupewa wengine (***Ufunuo 3:5,11***), basi watakoma kuwa wa Kanisa lililochaguliwa. Kinyume chake, "wateule waliotimia" wangeashiria wale ambao hatimaye watafikia baraka ambazo Mungu amewaita waaminifu katika enzi hii ya Injili—wale wanao "thibitisha wito na uteuzi wao" kwa uaminifu kwa masharti na vigezo vyake, hata kufa.

Aina mbili zinatajwa katika Maandiko kuwa hazijathibitisha wito na uteuzi wao. Moja ya aina hizi—ingawa si nyingi, hata hivyo tuna sababu za kuamini—haitafunga tu zawadi za waliochaguliwa, bali pia itapoteza maisha yenyewe—katika Kifo cha Pili. Hawa wanaelezwa na Mtume Yohana, ambaye, akijadili darasa la Kanisa, anasema, "Kuna dhambi isiyo ya kifo, [na] kuna dhambi ya kifo; sisemi kwamba mwisalie." (***1 Yohana 5:16***) Haitakuwa na faida kuomba au

kuwa na tumaini kwa wale wanaotenda dhambi inayopelekea mauti. Dhambi hilo linaelezewa katika Maandiko kuwa ni dhambi dhidi ya *Roho Mtakatifu* wa Mungu—siyo kwa kukusudia wala kwa ujinga, bali ni matokeo ya kuendelea kusisitiza katika jambo ambalo, angalau mwanzoni, lilikuwa linatambuliwa waziwazi kuwa ni kosa; lakini ambalo, kwa kuendelea kulifanya kwa utashi wa kibinafsi, baadaye likawa udanganyifu mkubwa—Bwana akiwakabidhi wale wenye utashi makosa waliyoyapendelea kuliko ukweli. ***2 Wathessalonike 2:10-12***

Mitume Petro na Yuda wanataja kundi hili kwa lugha inayofanana karibu. (Tazama ***Yuda 11-16***; ***2 Petro 2:10-22***.) Wote hawa wakati mmoja walikuwa na nafasi miongoni mwa wateule katika Kanisa. (Hakuna hata mmoja wao aliye wa ulimwengu, ambao kwa sasa hauko chini ya majaribu au hukumu, bali majaribu yake yataletwa baadaye chini ya Ufalme wa Miaka Elfu.) Hawa, badala ya kutembea kulingana na Roho katika nyayo za Bwana, katika njia ya toleo, "wanatembea kulingana na tamaa zao [matakwa]; na vinywa vyao hutamka maneno ya kiburi, wakiwapendelea watu kwa ajili ya manufaa"—ni wapendishaji watu kwa sababu ya ubinafsi wao, wako mbali na agano lao la kujitolea hata kufa. (***Yuda 16***) Maelezo ya Petro kuhusu kundi hili ni ya wazi zaidi. Anatangaza kwamba walikuwa watu ambao "walikuwa wameponyoka uchafu wa ulimwengu kwa kumjua Bwana na Mwokozi Yesu Kristo, lakini walijichafua tena na kushindwa," kama "mbwa arudiye kwenye mkojo wake, na nguruwe aliyeoshwa arudiye kujiviringisha kwenye matope." Anawalinganisha hawa na Balaamu aliyeacha njia za haki kwa ajili ya faida ya kidunia. Maneno yake yanaashiria kwamba kundi hili litapatikana hasa miongoni mwa walimu wa Kanisa, na hasa mwishoni mwa enzi hii, na kwamba sehemu ya mwenendo wao mwovu itakuwa ni "kuwasema mabaya wakuu"—ya wale ambao Mungu amewaheshimu na "kuwaweka" katika mwili. ***2 Petro 2:1,10***

Katika Waraka kwa Waebrania, tuna maelezo mawili ya kundi hili linaloasi—linaloacha kuwa miongoni mwa waliochaguliwa. Katika la kwanza (***6:4-9***) Mtume anaonekana kuwataja baadhi ambao, baada ya kuonja zawadi ya mbinguni na nguvu za enzi ijayo, baada ya kushiriki Roho Mtakatifu na kuwa

[F167]

waliokubaliwa kama wanachama wa darasa lililochaguliwa, wanapotea katika dhambi—siyo kwa udhaifu usioweza kuepukika wa mwili na vishawishi vya Adui, bali kwa kuacha haki kwa hiari na kwa kujua. Hawa, Mtume anatuhakikishia, haitawezekana kuwafanya wapate toba upya. Baada ya kupokea sehemu yao ya manufaa yanayotokana na dhabihu kuu ya ukombozi, na kwa kuchagua kudharau fadhili ya Mungu, hawa wametumia vibaya na kumaliza sehemu yao katika upatanisho, na, kwa hivyo, hakuna kingine kilichobaki kwao; na kwa kuwa wamechukua msimamo wao kwa hiari, miito ya haki haitakuwa na athari yoyote kwao kuanzia wakati huo.

Katika sura nyingine (***10:26,27,31***) Mtume anaelezea kundi lingine linaloonekana, ambalo badala ya kuanguka katika maisha ya dhambi na yasiyostahili, linaanguka kutoka *kwa imani* iliyowahalalisha na ambayo ni muhimu kwa kudumisha uhusiano wao uliohalalishwa na Mungu. Katika visa vyote viwili itagundulika kwamba ni *utashi* ndio unaounda uzito wa kosa: "Tukitenda dhambi *kwa kukusudia* baada ya kupokea maarifa ya kweli [baada ya kupewa neema na Mungu katika Kristo kwa kadiri ya hekima, haki na utakatifu] hakuna tena dhabihu kwa ajili ya dhambi." Dhabihu ambayo Kristo alitoa kwa niaba ya wote ilikuwa ni kwa ajili ya dhambi ya asili, dhambi ya Adamu na udhaifu wake wa kurithi ulioko ndani yetu, sisi watoto wa Adamu. Bwana wetu hakutoa fidia yoyote kwa dhambi yoyote ya makusudi kwa upande wetu, na hivyo basi, tukifanya dhambi kwa makusudi hakuna sehemu iliyobaki ya haki ya asili ya kutumika kwa ajili ya makosa yetu ya makusudi. Itatubidi kulipa adhabu ya dhambi zetu za makusudi. Na kama dhambi hizo zingekuwa za makusudi kabisa, bila kisingizio chochote cha udhaifu au kishawishi, na kama zingetendwa baada ya kuwa na maarifa kamili kuhusu hali yetu na uhusiano wetu na Bwana, ingekuwa dhambi inayopeleka mauti—Kifo cha Pili—na hakungekuwa na chochote cha kutazamia kwa tumaini—bali kusubiri kwa hofu hukumu, adhabu, na ghadhabu ya moto itakayoteketeza maadui wote wa Mungu—wote waliompinga kwa makusudi na haki yake, na mpango wake wa kuimarisha haki hiyo

[F168]
kupitia ukombozi ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Katika mstari wa 29, Mtume anaonekana kuashiria kwamba anahusu wale ambao, baada ya kuelewa kuhusu kazi ya upatanisho ya Kristo kama Mwokozi wetu, wanadharau kazi hiyo, wakihesabu damu yake ya thamani, inayohakikisha Agano Jipya, kuwa ya kawaida, na hivyo kumkashifu Roho wa neema—neema ya Mungu iliyotoa upatanisho huu na ushirika na Mwokozi wetu katika kafara na thawabu yake. Wale waliomdharau Musa na Sheria aliyoitegemeza walikufa bila huruma, ingawa hukumu ya kifo juu yao haikukusudiwa kuwa ya milele; lakini wale wanaomdharau Musa wa mfano wa juu, na hivyo kudharau haki ya ushirika katika damu ya Kristo, humdharau Mungu aliyefanya mpangilio huu kwa ajili yao, watahesabiwa kuwa wanastahili adhabu kali zaidi kuliko ile iliyowapata wakiukaji wa Agano la Sheria. Itakuwa kali zaidi kwa kuwa itakuwa ni adhabu ya kifo—ambayo *hakutakuwa na ukombozi*, hakuna ufufuo, hakuna kupona—Kifo cha Pili. Si ajabu Mtume anatuhimiza, katika mstari huu, kwamba tuwe waangalifu jinsi tunavyokataa mipango ya neema ya kimungu: anatuhakikishia kwamba kuanguka kutoka kwa uangalizi unaolinda wa Mwanasheria wetu ambaye Mungu amemteua
—Yesu—itakuwa ni kuanguka mahali pengine popote isipokuwa mikononi mwa Baba—Heshi Mkuu ambaye hawezi kuvumilia dhambi, hakubali visingizio—ambaye mpango wake mkuu, lakini pekee wa rehema kwa wenye dhambi ni kupitia ukombozi
—kupitia Kristo Yesu Bwana wetu.

Kikundi Kikubwa

Kama ilivyodokezwa, mbali na wale ambao, wakipoteza cheo chao cha kuchaguliwa, huingia katika Kifo cha Pili, kuna darasa lingine linalotajwa ambalo halijathibitisha wito na uchaguzi wake, lakini halitaingia katika Kifo cha Pili, kwa sababu hawakutenda dhambi kwa makusudi katika maovu makuu ya ngono, wala katika kupinga haki ya damu ya thamani. Kundi hili tumelilitaja tayari kama "Kikundi Kikubwa," watakaotoka katika dhiki kuu na kuosha mavazi yao na kuyafanya meupe katika damu ya Mwana-Kondoo;

[F169]
lakini ingawa wanapata asili ya kiroho, baraka kubwa na ushiriki katika Karamu ya Harusi ya Mwana-Kondoo kama wageni, bado watapoteza zawadi kuu ambayo ni ya wateule pekee—wafuasi waaminifu walioshinda, wale watakaofuata nyayo za Yesu kwa furaha na kwa moyo wote. (***Ufunuo 7***) Kikundi Hiki Kikubwa kinashindwa kudumisha nafasi yake miongoni mwa wateule
—hushindwa kuwa miongoni mwa "wateule sana"—kwa sababu ya ukosefu wa bidii ya kutosha kwa Bwana, Kweli na ndugu—kwa sababu kwa kiasi fulani "wamezidiwa na wasiwasi wa maisha ya dunia hii." Hata hivyo, kwa kuwa mioyo yao ni mwaminifu kwa Mkombozi, na kwa kuwa wanadumisha imani yao katika damu ya thamani na kushikilia imani hiyo bila kuikanusha, kwa hiyo Bwana Yesu, Mwanasheria wetu, Mkuu wa Uokozi wetu, anayeongoza wateule kabisa hadi utukufu kupitia hatua za dhabihu ya hiari, atawaongoza hawa hadi baraka ya kiroho—hadi ukamilifu katika ngazi ya chini ya uhai wa kiroho—kwa sababu wamemwamini na hawajalikana jina lake wala kazi yake.

Bwana wetu anarejelea Kanisa teule, Uumbaji Mpya, katika mfano wake wa Mzabibu, akituambia kwamba yeye ndiye Mzabibu na kwamba wafuasi wake watiifu waliyojitenga wanaotembea katika nyayo zake ndio matawi. Anatuhakikishia kwamba kuwa matawi hakutamaanisha kinga dhidi ya majaribu na taabu; bali, kinyume chake, Baba, Mkulima mkuu, ataona kwamba tunapata majaribu ya imani na uvumilivu na utauwa, ili haya yatukate ili mapendo yetu yashikilie kidogo vitu vya kidunia na matumaini na tamaa.
—ili wapate kutoa matunda tele ya Roho—wepesi wa moyo, uvumilivu, upole, ustahimilivu, wema wa kindugu, upendo—na ili vitu hivi vikae ndani yetu na kuvipata kwa wingi zaidi na zaidi—na ili hivyo tuingie kwa wingi katika Ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo, kama wanachama wa Uumbaji Mpya***. 2 Petro 1:11***

Hata hivyo, anatuhadharisha kwamba kupata nafasi miongoni mwa matawi ya kweli katika Mzabibu wa kweli hakutoshi: kwamba Roho wa Mzabibu lazima awe ndani yetu—tabia ya kuzaa tunda la Mzabibu lazima iwe katika mioyo yetu—kwamba Mkulima ataturuhusu kubaki kama matawi kwa muda unaofaa

[F170]
muda, ili ajue kama tunatoa ushahidi wa kutoa matunda yanayofaa kabla ya kutuhukumu kuwa hatufai—kwamba hatatafuta vikundi vya zabibu vilivyokomaa kwenye tawi jipya, wala hata kutafuta zabibu mbichi. Badala yake, atatafuta kwanza dalili ndogo za chipukizi wa tunda, na baadaye maua yake; kisha tunda jani, na baadaye utamu wake ulioiva. Mkulima ana subira kubwa katika kukuza tunda hili la Mzabibu wa "upandaji wa mkono wa kulia wa Baba yangu" (***Zab. 80:15***); lakini akipata hakuna tunda baada ya muda unaofaa, huondoa tawi hilo kama "mchipuko" ambao unanyonya tu nguvu na lishe ya Mzabibu kwa ajili ya ukuaji wake mwenyewe na si kwa ajili ya kutoa tunda linalotakiwa. Hivyo Bwana wetu anaonyesha wazi kwamba ni lazima tuhakikishe wito na uteuzi wetu kwa kutoa tunda la utakatifu, ambalo mwisho wake, au thawabu yake, ni uzima wa milele.

Uteuzi Mbalimbali wa Zamani

Tuchunguze uteuzi mwingine uliotajwa katika Maandiko, ili akili zetu zipanuke na kufunguka kuhusu mada hii kabla ya kuzingatia kipengele chake maalum ambacho ndicho kinachovutia zaidi—yaani, Uumbaji Mpya. Tunapaswa kutofautisha waziwazi kati ya uteuzi uliotangulia kuja kwake Bwana kwa mara ya kwanza na uteuzi wa Uumbaji Mpya chini yake kama Kichwa chake, Mkuu, Mwongozo, n.k. Kuhusu kundi hili la mwisho, linasemwa, "Ninyi nyote mmeitwa katika *tumaini moja* la wito wenu," lakini uteuzi wa nyakati zilizopita ulikuwa kwa madhumuni mbalimbali na kwa ajili ya utimilifu wa makusudio mbalimbali ya Mungu. Abrahamu alichaguliwa kuwa mfano wa Yehova, na mke wake Sara kuwa mfano wa Agano la Abrahamu, ambalo kupitia kwalo Masihi angekuja. Mwajiriwa Hagar alichaguliwa kuwa mfano wa Agano la Sheria, na mwanawe Ishmaeli kuwa mfano wa Waisraeli wa asili, ambao, ingawa walizaliwa kwanza, hawakuwa warithi wenza na Isaka, mwana wa ahadi. Isaka alichaguliwa kuwa mfano wa Kristo, na mke wake Rebeka,

[F171]

aina ya Kanisa, Mchumba, mke wa Mwana-Kondoo; wakati mtumishi wa Abrahamu, Eliezeri, alichaguliwa kuwa mfano wa Roho Mtakatifu, ambaye jukumu lake lingekuwa ni kualika Kanisa, na kumsaidia, na hatimaye kumleta yeye na mabikira, wenzake, kwa Isaka.

Uchaguzi huu haukuhusisha wala kwa namna yoyote haukuwa na uhusiano na mustakabali wa milele wa yeyote kati yao; lakini kadiri mifano hii iliyochaguliwa ilivyotumiwa na Bwana, huenda walipokea baraka fulani za fidia katika maisha ya sasa; na kadiri walivyopokea roho ya mpango wa kimungu, waliruhusiwa kuwa na faraja na furaha, zikifidia kikamilifu dhabihu na majaribu yoyote yaliyosababishwa na uchaguzi wao na huduma yao kama mifano. Mtume, akifafanua juu ya mada hii ya uchaguzi, na akijaribu kuonyesha kwamba hakuna dhuluma iliyotendeka kwa Israeli wa kimwili kwa Mungu kugeukia Mataifa ili kukamilisha Uumbaji Mpya uliochaguliwa kutoka kwao, anaashiria ukweli kwamba Mwenyezi ana neema za kugawa, na ni jambo la biashara yake mwenyewe kabisa ni kwa nani atazitoa. Anaonyesha kwamba Mungu aliipa Israeli ya kimwili, au ya asili, neema na haki fulani kama taifa, na baadhi ya waasisi wao haki na neema kama watu binafsi, akiwatumia kama mifano; na kwamba walikuwa wamepokea baraka ipasavyo; lakini kwamba Bwana kwa namna yoyote ile asingelazimika kuendeleza baraka zake za upendeleo kwao, na kupuuza wengine wasio na sifa za chini. Kinyume chake, ingekuwa sahihi kabisa kwa Bwana kuacha kuwapa neema zake wale ambao hawangetumia, na kuzigeuza kwa wengine. ***Warumi, Sura 9; 10; 11***

Zaidi ya hayo, Mtume anataka tuone kwamba Bwana alijua mapema matokeo ya neema zake kwa Israeli wa asili; kwamba baada ya kufurahia baraka zake, hawakuwa (isipokuwa "masalio" kidogo— ***Warumi 9:27-32***) katika hali inayofaa kupokea baraka kuu zaidi kati ya zote alizokuwa na kutoa—"zawadi ya wito wa juu" ili kuunda Uumbaji Mpya. Akifafanua hili, anatuonyesha wawili hao wa Isaka, na kutuonyesha kwamba ili kutoa mfano wa kile

[F172]

Mungu alijua kabla jinsi neema zake kwa Israeli wa asili zingekuwa na matokeo; kwamba baada ya kufurahia baraka zake wasingekuwa (isipokuwa "masalio" kidogo—Rum. 9:27-32) katika hali sahihi ya kupokea baraka kuu zaidi kati ya zote alizokuwa na kutoa—"zawadi ya wito wa juu" ili kuunda Uumbaji Mpya.Kama kielelezo cha hili, anawaletea wana wawili wa Isaka, na kutuonyesha kwamba ili kutoa mfano wa kile Mungu alijua kabla kitakuwa hali mamia ya miaka baadaye, Mungu alifanya uteuzi wa hiari kati ya wana wawili wa Rebeka, Yakobo na Esau. Bwana aliwafanya mapacha hao kuwa mifano, mmoja kuwakilisha watiwa wake, Uumbaji Mpya, na mwingine kuwakilisha Israeli wa asili, ambao wangependelea mambo ya maisha haya ya sasa na wangeweza kuuza haki zao za mbinguni kwa ajili ya sufuria ya mchuzi—mambo mema ya kidunia. Katika suala la Yakobo na Esau, uteuzi wa Yakobo kuwa mfano wa washindi bila shaka ulikuwa baraka kwake, ingawa ulimghharimu sana; lakini uteuzi wa Esau kuwa mfano wa kundi lenye nia za kidunia, ambao wangependelea mambo ya kidunia kuliko ya kiroho, haukumdhuru kwa vyovyote vile. Haukumaanisha kwamba angeenda kwenye mateso ya milele wala kwamba angeotesha chochote kutokana na hilo katika maisha ya sasa. Kinyume chake, alibarikiwa —kama vile wanadamu wa kidunia, wa kawaida wanavyopata baraka leo za aina ambazo Bwana kwa neema huwazuia Viumbe Wapya waliochaguliwa, kwa kuwa hazina manufaa kwa maslahi yao ya kiroho—kama alivyozuia baadhi ya baraka za kidunia kwa Yakobo, ili katika kukata tamaa kwake, n.k., awe mfano wa kundi hili: Yakobo, hata hivyo, alipata furaha na baraka ambazo Esau hakuzifurahia na ambazo asingezithamini—kama vile Viumbe Vipya sasa, katikati ya majaribu na kukata tamaa za wakati huu, wanavyopata amani na furaha na baraka ambayo mwanadamu wa kawaida haijui.

Kauli, "Nilimpenda Yakobo, na Esau nimemchukia" (***Warumi 9:13***), kwa wengi ni "neno gumu," kwa sababu neno *"kumchukia"* linaonekana kubeba uadui ambao haungekuwa na msingi—kwa kadiri akili ya mwanadamu inavyoweza kutambua—kutokana na jambo lolote ambalo Esau alifanya lililokuwa baya kuliko watu wengine, na kwa sababu lilimambatana tangu kuzaliwa kwake, "kabla hajafanya mema wala mabaya." Neno "chukia" kwa wazi lilimaanisha *kupendwa kidogo*, kama ilivyo pia katika ***Kumb. la Torati 21:15-17***. Wazo ni kwamba Yakobo alipendwa zaidi na Bwana na Esau alipendwa kidogo; na hawa wawili, kama Mtume anavyoonyesha, walikuwa mifano ya Israeli ya kimwili na ya kiroho. Neema ya Mungu kwa Israeli ya kimwili, iliyowakilishwa na Esau, ilikuwa ndogo kuliko neema yake kwa Israeli ya kiroho,

aliyezaliwa baadaye, akiwakilishwa na Yakobo. Kwa wazo hili yote ni muafaka na mwendelezo.

"Hata kwa Kusudi Hili Mimi Nilikuinua"

Kama uthibitisho wa hoja yake kwamba Bwana amekuwa akitumia mamlaka, utawala, katika masuala ya wanadamu, na kwa kutambua kikamilifu haki yake ya kufanya hivyo, Mtume anataja mfano wa Farao, ambaye alikuwa mfalme wa Misri wakati wa ukombozi wa Israeli. Ananukuu maneno ya Bwana kupitia Musa (***Kumb. la Torati 9:16***): "Ni kwa kusudi hili hasa nilikuinua, ili niweze kuonyesha nguvu zangu ndani yako, na ili jina langu litangazwe kote duniani." "Ndiyo maana yeye humwonea huruma amwoneaye, na yeye humkaza amkazae." ***Rum. 9:17,18***

Serikali ya Ufaransa muda fulani uliopita iliwaweka kando wafungwa kadhaa ambao walikuwa wamehukumiwa kifo kisheria, na kuwaweka mikononi mwa wanasayansi ili wafanyiwe majaribio ya kupima ni ushawishi kiasi gani hofu ilikuwa nayo juu ya wanadamu. Mmoja aliwekwa katika seli, ambayo kuhusu hiyo aliiambiwa kwamba mfungwa alikuwa amekufa humo usiku uliopita kwa surua nyeusi, na kwamba pengine yeye angepata ugonjwa uleule na kufa kabla ya asubuhi. Utabiri huo ulitimia, ingawa hakuna mgonjwa wa ndui aliyewahi kukaa katika seli hiyo. Mwingine alifungwa macho na mkono wake ulichomwa kupitia kizuizi nyembamba. Aliambiwa kwamba angechomwa damu hadi kufa kwa maslahi ya sayansi ili kubaini ni muda gani ungechukua kusababisha kifo kwa kumtoa damu kutoka kwenye kidonda kidogo kwenye mshipa wa mkono. Alichanwa tu na kupoteza tone chache tu ya damu, lakini maandalizi yalifanywa ambayo yangefanya ahisi maji ya moto ya damu yakimwagika mkono wake na kuyasikia yakirushika yanapodondoka kutoka kwenye vidole vyake kwenye chombo. Alifariki ndani ya saa chache. Matibabu kama hayo kwa raia wanaotii sheria hayangekubaliwa na yeyote; lakini hakuna mtu angeweza kupinga kwa msingi utaratibu huu kuhusiana na watu ambao maisha yao tayari yalikuwa yamechukuliwa chini ya sheria. Na ndivyo ilivyo kwa jinsi Bwana anavyoshughulika na familia ya wanadamu; kama mwanadamu angeendelea kumtii Mungu, yeye

[F174]

angekuwa amebaki huru kutokana na hukumu ya kifo; na kwa kubaki hivyo angekuwa na haki fulani chini ya sheria ya kimungu ambazo hana sasa. Kama kabila, sote tulihukumiwa kwa dhambi na sote tukahukumiwa kifo (***Warumi 5:12***); na Bwana amependa kuonyesha nguvu na hekima yake kwa baadhi ya wafungwa hawa kwa namna moja, na kwa wengine kwa namna nyingine—kama alivyochagua. Tumeshagusia hili tayari kuhusiana na Waamaleki, Wakiiti na Wakanaani, ambao Israeli aliambiwa awaangamize—Israeli ikiwakilisha waaminifu wa Bwana wa siku zijazo, na maadui zao wakiwakilisha wenye dhambi wa hiari na maadui wa haki wa enzi ijayo. Tumegundua kanuni hiyohiyo ikifafanuliwa katika uharibifu wa Sodoma na Yeriko, na katika kuangamizwa kwa maelfu ya Waisraeli kwa tauni, na katika kumpiga Uzazi, ambaye tu alinyoosha mkono wake kuutegemeza sanduku la agano, akikiuka utakatifu wake na amri ya Bwana.

Matumizi ya Bwana kwa Farao na maafa mbalimbali juu ya Wamisri, ikiwemo kuuawa kwa mzao wa kwanza wa mwanadamu na mnyama, na kuangamizwa kabisa kwa majeshi ya Misri katika Bahari ya Shamu, yanaendana na mifano hii; kwani Wamisri, kama sehemu ya wanadamu, walikuwa wafungwa waliohukumiwa kifo, na, bila dhuluma yoyote, wangeweza kushughulikiwa ipasavyo—ili kueneza heshima ya Mungu, na kuonyesha nguvu zake kuhusiana na ukombozi wa watu wake wa mfano, Israeli. Vilevile, kwa upande mwingine, Mungu aliwaonyesha wema mwingi baadhi ya wafungwa hawa—Abrahamu, Musa, na wengine—na kupitia kwao akaumba mifano ya mambo mema anayokusudia kutimiza kikamilifu na kwa hakika katika siku za usoni—na hili bila, kwa maana yoyote ile, kuwachilia Abrahamu, Musa, Farao au wengine kutoka kwa sehemu yao katika hukumu ya kifo, bali akiacha kazi hiyo itimizwe kwa ukombozi ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu.

Baada ya kuona waziwazi ukweli kwamba Mungu ametumia mamlaka yake ya juu miongoni mwa viumbe vyake vilivyohukumiwa, na kwamba amechagua wengine wapate uzoefu mmoja na wengine uzoefu tofauti, na kwamba mambo haya yote yalikuwa

[F175]

bali masomo ya kielelezo juu ya mada hii, ya maandalizi, kama vile Mtume anavyoonyesha, kwa ajili ya uteuzi mkuu wa Uumbaji Mpya katika enzi hii ya Injili, tunahitaji kuona kwamba katika tukio lolote Mungu hakuwahi kulazimisha au kuvunja hiari ya mwanadamu katika uteuzi huu wowote. Hili litatuthibitishia kwamba itakuwa kinyume na mpango wa kimungu kamwe kulazimisha hiari ya mwanadamu. Katika kuwachagua Abrahamu, Isaka, Yakobo na Musa, na wengineo, kama mifano na mifano ya kuigwa, Mungu alichagua watu ambao akili zao kwa ujumla zilikuwa zinaendana na mipango na mafunuo yake, lakini hakukuwa na nguvu iliyotumika kuwazuia kama wangetaka vinginevyo. Hivyo basi, katika kuchagua watu kuonyesha upande mwingine na kanuni tofauti, kama vile Ishmaeli, Esau, Wakanaani, Wasodoma, Wamisri, Bwana tena alitumia watu kulingana na tabia zao za asili. Tunachotaka kusisitiza ni kwamba, kama Mungu hakulazimisha mapenzi ya Abrahamu, Isaka, Yakobo, Musa, n.k., vivyo hivyo hakulazimisha mapenzi ya wale waliofanya maovu na kuonyesha kanuni fulani za uovu. Bwana alishughulika tu na makundi maalum kulingana na mwelekeo wao wenyewe.

Katika kutangaza kwa Farao kwamba Mungu alimwanzisha kwa kusudi hili hasa, hatupaswi kumuelewa Mungu anamaanisha kwamba alimfanya Farao kuwa na tabia mbaya—kwamba alimwanzisha kwa maana ya kumlazimisha kuwa na tabia mbaya. Tunapaswa kuelewa kwamba miongoni mwa warithi mbalimbali wa kiti cha enzi cha Misri, kulingana na desturi za watu hao, Mungu alipanga, kupitia kifo cha baadhi ya wanachama wa familia ya kifalme waliokuwa katikati, kwamba Farao huyu mahususi afike madarakani *kwa sababu alikuwa na tabia ya upinzani mkali* kiasi kwamba mapambano yake dhidi ya Mungu na Israeli yangehitaji kwa haki maafa hayo—ambazo Mungu alikuwa ameziagiza mapema si tu kama alama ya neema yake kwa Israeli na ya uaminifu wake kwa ahadi alizompa Abrahamu, Isaka na Yakobo, bali, zaidi ya hayo, kwa sababu maafa haya juu ya Misri yalikusudiwa kwa kiasi fulani kutabiri, kuonyesha, maafa ambayo enzi hii ya Injili itamalizika nayo—maafa matatu ya kwanza na "maafa saba ya mwisho." ***Ufu. 15:1***

Lakini kipengele maalum cha mfano huu wa Farao,

ambayo inachanganya wengi, inapatikana katika kauli kwamba "Mungu alikaza moyo wa Farao asawaache watu waende." Mwanzoni hii inaonekana kupingana na kile tulichosema hivi punde; yaani, kwamba Mungu haingilii kati katika mapenzi ya mwanadamu. Hata hivyo, tunaamini kwamba tofauti hii inaweza kurekebishwa tunapokumbuka *jinsi* Bwana alivyokaza moyo wa Farao—ni hatua gani za Bwana zilisababisha Farao kuwa mgumu zaidi. Ni *wema* wa Mungu uliomkaza Farao—utayari wa Mungu wa kusikia maombi yake ya msaada na kukubali ahadi yake ya kuwaruhusu Waisraeli waende—rehema za Mungu. Kama Mungu angeendelea na tauni ya kwanza au adhabu hadi Israeli wangeachiliwa, tauni hiyo moja ingetosha kufanikisha ukombozi; lakini Bwana alipowaondolea watu na nchi tauni moja, Farao alihitimisha kwamba ilikuwa imepita, na kwamba labda hakuna nyingine ingekuja; na hivyo hatua kwa hatua rehema za Mungu zilimwongoza mbele zaidi na zaidi katika uadui wake. Kwa mtazamo huu wa jambo hilo, uhuru wa mapenzi ya Farao unadhihirishwa kikamilifu, na Bwana anasafishwa dhidi ya ushirikiano wowote na uovu. "Kazi zake zote ni kamilifu"; ingawa wema wa Mungu, ambao unapaswa kuwaleta watu toba, wakati mwingine, kwa sababu ya hali za sasa zisizokamilika, unaweza kuwa na ushawishi wa kinyume juu yao.

Taifa la Israeli Lililochaguliwa

Kwamba Mungu alimchagua Israeli kutoka miongoni mwa mataifa yote ya dunia, awe watu wake na kuwa mfano wa Israeli wa kiroho, kitakubaliwa kwa urahisi na Wakristo wote wanaoifahamu Biblia yao. Kauli kupitia kwa Nabii ***Amosi (3:2)*** inafaa kabisa, "Ninyi tu ndio niliowajua kati ya familia zote za dunia." Kwa kinywa cha ***Isaya (45:4)*** Bwana anamwambia Koreshi, mfalme wa Medo aliyepaswa kuruhusu Israeli kurejea kutoka utumwani: "Kwa ajili ya Yakobo mtumishi wangu, na Israeli *mteule* wangu, nimekuita hata kwa jina lako." Ukweli kwamba tunaweza kuona katika kauli hii matumizi fulani ya mfano kwa Kristo, na ukombozi wa waumini wa jina tu

[F177]
Israeli ya kiroho kutoka Babeli ya fumbo, haingiliani na ukweli kwamba Israeli ya mfano hapa inazungumziwa kama "aliyeteuliwa." Mtume katika hoja zake zilizo wazi na zenye mashiko kuhusu kupitishwa kwa neema ya kimungu kutoka kwa Israeli wa kimwili kwenda kwa Israeli wa kiroho (***Warumi 9-11***) anaonyesha waziwazi kwamba neema ya kimungu ilitolewa kwa Israeli wa kimwili kwa muda kama watu wa Mungu waliochaguliwa kimfano—ingawa Bwana alijua tangu awali na kutabiri kukataliwa kwao kutoka mahali pa neema maalum na kuingizwa kwa mwingine, Israeli wa kiroho, mahali hapo akiwakilishwa na Yakobo.

Mtume anaonyesha jinsi Israeli, kama taifa la Mungu lililopewa neema au lililochaguliwa kwa muda, kwa sababu hii lilikuwa na "faida nyingi kwa kila njia" kuliko mataifa yote yaliyolizunguka duniani; kwamba ahadi zilikuwa zao; kwamba wao walikuwa matawi ya mwinano; na kwamba Mungu aliwatenga na neema Yake tu wale matawi ya asili ambao hawakupatana na mzizi wa ahadi, na na msingi, uliokuwa mfano kwa Abrahamu, Isaka na Yakobo. Anaonyesha kwamba "Israeli hakuipata ile anayoitaka; bali waliochaguliwa [wenye ***haki—Yohana 1:12,13***] waliipata, na wengine waliangushwa." Ingawa taifa zima lilichaguliwa hapo awali kupokea neema kuu za Mungu, hata hivyo ni wale tu waaminifu ambao wangekuwa katika hali inayofaa ya moyo ili kuwa Waisraeli wa kiroho wakati neema hii ingefika. Hawa ndio waliochaguliwa hasa wa taifa hilo, ambao mwishoni mwa enzi hiyo waliruhusiwa kuingia katika utawala wa juu zaidi—wakipita kutoka nyumba ya watumwa na kuingia katika nyumba ya wana. (***Ebr. 3:5***; ***Yohana 1:12***) Mtume anaonyesha kwamba sisi, ambao kwa asili tulikuwa Wapagani, "wageni, wahamiaji na wageni" kwa agano na ahadi zilizotolewa kwa Israeli ya mfano, sasa chini ya neema ya Mungu tumekua na imani na utiifu unaofanana na ule wa Abrahamu, na tunapaswa kuhesabiwa kama *bibi harusi* wa Kristo, mbegu halisi ya Abrahamu, tukichukua nafasi za matawi yaliyokatwa katika mpango wa awali wa Mungu na katika ahadi zinazohusiana na hayo; lakini ingawa matawi haya yaliyokatwa yamechukuliwa kama maadui wakati wa enzi hii ya Injili, hata hivyo, "kwa yale yanayohusu

[F178]

W***enye*** *kuchaguliwa*, wanapendwa kwa ajili ya mababa. Maana zawadi na wito wa Mungu havighairiwi.

Hivyo basi tunajulishwa kwamba baadhi ya sifa za uteuzi wa awali zinasalia kwa Israeli wa asili, licha ya kukataliwa kwao kama watu kutoka kwa neema kuu katika mpango wa kimungu—ukataliwa wao wa kuwa sehemu ya Israeli wa kiroho waliochaguliwa. Kwa kuwa ahadi kwa Abrahamu, Isaka, Yakobo na manabii zitawajazwa, nao watakuwa "wakuu," au wawakilishi, wa Ufalme wa kiroho kote duniani katika enzi ya Milenia, bila shaka hili litawafaidi sana Waisraeli wengi wa asili ambao kwa sasa wako katika hali ya kutengwa na giza. Wanaweza na watakubaliana kwa urahisi zaidi na viongozi wao wa zamani kuliko mataifa mengine yote; na hivyo Israeli kama taifa itachukua tena nafasi ya juu zaidi miongoni mwa mataifa mwanzoni mwa Milenia. "Mungu amewafungia wote katika kutotii, ili aweze kuonyesha rehema kwa wote." ***Warumi 11:32***

Uumbaji Mpya Uliochaguliwa

Sasa tunafika kwenye kipengele muhimu zaidi cha somo letu, tukipewa, hata hivyo, maarifa fulani kuhusu uchaguzi wa zamani, na kwa ufahamu kwamba wengi wao walikuwa mfano au walitabiri kazi hii kuu ya Mungu—uchaguzi wa Uumbaji Mpya. Tayari tumeona kwamba uchaguzi huu hauashirii kwamba wasiochaguliwa watadhulumiwa; bali, kinyume chake, unaashiria baraka ya wasiochaguliwa kwa wakati unaofaa. Tunaweza kuongeza katika muktadha huu kwamba Haki wala Upendo hawawezi kupinga kutolewa kwa neema maalum kwa wengine ambayo haikutolewa kwa wengine, hata kama wale waliobarikiwa hawakusudiwa kuwa njia za baraka kwa wale wasiobarikiwa sana au wasiobarikiwa kabisa. Hii ndiyo maana ya neno neema au fadhili: inamaanisha kufanya jambo ambalo halikutakiwa wala kutozwa na Haki, na maneno haya, "neema," na "fadhili," yanatumika mara kwa mara katika Maandiko yote kwa uhusiano

[F179]
kwa kundi hili lililochaguliwa la enzi hii ya Injili. "Kwa neema mmeokolewa," na maandiko yanayofanana, yanatukazia kwamba hakukuwa na wajibu wowote kwa upande wa Mwenyezi Mungu kuokoa yeyote wa uzao wa Adamu kutoka kwa hukumu ya kifo, wala kumpa yeyote fursa ya uzima wa milele kupitia ukombozi; zaidi ya hayo, hakukuwa na wajibu wowote kwa upande wa Mungu kwa viumbe vyake vyovyote kuhusiana na wito wa juu—kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya. Yote ni kwa neema ya kimungu—"neema juu ya neema," au fadhili iliyoongezwa juu ya fadhili—na yeyote asiyelielewa wazo hili waziwazi hatataweza kamwe kuthamini ipasavyo kile kinachoendelea sasa.

Mtume Petro anatuhakikishia kwamba sisi, kama kundi, *tulichaguliwa* "kulingana na maarifa ya awali ya Mungu Baba." Hata hivyo, hajaishii tu kwa tangazo hili, bali anaendelea kusema, "kwa utakatifu wa Roho kwa ajili ya utiifu na kumwagwa kwa damu ya Yesu Kristo." (***1 Petro 1:2***) Hii ina maana kwamba Mungu alimjua tangu awali Uumbaji Mpya kama kundi—kwamba alimjua tangu awali nia yake ya *kuwaahalalisha kwa imani*, kupitia damu ya Kristo—kwamba alimjua tangu awali kwamba wale wa kutosha kukamilisha kundi hili wangekuwa watiifu, na kufikia utakatifu kupitia kweli. Hakuna chochote katika Maandiko yanayoashiria ufahamu wa kimungu wa *watu binafsi* wanaounda kundi teule, isipokuwa kwa upande wa Kichwa cha Kanisa. Tumeambiwa kwamba Mungu alimfahamu Yesu kabla kama mteule wake. Hatupaswi kueleweka kana kwamba tunapunguza uwezo wa Bwana wa kuwatambua watu binafsi watakaounda kundi teule, bali ni kwamba, chochote kile uwezo wake katika mwelekeo huu, hajajitangaza kuwa ana nia ya kutumia uwezo huo. Aliamuru kwamba Kristo awe Mkombozi wa ulimwengu, na kwamba thawabu yake iwe kuinuliwa kuwa mwili wa kwanza—Kichwa, Bwana, Mkuu wa Uumbaji Mpya. Pia aliagiza kwamba idadi fulani maalum ichaguliwe kutoka miongoni mwa wanadamu kuwa warithi wake-wenza katika Ufalme
—washiriki pamoja naye wa Uumbaji Mpya. Tuna kila sababu ya kuamini kwamba idadi maalum, iliyowekwa ya wateule ni ile iliyotajwa mara kadhaa katika ***Ufunuo (7:4; 14:1)***; yaani, 144,000 "waliokombolewa *kutoka miongoni mwa* wanadamu."

Uteuzi au uteuzi wa awali kabla ya msingi

[F180]

ya dunia, kwamba kampuni kama hiyo ichaguliwe, tunaelewa kuwa ni kwa namna ileile kama uteuzi wa awali wa kikosi fulani cha askari katika jeshi la Uingereza kinachojulikana kama "The King's Own," na kilichoundwa na watu wenye urefu mkubwa na ukuaji maalum, vigezo mbalimbali vya urefu, uzito, n.k., ikishapangwa mapema, na idadi ya kuunda kikosi hicho ikawekwa rasmi, kabla ya wanachama wa sasa wa kikosi hicho kuzaliwa. Kama ilivyoamriwa na amri ya kifalme mahitaji haya ya kimwili na idadi ya kuunda kikosi hicho, ndivyo amri ya kifalme ya Muumba ilivyoweka na kupunguza idadi ya wale watakaounda Uumbaji Mpya wa Mungu, na haikuainisha vipimo vyao vya kimwili, bali sifa zao za kimaadili na vipimo vya mioyo yao. Kama haikuwa lazima kutangulia kuwapanga majina ya wale waliopaswa kuunda "Wapendwa wa Mfalme," vivyo hivyo si lazima kwa Muumba wetu kutangulia kuwapanga majina au watu binafsi wanaomkubalika kama Viumbe Vipya katika Kristo, chini ya vipimo na mipaka anayoainisha.

Hili linavutia hasa katika kifungu cha Maandiko ambacho kwa kawaida hukumbukwa na kunukuliwa kwa sehemu tu—"Wale aliowajua tangu awali, aliwawekea mapema pia kufanywa kufanana na sura ya Mwanawe [yaani, Tunaposoma sehemu iliyobaki ya kifungu hicho kama ilivyoandikwa, jambo zima linakuwa wazi mbele ya akili zetu: "Wale aliowajua tangu awali, *aliwateua* pia *awali wafanane na sura ya Mwanawe* [yaani, wawe nakala za Mwanawe], ili awe wa kwanza wa wazaliwa wengi." ***Rum. 8:29***

Uteule huo wa awali ni tofauti kabisa na ule unaoeleweka kwa ujumla na wale waliotetea mafundisho ya uteule hapo awali. Kulingana na ufahamu na mafundisho yao, kifungu hicho kingepaswa kusomeka—Wale aliowajua tangu awali, ndio aliowapanga waepuke mateso ya milele na kupokea baraka za milele katika utukufu. Ni tofauti iliyoje mtazamo huo na ule unaofaa na wa busara ulioletwa katika lugha ya Maandiko! Mungu alipanga tangu awali

[F181]
kwamba Mwanawe wa pekee awe Kichwa cha Uumbaji huu Mpya, na aliamua muda mrefu kabla hajawaita yeyote wetu kwamba hakuna anayepaswa kuwa mwanachama wa Uumbaji Mpya isipokuwa kama wangekuwa nakala za Mwanawe. Jinsi ilivyo nzuri, jinsi ilivyo ya busara mafundisho ya Biblia ya uteuzi! Nani angehoji Hekima, Haki, au Upendo wa uteuzi kama huo wenye masharti kama kufanana kwa tabia na Yesu, na kwa ajili ya kazi kuu kama ambayo Mungu ameipanga?—kuwa warithi-wenza na Kristo katika baraka ya familia zote za dunia.

"Waliotwa Kulingana na Kusudi Lake"
—Warumi 8:28-30—

Tunapofikiria mada hii, hatuwezi kufanya vizuri zaidi kuliko kufuata kwa makini maneno ya Mtume na hoja zake za kimantiki. Katika mistari iliyotangulia (***22,23***) kusudi la Mungu katika kuwaita Uumbaji Mpya ni nini—kwamba wameitwa kupokea baraka kuu, na pia kutoa baraka kwa wengine; yaani, uumbaji unaonguruma, unaoteseka kwa pamoja, ukisubiri kufunuliwa kwa hawa wanao teule wa Mungu wa Uumbaji Mpya (***Mistari 21,22***) Kisha Mtume anaendelea kuonyesha kwamba kila kitu kinafanya kazi kwa njia inayofaa kwa kundi hili ambalo Mungu analitaita katika Uumbaji Mpya; kwamba hii ndiyo maana ya kukatishwa tamaa, majaribu, na usumbufu wa sasa, upinzani wa dunia, mwili na Adui—kwamba uzoefu huu umeundwa kufanyia kazi ndani yetu matunda ya amani ya haki, na hivyo kutufanyia kazi "uzito wa milele wa utukufu ulio bora zaidi" ambao tumeitwa, na ambao tunautamani ipasavyo. Mtume anaonyesha pamoja nasi mapendeleo ya Bwana kuhusiana na hawa walioitwa ambao kwao vitu vyote vinafanya kazi kwa faida. Hatupaswi kufikiria wito wetu isipokuwa ukiwa umeunganishwa na, na chini ya, Kaka Yetu Mkubwa. Hakuna anayeweza kumtangulia, kwani ni kwa kumtazama na kumfuata katika nyayo zake pekee ndipo tunaweza kutumaini kuwa washiriki wa utukufu wake. Uteuzi wa Mungu kwamba hawa ndugu wa Kristo wote lazima wawe nakala za Kaka yao Mkubwa, ikiwa watakuwa washiriki katika Uumbaji Mpya, ungetuacha bila matumaini kuhusu mwanachama yeyote

[F182]

ya familia ya wanadamu kufikia utukufu huo, Bwana wetu hakuonyesha mahali pengine kwa uwazi kabisa mpango wake kwa ajili yetu kupitia ukombozi ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu; kwamba udhaifu wa mwili, ambao tunaurithi na hatuwezi kuudhibiti kikamilifu, wote umefunikwa na haki ya kafara ya Mkombozi; hivyo Bwana anaweza kutusamehe kutokuwa nakala kamili za Mwanawe katika mwili, na kutukubali kulingana na mapenzi yake ya awali, akitupata kuwa nakala kama hizo kwa moyo, kwa nia, kwa hiari—tukithibitisha mapenzi yetu kwa udhibiti wa mwili unaowezekana kwetu, Bwana wetu Yesu, kwa "neema yake ya kutosha," anafunika dosari zetu zisizo za makusudi.

Akiendelea kuelezea kundi hili la walioitwa waliochaguliwa mapema, Mtume anasema, "Zaidi ya hayo, wale aliowachagua mapema, hao aliwaita pia; na wale aliowaita, hao aliwahesabia haki pia; na wale aliowahesabia haki, hao aliwatukuza pia." Aya hii kwa kawaida husomewa vibaya, kwa sababu wasomaji kwa ujumla hupata dhana kwamba Mtume hapa anaelezea uzoefu wa Kikristo kama ilivyo kawaida—kama tulivyoelezea hivi punde katika sura iliyopita—ambapo tulizingatia jinsi Kristo alivyotendewa kwetu kuwa hekima, haki, utakatifu, na ukombozi; lakini Mtume hapa ana mtazamo tofauti kabisa, na anaanza mwisho mwingine. Hapa anaiona Kanisa likikamilika hatimaye kama wateule wa Mungu chini ya Kristo, Kichwa chake—Kanisa, "wateule haswa," katika utukufu. Anafuatilia *nyuma* maendeleo ya Kanisa, Uumbaji Mpya. Anaonyesha kwamba hakuna atakayefikia cheo kikubwa cha wateule watukuzwa wa Mungu isipokuwa wale *waliotiwa* wito [waliokubaliwa] kwacho kwa neema ya Mungu; na hawa ni lazima kwanza wawe *wamehalalishwa*; kwa sababu Mungu haiti, au kuwaalika, wasioamini pekee ili wakimbie katika mbio za zawadi hii kuu. Na hawa walio hakiwishwa lazima awali, kabla ya kuhakikishwa kwao haki, wakuwe *wameheshimiwa* [sio "kuwekwa utukufu" kama ilivyo katika tafsiri ya kawaida]—kuheshimiwa na Mungu kwa kuwapa maarifa ya yeye mwenyewe na ya Mwanawe mpendwa—Njia, Ukweli na Uzima.

Ni heshima kubwa kuliko wengi walivyodhani, hata kusikia tu kuhusu neema ya Mungu katika wakati huu. Kwa kuwa wokovu ni zawadi ya Mungu itakayotolewa kwa ulimwengu wakati wa

[F183]

Enzi ya Milenia, ni heshima maalum kuwa na maarifa ya neema ya Bwana, na fursa ya upatanisho naye katika wakati huu, kabla ya ulimwengu; kwa kuwa tumetukuzwa hivi, na kuwa na maarifa yanayohitajika kwa haki yetu kwa imani, hilo linakuwa hatua *ya pili*, kama tulivyoona, linaloongoza kwenye utakatifu kwa muafaka na wito, na hili tena linaongoza kupitia uaminifu hadi "utukufu utakaofunuliwa ndani yetu," na kutufanya kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya "wa wateule hasa".

"Mungu Akipokuwa Upande Wetu"

Tukiendelea kumfuata Mtume zaidi katika tafakari yake kuhusu uteuzi huu, tukibainisha maneno yake kwa muhtasari hivi: Je, hatuoni, ndugu zangu, kwamba Mungu ana mpango mkubwa na wa ajabu unaoendelea? Je, hatuoni kwamba, akiwa ameshapanga uteuzi wa kundi fulani kwa ajili ya ushirikiano katika mpango huu, anatupendelea kwa kutufunulia masharti na vigezo—akituhesabia haki na kutuita kwa wito huu wa mbinguni? Hii ina maana kwamba *Mungu yuko upande wetu* — kwamba anataka tuwe wa kundi hili lililochaguliwa; kwamba amefanya kila mpango unaohitajika ili tuweze kufikia nafasi ndani yake. Je, wakati mwingine tunahisi kwamba, ingawa Bwana yuko upande wetu, Shetani na dhambi na udhaifu wetu wenyewe wa kurithi vimekuwa dhidi yetu, vikitafuta kututega na kututia kikwazo? Tufakari kwamba, Mungu Mwenyezi akiwa upande wetu, hakuna hata moja ya upinzani huu inayopaswa kutuletea hofu au woga, kwani ana uwezo wa kutosha kutupitisha yote. Tuwatazame nyuma na kutambua fadhili zake kwetu tulipokuwa bado wenye dhambi, kwa kutupatia ukombozi ulio katika Kristo Yesu. Tufakari kwamba ikiwa alitufanyia haya yote tukiwa wenye dhambi, atatufanyia mengi zaidi sasa kwa kuwa tumekuwa watoto wake—sasa kwa kuwa tumesikia sauti yake, kwamba tumemkubali Mwanawe, kwamba tunamwamini na tumetangazwa haki kwa haki yake—sasa kwa kuwa tumesikia wito wa asili ya kimungu na tumetoa dhabihu, tukiweka yote tuliyo nayo madhabahuni—hakika, Mungu atatupendelea zaidi na kutufanyia mengi zaidi sasa, ingawa hatuwezi kufikiria jinsi angeweza kufanya zaidi ya yale yaliyoonyeshwa katika

zawadi ya Mwanawe. Tunaweza kuwa na uhakika kwamba yeye asiyebadilika bado anatupenda, bado yuko upande wetu, na atatumia nguvu zake kusababisha mambo yote yatumike kwa ajili ya ustawi wetu wa juu zaidi kiroho na kwa ajili ya kufikia kwetu mwisho nafasi katika Uumbaji Mpya, ikiwa tutakaa ndani yake kwa imani, kwa upendo, na kwa utiifu wa moyo—haijalishi jinsi juhudi zetu bora za kudhibiti mwili zitakavyokuwa dhaifu na zisizokamilika. Tuhakikishwe kwamba kwa kutupatia Mwanawe na hivyo kufungua njia ya kufikia mwito wake wa Uumbaji Mpya, Bwana ameweka utaratibu katika Kristo kwa kila hitaji letu ambalo linaweza kutokea. Ndani yake ametupatia bure vitu vyote.

Je, kuna anayependekeza kwamba labda Sheria ingetuhukumu licha ya Mungu? Tufakari kwamba ni Mungu aliyetuhukumu chini ya Sheria yake; na kwamba ni Mungu huyo huyo mwenyewe, ambaye kama Jaji mkuu aliyetuhukumu, ambaye sasa ametangaza haki yetu—ambaye ametangaza kuwa "Tumehesabiwa haki bure kutoka kwa mambo yote ambayo Sheria haikuweza kutuhesabia haki"—kupitia neema yake, kupitia Kristo Yesu Bwana wetu. Kwa kuzingatia ukweli huu "nani awezaye kumshutumu mchagwa wa Mungu"?—ambaye amemkubali hivi? Nani aweza kutuhukumu kwa sababu ya udhaifu au ufinyu usio wa makusudi? Tungejibu watu hao: Ni Kristo aliyefariki; naam, aliyefufuka tena na kupaa juu kama mwakilishi wetu, na ambaye ametuhesabia sisi sifa za kutosha za haki yake, akifunika dosari zetu zote. ***Rum. 8:34***

Je, bado inasisitizwa kwamba kitu fulani kinaweza kuingilia kati kututenganisha na upendo wa Mungu au kutoka kwa Kristo na upendo na rehema zake; na hivyo tuachwe sisi wenyewe na tukapoteze imani yetu na mustakabali wetu kuhusiana na Uumbaji Mpya? Tunajibu: Kinyume chake, Kristo alikuwa na upendo mkuu kwetu, la sivyo asingetuokoa. Kila tendo lake limekuwa la upendo na hatupaswi kuruhusu chochote kututenganisha na upendo huo. Iwapo majaribu yatakuja, tunapaswa kuyaruhusu tu kutusogeza karibu na Bwana kama yeye peke yake anayeweza kutusaidia. Iwapo taabu au mateso au njaa au umaskini au hatari yoyote itatukumba—je, kwa sababu ya hofu ya hayo tuache upendo wetu kwa Bwana, tukane jina lake

na kusudia kwake na tusiifuate tena nyayo zake, tukichagua badala yake njia rahisi zaidi maishani? La, ni kwa uzoefu huu hasa ndipo tunapaswa kukuza ushindi wetu. Tungeweza vipi kuandikwa kama washindi kama kusingekuwa na chochote cha kushinda—kama njia yote ingekuwa tambarare na isiyo na mteremko mgumu? Tumepokea rehema na baraka za Mungu; na sasa anatujaribu, kuona ni kwa kiwango gani tunastahili kubaki katika upendo wake na katika fadhili zake. Yeye anataka tubaki katika hizo, na amefanya kila utayarisho muhimu, na bado hatalazimisha mapenzi yetu. Nina hakika kabisa kwamba tumedhamiria kutoruhusu chochote kututenganisha na upendo wa Mungu ulioonyeshwa katika Kristo—si hofu ya kifo wala upendo wa maisha; na kwamba hakuna kiumbe kingine chochote cha Mungu kitakachoweza kuzuia au kugeuza neema ya Mungu kutokana nasi—si malaika, wala mamlaka, wala nguvu zilizopo sasa au zitakazowahi kuumbwa. Katika mambo haya yote, hatushindi tu—tumechukuliwa kuwa wana wa Mungu katika hali ya kimungu, kwa yeye aliyetupenda.

"Kudhibitisha Wito na Uteuzi Wetu"
—2 Petro 1:10,11—

Ndugu, fanyeni bidii kuifanya wito wenu na uteuzi wenu kuwa thabiti; maana mkimfanya hayo, hamtashindwa kamwe; [mambo yaliyoelezwa hapo awali, yaani, kuwa na bidii, kuongeza kwenye imani yenu wema na maarifa, kujidhibiti, uvumilivu, utauwa, wema wa kindugu, upendo, mambo haya yakiwa ndani yetu na kuongezeka, hatutakuwa tupu—wavivu—wala wasio na tunda;] kwa maana hivyo mtaingizwa kwa wingi katika ufalme wa milele wa Bwana wetu na Mwokozi Yesu Kristo.

Katika uchaguzi huu tunaona kwamba hatua muhimu ni za Mungu; yaani, (1) Uamuzi wa awali wa kuwa na Uumbaji Mpya kama huo; (2) Mwaliko kwa wengine ili kukuza tabia muhimu; (3) Mpangilio wa mambo ili wale walioalikwa waweze kufikia hali inayokubalika kulingana na wito.

Kwa upande mwingine, hatua muhimu lazima zichukuliwe na wale wanaochaguliwa: (1) Ni kwa wale waliotajwa, ambao maandalizi na mipango yote hii imewekwa kwa ajili yao, kukubali wito—kwa kujitolea kikamilifu. (2)

[F186]

Wanapaswa kujawa kabisa na roho ya wito wao na kuthamini baraka zao kiasi kwamba kwa shauku watatii masharti na vikwazo vinavyohusiana navyo.

Tumeona tayari kwamba masharti na vikwazo hivi, kwa kifupi, ni kufanana kwa moyo na Mwana mpendwa wa Mungu; lakini, tukichambua zaidi *kufanana* huku, tunagundua kunamaanisha, kama Mtume Petro anavyoonyesha hapa, kwamba tunapaswa kuwa na matunda ya roho ya utakatifu. Mungu ni mtakatifu, na wateule wanapaswa kuwa na roho yake, yaani, tabia yake ya upendo kwa haki na upinzani dhidi ya uovu. Mtume katika maandiko yaliyo hapo juu anaonyesha vipengele mbalimbali vya Roho hii takatifu ya Mungu, na anaeleza ukweli kwamba hatufiki mfano wake kamili (ukamilifu wa upendo) mwanzoni mwa safari yetu; bali, ni *alama* au kigezo kinachoashiria mwisho wa safari. Upendo kama dhihirisho la jumla unajumuisha vipengele hivi vyote vya tabia ambavyo kwa kweli ni sehemu za upendo. Upole, wema, urafiki wa kindugu, uchaji-mungu, vyote ni vipengele vya upendo.

Mtu fulani amependekeza kwamba matunda haya ya Roho wa Mungu yanaweza kufafanuliwa kama ifuatavyo, na tunakubaliana kwa dhati:

(1) Furaha—Upendo unaoshangilia.
(2) Amani—Upendo tulivu.
(3) Uvumilivu—Upendo unaostahimili.
(4) Upole—Upendo katika jamii.
(5) Wema—Upendo katika matendo.
(6) Imani—Upendo katika uwanja wa vita wa maisha.
(7) Unyenyekevu—Upendo katika kukubali.
(8) Kiasi (upunguzaji)—Upendo katika mafunzo.

Tulipoanza katika uwanja wa mbio, tukiamua kufanya hivyo kwa sababu Mungu alituhesabia haki kwa neema yake na alitualika kukimbia katika mbio hii kwa ajili ya zawadi ya wito wa juu wa Uumbaji Mpya, tulisema, kwanza kabisa: Tutaweka kando mizigo na vikwazo vya tamaa za kidunia kwa kuweka mapenzi yetu wakfu kwa Bwana na kuazimia kwamba jambo hili moja tutalifanya; yaani, tutatafuta, na kwa neema ya Bwana tutapata, baraka ambazo ametuitia. Wakati huo huo tulihitimisha kwamba tutaondoa, kadiri ya

tupate, kadiri tuwezavyo, dhambi zetu zinazotuzidi kwa urahisi—zilizo zipi zile—iwe zetu zilikuwa sawa na za wengine katika uwanja wa mbio au la; na kwamba tutakimbia kwa uaminifu katika mbio hii kwa ajili ya zawadi kuu.

Kuingia kwenye uwanja wa mbio kunalingana na utakatifu wetu. Hiyo ilikuwa mwanzo. Tulijitolea kwa Bwana—ili kudhibitiwa na roho yake ya upendo; hata hivyo, tuligundua kwamba kwa sababu ya kuanguka tulikuwa na upungufu wa kusikitisha katika sifa hizo za tabia ambazo Baba angetaka. Hata hivyo, tunakimbia na kuvumilia katika kufikia mfano huu wa tabia ya Mwanawe—ambayo ndiyo mapenzi yake kwetu, na sharti la ushirika wetu naye. Katika jambo hili tunatofautiana na Bwana wetu, kwani yeye aliyekuwa mkamilifu hakuweza kufikia hatua au daraja moja baada ya jingine katika ukuaji wa upendo. Alijazwa na Roho tangu mwanzo—alikuwa amefikia *lengo* tangu mwanzo; majaribio yake yalikuwa ni kuamua kama angekuwa mwaminifu katika lengo hilo la upendo mkamilifu kwa Mungu, na kwa watu wake, na kwa maadui zake. Sisi, hata hivyo, tunahitaji kukimbia, kujitahidi, ili kufikia lengo hilo.

Tunaweza kugawanya uwanja wa mbio katika robo nne, na kusema kwamba katika robo ya kwanza tunatambua upendo kama *sharti la* kimungu na kutafuta kuwa nalo, ingawa tunaweza kuuelewa tu kwa mtazamo wa *wajibu*. Tunahisi upendo wa wajibu kwa Mungu kwa sababu, kama Muumba wetu, ana haki ya kudai utiifu wetu, upendo wetu, na kujitolea kwetu; upendo wa wajibu kwa Bwana wetu Yesu, pia, kwa sababu alitupenda na tunapaswa, kwa haki, kumpenda yeye kwa kujibu; na upendo wa wajibu kwa wenzetu, kwa sababu tunatambua kwamba hii ndiyo mapenzi ya Mungu.

Robo ya pili ya uwanja wa mbio inatuendeleza mbele kidogo, inatukaribia kidogo "alama," kiasi kwamba mambo yale tuliyotafuta kufanya mwanzoni kwa *upendo wa wajibu*, hatimaye tuliyaona kwa mtazamo wa kuthamini na si tu kama wajibu. Kuanzia wakati huo, tuliona kwamba mambo ambayo Mungu anatualamu kuwa ni sawa na wajibu, ni *mambo mema*; kwamba kanuni bora zaidi ambazo tunaweza kuzifikiria zinafanana na Haki, Upendo na Hekima ambavyo Bwana anaviagiza na kuvitweka mbele yetu, na ambavyo kuanzia wakati huo tulianza kuvithamini. Tulianza kumpenda Mungu si

sio tu kwa sababu ilikuwa ni wajibu wetu kwa Muumba wetu, bali pia na hasa kwa sababu tulimwona akiwa na sifa zile kuu za tabia zilizotamkwa kwetu—mfano hai wa kila neema na wema. Wale wanaofikia hatua hii ya robo mbili hawampendi Bwana kwa sababu tu yeye alituwapenda kwanza, na kwa sababu ni wajibu wetu kumpenda kwa kujibu, bali ni kwa sababu sasa macho ya ufahamu wetu yamefunguliwa vya kutosha kuturuhusu kuona kiasi cha utukufu wa heshima ya tabia yake, kiasi cha urefu na upana na urefu na kina cha Haki, Hekima, Upendo na Nguvu za Muumba wetu.

Alama ya robo ya tatu katika mbio hii tutaita—upendo kwa ndugu. Kutoka mwanzo tunatambua upendo wa wajibu kwa ndugu kama tunavyo kwa Baba, ingawa kwa kiwango kidogo, kwa sababu ndugu walitufanyia kidogo; na tulitambua hasa kwa sababu hiyo ilikuwa mapenzi ya Baba. Lakini tulipoanza kuona kanuni za haki, na kumthamini Baba, na kuona kwamba Baba mwenyewe anatupenda, licha ya dosari zetu zisizo za makusudi, mioyo yetu ilianza kupanuka na kuzama zaidi kwa upendo kwa ndugu; na zaidi na zaidi tuliweza kupuuza kasoro zao, madoa yao na makosa yao yasiyokusudiwa, tulipoweza kuona ndani yao ushahidi wa tamaa ya moyo ya kutembea katika nyayo za Yesu na kwa muafaka na kanuni za tabia ya kimungu. Upendo kwa ndugu uliwekwa wazi katika uzoefu wetu. Lo! ni wazi kwamba wengi wa wapendwa wa Bwana bado hawajafikia alama hii ya robo ya tatu katika mbio za kuelekea zawadi ya wito wetu mkuu. Kuna haja kubwa ya kukuza wema wa kindugu, uvumilivu, na subira, ambavyo Maandiko yanavifundisha—na ambavyo ni lazima vijaribiwe zaidi katika uhusiano wetu na ndugu kuliko katika uhusiano wetu na Baba na Bwana wetu. Tunaweza kuona ukamilifu wa Baba na Mwana, na kwamba hawana dosari; tunaweza kutambua ukarimu wao kwetu na upungufu wetu kwao: lakini tunapoangalia ndugu, tunaona udhaifu huu kwa mmoja, na kwa mwingine

udhaifu huo; na jaribu ni, ole, ni la kawaida sana kumwambia ndugu: "Acha nikutoe utepe kutoka machoni mwako"—badala ya kutambua kwamba tabia kama hiyo ya kuchota, kulalamika na kutafuta makosa kwa ndugu ni ushahidi kwamba bado tuna mti mkubwa wa ukosefu wa subira na ukosefu wa upendo wetu wenyewe wa kuushinda. Tunapokaribia alama hii ya robo ya tatu, polepole tunaondoa mbao mikubwa machoni mwetu wenyewe
—tunaona dosari zetu wenyewe, na kuthamini zaidi na zaidi utajiri wa neema ya Bwana kwetu; na athari ya hili katika mioyo yetu ni kuzalisha ndani yetu kiwango kikubwa zaidi cha roho ya upole, uvumilivu, na wema kwa wote—na hili tena hutuwezesha kupuuza au kufunika wingi wa dhambi, wingi wa kasoro katika ndugu, mradi tu tunatambua kwamba kwa hakika wao ni ndugu
—mradi tu wanamtegemea damu ya thamani, na wanatafuta kukimbia mbio hii ileile kwa ajili ya zawadi hii ileile.

Alama ya nne au ya mwisho ya mbio zetu ni Upendo Kamili—kwa Mungu, kwa ndugu zetu, kwa watu wote—na ndiyo tunayopaswa sote kuitafuta kwa bidii ili kuifikia, na hilo haraka iwezekanavyo. Hatupaswi kupoteza muda katika alama za robo, bali tukimbie kwa uvumilivu, kwa kusitawa, na kwa bidii. Kuna maana ambayo tunapaswa "msipende ulimwengu, wala mambo ya ulimwengu"; lakini kuna maana ambayo tunapaswa kupenda na "kuwafanyia wema watu wote kadiri tunavyopata fursa, hasa wale wa nyumba ya imani"; (***Wagalatia 6:10***)—upendo unaojumuisha hata maadui zetu. Upendo huu haufuti wala kupunguza upendo wetu kwa Baba na kanuni za tabia yake, na upendo wetu kwa ndugu, bali huuimarisha; na katika kuimarishwa huo hutuwezesha kujumuisha katika upendo wa wema na huruma viumbe vyote maskini vinavyonguruma, vinavyoteseka kwa uchungu na kusubiri kufunuliwa kwa wana wa Mungu. "Wapendeni adui zenu, wafanyieni wema wale wanaowatesa na kuwachukia," ndiyo amri ya Bwana; na si mpaka tufikie kiwango hiki cha upendo—upendo hata kwa maadui—ndipo tunapaswa kufikiria kwa muda mfupi kwamba tumefikia *lengo* ambalo Bwana ametuwekea sisi kama wafuasi wake.

[F190]

Si mpaka tufikie cheo hiki ndipo tunapokuwa nakala za Mwana mpendwa wa Mungu.

Lazima tufikie kilele hiki cha upendo kabla hatujaweza kuhesabiwa kuwa na haki ya nafasi katika Uumbaji Mpya, na hatupaswi kutarajia kwamba kila mmoja wa wafuasi wa Bwana atafikia alama hii hasa wakati wa kufa. Kinyume chake kabisa. Tunapaswa kutarajia kuifikia mapema iwezekanavyo katika uzoefu wetu wa Kikristo, na kisha tukumbuke maneno ya Mtume, "Mkisha kufanya yote—Simameni!" (***Efe. 6:13***) Tunahitaji majaribio ya upendo baada ya kufikia alama; na mazoezi yetu tukiwa kwenye alama—kujitahidi kudumisha alama hiyo, au kiwango hicho—maishani mwetu yatakuwa ya kuimarisha sana tabia zetu. Katika hili, hasa, uzoefu wetu utalingana na ule wa Bwana wetu; kwa maana ingawa hakuhitaji kukimbia ili kufikia lengo, alihitaji kupigana vita njema ya imani *akiwa amefikia* lengo—isipokuwa ageuzwe kutoka kwalo, isipokuwa ashindwe na mashambulizi mbalimbali ya dunia na Adui. "Nalishindana ili kufikia lengo," asema Mtume; na vivyo hivyo kila mmoja wetu anapaswa kushikilia lengo hilo baada ya kulifikia, na kuhakikisha kwamba katika majaribu yote ambayo Bwana anaruhusu yaje juu yetu tutahesabiwa naye kuwa washindi—si kwa nguvu zetu wenyewe, bali kwa nguvu ya msaada wa Mwokozi wetu.

Mashambulizi yatakuja dhidi yetu ili kutugeuza kutoka kwa upendo kamili kwa Baba, kutusukuma tukubali kutoa heshima na utiifu pungufu unaomstahili. Majaribu yatakuja kwetu pia kuhusu ndugu, yakipendekeza kwamba tusiruhusu upendo kwa ndugu kufunika wingi wa dosari—mapendekezo kwamba tuudhike na wale ambao tumejifunza kuwapenda na kuwajali, na ambao udhaifu wao tumejifunza kuuhurumia. Majaribu yatakuja dhidi yetu kuhusu maadui zetu, baada ya kujifunza kuwapenda—yakidokeza kwamba kuna visa vya kipekee na kwamba ukarimu wetu kwao unapaswa kuwa na mipaka. Heri yetu ikiwa katika majaribu haya tutashikilia imara, tukilenga lengo, tukijitahidi kudumisha nafasi ile ambayo tayari tumeifikia—tukipigana vita vyema vya imani—

tukishikilia imara uzima wa milele ambao ni wetu kupitia Yesu.

"Kujua Uteule wako wa Mungu"

"Jeju, ndugu wapendwa, kuwa ninyi mmechaguliwa na Mungu. Kwa maana Injili yetu haikutufika kwenu kwa neno tu, bali pia kwa nguvu na kwa Roho Mtakatifu na kwa uhakika mwingi." ***1 Wathesalonike 1:4,5***

Mahali pengine tumeshaonyesha ni nini kinachounda dalili, ushahidi kwamba sisi ni watoto wa Mungu; yaani, kuzaliwa kwetu kwa Roho Mtakatifu, kutimbiwa kwetu, na kufanywa hai kwetu.* Hatutajirudia hapa, bali kwa muhtasari tu tutaelekeza umakini kwenye ukweli kwamba yeyote anayeshiriki katika uteuzi huu ana ushahidi mbalimbali ambao unaweza kutambuliwa si kwa nafsi yake tu, bali hivi karibuni utaonekana na "ndugu" anaokutana nao. Kuna nguvu, pamoja na ujumbe, katika uteuzi huu. Ujumbe huu wa uchaguzi, au wito, au "neno," si tu Injili au habari njema kwa kundi lililochaguliwa, bali ni zaidi ya hayo kwao: ni nguvu ya Mungu inayofanya kazi ndani yao ili kutaka na kutenda mapenzi yake mema. Huletea waliochaguliwa Roho Mtakatifu na uhakika mwingi, nao, kwa upande wao, wako tayari kwa gharama yoyote ile kutangaza Neno la Bwana.

Kwa Wakolosai Mtume anaandika (***3:12-14***) kuhusu kundi hili lililochaguliwa la Uumbaji Mpya, akisema, kwamba watu wa namna hii wanapaswa kuondoa mtazamo wa zamani wa mambo na kuvaa mpya ambao utawatambua wanachama wa waliochaguliwa, si kwa jamii wala si kwa madhehebu, bali kuwamtambua *wote katika Kristo*, nao peke yao, kama ndio Uumbaji Mpya *uliochaguliwa*. Anasema, "Jivikieni basi, kama wateule wa Mungu, watakatifu na wapendwa, hisani, fadhili, unyenyekevu wa moyo, upole, uvumilivu, mkisameheana ikiwa yeyote ana malalamiko juu ya mwenzake; kama Kristo alivyowasamehe ninyi, nanyi mfanye vivyo hivyo, na juu ya yote haya [utimizo] mtiwe upendo, ambao ni kiungo cha ukamilifu."

Bwana wetu, akizungumzia Kanisa teule kwa ujumla, anadokeza kwamba majaribu na majaribio mbalimbali lazima yawaje kwao,

---

*Juz. V, Sura ix.

[F192]

na inaonekana kuashiria kwamba hizi zitazidi kuongezeka kuelekea mwisho wa Enzi hii ya Injili, na kwamba zitakubaliwa kwa kiwango kwamba zitawadanganya wote isipokuwa "walioteuliwa sana." ***Mathayo 24:24 ****

Kuna faraja katika hili: haimaanishi kwamba "walioteuliwa sana" watakuwa na uwezo wa akili wa juu zaidi ambao kwao wataweza kutambua ujanja mbalimbali wa Adui katika siku hii ya uovu; wala haimaanishi kwamba watakuwa wamefikia ukamilifu katika udhibiti wa viungo vyao vya udongo kiasi kwamba hawawezi kukosea; bali, inamaanisha kwamba kwa wale wanaoishi katika Kristo, neema *ya kutosha*, hekima *ya kutosha*, na msaada *wa kutosha* utatolewa kwa wakati wao wa uhitaji. Ni faraja gani iliyo katika hili kwa wote waliotafuta hifadhi kwa tumaini lililo mbele yetu katika Injili! Ni imani gani inayotupa kujisikia kuwa nanga yetu iko ndani ya pazia—katika Kristo! Hilo kusudi lililopangwa tangu awali linatia nguvu, linatabibu, kama Mtume alivyotangaza, "Ametuchagua tumewekwa wakfu katika Yeye kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, ili tuwe watakatifu na wasio na lawama mbele zake katika upendo, akiwa ametupangia mapema tuwe watoto wake kwa njia ya Yesu Kristo, kama alivyopenda...ili kwamba katika mpangilio wa utimilifu wa nyakati aweze kukusanya pamoja vitu vyote katika Kristo, vilivyo mbinguni na vilivyo juu ya nchi; naam, ndani yake: ambaye pia sisi tumepata urithi, tukiwa tumechaguliwa mapema kulingana na kusudi la yeye aliyefanya mambo yote kadiri ya shauri la mapenzi yake; ili sisi [Uumbaji Mpya] tuwe kwa sifa ya utukufu wake, sisi waliokwanza kumtumaini Kristo." ***Efe. 1:4-11***

"Kwa Hasaa Nyingi Mtaingia Ufalme"

Uhitaji wa juhudi na ushindi katika ujenzi wa tabia ambao Mungu amehusisha na wito wa Uumbaji Mpya "walioteuliwa sana" una mifano yake katika asili. Kwa mfano wa hili, zingatia yafuatayo:

Inasimuliwa kuhusu mtu aliyetaka kuongeza kipepeo wa mfalme kwenye mkusanyiko wake

---

*Tazama Juz. IV, Sura xii.

ya wadudu, kwamba kwa bahati nzuri alipata kokoni, na akaitundika kwenye maktaba yake msimu wote wa baridi. Majira ya machipuo alikuta nondo akijaribu kutoka. Tundu lilikuwa dogo sana, na nondo alihangaika kwa kukata tamaa, kama ilivyoonekana, dhidi ya nyuzi ngumu, kiasi kwamba alikata tundu na kulifanya kubwa zaidi kwa makasi yake. Basi, nondo huyo mzuri mkubwa alitoka, lakini hakuwahi kuruka. Baadaye mtu fulani alimwambia kwamba mapambano hayo yalikuwa ya lazima ili kulazimisha majimaji ya mwili kuingia kwenye mabawa makubwa ya mdudu huyo. Kuiokoa kutoka kwa mapambano hayo ilikuwa wema uliokosewa. Juhudi hiyo ilikusudiwa kuwa wokovu wa kipepeo huyo. Funzo ni dhahiri. Mapambano ambayo watu wanapaswa kuyafanya kwa ajili ya mema ya kidunia huendeleza tabia kwa namna ambayo haiwezi kuendelezwa bila hayo. Ni vizuri pia kwamba ustawi wa kiroho unapaswa kutafutwa kwa bidii.

Tumeishia kuonyesha* kwamba Maandiko Matakatifu yanafundisha waziwazi sana fundisho la "neema ya bure" ambalo litaanzishwa kwa utukufu mara tu watakatifu waliochaguliwa watakapokamilika—na kutukuzwa. Wakati wa Milenia, lenyewe (Lile "Mbegu ya Abrahamu") litabariki familia zote za dunia kwa fursa kamili za kupata tabia kamilifu, urejesho kamili na uzima wa milele.

---

*Juz. I, uk. 96.

ASIEYEKUWA NA DOSARI
—*Yuda* 24—

Asiye na dosari katika uwepo wa utukufu
wake! Roho yote ndani yangu
ilitetemeka,
Moyo wangu wote ulinyooka mbinguni
Kwa ajabu ya neno hilo.

Ana*weza* kunitambulisha bila dosari?
Bwana, samehe shaka yangu, nililia; Wewe
uliwahi, kwa shaka ya upendo, kuonyesha
Mikono na miguu na ubavu uliopasuka.

Ee! nijengee ngazi, Mwangaza kwa duara za
dhahabu,
Ili tumaini langu liweze kufikia wazo hili, na
kufikia kilele cha imani!

Nikisali hivi, tazama ngazi yangu, Inayofikia
hadi siku kamilifu,
Ilikua kutoka kwa hadithi rahisi iliyotupwa
na mtu fulani njiani.

Mara malkia—hivyo ilisimuliwa
hadithi— Akitafuta mbali kitu kipya,
Aliipata katika kiwanda, ambako, kwa ajabu,
Hakuna chochote isipokuwa mavazi
yaliyochakaa yaliyomrudia—

[F194]

Vichepeo vilivyotoka kwenye mitaro,
vichepeo vya kila umbo na rangi; Wakati
watoto wachafu, wakichuma, walionekana
kama vichepeo kutoka nywele hadi viatu.

Basi, aliuliza kwa hamu, Nini unaweza
kufanya na vitu hivi vya kuchukiza?
Yayatengeneze kuwa weupe kamili, Alisema
bwana kwa tabasamu.

Uweupe? alisema malkia, akiwa na shaka; Lakini
hizi ni rangi nyekundu, zambarau—
Hakika hakuna kinachoweza kuwafanya
weupe hadi kufaa machoni pako?

Ndio, alisema, ingawa hizi ni rangi Ngumu
zaidi kuondoa kuliko zote,
Bado nina nguvu ya kuwafanya Wawe kama
chembe ya theluji inaporuka.

Kwenye moyo wangu maneno rahisi yalipiga na
mwangwi ndani na nje: Nyekundu—ekarabu—
nyeupe kama theluji—Je, mtu huyu anaweza? Na
Mungu hawezi?

Siku moja baada ya hapo, (Hivyo
hadithi iliendelea kwa hiari),
Malkia alipokea zawadi Kutoka kwa
bwana wa kiwanda cha kusaga nafaka.

Kila ukurasa ulikuwa umefungwa kwa
tabaka nzuri kabisa, karatasi safi
kabisa nyeupe;
Kwenye kila ukurasa kung'aa herufi za jina lake
kwa mwanga wa dhahabu.

Somo la thamani, aliandika bwana,
Kimenifundisha kinu changu hivi,
Kikionyesha jinsi Kristo wetu
anavyoweza Kukusanya mioyo mibovu
zaidi kutoka nchi kavu au baharini;

Katika tanuru fulani ya mbinguni,
Uteupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupeupe
upeupeupeupeupeupeupeupeupe
Chapa jina lake juu ya kila moja, na uyabebe
Hadi kwenye jumba la mfalme.

* * *

Ee, maono ya ajabu yalinifunika! Malango ya
mbinguni yalionekana yamefunguka, Hata mimi
niliwapo safi na bila dosari,
Kando ya Mwokozi wangu mpendwa.

Hakuna dosari mbele ya utukufu wake!
Hakuna dosari katika mwanga huo mkali!
Upendo wa Kristo mwenyewe, mkuu,
mpole, ulifanya damu yangu nyekundu

[F194]

kuwa nyeupe kama theluji!

SOMO V
MASHIRIKA YA UUME MPYA

"Matofali Hai" kwa Hekalu la Kiroho—Uumbaji Mpya wa Jina dhidi ya Uumbaji Mpya wa Kweli—"Siri ya Mungu" na "Siri ya Uovu"—Uandaji wa Antikristo Mkubwa—Maandiko ya Kuaminika—Uhuru Ulioruhusiwa kwa Ulimwengu na kwa Ukanisia
—Utaratibu Kutoka Katika Mchafukoge—"Kwa Wakati Uliopangwa"—"Mwisho wa Enzi"—Mzabibu Alioupanda Baba—"Wartume Kumi na Wawili wa Mwana-Kondoo"—Paulo Mrithi wa Yuda—Idadi ya Mitume ni Kumi na Wawili Pekee—Uteuzi wa Kitume—Tabia Thabiti za Mitume—Mtume Paulo "Sio Mwiko hata Kidogo" Nyuma ya Mitume Wengine—Uhamasishaji wa Kumi na Wawili—Usimamizi wa Kimungu wa Maandiko ya Mitume—Juu ya Mwamba Huu Nitajenga Kanisa Langu"—Ulinganifu wa Injili—Funguo za Mamlaka—Kutojitofautisha kwa Mitume—Mapingamizi Yanazingatiwa—"Mmoja Ndiye Bwana Wenu"—Kanisa la Kweli ni "Kundi la Mungu"—Mitume, Manabii, Wainjilisti, Walimu—Uratibu wa Bwana wa Uumbaji Mpya Kamili Kabisa—Yeye Pia Ndiye Msimamizi Wake—Zawadi za Roho Zilisitishwa Pamoja na Uhitaji Wake—Umoja wa "Imani Iliyotolewa Mara Moja kwa Watakatifu"—Umoja wa Nguvu, Ukiwa ni wa Kikristo-Kinyume—Maaskofu, Wazee, Wal sandstones—Maana Halisi ya "Nabii"—Unyenyekevu ni Muhimu kwa Uzee wa Kanisa—Sifa Nyingine Muhimu—Wadia, Wahudumu, Watumishi—Walimu Katika Kanisa—Wengi Wanapaswa Kuwa na Uwezo wa Kufundisha—Msiwe Wengi Kati Yenu Walimu, Ndugu"—"Hamnahaja ya Mtu Yeyote Kuwaalimu"—"Aliyefundishwa" na "Mfundishaji"—Sehemu ya Mwanamke Kanisani—Wanawake kama Wafanyakazi Wenzake—"Afunikwe."

Kama Viumbe Wapya hawatafikia ukamilifu au ukamilisho wao hadi Ufufuo wa Kwanza, vivyo hivyo mpangilio wao utakamilika tu wakati huo. Mfano wa hekalu unaonyesha hili: sisi sasa tunaoitwa, au kualikwa, kuwa mawe hai katika hekalu la utukufu, na, kama Mtume anavyoeleza (***1 Petro 2:5***), tunakuja kwa Yesu, ambaye, kama mwakilishi wa Baba, hutengeneza, huchonga, hufaa na kutukinga kwa ajili ya nafasi katika Hekalu la Utukufu la baadaye—mahali pa mkutano kati ya Mungu na ulimwengu. Kama katika hekalu la mfano lililojengwa na Suleimani kila

[F196]
jiwe lilipangwa kikamilifu katika mgodi kwa ajili ya nafasi yake katika jengo, ndivyo ilivyo kwetu—maandalizi yote ya kupangwa hufanyika katika maisha ya sasa. Kama katika mfano kila jiwe lililoundwa lilienda mahali pake bila sauti ya nyundo, ndivyo katika mfano halisi
—mawe hai, ambayo sasa yanajikabidhi kwa furaha kwa maandalizi ya Bwana, yataandaliwa kikamilifu chini yake kama jiwe la kilele yatakapounganishwa naye ng'ambo ya pazia
—bila mchanganyiko, bila hitaji la mpangilio au maandalizi zaidi.

Hata hivyo, Maandiko yanatambua umoja au uhusiano wa mawe haya hai wakati wa kipindi cha maandalizi yao. Kwa kweli, zinaenda hatua moja mbele, na kutambua *mpangilio wa muda* unaoruhusu kila mwanachama wa Ufalme ujao kushiriki na Mwalimu Mkuu na Mjenzi Mkuu katika kazi ya maandalizi ya "kujenga kila mmoja katika imani takatifu sana"—kusaidiana katika kuunda tabia kulingana na mfano—Bwana wetu Yesu. Tunapoendelea na uchunguzi wa kina wa mipango ya kimungu kwa wakati huu, inaweza kuwashangaza wengi kugundua ni uhuru kiasi gani Bwana ameachilia kila mwanachama binafsi wa Uumbaji Mpya: lakini tunapotambua ukweli kwamba yeye anatafuta waabudu wa hiari, watoaji dhabihu wa hiari, wanaosukumwa na upendo kwa Bwana na kanuni za haki kuweka maisha yao kwa ajili ya ndugu, na kwa ajili ya kuwa washirika naye, basi ni wazi kwamba mpango wa Bwana wa kutoa uhuru mkuu ndio mpango bora zaidi—mpango ambao kwa hakika zaidi hujaribu uaminifu wa moyo, hukuaa kamilifu tabia, na kuthibitisha utayari wa kila mmoja kufuata pamoja na wengine Sheria ya Upendo, wakifanyiana wengine wanavyotaka wengine wafanye kwao.

Uhuru wa aina hiyo, au, uhuru wa kulinganishwa, unafaa vyema kwa lengo la Bwana katika wakati huu—yaani, uteuzi wa kundi dogo na kuwa-kamilisha katika tabia na kuwa-fundisha kwa ajili ya Ukuhani wa Kifalme wa siku zijazo—lakini hautakuwa sambamba kabisa na hautoshelezi kwa kazi ya kuubadilisha ulimwengu, kazi ambayo kwa kawaida huaminika kuwa anai-fanya. Ni kwa sababu ya upotoshaji huu

[F197]

fundisho—dhana hii kwamba Mungu ameituma Kanisa kuteka dunia na kuitiisha vitu vyote kwa ajili yake katika enzi hii ya sasa—ndiyo maana watu wengi wenye busara wameshangazwa na urahisi wa mpangilio wa Kanisa uliowekwa na Bwana na mitume. Na kwa kuwaona jinsi mpangilio kama huo ulivyokuwa hautoshelezi kwa *ajili ya kuongoa ulimwengu*, wanadamu wamejitahidi kuiboresha sana miundo hiyo, kama inavyoonekana katika taasisi mbalimbali za kidini za Ukristo. Miongoni mwa hizi ni Upapisti, mojawapo ya miundo ya kina na yenye nguvu zaidi inayoweza kufikirika. Mfumo wa Kikanisa wa Methodist Episcopal pia ni mahiri, lakini katika kiwango cha juu zaidi; unadhibiti tabaka tofauti la watu. Ni upangaji kamili wa mifumo hii miwili mikubwa ndio uliowapa mafanikio na nguvu yao katika "ulimwengu wa Kikristo." Tutaona tunapoendelea kwamba hizi na *"makanisa"* yote *ya kibinadamu* katika upangaji wake ni tofauti kabisa na Kanisa ambalo Bwana aliweka—kwamba njia zao si njia zake, kama vile mipango yao si mipango yake; maana kama vile mbingu zilivyo juu kuliko nchi, ndivyo njia na mipango ya Bwana vilivyo juu kuliko vya mwanadamu. (***Isa. 55:8,9***) Hivi karibuni wenye mioyo ya kweli wataona kwamba walikosea sana kwa kuacha urahisi wa Kristo na kujaribu kuwa wenye hekima kuliko Mungu katika uendeshaji wa kazi yake. Matokeo yataonyesha hekima yake na upumbavu wa mwanadamu.

Uumbaji Mpya wa Kina dhidi wa Ule wa Jina tu

Kama ilivyo kwa watu wa kawaida, wote walikuwa Waisraeli kwa jina tu, lakini wachache tu walikuwa "Waisraeli wa kweli," vivyo hivyo katika mfano halisi hatupaswi kushangaa tukikuta Kanisa la jina tu, pamoja na Kanisa la kweli, Uumbaji Mpya wa jina tu pamoja na Uumbaji Mpya wa kweli. Tangu Ukristo ulipoanza kupata umaarufu kiasi fulani, "magugu," "ngano bandia," yamevamia shamba la ngano, yakijifanya kuwa ngano halisi. Ingawa inaweza kuwa vigumu kwa mwanadamu, ambaye hawezi kusoma moyo, kutofautisha kweli na uongo, ngano na magugu, Bwana anatuhakikishia kwamba yeye huyajua mioyo, kwamba—"Bwana awajua waliyo wake." Kwa kweli anatarajia tutofautishe kati ya wa kweli

[F198]

kondoo na mbwa mwitu waliovalia nguo za kondoo, na kati ya mzabibu wa kweli unaobeba matunda ya kweli na miiba na miche inayoweza kujaribu kujifanya kuwa ni matawi ya Mzabibu wa kweli, na anatuambia tufanye hivyo. Lakini zaidi ya hukumu hii ya jumla—uchunguzi wa kina wa tabia ya nje kwa ujumla, Bwana hawaruhusu watu wake kwenda mbali zaidi—akisema, "Msihukumu kabla ya wakati." Miongoni mwa wale ambao mnawatambua kama matawi halali katika Mzabibu, msi jaribu kuamua ni muda gani unapaswa kuwekewa ili wazae matunda yaliyoiva. Ni lazima tuache hilo kwa Baba, Mkulima, anayepogoza kila tawi, na ambaye hatimaye ataondoa kila tawi au kiungo ambacho "hakizaani tunda." Basi, sisi tunamwacha Mkulima kazi ya kupogoa "Mzabibu"—kazi ya kusahihisha kila mwanachama wa kweli aliyejitolea wa Kanisa la Kristo—tukimruhusu yeye afanye kazi ya kufunga kanisani, tukitambua kwamba ni yeye aliyepanda na kumwagilia pia, na aliyeleta uotaji wa kila tawi katika Mzabibu wa kweli. Roho ya Mzabibu inapaswa kutambuliwa kwa kiasi fulani katika kila tawi au mwanachama, na kila mmoja anapaswa kuhimizwa na kusaidiwa katika ukuaji wake. Upendo unapaswa kuwa sheria miongoni mwa matawi haya yote; na ni pale tu neno la kimungu linaposikilizwa—si hata kidogo zaidi ya idhini yake—ndipo tawi lolote lina haki ya kukosoa, kukemea au vinginevyo kupogoa, au kufanya jambo lolote dhidi ya tawi jingine. Kinyume chake, roho ya upendo inapaswa kuhimiza huruma, wema, uvumilivu na subira hadi kwenye mipaka iliyoruhusiwa na Mkulima Mkuu; ambayo, kama tulivyopendekeza tayari, ni pana na ya ukarimu na imekusudiwa kukuza tabia katika kila tawi.

Haya yote ni tofauti katika mashirika ya kibinadamu kadiri ambavyo vimepuuza au kuacha urahisi wa mpangilio wa kimungu. Yameweka sheria za kibubujiko kuhusu nani anayeweza kutambuliwa kama wanachama au matawi ya Mzabibu, na nani asiyeweza kupokelewa katika ushirika kamili; yameweka masharti ya kifedha na sheria na kanuni mbalimbali ambazo Maandiko hayajaziweka, na kuweka imani na maungamo mengi ambayo Maandiko hayajaziweka, na yameweka adhabu

kwa ukiukaji wa sheria hizi ambazo Maandiko hayajaziweka, na wameweka kanuni za kufukuzwa kanisani, kutawaliwa, n.k., kinyume na idhini yoyote iliyotolewa kwa Kanisa la Kweli, Mwili wa Kristo, Mzabibu wa Kweli, Uumbaji Mpya.

Tumeshawahi kuelekeza umakini kwenye ukweli kwamba Kanisa la Kristo huitwa katika Maandiko "Fumbo la Mungu,"* kwa sababu, kinyume na matarajio, Kanisa lilipaswa kuwa *Mwili* wa Kimasihi ambao, chini ya Kichwa chake Mlipiwa, Yesu, utatawala na kubariki ulimwengu. Fumbo hili, au siri, lililofunuliwa sasa kwa watakatifu, lilifichwa katika vizazi na nyakati zilizopita (***Efe. 3:3-6***), na ndilo fumbo la Mungu litakalokamilika hivi karibuni, katika ukamilisho wa Uumbaji Mpya, mwishoni mwa enzi hii ya Injili. Pia tumevuta hisia kwenye ukweli kwamba Maandiko yanarejelea Babeli kama mfumo bandia (mama na binti zake—baadhi wakiwa wameharibika zaidi na wengine kidogo, baadhi wakiwa bandia bora na wengine bandia duni zaidi), na huko ukiitwa "Fumbo la Uasi." Hatupaswi kueleweka kana kwamba waanzilishi wa mifumo hii bandia waliianzisha kwa makusudi na kwa lengo la kupotosha watu wa Mungu. Badala yake, tunapaswa kukumbuka kwamba ni Shetani ambaye katika Maandiko anatajwa kuwa "ameudanganya ulimwengu wote" kuhusu mada hii; akibadilisha mabaya kuwa mema na mema kuwa mabaya; giza kuwa nuru na nuru kuwa giza. Satan "sasa hufanya kazi ndani ya watoto wa kutoitii" (***Isaya 5:20***; ***Efe. 2:2***), kama vile alivyotoa ushirikiano wake kwa Bwana wetu Yesu. Anapenda kushirikiana na wafuasi wote wa Kristo ambao anaweza kuwapotosha wasitembee katika nyayo za Bwana. Kama alivyojaribu kumshawishi Bwana wetu kwamba kulikuwa na njia bora zaidi—njia zilizohusisha kujitolea na kujidharau kidogo zaidi kuliko njia za Baba—kupitia ambazo angeweza kubariki familia zote za dunia, ndivyo pia, katika enzi hii ya Injili, amekuwa akijikita katika kuwashawishi ndugu wa kweli waliyo wakfu wa Bwana wakubali mipango yake—badala ya kuzingatia kwa makini mipango na sheria za Baba. Angetaka wawe

---

Juz. I, Sura v.

[F200]

ujinga wa kujiona mwenye hekima—yaani, kuhisi kwamba wanaweza kumtumikia Bwana vyema zaidi kwa njia nyingine tofauti na zile ambazo Maandiko yanazoelekeza. Angewajaa majivuno kwa hisia za shauku na fahari kwa mifumo yao ya kibinadamu, kazi wanayoifanya, na mashirika waliyoyanzisha. Mpinga Mwokozi hakufanikiwa kwa Mwalimu, jibu lake likiwa daima, "Imeandikwa." Lakini sivyo kwa wafuasi wake. Wengi sana hupuuzia kilichoandikwa; hupuuzia mfano na maneno ya Bwana; hupuuzia maneno na mfano wa mitume, na wanajikita katika kutekeleza kwa ajili ya Mungu mpango ambao wanatumai na kuamini anauridhia na ambao wanatumaini utamsifu.

Jinsi watakavyogundua kwa njia ya ajabu jinsi walivyokosea, wakati, hivi baadaye, watakapouona Ufalme kama Mungu alivyoupanga awali na jinsi ambavyo tangu wakati huo ameshughulikia mambo kwa njia zake mwenyewe! Wakati huo ndipo watagundua jinsi ilivyo bora zaidi kuwa waangalifu kufundishwa na Bwana, kuliko kujaribu kumfundisha Bwana—kufanya kazi yake kwa njia yake, badala ya kumfanyia kazi kwa njia ambayo hatatambua. Mafanikio ya mipango hii ya kibinadamu—kama katika Upapisti, Umehodisti, na, kwa kiasi, katika madhehebu mengine—husaidia kufanya mifumo hii kuwa "udanganyifu mkuu."

Bwana hajawahi kuingilia kati, wala kuzuia, ukuaji wa "magugu" katika shamba la ngano wakati wa Enzi hii ya Injili. Kinyume chake, aliwaagiza watu wake kutarajia kwamba vyote viwili vingeota pamoja hadi wakati wa "mavuno", ambapo yeye mwenyewe atakuwepo, akisimamia utenganishaji, akikusanya ngano kwenye ghala lake (hali iliyotukuzwa), na kuona ufungashaji wa magugu kwa ajili ya wakati mkuu wa taabu ambao enzi hiyo itamalizika, na ambao utaangamiza magugu kama "magugu" au *Viumbe Vipya bandia* bila kuangamiza uhai wao kama wanadamu. Hakika, wengi wa "magugu" ni watu wanaoheshimika, wenye maadili, na, kama ulimwengu unavyotumia neno, "watu wema." Hivyo basi, miongoni mwa dini zote za kizani kuna vipengele vya wema pia, ingawa ni vidogo sana kuliko miongoni mwa "magugu," ambao wamebarikiwa sana na kupata faida kwa kila njia kwa sababu ya uhusiano wao wa karibu na

"ngano" halisi, na utambuzi wao wa kiasi wa roho ya Bwana katika yule wa mwisho.

Fumbo hili la uovu ("Babeli," Mchanganyiko, Ulimwengu wa Kikristo) Mtume Paulo anatangaza lilikuwa tayari linaanza kufanya kazi miongoni mwa watu wa Bwana katika siku zake; lakini kazi hiyo ilikuwa waziwazi ndogo hadi baada ya kifo cha Paulo na mitume wengine. Wakati mitume walipokuwa bado na Kanisa, waliweza kuwatambua baadhi ya walimu wa uongo ambao Kupitia kwao Adui alikuwa akitafuta kwa siri, kwa faragha, kwa siri kabisa, kuingiza mafundisho ya upotevu ili kudhoofisha imani na kuwatenga waumini kutoka kwa matumaini na ahadi na urahisi wa Injili. (***2 Petro 2:1***) Mtume Paulo pia anazungumzia baadhi yao kwa maneno ya jumla, kama wanaoanza kazi za uovu; lakini anawataja baadhi yao binafsi, Hymenayo na Fileto, na wengineo, "waliopotea kwa habari ya kweli," n.k.—"wakipindua imani ya wengine." (***2 Tim. 2:17***) Kuhusu walimu hawa wa uongo na makosa yao, aliionya tena Kanisa kupitia wazee wa Efeso, akisisitiza hasa kwamba hawa wangeota baada ya kifo chake—mbwa mwitu wa hatari, wasingeliacha kundi. (***Mdo. 20:29***) Hili la mwisho linaendana kwa kushangaza na utabiri wa Bwana wetu katika mfano. (***Mathayo 13:25,39***) Bwana wetu anaonyesha wazi kwamba walimu hawa wa uongo na mafundisho yao ya uongo walikuwa ni vyombo vya Adui aliyepanda magugu miongoni mwa ngano ambayo yeye na mitume walikuwa wameipanda. Anasema, "Watu [watumishi maalum, mitume] walipokuwa *wamelala*, adui alikuja akapanda magugu."

Sio muda mrefu baada ya mitume kulala, tunaweza kuwa na uhakika, hadi roho ya ushindani chini ya mwongozo wa Adui ilipopelekea hatua kwa hatua kuanzishwa kwa mfumo mkuu wa Mpinga Kristo—Upapia. Uanzishwaji wake, kama tulivyoona tayari,* haukutekelezwa mara moja, bali taratibu—ukianza kuchukua mamlaka yake takriban karne ya nne. Mpinga Kristo mkuu ulistawi kwa mafanikio sana kwa

---

*Juz. II, Sura ix.

[F202]

kiasi kwamba historia zote zilizotungwa kuanzia kipindi hicho hadi "Mageuzi" kwa kiasi kikubwa zilizuia haki ya kila mtu na tabaka la jamii kupata jina Mkristo au kuonekana kuwa wa kweli na waaminifu ambao hawakuhusishwa na au kwa namna fulani hawakuiunga mkono mfumo huu wa Kipingakristo. Wengine hawakuruhusiwa kuwepo isipokuwa kwa siri na chini ya marufuku, na kama kulikuwa na historia zao, inaonekana ziliangamizwa; lakini, pengine, kama wale wanaoishi katika nuru ya ukweli wa sasa, waumini wa wakati huo walikuwa wadogo sana kwa idadi na ushawishi kiasi kwamba hakuna mtu angewadhania kuwa wanastahili kutajwa ikilinganishwa na mfumo mkuu na wenye mafanikio ambao walijaribu kuupinga, na ambao ulipanda kwa kasi hadi nafasi ya ushawishi na mamlaka katika mambo ya kidunia na ya kiroho.

Tangu "Mageuzi" Mpinga amejionyesha tena ujanja wake katika kuandaa kila mwelekeo mpya (kila jitihada mpya ya kufikia ukweli) kuwa Kristo Mwingine mwingine; kiasi kwamba leo hatuna tu "mama wa malaya" wa awali bali pia "binti" zake wengi.* Kwa kuzingatia mambo haya hatutatafuta historia za Kanisa la Kweli isipokuwa zile tunazozipata katika Agano Jipya, ambazo ni wazi zimetunzwa kwetu kwa utakatifu na usafi mkuu, licha ya kuongezwa kwa maneno mara kwa mara, kama inavyoonyeshwa katika ***Yohana 21:25*** na ***1 Yohana 5:7***.

Hata hivyo, tutaangazia kwa ufupi mambo fulani, ambayo sio tu yanathibitisha kwetu kwamba Maandiko yamehifadhiwa katika usafi wa kulinganishwa, bali pia yanashuhudia kwa wakati mmoja kwamba mifumo mingi inayodai kuwa iliundwa na Bwana na mitume ni tofauti kabisa na ule mmoja ambao wao waliuunda, ambao maelezo yake yametolewa kwetu katika Agano Jipya.

(1) Kama Kanisa la awali lingekuwa limeandaliwa kwa mtindo wa Kipapa au madhehebu mengine ya leo, kumbukumbu zingekuwa tofauti kabisa na zilivyo. Tungekuwa na rejea fulani kuhusu Kristo wetu kuwaweka mitume kwa sherehe kubwa, yeye mwenyewe

---

*Tazama Juz. III, uk. 42,153,155.

[F203]
akiketi mahali fulani kwa heshima kama Papa, akiwakaribisha mitume waliovalia mavazi mekundu kama makardinali, n.k., n.k.; tungekuwa na sheria na kanuni kali kuhusu Ijumaa, kujiepusha na nyama, n.k.—kitu kuhusu "maji matakatifu" yaliyonyunyiziwa juu ya mitume au juu ya umati, na kitu kuhusu kufanya ishara ya msalaba. Mariamu, mama wa Bwana wetu, asingesahaulika. Ingekuwa na maelezo kuhusu mimba yake ya miujiza iliyodaiwa na angekuwa ametangazwa kama "mama wa Mungu," na Yesu mwenyewe angeonyeshwa akimpa heshima maalum, na akiwaelekeza mitume kumkaribia kupitia kwake. Amri fulani ingekuwa imetolewa kuhusu "mashua matakatifu," ni lini, vipi na wapi yanapaswa kutumika; maelekezo fulani kuhusu kumwomba watakatifu; maelekezo fulani kuhusu "misa," na jinsi Petro, alipokutana na wanafunzi wengine, alivyotambuliwa kama Papa; jinsi walivyosujudu mbele yake, na jinsi alivyowaadhimia misa wote, akitangaza kwamba alikuwa na mamlaka ya kumtengeneza Kristo upya katika mkate na kumtoa kafara tena kwa ajili ya dhambi za kibinafsi. Tungekuwa na maelezo fulani kuhusu mazishi ya Stefano; jinsi Petro au wengine walivyotakasa kaburi lake, ili aweze kulazwa katika "ardhi takatifu," na kwamba waliweka "mshumaa mtakatifu" mkononi mwake huku wakisali sala fulani juu yake. Tungekuwa na kanuni na sheria kuhusu madaraja mbalimbali ya klergi, na jinsi waumini wasivyo kabisa "ndugu" wao, bali wanawatii. Kwa upande mwingine, tungekuwa na vyeo miongoni mwa wale watawala, vya juu na vya chini, Mheshimiwa, Mheshimiwa Sana, Mheshimiwa Zaidi; Maaskofu, Maaskofu Wakuu, Makardinali na Papa; na maelekezo maalum jinsi kila mmoja alivyopaswa kupata vyeo vyake, wakitafuta heshima kutoka kwa wengine, na nani anapaswa kuwa mkuu zaidi.

Ukweli kwamba masuala haya hayajaduliwa hata kidogo na mitume ni ushahidi *wa wazi* kwamba mifumo inayodai, kwa ujumla au kwa sehemu, mgawanyiko huo wa Kanisa, mamlaka hayo, ofisi hizo, n.k., haikuundwa na mitume wala chini ya mwongozo wao, wala

[F204]
na Bwana aliyewateua na kutambua kazi yao.
Yohana 15:16; ***Matendo 1:2***; ***Ufunuo 21:14***

(2) Hii inaonyesha, zaidi ya hayo, kwamba Biblia haikutungwa na waandaji hawa wenye busara; kwani kama wangelitunga, tunaweza kuwa na uhakika kwamba wangelijaza kwa wingi na marejeleo kama yale tuliyoyapendekeza.

(3) Kwa kuwa na mamlaka na ushahidi huu kwamba mifumo ya "mama" na "binti" wengi ya siku hizi haikutengenezwa na Bwana na mitume, bali ilitokana na upotoshaji wa mafundisho yao rahisi, na ni, kwa hivyo, ni taasisi za kibinadamu tu—jaribio la kuwa werevu kuliko Mungu katika kutekeleza kazi ya kimungu—tuwe na ujasiri mkubwa zaidi katika Neno la Mungu, na tuzingatie kwa makini zaidi hata mambo madogo kabisa anayoweka mbele yetu, katika hili na mambo yote.

Katika miaka elfu sita ya historia ya dunia hadi sasa, Mungu amewaruhusu wanadamu kwa ujumla kufanya kadiri ya uwezo wao katika kutatua matatizo ya maisha. Mwanadamu wa asili aliumbwa akiwa na sifa za akili zilizomvuta kumheshimu na kumwabudu Muumba wake; na sifa hizi za akili hazijafutwa kabisa na kuanguka—"uharibifu kamili" hakika si kweli kwa jamii kwa ujumla. Kama Mungu alivyowaruhusu wanadamu kutumia sifa nyingine za akili zao kama walivyotaka, ndivyo pia alivyowaruhusu kutumia tabia zao za kimaadili na kidini kulingana na mwelekeo wao. Tunaweza kuona kwamba mbali na Israeli wa asili na Israeli wa kiroho, na ushawishi uliotoka kwao kwenda ulimwenguni, Mungu aliiacha dunia peke yake—akaiacha ifanye yaliyo bora zaidi iliyoweza kufanya katika njia ya kujiendeleza, n.k. Mwanadamu katika ujinga na upofu wake amekuwa mateka kwa kiasi kikubwa wa hila za Shetani na malaika walioanguka, ambao, kupitia aina mbalimbali za dhana potofu, dini za uongo, uchawi, n.k., wamepotosha umma mbali na ukweli. Mtume anaelezea hali hiyo, akisema kuwa hivi ni kwa sababu watu walipomjua Mungu hawakumtukuza kama Mungu, wala hawakuwa na shukrani, bali wakajivunia kwa mawazo yao, na mioyo yao ya kipumbavu ikatiwa giza, na Mungu akawaacha—akawaruhusu kuchukua njia waliyopendelea, ili kujifunza fulani

[F205]
masomo kuhusiana na upotovu wao wenyewe, na kuonyesha kwa njia ya unyanyapaa ambao wangepata, uovu uliokithiri wa dhambi, na upumbavu wa kusikiliza ushauri wowote isipokuwa ule wa Muumba wao.

Kama tulivyoona tayari, Bwana hakaaziwi kuwacha wanadamu katika hali hii dhaifu na iliyoshuka; bali kupitia Uumbaji Mpya, kwa wakati wake ufaao, maarifa ya Bwana yatafikia kila mwanachama wa familia ya mwanadamu, akiwa na fursa kamili ya kufikia maarifa ya kweli, na kupata baraka zote zilizohifadhiwa kupitia ukombozi. Lakini hoja tunayotaka kusisitiza hapa ni kwamba, kama Mungu alivyoacha mataifa ya wasiokuwa Wakristo wenyewe, ndivyo pia anavyoacha kile kinachoitwa "Ulimwengu wa Kikristo" wenyewe. Anaruhusu wanadamu ambao wamepokea baadhi ya nuru ya ufunuo wa kimungu kuitumia jinsi wanavyopenda—kujaribu kuboresha mpango wa kimungu, kuanzisha mifumo ya kibinadamu, n.k. Yote haya haimaanishi kwamba hana uwezo wa kuingilia kati, wala kwamba anakubali mbinu na taasisi hizi mbalimbali zinazokinzana na, kwa kiasi fulani, zenye madhara za ubinadamu na za Kikristo. Matukio haya yatakuwa somo jingine, ambalo baadaye litawakemea wengi, watakapotambua matokeo makuu ya mpango wa kimungu na kuona jinsi Mungu alivyosonga mbele bila kukoma, akitimiza malengo yake ya awali, kwa kiasi kikubwa akipuuza mikakati na hila za mwanadamu, na kufanikisha matokeo yake wakati mwingine kwa sehemu kupitia kwao na wakati mwingine kinyume kabisa nao. Ndivyo alivyofanya mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi, aliporuhusu baadhi ya taifa hilo kutimiza mpango wake kwa kumtesa na kumwonea Bwana na mitume wake msalaba. Na kama baadhi yao walikuwa "Waisraeli kweli," ambao baadaye walibarikiwa na kuinuliwa na kufanywa washiriki wa mateso ya Kristo ili kwamba baadaye nao wawe washiriki wa utukufu wake, vivyo hivyo sasa kuna uwezekano wa kuwepo "Waisraeli kweli" wa kiroho ambao, kama Paulo, watakombolewa kutoka kwa mitego ya Mpinga.

Jambo lingine linalostahili kuzingatiwa ni hili: Bwana ana wakati maalum kwa ajili ya mwanzo wa Ufalme wake, wakati maalum, kwa hiyo, ambapo Uumbaji wake Mpya uliochaguliwa utaendelezwa

[F206]

na kuandaliwa kwa ajili ya huduma yake; na inaonekana ilikuwa sehemu ya mpango wake kwamba nuru maalum ingeangaza juu ya mwanzo na juu ya mwisho wa kipindi hiki. Mtume anadokeza hili anapotutaja sisi "ambao miisho ya enzi imewafikia." (***1 Kor. 10:11***) Ilikuwa katika *mwingiliano* wa enzi za Kiyahudi na za Injili ambapo Njia, Ukweli na Uzima viliwekwa dhahiri kwa mara ya kwanza; "Enzi za Giza" ziliingilia kati, na sasa katika kipindi cha mwingiliano wa enzi za Injili na za Milenia nuru inang'aa kama haijawahi kung'aa—juu ya "mambo mapya na ya zamani." Ingawa tunapaswa kudhani kwamba wale waliokuwa sawia na Bwana mwanzoni mwa enzi walipewa nuru ya kipekee, na kwamba wale kama hao sasa, mwishoni mwa enzi, watapewa neema ya nuru ya Ukweli wa Sasa ili kwa njia hiyo watakaswe, hatupaswi kufikiri kwamba kipimo hicho hicho cha nuru kilikuwa cha lazima kwa utakatifu katika karne zilizopita, ambazo baadhi yake zinajulikana kama "Enzi za Giza." Hatupaswi kudhani kwamba Bwana aliwahi kujiacha bila mashahidi, hata kama walipuuzwa katika kurasa za historia; bali tunapaswa kuona upuuzaji huu unatokana na kutokuwa kwao maarufu na kwa kuwa hawakuhusiana wala kuhisi huruma na mifumo mikubwa ya upinzani dhidi ya Ukristo—hata kama baadhi yao walikuwa katika mifumo hiyo. Hivyo basi, wito wa Bwana, unaotumika sasa, unaonyesha wazi kwamba tunapaswa kutarajia kuwapata wengi wa watu wa Bwana *wakiwa ndani ya*, na wakichanganyikiwa na kupotoshwa na, mifungano katika Babeli: "Babeli mkuu ameanguka." "*Tokeni kwake*, enyi watu wangu, msishiriki dhambi zake, wala msipokee mapigo yake." ***Ufu. 18:2,4***

Baada ya kuchunguza kwa juu juu Kanisa na historia yake fupi, hebu tuangalie kwa undani zaidi uchunguzi wa Kanisa kama lilivyoundwa awali na Bwana wetu. Kama vile kulivyo *Roho* mmoja wa Bwana, ambao wote walio wake wanapaswa kuwa naye, ndivyo kulivyo Kichwa na *kitovu* kimoja cha Kanisa, Bwana wetu Yesu. Hata hivyo, tunapaswa kukumbuka kwamba katika kazi zake zote Baba alitambuliwa waziwazi, na kwamba kulingana na maelezo yake mwenyewe kazi yake ilifanywa kwa jina la Baba, kwa mamlaka ya Baba—"Kila mmea ambao Baba yangu wa mbinguni hakuupanda uta

kuchimbwa mizizi yake.") (Mathayo 15:13) Kanisa la kweli, Uumbaji Mpya, ni kilichopandwa na Baba. Bwana (***Mathayo 15:13***) Kanisa la kweli, Uumbaji Mpya, ni kilichopandwa na Baba. Bwana wetu anasema, Mimi ni mzabibu wa kweli, ninyi ni matawi, na Baba wangu ndiye mkulima. Baadaye anaonyesha kwamba kuna "Mzabibu wa Dunia," kanisa la jina tu, kanisa la uongo, ambalo halikupandwa na Baba, na ambalo litakabuliwa. Matunda ya Mzabibu wa Kweli ni Upendo, na ni ya thamani kwa Baba; lakini matunda ya Mzabibu wa Dunia ni ubinafsi katika aina zake mbalimbali, na hatimaye yataokusanywa katika kanyagio kuu la ghadhabu ya Mungu katika wakati mkuu wa taabu ambao enzi hii itakamilika. ***Yohana 15:1-6***; ***Ufu. 14:19***

Kila mwanafunzi wa Biblia bila shaka amegundua kwamba Bwana wetu na mitume hawakutambua mgawanyiko wowote katika Kanisa na walipuuza kila kitu kama mgawanyiko, kwa vitendo na kwa jina. Kwambao Kanisa lilikuwa moja na lisilogawanyika, kama imani yake moja, Bwana mmoja na ubatizo mmoja. Ilikuwa ikitajwa kutoka mtazamo huu kama Kanisa, Kanisa la Mungu, Kanisa la Mungu Aliye Hai, Kanisa la Kristo, Kanisa la Wapiliwa; na watu wake binafsi waliitwa "Ndugu," "Wanafunzi," "Wakristo." Majina haya yote yalitumika bila ubaguzi kwa Kanisa zima na kwa mikusanyiko midogo kabisa—hata wawili au watatu—na kwa watu binafsi, iwe Yerusalemu au Antiokia au mahali pengine. Aina mbalimbali za majina haya na matumizi yao ya jumla vinaashiria wazi kwamba hakuna hata moja kati yao lililokusudiwa kuwa jina la mtu binafsi. Yote yalikuwa ni maelezo tu ya ukweli mkuu ambao Bwana wetu na mitume wake waliendelea kuuwasilisha, yaani, kwamba Kanisa (*Ecclesia*, mwili, kundi) la wafuasi wa Bwana ni "wateule" wake—ili kushiriki msalaba wake na kujifunza masomo muhimu sasa, na baadaye kuungana naye katika utukufu wake.

Kawaida hii ingepaswa kuendelea, lakini ilibadilishwa wakati wa Zama za Giza. Uongo ulipoibuka, roho ya kikundi ilikuja pamoja nao na majina ya kipekee yalifuata

—Kanisa la Roma, Kanisa la Kibaptisti, Kanisa la Kilutheri, Kanisa la Uingereza, Kanisa Takatifu la Kikatholiki, Kanisa la Kivesley, Kanisa la Kikristo, Kanisa la Kipresbiteri, n.k. Hizi ni alama za *umwili*, kama Mtume anavyoonyesha (***1 Kor. 3:3,4***);

na kadiri Uumbaji Mpya unavyojitokeza kutoka gizani nene ambalo limefunika dunia kwa muda mrefu, unamwangaziwa pia katika suala hili; na ukiona kosa na mwonekano wa uovu, haujitokezi tu kutoka katika mifugo ya kidini, bali unapinga kujulikana kwa majina haya yasiyo ya kimaandiko—ingawa kwa hiari unakubali kujulikana kwa yoyote au yote ambayo ni ya kibiblia.

Sasa hebu tuchunguze misingi ya Kanisa moja ambalo Bwana aliliweka:

Mitume Kumi na Wawili wa Mwana-Kondoo

Mtume anatangaza kwamba hakuna mtu anayeweza kuweka msingi mwingine isipokuwa ule uliowekwa—Yesu Kristo. (***1 Kor. 3:11***) Juu ya msingi huu Bwana wetu, kama mwakilishi wa Baba, alianza kuijenga Kanisa lake, na katika kufanya hivyo aliwaita mitume kumi na wawili—si kwa bahati mbaya, bali kwa kusudi, kama vile makabila kumi na mawili ya Israeli yalivyokuwa kumi na mawili si kwa bahati mbaya, bali kulingana na mpango wa kimungu. Siyo tu kwamba Bwana hakuchagua zaidi ya mitume hao kumi na wawili kwa wadhifa huo, bali pia hajawahi kutoa mamlaka kwa wengine tangu wakati huo—isipokuwa kwa ukweli kwamba Yuda, baada ya kujidhihirisha kuwa hastahili wadhifa miongoni mwa kumi na wawili, alipoteza nafasi yake na kuchukuliwa nafasi yake na Mtume Paulo.

Tunaona kwa umakini gani Bwana aliwatunza mitume—umakini wake kwa Petro, kuombea kwake wakati wa majaribu yake, na maombi yake maalum kwake baadaye ya kulisha kondoo wake na wanakondoo wake. Tunatambua pia jinsi alivyomtunza Tomasi mwenye mashaka na utayari wake wa kumwonyesha wazi kabisa ukweli wa ufufuo wake. Kati ya wale kumi na wawili, hakupoteza yeyote isipokuwa mwana wa maangamizi—na kuyumba kwake kulikuwa tayari kumjulikana kwa Bwana na kutabiriwa katika Maandiko. Hatuwezi kutambua uteuzi wa Mathiasi ulioandikwa katika Kitendo cha Mitume kama uteuzi wa Bwana kwa maana yoyote ile. Bila shaka, alikuwa mtu mwema, lakini alichaguliwa na wale kumi na mmoja bila mamlaka. Walikuwa wameagizwa kubaki Yerusalemu na kusubiri kupewa nguvu kutoka juu kwa njia ya Roho Mtakatifu wakati wa Pentekoste, na ilikuwa katika kipindi hiki cha kusubiri, na kabla ya kupewa nguvu, kwamba

[F209]
walitupa kura kimakosa na kumchagua Mathiasi kuchukua nafasi ya Yuda. Bwana hakuwakemea kwa kuingilia kwake bila kukusudia mpangilio wake, bali alipuuzia tu uchaguzi wao, na kwa wakati wake aliwasilisha Mtume Paulo, akitangaza, "Yeye ni chombo teule kwangu"; na, tena, tuna kauli ya Mtume kwamba alichaguliwa kutoka tumboni mwa mama yake kuwa mtumishi maalum; na, zaidi, kwamba hakupungukiwa na chochote mbele ya wakuu wa mitume. ***Gal. 1:15***; ***2 Kor. 11:5***

Kutokana na haya, itaonekana kwamba hatupatani kabisa na maoni ya Upapa na ya Kanisa la Kiprotestanti la Episcopal, na ya Kanisa la Kikatoliki-Kiapostoli, na ya Wamormoni, ambao wote hudai kwamba idadi ya mitume haikukomaa kwa kumi na wawili, na kwamba kumekuwa na warithi tangu enzi zao waliozungumza na kuandika kwa mamlaka sawa na wale kumi na wawili wa awali. Tunakanusha hili, na kama ushahidi, tunataja jinsi Bwana alivyowachagua hasa wale kumi na wawili, tukikumbuka umuhimu wa nambari kumi na mbili katika mambo matakatifu yanayohusiana na uteuzi huu; na tunafikia kilele kwa kuashiria picha ya kiishara ya Kanisa lililotukuzwa iliyotolewa katika ***Ufunuo 21***. Huko Yerusalemu Mpya—alama ya serikali mpya ya Milenia, Kanisa, Bibi harusi aliyeshikamana na Bwana wake—imechorwa kwa uwazi kabisa; na katika picha hiyo, kauli imetolewa kwa uwazi kabisa kwamba misingi kumi na miwili ya Mji ni ya thamani, na kwamba katika misingi hiyo kumi na miwili yalikuwa yameandikwa majina ya "mitume *kumi na miwili* wa Mwana-Kondoo"—si zaidi, si pungufu. Ni ushahidi gani bora zaidi tunaoweza kuwa nao kwamba hawakuwahi kuwa zaidi ya kumi na wawili kati ya mitume hawa wa Mwana-Kondoo, na kwamba wengine yeyote walikuwa, kama Mtume Paulo anavyodokeza, "mitume wa uongo." ***2 Kor. 11:13***

Wala hatuwezi kufikiria hitaji lolote la mitume zaidi; kwani bado tunao wale kumi na wawili pamoja nasi—ushuhuda wao na tunda la kazi zao—kwa namna rahisi zaidi kuliko wale waliokuwa nao ana kwa ana wakati wa huduma yao. Kumbukumbu za huduma zao ziko nasi; kumbukumbu zao za maneno ya Bwana, miujiza, n.k. Mahubiri yao kuhusu mada mbalimbali za mafundisho ya Kikristo katika barua zao ziko kwetu

[F210]
mikono leo kwa njia ya kuridhisha kabisa. Vitu hivi ni "*vya kutosha*," kama Mtume anavyoeleza "ili mtu wa Mungu awe amekamilika." Akifafanua zaidi, Mtume alitangaza, "Sikutia aibu kutangaza ushauri wote wa Mungu." Ni nini zaidi kinachohitajika? ***2 Tim. 3:17***; ***Mdo. 20:27***

Mara tu baada ya siku zake arobaini za kutafakari na majaribu kutoka kwa Mpinga katika jangwani, na akiwa ameshika mkondo unaofaa, Bwana wetu alianza kuhubiri Injili ya Ufalme ujao na kuwaalika wafuasi, ambao waliitwa wanafunzi. Ni kutoka miongoni mwa wanafunzi hawa ndipo hatimaye alichagua kumi na wawili. (***Luka 6:13-16***) Wote walitoka katika kile ambacho kinaweza kuitwa nyanja za maisha za kawaida, kadhaa wao wakiwa wavuvi, na kwao ilitangazwa bila kupingwa kwamba wakuu "waligundua kuwa walikuwa watu wasio na elimu." (***Matendo 4:13***) Inaonekana wale kumi na wawili waliitwa kutoka miongoni mwa "wanafunzi" au wafuasi wa jumla waliokuwa wameunga mkono sababu ya Bwana na kumkiri bila kuacha shughuli zao za kila siku. Wale kumi na wawili walialikwa kuwa washirika katika utume wa Injili na maandiko yanaonyesha kwamba waliacha yote kumfuata. (***Mathayo 4:17-22***; ***Marko 1:16-20; 3:13-19***; ***Luka 5:9-11***) "se-
enty" waliokabidhiwa baadaye hawakuwahi kutambuliwa kama mitume. Luka anatupa maelezo maalum ya uteuzi wa wale kumi na wawili, akituarifu kwamba kabla kidogo ya tukio hili Bwana wetu alijitenga hadi juu ya mlima kwa ajili ya maombi—dhahiri ili kushauriana na Baba kuhusu kazi yake na washirika wake katika kazi hiyo. Aliendelea kuomba usiku kucha—na ilipofika asubuhi aliwaita wanafunzi wake (Kigiriki, *mathetes*
—wanafunzi); na kutoka miongoni mwao aliwachagua kumi na wawili, ambao pia aliwaita *mitume* (Kigiriki, apostolos—wale waliotumwa). Hivyo basi, wale kumi na wawili walitengwa na kuwa tofauti miongoni mwa wanafunzi. ***Luka 6:12,13,17***

Wanafunzi wengine ambao hawakuwachaguliwa kuwa mitume pia walipendwa na Bwana, na bila shaka walikuwa na huruma kamili kwa uteuzi wake wa wale kumi na wawili, wakitambua kuwa ulikuwa kwa maslahi ya kazi kwa ujumla. Kwa misingi gani

[F211]

Haijabainishwa Bwana alifanya uchaguzi wake kwa misingi gani; lakini tuna rekodi ya sala yake mwenyewe inayosema, "Wako wangu walikuwa, nawe ulinipa;" na tena, "Kutoka kwa wale ulionipa, sikupoteza yeyote isipokuwa mwana wa upotevu"—Yuda. Kwa maana gani au kwa kiwango gani Baba alichagua kumi na wawili haituhusu sisi. Bila shaka sifa moja waliokuwa nayo ilikuwa unyenyekevu; na, bila shaka, kazi zao za kawaida na uzoefu wao wa awali maishani zilikuwa za aina iliyochangia kuwafanya si tu kuwa watu wanyenyekevu, bali pia kupelekea nguvu ya tabia, azma, uvumilivu, n.k., kwa kiwango ambacho shughuli nyingine zingeweza kutofikia. Tunajulishwa kwamba uteuzi wa wale kumi na wawili ulipotokea wakati huo, badala ya kusubiri hadi Pentekoste (tarehe ya kuzaliwa kwa Kanisa), ilikuwa, kwa kiasi kikubwa, kwa kusudi la kuwaruhusu hawa kumi na wawili kuwa pamoja na Bwana kwa namna ya kipekee, kuona kazi zake, kusikia ujumbe wake, ili kwa njia hiyo kwa wakati unaofaa wawe mashahidi wa kututangazia sisi na watu wote wa Mungu, moja kwa moja, kazi za ajabu za Mungu, na maneno ya ajabu ya uzima yaliyoonyeshwa kupitia Yesu. ***Luka 24:44-48***; ***Matendo 10:39-42***

Tume ya Kitume

Hakuna pendekezo hata kidogo popote, kwa mitume au kuhusu wao, kwamba walipaswa kuwa mabwana juu ya urithi wa Mungu; kwamba walipaswa kujiona tofauti na waumini wengine, wakiwa huru kutokana na utendaji wa sheria ya kimungu, au wakiwa na upendeleo maalum au salama kuhusu urithi wao wa milele. Walipaswa daima kukumbuka kwamba "nyote mmekuwa ndugu," na kwamba "Bwana wenu ni mmoja, yaani Kristo." Walipaswa daima kukumbuka kwamba ilikuwa ni lazima kwao *kuithibitisha* wito na uteuzi wao; na kwamba isipokuwa wangeitikia Sheria ya Upendo na kuwa wanyenyekevu, kama watoto wadogo, hawatang'enia kabisa "kuingia katika Ufalme." Hawakupewa vyeo rasmi wala maagizo yoyote kuhusu mavazi maalum au mwenendo wa kipekee, bali tu kwamba katika mambo haya yote walipaswa kuwa mfano

[F212]
kwa kundi; ili wengine wakiwaona matendo yao mema wamtukuze Baba; ili wengine wakitembea katika nyayo zao wawe wanamfuata pia kiongozi, na hatimaye wafikie utukufu, heshima, na usiokufa ule ule—washiriki wa asili ile ile ya kimungu, wanachama wa Uumbaji Mpya ule ule.

Wito wao ulikuwa ni wa utumishi—walipaswa kutumikana, kumtumikia Bwana na kutoa maisha yao kwa ajili ya ndugu. Utumishi huu ulipaswa kutolewa hasa katika uhusiano na kutangaza Injili. Walikuwa washiriki wa upako wa awali ambao tayari ulikuwa umemjia Bwana wao—upako uleule unaohusu Watu wote wa Uumbaji Mpya, Ukuhani wote wa Kifalme, na unaoelezwa na nabii, akisema: "Roho ya Bwana iko juu yangu, kwa kuwa *amenipaka mafuta ili nihubiri habari njema* kwa wanyenyekevu,...kuwafunga waliovunjika mioyo," n.k. ***Isa. 61:1,2***; ***Lk. 4:17-21***; ***Mt. 10:5-8***; ***Marko 3:14,15***; ***Luka 10:1-17***

Ingawa upako huu hawakupokea moja kwa moja hadi Pentekoste, walikuwa tayari wameonja utamu wake kwa kuwa Bwana aliwapa sehemu ya nguvu ya Roho wake Mtakatifu, n.k., alipowatuma kwenda kuhubiri. Lakini hata katika hili, fursa maalum ya kiburi iliondolewa walipopelekwa wengine sabini na Bwana wetu kwenda kufanya kazi kama hiyo, nao wakapewa nguvu vivyo hivyo kufanya miujiza kwa jina lake. Kazi halisi ya mitume, kwa hiyo, haikuanzia kwa maana halisi ya neno hilo hadi walipopokea Roho Mtakatifu katika Pentekoste. Hapo, dhihirisho maalum la nguvu za kimungu lilipewa kwao—siyo tu Roho Mtakatifu na vipawa vya Roho, bali pia, na hasa, nguvu ya kuwapa wengine vipawa hivi. Kuanzia wakati huo na kuendelea, walitambulika tofauti na wengine wote wa Kanisa kwa nguvu hii ya mwisho iliyotajwa. Watu wengine waamini walihesabiwa kuwa wanachama wa mwili uliotiwa mafuta wa Kristo, wakawa washiriki wa Roho wake na wakazaliwa na Roho huyo katika ubarifu mpya wa maisha, n.k.; lakini hakuna aliyeweza kuwa na zawadi, au dhihirisho maalum isipokuwa ilipokelewa kupitia mitume hawa. Zawadi hizi

[F213]

ya miujiza, lugha, tafsiri za lugha, n.k., hata hivyo, ni lazima tukumbuke kwamba hazikuzuia kwa namna yoyote au kuchukua nafasi ya matunda ya Roho Mtakatifu, ambayo yalipaswa kukuwa au kukuzawa na kila mwamini kupitia utiifu kwa maagizo ya kimungu—kadiri kila mmoja alivyokua katika neema, maarifa na upendo. Utowaji wa vipaji hivi, ambavyo mtu angeweza kuvipokea na bado awe kama filimbi inayolia, au cheche inayopiga kelele, uliwatambulisha mitume, hata hivyo, kama watumishi maalum au wawakilishi wa Bwana katika kazi ya kuanzisha Kanisa. ***1 Kor. 12:7-10; 13:1-3***

Bwana wetu, katika kuwateua mitume hawa, na kuwafundisha, alikuwa na nia ya kuwabariki na kuwafundisha wafuasi wake wote hadi mwisho wa enzi. Hii inaonekana wazi katika maombi yake mwishoni mwa huduma yake, ambapo, akirejelea wanafunzi, alisema, "Nimewafunulia jina lako watu [mitume] uliyonipa kutoka ulimwenguni; wa kwako walikuwa, ukawapa mimi; nao wamehifadhi Neno lako. Sasa wamejua kwamba yote uliyonipa ni kutoka kwako. Kwa maana nimewapa maneno [mafundisho] uliyonipa mimi, nao wameyapokea,... Nawasalia: Sinaomba kwa ajili ya ulimwengu, bali kwa ajili ya wale ulionipa; maana wa kwako wao ni. ...Wala siwaombi hawa [mitume] pekee, bali na wale pia watakaoamini kwa njia ya neno lao [Kanisa lote la Injili]: ili wote wawe umoja [katika kusudi, katika upendo], kama wewe, Baba, ulivyo ndani yangu na mimi ndani yako, ili nao wawe umoja ndani yetu; [kisha akionyesha kusudi kuu la uteuzi huu, wa mitume na wa Uumbaji Mpya wote, aliongeza]—ili ulimwengu [uliopendwa na Mungu ukiwa wenye dhambi na kuokolewa kwa damu ya thamani] uamini kwamba umenituma"—ili kuwaokoa na kuwaweka upya. ***Yohana 17:6-9,20,21***

Mitume, ingawa walikuwa watu wasio na elimu, walionekana kuwa na haiba imara, na chini ya mafundisho ya Bwana, upungufu wao wa hekima na elimu ya kidunia ulifidiwa kikamilifu katika "roho ya akili timamu." Hivyo basi, si ajabu kwamba watu hawa walitambuliwa kwa umoja

[F214]

na Kanisa la awali kama waongozaji katika njia ya Bwana—walimu walioteuliwa mahsusi—"nguzo katika Kanisa," wakiwa wa pili kwa mamlaka baada ya Bwana mwenyewe. Kwa njia mbalimbali Bwana aliwaandaa kwa wadhifa huu:

Walikuwa naye daima na, kwa hivyo, wangeweza kuwa mashahidi kuhusu mambo yote ya huduma yake, mafundisho yake, miujiza yake, maombi yake, huruma yake, utakatifu wake, kujitolea kwake hata kufa, na, hatimaye, mashahidi wa ufufuo wake. Sio tu kwamba Kanisa la awali lilihitaji ushuhuda huu wote, bali pia wote ambao tangu wakati huo wameitwa na Bwana na wakakubali wito wake wa Uumbaji Mpya—wote waliokimbilia hifadhi na wanaoamini katika matumaini ya utukufu yaliyojikita katika tabia yake, katika kifo chake cha dhabihu, katika kuinuliwa kwake juu sana na katika mpango wa Mungu atakaotimiza—walikuwa na haja ya ushuhuda wa kibinafsi kama huu kuhusu mambo haya yote, ili wawe na imani thabiti, faraja kuu.

Wanafunzi wengine sabini waliotumwa baadaye, na Bwana, kutangaza uwepo wake na mavuno ya enzi ya Kiyahudi, lakini kazi yao ilikuwa tofauti kwa njia nyingi na ile ya wale kumi na wawili. Kwa kweli, kwa kila namna Bwana alionekana kuwaweka mitume kando kwa namna ya kipekee, ili sisi, pamoja na Kanisa zima, tuwe na uhakika kamili juu yao. Hawa pekee ndio walioshiriki naye katika Pasaka ya mwisho na katika kuanzishwa kwa kumbukumbu mpya ya kifo chake; hawa pekee ndio waliokuwa naye katika Gethesemane; pia ni kwa hawa alijidhihirisha hasa baada ya ufufuo wake; na ni hawa pekee waliokuwa wakitumika hasa kama vinywa vya Roho Mtakatifu Siku ya Pentekoste. Wale kumi na mmoja walikuwa "wanaume wa Galilaya"; kama wengine waliowasikia walivyosema, "Je, hawa wote si Wagalilaya?" ***Matendo 2:7***; ***Luka 24:48-51***; ***Mathayo 28:16-19***

Ingawa—kama maandishi yanavyoonyesha—Bwana wetu alijidhihirisha baada ya ufufuo wake kwa ndugu takriban mia tano, hata hivyo mitume walitendewa kwa namna ya kipekee na walikusudiwa kuwa "washuhuda wa mambo yote aliyoyatenda katika nchi ya Wayahudi na Yerusalemu; ambaye waliua na kumtundika msalabani: yeye Mungu alimfufua siku ya

[F215]

siku ya tatu.... *Naye akatuamuru* tuwahubirie watu," n.k. ***Matendo 10:39-45; 13:31***; ***1 Wakor. 15:3-8***

Mtume Paulo, ingawa hakuwa shahidi kwa kiwango sawa na wale kumi na mmoja, hata hivyo, alifanywa kuwa shahidi wa ufufuo wa Bwana wetu kwa kupewa mtazamo wa baadaye wa uwepo wake wa utukufu, kama anavyosema mwenyewe—"Mwisho wa wote, akaonekana na mimi, kama kwa mtu aliyezaliwa kabla ya wakati [kabla ya muda]." (***1 Kor. 15:8,9***) Mtume Paulo hakustahili hasa kumwona Bwana katika utukufu kabla ya wasalia wa Kanisa wakati wa Kuja Kwake kwa Pili, ambapo wateule wake wote waaminifu watabadilishwa na kufanywa kuwa kama yeye na kumwona jinsi alivyo; lakini ili Mtume awe *shahidi*, alipewa mtazamo huu na pia alipewa maono na ufunuo zaidi ya wote. Hivyo basi, pengine, alifidiwa kikamilifu kwa ukosefu wake wa awali wa mawasiliano ya ana kwa ana na Bwana. Wala uzoefu wake maalum haukuwa kwa manufaa yake mwenyewe tu; bali hasa, tunaweza kudhania, kwa manufaa ya Kanisa zima. Hakika ni kwamba uzoefu wa kipekee, maono, ufunuo, n.k., uliotolewa kwa Mtume aliyechukua nafasi ya Yuda, umekuwa na msaada zaidi kuliko ule wa mitume wengine wote.

Uzoefu wake ulimruhusu kujua na kuthamini si tu "mambo ya kina ya Mungu"—hata mambo fulani yasiyo halali kuyatamka (***2 Kor. 12:4***), bali pia nuru waliyompa Mtume akili, kupitia *maandishi yake*, imerudishwa kwenye Kanisa tangu siku zake hadi sasa.

Ni kwa sababu Mtume Paulo alipata maono na ufunuo huo ndipo aliweza kuelewa hali ilivyokuwa na kuthamini mpango mpya na kutambua kwa uwazi kabisa upana, urefu, urefu na kina cha tabia na mpango wa kimungu, na ni kwa sababu yeye mwenyewe alizithamini mambo haya kwa uwazi ndipo alistahili kuyaweka katika mafundisho na barua zake kwa namna ya kuleta baraka kwa nyumba ya imani katika enzi zote zijazo. Hakika, hata leo, Kanisa lingeweza kustahimili zaidi kupoteza ushuhuda wa yeyote au wote wa wengine

[F216]
mitume wengine wote. Hata hivyo, tunafurahi kuwa na ushuhuda kamili—tunafurahi kuuthamini wote, pamoja na tabia zao tukufu wao kumi na wawili wote. Angalieni ushuhuda unaoashiria utume wake: kwanza kabisa, maneno ya Bwana, "Yeye ni chombo teule kwangu, atakayebeba jina langu mbele ya Wapagani na wafalme na wana wa Israeli." (***Matendo 9:15***) Tangazo la Mtume mwenyewe ni, "Ninathibitisha kwenu, ndugu, kwamba Injili iliyohubiriwa na mimi haikutokana na mwanadamu; maana sikuitunukiwa na mwanadamu, wala sikifundishwa, bali kwa ufunuo wa Yesu Kristo" (***Gal. 1:11,12***); na tena anatangaza, "Yeye aliyemwwezesha Petro katika utume wa wale waliogongwa [Wayahudi], ndiye aliyenitia nguvu mimi kwa ajili ya Mataifa." (***Gal. 2:8***) Si tu kwamba shauku yake kwa Bwana na ndugu, na utayari wake wa kuutoa uhai wake kwa ajili ya ndugu—kwa kutumia muda na nguvu kwa ajili ya baraka zao—vyashuhudia ustahiki wake wa kupangwa sawa na mtume yeyote, bali wakati uhusiano wake wa kitume na Kanisa ulipokuwa unahojiwa na wengine, alibainisha hili waziwazi, na baraka za Bwana kuhusiana na mafunuo na huduma zake, n.k., kama ushahidi kwamba hakuwa "nyuma hata kidogo" ya wengine. ***1 Kor. 9:1***; ***2 Kor. 11:5,23; 12:1-7,12***; ***Gal. 2:8; 3:5***

Haikuwa nia ya Bwana kwamba mitume wafanye kazi miongoni mwa Wayahudi pekee—kinyume chake kabisa ndivyo rekodi inavyoonyesha. Aliwaagiza wale kumi na mmoja kwamba kazi yake na ujumbe wao ulikuwa kwa ajili ya watu wote, hatimaye; ingawa walipaswa kusubiri Yerusalemu hadi wapate nguvu, na huko ndipo waanze ushuhuda wao. Maneno ya Bwana wetu yalikuwa, "Mtapokea nguvu baada ya Roho Mtakatifu kuja juu yenu, na mtakuwa mashahidi wangu katika Yerusalemu na katika Uyahudi wote na katika Samaria, na hata mwisho wa nchi." (***Matendo 1:8***) Ushuhuda huu haukukoma tu wakati wa maisha ya mitume, bali unaendelea hadi leo. Bado wanatuhubiria, bado wanafundisha waumini, bado wanatia moyo, bado wanakemea, bado wanatuhakiki. Kifo chao hakukomesha huduma yao. Bado wanazungumza, bado wanashuhudia, bado ni vinywa vya Bwana kwa waumini wake.

[F217]

Uhamasishaji wa Mitume

Ni vyema kwamba tunao uhakika kwa mitume kama mashahidi waaminifu, au wanahistoria, na kwamba tunagundua kuwa ushuhuda wao una alama ya uaminifu, kwa kuwa hawakutafuta utajiri wala utukufu miongoni mwa wanadamu, bali walijitolea dhabihu maslahi yote ya kidunia katika shauku yao kwa Bwana aliyefufuka na kutukuzwa. Ushuhuda wao ungekuwa wa thamani isiyo na kifani hata kama haukuwa na uzito mwingine zaidi ya huu; lakini tunagundua Maandiko yanafundisha kwamba walitumika na Bwana kama wajumbe wake walioongozwa na Roho, na kwamba waliongozwa maalum na yeye kuhusu ushuhuda, mafundisho, desturi, n.k., ambayo wangetengeneza katika Kanisa. Hawakutoa ushahidi tu kwa mambo waliyoyasikia na kuyaona, bali pia, kwa mafundisho waliyopokea kupitia Roho Mtakatifu; hivyo basi walikuwa wasimamizi watiifu. "Mtu atuhesabu sisi...wasimamizi wa mafumbo ya Mungu," alisema Paulo (***1 Kor. 4:1***). Wazo lile lile lilionyeshwa na Bwana wetu aliposema kumhusu wale kumi na wawili, "Nitawafanya wavuvi wa watu," na tena, "Lisha kondoo wangu," "Lisha kondoo wangu wadogo." Mtume pia anasema—Fumbo [maana za kina za Injili kuhusu wito ulio juu wa Uumbaji Mpya—yaani Kristo] lililofichwa katika vizazi vilivyopita, sasa limefunuliwa kwa mitume na manabii wake watakatifu kwa njia ya Roho. Lengo la ufunuo huu linaelezwa kuwa: "Ili kuwafanya wanadamu wote waone ushirika wa fumbo [juu ya masharti gani ushiriki katika Uumbaji Huu Mpya unaweza kupatikana] ambalo tangu mwanzo wa ulimwengu limekuwa limefichwa ndani ya Mungu." (***Efe. 3:3-11***) Tena, anapoelezea jinsi Kanisa linavyopaswa kujengwa juu ya msingi wa mitume na manabii, huku Yesu Kristo mwenyewe akiwa jiwe kuu la msingi, Mtume anatangaza, "Kwa sababu hii [kwa ajili ya ujenzi wa Kanisa, hekalu la Mungu], mimi, Paulo [niko] mfungwa wa Yesu Kristo kwa ajili yenu Wapagani." ***Efe. 2:20,22; 3:1***

Mfariji aliahidiwa "kuwafundisha mambo yote na kuwakumbusha yote niliyowaambia"; "na atawaonyesha mambo yajayo." (***Yohana 14:26; 16:13***) Kwa kiasi fulani, bila shaka, hili linahusu Kanisa zima, lakini lilikuwa

[F218]
hasa kwa mitume; na, kwa kweli, bado inafanya kazi kwa ajili ya sehemu iliyobaki ya Kanisa kupitia mitume—maneno yao bado ni njia ambazo Roho Mtakatifu hutufundisha mambo mapya na ya zamani. Kwa muafaka na ahadi hii tunaweza kuelewa kwamba msukumo wa kitume ulikuwa na tabia tatu. (1) Ufarijishaji wa kumbukumbu uliowawezesha kukumbuka na kurudia mafundisho ya kibinafsi ya Bwana. (2) Mwongozo wa kuelewa ukweli unaohusiana na mpango wa kimungu wa enzi. (3) Ufunuo maalum wa mambo yajayo—mambo ambayo Bwana wetu alitangaza, "Bado nina mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuvumilia sasa." ***Yohana 16:12***

Hatupaswi kudhani kwamba ufafanuzi wa kumbukumbu za mitume ulimaanisha kuamrishwa kwa maneno halisi au mpangilio kamili wa maneno ya Bwana wetu. Wala maandiko ya kitume hayatoi ushahidi wa uamrishaji kama huo. Hata hivyo, ahadi ya Bwana yenyewe ni dhamana ya usahihi wa kauli zao. Katika kila moja ya Injili nne tuna historia ya maisha ya awali na utume wa Bwana; lakini katika kila moja, utu wa mwandishi unajidhihirisha. Kila mmoja kwa mtindo wake anaandika yale mambo anayoona kuwa muhimu zaidi; na chini ya usimamizi wa Bwana, maelezo haya mbalimbali kwa pamoja yanatoa historia kamili kadri inavyohitajika kwa ajili ya kuimarisha imani ya Kanisa, utambulisho wa Yesu kama Masihi wa manabii, utimizo wa unabii unaomhusu, na ukweli wa maisha yake na mafundisho yake. Kama mwongozo ungekuwa wa maneno kwa maneno (kwa kuambiwa maneno moja kwa moja), isingekuwa na haja kwa watu kadhaa kuibadilisha simulizi; lakini inafaa kutambua kwamba ingawa kila mwandishi alitumia uhuru wake binafsi wa kujieleza na akachagua matukio yake muhimu zaidi na yanayostahili kuandikwa, Bwana kwa Roho wake Mtakatifu alisimamia jambo hilo kiasi kwamba hakuna jambo la maana lililoachwa—yote yanayohitajika yameandikwa kwa uaminifu—"ili mtu wa Mungu awe mkamilifu, aliyekamilika." Inavutia kutambua kwamba rekodi ya Mtume Yohana ya , rekodi za , , na nyingine tatu—Mathayo,

[F219]

Marko na Luka—na kwamba yeye hasa anazungumzia hali na matukio muhimu yaliyotengwa na wengine.

Pendekezo la Bwana kwamba yeye, kupitia Roho Mtakatifu, angewaongoza mitume, na kupitia wao Uumbaji Mpya, "katika ukweli wote," linaashiria kwamba mwongozo ungekuwa wa jumla badala ya mwongozo wa kibinafsi na wa mtu binafsi katika ukweli wote—utimilifu kwa njia hii unaonyeshwa na kumbukumbu. Ingawa mitume, isipokuwa Paulo, walikuwa watu wa kawaida na wasio na elimu, hata hivyo maelezo yao ya maandiko ni ya kustaajabisha sana. Waliweza "kuwadidimiza hekima ya wanaharakati wenye hekima" wa wakati wao—na kuanzia wakati huo hadi sasa. Kwa haijalishi kosa lina maneno mengapi ya ushawishi, haliwezi kusimama mbele ya mantiki ya hitimisho zao kutoka kwa Sheria na Manabii na mafundisho ya Bwana. Madaktari wa Kiyahudi wa Sheria walitambua hili, na, kama tunavyosoma, "walitambua kwamba wamekuwa na Yesu"—kwamba walikuwa wamejifunza mafundisho yake na kuiga roho yake. ***Matendo 4:5,6,13***

Barua za kitume zinajumuisha hoja za kimantiki kama hizo zinazotegemea maandiko yaliyoongozwa ya Agano la Kale na maneno ya Bwana; na wote ambao, katika enzi hii ya Injili, wamepokea roho ileile kwa kufuata mwelekeo wa hoja ambao Bwana kupitia wawakilishi wake ametuwekea, huelekezwa kwenye hitimisho zilezile za kweli; hata imani yetu haitegemei hekima ya wanadamu bali nguvu ya Mungu. (***1 Kor. 2:4,5***) Hata hivyo, katika mafundisho haya, pamoja na mawasilisho yao ya kihistoria, hatuna ushahidi wa uandishi wa neno kwa neno—hakuna ushahidi kwamba walikuwa tu waandishi wa Bwana, wakizungumza na kuandika kwa njia ya kimashine kama ilivyokuwa kwa manabii wa zamani. (***2 Pet. 1:21***) Badala yake, mtazamo wa wazi wa mitume ulikuwa ni mwanga kwa akili uliowawezesha kuona na kuthamini kusudi la kimungu na hivyo kulieleza kwa uwazi; kama vile watu wote wa Bwana tangu wakati huo, wakiifuata mwongozo wao, wamewezeshwa kukua katika neema na katika maarifa na katika upendo, na hivyo wamewezeshwa "kufahamu pamoja na watakatifu wote upana,

na urefu, na upana, na kina, na urefu; na kumjua upendo wa Kristo, unaozidi [maarifa yote ya kibinadamu]." ***Efe 3:18,19***

Hata hivyo, tuna haki kamili ya kuamini kwamba mafundisho yao mengine, pamoja na maelezo yao ya kihistoria, yalisimamiwa na Bwana kwa namna kwamba maneno yasiyofaa yaliepukwa, na kwamba ukweli uliwasilishwa kwa namna iliyokuwa kama "chakula kwa wakati mwafaka" kwa ajili ya familia ya imani tangu enzi zao hadi sasa. Usimamizi huu wa kimungu wa mitume ulionyeshwa mapema na maneno ya Bwana wetu, "Kila kile mtakachofunga duniani kitafungwa mbinguni; na kila kile mtakachofungua duniani kitafunguliwa mbinguni." (***Mathayo 18:18***) Tungetafsiri hili kumaanisha, si kwamba Bwana angeachia mamlaka yake na kuwa mtendaji wa maagizo ya mitume, bali kwamba wao wangekuwa wamehifadhiwa, wameongozwa na Roho Mtakatifu, kiasi kwamba maamuzi yao katika Kanisa, kuhusu mambo gani yangechukuliwa kuwa ya lazima na mambo gani yangechukuliwa kuwa ya hiari, yange kuwa maamuzi sahihi; na hivyo Kanisa kwa ujumla, lingejua kwamba mambo yalikuwa yamethibitishwa, yalitatuliwa—huku maamuzi yaliyofikiwa yakiwa ni uamuzi wa Bwana pamoja na ule wa mitume.

Juu ya Jiwe Hili Nitalijenga Kanisa Langu

Ilikuwa kwa muafaka kamili na hili kwamba, baada ya Mtume Petro kushuhudia kwamba Bwana wetu alikuwa Masihi, "Yesu akamjibu, akamwambia, Heri yako wewe, Simoni Bariona; kwa maana mwili na damu havikukufunulia, bali Baba yangu aliye mbinguni. Nami nakusema wewe, Kwamba wewe ni Petro [petros—jiwe, mwamba], na juu ya mwamba huu [petra—kundi la miamba—mwamba mkuu wa msingi wa kweli, ambao umeutamka sasa hivi] Nitalijenga Kanisa langu." Bwana mwenyewe ndiye mjenga, kama vile yeye mwenyewe pia anavyotangazwa kuwa msingi, "Hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine ila ule uliowekwa—Yesu Kristo." (***1 Kor. 3:11***) Yeye ndiye mwamba mkuu, na hivyo, ushuhuda wa Petro kumtambua kuwa yeye ndiye, ulikuwa ushuhuda wa mwamba—tamko la misingi ya msingi ya mpango wa kimungu.

[F221]

Hivyo basi, Mtume Petro alielewa jambo hili na akadhihirisha uelewa wake. (***1 Petro 2:5,6***) Aliyatangaza yote waumini waliojitolea kweli kuwa "*mawe* hai" wanaokuja kwa Jiwe kuu la mpango wa kimungu, Kristo Yesu—ili kujengwa kuwa hekalu takatifu la Mungu kupitia umoja naye—msingi. Kwa hiyo Petro, alikanusha dai lolote la kuwa jiwe la msingi yeye mwenyewe na akajihesabu ipasavyo pamoja na "mawe hai" (Kigiriki *lithos*) wengine wote wa Kanisa—ingawa *petros*, mwamba, inaashiria jiwe kubwa kuliko *lithos*, na mitume wote kama mawe ya "msingi" katika mpango na mpangilio wa kimungu wangekuwa na umuhimu mkubwa zaidi kuliko ndugu zao. ***Ufu. 21:14***

Funguo za Mamlaka

Katika uhusiano huo huo Bwana alimwambia Petro, "Nitakupa funguo za ufalme wa mbinguni; na chochote utakachofunga duniani kitafungwa mbinguni," n.k. Hivyo mamlaka yale yale yaliyotolewa kwa mitume wote kwa jumla yalielezwa mahususi kwa Petro, akiwa na haki ya ziada au heshima ya funguo—nguvu ya kufungua au mamlaka. Tunakumbuka jinsi Mtume Petro alivyotumia funguo za Ufalme na kufanya kazi ya *ufunguzi* ya agizo jipya, kwanza, kwa Wayahudi katika Pentekoste, na, baadaye, kwa Wapagani nyumbani kwa Korneli. Siku ya Pentekoste, Roho Mtakatifu alipomwagika, tunasoma kwamba "Petro akasimama pamoja na wale kumi na mmoja"—alichukua hatua; yeye *alifungua*, wengine walifuata, na hivyo mwaliko wa injili ulifunguliwa kwa Wayahudi. Katika suala la Kornelio, Bwana alimtuma Petro wajumbe, na akamwelekeza hasa kwa maono kufuata mwaliko wao, na hivyo akamtumia hasa katika kufungua mlango wa rehema, uhuru na haki kwa Wapagani—ili nao waweze kuingia na kushiriki katika haki ya wito mkuu wa Uumbaji Mpya. Mambo haya yanaendana kikamilifu na kile tulichokiona kuhusu madhumuni ya Bwana kuhusiana na uteuzi wa mitume kumi na wawili. Na kadiri watu wa Bwana wanavyoona waziwazi ukweli kwamba wana hawa kumi na wawili walifanywa wawakilishi wa kipekee wa utawala mpya na wao

[F222]
kadiri watu wa Bwana watakavyoona waziwazi kwamba wana hawa kumi na wawili walifanywa wawakilishi wa kipekee wa utawala mpya na maneno yao kuwa njia maalum za ukweli kuhusu Uumbaji Mpya, ndivyo watakavyokuwa wameandaliwa kikamilifu kukubali maneno yao, na ndivyo watakavyokuwa na upinzani mkubwa kuidhinisha mafundisho ya wengine yanayokinzana na ushuhuda wao. "Iwapo hawatazungumzi kulingana na Neno hili, ni kwa sababu hakuna nuru ndani yao." ***Isa. 8:20***

Kauli ya mwisho ya ahadi ya Bwana wetu inasema, "Yeye [Roho Mtakatifu wa Baba] atawaonyesha mambo yajayo." Hii inaashiria uamsho maalum wa mitume, na kwa njia isiyo ya moja kwa moja inaashiria baraka na mwanga kwa watu wa Bwana hadi mwisho kabisa wa enzi hii, kupitia mafundisho yao. Hivyo basi, hawakuwa tu mitume watakatifu, bali pia manabii, au waonaji wanaofahamisha matukio yajayo kwa Kanisa. Si lazima kudhani kwamba mitume wote walitumika kwa kiwango sawa katika mojawapo au zote za njia hizi za huduma. Ukweli ni kwamba wengine waliheshimiwa zaidi si tu katika haki za huduma kama mitume, bali pia zaidi katika kuonyesha mambo yajayo. Mtume Paulo anaashiria mambo mbalimbali yajayo: kuasi kukubwa katika Kanisa; kufunuliwa kwa "Mtu wa Dhambi"; fumbo linalohusu kurudi kwa Bwana mara ya pili, na kwamba sote hatalala, ingawa sote tutabadilishwa; fumbo, lililofichwa katika enzi na nyakati zilizopita, kwamba Kanisa, likiwemo Mataifa, lingekuwa warithi-wenza wa ahadi iliyotolewa kwa Abrahamu—kwamba uzao wake ungebariki familia zote za dunia, n.k., n.k. Anabainisha, pia, kwamba mwishoni mwa enzi hali mbaya zitatawala katika Kanisa; kwamba watu watakuwa wapenzi wa anasa kuliko wapenzi wa Mungu, wakiwa na sura ya utauwa lakini wakikanusha nguvu yake; wavunjaji wa agano, n.k., na kwamba "mbwa mwitu wakali" (wakosoaji wakuu wanaoharibu) hawatahurumia kundi la Bwana. Hakika, maandiko yote ya Mtume Paulo yameangaziwa kwa njia ya ajabu na maono na ufunuo aliyoyafurahia kama mwonaji wa mambo ambayo katika siku zake yalikuwa bado ya baadaye na hayakufaa kufafanuliwa kikamilifu, lakini ambayo sasa yamewekwa wazi kwa watakatifu kupitia mifano na unabii wa Agano la Kale—yanayoweza kueleweka sasa kwa nuru ya

maneno ya mitume kwa sababu "wakati ufaao" umefika ili yaweze kueleweka.

Mtume Petro, naye, kama mwonaji, anaashiria kuja kwa walimu wa uongo ndani ya Kanisa ambao kwa siri, kwa fumbo, wataingiza mafundisho ya upotevu, hata wakikanusha kwamba Bwana aliwanunua. Akitazama hadi siku zetu anatabiri akisema, "Katika siku za mwisho watakuja watakashifu...wakisema, Ahadi ya *kuja* kwake [ya Kristo] ipo wapi?" n.k. Alitabiri pia kwamba "Siku ya Bwana itakuja kama mwivi wa usiku," n.k.

Mwinjilisti Yakobo vivyo hivyo anatabiri kuhusu mwisho wa enzi hii, akisema, "Njooni sasa, ninyi matajiri, lilia na kuliliza kwa ajili ya taabu zitakazowapata....Mmejikusanyia hazina kwa ajili ya siku za mwisho," n.k.

Hata hivyo, Mtume Yohana alikuwa mwonaji, au nabii, wa ajabu zaidi kuliko mitume wote: maono yake, yanayounda Kitabu cha Ufunuo, yanaelezea kwa namna ya ajabu zaidi mambo yajayo.

Utakatifu wa Mitume

Kutokana na yaliyoelezwa hapo juu, tuna haki kamili ya kuamini kwamba mitume waliongozwa hivyo na Bwana, kupitia Roho wake Mtakatifu, kiasi kwamba maneno yao yote ya hadharani yalikuwa ya uamsho wa kimungu kwa ajili ya maonyo ya Kanisa, na hayakuwa na kasoro kama maneno ya manabii wa enzi zilizotangulia. Lakini ingawa tunahisi uhakika huu kuhusu ukweli wa ushuhuda wao na kwamba maneno yao yote kwa Kanisa yana idhini ya kimungu, ni vyema tukichunguza kwa makini hali tano tofauti, zilizotajwa katika Agano Jipya, ambazo kwa kawaida huchukuliwa kupinga wazo kwamba mitume hawakukosea katika mafundisho yao. Tutazichunguza hizi moja baada ya nyingine.

(1) Kukanusha kwa Petro Bwana wetu kabla tu ya kusulubishwa kwake. Haiwezi kupingwa kwamba Petro hapa alikosea vibaya, ambalo baadaye alilijutia kwa dhati; lakini hatupaswi kusahau kwamba kosa hili, ingawa lilitendwa baada ya uteuzi wake kama mtume, lilikuwa kabla

[F224]
kabla ya kupakwa mafuta kwa Roho Mtakatifu katika Pentekoste, na utoaji wake wa kimungu kama mtume kwa maana kamili. Zaidi ya hayo, kutokosea ambako tumedai kwa mitume ni kile kinachohusu mafundisho yao *ya hadhara* na maandiko yao, na si kwa matukio yote na mambo madogo ya maisha yao, ambayo, bila shaka, yaliathiriwa na dosari za vyombo vyao vya udongo, vilivyoharibiwa na kuanguka ambako watoto wote wa Adamu wameathirika. Maneno ya Mtume kwamba "tuna hazina hii katika vyombo vya udongo," yalikuwa wazi yakimtaja yeye na mitume wengine, pamoja na Kanisa lote—wapokeaji wa Roho Mtakatifu. Sehemu yetu, kama watu binafsi, katika kazi kuu ya upatanisho ya Bwana wetu, hufunika madoa haya ya mwili ambayo ni kinyume na matakwa yetu kama Viumbe Wapya.

Wadhifa wa kitume kwa ajili ya huduma ya Bwana na Kanisa ulikuwa mbali kabisa na udhaifu wa kawaida wa mwili, na uliwekwa juu yao si kwa sababu ya ukamilifu wa kibinadamu, bali ilhali walikiri kuwa "wanaume wenye hisia kama zetu". (***Matendo 14:15***) Wadhifa huo haukuleta urejeshaji—ukamilifu kwa miili yao ya kufa—bali akili mpya na Roho Mtakatifu tu kuiongoza. Haukufanya mawazo na matendo yao kuwa kamili, bali uliiongoza tu mawazo na matendo hayo ili mafundisho ya hadhara ya wale kumi na wawili yasishindwe—Neno la Bwana. Huu ndio aina ya kutoshindwa kunakodaiwa kwa mapapa
—kwamba papa anapozungumza *ex cathedra*, au rasmi, huongozwa na Mungu na haruhusiwi kukosea. Kutokukosea huku kwa mapapa hudaiwa kwao kwa msingi kwamba wao pia ni mitume—huku wakipuuzilia mbali na kupuuza ukweli kwamba Maandiko yanafundisha kuwa kuna "mitume *kumi na wawili* wa Mwana-Kondoo" pekee.

(2) Petro mara moja "alijifanya"—alikuwa na hatia ya udanganyifu. (***Gal. 2:11-14***) Hii inaonyeshwa kama ushahidi kwamba mitume hawakuwa wasio na makosa katika mwenendo wao. Tunakiri hili tunapoona kwamba mitume wenyewe pia walikiri hivyo (***Matendo 14:15***); lakini tunarudia kwamba udhaifu huu wa kibinadamu haukuruhusiwa kuharibu kazi yao au manufaa yao kama mitume—ambao "walihubiri injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni" (***1 Petro 1:12***; ***Wagalatia 1:11,12***)—si kwa hekima ya mwanadamu,

[F225]
bali kwa hekima inayotoka juu. (***1 Kor. 2:5-16***) Kosa hili la Petro Mungu alilitengeneza mara moja kupitia Mtume Paulo, ambaye kwa upendo, lakini kwa uthabiti, "alimkabili uso kwa uso kwa sababu alipaswa kukemewa"; na kwamba ilipokelewa ipasavyo na Mtume Petro, na kwamba alishinda kabisa udhaifu huu wa kuwapendelea Wayahudi, jambo hili linathibitishwa kwa wingi na barua zake mbili, ambazo hazina dalili yoyote ya kusita kuhusu mada hii, wala upungufu wowote wa uaminifu katika kumtambua Bwana.

(3) Inadaiwa kwamba mitume walitarajia kuja kwa Bwana mara ya pili kutokea haraka sana, pengine katika maisha yao, na kwamba katika hili walikosea kimafundisho na kuonyesha kwamba mafundisho yao hayana uhakika. Tunajibu kwamba Bwana alitangaza kuwa aliwaacha mitume katika hali ya kutokuwa na uhakika kuhusu wakati wa kuja kwa mara ya pili na kuanzishwa kwa Ufalme—akiwaambia tu wao na wote wakiwe macho, ili wakati tukio hilo litakapofika wajue na wasiwe gizani kuhusu jambo hilo kama ulimwengu kwa ujumla utakavyokuwa. Uchunguzi wao kuhusu jambo hili baada ya kufufuka kwa Bwana ulileta kutoka kwake jibu, "Si kazi yenu kujua nyakati na majira ambayo Baba aliweka katika mamlaka yake mwenyewe." Je, basi tutawalaumu mitume kwa jambo ambalo Bwana alitangaza kuwa, kwa wakati fulani, ni siri ya kimungu? Hakika la. Hata hivyo, tunagundua kwamba, chini ya mwongozo wa Roho kuhusu "mambo yajayo," mitume walikuwa waangalifu sana katika maneno yao kuhusu wakati wa kuja kwa pili kwa Bwana; na badala ya kutarajia jambo hilo katika maisha yao, maneno yao yanaashiria kinyume chake.

Kwa mfano, Mtume Petro anasema wazi kwamba aliandika barua zake kwa kusudia ushuhuda wake uwe na Kanisa baada ya kifo chake—ushahidi dhahiri kwamba hakutarajia kuishi hadi kuanzishwa kwa Ufalme. (***2 Petro 1:15***) Mtume Paulo, alipokuwa akitangaza kwamba "wakati ni mfupi," hakujifanya kusema ni mfupi kiasi gani. Kwa kweli, tukitazama kutoka kwa mtazamo wa wiki yenye siku saba za miaka elfu moja—ambapo siku ya saba ingeleta Ufalme—zaidi ya sehemu nne kati ya sita za muda wa kusubiri zilikuwa

kutoka kupita, na muda ulikuwa umekwisha sana. Kwa njia ileile tunazungumzia mambo kama hayo sasa kuhusu masuala ya kidunia, tunaposema siku ya Alhamisi kwamba wiki itakuwa imepita hivi karibuni. Paulo pia alizungumzia wakati wa kuondoka kwake, wa utayari wake wa kuutoa uhai wake, na wa kupendelea kufanya hivyo. Anaonyesha kwamba siku ya Bwana ingekuja kama mwivi wa usiku. Baadhi ya dhana potofu kuhusu mada hii alizirekebisha, akisema, "Msitetemeke haraka katika roho, wala msihuzunike; wala kwa roho, wala kwa neno, wala kwa barua inayodhaniwa kuwa ni yetu, kana kwamba siku ya Kristo imekaribia." Mtu yeyote asiwadanganye kwa njia yoyote ile; maana siku ile haitatokea, isipokuwa kwanza kuwe na uasi, na yule Mtu wa Kosa afunuliwe, mwana wa maangamizi," n.k...."Je! Hamkumbuki kwamba nikiwa nanyi, niliwaambia mambo haya? Na sasa mnafahamu kile kinachomzuia, ili afunuliwe kwa wakati wake."

(4) Hujibiwa kwamba Paulo, aliyeandika, "Mimi, Paulo, nawaambia, kwamba mkikatwa, Kristo hatawafaidi chochote" (***Gal. 5:2***), alimfanya Timotheo akatwe. (***Matendo 16:3***) Na tunaulizwa, Je, hakufundisha uongo kwa jambo hilo, na kinyume na ushuhuda wake mwenyewe? Tunajibu, Hapana: Timotheo alikuwa Myahudi, kwa sababu mama yake alikuwa Myahudi (***Matendo 16:1***); na tohara ilikuwa desturi ya kitaifa miongoni mwa Wayahudi, iliyoanza *kabla* ya Sheria ya Musa na iliyoendelea baada ya Kristo "kumaliza Sheria [Agano], akiiweka msalabani." Malezi yalipewa Abrahamu na uzao wake miaka mia nne na thelathini kabla ya Sheria kutolewa kwa Israeli kama taifa katika Mlima Sinayi. Petro aliteuliwa kuwa Mtume wa wale waliofunga tohara (yaani, kwa Wayahudi), na Paulo, Mtume wa wale wasiofunga tohara (yaani, kwa Mataifa). ***Gal. 2:7,8***

Hoja yake ya ***Wagalatia 5:2*** haikuwa kwa Wayahudi. Alikuwa akiwahutubia Wapagani, ambao sababu yao pekee ya kutamani au hata kufikiria kuhusu kutahilika ilikuwa ni kwamba walimu fulani wa uongo walikuwa wakiwachanganya, kwa kuwaambia kwamba lazima wazingatie Agano la Sheria, na pia wakamkubali Kristo, na hivyo kuwapelekea kupuuza Agano la Neema. Mtume

[F227]

Hapa inaonyesha kwamba kwao kutahirishwa (*kwa sababu yoyote ile*) kungekuwa ni kukataa Agano la Neema, na, hivyo basi, kukataa kazi yote ya Kristo. Hakukuwa na pingamizi kwake Waisraeli kuendelea na desturi yao ya kitaifa ya kutahara: hili linaonekana wazi kutokana na maneno yake katika ***1 Wakorintho 7:18,19***, na pia katika jinsi alivyomtendea Timotheo. Sio kwamba ilikuwa *lazima* kwa Timotheo au Myahudi mwingine yeyote kutahara; bali kwamba haikuwa jambo baya; na kwamba, kwa kuwa angekuwa akitembea miongoni mwa Wayahudi kwa kiasi kikubwa, ingekuwa faida kwake—ikimpa ujasiri mbele ya Wayahudi. Lakini tunaona upinzani thabiti wa Paulo, katika suala hili, wakati wengine waliokosea kuelewa jambo hilo walipojitahidi kumwalika Tito—Mgiriki asiye na asili ya Kiyahudi—akate. ***Gal. 2:3-5***

(5) Maelezo ya mwenendo wa Paulo, yaliyorekodiwa katika ***Matendo 21:20-26***, yanafikiriwa kuwa kinyume na mafundisho yake mwenyewe ya kweli; na kuwa yanaashiria upotofu wake kuhusu mafundisho na desturi. Inadaiwa kwamba ilikuwa kwa sababu ya kitendo kibaya katika tukio hili ndipo Paulo aliruhusiwa kuteseka sana kama mfungwa, na hatimaye akapelekwa Roma. Lakini mtazamo kama huo hauthibitishwi na mambo yaliyoandikwa katika Maandiko. Kumbukumbu inaonyesha kwamba katika uzoefu huu wote, Paulo alipata huruma na idhini ya mitume wengine wote, na, zaidi ya yote, neema endelevu ya Bwana. Safari yake ilikuwa kwa kusisitizwa na mitume wengine. Alithibitishiwa kwa unabii, kabla hajaenda Yerusalemu (***Matendo 21:10-14***), kwamba vifungo na gereza vilikuwa vinamsubiri; na ilikuwa kwa kutii imani yake ya wajibu ndipo alivumilia taabu zote hizo zilizotabiriwa. Na alipokuwa katikati kabisa ya shida zake, tunasoma: "Bwana alimwinamia na kusema, 'Uwe na moyo, Paulo; maana kama *ulivyotoa ushahidi kuhusu mimi huko Yerusalemu*, ndivyo lazima utoe ushahidi na huko Roma.'" Baadaye tunamkuta Bwana tena akimwonyesha fadhili, kama tunavyosoma: "Nilikuwa pamoja nami malaika wa Mungu, ambaye ni wangu, na ambaye nimemtumikia, akisema, Usiogope, wewe Paulo; ni lazima uwasiliane na Kaisari; na tazama, Mungu amekupa wote wanaosafiri nawe." ***Matendo 23:11; 27:23,24***

Kwa kuzingatia mambo haya, ni lazima tutafute uelewa wa

[F228]

Mtazamo wa Paulo katika mawasiliano ulikuwa sambamba na mwenendo wake thabiti na wa heshima—akithamini sana kazi na ushuhuda ambao Mungu si tu hakukemea, bali pia alikubali. Basi, tukija kwenye uchunguzi wa ***Matendo 21:21-27***, tunagundua (beti 21) kwamba Paulo hakuwa amefundisha kwamba *Wayahudi* walioongoka wasiwahirizi watoto wao; wala hakukanusha sheria ya Musa—bali, aliiheshimu, kwa kuonyesha uhalisia mkuu na wa juu zaidi ambao sheria ya Musa ilikuwa ikitambulisha kwa nguvu. Hivyo basi, badala ya kuukataa Musa, alimheshimu Musa na Sheria, akisema: "Sheria ni ya haki, takatifu na njema," na akaonyesha kwamba kupitia hiyo *maarifa* ya uovu wa dhambi yalikuwa yameongezwa; kwamba Sheria ilikuwa kubwa kiasi kwamba hakuna mwanadamu asiye mkamilifu aliyeweza kuitii kikamilifu, na kwamba Kristo, kwa kuitii, alikuwa ameshinda zawadi zake, na sasa chini ya Agano la Neema alikuwa anatoa uzima wa milele na baraka kama zawadi kwa wale *wasioweza kuitii sheria*, lakini kwa imani, walikubali utii wake mkamilifu na sadaka yake kama kifuniko cha kasoro zao, na waliokuwa wafuasi wake katika njia ya haki.

Sherehe fulani za agano la Kiyahudi—kama vile kufunga, kusherehekea mwezi mpya na siku za Sabato na sikukuu—zilikuwa kielelezo cha kweli za kiroho zinazohusiana na enzi ya Injili. Mtume anaonyesha wazi kwamba Injili ya Agano la Neema haiamuru wala hairuhusu haya (Kwa kuwa Mlo wa Bwana na Ubatizo ndiyo amri pekee za kiishara zilizotupangiwa, na ni amri mpya). ***Kol. 2:16,17***; ***Luka 22:19***; ***Mathayo 28:19***

Moja ya desturi hizi za Kiyahudi za alama, iitwayo "kutoa dhabihu ya kusafishwa," ilikuwa ile iliyofanywa na Paulo na Wayahudi wanne, katika tukio ambalo tunalichunguza sasa. Kwa kuwa walikuwa Wayahudi, walikuwa na haki, wakipenda, si tu kujitolea kwa Mungu, katika Kristo, bali pia kutekeleza alama ya *kusafishwa* huku. Na hili ndilo walilofanya—hawa watu waliokuwa na Paulo walipofanya, zaidi ya hayo, nadhiri ya kujidhalilisha, mbele za Bwana na watu, kwa kunyoa vinywa vyao. Hizi sherehe za kiishara zilihitaji gharama; na gharama hizo huenda zilijumlishwa kuwa "*toleo*" la pesa—kiasi fulani kwa kila mmoja, ili kugharamia matumizi ya Hekalu.

[F229]

Mtume Paulo hakuwahi kuwafundisha Wayahudi kwamba walikuwa *huru* kutokana na Sheria—bali, kinyume chake, kwamba Sheria ilikuwa na mamlaka juu ya kila mmoja wao maadamu alikuwa hai. Hata hivyo, alionyesha kwamba ikiwa Myahudi angemkubali Kristo, na *kufa* "*pamoja naye*," hilo lingeondoa madai ya Agano la Sheria juu ya Myahudi huyo, na kumfanya kuwa *mtu huru* wa Mungu katika Kristo. (***Warumi 7:1-4***) Lakini aliwafundisha wongofu wa Mataifa kwamba hawakuwahi kuwa chini ya Agano la Sheria ya Kiyahudi, na kwamba kwao kujaribu kufanya sherehe na mila za Kiyahudi kungemaanisha kwamba walikuwa wanamtegemea alama hizo kwa ajili ya wokovu wao, na si kutegemea kikamilifu sifa za kafara ya Kristo. Na hili waliukubali mitume wote. Tazama ***Matendo 21:25; 15:20,23-29***.

Hitimisho letu ni kwamba Mungu aliwatumia kwa njia ya ajabu sana mitume kumi na wawili, akiwafanya wahudumu wenye uwezo mkubwa wa kweli yake, na kuwaongoza kwa njia ya kimuujiza katika mada walizoandika—hivyo hakuna chochote cha manufaa kwa mtu wa Mungu kilichoachwa—na, kwa maneno halisi ya maandishi yao ya awali, walionyesha uangalifu na hekima iliyopita hata kile ambacho mitume wenyewe walikielewa. Sifa ziwe kwa Mungu kwa msingi huu imara wa imani yetu!

Mitume Si Bwana Wa Urithi Wa Mungu

Je, mitume wanapaswa kuonekana kwa namna yoyote ile kama *mabwana* katika Kanisa? Au, kwa maneno mengine, Bwana na Kichwa cha Kanisa alipoondoka, je, yeyote kati yao alichukua nafasi ya Kichwa? Au je, wote pamoja walikuwa kichwa kimoja cha pamoja, ili kuchukua nafasi yake na kushika hatamu za uongozi? Au walikuwa, au yeyote kati yao, kile ambacho mapapa wa Roma wanadai kuwa, kama warithi wao—wawakilishi au mbadala wa Kristo kwa Kanisa, ambalo ni mwili wake?

Kinyume na dhana kama hiyo, tuna kauli wazi ya Paulo (***Efe. 4:4,5***) "Mwili mmoja" na "*Bwana mmoja*"; na, kwa hiyo, miongoni mwa viungo mbalimbali vya mwili huo, bila kujali umuhimu wa baadhi yao, ni *Bwana* na Kichwa *mmoja* tu anayetambuliwa. Hili Bwana pia alifundisha waziwazi alipokuwa akiwahutubia umati na wanafunzi wake, akasema, "Wanaandishi na Mafarisayo...wanapenda...

muitwe Rabbi; lakini ninyi msitwe Rabbi; kwa maana Mwalimu wenu ni mmoja, nanyi nyote mko ndugu. (***Mathayo 23:1,2,6-8***) Naye tena, akawaambia mitume, akasema, "Mnajua ya kuwa wale wanaodhania kutawala Mataifa hutawala juu yao; na wakuu wao hutoa amri juu yao*; lakini haitakuwa hivyo kwenu*; bali yeye yeyote atakayekuwa mkuu kwenu atakuwa mtumishi wenu, na yeye yeyote atakayekuwa mkuu zaidi kwenu atakuwa mtumishi wa wote; kwani hata Mwana wa Mtu hakuja kutumikiwa, bali kutumika [kuhudumia] na kutoa roho yake kuwa gharama ya wengi." ***Marko 10:42-45***

Wala hatuna ushahidi kwamba Kanisa la awali lilawahi kuwatazama mitume kama mabwana ndani ya Kanisa, au kwamba mitume walijichukulia mamlaka au heshima kama hiyo. Mtindo wao ulikuwa mbali sana na wazo la upapa la ubwana, na ule wa wahudumu mashuhuri katika madhehebu yote ya Kikristo. Kwa mfano, Petro hakuwahi kujiita "mfalme wa mitume," kama wanapapa wanavyomwita; wala yeye na wengine hawakuwahi kuitana majina ya heshima, au kupokea heshima kama hiyo kutoka kwa Kanisa. Walimwita au kumrejelea kila mmoja kwa jina lake tu kama Petro, Yohana, Paulo, n.k., au kama Kaka Petro, Kaka Yohana, n.k.; na wote katika Kanisa walipokelewa vivyo hivyo—kama ndugu wa kiume na wa kike katika Kristo. (Tazama ***Matendo 9:17; 21:20***; ***Warumi 16:23***; ***1 Wakorintho 7:15; 8:11***; ***2 Wakorintho 8:18***; ***2 Wathessalonike 3:6,15***;
Wafilemoni 7,16.) Na imeandikwa kwamba hata Bwana mwenyewe hakwaona aibu kuwaita wote "ndugu" (***Waebrania 2:11***), jambo linaloonyesha wazi kuwa hakuwahi kuwa na mtazamo wa ubabe katika utendaji wa enzi au mamlaka yake ya kweli na inayotambulika.

Wala hakuna hata mmoja wa watumishi hawa wakuu katika Kanisa la awali aliyekuwa akitembea amevaa mavazi ya ukuhani, au akiwa na msalaba na roshari, n.k., akitafuta heshima na staha ya watu; kwa maana, kama Bwana alivyowafundisha, wakuu miongoni mwao walikuwa wale waliotumikia zaidi. Hivyo, kwa mfano, wakati mateso yaliposambaratisha Kanisa na kuwafukuza Yerusalemu, "wale kumi na mmoja" walisimama imara kwa ujasiri, wakiwa tayari kufanya chochote kilichokuja; kwa sababu katika wakati huu wa majaribu, Kanisa lililoko mbali lingegeukia wao waliokuwa Yerusalemu kwa ajili ya himizo na

misaada. Kama wangekimbia, Kanisa zima lingeingiwa na hofu na msisimko mkuu. Na tunamkuta Yakobo akiuawa kwa upanga wa Herode; Petro, akiwa na hatima kama hiyo mbele yake, akatiwa gerezani na kufungwa pingu na askari wawili (***Matendo 12:1-6***); na Paulo na Silas katika huduma yao walipigwa viboko vingi, kisha wakafungwa gerezani na miguu yao ikafungwa imara kwenye vifungo; na Paulo akivumilia "mapambano makuu ya dhiki." (***Matendo 16:23,24***; ***2 Kor. 11:23-33***) Je, walionekana kama mabwana au walitenda kama mabwana? Hakika la.

Petro alikuwa wazi sana katika jambo hili, alipowa ushauri wazee wa kanisa "kulisha *kundi la Mungu*." Hakuwaambia "kundi *lenu*, watu *wenu*, kanisa *lenu*," kama wainjilisti wengi wanavyoongea leo, bali *kundi la Mungu*, *si kama mabwana* wa urithi, bali wakiwa mifano kwa kundi—mifano ya unyenyekevu, uaminifu, shauku na utauwa. (***1 Petro 5:1-3***) Na Paulo anasema, "Nadhani kwamba Mungu amewaweka sisi mitume wa mwisho, kama walioteuliwa kwa ajili ya kifo; maana tumewekwa kuwa maonyesho kwa ulimwengu, na kwa malaika, na kwa wanadamu. Sisi ni wapumbavu kwa ajili ya Kristo,...tunadharauwa;...tunapata njaa na kiu, na tuko uchi, na tunapigwa, na hatuna makao ya kudumu, na tunafanya kazi tukitumia mikono yetu. Tunapotukana, tunabariki; tunopigwa, tunavumilia; tunopandishwa kashfa, tunaomba radhi; tumekuwa kama uchafu wa dunia, na kama takataka ya kila kitu." (***1 Kor. 4:9-13***) Hawakuonekana kama Bwana katika haya yote, sivyo? Na katika kupinga wazo la baadhi ya ndugu walioonekana kutamani kuwa mabwana juu ya urithi wa Mungu, Paulo kwa kejeli anasema, "Ninyi sasa mmejaa, ninyi sasa mmefanya mali, mmetawala kama wafalme *bila sisi*"; lakini baadaye anashauri njia pekee sahihi, ambayo ni ile ya unyenyekevu, akisema, "Mweni wafuasi wangu" katika jambo hili. Na tena, "Mtu na atuhesabu sisi kama *watumishi* [watumwa] wa Kristo, na *wasimamizi* wa mafumbo ya Mungu." ***1 Kor. 4:8,16,1***

Na tena, Mtume yuleyule anaongeza: "Kama Mungu alivyoturuhusu tuaminiwa injili, ndivyo tunavyozungumza; si kwa kuwafurahisha wanadamu, bali Mungu, anayejaribu mioyo yetu. Maana hatujawahi kutumia maneno ya kupamba, kama mnavyojua, wala kifuniko cha tamaa; Mungu ni shahidi. Wala kutoka kwa wanadamu."

hatukatafuta utukufu—wewe, wala wengine, ingawa tungeweza kuwa mzigo kama Mitume wa Kristo. Lakini tulikuwa wapole miongoni mwenu, kama mlezi anavyolelea watoto wake." (***1 Wathessalonike 2:4-7***) Mitume hawakutoa waraka rasmi wala laana, lakini tunapata miongoni mwa maombi yao ya upendo maneno kama haya: "Tukishutumiwa, *tunaomba*." "Nakuomba nawe, wewe mwenzi wangu wa mzigo." "Mzee usimkashifu, bali umwombe." ***1 Kor. 4:13***; ***Flp. 4:3***; ***1 Tim. 5:1***

Kanisa la awali liliheshimu ipasavyo utauwa na maarifa na hekima ya juu ya kiroho ya mitume, na, likiwatazama, kama walivyokuwa kweli, kama wajumbe waliochaguliwa maalum na Bwana kwao, waliketi miguuni mwao kama wanafunzi; lakini si kwa akili tupu, zisizo na maswali, bali kwa nia ya kujaribu roho na kuthibitisha ushuhuda. (***1 Yohana 4:1***; ***1 Wathes. 5:21***; ***Isa. 8:20***) Na mitume, walipokuwa wakiwafundisha, waliagiza mtazamo huu wa akili, ambao ulihitaji sababu ya tumaini lao, nao waliuhimiza, na walikuwa tayari kuukabili—si kwa maneno ya kuvutia ya hekima ya kibinadamu (ya falsafa na nadharia ya kibinadamu), bali *katika uthibitisho wa Roho* na *wa nguvu*, ili imani ya Kanisa isimame si katika hekima ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu. (***1 Kor. 2:4,5***) Hawakujenga heshima ya kipofu na ya kishirikina kwa ajili yao wenyewe.

Tunasoma kwamba Wabereani "walikuwa wakarimu zaidi kuliko wale wa Tesalonika kwa kuwa walipokea neno kwa moyo wote, na wakachunguza Maandiko kila siku [kuona] kama yale mambo yalikuwa hivyo." Na ilikuwa ni juhudi ya daima ya mitume kuonyesha kwamba injili waliyoihubiri ilikuwa ni ile ile injili iliyoelezwa kwa fumbo na manabii wa kale, "ambao walifunuliwa, kwamba si kwa ajili yao wenyewe, bali *kwa ajili yetu* [mwili wa Kristo] walituhudumia mambo ambayo sasa yameripotiwa kwenu nao [mitume] waliowahubiria Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni" (***1 Petro 1:10-12***)—kwamba ilikuwa injili ileile ya uzima na usiokufa iliyofunuliwa na Bwana mwenyewe—kwamba ufafanuzi wake mpana zaidi

[F233]
na maelezo yote maalum yaliyogunduliwa na Kanisa kupitia wao, chini ya uongozi na mwongozo wa Roho Mtakatifu—iwe kwa maonyesho ya pekee au kwa njia nyingine za kawaida zaidi, ambazo zote mbili zilitumika—yalikuwa ni utimilifu wa ahadi ya Bwana kwa mitume, na kupitia kwao kwa Kanisa zima—"Nina *mambo mengi* zaidi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuvumilia sasa."

Hivyo basi, ilikuwa sawa kwa Wabereani kuchunguza Maandiko ili kuona kama ushuhuda wa mitume ulilingana na ule wa Sheria na manabii, na pia kuulinganisha na mafundisho ya Bwana. Bwana wetu pia aliwaalika watu kuthibitisha ushuhuda wake kwa njia kama hiyo kwa kutumia Sheria na manabii, akisema, "Chunguza Maandiko,...kwa maana ni hayo yanayotoa ushahidi kumhusu mimi." Ushuhuda wote wa kimungu lazima uwe na mshikamano, iwe unatolewa na Sheria, manabii, Bwana au mitume. Mshikamano wao wote ndio uthibitisho wa uungu wao. Na, Mungu asifiwe! tunaona mshikamano huo upo, kiasi kwamba Maandiko ya Agano la Kale na Jipya huunda kile ambacho Bwana mwenyewe anakiita "kinubi cha Mungu." (***Ufunuo 15:2***) Na shuhuda mbalimbali za Sheria na manabii ndiyo noti mbalimbali za kinubi hicho, ambacho, kinapopangwa na Roho Mtakatifu anayeishi katika mioyo yetu, na kupigwa na vidole vya watumishi watiwa wakfu na watafuta ukweli wa kimungu, hutoa sauti za kupendeza zaidi ambazo zimeshawahi kusikika masikioni mwa wanadamu. Mwambieni Bwana sifa kwa wimbo mtakatifu wa "Wimbo wa Musa na Mwana-Kondoo," tunaojifunza kupitia ushuhuda wa mitume na manabii wake watakatifu, ambayo Bwana Yesu ndiye kiongozi wao!

Lakini ingawa ushuhuda wa Bwana na mitume lazima uendane na ule wa Sheria na manabii, tunapaswa kutarajia watoe ushuhuda wa mambo *mapya* pamoja na *ya kale*; kwani ndivyo manabii walivyotufundisha kutarajia. (***Mathayo 13:35***; ***Zaburi 78:2***; ***Kumb. la Torati 18:15,18***; ***Dan. 12:9***) Na hivyo tunawapata si tu wakifafanua kweli zilizofichwa za unabii wa kale bali pia wakifunua ufunuo mpya wa kweli.

[F234]

Mitume, Manabii, Wainjilisti, Walimu

Kulingana na fikra ya jumla ya Ukristo, Bwana aliiacha suala la uanzishaji wa Kanisa na masharti ambayo hayakuwa ya kutosha kabisa kwa malengo aliyokusudia, na amewatarajia watu wake kutumia hekima zao wenyewe katika suala la uanzishaji. Watu wengi wenye mawazo tofauti wamependelea miundo yenye ukali zaidi au pungufu, na hivyo tunawaona Wakristo kote duniani leo wamejipanga kwa njia mbalimbali na kwa ukali zaidi au pungufu, na kila upande ukidai faida kwa madhehebu yake maalum au mfumo wake wa utawala. Hii si sahihi! Si busara kudhani kwamba Mungu, aliyejua kabla Uumbaji huu Mpya kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, angepuuzia kazi yake mwenyewe kiasi cha kuacha watu wake waaminifu bila uelewa wazi wa mapenzi yake na mpangilio au shirika linalotosha kwa ajili ya ustawi wao. Mwelekeo wa akili ya mwanadamu ni ama upande wa fujo kwa upande mmoja, au upande wa shirika dhabiti na utumwa kwa upande mwingine. Mpangilio wa kimungu, ukiepuka pande hizi mbili za kupindukia, unaweka kwa Uumbaji Mpya mpangilio ulio rahisi mno, na usio na kila kitu kinachofanana na utumwa. Hakika, agizo la Maandiko kwa kila Mkristo ni, "Hivyo basi, simameni imara katika *uhuru* ambao Kristo ametuachilia huru, wala msiungane tena kwa nira ya utumwa." ***Gal. 5:1***

Katika kuonyesha mpangilio huu wa kimungu, ni lazima tujikite kabisa katika maandiko matakatifu, na kupuuza kabisa historia ya kanisa—tukikumbuka kwamba "kuanguka" kulikotabiriwa kulikuwa kumeanza kufanya kazi hata katika nyakati za mitume; na kwamba kuliendelea kwa kasi baada ya kifo cha mitume, na kufikia kilele chake kwanza katika mfumo wa Kipapa. Katika kuchukua maelezo ya Biblia tunaweza kujumuisha pamoja na kumbukumbu za Agano Jipya mipangilio ya kielelezo chini ya Sheria, lakini ni lazima tukumbuke daima kwamba vielelezo hivyo havikuwa vikiwakilisha tu mambo ya enzi hii ya Injili, bali pia vilitabiri mipangilio ya enzi ijayo ya Milenia. Kwa mfano, Siku ya Upatanisho na kazi yake ilikuwa ikiwakilisha, kama tulivyoona

[F235]

tumeona, enzi hii ya Injili. Siku hiyo Kuhani Mkuu hakuvaa mavazi yake ya utukufu, bali tu mavazi takatifu, au mavazi ya kitani—ikionyesha ukweli kwamba katika enzi hii ya Injili, wala Bwana wala Kanisa hawako katika nafasi ya heshima au utukufu machoni pa wanadamu—nafasi yao yote ikiwakilishwa tu kama ile ya usafi na haki—ikiashirishwa na mavazi ya kitani ambayo, kwa upande wa Kanisa, yanawakilisha haki ya Bwana na Kichwa chake. Ilikuwa baada ya Siku ya Upatanisho ndipo Kuhani Mkuu alipovaa mavazi yake ya utukufu, akionyesha utukufu, heshima, n.k., za mamlaka na nguvu za Kristo wakati wa enzi ya Milenia. Na Kanisa linawakilishwa pamoja na Bwana wake katika utukufu wa umbo hilo; kwa sababu kama kichwa cha Kuhani Mkuu kilivyomwakilisha Bwana na Mola wetu, ndivyo mwili wa kuhani ulivyolawakilisha Kanisa; na kwa hiyo, mavazi ya utukufu yaliwakilisha hadhi na heshima za Ukuhani wa Kifalme wote wakati wa kuinuliwa utakapowadia. Cheo cha Kipapa—kinadai kwa uongo kwamba *utawala* wa Kristo unafanywa kwa niaba, kwamba mapapa ni wawakilishi wake, na makardinali, maaskofu wakuu na maaskofu wanawakilisha Kanisa katika utukufu na nguvu—hujaribu kutumia mamlaka ya kiraia na kidini duniani, na kuiga utukufu na heshima za Uumbaji Mpya uliochaguliwa kwa kuvaa mavazi ya kifahari ya cheo ambayo wanayavaa. Hata hivyo, Ukuhani wa Kifalme wa kweli bado huvaa mavazi meupe ya dhabihu na kusubiri Bwana wa kweli wa Kanisa, na kwa ajili ya kuinuliwa kweli hadi "utukufu, heshima na kutokufa," wakati mwili wa mwisho wa wateule atakapomaliza sehemu yake katika kazi ya dhabihu.

Ni kwa Agano Jipya ndipo tunapaswa kutazama hasa kwa maelekezo yetu kuhusu mpangilio na kanuni za Kanisa katika siku za unyenyekevu na kafara yake. Ukweli kwamba kanuni hizi hazijaandikwa katika muundo mmoja haupaswi kutuzuia kutarajia na kugundua kwamba, hata hivyo, ni mfumo kamili. Lazima tuipinge matarajio ya asili ya hukumu zetu zilizopotoshwa kuhusu sheria, na lazima tukumbuke kwamba

[F236]

Kwa Kanisa kama wana wa Mungu imetolewa "sheria kamilifu ya uhuru," kwa sababu hawako tena watumwa, bali wana, na kwa sababu wana wa Mungu lazima wajifunze kutumia uhuru wa uana na kwa njia hiyo waonyeshe hasa utiifu wao kamili kwa sheria na kanuni za upendo.

Mtume anaonyesha akilini mwetu picha ya Uumbaji Mpya inayoelezea mada nzima. Ni umbo la binadamu, kichwa kinawakilisha Bwana, sehemu na viungo mbalimbali vinawakilisha Kanisa. Katika ***1 Wakorintho 12*** mada hii inaelezwa kwa kina kikubwa, na kwa urahisi mkubwa, ufafanuzi uliotolewa ukiwa kwamba, "Kama vile mwili ulivyo mmoja na wenye viungo vingi, na viungo vyote vya mwili huo mmoja, ingawa ni vingi, ni mwili mmoja, ndivyo ilivyo pia kwa Kristo [mwili mmoja au kundi lililoundwa na viungo vingi]. Kwa maana kwa Roho mmoja sisi sote tuliubatizwa katika *mwili mmoja* [mwenye kuwa Myahudi au Mhelaki, mwenye kuwa mtumwa au huru]." Mtume anaendelea kuvuta hisia kwenye ukweli kwamba kama ustawi wa mwili wa binadamu unavyotegemea sana umoja, maelewano na ushirikiano wa viungo vyake vyote, ndivyo ilivyo pia kwa Kanisa, mwili wa Kristo. Kama kiungo kimoja kinateseka kwa maumivu, unyanyapaa au aibu, viungo vyote huathirika, kwa hiari au bila hiari, na kama kiungo kimoja kimebarikiwa, kufarijika au kupumzishwa kwa namna ya kipekee, basi kwa uwiano viungo vingine vyote hushiriki baraka hizo. Anaeleza (beti 23) kwamba tunatafuta kufunika na kuficha udhaifu, madoa, n.k., ya miili yetu ya kawaida na tunatafuta kuyapunguzia maumivu na kuyasaidia; na kwamba hivyo ndivyo inavyopaswa kuwa kwa Kanisa, mwili wa Kristo—wale wanachama wenye madoa zaidi wanapaswa kupewa uangalizi maalum pamoja na funiko la upendo —upendo; "ili kutokuwa na mgawanyiko [mgawanyiko] mwilini, bali wanachama wajaliwe kwa usawa mmoja kwa mwenzake," kwa mnyenyekevu zaidi na pia kwa yule mwenye neema nyingi zaidi— Aya ya 25.

Kulingana na hili, mpangilio wa Bwana wa Kanisa ni kamili sana kwa kweli; lakini, kama katika asili, ndivyo pia katika neema —ambapo mpangilio umekamilika, kuna haja ndogo ya kutumia vibanio na bandeji. Mti umepangiliwa kikamilifu na kuunganishwa kuanzia ncha hadi mizizi, lakini matawi hayashikiliwi kwa vifungo vya kudumu au kamba au visukuku au

[F237]

sheria na kanuni zilizochapishwa; na vivyo hivyo kwa mwili wa Kristo. Ikiwa utaratibiwa, kuoanishwa na kuunganishwa ipasavyo kulingana na msingi ambao Bwana ameweka, hakutakuwa na haja ya kamba, vibandiko au visukuku ili kushikilia viungo mbalimbali pamoja—hakuna haja ya sheria na imani na vifaa vya kuvutia vya kibinadamu ili kuvikutanisha au kuvishikilia pamoja. Roho mmoja ndiye kiungo cha umoja, na maadamu roho ya uzima ipo, umoja, umwe wa mwili lazima ubaki pia, na huu utakuwa umoja imara au dhaifu, kadiri Roho wa Bwana anavyotajirika.

Mtume anaenda mbali zaidi, na anaonyesha kwamba Mungu ndiye msimamizi wa masuala ya shirika hili, Uumbaji Mpya, ambalo yeye mwenyewe alibuni na kulizindua. Maneno yake ni, "Basi ninyi ni Mwili wa Kristo, na ni viungo vyake kila mmoja. Na Mungu *ameweka* baadhi katika Kanisa [*Ecclesia*, mwili], kwanza, mitume; pili, manabii; tatu, walimu; kisha miujiza, kisha zawadi za uponyaji, msaada, utawala, aina mbalimbali za ndimi." Itakuwa wazo jipya kwa wengi wanaozoea kujiweka na kuweka wengine katika nafasi za utukufu na heshima na imani na huduma kanisani, kutambua kwamba Mungu ameahidi kusimamia jambo hili miongoni mwa wale wanaomwangalia kwa mwongozo na wanaoongozwa na Neno lake na Roho wake.

Ikiwa hili lingetambuliwa, ni wachache kiasi gani wangethubutu kutafuta vyeo vikuu na kujipendekeza kwa njia za kisiasa ili kupata vyeo vya heshima! Kutambua utunzaji wa kimungu juu ya Kanisa la kweli kunamaanisha kwanza kabisa kutofautisha Kanisa la kweli na mifumo ya majina tu; na kisha kutafuta kwa heshima na unyenyekevu kujua mapenzi ya kimungu kuhusiana na mipango yote, huduma na watumishi wa Kanisa la kweli.

Mtume anauliza, "Je, wote ni mitume? wote ni manabii? wote ni waalimu?" akimaanisha kwamba kwa ujumla itakubaliwa kuwa sivyo hivyo; na kwamba yeyote anayetambuliwa kushika mojawapo ya vyeo hivi anapaswa kuweza kutoa ushahidi fulani wa uteuzi wake wa kimungu, na anapaswa kutekeleza wadhifa wake, au huduma yake, si kama mtu anayefurahisha wanadamu, bali kama anayemfurahisha msimamizi mkuu wa Kanisa—Kichwa na Bwana wake. Mtume anatuelekeza umakini wetu kwenye ukweli kwamba tofauti hizi

[F238]
katika Kanisa zinaendana na tofauti zilizopo miongoni mwa viungo vya mwili wa kawaida, na kwamba kila kiungo ni cha lazima na hakuna kinachopaswa kudharauliwa. Jicho haliwezi kumwambia mguu, "Sina haja nawe"; wala sikio, "Sina haja nawe"; wala mkono, "Sina haja nawe"; kama wote wangekuwa kiungo kimoja, basi mwili ungekuwa wapi? "kwa maana mwili si kiungo kimoja bali ni vingi." Mstari 19,14

Ni kweli, sasa hakuna tena utofauti huu wa wanachama katika Kanisa; kwani, kama Mtume alivyoonyesha, "Lugha zilikuwa ishara si kwa wale walioamini, bali kwa wale wasioamini," vivyo hivyo ilikuwa kwa miujiza. Wakati mitume, ambao walikuwa na nguvu ya kuwapa watu *vipawa* hivi vya Roho, walipokufa, na wale waliopokea vipawa hivyo kutoka kwao walipokufa, miujiza *hii—vipawa* hivi—ingekoma, kama tulivyoona tayari, katika Kanisa. Lakini bado kungekuwa na *kazi* inayolingana katika Kanisa kwa kila mwanamume na kila mwanamke—fursa ya kumtumikia Bwana, Ukweli na waumini wenzake wa mwili wa Kristo, kila mmoja kulingana na vipaji vyake vya asili. Kadiri miujiza hiyo ilivyositishwa, elimu katika Ukweli na katika maarifa ya Bwana na katika neema za Roho vilichukua nafasi zao. Hata wakati zawadi hizi za chini za uponyaji, lugha, tafsiri, na miujiza zilipokuwa kanisani, Mtume aliwahimiza ndugu "tamaa sana zawadi bora."

Hawangeweza kutamani au kutarajia utume kwa busara, kwa kuwa kulikuwa na kumi na wawili tu; lakini wangeweza kutamani au kutaka kuwa manabii (wafafanuzi) au walimu. "Lakini," anaongeza Mtume, "na sasa nawaonyesha njia iliyo bora zaidi." (beti 31) Anaendelea kuonyesha kwamba mbali juu ya zawadi au huduma zozote kati ya hizi kanisani ni heshima ya kumiliki kwa wingi roho ya Bwana—Upendo. Anaonyesha kwamba mwanachama mnyenyekevu zaidi kanisani anayefikia upendo kamili, amefikia cheo cha juu na cha heshima zaidi machoni pa Bwana kuliko cha mtume yeyote au nabii au mwalimu asiye na neema ya upendo. Anatangaza kwamba haijalishi vipaji ni vipi, ikiwa upendo unakosekana, jambo zima ni ubatili na haliridhishi machoni pa Bwana.

[F239]

Hakika, tunaweza kuwa na uhakika kwamba hakuna mtu angeweza kwa idhini ya Bwana kushikilia cheo cha mtume au nabii au mwalimu katika Kanisa kwa muda mrefu isipokuwa amefikia cheo cha upendo kamilifu, au angalau kutafuta kufikia kiwango hicho. Vinginevyo, bila shaka angeachwa kupotea gizani, na labda akawa mwalimu wa makosa badala ya kuwa mwalimu wa Kweli—mtumwa wa Shetani kuwapepeta ndugu.

Katika barua yake kwa ***Waefeso (4:1-16)*** Mtume anarudia somo hili la umoja wa Kanisa kama mwili mmoja wenye viungo vingi, chini ya Kichwa kimoja, Kristo Yesu, na uliounganishwa na roho mmoja—roho ya upendo. Anawahimiza wanachama wote hao kutembea kwa kuendana na wito wao katika unyenyekevu, upole, uvumilivu, wakivumiliana kwa upendo; wakijitahidi kudumisha umoja wa Roho katika kiungo cha amani. Katika sura hii Mtume anaeleza wanachama mbalimbali wa mwili walioteuliwa kwa huduma maalum ndani yake, na kutuambia *lengo* la huduma hiyo; akisema: "alitoa wengine kuwa mitume na wengine kuwa manabii na wengine kuwa wainjilisti na wengine kuwa wachungaji na walimu; *ili kuwakamilisha watakatifu* kwa ajili ya kazi ya utume [kuwaandaa kwa ajili ya utume wa utukufu au huduma ya Ufalme wa Miaka Elfu], kwa ajili ya kujenga mwili wa Kristo: hata tufikie sote umoja wa imani, na wa kumjua Mwana wa Mungu, hata kuwa mtu aliyekomaa, hata kufikia kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo: ili sisi,...tukiongea ukweli kwa upendo, tukue kumwifuata yeye katika mambo yote, yeye aliye Kichwa, yaani Kristo; ambaye kwa yeye mwili wote uliounganishwa vema na kuunganishwa kwa kiungo kimoja na kingine, huku kila kiungo kikiwa na kazi yake, huongezeka kwa ukuaji, na kujijenga kwa upendo." ***Efe. 4:11-16***

Tunaona picha ambayo Mtume anatuchora—ya mwili wa binadamu, lakini mdogo na usiokomaa. Anatujulisha kwamba ni mapenzi ya kimungu kwamba viungo vyote mbalimbali vikue hadi kufikia ukamilifu kamili, nguvu na uwezo kamili
—"urefu kamili wa utu" ndiyo picha inayoonyesha Kanisa katika hali yake halisi, kamili. Kuchukua

[F240]

Taswira hiyo ikiendelea katika enzi hadi wakati huu, tunaona kwamba mwanachama baada ya mwanachama alilala usingizi akisubiri uundaji mkuu wa asubuhi ya Milenia katika Ufufuo wa Kwanza, na kwamba nafasi za hawa zilikuwa zikijazwa daima, kiasi kwamba Kanisa halikuwahi kukosa uundaji kamili, ingawa wakati mwingine kulikuwa na udhaifu mkubwa zaidi katika mwanachama mmoja na nguvu zaidi katika mwingine. Hata hivyo, jitihada za kila mwiliwa wakati wote lazima ziwe ni kufanya kila awezalo kwa ajili ya kujenga mwili, kwa kuimarisha viungo na kwa ukamilifu wao katika neema za Roho—"hadi sote tufikie umoja wa imani."

Umoja wa imani unahitajika; unapaswa kutafutwa—lakini si aina ya umoja ambao kwa kawaida hufuatiliwa. Umoja unapaswa kuwa kulingana na "imani iliyowekwa mara moja kwa watakatifu" katika usafi na urahisi wake, na kwa uhuru kamili kwa kila mwanachama kuwa na maoni tofauti kuhusu mambo madogo, na bila maagizo yoyote yale kuhusiana na dhana za kibinadamu, nadharia, n.k. Wazo la kimtume la umoja linajengwa juu ya misingi ya msingi ya Injili. (1) Ukombozi wetu kupitia damu ya thamani, na haki yetu kwa imani iliyothibitishwa ndani yake. (2) Utakatifu wetu, kutengwa kwa ajili ya Bwana, Kweli na huduma yao—ikiwemo huduma ya ndugu. (3) Mbali na mambo haya muhimu, ambayo umoja lazima utake, hakuna ushirika wa Kimaandiko unaowezekana; katika kila suala jingine uhuru kamili unapaswa kutolewa, lakini, kwa shauku ya kuona, na kuwasaidia wengine kuona, mpango wa kimungu katika kila kipengele na undani wake. Hivyo kila mwanachama wa mwili wa Kristo, akidumisha uhuru wake binafsi, amejitolea kabisa kwa Mkuu na kwa wanachama wote kiasi kwamba itakuwa furaha yake kuweka yote, hata maisha yake mwenyewe, kwa ajili yao.

Tumechukulia tayari kazi maalum ya mitume, na ukweli kwamba idadi yao ilikuwa ndogo, na kwamba bado wanafanya huduma yao katika Kanisa, wakizungumza kama vinywa vya Bwana kwa watu wake kupitia Neno lake. Sasa hebu tuchunguze kitu kinachohusu hawa

[F241]

huduma nyingine za Kanisa ambazo Mitume anazirejelea kama zawadi za Bwana kwa mwili mkuu, au *Eklesia*.

Bwana huweka mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji, na walimu kwa ajili ya baraka ya mwili mzima, kuhusiana na ustawi wao wa sasa na ule wa milele. Ni kwa wale wanaomtegemea Bwana kwa dhati kama Kichwa, Mwalimu, na Mwongozo wa Kanisa, mwili wake, kutegemea, kutazamia na kutambua zawadi zake katika mambo haya yote; na kuzikubali na kuzitumia—ikiwa wangependa kupokea baraka iliyohadiwa. Zawadi hizi hazilazimishwi kwa Kanisa, na wale wanaozipuuza, zinapowasilishwa, hupata hasara inayolingana. Bwana aliweka hawa katika Kanisa tangu mwanzo na hivyo akatupa mpangilio bora wa Kanisa, akiwaacha watu wake wafuate mfano uliowekwa nao na kupata baraka zinazolingana; au kupuuza mfano huo na kupata matatizo na kukata tamaa kuliko kulingana. Sisi, kama wale wanaotamani kuongozwa na kufundishwa na Bwana, tujaribu kujifunza jinsi alivyoweka wanachama mbalimbali hapo mwanzo, na ni vipaji gani vya aina hii ambavyo amekuwa akiwapa watu wake tangu wakati huo, ili tuweze kuthamini vyovyote vile vipaji vya aina hii vilivyopo kwa ajili yetu, na tuweze kuvitumia kwa bidii zaidi katika siku zijazo.

Mtume anatangaza kwamba ni mapenzi ya Bwana kutokuwepo na mgawanyiko katika mwili—hakuna migawanyiko, hakuna mipasuko. Kwa njia za kibinadamu, mgawanyiko hauwezi kuepukwa—isipokuwa kama ilivyokuwa katika enzi za ushindi wa Upapa, wakati mfumo wa majina ulipokuwa na nguvu na kutumia mbinu kali za mateso kwa wote wasiokuwa sawasawa kikamilifu nao. Hata hivyo, hiyo ilikuwa *umoja wa nguvu*, wa kulazimishwa—umuja wa nje, na si umoja wa moyo. Wale ambao Mwana wa Mungu huwaweka huru hawawezi kamwe kushiriki kwa dhati katika umoja kama huo, ambapo uhuru wa kibinafsi hupotezwa kabisa. Shida iliyopo kwa madhehebu ya Kiprotestanti si kwamba ni wabinafsi kupita kiasi na, kwa hivyo, wamejigawa katika vipande vingi, bali ni kwamba bado wana roho nyingi ya taasisi mama, bila kuwa na nguvu ambayo yeye aliwahi kuwa nayo

wakati uliotumika kuzima na kukandamiza uhuru wa fikra. Bila shaka, tutawashangaza wengi kwa kusema kwamba badala ya kuwa na migawanyiko mingi mno ya aina tunayoiona kila kona sasa, hitaji halisi la Kanisa la Kristo *bado* ni *uhuru* zaidi—hadi kila mshiriki binafsi asimame huru na kujitegemea dhidi ya vifungo vyote vya kibinadamu, imani, maungamo, n.k. Kila Mkristo binafsi akisimama imara katika uhuru ambao Bwana alimwacha huru (***Gal. 5:1***; ***Yohana 8:32***), na kila Mkristo binafsi akiungana kwa uaminifu kwa Bwana na kwa Neno lake, kwa haraka sana umoja wa awali ambao Maandiko yaliuimarisha ungeonekana na watoto wote wa kweli wa Mungu, wanachama wote wa Uumbaji Mpya, wangejikuta wakiungana na kila mwenzake aliye huru vivyo hivyo, na wakiunganishwa kila mmoja na mwenzake kwa kamba za upendo kwa nguvu zaidi kuliko wanadamu wanavyofungwa katika mifumo na jamii za kidunia. "Upendo wa Kristo unatushurutisha" [*unatuweka* pamoja—Young's Concordance]. ***2 Kor. 5:14***

Wanachama wote wa ukoo wa Haruni walikuwa na sifa za huduma za ukuhani; hata hivyo, kulikuwa na vikwazo fulani, vizuizi, na vigezo vya kuzuia huduma katika uhusiano huu. Ndivyo ilivyo miongoni mwa "Ukuhani wa Kifalme" wa antitipu—wote ni makuhani, wote ni wanachama wa mwili uliotiwa mafuta, na *upako* huo unaashiria kwa kila mmoja *mamlaka* kamili ya kuhubiri na kufundisha habari njema, kama ilivyoandikwa: "Roho ya Bwana Mungu iko juu yangu, kwa kuwa *amenipaka mafuta ili kuhubiri* habari njema kwa wanyenyekevu, kunifunga majeraha ya waliovunjika mioyo," n.k. Ingawa maneno haya yaliwahusu hasa Kichwa cha Kristo, Uumbaji Mpya, Ukuhani wa Kifalme, yanawahusu pia wanachama wote—hivyo basi, kwa maana ya jumla, kila mtoto wa Mungu aliyetakaswa ana katika upako wake wa Roho Mtakatifu, idhini kamili au wito wa kuhubiri Neno—"ili kutangaza fadhili zake yeye aliyetuita kutoka gizani na kutuingiza katika nuru yake ya ajabu." ***1 Petro 2:9***

Lakini kama ilivyotakiwa kwa makuhani wa kawaida kwamba wawe huru kutoka kwa madoa fulani na wafikie umri fulani, vivyo hivyo miongoni mwa wanachama wa Ukuhani wa Kifalme

[F243]

Ukuhani kuna wengine ambao hawana sifa za huduma ya umma ambazo wengine wanao. Kila mmoja kwa unyenyekevu (***Rum. 12:3,6***) anapaswa kujitahidi kujua kwa ajili yake mwenyewe kipimo cha vipaji vya Mungu alivyopewa, na hivyo basi, kipimo cha utawala na uwajibikaji wake. Na vivyo hivyo, wanachama wote wanapaswa kutambua sifa na mafanikio ya asili na ya kiroho ya wenzao, na kuhukumu mapenzi ya kimungu kulingana na hayo. Katika mfano wa kale, umri ulikuwa ni jambo muhimu; lakini kwa makuhani wa antitipu, hii ingeashiria uzoefu, ukuaji wa tabia; dosari ya macho yaliyopinda katika mfano wa kale ingeashiria katika ukuhani wa antitipu ukosefu wa uwazi wa ufahamu na uwazi wa maono kuhusu mambo ya kiroho, jambo ambalo kwa hakika lingekuwa kizuizi kwa huduma ya umma katika Kanisa. Vilevile pia kasoro zote mbalimbali zilizozuia ukuhani wa mfano zingewakilisha ulemavu mbalimbali wa kimaadili na kimwili au kiakili miongoni mwa Ukuhani wa Kifalme wa kinyume.

Hata hivyo, kama vile makuhani wenye ulemavu katika mfano walivyotumia haki zote za wengine kuhusiana na riziki yao, kula mikate ya uwakishaji, dhabihu, n.k., ivyo pia kwetu katika mfano halisi—ule ulemavu unaoweza kumzuia mwanachama wa mwili wa Kristo kuwa mtumishi wa umma wa Kanisa na wa Kweli hauhitaji kuzuia ukuaji wake wa kiroho na kutambuliwa kwake, kwa kuwa ana haki kamili pamoja na wengine wote kwenye meza ya kiroho ya Bwana na kwenye kiti cha enzi cha neema. Kama hakuna aliyeweza kutekeleza ofisi ya Kuhani Mkuu isipokuwa awe asiye na dosari kimwili na mwenye umri mkamilifu, vivyo hivyo wale watakaohudumu kama watumishi wa Kweli katika "neno na mafundisho" hawapaswi kuwa wanaoanza, bali wanachama wa mwili, ambao ukomavu wao katika tabia na maarifa na matunda ya Roho ungewastahilisha kwa huduma kama hiyo. Watu wa namna hiyo walipaswa kutambuliwa kama wazee—si lazima wazee kwa umri wa maisha ya kawaida, bali wazee, au waseja, au walioiva kwa upande wa Ukweli, na uwezo wa kuwashauri na kuwaonya ndugu kulingana na Neno la Bwana.

Kwa ufahamu huu wa maana ya neno 'wazee', tunatambua busara ya Maandiko Matakatifu yanapotangaza kwamba wote waliopewa cheo cha ' ' wanahudumu kama mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji, au walimu, na wanapohudhuria mikutano ya kanisa (' '), wanawajibika kuendeleza (' ') huduma za kiroho (' ') za uinjilisti (' ') za

[F244]
Ukweli unaelezewa ipasavyo kwa neno "Mzee"; hata kama vinginevyo wanafanya huduma ya mtume au nabii au mhubiri au mchungaji au mwalimu. Ili kujaza mojawapo ya nafasi hizi za huduma ipasavyo, mtu lazima atambuliwe kama Mzee katika Kanisa. Hivyo mitume walitangaza kwamba wao walikuwa wazee (***1 Petro 5:1***; ***2 Yohana 1***); na wanaporejelea watumishi (watumwa) wa Kanisa na uteuzi wao, wanatajwa katika toleo letu la kawaida la Biblia kwa majina matatu:

Wamaskani, Wazee, Wachungaji

Hata hivyo, istilahi hizi tatu zinapotosha kutokana na matumizi yake yasiyo sahihi katika makanisa ya madhehebu mbalimbali; kwa hiyo, ni muhimu tueleze kwamba neno askofu lina maana tu *ya msimamizi*; na kwamba kila Mzee aliyeteuliwa alitambuliwa kama msimamizi wa kazi kubwa au ndogo. Hivyo, kwa mfano, katika tukio moja Mtume alikutana na wazee wa Kanisa huko Efeso, na alipowapa maonyo yake ya mwisho akasema: "Wekeni macho nafsi zenu na kundi lote ambalo Roho Mtakatifu amewaweka kuwa *wasimamizi wake*." ***Matendo 20:28***

Hata hivyo, chini ya malezi ya Bwana baadhi ya wazee hawa walipewa wigo mpana zaidi wa ushawishi au usimamizi katika Kanisa na kwa hivyo, wangeweza kuitwa kwa usahihi *wasimamizi wakuu*. Wote hao walikuwa mitume—Mtume Paulo akiwa na wigo mpana zaidi wa usimamizi, hasa miongoni mwa Makanisa yaliyoanzishwa katika nchi za Wapagani—katika Asia Ndogo na Ulaya ya Kusini. Lakini cheo hiki cha msimamizi mkuu hakikuwa cha mitume pekee: Bwana katika utunzaji wake aliwainua wengine kutumikia Kanisa kwa namna hii
—"si kwa tamaa ya mali, bali kwa moyo wa hiari"—kwa nia ya kumtumikia Bwana na ndugu. Hasa, Timotheo alijihusisha na huduma hii chini ya uongozi wa Mtume Paulo na kwa sehemu kama mwakilishi wake, na alipendekezwa kwa makutaniko mbalimbali au *eklesia* za watu wa Bwana. Bwana alikuwa, na bado ni, mwenye uwezo kamili kuendelea kutuma wasimamizi kama anavyochagua ili kushauri na kuonya kundi lake. Na watu wa Bwana wanapaswa kuwa na uwezo kamili

ili kuhukumu thamani ya ushauri unaotolewa na wasimamizi kama hao. Inapaswa kuthibitishwa na maisha ya kiungu, mwenendo wa unyenyekevu na roho ya kujitolea; kwa kutokuwepo kwa hila zote za kutafuta heshima na faida chafu, pamoja na mafundisho ambayo yatasimama mbele ya uchunguzi wa kusoma Biblia kwa makini—kuchunguza Maandiko kila siku ili kuona kama mawasilisho yao yanalingana kikamilifu na maandishi na roho ya Neno. Hili, kama tulivyoona, lilifanywa kwa mafundisho ya mitume—na walipowaalika ndugu kufanya vivyo hivyo
—wakisifu hasa wale waliokuwa waangalifu namna hiyo bila kuwa na ubishi au ukosoaji kupita kiasi. ***Matendo 17:11***

Hata hivyo, kadiri tunavyoweza kuhukumu kutokana na historia ya Kanisa, roho ya ushindani na upendo wa heshima ilichukua haraka nafasi ya roho ya unyenyekevu na kujitolea, huku urahisi wa kuamini na upendelezi vikichukua nafasi ya uchunguzi wa Maandiko kwa urahisi; na kwa matokeo hayo wasimamizi hatimaye waligeuka kuwa waamri—hatimaye wakadai usawa na mitume, n.k.—hadi hatimaye miongoni mwao ikazuka ushindani, na baadhi yao wakajulikana na kutambulika kwa cheo cha mkuu au maaskofu wakuu. Kwa upande wao, ushindani miongoni mwa maaskofu hawa wakuu ulisababisha kumuinua mmoja wao hadi cheo cha papa. Na roho ile ile imekuwepo tangu wakati huo kwa kiwango kikubwa au kidogo, si tu katika Upapisti, bali pia miongoni mwa wale ambao wamedanganywa na kupotoshwa na mfano wake, wakiondolewa mbali na urahisi wa mpangilio wa awali. Kwa hivyo, tunagundua leo kwamba mpangilio kama ule uliokuwepo katika Kanisa la awali—yaani, bila jina la kimaskani na bila utukufu, heshima na mamlaka kwa upande wa wachache juu ya wengi, na bila mgawanyiko kati ya watakatifu na waumini—hupewa hadhi ya *kutokuwa mpangilio kabisa*. Hata hivyo, tunafurahi kuchukua nafasi yetu miongoni mwa hawa waliodharauliwa, kuiga kwa ukaribu mfano wa Kanisa la awali na kufurahia kwa kadiri hiyo uhuru na baraka zinazofanana.

Kama vile wazee wa Kanisa wote walivyo wasimamizi, watunzaji, na walinzi wa maslahi ya Sayuni, wengine kwa njia ya mtaa na wengine kwa njia pana na ya jumla, ndivyo pia kila mmoja, kulingana na kipaji na uwezo wake, anavyoweza kuwatumikia kondoo, mmoja kama mhubiri,

ambaye sifa zake zilimfaa na ambaye hali zake zilimruhusu kuzunguka akihubiri ukweli kwa wanaoanza—akitafuta wale wenye sikio la kusikia habari njema, n.k.; mwingine akihudumia kundi kama mchungaji, kwa sababu ya sifa maalum za kijamii, zilizomwezesha kutunza maslahi ya watu wa Bwana kibinafsi, mmoja mmoja—kuwatembelea nyumbani kwao, kuwatia moyo, kuwatia nguvu, kuwashikamanisha pamoja na kuwatetea dhidi ya mbwa mwitu waliovaa kondoo ambao wangewaluma na kuwala. "Manabii" pia walikuwa na sifa zao maalum za huduma.

Neno "mtabiri" kwa kawaida halitumiki leo kwa maana pana lilivyotumika zamani, bali linaeleweka kumaanisha mwonaji, au mtabiri. Hata hivyo, neno mtabiri, kwa maana halisi, linamaanisha *mzungumzaji wa* umma—mzungumzaji hodari. Mwonaji wa maono au mpokeaji wa mafunuo pia anaweza kuwa mtabiri, kwa maana ya mtangazaji wa yale mafunuo; lakini dhana hizi mbili ni tofauti kabisa. Katika suala la Musa na Haruni, Musa alikuwa mkubwa zaidi, akiwa ndiye mwakilishi wa kimungu, na Bwana akamwambia—"Tazama, nikutengenezee kuwa mungu (mwenye nguvu au bora) kwa Farao: na Haruni ndugu yako atakuwa nabii wako"—msemaji, msemaji rasmi. (***Kumb. la Torati 7:1***) Tayari tumeona kwamba baadhi ya mitume walikuwa waonaji kwa maana kwamba walipewa maarifa ya mambo yajayo; sasa tunabainisha kwamba karibu wote walikuwa pia manabii, yaani wazungumzaji wa umma—hasa Petro na Paulo. Lakini kulikuwa na wazungumzaji wengine wengi wa umma, au manabii. Barnaba, kwa mfano, alikuwa mmoja; na imeandikwa "Yuda na Sila, ambao nao walikuwa manabii [wazungumzaji wa umma], waliwahimiza ndugu kwa maneno mengi." ***Matendo 15:32***

Hakuna dokezo katika Maandiko kwamba mtu yeyote asiyefaa kwa kazi inayopaswa kufanywa anapaswa kuchukuliwa kuwa ameteuliwa na Bwana kwa nafasi ambayo hana uwezo maalum; bali ni kama wajibu kwamba katika mwili wa Kristo kila mwili unapaswa kuwahudumia wengine kulingana na vipaji vyake—kulingana na uwezo wake—na kwamba kila mmoja anapaswa kuwa mnyenyekevu wa kutosha, mnyenyekevu wa kutosha, "asifikiri juu yake mwenyewe

asifikirie juu kuliko inavyostahili, bali afikiri kwa unyenyekevu," kulingana na thamani halisi ya vipaji ambavyo Bwana amemjalia. Wala Kanisa halipaswi kuwatambua wale miongoni mwao wanaotamani kuwa wakubwa *kwa sababu hiyo*. Kinyume chake, wanapaswa kuutambua unyenyekevu kama mojawapo ya sifa muhimu za uzee au ya utumishi katika idara yoyote. Basi, kama ndugu wawili wanaonekana kuwa na kipaji sawa, lakini mmoja ni mwenye tamaa ya cheo na mbwembwe na mwengine ni mnyenyekevu na mnyamavu, Roho wa Bwana, ambaye ni roho ya hekima na akili timamu, angefundisha watu wa Bwana kumthamini yule ndugu mnyenyekevu kama yule ambaye Bwana angempendelea hasa na kutaka wamweke katika nafasi ya juu zaidi katika huduma.

Haishangazi sana kwamba "mbuzi" na kondoo wanaofanana na mbuzi katika kundi la Bwana wanatamani uongozi, kuliko kwamba kondoo wa kweli wanaotambua sauti ya Bwana, wanaojua Roho wake na wanaotafuta kutenda mapenzi yake, kwa utiifu waruhusu mbuzi hao au kondoo wanaofanana na mbuzi kuchukua uongozi miongoni mwao. Ni vyema tufuate amani na watu wote; lakini tunapopuuza Neno na Roho ya Bwana kwa ajili ya amani, bila shaka itasababisha madhara kwa kiwango kikubwa au kidogo. Ni vyema kwamba wote wawe na asili ya utiifu, kama kondoo; lakini pia ni muhimu kwamba kondoo wawe *na tabia*, la sivyo hawawezi kuwa washindi; na ikiwa wana tabia wanapaswa kukumbuka maneno ya Mchungaji Mkuu, "Kondoo wangu husikia sauti yangu [huitii]...na hunifuata," "*mgeni* hawamfuati...kwa kuwa hawafahamu sauti ya wageni." (***Yohana 10:5,27***) Ni wajibu, kwa hiyo, wa kila kondoo kuzingatia kwa makini ujumbe na mwenendo wa kila ndugu kabla ya kusaidia kumweka mbele kama msimamizi, iwe wa eneo au wa jumla. Kwanza kabisa wanapaswa kushawishika kwamba ana sifa halisi za mzee katika Kanisa—kwamba ametimka katika mafundisho ya msingi ya Injili—mpatanisho, ukombozi kupitia damu ya thamani ya Kristo, na kujitolea kikamilifu kwake, kwa ujumbe wake, kwa ndugu zake, na kwa huduma yake. Wanapaswa kuwa na upendo na huruma kwa kondoo dhaifu zaidi na kwa kondoo wote wenye ulemavu wa akili na maadili; lakini wao

[F248]

itakuwa ni ukiukaji wa mpangilio wa kimungu kuchagua watu hao kuwa viongozi au wazee wao. Hawapaswi kuwa na huruma kwa mbuzi, wala kwa mbwa mwitu waliojifunika kwa manyoya ya kondoo wanaojitahidi kupata nafasi na mamlaka katika Kanisa.

Inapaswa kutambuliwa kwamba *Kanisa* liko katika hali bora zaidi bila mtumishi yeyote wa umma kuliko kuwa na kiongozi "mbuzi" mwenye ulimi wa dhahabu, ambaye kwa hakika hangeelekeza mioyo yao katika upendo wa Mungu, bali kwa njia za udanganyifu katika njia potofu. Bwana wetu aliitahadharisha Kanisa kuhusu watu wa aina hii; Mitume aliwaelezea, akisema, "Watu watatoka miongoni mwenu wenyewe wakiongea mambo yaliyopinduliwa [mafundisho potofu, ya kupotosha], ili kuwavuta wanafunzi wawaandamane nao [ili kuwavutia wafuasi kwa ujanja wawaandamane nao]." Mtume anasema kwamba wengi watafuata njia zao hatari, na kwa ajili yao Ukweli utashutumiwa. ***Matendo 20:30***; ***2 Petro 2:2***

Hivyo tunavyoona leo. Wengi wanahubiri wao wenyewe badala ya kuhubiri Injili, habari njema za Ufalme; wanawavuta wanafunzi kuwafuata wao na madhehebu yao, badala ya kuwavuta na kuwaleta pamoja kwa Bwana pekee, kama viungo vya mwili wake. Wanatafuta kuwa vichwa vya makanisa, badala ya viungo vyote vya mwili kumtazama Bwana moja kwa moja kama Kichwa. Tunapaswa kuwatenga wote wa namna hiyo—watu wa kweli hawapaswi kuwapa moyo wowote katika njia yao potofu. Mtume Paulo anawaelezea hawa kama wenye sura ya utauwa lakini bila nguvu yake. (***2 Tim. 3:5***) Wanashikilia sana masuala ya siku, maumbo, sherehe, mamlaka za kidini, n.k., na wanaheshimika sana miongoni mwa wanadamu, lakini ni chukizo machoni pa Bwana, asema Mtume. Kondoo wa kweli hawapaswi tu kuwa waangalifu kutambua sauti ya Mchungaji wa kweli na kumfuata, bali pia wanapaswa kukumbuka kutowafuata, wasiwaunge mkono, wasiwahimize wale wanaotafuta maslahi yao binafsi. Kila mtu anayeheshimiwa kuwa mwaminifu katika Kanisa kama Mzee, anapaswa kufahamika vya kutosha mapema ili kuhalalisha uaminifu huo; hivyo basi, Mtume anasema, "si mgeni katika imani." Mgeni katika imani anaweza kuiletea Kanisa madhara na anaweza pia kujidhuru yeye mwenyewe, kwa kujivunia, na hivyo akapotoshwa kutoka kwa Bwana

[F249]

na roho inayofaa na njia nyembamba kuelekea Ufalme.

Mtume Paulo* anatoa ushauri ulio wazi kabisa kuhusu ni nani anayepaswa kutambuliwa ipasavyo na Kanisa kama wazee —akielezea kwa undani jinsi inavyopaswa kuwa tabia yao, n.k. Katika barua yake kwa Timotheo kuhusu mada hii (***1 Tim. 3:1-7***) anarudia yale yale kwa lugha tofauti kidogo. Akimwambia Tito, ambaye waziwazi alikuwa msimamizi mkuu mwingine (***Tit. 1:5-11***), anaelezea majukumu yao kwa Kanisa. Mtume Petro anasema kuhusu mada hii, "Wazee walio miongoni mwenu nawahimiza, mimi ambaye pia ni mzee,...Lisha kundi la Mungu lililo miongoni mwenu, mkiwa wasimamizi wake...si kwa tamaa ya pesa, bali kwa moyo wa hiari; wala si kama watawala juu ya urithi wa Mungu, bali mkiwa mfano kwa kundi." ***1 Petro 5:1-3***

Wanapaswa kuwa watu wakarimu, watu wenye maisha safi, wasio na wake zaidi ya mmoja; na ikiwa wana watoto inapaswa kuonekana ni kwa kiwango gani mzazi amekuwa na ushawishi mwafaka katika familia yake mwenyewe—kwa maana inapaswa kuhukumiwa kwa busara kwamba ikiwa amepuuza wajibu wake kwa watoto wake, yawezekana atakuwa asiye na busara au atapuuzia katika ushauri wake na huduma zake kwa ujumla miongoni mwa watoto wa Bwana katika *Eklesia*, Kanisa. Asiwe mtu mwenye ulimi mbili au mdanganyifu, asiwe mchokozi au mtu mwenye mizozo. Anapaswa kuwa na sifa njema miongoni mwa wale walio nje ya Kanisa: si kwamba ulimwengu utawapenda au kuwathamini watakatifu ipasavyo, bali kwamba ulimwengu, angalau, usiweze kuashiria chochote kinachodunisha tabia zao kwa upande wa uaminifu, uadilifu, maadili, na ukweli. Hakuna kikomo kilichowekwa kuhusu idadi ya wazee katika Kanisa au *Ecclesia*.

Mbali na masharti yaliyoelezwa hapo juu, inahitajika kwamba Mzee wa Kanisa awe "sahihi kufundisha"; yaani, lazima awe na uwezo kama mwalimu, mfafanuzi, na mtafsiri wa mpango wa kimungu, na hivyo aweze kusaidia kundi la Bwana kwa neno na kwa mafundisho. Sio lazima kwa uzee wa kanisa kwamba kipaji

---

* ***1 Tim. 3:2; 5:17***; ***1 Wathes. 5:12***; ***Yak. 5:14***

[F250]

au sifa za "nabii" au mzungumzaji wa umma ziwe zipo; kunaweza kupatikana wachache katika Kanisa moja wenye uwezo wa kufundisha na sifa za kiroho na nyingine za Mzee, na bado huenda hakuna hata mmoja mwenye sifa za mzungumzaji wa umma au mhubiri wa mpango wa kimungu. Bwana anapaswa kuaminika kuwa atasimamisha watumishi wanaohitajika, na kama hakuna anayepatikana, basi *hitaji* linaweza kutilia shaka. Hapa tunaweza kusema kwamba baadhi ya Makanisa yenye mafanikio zaidi, mikusanyiko au makutaniko, ni yale ambayo hayana kipaji kikubwa cha hotuba za umma, na ambayo, kwa hivyo, masomo ya Biblia huwa ni utaratibu badala ya kipekee. Maandiko yanaonyesha wazi kwamba hili lilikuwa desturi katika Kanisa la awali pia; na kwamba walipokusanyika pamoja, fursa ilitolewa kwa ajili ya matumizi ya vipaji mbalimbali vilivyomilikiwa na wanachama mbalimbali wa mwili—mmoja akiongea, wengine wakisali, wengi, kama si wote, wakiimba. Uzoefu unaonyesha kwamba makutaniko ya watu wa Bwana yanayofuata kanuni hii kwa ukaribu zaidi, hupokea baraka nyingi zaidi na huendeleza tabia imara zaidi. Kile ambacho husikika tu kwa sikio, hata kama kimezungumzwa vizuri na kuwa kizuri kiasi gani, hakichomwi moyoni kwa kina kama vile mtu mwenyewe anapotumia akili zake akihusika nacho, jambo ambalo ni hakika kutokea katika somo la Biblia linaloendeshwa ipasavyo ambapo wote wanapaswa kuhimizwa kushiriki.

Wengine wa wazee, labda wasio na kipaji sana cha kufundisha, wanaweza kufurahia zaidi mikutano ya maombi na shuhuda, ambayo inapaswa kuwa sehemu muhimu katika mikusanyiko mbalimbali ya watu wa Bwana. Yeye anayejikuta ana kipaji kizuri cha kuhimiza anapaswa kutumia kipaji hicho badala ya kukiacha kimezama huku akijaribu kutumia kipaji ambacho hana kwa kiwango maalum. Mtume anasema, "yeye aliye mwahimiza na aendelee kuwahimiza," na aitoe uwezo na huduma yake katika upande huo: "yeye aliye mwalimu [ambaye ana kipaji cha kufafanua—kwa kufanya Ukweli uwe wazi] na aelekeze umakini wake katika kufundisha."

[F251]

Kama neno askofu au msimamizi lina maana pana, ndivyo pia neno mchungaji. Hakuna mtu isipokuwa Mzee anayestahili kuwa mchungaji, au msimamizi, au mchungaji wa kondoo. Mchungaji, au mchungaji wa kondoo, ni msimamizi wa kondoo; maneno hayo mawili kimsingi ni sawa. Bwana Yehova ni Mchungaji wetu kwa maana pana kabisa ya neno hilo (***Zab. 23:1***), na Mwanawe wa pekee, Bwana wetu Yesu, ndiye Mchungaji mkuu na Askofu (msimamizi) wa roho zetu—kwa kundi lote, kila mahali. Wale wasimamizi wakuu na "Wahiji" wote ni wachungaji au wapasitori—wakitunza maslahi ya kundi lote; na kila Mzee wa kanisa la eneo husika ni mpasitori, mchungaji, na msimamizi katika jukumu la eneo lake. Hivyo basi, itaonekana kwamba wazee katika Kanisa kwanza kabisa wanapaswa kuwa na sifa za jumla zinazowafaa kwa uzee, na pili, kwamba sifa zao maalum za asili zinapaswa kuamua ni katika sehemu gani ya huduma wanaoweza kuhudumia vyema zaidi kazi ya Bwana—baadhi wakiwa katika uhusiano na kazi ya uinjilisti na wengine katika uhusiano na kazi ya ulinzi miongoni mwa kondoo ambao tayari wamewekwa dau, tayari wamejitakasa, tayari wako katika kundi; baadhi kwa ngazi ya eneo na wengine katika uwanja mpana zaidi.

Tunasoma, "Wazee wanaoongoza vyema nao waheshimiwe mara mbili, hasa wale wanaotumika katika neno na mafundisho." (***1 Tim. 5:17,18***) Kwa nguvu ya maneno haya kanisa la jina tu limeanzisha daraja la Wazee Watawala; na limeidai kwa wazee wote cheo cha utawala au mamlaka, kama si cha udikteta, miongoni mwa ndugu. Ufafanuzi kama huo wa "kuongoza" unapingana na mafundisho yote ya Maandiko kuhusu mada hii. Timotheo, akiwa katika wadhifa wa msimamizi mkuu, au Mzee, alielekezwa na Mtume, akisema, "Msimlaani Mzee, bali mwoneni kama ndugu," n.k. "Mtumishi wa Bwana asigombane, bali awe mpole kwa watu wote." Hakika, hakuna chochote hapa kitakachoruhusu utawala wa kidikteta, au mwenendo wa kidikteta—upole, utulivu, uvumilivu, fadhili za kindugu, upendo, lazima ziwe sifa kuu za wale wanaotambuliwa kama wazee. Lazima kwa kila maana ya neno wawe mfano kwa kundi. Basi, kama wangekuwa wa kidikteta,

[F252]
mfano kwa kundi la kondoo ungekuwa kwamba wote wanapaswa kuwa waamrishaji; lakini ikiwa watakuwa wanyenyekevu, wenye kuvumilia, wavumilivu, wanyororo na wapendao, basi mfano kwa wote ungekuwa kulingana na hayo. Tafsiri halisi zaidi ya kifungu kinachozingatiwa inaonyesha kuwa inamaanisha kwamba heshima inapaswa kuwekwa kwa wazee kadiri wanavyoonyesha uaminifu katika majukumu ya huduma waliyoikubali. Kwa hiyo, tunaweza kutafsiri kifungu hiki hivi: Wazee wanaoongoza wahesabiwe kuwa wanastahili heshima maradufu, hasa wale wanaojinyenyekeza kwa kazi ngumu katika kuhubiri na kufundisha.

Wadiakani, Wahudumu, Watumishi

Kama neno askofu linavyoashiria msimamizi tu, na kwa hakika halimaanishi bwana, au mkuu, ingawa hatimaye limeanza kueleweka vibaya hivyo na watu, ndivyo ilivyo pia kwa neno diwani, ambalo kihalisi linamaanisha mtumishi, au mhudumu. Mtume anajirejelea yeye mwenyewe na Timotheo kama "watumishi wa Mungu." (***2 Kor. 6:4***) Neno lililotafsiriwa hapa kama watumishi linatokana na Kigiriki *diakonos*, ambalo linamaanisha watumishi. Mtume anasema tena, "Uwezo wetu unatoka kwa Mungu, ambaye pia ametufanya kuwa watumishi wanaostahili wa Agano Jipya." (***2 Kor. 3:5,6***) Hapa pia neno la Kigiriki *diakonos* limetafsiriwa kama watumishi na linamaanisha watumishi. Kwa hakika, Mtume anatangaza kwamba yeye mwenyewe na Timotheo walikuwa wadiakoni (watumishi) wa Mungu na wadiakoni (watumishi) wa Agano Jipya—Agano Jipya. Basi tunaweza kuona kwamba wazee wote wa kweli katika Kanisa kwa hivyo ni wadiakoni, au watumishi wa Mungu na wa Kweli na wa Kanisa—la sivyo hawapaswi kutambuliwa kabisa kama wazee.

Hatutaki kutoa dhana kwamba hakukuwa na utofauti katika Kanisa la awali kuhusiana na huduma. Kinyume chake kabisa. Hoja tunayoitoa ni kwamba hata mitume na manabii ambao walikuwa wazee katika Kanisa wote walikuwa makadinali, au watumishi, kama vile Bwana wetu alivyotangaza: "Mkuu wenu ni mtumishi [*diakonos*] wenu." (***Mathayo 23:11***)

[F253]

Hali na uaminifu wa mtumishi vinapaswa kuashiria kiwango cha heshima na hadhi kinachopaswa kutolewa kwa yeyote katika *makanisa* ya Uumbaji Mpya. Kama vile kulivyokuwa na watumishi kanisani wasiostahili kutambuliwa kama wazee kwa sababu ya vipaji vyao, n.k., kwa kuwa hawakuwa na uwezo mkubwa wa kufundisha au hawakuwa na uzoefu wa kutosha, vivyo hivyo, mbali na uteuzi wowote wa Kanisa, mitume na manabii (walimu) katika nyakati mbalimbali walichagua watu fulani kuwa watumishi wao, au wasaidizi, au wadiakoni; kama, kwa mfano, wakati Paulo na Barnaba walipokuwa pamoja walikuwa na Yohana Marko kwa muda fulani kama mtumishi, au msaidizi wao. Vilevile, wakati Paulo na Barnaba walipogawanyika, Barnaba alimchukua Yohana pamoja naye, ilhali Paulo na Silas walimchukua Luka pamoja nao kama mtumishi, au msaidizi. Wasaidizi hawa hawakujiona kuwa sawa na mitume, wala kuwa sawa katika utumishi kwa wengine wenye vipaji na uzoefu mkubwa kuliko wao; bali walifurahi kwa heshima ya kuwa wasaidizi na watumishi chini ya uongozi wa wale ambao walitambua kuwa ni *watumishi* waliohitimu na waliokubalika *wa Mungu* na wa Ukweli. Hawakuahitaji kuchaguliwa na Kanisa kwa huduma kama hiyo kwa mitume; kama vile Kanisa lilivyochagua watumishi wake au wadiwani, ndivyo na mitume walivyochagua wao wenyewe. Wala haikuwa suala la kulazimishwa, bali la hiari. Tunaweza kudhani kwamba Yohana na Luka waliona kuwa wangeweza kumtumikia Bwana vyema zaidi kwa njia hii kuliko labda kwa njia nyingine yoyote iliyokuwa wazi kwao, na kwa hivyo ilikuwa kwa hiari yao wenyewe na bila kizuizi chochote kwamba walikubali, kama vile ambavyo wangeweza kukataa huduma hiyo kwa haki sawa, kama wangedhani kuwa wangeweza kutumia vipaji vyao kwa uaminifu zaidi kwa njia nyingine.

Hata hivyo, neno hili *diwani* linatumika katika Agano Jipya kwa darasa la ndugu waliokuwa wa manufaa kama watumishi wa mwili wa Kristo na kuenziwa ipasavyo, lakini wasiofaa sana kama wengine kwa nafasi ya wazee. Hata hivyo, uteuzi wao wowote kwa huduma maalum katika Kanisa ulidokeza tabia njema, uaminifu kwa Ukweli na shauku kwa huduma ya Bwana na kundi lake. Hivyo katika Kanisa la awali, wakati

[F254]
ugawaji wa chakula, n.k., kwa maskini wa kundi ulipopangwa, mitume kwanza walichukua jukumu hilo wenyewe; lakini baadaye, malalamiko yalipoibuka na kudaiwa kuwa wengine walipuuzwa, mitume waliwapa jukumu hilo waumini, Kanisa, wakisema
—Chagueni kutoka kwenu wanaume wanaofaa kwa huduma hii, nasi tutatoa muda wetu, maarifa na vipaji vyetu kwa huduma ya Neno. ***Matendo 6:2-5***

Itakumbukwa kwamba watumishi saba, au wadiakoni, walichaguliwa, na kwamba miongoni mwa hawa saba alikuwepo Stefano, ambaye baadaye akawa mshuhuda wa kwanza—akiwa na heshima ya kuwa wa kwanza kutembea katika nyayo za Bwana hata kufa. Ukweli kwamba Stefano alichaguliwa na Kanisa kuwa diakoni kwa namna yoyote ile hakumzuia kuhubiri Neno kwa kila njia alipopata fursa. Hivyo tunaona uhuru kamili uliokuwepo katika Kanisa la awali. Kundi zima, likitambua vipaji vya mwanachama yeyote wa mwili, linaweza kumuomba atumikie; lakini ombi lao na kukubali kwake hakukuwa utumwa kwa namna yoyote—hakukuzuia kwa namna yoyote kutumia vipaji vyake kwa njia nyingine yoyote aliyopata fursa. Stephano, diwani, mwaminifu katika kuhudumia meza, kushughulikia masuala ya kifedha ya kutaniko, n.k., alibarikiwa na Bwana na akapewa fursa za kutumia shauku na vipaji vyake kwa njia ya hadhara zaidi katika kuhubiri Injili—kazi yake ikionyesha kwamba Bwana alimtambua kama Mzee katika Kanisa kabla ya ndugu kutambua uwezo wake. Bila shaka, kama angeishi muda mrefu zaidi, ndugu zake nao kwa wakati wangetambua sifa zake kama Mzee na mfasiri wa Ukweli na wangemtambua hivyo.

Hata hivyo, hoja tunayotaka kusisitiza ni uhuru kamili wa kila mtu binafsi kutumia vipaji vyake kadri awezavyo, *kama mhubiri*, iwe kwa uteuzi wa moja kwa moja *wa Eklesia* ya Uumbaji Mpya au la. (Hata hivyo, Stefano asingekuwa na uwezo wa kufundisha katika Kanisa, isipokuwa

aliyeteuliwa na Kanisa kwa huduma hiyo.) Uhuru huu kamili wa dhamiri na vipaji vya mtu binafsi, na kutokuwepo kwa utumwa au mamlaka yoyote ya kuzuia, ni mojawapo ya sifa bainifu za Kanisa la awali ambazo ni vyema tufuate kwa roho na kwa matendo. Kama vile Kanisa linavyohitaji wazee waliohitimu na wenye uwezo wa kufundisha, na wamisionari wa kuhubiri, ndivyo linavyohitaji pia wadiakoni ili kulihudumia katika nyadhifa nyingine, kama vile wapokeaji wageni, wahasibu, au kadhalika. Hawa ni watumishi wa Mungu na wa Kanisa, na wanaheshimiwa ipasavyo; wazee ni watumishi, ingawa huduma yao inatambuliwa kuwa ya kiwango cha juu zaidi—kazi katika neno na mafundisho.

Walimu Kanisani

Kama tuonavyo sasa hivi, "ustadi wa kufundisha" ni sifa muhimu kwa wadhifa au huduma ya wazee katika Kanisa. Tunaweza kutoa nukuu nyingi zaidi kutoka kwa Maandiko kuonyesha kwamba Mt. Paulo alijihesabu si tu kama *mtume* na kama *mzee* au *mtumishi*, bali pia kama *mwalimu*, "si kwa maneno ambayo hekima ya kibinadamu hufundisha, bali kama Roho Mtakatifu hufundisha." (***1 Kor. 2:13***) Hakuwa mwalimu wa lugha wala hisabati wala astronomia wala sayansi yoyote, isipokuwa ile sayansi kuu moja ambayo Injili ya Bwana, au habari njema, inarejelea. Hii ndiyo maana ya maneno ya Mtume yaliyotajwa hivi punde; na ni vyema kwamba watu wote wa Bwana waiweke hili akilini kwa dhati. Sio tu wale wanaofundisha na kuhubiri, bali pia wale wanaosikiliza, wanapaswa kuhakikisha kwamba si hekima ya mwanadamu inayoitangazwa, bali hekima ya kimungu. Hivyo Mwinjilisti anamsihi Timotheo, "Hubiri Neno." (***2 Tim. 4:2***) "Amrisha na kufundisha mambo haya." (***1 Tim. 4:11***) "Mambo haya fundisha na kusihi." (***1 Tim. 6:2***) Akienda mbali zaidi, Mtume anaonyesha kwamba Kanisa lote pamoja na wazee wanapaswa kuhakikisha kwamba wafundishaji wa mafundisho ya uongo, na wafundishaji wa falsafa na "sayansi inayoitwa uongo," hawatambuliwi kama walimu wa Kanisa. Ushauri wa Mtume ni, "Mtu yeyote akifundisha kinyume," n.k., jitengue—usiunge mkono

kwa yale ambayo ni Injili nyingine tofauti na ile mliyopokea, ambayo ilikabidhiwa kwenu na wale waliowahubiria Injili, kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni. ***1 Tim. 6:3-5***; ***Gal. 1:8***

Hata hivyo, kuna wengine ambao wana uwezo wa kufundisha, wanaoweza kuwafafanulia wengine mpango wa kimungu kwa njia ya faragha, ambao hawana kipaji cha hotuba za umma, kuzungumza hadharani, "utabiri." Wale wanaoweza kusema neno kwa siri kwa ajili ya Bwana na kwa ajili ya kazi yake hawapaswi kukatishwa tamaa; bali, kinyume chake, wanapaswa kuhimizwa kutumia kila fursa yao kumhudumia wale wenye masikio ya kusikia, na kuonyesha sifa za Bwana na Mfalme wetu. Tena, tunapaswa kutofautisha kati ya "kufundisha na kuhubiri." (***Matendo 15:35***) Kuhubiri ni kutoa mahubiri hadharani; kufundisha kwa ujumla kunaweza kufanywa vizuri zaidi kwa njia ya faragha—katika darasa la Biblia au katika mazungumzo ya faragha—na wahubiri wenye uwezo mkubwa, wazungumzaji wa umma au "manabii" wamegundua mara kwa mara kwamba kazi yao ya hadhara hufaulu zaidi inapoongezewa kwa ufanisi na mahubiri yasiyo ya umma sana, kwa ufafanuzi wa faragha wa mambo ya kina ya Mungu, kwa kundi dogo.

Karama ya mhubiri, uwezo wa kuchochea mioyo na akili za watu kuchunguza Ukweli, ni karama maalum ambayo si wote wanao leo kama ilivyokuwa katika Kanisa la mwanzo. Zaidi ya hayo, mabadiliko ya hali yamebadilisha kwa kiasi fulani asili ya kazi hii, kiasi kwamba leo tunagundua kuwa kutokana na elimu ya jumla miongoni mwa watu, kazi ya uinjilisti inaweza kufanywa kwa kiasi kikubwa kupitia maandishi yaliyochapishwa. Wengi wanajihusisha na kazi hii sasa hivi—wakisambaza vipeperushi na kuuza mfululizo wa MASOMO YA MAANDIKO. Ukweli kwamba wamisionari hawa wanafanya kazi kwa mbinu zinazofaa kwa zama zetu badala ya mbinu zilizofaa kwa zamani, si hoja dhidi ya kazi hii zaidi ya ukweli kwamba wasafiri kwa mvuke na nguvu ya umeme badala ya kwa miguu au kwa ngamia. Uinjilisti hufanywa kupitia uwasilishaji wa Ukweli—mpango wa kimungu wa

enzi—Neno la Mungu—"habari njema ya furaha kuu." Kwa hukumu yetu, hakuna kazi nyingine ya kiinjilisti leo inayopata matokeo makubwa kama hii. Na kuna wengi wenye kipaji, na sifa zinazohitajika, wa kujihusisha na huduma hii, ambao hawako tayari kujihusisha na idara nyingine za kazi—wavunaji wengi ambao bado hawajaingia shambani, na ambao kwa niaba yao tunaendelea kuomba kwamba Bwana wa mavuno awatume—awape neema ya kuona haki zao na fursa za kujihusisha na huduma hii ya uinjilisti.

Wakati Filipo, mhubiri, alipokuwa amefanya alichoweza kwa ajili ya watu wa Samaria, Petro na Yohana waliwatumwa kwao. (***Matendo 8:14***) Ndivyo ilivyo kwa wahubiri wetu wasambazaji wa machapisho, baada ya kuchochea akili safi za wasikilizaji wao, wanawafahamisha *Masomo ya Maandiko* kama walimu ambao wanaweza kuwasikia na ambao wanaweza kujadiliana zaidi nao kuhusu njia ya Bwana. Kama Petro na Paulo na Yakobo na Yohana, kama wajumbe na wawakilishi wa Bwana, walivyoandika barua kwa nyumba ya imani, na hivyo wakalisha na kushauri na kuhimiza kundi lake, ndivyo sasa machapisho ya kweli yanawatembelea marafiki, kibinafsi na kwa pamoja, mara kwa mara—yakitafuta kuthibitisha imani yao na kuunda na kuimarisha tabia zao kulingana na mwelekeo uliowekwa na Bwana na mitume wake.

Wengi Wanapaswa Kuwa na Uwezo wa Kufundisha

Mtume aliandika kwa wengine, "Kwa maana wakati [mliomo katika Ukweli] mlikuwa mnapaswa kuwa walimu, lakini [kwa sababu ya ukosefu wa shauku kwa Bwana na roho ya ulimwengu] mnahitaji mtu awafundishe tena misingi ya kwanza ya maneno ya Mungu." (***Ebr. 5:12***) Hii inaashiria kwamba kwa ujumla, angalau, Kanisa lote, upadre wote, wanachama wa Uumbaji Mpya, wanapaswa kuwa na ustadi katika Neno la Baba yao kiasi kwamba watakuwa "wako tayari daima kumjibu yeyote anaye

[F258]

wawaeleze sababu ya tumaini lililo ndani yao, kwa upole na heshima." (***1 Petro 3:15***) Hivyo tunaona tena kwamba kufundisha, kulingana na Maandiko, hakukomo kwa darasa la makasisi; kwamba kila mwanachama wa Uumbaji Mpya ni mwanachama wa Ukuhani wa Kifalme "aliye pakwa mafuta kuhubiri," na hivyo ana mamlaka kamili ya kutangaza habari njema kwa wale wenye masikio ya kusikia—kila mmoja kulingana na uwezo wake wa kuwasilisha kwa uaminifu na uwazi. Lakini hapa kuna kauli ya kipekee kutoka kwa Mtume mwingine:

"Msiwe walimu wengi, ndugu zangu"
—Yakobo 3:1—

Hii inamaanisha nini? Mtume anajibu, akisema: "Jikeni kwamba mtapokea hukumu ya kali zaidi"—kujua kwamba vishawishi na majukumu vyote huongezeka kadiri mtu anavyopiga hatua za juu katika mwili wa Kristo. Mtume haahimizi kwamba hakuna anayepaswa kuwa mwalimu, bali anataka kila mmoja anayeamini ana kipaji fulani cha kufundisha akumbuke kwamba ni jukumu kubwa kuchukua, kwa kiwango chochote, kuwa msemaji wa Mungu—ili kuhakikisha kwamba hakuna neno linalotamkwa ambalo lingeelezea vibaya tabia na mpango wa kimungu, na hivyo kumdhihaki Mungu na pia kuwadhuru wale wanaoweza kusikiliza.

Ingekuwa jambo jema sana kwa Kanisa kama wote wangeitambua na kuitii shauri hili, hekima hii iliyotoka juu. Huenda kufundishwa kungekuwa kidogo zaidi kuliko inavyofanyika sasa; lakini matokeo yake kwa walimu na wanafunzi wote yangezidi kuwa si tu heshima kubwa kwa Bwana na Kweli, Neno lake, bali pia uhuru mkubwa zaidi dhidi ya makosa yanayochanganya. Kuhusiana na hili, maneno ya Bwana wetu yanaashiria kwamba wengine watakaopata sehemu katika Ufalme ambao mafundisho yao hayakuwa sawasawa kikamilifu na mpango wa kimungu; lakini matokeo yake yatakuwa ni cheo cha chini katika Ufalme kuliko kama kungetolewa makini zaidi ili mafundisho yawe si mengine bali ujumbe wa kimungu. Maneno yake ni, "Basi yeye yeyote avunja mojawapo ya amri hizi ndogo, na kuwafundisha watu vivyo hivyo, ataitwa mdogo katika Ufalme wa Mungu." ***Mathayo 5:19***

[F259]

"Hamnahitaji Mtu Yeyote Awafundishe"

"Upako mlioupokea kutoka kwake unabaki ndani yenu, wala hamhitiaji mtu yeyote kuwafundisha; bali kama vile upako huo unavyowafundisha mambo yote, na ni kweli, wala si uongo, na kama ulivyowafundisha, ndivyo mtakavyoendelea kuwa ndani yake."

"Ninyi mna mafuta kutoka kwa Mtakatifu, na mnajua mambo yote." ***1 Yohana 2:27,20***

Kwa kuzingatia maandiko mengi yanayohimiza Kanisa kujifunza, kukua katika neema na maarifa, kujenga kila mmoja katika imani takatifu kabisa, na kutarajia kwamba Bwana atainua mitume, manabii, wainjilisti, walimu, n.k., kauli hii ya Mtume Yakobo inaonekana ya ajabu sana hadi itakapofahamika ipasavyo. Imekuwa jiwe la kikwazo kwa wengi, ingawa tunaweza kuwa na uhakika kwamba Bwana hakuwaruhusu wale ambao mioyo yao ilikuwa katika msimamo unaofaa kumhusu kuathiriwa na hilo. Mtindo mkuu wa Maandiko unaopingana na hili—mstari baada ya mstari na mafundisho baada ya mafundisho—pamoja na uzoefu wa maisha, vinatosha kabisa kumshawishi kila mtu mwenye moyo wa unyenyekevu kwamba kuna kitu kibaya kabisa katika tafsiri ya kifungu hiki au katika mawazo yanayotolewa kwa ujumla kutoka kwake. Wale wanaojeruhiwa kwa kawaida ni watu wenye kujiona sana, ambao kiburi chao huwapelekea kupendelea kwamba Bwana awatendee kando na mbali na wote waliosalia wa Uumbaji Mpya. Hata hivyo, hili linapingana kabisa na mafundisho ya jumla ya Maandiko kwamba mwili ni mmoja, na una viungo vingi vilivyounganishwa katika ule mmoja; na kwamba lishe inayotolewa huwasilishwa kwa kila kiungo cha mwili kwa ajili ya lishe na kuimarishwa kwake kupitia au kwa ushirikiano na viungo vingine. Hivyo Bwana alikusudia kuwafanya watu wake wategemeeane, ili kutokuwepo na mgawanyiko katika mwili; na ni kwa lengo hili ndipo ametuhimiza kupitia Mtume tusipuuze kukusanyika pamoja, bali tukumbuke kwamba anafurahi hasa kukutana na Eklesia, mwili, kila mahali, hata kama ni idadi ndogo kama "wawili au watatu waliokusanyika pamoja" kwa jina lake.

Tukichunguza maandishi haya tunaona kwamba Mtume anapinga

[F260]

kosa lililokuwa limeenea katika siku zake—kosa kubwa ambalo, kwa jina la Ukweli, kwa jina la Ukristo, kwa jina la utume kwa Bwana, lilikuwa kwa hakika linatengua ufunuo wote. Aliitangaza mfumo huu wenye makosa kuwa si sehemu ya Kanisa la kweli wala mafundisho yake, bali, kinyume chake, ni antikristo, au kinapingana na Kristo huku kikidai jina lake; hivyo basi kikijifanya kuwa kitu kingine. Anasema juu yao kwamba "walitoka kwetu kwa sababu hawakuwa wa kwetu [ama hawakuwahi kuwa Wakristo wa kweli au walikuwa wameacha kuwa hivyo]; maana kama wangekuwa wa kwetu, wangekuwa wamesalia nasi." Anaonyesha kosa lao; yaani kwamba unabii wa Masihi ulikuwa wa kiwakilishi, na haukupaswa kutimizwa kamwe kupitia kwa wanadamu, na akatangaza hili kuwa kanusho kamili la kauli ya Injili kwamba Mwana wa Mungu alijidhihirisha kwa mwili, alitawazwa kwa Roho Mtakatifu wakati wa ubatizo wake kama Masihi na kwamba alituondolea dhambi zetu.

Wazo la Mtume ni kwamba, yeyote aliye kuwa Mkristo, yeyote aliyeelewa mpango wa kimungu kwa kiwango chochote, ni lazima kwanza awe na ukweli kwamba wao na wote walikuwa wenye dhambi na walikuwa na uhitaji wa Mkombozi; na, pili, ukweli kwamba Yesu, aliyepakwa mafuta, aliwakomboa kwa kafara ya maisha yake. Mtume anaendelea kutangaza kwamba hawana haja ya mtu yeyote *kuwafundisha ukweli huu wa msingi*. Hawangeweza kuwa Wakristo kabisa na bado wawe katika ujinga wa msingi huu wa dini ya Kikristo.

—kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi *zao* kulingana na Maandiko, na akafufuka tena kwa ajili ya haki yao—na kwamba haki yetu na utakatifu unaofuata na tumaini la utukufu vyote vimetegemea ukweli na thamani ya kafara ya Kristo kwa niaba yao. Anaeleza kwamba ingawa ingewezekana kumwamini na kumtegemea Baba bila kuamini Mwana kabla Mwana hajadhihirishwa, lakini *sasa*, yeyote amkanaye Mwana wa Mungu humkana Baba; na hakuna anayeweza kumkiri Mwana wa Mungu bila kumkiri wakati huo huo Baba na mpango wa Baba, ambao yeye ndiye kiini na mtendaji wake.

Hivyo basi, sisi leo tunaweza kuona hasa Mwinjilisti alimaanisha nini; yaani, kwamba yeyote aliyezaliwa na

[F261]

Roho Mtakatifu lazima kwanza awe amemwamini Bwana Yesu; kwamba yeye ndiye Mwana wa pekee wa Mungu; kwamba alidhihirishwa katika mwili; kwamba alikuwa mtakatifu, asiye na hatia na aliyetengwa na wenye dhambi; kwamba alijitoa kama fidia yetu; na kwamba dhabihu ilikubaliwa na Baba na kushuhudiwa kwa ufufuko wake kuwa Mfalme na Mwokozi wa utukufu. Bila imani hii hakuna mtu anayeweza kupokea Roho Mtakatifu, upako: kwa hivyo, yeyote aliye na upako haahitaji mtu yeyote kupoteza muda katika kujadili zaidi swali la msingi la iwapo Yesu alikuwa au hakuwa Mwana wa Mungu; iwapo alikuwa au hakuwa Mkombozi; iwapo alikuwa au hakuwa Masihi aliyepakwa mafuta ambaye atatimiza kwa wakati unaofaa wa Mungu ahadi za thamani za Maandiko. Ule upako uleule ambao tumeupokea, ukikaa ndani yetu, utatuhakikishia ukweli wa mambo haya

—"Kama vile ilivyowafundisha, lazima mkae ndani yake." Yeyote asiyekaa ndani yake, katika Mzabibu, ni—kama tawi lililokatwa—hakika atanyauka; yeyote anayekaa ndani yake hakika atakaa pia katika Roho wake, na hawezi kumkana.

"Ninyi mna upako kutoka kwa Mtakatifu na nyote mnafahamu." (*Diaglott*) Roho Mtakatifu alionyeshwa kwa mfano katika enzi yote ya Kiyahudi kwa mafuta matakatifu ambayo, yaliyomiminwa juu ya kichwa cha Kuhani Mkuu, yalitembea chini juu ya mwili wote; hivyo basi, yeyote aliye wa mwili wa Kristo yuko chini ya upako, chini ya ushawishi wa Roho, na popote pale Roho wa Bwana alipo, huwa na upako, laini, na unyevunyevu. Mwelekeo wake ni kuufuata amani na watu wote, kadiri iwezekanavyo, na kadiri uaminifu kwa haki utakavyoruhusu. Kinapingana na msuguano—hasira, uovu, chuki, na mizozo. Wale walio chini ya ushawishi wake hufurahi kufundishwa na Bwana, na badala ya kupinga mpango na ufunuo wake, wanakubali kwa urahisi kuendana kikamilifu navyo, na hivyo wanapokea kwa uwiano uliotangazwa—mafuta ya upako, ulaini, amani, furaha, na utakatifu wa akili.

Wale ambao wamepokea Roho wa Bwana kwa maana hii ya neno, akiwaletea amani na furaha na maelewano mioyoni mwao, wakijua kwamba wana haya kutokana na uhusiano wa Bwana nao, na kwamba walipokea haya

[F262]
kwa kuwa waliamini kwa Bwana Yesu na wakamkubali kama Mpakwa Mafuta. Upako huu, kwa hiyo, ni ushahidi si kwao wenyewe tu bali, kwa kiasi kikubwa, ni ushahidi kwa wengine kwamba wao ni viungo vya mwili wa Kristo; wakati wale wasio na amani na furaha hii, na ambao mioyo yao imejaa uhasama na mizozo na chuki na mabishano na ugomvi na mizozo, kwa hakika wanakosa ushahidi wa upako, wa ulainishaji, wa ulaini unaoambatana na Roho wa Bwana. Ni kweli, hatuko wote sawa, na ulaini huenda usijidhihirishe haraka katika mambo ya nje ya maisha kwa wengine kama ilivyo kwa wengine; lakini mapema sana katika uzoefu wa Kikristo, ulaini huu unapaswa kutafutwa moyoni, kama ushahidi kwamba tumekuwa na Yesu na kujifunza kutoka kwake na kupokea Roho wake, na muda mfupi baadaye unapaswa kuanza kuonekana wazi kwa wengine katika maisha ya kila siku.

Hivyo basi, tunaona kwamba hakuna chochote katika Maandiko kinachopingana na mwelekeo mkuu wa Neno la Bwana kuhusu umuhimu wa walimu na wa kujifunza mapenzi ya Bwana kupitia kwao. Sio kwamba tunashikilia kuwa Mungu anategemea walimu, na kwamba *hangeweza* kufundisha, kujenga, na kuimarisha wanachama wa Uumbaji Mpya kwa njia nyingine yoyote au chombo kingine; bali kwa sababu Neno lake linaitangaza kuwa hii *ndiyo* njia na chombo chake, mbinu yake ya kufundisha na kujenga Kanisa, mwili wa Kristo—ili kusiwe na mgawanyiko katika mwili na kila mwanachama ajifunze kuhurumiana na kushirikiana na kusaidiana na kila mwanachama mwingine.

Tayari tumezingatia ukweli kwamba walimu hawa hawapaswi kuchukuliwa kuwa wasio na makosa, bali maneno yao yanapaswa kupimwa na kutathminiwa kwa viwango vya kimungu—maneno ya Bwana na mitume na manabii watakatifu wa nyakati zilizopita, ambao walinena na kuandika walipochochewa na Roho Mtakatifu kwa ajili ya maonyo yetu sisi ambao miisho ya enzi imetufikia. Sasa tunaweka mkazo kwenye tamko la Mtume, "Yeye aliyefundishwa Neno, na ashirikiane na yeye anayefundisha katika mambo yote mema." ***Gal. 6:6***

[F263]

"Aliyefundishwa" na "Mfundishaji"

Maandiko haya, kwa muafaka na mengine yote, yanatuonyesha kwamba Mungu alikusudia kuwafundisha watu wake kwa njia ya kila mmoja; na kwamba hata mnyenyekevu zaidi katika kundi lake atafikiri kwa ajili yake mwenyewe na hivyo kukuza imani binafsi pamoja na tabia binafsi. Inasikitisha kwamba jambo hili muhimu linapuuzwa sana miongoni mwa wale wanaojiita kwa jina la Kristo! Andiko hili linatambua mwalimu na wanafunzi; lakini wanafunzi wanapaswa kujisikia huru kuwasiliana, kumjulisha mwalimu jambo lolote linalojitokeza na linaloonekana kuhusiana na mada inayojadiliwa—si kwa nia ya kutaka kuwa mwalimu bali kama mwanafunzi mwenye akili kwa mwanafunzi mkuu. Hawapaswi kuwa mashine, wala kuogopa kuwasiliana; lakini kwa kuuliza maswali, kuelekeza umakini kwa kile wanachokiona kuwa ni matumizi mabaya ya Maandiko au vinginevyo, wanapaswa kufanya sehemu yao katika kuiweka mwili wa Kristo na mafundisho yake safi—hivyo basi wanapaswa kuwa wakosoaji; na badala ya kukatishwa tamaa kufanya hivi, na badala ya kuambiwa kwamba hawapaswi kumkosoa mwalimu au kuhoji maelezo yake, kinyume chake, wanahimizwa kuwasiliana, na kukosoa.

Hata hivyo, hatupaswi kudhani kwamba Bwana alitaka kuhimiza roho yoyote ya uchunguzi uliopitiliza, au tabia ya upigano, ya kutafuta makosa. Roho kama hiyo ni kinyume kabisa na Roho Mtakatifu, na si hivyo tu, bali pia ingekuwa hatari sana; kwa sababu yeyote katika roho ya mjadala anayeweka wazi kisa cha dhana tu, ambacho hakiamini kuwa ni Ukweli, kwa lengo la kumchanganya mpinzani wake tu, kwa ajili ya "mjadala," n.k., ni hakika atajidhuru na pia kuna uwezekano mkubwa atawadhuru wengine kwa tendo kama hilo. Ukweli kwa Ukweli ni jambo la msingi sana kwa maendeleo ndani yake: kupinga kile mtu anachoamini kuwa ni Ukweli, na hata kuunga mkono kwa muda kile anachoamini kuwa ni kosa, "kwa ajili ya burudani," au kwa sababu nyingine yoyote, bila shaka kutamkasirisha Bwana na kuleta adhabu inayostahili. Lo, ni wangapi wamejichukulia jukumu la "kuona tu nini kinaweza kusemwa" dhidi ya msimamo ambao waliuamini kuwa ni Ukweli, na wakajikuta wamefungwa na kupotea kabisa

wakamatwa na kupofushwa macho wakiifuata njia hii! Baada ya Bwana, Ukweli ndicho kitu cha thamani zaidi duniani kote; haipaswi kuchukuliwa kirahisi, wala kuchezewa; na yeyote atakayepuuza katika eneo hili atajidhuru mwenyewe. Tazama ***2 Wathes. 2:10,11***.

Ni vyema kutambua kwamba neno "*kuwasiliana*" ni pana, na linajumuisha si tu mawasiliano kuhusu mawazo, hisia, n.k., bali pia linaweza kueleweka kumaanisha kwamba yeye anayefundishwa na anayepokea baraka za kiroho anapaswa kufurahi kushiriki kwa namna fulani katika kuwasaidia wale wanaofundisha—kutoa kwa Bwana, kwa ndugu, na kwa Ukweli, matunda ya bidii na vipaji vyake. Na hiyo ndiyo kiini hasa cha hali takatifu ya Uumbaji Mpya. Mapema katika uzoefu wa Kikristo kila mmoja hujifunza maana ya maneno ya Bwana wao, "Ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea," na, kwa hivyo, wote wenye roho hii hufurahi sana kutoa vitu vya kidunia katika huduma ya Ukweli, na hilo kwa kadiri wanavyopokea baraka za kiroho katika mioyo myema na ya kweli. Swali la jinsi ya kutoa, na la hekima ya kutumika, litazingatiwa baadaye, chini ya kichwa kingine.

Sehemu ya Mwanamke Kanisani

Kwa baadhi ya nyanja, mada hii ingeweza kufikiriwa vizuri zaidi baada ya kuchunguza uhusiano wa jumla wa mwanamume na mwanamke katika mpangilio wa kimungu; lakini kwa maana muhimu, hili ndilo mahali panapofaa kwa uwasilishaji wake—tunaamini kuwa maoni mengine yanayoendana nayo, yatakayotolewa baadaye, yatapatikana kuwa yanathibitisha kile tunacho wasilisha sasa.

Hakuna kinachoeleweka wazi zaidi kuliko kwamba jinsia inapuuzwa na Bwana katika kuchagua *Kanisa* lake la Uumbaji Mpya. Wote, wanaume na wanawake, wamebatizwa kuwa wanachama wa "mwili mmoja" ambao Kichwa chake ni Yesu. Kwa hiyo, wote wanastahili kupata sehemu katika Ufufuo wa Kwanza na utukufu, heshima na kutokufa kwake, kwa sharti la jumla, "tukiteseka naye, tutatawala naye pia." Wote wametajwa kwa heshima na Bwana wetu na mitume katika

[F265]

kwa maneno ya upendo mkuu. Hivyo basi, vikwazo vyovyote vinavyowekwa kwa mwanamke kuhusu aina na upeo wa huduma ya Injili, ni lazima vifahamike kuwa vinahusu tu wakati wa sasa, akiwa bado katika mwili; na ni lazima vielezwe kwa njia nyingine tofauti na kudhania upendeleo wa kimungu kwa wanaume. Tutajitahidi kuonyesha kwamba ubaguzi kati ya kiume na kike ni wa ki-alami na kielelezo—kwa sababu mwanamume ni alama ya Kristo Yesu, Kichwa cha Kanisa, wakati mwanamke ni alama ya Kanisa, Bibi Arusi, chini ya Kichwa aliyeteuliwa na Mungu.

Upendo wa Bwana wetu kwa mama yake, na kwa Marta na Maria na "wanawake wengine wa heshima waliomtumikia kwa mali zao," unaonekana waziwazi kutoka kwa maandishi, hata mbali na kauli ya moja kwa moja kwamba aliwapenda (***Yohana 11:5***); lakini alipochagua mitume wake kumi na wawili, na baadaye "sabini," hakumjumuisha yeyote wao. Hatuwezi kudhani hili lilikuwa kosa la kusahau, pia—kama vile ambavyo haikuwa kwa kosa la kusahau kwamba wanawake wa kabila la Lawi walipuuzwa, kuhusiana na huduma za umma, kwa zaidi ya karne kumi na sita zilizopita. Wala hatuwezi kuelezea suala hili kwa kudhani kwamba wanawake wa marafiki wa Bwana wetu hawakuwa na elimu ya kutosha ili watumike naye; kwani kwa wale waliochaguliwa, maandiko yanasema kwamba ilionekana wazi kwamba "walikuwa watu wasio na elimu na wasiofundishwa." Kwa hiyo, ni lazima tufikie hitimisho kwamba ilikuwa ni nia ya kimungu kwamba miongoni mwa "ndugu," ni wanaume pekee waliochaguliwa kuwa watumishi maalum wa umma na wajumbe wa Injili. Na hapa, ikumbukwe kwamba mpangilio huu wa kimungu ni kinyume cha mbinu ya Adui mkuu ambaye, ingawa yuko tayari kutumia jinsia yoyote kama zana zake, daima amemkuta mwanamke kuwa mwakilishi wake mwenye ufanisi zaidi.

Mwanamke wa kwanza alikuwa balozi wa kwanza wa Shetani—na aliyefanikiwa pia, katika kumdanganya mwanamume wa kwanza na kuutumbukiza uzao wote katika dhambi na kifo. Wachawi wa zamani, na wasemaji wa roho, "Wakristo Wanasayansi" wa nyakati zetu, wote ni ushahidi katika mstari huu uleule—wa propaganda ya Shetani kupitia wanawake ambayo ni dhahiri karibu sawa na propaganda ya kimungu kupitia wanaume. Zaidi ya hayo, mpango wa kimungu unaendelea

[F266]

kinyume na mwelekeo wa asili wa wanadamu wote wa kuwathamini wanawake hasa katika masuala ya kidini—kuwatambua wanawake kuwa na kiwango cha juu zaidi cha usafi, kiroho, na ushirika na Mungu. Mwelekeo huu unaonekana katika kumbukumbu za zamani na vilevile za sasa, kama inavyoonyeshwa na mungu wa kike Mmisri Isis, mungu wa kike Mwasuri Ashtaroth, mungu wa kike Mgiriki Diana, na Juno na Venus na Bellona, na ibada ya Maria ambayo kwa karne nyingi na hadi leo inatawala kabisa theluthi mbili ya wale wanaodai jina la Kristo—pamoja na uteuzi ulio wazi kabisa wa mwanamume kuwa msemaji na mwakilishi wa Bwana katika Kanisa lake.

Mbali na maana yake ya kiishemasi, Neno la Bwana halitujulishi kama kuna sababu nyingine za tofauti za kijinsia, na dhana zetu kuhusu suala hili zinaweza kuwa sahihi au la: hata hivyo, kwa maoni yetu, baadhi ya sifa za moyo na akili zinazojumuika katika aina bora zaidi za mwanamke, zinamfanya asifae kwa ajili ya ibada za umma. Kwa mfano, kwa asili mwanamke, kwa bahati nzuri, amebarikiwa na hamu ya kuwafurahisha na kupata *idhini* na sifa. Sifa hii ni baraka isiyopimika nyumbani, ikisababisha maandalizi ya vyakula vitamu vingi vya mezani na mapambo ya kuvutia ya nyumbani ambayo hutofautisha nyumba na makazi ya wasichana wasio na ndoa wazee au wavulana wasio na ndoa wazee. Mke wa kweli hufurahi anapojitahidi kuifanya familia yake iwe na furaha, na hushangilia katika ishara zao za kuthamini juhudi zake
—upishi, n.k., na kamwe hapaswi kunyimwa sifa ambazo kwa hakika anastahili, ambazo asili yake inazitamani na ambazo ni muhimu kabisa kwa afya na maendeleo yake.

Lakini, ikiwa mwanamke atatolewa nje ya eneo lake—ambalo ni kubwa na muhimu kiasi kwamba mshairi amesema vizuri, "Mkono unaotetemesha kitanda cha mtoto ndio mkono unaotawala dunia"—ikiwa atajitokeza mbele ya umma kama mzungumzaji, mwalimu au mwandishi, anajiingiza katika nafasi ya hatari kubwa; kwa sababu baadhi ya sifa za kipekee za jinsia yake (moja kati ya hizo tumeitaja) zinazomfanya awe mwanamke halisi na anayevutia kwa wanaume halisi zitashirikiana chini ya hali *zisizo za kawaida* kumharibu uanamke wake—kumfanya awe "mwanamume-kike." Maumbile yameweka

[F267]
mpaka na mipaka ya jinsia, si tu katika umbo la kimwili na mtindo wa nywele bali pia katika sifa za moyo na akili—ikiiweka kila moja kwa ajili ya nyingine kwa ukamilifu kiasi kwamba uingiliaji wowote, au kupuuzwa kwa sheria zake, bila shaka kutasababisha madhara mwishowe, bila kujali jinsi mabadiliko hayo yanavyoweza kuonekana kuwa na manufaa kwa muda.

Sifa ya *kupongeza* ambayo asili imemzawadia mwanamke kwa ukarimu mkubwa, na ambayo ikitumika ipasavyo inamsaidia sana yeye, nyumbani kwake na kwa familia yake, karibu hakika itakuwa mtego kwake ikiwa itatumika kwa umma.

—katika kutafuta kibali cha Kanisa au ulimwengu. Tamaa ya kung'aa—kuonekana mwenye hekima na uwezo kuliko wengine—ni hatari inayowakabili wote walio mbele ya macho ya umma, na, bila shaka, imewatumbukiza wanaume wengi ambao wamejaa kiburi, na hivyo wameanguka katika mtego wa Adui: lakini uanamke halisi wa mwanamke humfanya awe hatarini zaidi, si tu kwa kujikwaza yeye mwenyewe katika jaribio lake la kung'aa, bali pia kuwekea wengine kikwazo; kwa sababu mtu wa namna hiyo akipotea njia, bila shaka atapewa na Mpinga Mungu mafuta bandia—ambayo kwa nuru yake ya uongo wengi wanaweza kupotoshwa kutoka katika njia ya Bwana. Hivyo basi, onyo la Mtume—"Wala si wengi miongoni mwenu wawe walimu, ndugu zangu, mkijua ya kuwa mtu [aliye mwalimu] atapokea hukumu ya nguvu zaidi" (***Yakobo 3:1***)—lingekuwa na nguvu zaidi kama lingetumika kwa ndugu zetu wa kike. Kwa kweli, hatari kwao ingekuwa kubwa sana hata hakuna aliyeteuliwa kuwa mwalimu; na Mtume anaandika—"Simruhusu mwanamke kufundisha, wala kutawala mwanamume, bali awe kimya." ***1 Tim. 2:11,12***

Kauli hii ya kusisitiza na wazi haiwezi, hata hivyo, kueleweka kumaanisha kwamba dada wa Uumbaji Mpya hawawezi kamwe kutoa baraka kwa kusimulia hadithi ile ya kale, kale. Mtume yuleyule anawataja kwa heshima kubwa wanawake wa heshima wa enzi zake kama *wasaidizi* katika huduma. Kwa mfano, anamtaja Prisila pamoja na mume wake kama "wasaidizi," au "wafanyakazi-wenza." (***Warumi 16:3***) Hii ina maana zaidi ya kuwa walikuwa tu wakaribishaji waliompokea Mtume nyumbani mwao: ilimaanisha kwamba walifanya kazi naye katika kazi yake—siyo tu katika kutengeneza hema, bali hasa katika kazi yake kuu kama mtumishi

ya Injili. Katika aya ya baadaye (6) anataja huduma za Maria kwa namna tofauti, akisema—"Maria *alituhudumia* sana." Ni wazi kwamba hakuwa mfanyakazi-mwenza. Huduma alizompa Mtume, na ambazo alitaka kuzitambua, zilikuwa huduma za kibinafsi—labda kuosha au kurekebisha nguo. Huduma ya Prisila, kinyume chake, inatajwa kwa lugha ileile kama huduma za Urbano (aya ya 9). Kwa kweli, kwa kuwa jina la Akwila linatajwa baada ya la mke wake, ni jambo la busara kufikia hitimisho kwamba mke alikuwa na ufanisi zaidi kati yao wawili kama "mshirika wa kazi." Tryfena na Tryfosa (beti ya 12) ni dada wengine wawili ambao "*kazi yao katika Bwana*" inatajwa kwa heshima.

Ufasiri wowote wa maneno ya Mtume ambao ungepuuza fursa zote kwa akina dada "kufanya kazi katika Bwana" bila shaka ungekuwa na makosa. Ni katika mikusanyiko ya Kanisa (iwe wawili au watatu au zaidi) kwa ajili ya ibada na sifa na kujijenga kwa wengine ndipo ndugu wanawake wanapaswa kuchukua nafasi ya utiifu na wasijaribu kuwa viongozi na walimu—kufanya hivyo kungekuwa ni *kunyakua* mamlaka juu ya mwanamume, ambaye, kwa asili na kwa mafundisho, Bwana ameweka jukumu la huduma za uongozi—bila shaka kwa sababu za busara, iwe tunaweza kukubaliana kuhusu hizo au la.

Vizuizi vya Mtume vilihusiana waziwazi na mikutano kama anavyoielezea katika ***1 Wakorintho 14***. Mikutano hiyo ilijumuisha dada, ambao bila shaka walishiriki baraka zake zote
—kushiriki katika nyimbo na wimbo na nyimbo za kiroho na katika maombi, yaliyotolewa na yeyote. Mtume alitaka kuimarisha umuhimu wa mpangilio katika mikutano, ili wote wapate faida zaidi. Anahimiza kwamba mzungumzaji mmoja tu au nabii mmoja tu azungumze kwa wakati mmoja, na wengine wote wasikilize kwa makini; na kwamba wasemaji au manabii wasizidi wawili au watatu katika mkutano mmoja, ili kutoleta utofauti mkubwa wa maoni katika kikao kimoja. Vilevile, wale wote waliotamka kwa lugha zisizojulikana walipaswa kunyamaza isipokuwa kama kulikuwa na mtu aliyepo aliyeweza kutafsiri maneno yao.

Wanawake hawakuwa na haki ya kusema chochote katika mikutano hiyo, ingawa nje ya mikutano au nyumbani wangeweza "kuuliza

waume zao wenyewe," au, kwa usahihi zaidi, *wanaume* wao wenyewe; wangeweza kupendekeza maoni yao au kuuliza maswali kupitia ndugu (wanaume) wale waliowafahamu kwa karibu zaidi—waume zao, ikiwezekana, au ndugu wale waliowazungumza nao walipokuwa wakirejea nyumbani kutoka mikutano, n.k. Neno *nyumbani* katika maandishi haya lina maana ya *familia* au ukaribu. Wazo basi ni, Waulize maswali yao kwa wanaume au kupitia wanaume wanaowafahamu. Mtume anaendelea kusema, "Haawataki waongee; bali waamriwe watii, *kama vile Sheria inavyosema*." ***1 Wakorintho 14:34-36***

Ni wazi kwamba baadhi ya watu katika Kanisa la Korintho walipendelea wazo la "haki za wanawake", wakidai kwamba katika Kanisa haki za kijinsia hazikuwa na ubaguzi. Lakini Mtume si tu anapinga wazo hili, bali pia anawakemea kwa ujasiri wao wa kufikiria kuanzisha utaratibu usiokubalika na wengine wa watu wa Bwana. Maneno yake ni, "Je, neno [ujumbe] la Mungu lilitoa kwenu [likianzia kwenu]? Au lilikuja [kutoka mahali pengine] *kwenu* tu? Mtu yeyote akijidhani kuwa ni nabii, au wa kiroho, na akiri kwamba mambo ninayoandika kwenu ni *amri za Bwana*," na si maoni yangu binafsi tu, au mapendeleo yangu. Basi sisi, kama Wakorintho, hatupaswi kutumia mapendeleo au hukumu zetu wenyewe kuhusu mada hii, bali tunapaswa kunyenyekea kwa maneno ya Mtume kama amri ya Bwana. Na kama mtu yeyote anapinga mwongozo wa Mtume kuhusu mada hii, na awe na msimamo na amkatae kabisa kama mtume.

Ni vema katika muktadha huu kuelekeza umakini kwenye maneno ya Mtume anapozungumzia vipawa kutoka kwa Bwana wetu kwa Kanisa—kuanzia Pentekoste. Anasema, "Naye alitoa baadhi kuwa mitume, na baadhi kuwa manabii, na baadhi kuwa wainjilisti, na baadhi kuwa wachungaji na walimu; kwa ajili ya kuwakamilisha watakatifu, kwa kazi ya utume, kwa ajili ya kujenga mwili wa Kristo." (***Efe. 4:11,12***) Katika Kigiriki, *kiwakilishi* huonyesha jinsia—ume, jike, au kisicho na jinsia. Basi, andiko hili ni bora sana la kutumia kuamua jinsi hasa Bwana, kupitia Roho Mtakatifu, alivyoainisha mstari wa

[F270]
jinsia miongoni mwa watumishi wanaotenda kazi waliokabidhiwa Kanisa lake. Ukweli ni upi kuhusu maandishi yaliyo hapo juu; ni jinsia gani inaonyeshwa katika Kigiriki? Tunajibu kwamba kiwakilishi *tous* (wingi, Kihusika, *kiume*) kinapatikana kabla ya mitume, manabii, wainjilisti na wachungaji, na hakuna kiwakilishi kabisa kabla ya walimu, ambacho kwa dhahiri hapa kinawakilisha ama "wasaidizi" (***1 Kor. 12:28***), au ni neno jumuishi linalorejelea mitume wa kiume, wahubiri wa kiume, wainjilisti wa kiume na wachungaji wa kiume *wote* kama walimu.

Hata hivyo, tuweke wazi hapa kwamba, kwa dada kuelekeza fikra za mkutano kwenye maneno ya Bwana au ya mitume kuhusu mada yoyote inayojadiliwa bila kutoa maoni yake mwenyewe, hii haingeweza kuchukuliwa kuwa kufundisha, wala kama kwa namna yoyote ni kuchukua mamlaka juu ya mwanamume: badala yake, angekuwa tu anakumbusha maneno ya walimu waliokubalika na walioidhinishwa. Vilevile, kwa dada kurejelea, au kusomea wengine, kitabu hiki au machapisho yetu mengine yanayoelezea Maandiko haitakuwa kufundisha kwa upande wake, bali kwa mwandishi aliyenukuliwa. Hivyo tunaona kwamba mipango ya Bwana inalinda kundi lake na wakati huo huo inatoa utunzaji wa kutosha kwa mahitaji yao.

Wote wanaweza kutii amri ya kimungu, lakini, kwa hakika, hakuna atakayeiielewa isipokuwa atakapotambua kwamba katika matumizi ya Biblia, mwanamke anawakilisha Kanisa, na mwanamume anawakilisha Bwana, Kichwa au Bwana wa Kanisa. (Tazama ***Efe. 5:23***; ***1 Kor. 11:3***) Kama Kanisa halipaswi kujaribu kumfundisha Bwana, vivyo hivyo mwanamke, anayewakilisha Kanisa, hapaswi kuchukua jukumu la kumfundisha mwanamume, anayewakilisha Bwana kwa ishara. Tukiwa na wazo hili akilini, hakuna dada anayepaswa kujihisi amepuuzwa na hakuna kaka anayepaswa kujivunia kwa kanuni hii ya maandiko; badala yake, wote watakuwa na akilini kwamba Bwana ndiye mwalimu pekee na kwamba ndugu hawathubutu kutoa hekima yao wenyewe; bali wanawasilisha kwa wengine kile ambacho Kichwa chao kinakitangaza kuwa Ukweli. Tutumie andiko hili (***1 Tim. 2:11,12***) kwa Bwana na Kanisa, hivi—Kanisa lijifunze kwa utulivu na kwa unyenyekevu wote. Sikubali kanisa lifundishe, wala lichukue mamlaka juu ya Kristo, bali liwe kimya."

[F271]

"Afunikwe"

Tayari tumeeleza* kwamba Kuhani Mkuu aliyekuwa mfano wa Kristo, Kuhani Mkuu wa Imani Yetu, ndiye pekee aliyekwenda kichwa wazi alipokuwa amevaa mavazi ya ukuhani; na kwamba makuhani wote wakuu wa chini, waliokuwa mfano wa Kanisa, "Ukuhani wa Kifalme," walivaa vifuniko vya kichwa vilivyojulikana kama "bonnets." Funzo la aina hii linaendana kikamilifu na kile tulichokiona, kwa maana katika mikutano ya *Eklesia* ya Uumbaji Mpya, Bwana, Kuhani Mkuu wa antitipu, anawakilishwa na ndugu wa kiume, huku Kanisa au Ukuhani wa Kifalme ukiwakilishwa na ndugu wa kike, ambao Mtume anatangaza kwamba nao wanapaswa kuvaa kifuniko cha kichwa kama ishara ya funzo lile lile—utii wa Kanisa kwa Bwana. Mtume anaelezea hili kwa undani katika ***1 Wakorintho 11:3-7,10-15***.

Wengine wamehitimisha kwamba kwa kuwa Mtume anataja nywele ndefu za mwanamke kuwa zimetolewa na maumbile kama kifuniko, alimaanisha hakuna zaidi ya hicho; lakini aya ya 6 inaonyesha wazi kinyume chake—kwamba alimaanisha kwamba wanawake hawapaswi tu kuacha nywele zao zikue ndefu kama asili ilivyowapa, bali, za ziada, wavae kifuniko, ambacho katika aya ya 10 anatangaza kuwa ni *ishara*, au utambuzi wa kiishemu wa kuwa chini ya mamlaka ya mwanamume; kwa kiishemu kikiafundisha kwamba Kanisa zima liko chini ya sheria ya Kristo. Maandishi ya mstari wa 4 mwanzoni yanaonekana kupingana na agizo la kwamba wanawake wanyamaze katika mik*utano ya kanisa*. Mtazamo wetu ni kwamba ingawa katika ibada kuu ya kanisa wanawake hawapaswi kushiriki hadharani, bado katika mikutano ya kijamii ya maombi na ushuhuda, na si kwa ajili ya mafundisho ya kimuundo, hakungekuwa na pingamizi kwa dada kushiriki wakiwa wamefunika vichwa vyao.

Kuhusu suala hili la kuendeleza funiko la kawaida la vichwa vyao kwa ndugu zetu wa kike, Mtume analihimiza, lakini haisemi kuwa ni amri ya kimungu. Kinyume chake, anaongeza, "Bila shaka, kama mtu yeyote aonekana kuwa mzoezaji [kwa jambo hili] sisi hatuna desturi kama hiyo [sheria ya lazima kanisani]." Haipaswi kuchukuliwa kuwa suala la msingi; ingawa wote wanaotafuta kutenda mapenzi ya Bwana wanapaswa kuwa

---

* *Vivuli vya Hema*, uk. 36.

[F272]
kuwa makini katika hili kama pia katika mambo mengine tangu wanapotambua ufaafu wake kama ishara. Maneno, "kwa ajili ya malaika," yanaonekana kurejelea *wazee* walioteuliwa wa Kanisa, ambao wanamwakilisha Bwana, Kichwa, kwa njia ya kipekee katika **ecclesias**. ***Ufunuo 2:1***

* * *

Kwa muhtasari, tunapendekeza kwamba tafsiri pana zaidi iwezekanavyo itolewe kwa maneno ya Mtume aliyeongozwa na Roho kuhusu upeo wa uhuru wa dada katika masuala ya Kanisa. Hukumu yetu juu ya hili tunaitoa hivi:

(1) Wadae wako na uhuru uleule kama ndugu wa kiume katika suala la uchaguzi wa watumishi wa Kanisa—Wazee na Walawi.

(2) Wadae harafu hawawezi kuhudumu kama wazee au walimu katika Kanisa, kwa sababu, Mtume anasema, "Sihuruhi mwanamke kufundisha." (***1 Tim. 2:12***) Hata hivyo, hili halipaswi kueleweka kuwa ni kuzuia dada washiriki katika mikutano isiyo ya aina ya kufundisha au kuhubiri; kama vile mikutano ya maombi na ushuhuda, tafakari za Kiberean, n.k., kwa sababu Mtume anasema kwamba akisali au kutabiri (kuongea) inapaswa awe amefunika kichwa chake, ikiwakilisha utambuzi wake wa ukweli kwamba Bwana, Mwalimu Mkuu, anawakilishwa hasa na ndugu wa kiume. (***1 Kor. 11:5,7,10***) Ushiriki huo hauhitaji kuchukuliwa kama ufundishaji; kwa sababu ndugu wanaoshiriki pia si waalimu; kama Mtume anavyosema "Je, wote ni waalimu?" La, waalimu au Wazee huchaguliwa maalum, ingawa daima hutoka miongoni mwa waume. ***Efe. 4:11***; ***2 Tim. 2:24***; ***1 Kor. 12:28,29***

[F273]

MASOMO YA SITA
MPANGO NA NIDHAMU KATIKA UUME MPYA

Maana ya Uteuzi—Ni Waminisita Kumi na Wawili Wanaopewa Mamlaka Kamili Pekee

—"Wakleri" na "Walei"—Kuwachagua Wazee na Walawi—Kuwaweka Wazee katika Kila Kanisa—Nani Anaweza Kuchagua Wazee na Vipi—Wengi Hawatoshi—Huduma Mbalimbali—Huduma Inayolipwa?

—Nidhamu katika Eklesia—Miito ya Kufundisha Isiyo Sahihi—"Waonyeni Wasiotii"—Kukemea Sio Agizo la Kawaida—Kukemea Hadharani ni Adimu—Hakikisheni Hakuna Anayelipiza Uovu kwa Uovu"—Kuhimiza Upendo—"Kukusanyika Sisi Wenyewe"—Aina na Hali ya Mikutano Yetu—Mafundisho Bado Yanahitajika—Fursa za Maswali—Mikutano Yenye Faida Iliyofafanuliwa—"Kila Mtu Awe Amehakishwa Kikamilifu Katika Nafsi Yake"—Huduma za Mazishi—Matoleo, Michango, Hisani.

TUNAPOZINGATIA mada hii ni vyema tuweke wazi akilini mwetu umoja wa Kanisa, na kwamba ingawa Kanisa lote duniani kote ni moja, bado kwa maana nyingine kila mkusanyiko tofauti, au kundi, la waumini ni uwakilishi wa yote. Kwa hiyo kila *Eklesia* tofauti inapaswa kumwona Bwana kama Kichwa *chake*, na kuwawona mitume kumi na wawili kama nyota kumi na mbili, walioangaza, walimu, ambao Bwana aliwashika mahususi mkononi mwake na kuwadhibiti—akiwatumia kama vinywa vyake kwa ajili ya mafundisho ya Kanisa lake kila mahali, katika kila mkusanyiko, katika enzi nzima.

Kila mkusanyiko au Eklesia—hata kama unaundwa na wawili au watatu tu—unapaswa kutafuta kutambua mapenzi ya Kichwa kuhusiana na mambo yake yote. Unapaswa kuhisi umoja na *eklesia* zote pendwa za "imani ya thamani sawa" katika sadaka ya Mwokozi mpendwa na katika ahadi za Mungu—kote. Unapaswa kufurahi kusikia kuhusu ustawi wao, na kutambua ukweli kwamba

[F274]

Bwana, kama msimamizi wa kazi yake, anaweza leo, kama katika kila enzi, kutumia vyombo maalum kwa ajili ya huduma ya *Kanisa kwa jumla*, na pia kutumia baadhi ya wanachama wa kila kutaniko dogo la eneo husika. Hivyo basi, wakitazama kwa Bwana na kutambua sifa za watumishi aliowatumia—wenye unyenyekevu, wenye bidii, wenye sifa njema, walio wazi katika Ukweli, wakionyesha dalili za kuwa na upako na mafuta ya Roho—wangejiandaa *kutarajia* huduma kama hizo za jumla kwa mahitaji ya Kanisa zima, na *kutafuta* sehemu katika baraka na utoaji wa jumla wa "chakula kwa wakati wake" tulioahidiwa na Bwana. Wataikumbuka pia hasa, jinsi alivyoahidi baraka maalum mwishoni mwa enzi hii, na kwamba atawapatia watu wa nyumba ya imani mambo mapya pamoja na ya kale kupitia njia zinazofaa anazochagua mwenyewe. ***Mathayo 24:45-47***

Njia na vyombo vya baraka hizi, Bwana mwenyewe atasimamia na kuongoza. Watu wote wa mwili waliounganishwa na Kichwa wanapaswa kuwa na imani na kutazamia utimilifu wa ahadi zake; lakini, hata hivyo, wanapaswa "kupima roho"—kupima mafundisho yanayotoka kwa yeyote. Kupima hakudhihirishi ukosefu wa imani kwa wale wanaotambuliwa kama njia za kweli zinazoongozwa kimungu; bali kunadhihirisha uaminifu kwa Bwana na kwa Kweli kama vilivyo bora kuliko walimu wote wa kibinadamu na maneno yao; pia kunadhihirisha kwamba hawasikii sauti ya mwanadamu, bali sauti ya Mchungaji Mkuu; kwamba wanakula maneno yake na kuyapenda—wapenda kuyamung'unya na kuyameng'enya. Wanachama wa aina hiyo wa mwili hukua imara na kwa kasi zaidi katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake kuliko wengine, kwa sababu wanazingatia zaidi uongozi na mafundisho ya Bwana.

Umoja huu wa jumla wa mwili, huruma hii ya jumla, mafundisho haya ya jumla kupitia njia ya jumla ambayo Bwana ameandalia kwa ajili ya kukusanya vito vyake kwake mwenyewe katika ujio wake wa pili (***Mal. 3:17***; ***Math. 24:31***), hata hivyo, haingilii kati ya utambuzi mwafaka wa mpangilio katika kila mojawapo ya makutaniko madogo, au *eklesia*. Kwa kuwa kutaniko ni dogo kiasi gani, lazima kuwe na mpangilio ndani yake. Kwa neno hili

[F275]

"mpangilio" hatumaanishi, hata hivyo, ukakasi au urasimu. Mpangilio unaofanya kazi vizuri na kwa kuridhisha zaidi ni ule unaofanya kazi bila kelele, na ambapo mfumo wake haufahamiki kabisa. Ikiwa mkutano ni mdogo kiasi cha watu watatu au watano au kumi, bado unapaswa, kuangalia kwa Bwana ili kupata mwongozo wake kuhusu ni nani kati yao anapaswa kutambuliwa kama wazee, waseja, au walioendelea zaidi katika Ukweli, wenye sifa mbalimbali za Mzee kama tulivyoona tayari zimeorodheshwa katika Neno la Mungu—uwazi katika Ukweli, uwezo wa kuufundisha, kuishi maisha yasiyo na lawama kwa upande wa tabia, na uwezo wa kudumisha utaratibu bila msuguano usio wa lazima, kama inavyoweza kuonekana katika familia yake, n.k.

Ikiwa hivyo kundi dogo likiwa na Neno na Roho ya Bwana mbele yake na likiwa linaongozwa nayo, matokeo ya hukumu zao za pamoja, kama yalivyodhihirishwa katika uchaguzi wa watumishi, yanapaswa kukubaliwa kama mapenzi ya Bwana kuhusu suala hilo—watu waliochaguliwa kuwa wazee, kwa uwezekano mkubwa, ndio wangekuwa bora na wanaofaa zaidi katika idadi hiyo. Hata hivyo, ni muhimu kuwa makini ili uteuzi kama huu usifanywe bila kufikiri ipasavyo na maombi; kwa hiyo, inashauriwa kwamba tangazo lifanywe mapema, na ieleweke kwamba ni wale tu wanaodai kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya (wanaume na wanawake) watakaojaribu kuonyesha mapenzi ya Bwana kuhusu suala hili—kwa kupiga kura. Hawa wanapaswa kuwa wale ambao wamepitia hatua ya *toba* ya dhambi na *urejesho* kwa kadiri ya uwezo wao na kukubali dhabihu ya Bwana Yesu kama msingi wa upatanisho wao na Mungu, na ambao kisha wamejitolea kikamilifu kwa Bwana, na hivyo wamepata upako na haki zote za "nyumba ya wana." Hawa peke yao ndio wanaoweza kuthamini na kueleza nia, mapenzi ya Kichwa cha mwili. Hawa peke yao ndio wanaounda Kanisa, mwili wa Kristo, ingawa wengine, ambao bado hawajachukua hatua ya kujitolea, lakini wanaoamini katika damu ya thamani, wanaweza kuhesabiwa kama wanachama wa "nyumba ya imani" ambao maendeleo yao yanatarajiwa, na ustawi wao unapaswa kuzingatiwa.

[F276]

Kuwaweka Wazee katika Kila Eklesia

"Na walipowaweka wazee katika kila kanisa [Ecclesia], na kuomba pamoja na kufunga, waliwaweka wakfu kwa Bwana." ***Matendo 14:23***

Muundo wa kauli hii, pamoja na marejeleo mengine mengi kwa wazee katika uhusiano na makanisa yote, unathibitisha hitimisho kwamba hii ilikuwa desturi *isiyobadilika* katika Kanisa la awali. Neno "wazee," kama linavyoonekana katika maandishi, linajumuisha wainjilisti, wachungaji, walimu, na manabii (au wafafanuzi wa umma); kwa hivyo, ni muhimu tujifunze maana ya neno hili "*wateuliwa*." Siku hizi neno hili kwa ujumla hutumika kumaanisha sherehe ya kuwekwa madarakani; lakini hii siyo maana ya neno la Kigiriki *kirotoneo* lililotumika katika andiko hili. Linamaanisha, "*kuchagua kwa kunyoosha mkono*," ambayo bado ni njia ya kawaida ya kupiga kura. Ufafanuzi huu unatolewa katika Prof. Young's Analytical Bible Concordance. Kwa kuwa hiyo inaweza kuchukuliwa kama mamlaka ya Kipresbiteri, tutatoa pia ufafanuzi uliobainishwa katika "Strong's Exhaustive Concordance," ambao unaweza kuchukuliwa kama mamlaka ya Kimethodisti. Hii ya mwisho huainisha mzizi wa neno hilo—"Mtu anayefikia kwa mkono, au mpiga kura (kwa kuinua mkono)."

Neno la Kigiriki tofauti kabisa linatumika Bwana wetu alipotangaza kwa mitume, "Nimekuchagua nanyi nimewaweka." (***Yohana 15:16***) Hili ni neno lile lile, *tithemi*, lililotumiwa na Mtume alipokuwa akizungumzia kuwekwa kwake, akisema: "*Nimewekwa* kuwa mhubiri na mtume." (***1 Tim. 2:7***) Lakini uteuzi huu, Mtume anatangaza waziwazi, haukuwa "kutoka kwa wanadamu, wala kwa mtu, bali kwa Yesu Kristo na Mungu Baba." (***Gal. 1:1***) Wanachama wote wa Mwili ulio Mpakwa, waliounganishwa na Kichwa na washiriki wa Roho wake, kwa hivyo huwekwa wakfu vivyo hivyo, siyo kwa upostoli kama Paulo, bali kuwa watumishi (watumwa) wa Ukweli, kila mmoja kulingana na vipaji na fursa zake (***Isa. 61:1***)—kumi na wawili pekee ndio *waliwekwa wakfu* kuwa mitume, au wawakilishi maalum—watumishi wenye mamlaka kamili.

Tukirejea kwenye uteuzi au utambuzi wa wazee kwa kura ya mkutano (*Ecclesia*) wa Uumbaji Mpya, kwa "kunyosha mkono," kama ilivyoonekana hapo juu, tunagundua kwamba

[F277]
hii ilikuwa njia ya kawaida; kwani Mtume anatumia neno lile lile la Kigiriki anapoeleza jinsi Tito alivyokuwa msaidizi wake. Anasema, "*ambaye* pia *alichaguliwa* na makanisa asafiri nasi." Maneno yaliyopachikwa italiki yanatokana na neno la Kigiriki *kiroto-neo* ambalo, kama ilivyoonyeshwa hapo juu, linamaanisha "kuchagua kwa kunyoosha mkono." Na, zaidi, neno "pia" hapa linadokeza kwamba Mtume mwenyewe alichaguliwa kwa kura kama hiyo. Hakuwa amechaguliwa kuwa mtume, bali kuwa mtumishi wa kimisionari—mwakilishi wa makanisa katika tukio hili, na, bila shaka, kwa gharama zao.

Hata hivyo, ni wazi kwamba baadhi ya safari za baadaye za Mtume hazikuwa na kura ya maoni au uungwaji mkono wa Kanisa la Antiokia. (***2 Tim. 1:15***) Kanuni za Kanisa la Awali ziliwaacha wote huru kutumia vipaji na utawala wao kulingana na dhamiri zao wenyewe. *Makanisa* (madiwani) yaliweza kukubali au kukataa huduma za mitume, hata kama wawakilishi wao maalum; na mitume waliweza kukubali au kukataa majukumu kama hayo—kila mmoja akitumia uhuru wake wa dhamiri.

Lakini, je, hakuna uteuzi wa wazee na kadhalika uliotajwa katika Agano Jipya isipokuwa huu—uchaguzi? Je, hakuna chochote kinachoashiria *kutoa mamlaka* au ruhusa ya kuhubiri, kama neno la Kiingereza *'ordain'* linavyotumika kwa sasa katika madhehebu yote kuhusiana na utoaji leseni na uteuzi wa wazee, wahubiri na kadhalika? Tutachunguza maswali haya.

Neno *"kuweka*", kwa upande wa wazee, limetumika mahali pengine moja tu, na ni tafsiri ya neno tofauti la Kigiriki, yaani, *kathestemi*, ambalo lina maana—"Kuweka, au kuweka chini"—*Young*. "Kuweka chini"—*Strong*. Neno hili linapatikana katika ***Tito 1:5***: "Kamilisha mambo yaliyobaki, na *kuweka* wazee katika kila mji, kama nilivyokupangia"—yaani, kama nilivyopanga. *Toleo Lililorekebishwa*, "kama nilivyokupa amri." Kwa juu juu, maandishi haya yanaonekana kuashiria kwamba Tito alipewa mamlaka ya kuwateteua wazee hawa, bila kujali matakwa ya makutaniko (makanisa, *eklesia*); na ni kwa mtazamo huu ndipo nadharia ya Ki-Episkopali ya mpangilio wa kanisa inategemea. Wakatoliki, Waepiskopali na Wamethodisti-Episkopali wote wanadai kwa ajili ya

maaskofu mamlaka ya kitume ya kuweka, kuweka au kuteua, wazee kwa ajili ya makanisa—bila kupanua mkono, au kura ya Kanisa.

Maandiko haya ni ngome ya wazo hili; lakini yanaonekana kuwa msaada dhaifu tunapozingatia kifungu cha mwisho—"Kama nilivyokupa amri"—na kutafakari kwamba kwa hakika Mtume asingempa Tito "amri" au maagizo ya kufanya tofauti na alivyofanya yeye (Mtume) katika jambo hili. Maelezo ya utaratibu wa Mtume mwenyewe, yakitafsiriwa ipasavyo, ni wazi kabisa: "Na walipowachagua wazee kwa kupiga kura ya mikono katika kila *Kanisa*, na kuomba wakiwa wamefunga, waliwaweka wakfu kwa Bwana." ***Matendo 14:23***

Bila shaka ushauri wa Mtume na ushauri wa Tito, ambaye alimsifu hasa kwa ndugu kama mtumishi mwaminifu wa Ukweli, haungetamaniwa tu, bali ungetafutwa na ndugu, na kwa kiasi kikubwa ungefuatwa; hata hivyo, Mtume na wote waliomfuata walitafuta kuweka jukumu mahali ambapo Mungu aliliweka—kwenye *Eklesia*, ambayo jukumu lake linapaswa kuwa ni "Kupima roho [mafundisho na walimu] kama ni za Mungu." (***1 Yohana 4:1***) "Mtu asipozungumza sawasawa na neno hili, ni kwa sababu hawana nuru ndani yao"; na "mgeukie mbali nao," Mtume anashauri; hawapaswi kuwapigia kura watu kama hao, wala kuwapokea kwa namna yoyote ile kama walimu, wazee, n.k.

Kwa vyovyote vile, idhini ya *Eklesia* ingekuwa ya lazima—iwe imetolewa kwa kura, kama ilivyosemwa, au la; maana fikiria kwamba Tito angewateua wazee wasiopendwa na ndugu, amani ingedumu kwa muda gani?—ni huduma kiasi gani ya kiroho au nyingineyo ambayo Mzee kama huyo, asiyependwa na hisia za Kanisa, angefanya? Kivitendo hakuna kabisa.

Upadri, na si mafundisho ya Bwana wetu na mitume wake kumi na wawili, ndio chanzo cha mgawanyiko wa watakatifu katika makundi mawili, wanaoitwa "walezi" na "waumini." Ni roho ya upadri na ya mpinga kristo ambayo bado inatafuta kutawala urithi wa Mungu kwa kila njia iwezekanavyo—kulingana na kiwango cha giza la ujinga linalotawala katika kutaniko lolote.

[F279]

Bwana na Mtume hawaitambui kundi la wazee, bali Kanisa (*Ecclesia*) kama mwili wa Kristo; na hadhi au heshima yoyote inayowekwa kwa wazee waaminifu, kama watumishi wa Bwana na Kanisa, haitokani tu na jinsi wanavyojitambua wala kutambuliwa na wazee wengine. Mkutaniko unaochagua lazima uwafahamu, lazima utambue neema zao za Kikristo na uwezo wao kwa mwangaza wa Neno la Mungu, la sivyo hawawezi kuwapa cheo au heshima kama hiyo. Kwa hiyo, Hakuna Mzee yeyote mwenye mamlaka kwa kujiteua mwenyewe. Kwa hakika, tabia ya kupuuza Kanisa, mwili wa Kristo, na kujifanya yeye na hukumu yake kuwa bora kuliko wote, ni ushahidi wa kwanza kabisa kwamba ndugu huyo hana mtazamo unaofaa wa kutambuliwa kama Mzee—unyenyekevu, na kutambua umoja wa *Kanisa* kama mwili wa Bwana, vikiwa ni mambo ya msingi zaidi kwa huduma kama hiyo.

Wala ndugu yeyote asichukue majukumu ya umma katika Kanisa kama kiongozi, mwakilishi, n.k., bila uchaguzi—hata kama amehakikishiwa kuwa hakuna swali kuhusu kukubalika kwake. Njia ya Kimaandiko ya kuwaweka wazee katika makanisa yote ni kwa uchaguzi wa mkutano—kwa kuinua mkono kupiga kura. Kusisitiza uchaguzi kama huo kabla ya kuhudumu ni kufuata mpangilio wa Kimaandiko; huimarisha Mzee, na, zaidi ya hayo, huikumbusha *Eklesia* majukumu na dhamana zake kama wateule wa wazee kwa jina na roho ya Bwana—kama inavyoonyesha uchaguzi wa Mungu, mapenzi ya Mungu. Zaidi ya hayo, mpangilio huu wa Kimaandiko huwafanya wanachama wa *Eklesia* kuwa na shauku na maneno na matendo yote ya wazee, kama watumishi na wawakilishi wao. Unapinga wazo lililoenea sana kwamba wazee ndio wamiliki na watawala wa mkusanyiko na huondoa fikra na kauli yao ya kuwaona na kuwaita "watu wangu"—badala ya "watu wa Bwana ninaowahudumia."

Kwa nini mambo haya, ambayo ni wazi kabisa kuwa ya Kimaandiko, hayafahamiki na kuelezwa kwa upana zaidi? Kwa sababu asili ya mwanadamu hupenda kupata heshima na kupendelewa, na huangukia kwa urahisi katika hali potofu zinazofaa hayo; kwa sababu yamekuwa maarufu kwa karne kumi na saba; kwa sababu watu

huyumba kwa masharti haya na kuyapendelea kuliko uhuru ambao Kristo hutoa. Aidha, wengi wamejisikia kuwa na uhakika kiasi kwamba desturi za Babeli lazima ziwe sahihi, kiasi kwamba hawajawahi kuchunguza Neno la Bwana kuhusu mada hii.

Kipindi cha Uzee

Hakuna kinachosemwa kwa ufunuo kuhusu muda ambao Mzee anapaswa kuchaguliwa: kwa hiyo, tuko huru kutumia busara na hukumu katika suala hili. Watu wengi wanaweza kuheshimiwa kama wazee, au ndugu waliokua katika Kanisa, na wanaweza kuwa na manufaa na kuthaminiwa sana, lakini bado wasiwe miongoni mwa wazee waliochaguliwa waliowekwa na *Kanisa* kama wawakilishi wake—wamisionari, walimu, wachungaji. "Wakina mama wazee"* wanatajwa kwa heshima mara kadhaa na mitume, bila dokezo lolote kwamba yeyote kati yao aliwahi kuchaguliwa kuwa wazee wawakilishi au walimu katika mkusanyiko (*Ecclesia*). Wengine waliochaguliwa kuwa wanaofaa kwa huduma *ya Ecclesia* wanaweza kuacha kuwa na sifa zilizowekwa; au wengine wanaweza, chini ya malezi ya kimungu, kupiga hatua na kuwa na ufanisi zaidi kwa ajili ya huduma ya Kanisa. Mwaka, au sehemu zake—nusu mwaka au robo mwaka—zingekuwa vipindi vinavyofaa kwa huduma kama hizo—hiyo ya mwisho ikiwa watu hao hawajajaribiwa sana, na ile ya kwanza ikiwa wamejaribiwa vizuri na wanajulikana kwa sifa njema. Kwa kukosekana kwa sheria, au hata ushauri au pendekezo, ingekuwa ni kwa kila kutaniko kuamua kadiri ya uwezo wao mapenzi ya Bwana katika kila hali.

Idadi ya Wazee

Idadi ya wazee haijawekewa kikomo katika Maandiko; lakini, kwa busara, mengi yangeegemea ukubwa wa *Kanisa*, pamoja na idadi ya wale walioko tayari—wenye sifa zinazostahili, n.k. (Hakuna anayepaswa *kudhaniwa* kuwa ni muumini na amejitolea kikamilifu; kwa neno na kitendo anapaswa kuwa ametoa ushahidi usio na shaka wa imani na kujitolea kwake muda mrefu kabla ya kuchaguliwa kuwa Mzee.) Tunapendelea kuwa na

---

*Mahali pa mwanamke katika Kanisa linajadiliwa katika Sura ya v.

wengi iwezekanavyo wenye sifa zilizotajwa, na kugawana huduma miongoni mwao. Ikiwa shauku inayofaa itawachochea, aina fulani ya kazi ya kimisionari au ya kiinjilisti itawadai baadhi yao, au sehemu ya muda wa wengi hivi karibuni. Kila *Kanisa* linapaswa hivyo kuwa semina ya teolojia ambako walimu wenye ufanisi wangeendelea kutoka kwenda katika nyanja pana zaidi za huduma. Mzee anayedhihirisha wivu kwa wengine na tamaa ya kuwazuia kutumika anapaswa kuonekana kuwa hastahili kuendelea; hata hivyo, hakuna mtu asiye na uwezo au mgeni anayepaswa kuchaguliwa—ili kuridhisha ubatili wake. Kanisa, kama wanachama wa mwili wa Kristo, lazima lipige kura kama linavyoamini Kichwa kingetaka lipige.

Labda tahadhari inapaswa kutolewa dhidi ya kumchagua Mzee pale ambapo hakuna anayepatikana mwenye uwezo kwa huduma, chini ya sifa zilizowekwa na mitume—ni bora zaidi kutokuwa na wazee kuliko kuwa na wale wasiofaa. Kwa sasa, hadi ndugu atakapopatikana mwenye uwezo kwa huduma, mikutano iwe ya kawaida, na Biblia iwe kitabu cha msingi, na Ndugu Russell akiwakilishwa kama mwalimu katika *Masomo* na Mnara—Mzee wako uliyechagua, ikiwa unapendelea hivyo.

Nani Anaweza Kuchagua Wazee na Vipi?

Ni *Eklesia* pekee (mwili—wa kiume na wa kike), Viumbe Wapya, ndio wachaguzi au wapiga kura. "Familia ya imani" kwa ujumla, *waumini ambao hawajajitolea*, hawana chochote cha kufanya na uchaguzi kama huo; kwa sababu kinachotafutwa ni chaguo la Bwana, kupitia "mwili" wake, unaomiliki Roho wake. Wote wa mwili uliojitolea wanapaswa kupiga kura, na yeyote kati yao anaweza kupendekeza majina katika mkutano mkuu ulioitishwa kwa madhumuni hayo—inapendekezwa wiki moja kabla ya upigaji kura, ili kutoa muda wa kufikiria.

Wengine wamesisitiza kwamba upigaji kura uwe kwa karatasi za kupigia kura, ili kila mtu awe huru zaidi kueleza chaguo lake halisi. Tunajibu kwamba faida yoyote iliyopo katika hili inafutwa na hasara: yaani, kupotea kwa nidhamu na ujenzi wa tabia unaofanywa na njia ya kitume ya

"kutoa mkono." Kila mmoja anapaswa kujifunza kuwa mkweli na mnyoofu, lakini, wakati huo huo, mwenye upendo na mpole. Kumbukwe kwamba, kura ni chaguo la Bwana—lililoonyeshwa na wanachama wa mwili wake kadiri ya uwezo wao wa kulitambua. Hakuna anayeruhusiwa kukwepa wajibu huu, wala kumpendelea mmoja kuliko mwengine isipokuwa anapoamini kwamba ana, na anaonyesha, nia ya Bwana.

Wingi Sio wa Kutosha

Katika mambo ya kidunia, sauti ya wengi tu ndiyo huamua; lakini ni wazi kwamba haipaswi kuwa hivyo katika *Kanisa* la Bwana, au mwili wake. Badala yake, kadiri iwezekanavyo, kanuni ya jopo la wazee inapaswa kutawala na uamuzi wa pamoja au kauli moja utafutwe. Ndugu anayepata kura za wengi tu katika upigaji kura huenda asingejisikia huru kukubali hilo kama "chaguo la Bwana," kama ambavyo kanisa lingekuwa. Mgombea mwingine anayeweza kupata uungwaji mkono wa wote, au karibu wote, anapaswa kutafutwa, kwa kura baada ya kura, wiki baada ya wiki, hadi apatikane au suala hilo liachwe; au wote wakubaliane kuhusu wawili au watatu au zaidi wanaoweza kuhudumu kwa zamu na hivyo kukidhi mawazo ya wote. Lakini ikiwa upendo mkuu kwa Bwana na Ukweli utashinda, pamoja na maombi ya mwongozo na nia ya kupendelea kila mmoja kwa heshima, pale vipaji vinapokuwa sawa, kwa kawaida itakuwa rahisi kuungana katika hukumu kuhusu mapenzi ya kimungu juu ya suala hilo. "Msiifanye neno lolote kwa ubishani wala kwa fahari ya bure." "Wajengeni umoja wa Roho katika fundo la amani." ***Flp. 2:3***; ***Efe. 4:3***

Agizo lile lile linapaswa kutawala kuhusu uteuzi wa wasaidizi wanaoitwa wadiakoni na wadiakoni wa kike, ambao sifa zao njema zinapaswa pia kuzingatiwa kama sifa ya kustahili. (Tazama ***1 Tim. 3:8-13***.) Hawa wanaweza kuteuliwa kwa huduma yoyote inayohitajika—na wanapaswa kuwa na sifa nyingi za uzee kadri iwezekanavyo, ikiwa ni pamoja na ustadi katika kufundisha, na neema za Roho.

Aina Mbalimbali za Utume

Kama ilivyoonekana tayari, wazee wanaweza kuwa na sifa maalum katika jambo moja au jingine—baadhi wakiwa bora katika kuhimiza,

wengine katika kufundisha, wengine katika unabii au hotuba, wengine kama wainjilisti, katika kuwavutia wasioamini, na wengine kama wachungaji wakisimamia kundi kwa jumla katika maslahi yake mbalimbali, ya ndani au ya jumla. Hotuba ya Mtume Paulo kwa Wazee wa *Eklesia* huko Efeso inatupa wigo wa jumla wa huduma ambayo kila mtu lazima aendane nayo na kutosheleza vipaji vyake kama msimamizi. Maneno yake yanastahili sana kufikiriwa kwa makini na kwa maombi na wote wanaokubali huduma ya Uzee katika sehemu yoyote ya kazi. Alisema: "Kwa hiyo, aweni waangalifu kwa nafsi zenu na kwa kundi lote, ambalo Roho Mtakatifu amewaweka kuwa *wasimamizi wake* [neno lililotafsiriwa vibaya mahali pengine kama 'wabishopi'] ili kulisha Kanisa [*Ecclesia*] la Mungu." (***Matendo 20:28***) Ah, ndio! wazee wanahitaji kwanza kabisa *kujilinda*, ili heshima ndogo ya cheo chao isiwafanye wajivunie na kuwa na kiburi cha ubwana, na ili wasijichukulie mamlaka na heshima zinazomilikiwa na Kichwa—Mchungaji Mkuu. Kuliwa kundi ni jukumu la Bwana; kama ilivyoandikwa, "Atalisha kundi lake kama mchungaji." (***Isaya 40:11***) Basi, mtu anapochaguliwa kuwa Mzee ni ili aweze kumwakilisha Mchungaji Mkuu—ili awe chombo au njia ambayo kupitia kwake Mchungaji Mkuu wa kundi anaweza kutuma kwa "nyama yake kwa wakati ufaao," "mambo mapya na ya kale."

Ole wao wachungaji [wale wanaolisha kondoo] wanaoharibu na kusambaza kondoo wa malisho yangu! asema Bwana. Kwa hiyo, hivi ndivyo asema Bwana Mungu wa Israeli juu ya wachungaji [wale wanaolisha kondoo] wanaolisha watu wangu: Mmesambaza kundi langu na kuwafukuza, wala hamjawatembelea; tazama, nitawatembelea ninyi kwa uovu wa matendo yenu, asema Bwana. Nitawaweka wachungaji juu yao watakao wachunga: na
hawatatiogopa tena wala hawavunjiki moyo." ***Yer. 23:1,2,4***

Kuweka Mikono kwa Wazee wa Kanisa

(1) "Usipuuze zawadi [rushwa] iliyoko ndani yako, ambayo ilikupewa kwa unabii [utabiri], kwa kuwekwa *mikono ya wazee* [wazee waliokusanyika]." ***1 Tim. 4:14***

(2) "Wale [wana-dia saba walioteuliwa na Kanisa] waliowaweka mbele ya mitume: na walipokuwa wameomba, *waliwaweka mikono yao juu yao*." ***Matendo 6:6***

(3) "Katika Kanisa [*Ecclesia*] lililokuwa Antiokia, . . . Roho Mtakatifu akasema, Niteni Barnaba na Sauli kwa ajili ya kazi niliowaweka

Nimewaita. Na walipokuwa wamefunga na kuomba na *kuwaweka mikono*, waliwatuma." ***Matendo 13:1-3***

(4) "Usimweke *mkono* mtu yeyote kwa haraka, wala usishiriki katika dhambi za watu wengine." ***1 Tim. 5:22***

(5) "Basi Paulo *alipowaweka mikono*, Roho Mtakatifu akawajilia; wakaanza kusema kwa ndimi, na kutabiri [kuhubiri]." ***Matendo 19:6***

(6) Basi *wawekee mikono yao*, nao wakapokea Roho Mtakatifu." ***Matendo 8:17-19***

(7) "Chochea kipaji cha Mungu kilichomo ndani yako kwa *kuwekewa mikono yangu*." ***2 Tim. 1:6***

Hivyo tunakusanya ushuhuda ulioongozwa kuhusu kuweka mikono katika *Eklesia* ya Uumbaji Mpya. Katika mistari mitatu ya mwisho (5,6,7) rejea ya utoaji wa "karama" zilizokuwa za kawaida katika Kanisa la awali inaonekana wazi. Hivyo basi, mikono ya Mitume iliwekwa juu ya waumini wote waliotakaswa na zawadi moja au zaidi zikafuata—"ndimi," n.k. "Kila mtu amepewa kipimo cha Roho ili afaidike."* Mistari minne ya kwanza (1,2,3,4) inaweza kuunganishwa pamoja kama mafundisho ya jumla moja; yaani, kama alama ya idhini au kuidhinishwa—lakini si kama ishara ya ruhusa au uidhinishaji.

(1) Timotheo, "mwana" wa Paulo aliyechaguliwa katika huduma, alikuwa tayari amebatizwa na alikuwa tayari amepokea zawadi ya Roho Mtakatifu kwa mikono ya Mtume Paulo (tazama 7) alipokwenda na Paulo Yerusalemu. (***Matendo 21:15-19***) Bila shaka, hapo na wakati huo "Yakobo na wazee wote," wazee wa kitume, wakitambua kujitolea kwa Timotheo na uhusiano wake wa karibu na Paulo, walimbariki kwa pamoja, wakimwekea mikono kama ishara ya kuidhinishwa; na maelezo hayo yanaashiria kwamba walifanya hivi, si kwa mujibu wa desturi ya kawaida wala kwa wenzake wote wa Paulo, bali "kwa unabii"—ikionyesha kwamba waliongozwa kufanya hivyo kwa utabiri fulani kutoka kwa, au maagizo kutoka kwa, Bwana.

(2) Wahudumu hawa hawakutumiwa, wala kupewa mamlaka ya kuhubiri, kwa kuwekewa mikono na mitume, kwa sababu hawakuchaguliwa kuwa wahubiri, bali kuhudumia meza; na, hata hivyo, tayari walikuwa, kwa njia ya upako wao wa

---

*Tazama Juzuu V, Sura viii.

[F285]
Roho Mtakatifu, walikuwa na mamlaka kamili ya kuhubiri kulingana na vipaji na fursa zao. Na bila kutajwa kwa leseni, au ruhusa, au uteuzi mwingine kutoka kwa yeyote, tunamkuta Stefano, mmoja wa makadinali hawa, akihubiri kwa shauku kubwa kiasi kwamba yeye alikuwa wa kwanza baada ya Bwana kutia muhuri ushuhuda wake kwa damu yake. Uwekaji huu wa mikono kwa wazi ulimaanisha tu idhini na baraka ya kitume.

(3) Kuwekewa mikono kwa Paulo na Barnaba hakungeweza kuwa ruhusa ya kuhubiri; kwa maana walikuwa tayari wametambuliwa kama wazee na walikuwa wamefundisha katika Kanisa la Antiokia kwa zaidi ya mwaka mmoja. Zaidi ya hayo, wote wawili walikuwa wamehudumu kwa kuhubiri kwingineko, hapo awali. (Linganisha ***Matendo 9:20-29; 11:26***.) Kuwekwa mikono huku kulimaanisha tu *kuidhinishwa kwa kazi ya kimisionari* iliyokuwa karibu kufanywa na Paulo na Barnaba—kwamba *Kanisa* la Antiokia liliungana nao katika utume na pengine likagharamia gharama zao.

(4) Hapa Mtume anadokeza kwamba kuweka mikono ya Timotheo juu ya mfanyakazi mwenzake katika shamba la mizabibu kungemaanisha idhini yake, au uungaji mkono wake: ili kwamba ikiwa yule mtu angefanya vibaya kwa namna yoyote, Timotheo angehusika katika lawama zake. Ilimbidi, kadiri iwezekanavyo, ahakikishe kwamba hakutumia ushawishi wake kumtambulisha mtu ambaye angefanya madhara kwa kondoo wa Bwana, kimatendo au kidhana.

Hakuna hatari inayopaswa kuchukuliwa; tahadhari inapaswa kuchukuliwa iwe ni katika kutoa barua ya mapendekezo au uidhinishaji wa hadharani kwa njia ya baraka za hadharani. Ushauri huo huo bado ni mwafaka kwa watu wote wa Bwana kulingana na kiwango cha ushawishi wao. Hata hivyo, hakuna chochote katika haya kinachodokeza kwamba yeyote alitegemea idhini ya Timotheo kabla ya kuwa na haki ya kuhubiri: haki hiyo, kulingana na uwezo, ikitolewa na Bwana kwa wote wanaopokea Roho Mtakatifu wa upako.

Uhudumu Unaolipwa?

Kawaida ya huduma ya kulipwa, ambayo sasa ni ya kawaida sana na inachukuliwa na wengi kuwa haiwezi kuepukika na ni muhimu sana, haikuwa desturi ya Kanisa la awali. Bwana wetu na wale kumi na wawili aliowachagua hawakuwa, kadiri tunavyoweza kuhukumu kutokana na maandiko yaliyoongozwa na Roho

rekodi, maskini—isipokuwa, labda, Yakobo na Yohana na Mathayo. Wakiwa wamezoea kutoa kwa hiari kwa Walawi, Wayahudi waliieneza desturi hii kwa kila jambo la kidini lililowavutia kama likitoka kwa Mungu. Wanafunzi walikuwa na mweka hazina mkuu, Yuda (***Yohana 12:6; 13:29***), na ni wazi hawakukosa kamwe; ingawa pia ni wazi kwamba hawakuwahi *kuomba michango*. Hakuna dalili ya aina hiyo inayodokezwa hata kidogo katika maandishi ya maneno ya Bwana wetu. Yeye aliweka imani katika utunzaji wa Baba, na wanawake fulani wenye heshima walimtumikia yeye (na wenzake) kutoka kwa wingi wao. Tazama ***Mathayo 27:55,56***; ***Luka 8:2,3***.

Kama mahubiri na mafumbo ya Bwana wetu yangejawa na maombi ya pesa, yangeharibu uhai wake. Hakuna kinachotuvutia zaidi kuliko wema dhahiri wa Bwana na wote aliowachagua maalum, Yuda pekee akiwa tofauti, na tamaa yake ilimsababishia kuanguka. (***Yohana 12:5,6***) Upendo wa pesa na maonyesho na mfumo wa kuombaomba wa Babeli leo unapingana sana na ushawishi wake wenye nguvu; na kutokuwepo kwa roho hii miongoni mwa waaminifu wa Bwana sasa, kama ilivyokuwa katika ujio wa kwanza, kunazungumza mengi kwa upande wao kwa wale wanaowachunguza kama barua hai, wasiothamini vya kutosha mafundisho yao. Kwa njia ya ajabu sana Bwana amehudumia kazi yake ya "mavuno" hadi sasa bila ombi hata moja la pesa kufanywa; na tunaamini haitakuwa vinginevyo kamwe, tukiamini kuwa huu ndio mapenzi ya Bwana.

Wale wenye tamaa ya anasa na utajiri wa ulimwengu huu wazitafute katika nyanja za biashara au katika taaluma zenye faida kubwa; lakini asiye na mtu yeyote awe watumishi wa Injili ya Kristo kwa nia nyingine yoyote isipokuwa upendo kwa Mungu na kwa Ukweli wake na kwa ndugu zake: upendo ambao utafurahi kujitoa kwa kujinyima raha, utajiri na heshima ya watu—si kwa kulazimishwa, bali kwa hiari. Lakini ole! Ukristo wa majina umekua mkubwa na wa kidunia, na watumishi wake wanaheshimiwa kwa vyeo vya Mheshimiwa, Mheshimiwa Sana, Mheshimiwa Mkuu na Daktari wa Theolojia; na pamoja na heshima na vyeo hivi huja mishahara—si kulingana na mahitaji ya mhudumu, bali kwa msingi wa kibiashara wa uwezo wake wa kuvutia makutaniko makubwa na

[F287]

watu matajiri. Matokeo yake ya kawaida yamefuata—"Makuhani wake hufundisha kwa ajili ya malipo na manabii wake hutabiri kwa pesa: lakini bado watategemea Bwana na kusema, Je! Bwana hayupo miongoni mwetu? Hakuna mabaya yatakayotukumba." "Walinzi wake ni vipofu: wote ni wapumbavu, wote ni mbwa wasioweza kuwala, wakiota ndoto au kuzungumza usingizini; wavivu, wapenda usingizi [faraja]. Naam, ni mbwa wenye tamaa wasio na kutosheka; na ni wachungaji wasio na uelewa: wote wanatafuta maslahi yao wenyewe, kila mmoja kwa faida yake kutoka upande wake [madhehebu]. "Watajiandalia walimu wanaopenda kusifiwa; na masikio yao yatageuka kutoka kwa Ukweli na watageukia ngano za uongo." ***Isa. 56:10,11***; ***Mika 3:11***; ***Flp. 3:2***;
2 Tim. 4:3,4

Wengine wanaweza kutoa hoja kwamba pande zote mbili za kupita kiasi zinapaswa kuepukwa—mishahara mikubwa na kutolipwa kabisa—na wanaweza kukumbuka maneno ya Bwana, "Mfanyakazi anastahili mshahara wake;" na maneno ya Mtume, "Tukipanda kwenu mambo ya kiroho, je, ni jambo kubwa tukivuna mambo yenu ya kimwili?" Hata hivyo, ni lazima tukumbuke kwamba hata kauli hizi zenye nguvu zaidi za Maandiko hazirejelei kwa mishahara ya kifalme, bali kwa mahitaji ya msingi tu. Hili Mtume analielezea kwa nukuu, "Msimfunze punda anayeponda nafaka." Ng'ombe alipaswa kuwa huru kujitosheleza mahitaji yake, lakini si zaidi ya hapo. Mtume ametupa ufunguo wa huduma yake yenye mafanikio, akisema: "Sitakuwa mzigo kwenu; maana sitafuti vitu vyenu, bali ninyi.... Nami kwa furaha nitatoa na kujitoa kwa ajili yenu; ingawa ninapowapenda zaidi, mimi sipendwi sana." ***2 Wakorintho 12:14,15***

Kufuata nyayo za Yesu hakutatuongoza katika mwelekeo wa mishahara: wala nyayo za mtume wake mkuu, Paulo. Huyu wa mwisho, baada ya kuonyesha kwamba kuomba malipo ya kidunia kwa huduma za kiroho hakungekiuka haki kwa namna yoyote, anatueleza kuhusu mwenendo wake mwenyewe katika suala hili kwa maneno haya:

"Sikutamani fedha wala dhahabu wala mavazi ya mtu yeyote. Ndiyo, ninyi wenyewe mnafahamu kwamba mikono hii [yangangu] imenihudumia katika mahitaji yangu, na

kwa wale waliokuwa pamoja nami. Nimewaonyesha yote, jinsi kwamba mfanyakazi kwa bidii hivi anapaswa kuwasaidia dhaifu, na kuzikumbuka maneno ya Bwana wetu Yesu, jinsi alivyosema, Ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea." ***Matendo 20:33-35***

"Hatujatumia haki hii [juu yenu ya kutoa mambo ya kidunia kwa kubadilishana na ya kiroho]: bali huvumilia yote, ili tusije tukawa kikwazo kwa injili ya Kristo." (***1 Kor. 9:12***) *"Nilipokuwa pamoja nanyi, na nilipokuwa na mahitaji, sikuwatesa ninyi; maana ndugu waliokuja kutoka Makedonia [kwa hiari] walinijazia mahitaji yangu."* ***2 Kor. 11:9***

Uhuru wetu ni uleule kama uliokuwa wa mitume katika mambo haya; na uaminifu kwa ajili unapaswa kutuongoza kufuata nyayo zao katika hili kama katika mambo yote. Bwana, mitume, na washirika wao, waliosafiri na kujitolea muda wao wote kwa huduma ya kweli, walipokea michango ya hiari kutoka kwa ndugu ili kukidhi matumizi yao; na, kama ilivyotajwa tayari, kitendo cha kuweka mikono kwa Kanisa la Antiokia juu ya Paulo na Barnaba, walipokuwa karibu kuanza ziara yao ya kwanza ya kimisionari, kinaonekana kulimaanisha kwamba Kanisa lilichukua jukumu la gharama zao, na hivyo kushiriki ipasavyo katika kazi yao.

Hakuna dokezo lolote, la moja kwa moja au la kinyume chake, kwamba wazee waliotumikia Kanisa nyumbani walipokea mshahara au pesa za matumizi; na tunaamini kwamba kwa ujumla itakuwa na faida kwa kila Kanisa la mtaa kutumia huduma za hiari za washiriki wake wenyewe—wachache au wengi, wakubwa au wadogo. Njia hii ya Kimaandiko ni yenye afya kiroho: ina mwelekeo wa kuwahamasisha wanachama wote mbalimbali kutumia vipaji vyao vya kiroho, na huwafanya wote kumtazama zaidi Bwana kama Mchungaji wa kweli, kuliko inavyofanya njia ya kuajiri. Kadiri idadi ya walimu wenye sifa inavyoongezeka, na mfano wa Kanisa la Antiokia uigwe—na wengine watumwe kama wamisionari, wasambazaji wa Biblia, waumini wasafiri, n.k.

Hata hivyo, ikiwa kutaniko lolote linaona kwamba uwanja wake wa utumishi ni mpana na kwamba ndugu angeweza kutoa muda wake wote kwa faida ya kulihudumia na

kazi ya uinjilisti, na ikiwa *kwa hiari* wanampa pesa za kutosha kwa matumizi yake, hatujui andiko lolote linalozizuia kupokelewa. Lakini Wazee wote wanaohudumu na *Kutaniko* linalounga mkono wanapaswa kuhakikisha kuwa kiasi kinachotolewa si zaidi ya *gharama za maisha zinazofaa* kwa mtumishi na wale wanaomtegemea kihalali. Na wote wawili wanapaswa pia kuhakikisha kuwa wanachama *wote* wa *Kutaniko* wanashughulishwa, na hasa wale wenye sifa za uzee; la sivyo, roho ya Babeli, ya ukanisia, bila shaka itakuzaa.

Nidhamu katika Eklesia
—*Mathayo 18:*15-18—

Uendeshaji wa nidhamu si jukumu la wazee pekee, bali la Kanisa zima. Iwapo mtu anaonekana kuwa amekosea au ana dhambi, kosa lake linafaa kuonyeshwa kwa yule aliyekosea na yule aliyeathiriwa na kosa lake tu, au na mwshiriki aliyeitambua kosa hilo kwanza. Iwapo yule aliyeonywa atashindwa kujitetea, na *ataendelea* katika kosa au dhambi hiyo, basi ndugu wawili au watatu wasio na upendeleo wa awali waliombwe kusikiliza suala hilo na kuwapa ushauri wahusika. (Huenda wakiwa wazee au la, lakini cheo chao cha uzee hakiongezi nguvu wala mamlaka katika kesi hiyo isipokuwa kama hukumu yao itakuwa na busara zaidi na ushawishi wao uwe na nguvu zaidi.) Ikiwa kamati hii itaamua kwa kauli moja kuunga mkono upande wowote, mwingine anapaswa kukubali na suala liwe limeisha kabisa
—marekebisho, au fidia, yakifanywa haraka iwezekanavyo. Ikiwa yeyote kati ya walioanza mzozo bado anaendelea na mkondo usio sahihi, yule aliyetoa shutuma ya awali au mmoja wa wale walioitwa kwenye kamati au, ikiwezekana zaidi, wote hawa pamoja, basi (lakini si kabla ya hapo) *wanaweza* kutumia haki yao ya kuileta suala hilo mbele ya *Eklesia*, yaani, kanisa. Hivyo basi, ni wazi kwamba Wazee hawakuwa mahakimu wa washiriki kwa namna yoyote—kusikiliza na hukumu viliachwa kwa kutaniko la eneo husika, au Kanisa.

Baada ya hatua mbili za awali (zilizotajwa hapo juu) kuchukuliwa, na ukweli wa mambo kuthibitishwa kwa wazee, ingekuwa

itakuwa ni wajibu wao kuitisha mkutano mkuu wa *Ecclesia*, au mwili mtakatifu, kama mahakama—kusikiliza kesi hiyo kwa undani wake wote, na kwa jina na heshima ya Kichwa chake kutoa uamuzi. Na suala hilo linapaswa kuwa wazi kabisa, na mtu anayehukumiwa anapaswa kupewa haki kwa ukarimu, kiasi kwamba uamuzi utakuwa wa kauli moja, au karibu hivyo. Hivyo basi amani na umoja wa mwili (*Ecclesia*) utahifadhiwa. Tubu inawezekana hata hadi wakati wa hukumu ya Kanisa. Bali, kupata toba na marekebisho ndiyo lengo hasa la kila hatua ya taratibu hizi—kumrudisha mkosaji; *adhabu* yake si lengo kabisa. Adhabu si yetu bali ni ya Mungu: "Mimi ndiye wa kulipiza kisasi; mimi nitalipiza, asema Bwana." (***Warumi 12:19***) Mkosefu akitubu katika hatua yoyote ya mashitaka haya, inapaswa kuwa sababu ya shukrani na furaha kwa wote wenye Roho wa Bwana, na si wengine, ambao ndio wanachama wa mwili wake. ***Warumi 8:9***

Hakika, hata kama mkosaji atakataa kusikia (kutii) uamuzi wa Kanisa zima, haipaswi kutolewa adhabu yoyote, wala kujaribiwa kufanya hivyo. Basi nini? Ni Kanisa tu linapaswa kumwondolea ushirika wake na ishara zote au dhihirisho lolote la undugu. Kuanzia wakati huo, mkosaji huyo atashughulikiwa "*kama* mtu wa kigeni na mtoza ushuru." ***Mathayo 18:17***

Wakati wowote katika taratibu hizi, makosa au mapungufu ya mkosaji hayapaswi kufanywa kuwa mali ya umma—kumtia aibu yeye na Kanisa, na Bwana, Kichwa cha Kanisa. Wala hapaswi kuzungumziwa vibaya hata baada ya kutengwa; kama vile tusivyopaswa kuwakemea, au kuwatukana, watu wasioamini na watoza ushuru, bali tunapaswa "kutomwonea mtu ubaya" na "kuwafanyia wema watu wote." (***Tito 3:2***; ***Gal. 6:10***) Upendo ndilo sifa linalosisitiza utiifu kamili kwa masharti haya mawili ya mwisho kwa "watu wote": bali upendo utasisitiza zaidi kwamba "ndugu," mwanafamilia mwenzake katika *Eklesia*, mwili wa Kristo, si tu asijeruhiwe na kauli za uongo au zilizopotoshwa, bali pia, udhaifu wake au makosa yake au dhambi zake zifunikwe kwa uangalifu, si tu kutoka kwa ulimwengu usio na huruma tu, bali pia kutoka kwa "nyumba ya

imani" na hata kutoka kwa Kanisa—hadi hatua ya mwisho ya "kuiambia Kanisa" itakapoonekana kuwa ya lazima kabisa. Katika kila hatua, roho ya upendo itatumai kwamba aliyefanya kosa ana dhana potofu fulani, na itakuwa ikisali kwa hekima na neema ili kumgeuza mwenye dhambi kutoka kwa kosa la njia yake na hivyo (pengine) kuokoa roho kutoka kwa mauti. ***Yakobo 5:20***

Lo, kwamba Roho Mtakatifu, roho ya upendo, akae katika kila mwanachama wa Eklesia kwa wingi kiasi kwamba ingesababisha maumivu kusikia hadithi ya kumchafua mtu yeyote, na hasa mwanachama mwenzake! Hii ingeondoa mara moja nusu ya mivutano, au zaidi. Wala kufuata utaratibu uliotajwa hapo juu, uliofafanuliwa na Bwana wetu, kusingesababisha kesi *nyingi* za kanisa: badala yake, huku kuondoa chanzo cha chuki, kungepanda mizizi heshima kwa hukumu ya Kanisa kama hukumu ya Bwana, na sauti ya Kanisa ingesikilizwa na kutendewa ipasavyo. Zaidi ya hayo, utaratibu na upendo vikishinda hivi, tunaweza kuwa na uhakika kwamba kila mmoja atatafuta kadiri iwezekanavyo "kujali shughuli zake mwenyewe" na hatajaribu kumkemea ndugu yake au kumwongoza, au kuleta suala hilo mbele ya kamati au Kanisa, isipokuwa suala hilo liwe la umuhimu fulani linayomhusu yeye mwenyewe au Kanisa au Ukweli.

Bila shaka, matatizo mengi ya Kanisa (na pia matatizo ya jamii na familia) hutokana si na nia ya kuonea, wala hata kutokana na kosa lililotendwa bila kukusudia, bali hutokana na kutoelewana na, angalau, tafsiri potofu za nusu ya nia au motisha. Ulimi ndio mchochezi mkuu wa matatizo; na kwa hivyo, ni sehemu ya roho ya akili timamu kuweka mlinzi midomoni na pia moyoni, ambako hutoka mawazo yasiyo ya ukarimu ambayo, midomo ikiyaeleza, huwasha tamaa mbaya na mara nyingi huumiza wengi. Uumbaji Mpya—kanisa—lina maagizo makali kutoka kwa Bwana na Kichwa chao kuhusu mada hii muhimu. Roho yake ya upendo inapaswa kuwajaa wanapoenda *peke yao*, kwa faragha, kwa mtu aliyeudhiwa bila kushauriana au kuzungumza na mtu yeyote kwanza. Hawendi kumfanya *aone aibu kwa matendo yake*, wala kumkemea au vinginevyo

kuadhibu, lakini ili kuhakikisha kusitishwa kwa kosa na, ikiwezekana, fidia kwa madhara yaliyopatikana tayari. Kuwambia wengine kuhusu kosa hilo, mwanzoni au baadaye, ni kitendo kisicho cha huruma, kisicho na upendo
—kinyume na Neno na Roho ya Kichwa chetu. Hata *kushauriana* haipaswi kufanywa: tunayo *ushauri* wa Bwana na tunapaswa kuufuata. Ikiwa ni kisa cha kipekee, wazee wenye hekima zaidi wanapaswa kuulizwa ushauri kwa njia ya kisa cha dhana, ili kutofunua tatizo halisi na mhalifu.

Isipokuwa tatizo ni kubwa, suala linapaswa kusimama kwenye ombi la kibinafsi kwa aliyekosea, iwe anasikia au anakataa kusikiliza—kukubali. Lakini ikiwa hatua ya pili itahitajika, haipaswi kutolewa maelezo yoyote kuhusu tatizo kwa wale walioombwa kushiriki hadi wote wakusanyike mbele ya mlalamikaji na mdaiwa. Hivyo basi, uvumi utaepukwa na kamati ya ndugu itakuja kwenye kesi bila upendeleo na itakuwa na uwezo mkubwa zaidi wa kuwashauri pande zote mbili kwa hekima; kwani tatizo linaweza kuwa kwa pande zote mbili, au, inawezekana, kuwa upande wa mlalamikaji pekee. Vyovyote iwavyo, mshtakiwa atavutiwa na matibabu ya haki kama hayo na atakuwa na uwezekano mkubwa zaidi wa kukubali ushauri wa washauri hao ikiwa pia ataona kuwa njia yake si sahihi. Lakini iwe yule anayechukuliwa na kamati kuwa amekosea atakubali au la, suala zima bado ni la faragha kabisa, na hakuna hata neno moja linapaswa kutajwa kwa mtu yeyote hadi, ikionekana kuwa ni muhimu vya kutosha, liliwasilishwa mbele ya Kanisa, na kuamuliwa kikamilifu. Kisha kwa mara ya kwanza inakuwa mali ya pamoja ya watakatifu pekee, na kadiri wanavyokuwa *watakatifu* ndivyo watakavyotaka kutoongea zaidi ya inavyohitajika kwa mtu yeyote kuhusu udhaifu au dhambi za mtu mwingine.*

Katika kutekeleza matokeo ya mahakama ya Kanisa, jambo hilo liko kwa kila mtu binafsi; kwa hivyo, kila mmoja lazima atambue haki ya uamuzi kwa ajili yake mwenyewe. Adhabu ya kuondolewa katika ushirika imekusudiwa kuwa marekebisho katika haki, na ni kama Bwana alivyoamuru. Ni kwa ajili ya kulinda Kanisa, ili kuwatoa wale wanao

---

*Zaidi ya hayo tazama Sura ya ix—"Ndugu yako akikutenda dhambi."

kwa njia isiyo ya mpangilio, wasiofuata roho ya upendo. Haipaswi kuchukuliwa kama utengano wa kudumu, bali ni hadi yule aliyekosolewa atambue na kukiri kosa lake na kwa kadiri ya uwezo wake afanye fidia.

Mashtaka Dhidi ya Wazee

"Kwamba Mzee usipokee shutuma, isipokuwa kwa ushuhuda wa watu wawili au watatu." ***1 Tim. 5:19***, R.V.

Mtume katika kauli hii anatambua kanuni mbili.

(1) Kwamba Mzee tayari ameitambuliwa na mkutano kuwa na tabia njema na ya heshima, na kuwa mtu aliyejitolea kwa dhati kwa ajili ya Ukweli, na aliyejitolea kwa Mungu.

(2) Kwamba watu kama hao, kwa sababu ya umaarufu wao katika Kanisa, wangetambuliwa na Adui kama walengwa maalum wa mashambulizi yake—walengwa wa wivu, uovu, chuki na mizozo kwa upande wa wengine, kama Bwana wetu alivyoonya mapema —"Msishangae ulimwengu akikuchukia"; "mnajua kwamba ulinichukia kabla ya kuwachukia ninyi"; "Kama wamemwita Bwana wa nyumba Belzebubu, si zaidi watawaita wale wa nyumba yake!" (***Mathayo 10:25***; ***1 Yohana 3:13***; ***Yohana 15:18***) Kadiri ndugu anavyokuwa mwaminifu na mwenye uwezo zaidi, ndivyo anavyokuwa karibu zaidi na kufanana na Bwana wake, na ndivyo anavyofaa zaidi kuchaguliwa kuwa Mzee; na kadiri Mzee anavyokuwa mwaminifu zaidi, ndivyo ni hakika zaidi atakuwa na maadui—siyo Shetani na wajumbe wake pekee, bali pia wengi wote ambao Shetani anaweza kuwadanganya na kuwapotosha.

Sababu hizi zinapaswa kumlinda Mzee dhidi ya hukumu kwa neno la mtu mmoja tu, ikiwa maisha yake kwa ujumla yanaonekana kuwa na msimamo. Kuhusu usemi wa kusikia tu au uvumi, hayapaswi kuzingatiwa kabisa; kwa sababu hakuna mshirika wa kweli, anayefahamu utawala wa Bwana (***Mathayo 18:15***), angeeneza uvumi au kuwa na imani na neno la wale wanaopuuza maagizo ya Bwana. Ili kusikilizwa kabisa, washtaki lazima wajitangaze kuwa ni *mashahidi*. Na hata kama mashahidi wawili au zaidi wangewasilisha mashtaka, hakungekuwa na njia nyingine ya kusikiliza kesi isipokuwa ile iliyo tayari kufafanuliwa. Mtu yeyote anayemshtaki Mzee kwa kosa, baada ya mazungumzo ya ana kwa ana kushindikana, anapaswa kuchukua pamoja naye wengine wawili au watatu ambao hivyo watakuwa *mashahidi* wa ukaidi huo.

[F294]

Kisha suala hilo, likiwa bado halijarekebishwa, linaweza kuletwa na Timotheo au mtu mwingine mbele ya Kanisa, n.k.

Hakika, mashtaka haya mbele ya mashahidi wawili au watatu, ambayo ni sharti kwa wanachama wote, yanaacha nafasi ya dhana kwamba Mtume alikuwa anadai tu kwamba Mzee wa Kanisa anapaswa kuwa na kila haki na haki maalum iliyohakikishiwa kwa ndugu yeyote. Huenda wengine walikuwa na mtazamo kwamba kwa kuwa Mzee wa Kanisa lazima awe "anayeshuhudiwa vyema," si tu ndani ya Kanisa, bali hata nje yake, Mzee wa Kanisa anapaswa kushtakiwa kwa tuhuma ndogo kabisa, kwa sababu ya nafasi yake ya ushawishi. Lakini maneno ya Mtume yanathibitisha kwamba fursa za Mzee wa Kanisa lazima ziwe sawa na za wengine.

Suala hili la *mashahidi* linahitaji kuchongwa kwa kina katika akili za kila Kiumbe Mpya. Kile ambacho wengine hudai kujua na wanachosema kwa kashfa hakipaswi hata kusikilizwa—hakipaswi kupokelewa. Ikiwa wawili au watatu, wakifuata maelekezo ya Bwana, wanawasilisha mashtaka dhidi ya mtu yeyote—si kwa ubaguzi na kashfa bali kama walivyoelekezwa—mbele ya Kanisa, hawakubaliwi hata wakati huo; lakini wakati huo ndio utakuwa mwafaka kwa Kanisa *kusikiliza* suala hilo—kusikiliza pande zote mbili, wakiwa pamoja; na kisha kutoa uamuzi na nasaha ya kiungu, kwa maneno yaliyopangwa kumsaidia aliyekosea kurudi kwenye haki na si kumtupa gizani.

Miito ya Kuskia Misingi ya Neno la Mungu

Idadi kubwa ya watu hushuhudia kwamba walipokea *wito* kutoka kwa Bwana wa kuhubiri Injili; labda huongeza mara moja kwamba hawajawahi kujua kwa nini, au kwamba wanatambua hawana sifa maalum kwa huduma hiyo, au kwamba mazingira daima yameonekana kuwazuia kujibu wito huo. Kuwauliza kuhusu asili ya "wito" huo, kunaonyesha kuwa ulikuwa ni dhana tu au kubahatisha. Mwingine alihisi *kuguswa* wakati fulani katika maisha yake (labda kabla hata ya kuwa Mkristo) kwamba alipaswa kujitolea kwa Mungu na huduma yake, na dhana yake kuu ya huduma ya Mungu ilitokana

kutokana na uzoefu wake wa kanisa la jina tu, ulioakisiwa katika mhubiri ambaye huduma zake familia yake ilihudhuria. Mwingine alihisi hisia yake ya kutaka kupendwa ikimgusa, na akajiambia —Laiti ningeweza kuvaa suti ya kazi na kupokea heshima na vyeo na mshahara wa mhubiri—hata wa daraja la pili au la tatu. Ikiwa alikuwa na kujithamini sana pia, pengine alihisi kusukumwa zaidi kwamba kama vile mitume waliochaguliwa walivyokuwa "wanaume wasio na vipaji na wasio na elimu," ndivyo, pengine, Mungu alikuwa amemweka akilini kwa sababu ya ukosefu wake wa kipaji na elimu. Mungu amewabariki wengi kama hao, na pia kazi yake, kwa kutofungua njia ya tamaa zao, ambazo zilitafsiriwa kimakosa kuwa wito wake wa kuhubiri.

Kama ilivyoelezwa tayari, kila mwanachama wa Uumbaji Mpya ana *wito wa kuhubiri*; si kwa tamaa au mawazo yake, bali kwa Neno, ambalo linawaita wote wanaopokea neema ya Mungu wasipoteze fursa ya "*kuweka dhihirisho* la *sifa* zake yeye aliyetuita kutoka gizani na kutuingiza katika nuru yake ya ajabu." (***1 Petro 2:9***) Wito huu, kwa hiyo, unajumuisha wote waliozaliwa kwa roho ya Ukweli—wanaume na wanawake, watumwa na walio huru, matajiri na maskini, wenye elimu na wasio na elimu—wekundu, kahawia, manjano, njano na weupe. Ni agizo gani zaidi linalohitajika zaidi ya hili—"Amenitia wimbo mpya kinywani mwangu," yaani "wema na fadhili za Yehova"? ***Zab. 40:3; 107:43***

Ni kweli, Bwana *aliwachagua* na kuwaita kwa namna ya pekee mitume kumi na wawili kwa ajili ya kazi maalum; ni kweli pia kwamba amependekeza kwamba kadiri watu wake watakavyosikiliza maneno yake *atawaweka* "watu mbalimbali katika mwili" kama anavyopenda—wengine kwa huduma moja na wengine kwa nyingine, "kwa kila mtu kulingana na uwezo wake." (***Mathayo 25:15***) Lakini anatufunulia wazi kwamba wengi watajitahidi "kujiteua" kuwa waalimu; kwamba ni wajibu wa Kanisa kumtazama yeye daima kama Kichwa na Kiongozi wao wa kweli, na si kuwapendelea ndugu wenye tamaa za kibinafsi; kwamba kupuuzia wajibu huu kutamaanisha kupuuzia maneno yake; upungufu, kwa hiyo, wa upendo na utiifu; na bila shaka kutakuwa ni hasara ya kiroho kwa *Kanisa* kama hilo, na pia hasara kwa mwalimu aliyejiteua mwenyewe.

[F296]

Sheria ya Bwana juu ya mada hii imewekwa wazi kuwa —"Yeye ajinyenyekezaye atainuliwa; na yeye ajinuliaye atashushwa." (***Luka 14:11***) Kanisa linapaswa kufuata kanuni hii, akili hii ya Roho, katika mambo yote ambayo litatafuta kumjua na kumtii Bwana wake. Njia ya Bwana ni kumweka mbele tu yule ambaye shauku yake, uaminifu wake na uvumilivu wake katika kutenda mema vimejidhihirisha katika mambo madogo. "Awezaye kuaminika katika jambo dogo, awezaye pia katika kubwa." (***Luka 16:10***) "Umekuwa mwaminifu katika vitu vichache; nitakuweka juu ya vitu vingi." (***Mathayo 25:21,23***) Daima kuna nafasi nyingi chini kabisa ya ngazi ya heshima. Yeye yeyote atakayependa, hatahitaji kukosa kwa muda mrefu fursa za kumtumikia Bwana, Ukweli na ndugu kwa njia za unyenyekevu ambazo wenye roho za kiburi watazidharau na kuzipuuza, wakitafuta huduma yenye heshima zaidi machoni pa wanadamu. Wenyeaminifu watafurahia katika huduma yoyote, na kwao Bwana atafungua milango ya fursa pana zaidi na zaidi. Hivyo basi mapenzi yake, yakionyesha hekima inayotoka juu, yanapaswa kufuatwa kwa makini na kila mwili wa Uumbaji Mpya—hasa katika kura yake, katika kutoa mkono wake kama mwili wa mwili wa Kristo ili kuonyesha mapenzi ya Kichwa.

Ndugu anayejitafutia binafsi anapaswa kupuuzwa, hata kama ana uwezo mkubwa; na ndugu asiye na uwezo mkubwa lakini mnyenyekevu anapaswa kuchaguliwa kuwa Mzee. Kwa hivyo, ukosoaji mpole utakuwa na manufaa kwa wote—hata kama hakuna neno moja litakalotamkwa kuhusu sababu zinazoongoza. Na katika hali ya Mzee mwenye uwezo anayeonyesha dalili za roho ya udikteta, au anayependelea kujiona kuwa juu ya Kanisa na wa daraja tofauti, au anayeashiria kuwa ana haki ya kimungu ya kufundisha isiyotokana na Kanisa, itakuwa ni wema na pia wajibu kwa mtu kama huyo kumweka katika sehemu isiyo na umaarufu mkubwa wa huduma au kumwondoa kabisa kwenye huduma zote maalum kwa muda, hadi apokee nasaha hii ya upole na ajiokoe kutoka kwenye mtego wa Adui.

Wote wanapaswa kukumbuka kwamba, kama vipaji vingine, *tamaa ya mafanikio* ni muhimu katika Kanisa kama ilivyo katika ulimwengu; lakini kwamba katika

[F297]

Uumbaji Mpya, haipaswi kuwa tamaa ya ubinafsi ya kuwa kitu kikubwa na maarufu, bali tamaa ya upendo ya kumtumikia Bwana na watu wake, hata wanyenyekevu zaidi. Sote tunajua jinsi tamaa ilivyosababisha kuanguka kwa Shetani—kutoka kwa neema na utumishi wa Mungu hadi kwenye nafasi ya kuwa adui wa Muumba wake na mpinzani wa kanuni zake zote za haki. Vilevile, wote wanaofuata mkondo wake, wakisema, "Nitapanda juu ya nyota za Mungu [Nitajitenga juu ya wengine wa wana wa Mungu], Nitakuwa kama Aliye Juu Zaidi—[mtawala miongoni mwao, mnyang'anyi wa mamlaka ya kimungu bila uteuzi wa kimungu, na kinyume na kanuni ya kimungu]," bila shaka watapata kukataliwa na Mungu, na kutengwa kuliko kiasi kutoka kwa Bwana. Na ushawishi wa watu kama hao, kama ule wa Shetani, bila shaka ni hatari. Kama vile Shetani alivyo mwalimu asiye salama, ndivyo pia wote wenye tabia yake bila shaka wataongoza wengine gizani badala ya kwenye nuru; kwa sababu hawana msimamo unaofaa wa kupokea nuru na kutumika kama wajumbe wake kwa wengine.

Basi, wakati wowote, ndugu yeyote anapohisi kwa uhakika kwamba ameitwa kuhubiri katika jukumu fulani la umma, wakati hakuna mlango wa huduma uliomfunguliwa kwa njia iliyowekwa—ikiwa ana mwelekeo wa kujilazimisha kwa Kanisa, bila ombi lake la karibu la kauli moja—au ikiwa, akiwa amechaguliwa katika wadhifa wa kiongozi au Mzee, anatafuta kushikilia wadhifa huo na kuuchukulia kuwa ni haki yake, bila kura za kawaida za Kanisa mara kwa mara zinazokuwa zikiomba huduma yake iendelee, tunaweza kusema kwamba ndugu huyo hajazingatia staha za jambo hilo, au ana roho isiyo sahihi, ya kutafuta masilahi yake mwenyewe, ambayo haifai kwa huduma yoyote katika *Kanisa*. Katika tukio lolote, itakuwa ni hatua sahihi kufanya *mabadiliko* katika fursa ya kwanza inayofaa ya kufanya uchaguzi: na, kama ilivyopendekezwa tayari, Jumapili ya kwanza ya mwaka au ya robo mwaka itakuwa wakati mwafaka unaokumbukwa kwa urahisi.

"Waonyoeni Wale Wasio na Nidhamu"

"Tunawahimiza, ndugu zetu, waonyeni wasio na nidhamu, farijini wenye mioyo myepesi, waimbekeni wadhaifu, kuwa na subira kwa watu wote. Angalieni msiwe mtu anayemrudishia mwenzake uovu kwa uovu, bali daima kufuateni yaliyo mema, ninyi kwa ninyi na kwa watu wote." ***1 Wathes. 5:14,15***

[F298]

Hii ni himizo kwa wazee wa kanisa, bali kwa Kanisa zima, wakiwemo wazee wa kanisa. Inatambua ukweli kwamba ingawa Kanisa zima, kama Uumbaji Mpya wa Mungu, lina hadhi kamilifu mbele zake kama Viumbe Vipya katika Kristo Yesu, hata hivyo kila mmoja wao ana kasoro zake kulingana na mwili. Zaidi ya hayo, inaonyesha kile ambacho sote tunakitambua; yaani, kwamba kuna tofauti katika viwango na aina za kasoro zetu za kimwili; hivyo basi, kama vile kwa watoto wa familia ya kidunia ambapo tabia tofauti huhitaji malezi tofauti kutoka kwa wazazi, ndivyo zaidi katika familia ya Mungu kuna tofauti kubwa za tabia zinazohitaji kuzingatiwa maalum mmoja kwa mwenzake. Kuzingatia kasoro za wenzetu kwa mtazamo wa kukosoa kungekuwa ni kujidhuru sana, tukikuza katika mioyo yetu tabia ya kutafuta makosa, tukiwa macho kwa udhaifu na kasoro za wengine, na kwa uwiano, pengine, tukipendelea kupuuza dosari zetu wenyewe. Ukosoaji wa aina hiyo haufanani kabisa na roho na kusudi la mawasiliano ya Mtume.

Hawa ndio wanaoongozwa na Roho ya kweli, Roho ya utakatifu, Roho ya unyenyekevu, na Roho ya upendo. Wale wanaokua katika neema za Roho, watakuwa na hofu na watakosoa hasa kasoro zao wenyewe; wakati upendo wao kwa wengine utawaongoza kuwapatia visingizio vingi vya kiakili na kuwavumilia kadri iwezekanavyo. Lakini ingawa roho hii ya upendo inasamehe ipasavyo makosa na udhaifu wa ndugu, ni lazima iwe macho, hata hivyo, kuwafanyia mema—siyo kwa mabishano, ugomvi, mizozo, lawama, kuutafuta ubaya na kashfa, bali kwa namna ambayo Kanuni ya Dhahabu ingeidhinisha. Kwa upole, unyenyekevu, uvumilivu na subira, itatafuta kuweka nafasi kwa udhaifu wa kila mmoja, na wakati huo huo kuwasaidiana kuutoka humo, kila mmoja akikumbuka udhaifu wake wa aina fulani.

Wasiotii hawapaswi kufarijika, kuungwa mkono wala kuhamasishwa katika njia yao isiyo sahihi; bali kwa wema na upendo wanapaswa kuonywa kwamba Mungu ni Mungu wa mpangilio; na kwamba

[F299]

kadiri tunavyotaka kukua katika mfano wake na neema yake, ni lazima tuzingatie kanuni za mpangilio. Wanapaswa kuonywa kwamba hakuna kitu kilicho mbali zaidi na mpangilio wa kimungu kuliko fujo; na kwamba kama hata watu wa ulimwengu wanatambua kanuni kwamba aina mbaya zaidi ya serikali inayoweza kufikirika ni bora kuliko fujo, basi ndivyo zaidi watu wa Mungu, ambao wamepokea roho ya akili timamu, Roho Mtakatifu, wanapaswa kutambua kanuni hii ileile katika Kanisa; na Mtume anatuhimiza kujisalimisha sisi kwa sisi, kwa ajili ya maslahi ya jumla ya kazi ya Bwana. Kama sote tungekuwa wakamilifu, na hukumu yetu ya mapenzi ya Bwana kuwa kamilifu, sote tungefikiri sawa kabisa—usingekuwa na uhitaji maalum wa kutawiana; lakini kwa kuwa hukumu zetu zinatofautiana, ni lazima kila mmoja amzingatie mwenzake na mtazamo wake wa uchunguzi na hukumu, na kila mmoja atafute kujinyima kitu kwa ajili ya amani ya jumla—ndiyo, kujinyima kila kitu ili kudumisha umoja wa Roho katika vifungo vya amani katika mwili wa Kristo, isipokuwa pale ambapo kanuni ingekiukwa kwa tendo kama hilo.

Huenda wasio na mpangilio hawana lawama kabisa kwa hali yao. Watu wengi huzaliwa bila mpangilio na huwa na mwelekeo wa kuwa hivyo katika mavazi yao na katika mambo yao yote maishani. Kwa hiyo, ukosefu wa mpangilio ni sehemu ya udhaifu wao, ambao unapaswa kuangaliwa kwa huruma na wema, lakini, hata hivyo, haupaswi kuruhusiwa kuudhuru Kanisa la Mungu, kuzuia utendaji wake, au kuzuia ushirikiano wake katika kujifunza na kuhudumia Ukweli. Si mapenzi ya Mungu kwamba watu wake wawe na upole ambao ungekuwa udhaifu katika kushughulika na watu wasio na mpangilio. Kwa upole, kwa upendo, lakini kwa uthabiti, waonyeshwe kwamba, kama vile mpangilio ulivyo sheria ya kwanza ya mbinguni, vivyo hivyo lazima uthaminiwe sana miongoni mwa wale wenye nia za kimbinguni; na kwamba itakuwa dhambi kwa mkutano kuruhusu mmoja au wawili au zaidi wa wanachama wake kukiuka kanuni za kimungu, kama zilivyoelezwa katika Neno la Mungu na kama zinavyoeleweka kwa jumla na mkutano ambao yeye anahusishwa nao.

[F300]

Kukemea Sio Agizo la Kawaida

Hata hivyo, itakuwa kosa kubwa kudhani kwamba Mtume, alipozungumza kwa lugha hii ya jumla na Kanisa, alimaanisha kwamba kila mtu wa Kanisa alipaswa kutoa onyo kama hilo. Kutoa onyo kwa busara, kwa njia ya kusaidia, ni jambo nyeti sana, na ni watu wachache sana wenye kipaji cha kufanya hivyo. Uteuzi wa wazee kwa upande wa makanisa unaeleweka kumaanisha uteuzi wa wale miongoni mwao walio na kiwango kikubwa zaidi cha ukuaji wa kiroho, pamoja na sifa za asili, ili kuwafanya kuwa wawakilishi wa mkutano, si tu kwa upande wa kuongoza mikutano, n.k., bali pia kwa upande wa kudumisha utaratibu katika mikutano na kuwaonya wasumbufu kwa busara, wema, na kwa uthabiti. Kwamba hili ndilo wazo la Mtume linaonyeshwa waziwazi katika mistari miwili iliyotangulia, ambapo anasema:

> ***T****unawaomba, ndugu, mwatambue wale wanaofanya kazi miongoni mwenu, na waliowekwa juu yenu na Bwana, na kuwaonya; na mwatendee heshima kubwa kwa upendo kwa ajili ya kazi zao. Na muwe na amani miongoni mwenu.*

Ikiwa hekima ya kimungu imetafutwa ipasavyo na kutumika ipasavyo katika uteuzi wa wazee wa mkutano, inafuatia kwamba wale waliochaguliwa hivyo walithaminiwa sana; na kwa kuwa wanaoanza hawakupaswa kuchaguliwa, inafuatia kwamba hawa walithaminiwa na kuchaguliwa kwa ajili ya kazi zao, kwa sababu ndugu walitambua kwamba walikuwa na kipimo kikubwa cha roho mtakatifu wa upendo na hekima na upole, pamoja na vipaji fulani vya asili na sifa za kazi hii. "Kuwa na amani miongoni mwenu," kama vile Mtume anavyosihi, kungemaanisha kwamba, baada ya kuwachagua wazee hawa kuwa wawakilishi wa mkutano, mwili kwa ujumla *ungetegemea wao kutekeleza huduma waliyochaguliwa*, na haungejaribu kila mmoja kujichukulia jukumu la kuwa mkosoaji, au mwonjeshi, n.k. Kwa kweli, kama tulivyoona tayari, watu wa Bwana hawapaswi kuhukumu kila mmoja binafsi; na ni mkutano mzima pekee unaoweza kumwondoa mmoja wao kutoka kwa ushirika na haki za mkutano. Na hili, kama tulivyoona, linaweza kufanyika tu baada ya hatua mbalimbali za faragha kuchukuliwa—baada ya

[F301]
Juhudi zote za kuleta mageuzi zimekuwa hazijafaulu, na maslahi ya Kanisa kwa ujumla yanatishiwa vibaya na mwenendo mbaya wa mhalifu. Lakini katika maandishi tuliyonayo, Mtume anahimiza kwamba mkutano ujue—yaani, utambue, uangalie—wale waliowachagua kuwa wawakilishi wao, na kuwatarajia kulinda maslahi ya Kanisa, na kuwaonya wasio na nidhamu, hadi pale mambo yatakapokuwa makubwa vya kutosha kuwafikisha mbele ya Kanisa kama mahakama.

Kukemea Hadharani ni Kwa Adimu

Ukasia huu, katika hali fulani, unaweza kuhitaji kufanywa hadharani mbele ya mkutano, kama Mtume anavyomwambia Timotheo: "Wale wanaotenda dhambi [hadhara] waonyeshe wote, ili wengine nao wawe na hofu." (***1 Tim. 5:20***) Ukosoaji wa hadhara kama huo bila shaka unadokeza *dhambi ya hadhara ya uzito mkubwa*. Kwa upotovu wowote mdogo kutoka kwa kanuni za utaratibu, wazee, chini ya sheria ya upendo, na Kanuni ya Dhahabu, bila shaka wanapaswa "kuzingatia wenzao ili kuamsha upendo na matendo mema," na kwa kuzingatia hivi wangetambua kwamba neno la faragha linaweza kuwa na msaada zaidi kwa mtu binafsi kuliko lawama ya hadharani, ambayo inaweza kumwumiza au kumjeruhi mtu mwenye hisia nyeti, wakati jeraha hilo halikuwa la lazima kabisa, na ambapo upendo ungesababisha hatua tofauti. Lakini ingawa Mzee wa Kanisa anapaswa kumkemea dhambi kubwa hadharani, kitendo hicho, hata hivyo, kinapaswa kufanywa kwa upendo, na kwa nia kwamba aliyekemewa apate kusahihishwa na kusaidiwa kurudi, na si kwa nia ya kumfanya aonewe na kumtupa. Na, kwa kweli, si jukumu la Mzee wa Kanisa kumkemea mtu yeyote hadi kufikia kiwango cha kumzuia haki za ushirika. Kukemea kwa kiwango hiki, kama tuonavyo sasa, kunaweza kutoka tu kwa Kanisa kwa ujumla, na hilo ni baada ya kusikilizwa kikamilifu kwa kesi, ambapo mshutumiwa anapata fursa kamili ya kujitetea au kurekebisha njia zake na kusamehewa. Kanisa, *Ecclesia*, watakatifu wa Bwana, ni, kwa ujumla, wake

[F302]
wawakilishi, na Mzee ni mwakilishi tu wa Kanisa—dhana bora ya Kanisa kuhusu uteuzi wa Bwana. Kwa hiyo, ni Kanisa, na si wazee, linalounda mahakama ya mwisho katika mambo yote kama hayo; hivyo basi, hatua za mzee daima ziko chini ya mapitio au marekebisho na Kanisa, kulingana na hukumu ya pamoja ya mapenzi ya Bwana.

Tunapozingatia awamu hii ya mada, tunaweza kusitisha kidogo ili kuuliza ni kwa kiwango gani Kanisa, moja kwa moja au isivyo moja kwa moja, au kupitia wazee wake, linapaswa kutekeleza wajibu huu wa kuwakemea wenye fujo, na hatimaye kuwafukuza kutoka kwenye mkusanyiko. Sio ndani ya mamlaka ya Kanisa kufukuza kwa kudumu. Ndugu ambaye, akiwa amemkosea ndugu mwshiriki mwingine au mwili mzima wa Kanisa, anarudi tena na kusema, "Ninatubu kwa njia yangu potofu, na naahidi kujitahidi kadiri niwezavyo kufanya yaliyo mema siku zijazo," au kauli inayofanana na hii, anastahili kusamehewa—kwa ukamilifu, bila malipo—kwa dhati kama tunavyotumaini Bwana atasamehe makosa ya wote. Hakuna mtu isipokuwa Bwana aliye na nguvu au mamlaka ya kumkata mtu yeyote kabisa—nguvu ya kumkata tawi kutoka kwa Mzabibu. Tumejulishwa kwamba kuna dhambi inayopelekea mauti, ambayo ni bure kuiombea (***1 Yohana 5:16***); na tunapaswa kutarajia kwamba dhambi ya makusudi kama hiyo ambayo ingeleta adhabu ya Mauti ya Pili itakuwa wazi sana, ya waziwazi, kiasi kwamba itagundulika kwa urahisi na wale walio katika ushirika na Bwana. Hatupaswi kumhukumu mtu yeyote kwa kile kilicho mioyoni mwao, kwa maana hatuwezi kusoma mioyo yao; lakini wakifanya dhambi ya makusudi inayopeleka kifoni, bila shaka itadhihirika kwa dhahiri—kwa midomo yao, ikiwa ni makosa ya kimafundisho, wakikanusha damu ya thamani ya upatanisho; au kwa maovu yao ya ngono, ikiwa wamegeuka kufuata tamaa za mwili, "kama nguruwe aliyeoshwa, akarudi kuzama katika matope." Ni kuhusu watu kama hawa, wanaorejelewa katika ***Ebr. 6:4-8; 10:26-31***, ambapo Mtume anatuhimiza tusihusiane nao kwa vyovyote vile—kutokula nao, wasipokee nyumbani kwetu, na wasiwaumie heri njiani (***2 Yohana 9-11***); kwa sababu wale ambao wangeungana nao au kuwaumie heri njiani wangehesabiwa kana kwamba wanachukua

[F303]
mahali pao kama maadui wa Mungu, na kama washiriki wa matendo maovu au mafundisho maovu, kulingana na hali.

Lakini kwa wale wengine, wanao "tembea kinyume na mpangilio," kanuni ni tofauti kabisa. Ndugu wa kiume au wa kike aliyefungiwa nje wa aina hiyo hapaswi kutendewa kama adui, wala kumwona hivyo; bali kama ndugu aliyepotea, kama Mtume anavyosema zaidi mbele katika waraka huu huo, "Mtu yeyote asipotiifu neno letu kwa barua hii [ikiwa ni mtu asiye na mpangilio, asiyetaka kujisalimisha kwa hoja thabiti na kanuni za mpangilio zenye upendo na ukarimu] mtu huyo mtaweka akilini, msiungane naye, ili aone aibu; lakini msimhesabu kuwa adui, bali mkaneni kama ndugu." (***2 Wathes. 3:14,15***) Kesi kama hii ingedokeza upinzani waziwazi, wa hadhara kutoka kwa ndugu dhidi ya kanuni za mpangilio zilizowekwa na Mtume, kama msemaji wa Bwana; na upinzani wa wazi kama huo dhidi ya kanuni sahihi unapaswa kukemewa na mkutano, iwapo wataamua kwamba ndugu huyo amevuruga nidhamu kiasi kwamba anahitaji kuonywa; na ikiwa hatakubali namna ya maneno yenye afueni, yaliyotumwa kwetu na Bwana wetu kupitia Mtume, anapaswa kuonekana kuwa amevuruga uhusiano kiasi kwamba haifai tena awe na ushirika na ndugu hadi atakapokubali masharti haya yenye busara. Hapaswi kupitishwa tu mtaani bila kuonekana na ndugu, bali atendewe kwa heshima. Kutengwa kunapaswa kuwa tu kutoka kwa haki za mkutano na kutoka kwa ushirika wowote maalum wa kindugu, n.k., unaohusiana na waaminifu. Hili pia linadokezwa katika maneno ya Bwana wetu, "Mwone kama Mhekani na Mtoza Kodi." Bwana wetu hakusema kwamba tunapaswa kumdhuru mtu asiye Mkristo au mtoza ushuru, wala kumtendea yeyote kwa njia yoyote isiyo ya kirafiki; bali alimaanisha tu kwamba hatupaswi kuwa na ushirika nao kama *ndugu*, wala kutafuta kujiamini kwao, wala kama Viumbe Vipya kuwapa uaminifu wetu. Nyumba ya imani inapaswa kuimarishwa na kufungamanishwa kwa upendo na huruma ya pamoja, na dhihirisho za haya kwa njia mbalimbali. Ni kutokana na ukosefu wa haki na baraka hizi ndugu aliyeachwa nje husababishwa kuteseka, hadi anapohisi kwamba ni lazima abadilishe njia zake na arudi kwenye mkusanyiko wa familia. Kuna pendekezo

[F304]
katika upande huu wa uchangamfu, ukaribu, na undugu wa kweli, ambao unapaswa kutawala miongoni mwa wale ambao ni wanachama wa mwili wa Bwana.

"Farijia Wale Wenye Nafaasi Nyembamba"

Tukiendeleza uchunguzi wetu wa maneno ya Mtume katika maandishi yetu, tunagundua kwamba Kanisa linapaswa kuwafariji wenye akili dhaifu. Hivyo basi, tunapata taarifa kwamba kupokea Roho Mtakatifu hakubadilishi miili yetu ya kufa ili kushinda kabisa udhaifu wake. Kuna wengine wenye akili dhaifu, kama ilivyo kwa wengine wenye miili dhaifu, na kila mmoja anahitaji huruma kulingana na udhaifu wake. Wale wenye akili dhaifu hawakuwa wanaponwe kwa muujiza; wala hatupaswi kutarajia kwamba kwa sababu akili za wengine ni dhaifu na haziwezi kuelewa upana, na urefu, na kina kote cha mpango wa kimungu, basi, hao si wa mwili. Kinyume chake, kama Bwana haatafuti kwa ajili ya Kanisa lake tu wale walio na maendeleo mazuri ya kimwili, wenye nguvu na walio imara, vivyo hivyo yeye haatafuti tu wale walio na akili imara, na wanaoweza kufikiri na kuchambua kwa kina, kikamilifu, kila kipengele cha mpango wa kimungu. Kutakuwa na wengine katika mwili watakaokuwa na sifa hizi, lakini wengine ni dhaifu akilini, na hawafiki hata kiwango cha wastani cha maarifa. Tunapaswa kuwapa faraja gani hawa? Tunajibu kwamba wazee, katika mawasilisho yao ya Ukweli, na waumini wote wa Kanisa katika uhusiano wao wa pamoja, wanapaswa kuwafariji hawa, si kwa lazima kwa kuonyesha udhaifu wao na kuukubali, bali zaidi kwa njia ya jumla
—bila kutarajia kiwango sawa cha umahiri na utambuzi wa kiakili kwa wanachama wa familia ya Mungu. Hakuna anayepaswa kudai kwamba wale walio na ulemavu huo, kwa hivyo, si wa mwili.

Somo ni sawa kabisa tukikubali usomaji uliorekebishwa, "Farijia wenye mioyo myepesi." Wengine kwa asili hawana ujasiri na ari ya kupigana, na hata wakiwa na nia njema sana na mioyo ya uaminifu, hawawezi, kwa kiwango sawa na wengine katika mwili, "kuwa imara katika Bwana," wala "kupigana vita vyema

ya imani" waziwazi. Bwana, hata hivyo, lazima aone nia yao, kusudia kwao kuwa na ujasiri na uaminifu, na ndivyo inavyopaswa kuwa kwa ndugu—ikiwa watapata cheo cha washindi.

Wote wanapaswa kutambua kwamba hukumu ya Bwana kwa watu wake ni kulingana na mioyo yao, na kwamba ikiwa hawa wenye akili dhaifu au wenye mioyo myepesi wamekuwa na akili na hiari ya kutosha kuelewa misingi ya mpango wa kimungu wa ukombozi kupitia Kristo Yesu, na uhalali wao mbele za Mungu kupitia imani kwa Mkombozi, na ikiwa kwa msingi huu wanajitahidi kuishi maisha ya kujitolea kwa Bwana, wanapaswa kutendewa kwa kila njia ili kuwaruhusu wahisi kwamba wao ni wanachama kamili na wa kweli wa mwili wa Kristo; na kwamba ukweli kwamba hawawezi kufafanua au labda hawawezi kutambua kwa uwazi kila kipengele cha mpango wa kimungu kiakili, na kuutetea kwa ujasiri kama wengine, haupaswi kuchukuliwa kuwa unapinga kukubalika kwao mbele za Bwana. Wanapaswa kuhimizwa kusonga mbele katika njia ya kujitolea katika utume wa kimungu, wakifanya yale mambo ambayo mikono yao inayaona, ili kutukuzwa kwa Bwana na kuwabariki watu wake—wakifarijika kwa wazo kwamba kwa wakati unaofaa wote wanaoishi ndani ya Kristo na kukuza matunda ya Roho wake na kutembea katika nyayo zake za kujitolea watakuwa na miili mipya yenye uwezo kamili, ambayo katika hiyo viungo vyote vitaweza kujua kama vile vinavyojulikana—na kwamba kwa wakati huu Bwana anatuhakikishia kwamba nguvu zake huonyeshwa kikamilifu zaidi katika udhaifu wetu.

"Wasaidie Wanyonge"

Hii inaashiria kwamba kuna baadhi katika Kanisa dhaifu kuliko wengine; si dhaifu kimwili tu, bali dhaifu kiroho—kwa maana kwamba viumbe wa kibinadamu vimeharibika kiasi kwamba wao kama Viumbe Vipya, wanapata ugumu mkubwa katika ukuaji na maendeleo ya kiroho. Hawa hawapaswi kutengwa na mwili, bali, kinyume chake, tunapaswa kuelewa kwamba ikiwa Bwana aliwahesabu kuwa wamestahili maarifa ya neema yake, inamaanisha kwamba anaweza kuwafanya washinde kupitia yeye aliyetupenda na kutununua

na damu yake ya thamani. Wanapaswa kuungwa mkono kwa ahadi kama zile zinazotolewa na Maandiko—zinazomaanisha kwamba tunapokuwa dhaifu sisi wenyewe, tuwe na nguvu katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake, kwa kumkabidhi yeye wasiwasi wetu wote, na kwa imani kushika neema yake; kwamba katika saa ya udhaifu na majaribu watapata kutimizwa ahadi, "Neema yangu ikutosha kwako; nguvu yangu hutimizwa katika udhaifu." Mkutaniko wote unaweza kusaidia katika kutuliza na kuunga mkono, ingawa, bila shaka, wazee wana jukumu na uwajibikaji maalum kwa hawa, kwa sababu wao ni wawakilishi waliochaguliwa wa Kanisa, na, hivyo basi, wa Bwana. Mtume, akizungumzia viungo mbalimbali vya mwili, baada ya kuwataja wachungaji na walimu, anazungumzia "wasaidizi." (***1 Kor. 12:28***) Ni wazi kwamba mapenzi ya Bwana yangekuwa kwamba kila mwanachama wa Kanisa atafute kushika nafasi kama hiyo ya kusaidia, si tu kwa kuwasaidia wazee walioteuliwa kuwa wawakilishi wa Kanisa, bali pia kwa kusaidiana wao kwa wao, tukitenda mema kwa watu wote kadiri tunavyopata fursa, lakini hasa kwa watu wa nyumba ya imani.

"Wenye Subira kwa Wote"

Katika kutii maagizo haya ya kuwa na uvumilivu kwa kila mmoja katika hali zote, Viumbe Wapya watagundua kwamba hawafanyi tu mtazamo unaofaa kwa kila mmoja, bali pia wanakuza ndani yao mojawapo ya neema kuu za Roho Mtakatifu—uvumilivu. Subira ni neema ya Roho ambayo itapata fursa nyingi za kuonyeshwa katika mambo yote ya maisha, kwa wale walio nje ya Kanisa na vilevile kwa wale walio ndani yake, na ni vyema tukumbuke kwamba ulimwengu wote una *haki* juu ya subira yetu. Hili tunaligundua tu tunapopata maono wazi ya hali ya uumbaji unaonguruma, iliyofunuliwa kwetu kupitia Maandiko. Ndani yake tunaona hadithi ya kuanguka, na jinsi wote walivyodhulikiwa na hilo. Ndani yake tunaona uvumilivu wa Mungu kwa wenye dhambi na upendo wake wa ajabu katika ukombozi wao, na katika maandalizi aliyoyafanya, si tu kwa

baraka na kuinuliwa kwa Kanisa lake kutoka kwenye matope na kutoka kwenye shimo la kutisha la dhambi na kifo, bali pia mipango ya utukufu kwa ulimwengu wote wa wanadamu. Ndani yake, pia tunaona kwamba ugumu mkuu kwa ulimwengu ni kwamba wako chini ya udanganyifu wa Adui wetu, "mungu wa dunia hii," ambaye sasa anawapofusha na kuwadanganya. ***2 Kor. 4:4***

Hakika maarifa haya yanapaswa kutupa subira! Na kama tunapaswa kuwa na subira kwa ulimwengu, zaidi sana tunapaswa kuwa na subira kwa wale ambao hawako tena wa ulimwengu, bali ambao kwa neema ya Mungu wameingia chini ya masharti ya msamaha wake katika Kristo Yesu, wamechukuliwa kuwa wana wa familia yake, na sasa wanatafuta kutembea katika nyayo zake. Ni subira ya upendo na uvumilivu kiasi gani *tunapaswa* kuwa nayo kwa wanafunzi wenzetu hawa, washiriki wa mwili wa Bwana! Hakika hatuna budi ila kuwa na subira kwao; na hakika Bwana na Mwalimu wetu angekataa vikali na kwa namna fulani kukemea ukosefu wa subira kwa yeyote wao. Zaidi ya hayo, tunahitaji sana subira hata katika kujihudumia sisi wenyewe chini ya taabu, udhaifu na mapambano ya sasa na ulimwengu, mwili na Adui. Kujifunza kuthamini mambo haya kutasaidia kutufanya tuwe na subira zaidi kwa wote.

"Hakuna Apate Mwovu kwa Mwovu"

Hii ni zaidi ya *ushauri* wa mtu mmoja: ni agizo, linaloelekezwa kwa Kanisa kwa ujumla, na linatumika kwa kila mkusanyiko wa watu wa Bwana. Ina maana kwamba ikiwa baadhi ya watu wa nyumba ya imani wana nia ya kulipiza kisasi, kujibu mabaya kwa mabaya, iwe kwa ndugu wa imani au kwa wale wa nje, basi Kanisa halitakuwa linajichanganya kupita kiasi kwa kuingilia jambo hilo. Ni wajibu wa Kanisa kulishughulikia hili. "Hakuna mtu afanye mabaya kwa mabaya," inamaanisha, zingatia ili hali hii ya haki itimizwe miongoni mwenu miongoni mwa ndugu. Kwa hiyo, kama wazee watajua kuhusu matukio kama hayo yanayoguswa na amri hii, itakuwa ni wajibu wao kuwakemea kwa upendo ndugu wa kiume au wa kike kuhusu

[F308]

Neno la Bwana; na, kama wasiposikiliza, itakuwa wajibu wa wale wa kwanza kuleta suala hilo mbele ya mkutano, n.k., n.k. Na hapa ndipo agizo la Kanisa la kuchukua taarifa kuhusu mwenendo usiofaa kama huo kwa upande wa yeyote. Sio tu kwamba tunapaswa kuwajali wenzetu, na kuwatunza kwa upendo, na kuangalia wasirudi nyuma, bali pia tunapaswa kuhakikisha kwamba, kinyume chake, wote watafuatia yaliyo mema. Tunapaswa kufurahi na kupongeza kila dalili ya maendeleo katika njia iliyo sahihi, tukiyaunga mkono kama watu binafsi na kama makanisa ya watu wa Bwana. Kwa kufanya hivyo, kama Mtume anavyopendekeza, tunaweza kufurahi daima, na kwa sababu nzuri; maana kwa kusaidiana hivi mwili wa Kristo utaongezeka katika upendo, ukikua zaidi na zaidi katika mfano wa Mkuu, na kuwa tayari zaidi na zaidi kwa urithi wa pamoja naye katika Ufalme.

"Tuzingiriane ili Kusisistizana katika Upendo na Matendo Mema"
—Ebr. 10:24—

Ni wazo la upendo na zuri kiasi gani lililoelezwa hapa! Wakati wengine wanawachukulia wenzao ili kuwatafuta makosa au kuwakatisha tamaa, au kwa ubinafsi kutumia udhaifu wao, Uumbaji Mpya unapaswa kufanya kinyume chake—kuchunguza kwa makini tabia za wengine kwa lengo la kuepuka kusema au kufanya mambo ambayo yangewadhuru bila sababu, kuchochea hasira, n.k., bali kwa lengo la kuwachochea katika upendo na mwenendo mwema.

Na kwa nini isiwe hivyo? Je, si mtazamo wote wa ulimwengu, mwili na shetani unachochea wivu, ubinafsi, na wivu, na ukojaa vishawishi vibaya vya kuingia katika dhambi, kwa fikira, neno na tendo? Basi, kwa nini Viumbe Wapya wa mwili wa Kristo wasiepuke tu vichocheo kama hivyo kwao wenyewe na kwa wengine, bali washughulikie kuchochea au kuhamasisha katika mwelekeo kinyume—kuelekea upendo na matendo mema? Hakika hili, kama kila onyo na himizo la Neno la Mungu, lina mantiki na pia ni la faida.

[F309]

"Mkusanyiko Wetu"

"Bila kuacha kukusanyika pamoja kwetu, kama desturi ya wengine, bali tukihimizana, na hasa kadiri mwonavyo siku ikisogea karibu." ***Ebr. 10:25***

Amri ya Bwana, kupitia Mtume, kuhusu kukusanyika kwa watu wake, inaendana kikamilifu na maneno yake mwenyewe, "Kwani pale wawili au watatu waliokusanyika kwa jina langu, mimi huwa nipo katikati yao." (***Mathayo 18:20***) Kusudi la mikusanyiko hii limeonyeshwa wazi; ni kwa ajili ya maendeleo ya pamoja katika mambo ya kiroho—fursa za kuhamasishana au kuchocheana katika upendo mkuu zaidi kwa Bwana na kwa wenzetu, na katika matendo mema yaliyoongezeka ya kila aina ambayo yamsifu Baba yetu, ambayo yambariki udugu, na ambayo yafanye wema kwa wanadamu wote tunapopata fursa. Kama yeye asemaye, 'Nampenda Mungu,' naye akiuchukia udugu, hajui asemacho, na anajidanganya mwenyewe (***1 Yohana 4:20***), vivyo hivyo tunaamini kuwa wako katika makosa wale wasemao, 'Ninatamani kuwa na Bwana na kufurahia baraka na ushirika wake,' ikiwa wakati huo huo wanapuuza fursa za kukutana na ndugu, na hawafurahii ushirika wao.

Ni katika asili ya mambo kwamba kila mwanadamu lazima atafute urafiki fulani; na uzoefu unathibitisha ukweli wa msemo, kwamba "Ndege wa aina moja hukusanyika pamoja." Kwa hiyo, ikiwa urafiki wa wenye nia ya kiroho hauathaminiwi, haujutamaniwi na hauutafutiwi, ikiwa hatutumii fursa za kuufurahia, tunaweza kuwa na hakika kwamba hizi ni dalili zisizo za afya kuhusu hali yetu ya kiroho. Mwanadamu wa asili hupenda na kufurahia ushirika na urafiki wa kawaida, na hupanga na kupanga mambo na wenzake kuhusu masuala ya kibiashara na starehe, ingawa matumaini na mipango yao ya kidunia kwa pamoja ni duni sana ukilinganisha na matumaini makuu na ya thamani ya Uumbaji Mpya. Akili zetu zinapobadilishwa kwa upya wa Roho Mtakatifu, hamu yetu ya ushirika haiharibiwi, bali huongozwa tu kwenye njia mpya, ambapo tunapata uwanja wa ajabu wa ushirika,

[F310]

uchunguzi, majadiliano na furaha—historia ya dhambi na uumbaji unaolia, uliopita na wa sasa—rekodi ya Mungu ya ukombozi na ukombozi ujao wa uumbaji unaolia—wito wetu mkuu wa kurithi pamoja na Bwana—ushahidi kwamba ukombozi wetu unakaribia, n.k. Ni shamba lenye wingi kiasi gani kwa fikra, kwa utafiti, kwa ushirika na muungano!

Haishangazi tunaposema kwamba yule asiyethamini fursa ya kukutana na wengine kwa ajili ya kujadili mada hizi ni mgonjwa kiroho, kwa namna fulani, iwe anaweza kutambua ugonjwa wake mwenyewe au la. Huenda amejawa na aina fulani ya kiburi cha kiroho na kujitosheleza, kinachomfanya ajiseme, "Sihitaji kwenda shule ya kawaida ya Kristo, kufundishwa pamoja na wafuasi wake wengine; nitapata masomo ya faragha kutoka kwa Bwana nyumbani, naye atanifundisha mimi peke yangu, masomo ya kina zaidi na ya kiroho." Wengi wanaonekana kuathiriwa na ubinafsi huu wa kiroho—kujiona kuwa bora kuliko ndugu wengine wa Bwana, na kwamba atatoka katika desturi yake ya kawaida na kutoka katika mipaka iliyowekwa katika Neno lake, ili kuwahudumia kwa namna ya kipekee, kwa sababu tu wanajiona kuwa bora kuliko inavyostahili, na kwa sababu wanaiomba. Ndugu kama hao wanapaswa kukumbuka kwamba hawana ahadi hata moja kutoka kwa Bwana ya baraka maadamu wako katika mtazamo huu wa moyo na mwenendo. Kinyume chake, "Bwana huwapinga wenye kiburi na huonyesha fadhili zake kwa wanyenyekevu." Bwana huwabariki wale wanaosikia na kutii maagizo yake, akisema, "Mkipenda, shikeni amri zangu." Kwa wale walio na mtazamo mwafaka wa moyo, inatosha kabisa kwamba Bwana ameamuru tuungane pamoja kwa jina lake; na kwamba ameahidi baraka maalum kwa wachache kama wawili au watatu wanaomtii, na kwamba Kanisa kwa uwakilishi ni mwili wake, na linapaswa kustawi kwa "kile ambacho kila kiungo hutoa," na kujijenga na "kujenga wengine," kama viungo katika neema na matunda yote ya Roho. Wakati mwingine ugumu si kiburi cha kiroho tu, bali kwa kiasi fulani ni kupuuzia Neno la Mungu na kutegemea ufahamu wa kibinadamu,

[F311]
wakidhani kwamba ahadi, "wote watafundishwa na Mungu," inamaanisha mafundisho ya mtu binafsi, na hivyo kuwatofautisha. Desturi za mitume na mafundisho yao, na uzoefu wa watu wa Bwana, vyote vinapingana na wazo kama hilo.

Hata hivyo, kwa upande mwingine, hatupaswi kutamani tu idadi, maonyesho na umaarufu, bali tunapaswa kukumbuka kwamba baraka iliyoahidiwa na Bwana ni kwa "wawili au watatu *miongoni mwenu*"; na, tena, kupitia Mtume, himizo ni kwa "kukusanyika pamoja *kwetu*." Sio roho ya kishina ndiyo ambayo Bwana na Mtume wanafundisha hapa, wanapoashiria kwamba mikutano si ya kidunia, ambapo watu wa Bwana wanapaswa kuchanganyika, bali ni mikutano ya Kikristo—mikutano ya wale wanaojua neema ya Mungu na ambao wameikubali kwa kujitolea kikamilifu kwa Yeye na huduma yake. Watu wa ulimwengu hawapaswi kusukumwa kuja kwenye mikutano hii. Hawako katika *kundi lenu*, kama vile ilivyoandikwa, "Ninyi si wa ulimwengu"; na kama wangevutiwa, ama kwa muziki au mambo mengine, maana ya msingi ya agizo hili ingepotea, kwa sababu pale ambapo ulimwengu-utani utaenea, na tamaa ya kuwafurahisha na kuwavuta watu wa ulimwengu, lengo hasa la mkutano lingepotea haraka sana. Lengo hilo sahihi linafafanuliwa kuwa "kujenga *ninyi wenyewe* katika imani takatifu sana," "kujijenga *ninyi kwa ninyi*," "kukuhimiza *ninyi kwa ninyi* katika upendo na katika matendo mema." ***Yuda 20***; ***1 Wathes. 5:11***; ***Ebr. 10:24***

Wacha wale *wenye nia mbaya* wakusanyike pamoja, kama watakavyo; wacha wale *wenye maadili* wazunguke pamoja na wenzao; na wacha wale waliozaliwa kwa Roho *wakusanyike* na waendelee katika njia zilizowekwa katika Neno la Bwana kwa ajili ya kujengwa kwao. Lakini wakipuuza hili, lawama ya matokeo mabaya isiwekwe kwa Kichwa cha Kanisa wala kwa mitume waaminifu, ambao waliweka mkazo waziwazi juu ya mkondo sahihi na kuuonyesha kwa mfano katika mwenendo wao wenyewe.

Hii haimaanishi kwamba wageni wanapaswa kuzuiliwa kuingia kwenye mikutano ya Kanisa, ikiwa wana hamu ya kutosha ya kutaka kuja na "kuona mpangilio wenu," na kubarikiwa na mazungumzo yenu matakatifu, himizo la mema

matendo mema, upendo, na ufafanuzi wa Neno la kimungu la ahadi, n.k. Mtume anaashiria hili waziwazi katika ***1 Wakorintho 14:24***. Hoja tunayoitoa ni kwamba "kukusanyika kwetu" si mkusanyiko wa wasioamini, ambapo juhudi hufanywa kila mara kuvunja mioyo ya wenye dhambi. Mwenye dhambi anapaswa kuwa huru kuhudhuria, lakini aachwe peke yake ili aone mpangilio na upendo unaotawala miongoni mwa watakatifu wa Bwana, ili hata kama ataelewa kwa sehemu tu, aweze kukemea dhambi zake kwa kutambua roho ya utakatifu na usafi katika Kanisa, na aweze kushawishika kuhusu makosa yake ya mafundisho kwa kuona mpangilio na mratibu wa kweli unaotawala miongoni mwa watu wa Bwana. Linganisha ***1 Wakorintho 14:23-26***.

Hii inatuleta kwenye kuzingatia kwa jumla

Tabia ya Mikutano

ya watu wa Bwana. Tunabainisha, kwanza kabisa, kwamba katika mada hii, kama katika mengine, watu wa Bwana wameachwa bila sheria na kanuni zisizobadilika—wameachwa huru kujirekebisha kulingana na mabadiliko ya nyakati na nchi, wameachwa huru katika utendaji wa roho ya akili timamu, wameachwa huru kutafuta hekima inayotoka juu, na kuonyesha kiwango cha kufikia kwao mfano wa tabia ya Bwana chini ya nidhamu ya Sheria ya Upendo. Sheria hiyo ya Upendo bila shaka itahimiza unyenyekevu kuhusiana na ubunifu au mabadiliko yote kutoka kwa desturi za Kanisa la Awali; bila shaka itasita kufanya mabadiliko makubwa isipokuwa itakapotambua uhitaji wake, na hata wakati huo itatafuta kufuata kwa ukaribu roho ya kila onyo, mafunzo na desturi za Kanisa la Awali.

Katika Kanisa la awali tuna mfano wa mitume kama walimu maalum. Tuna mfano wa wazee, wakifanya kazi ya ulinzi wa kundi, kazi ya uinjilisti, na kutabiri au kuhubiri hadharani; na kutokana na mfano mmoja, uliotolewa kwa undani katika ***1 Wakorintho 14***, tunaweza kuhukumu kwamba kila mwanachama wa Kanisa alihimizwa na mitume kuchochea kipaji na karama yoyote aliyokuwa nayo, ili kumtukuza Bwana na kuwahudumia ndugu—hivyo kujishughulisha na

[F313]

Naweni imara katika Bwana na katika Ukweli, mkiwasaidia wengine na ninyi msaidiziwe na wengine. Maelezo haya ya mkutano wa kawaida wa Kanisa katika siku za Mitume hayawezi kufuatwa kikamilifu na kwa undani leo, kwa sababu ya "karama za Roho" za kipekee zilizotolewa kwa Kanisa la awali kwa muda, kwa ajili ya kuwashawishi watu wa nje, na pia kwa ajili ya himizo la kibinafsi wakati ambapo, bila karama hizi, ingekuwa vigumu kwa yeyote kati yao kujengwa au kufaidika kwa kiwango chochote. Hata hivyo, tunaweza kupata mafundisho muhimu na ya msaada kutoka kwa desturi hii ya awali, iliyoidhinishwa na Mtume, ambayo makundi madogo ya watu wa Bwana kila mahali yanaweza kuyatumia kulingana na hali zao.

Somo kuu ni la msaada wa pande zote, "kujenga kila mmoja katika imani takatifu kabisa." Haikuwa desturi kwa mzee mmoja au hata wazee kadhaa kuhubiri mara kwa mara, wala kufanya au kujaribu kufanya ujenzi wote wa kiroho. Ilikuwa desturi kwa kila mwanachama kufanya sehemu yake, huku sehemu za wazee zikiwa muhimu zaidi kulingana na uwezo na vipaji vyao; na tunaweza kuona kwamba hii ingekuwa mpangilio wenye msaada mkubwa na kuleta baraka si tu kwa wale waliosikiliza, bali pia kwa wote walioshiriki. Na nani asiyejua kwamba hata mzungumzaji maskini zaidi au mtu asiye na elimu kabisa anaweza, ikiwa moyo wake umejaa upendo kwa Bwana na kumwabudu, kuwasilisha mawazo yatakayokuwa ya thamani kwa wote watakaoyasikia. Aina ya mikutano iliyoelezwa hapa na Mtume inaonekana ilikuwa mfano wa mikutano mingi iliyofanywa na Kanisa. Maelezo yanaonyesha kuwa ilikuwa mkutano mchanganyiko, ambapo, tukirekebisha maelezo hayo kwa wakati wa sasa, mmoja angeweza kuhimiza, mwingine afafanue, mwingine aombe, mwingine apendekeze wimbo, mwingine asome shairi lililoonekana kuendana na hisia na uzoefu wake, kwa kuzingatia mada ya mkutano; mwingine angeweza kunukuu maandiko fulani yanayohusiana na mada iliyokuwa ikijadiliwa, na hivyo Bwana angeweza kumtumia kila mmoja wa wanachama hawa wa Kanisa katika kujijenga na kujenga wengine.

Sio maoni yetu kwamba hakukuwa na mahubiri katika Kanisa la awali. Kinyume chake, tunagundua kwamba popote

[F314]
mitume walipokwenda walichukuliwa kuwa waelezaji maalum wenye uwezo wa Neno la Mungu, ambao wangekuwa hapo kwa muda mfupi, na katika kipindi cha uwepo wao, inaonekana walifanya karibu hotuba zote za umma, ingawa hatuna shaka kwamba mikutano mingine ya kijamii, iliyo wazi kwa wote, ilifanyika pia. Utaratibu huu uleule kuhusu mahubiri ya kitume bila shaka ulifuatiwa na wengine ambao hawakuwa mitume; kama vile, kwa mfano, Barnaba, Timotheo, Apolosi, Tito, n.k., na uhuru uleule pia ulifurahiwa na wengine ambao walitumia vibaya na wakawa na ushawishi mkubwa wa uovu
—Hymenaeus na Philetus na wengine.

Mahali ambapo Bwana hajaweka sheria ya wazi, haingekuwa sahihi kwetu sisi au kwa wengine kuweka sheria. Hata hivyo, tunatoa mapendekezo kadhaa, yaani, kwamba kuna mahitaji fulani ya kiroho ya Kanisa yanayohitaji kutendewa:

(1) *Maelekezo* ni muhimu—katika mambo ya unabii zaidi na pia katika mafundisho ya kimaadili, na kuhusiana na ukuaji wa neema za Kikristo.

(2) Kutokana na mbinu tofauti za matumizi ya lugha, na kutokana na upofu wa akili na viwango tofauti vya ufahamu wa kiroho, kati ya wale ambao ni watoto katika Kristo na wale waliokomaa zaidi katika maarifa na neema, inapendekezwa kwamba fursa zipewe ambapo kila mmoja atahimizwa kueleza uelewa wake wa mambo ambayo amejifunza, iwe kwa kusoma au kwa kusikia, kwa lengo kwamba ikiwa uelewa wake wa mambo haya una kasoro, utarekebishwa na kauli za wengine kuhusu mada hiyo.

(3) Kuna kuwa na mikutano ya mara kwa mara ambapo fursa za kutosha zitatolewa kwa yeyote kuwasilisha kile anachoamini kuwa ni mtazamo tofauti wa ukweli kutoka kwa ule ambao labda unashikiliwa kwa jumla na kuidhinishwa na *Eklesia*.

(4) Haipaswi kuwa na huduma za ibada pekee zinazohusiana na mikutano yote ya watu wa Bwana, bali uzoefu unaonyesha faida ya *kila mmoja* kusikiliza ndugu zake, *akitangaza kwa mdomo wake*, iwe katika ushuhuda au katika maombi, kujitolea kwake kwa Bwana.

[F315]

Mafundisho Bado Yanahitajika

Kuhusu pendekezo la kwanza: Tunaishi katika wakati ambapo mafundisho kwa ujumla yanadhihakiwa, na ambapo wengi wanadai kwamba mafundisho na imani havina thamani ikilinganishwa na matendo na maadili. Hatuwezi kukubaliana na hili, kwa sababu tunaliona linapingana kabisa na Neno la Mungu, ambalo huweka imani kwanza na matendo ya pili. Ni imani yetu ndiyo inayokubaliwa na Bwana, na kadiri ya imani yetu atatutuzawadia, ingawa atatarajia ipasavyo kwamba imani njema itazaa matendo mema mengi kadiri udhaifu wa chombo cha udongo utakavyoruhusu. Hii ndiyo kanuni ya imani iliyowekwa kote katika Maandiko. "Bila imani, haiwezekani kumfurahisha Mungu." "Hii ndiyo ushindi unaoshinda ulimwengu, yaani, imani yetu." (***Ebr. 11:6***; ***1 Yohana 5:4***) Hakuna mtu anayeweza kushinda ipasavyo, kwa hiyo, isipokuwa atumie imani kwa Mungu na katika ahadi zake; na ili kutumia imani katika ahadi za Mungu ni lazima azielewe; na fursa hii na uwezo wa kukua imara katika imani utakuwa kwa uwiano na uelewa wake wa mpango wa kimungu wa enzi, na ahadi zake zilizotukuka na za thamani kuu zinazohusiana nazo. Hivyo basi, mafundisho ni muhimu, si tu kwa ajili ya maarifa ambayo watu wa Mungu wanapaswa kuwa nayo na kuyafurahia zaidi ya maarifa ya ulimwengu katika mambo yanayohusu Mungu, bali hasa kwa sababu ya ushawishi ambao maarifa haya yatautenda juu ya matumaini, malengo na mwenendo wote. "Yeye aliye na tumaini hili ndani yake hujisafisha" (***1 Yohana 3:3***) ni usemi wa Maandiko unaoendana kikamilifu na kauli zilizotangulia. Yeye anayejaribu kujisafisha, kusafisha mwenendo wake, lazima, ili afanikiwe, aanze kama Maandiko yanavyoanza, na moyo, na lazima aendelee, akitumia, kwa ajili ya usafi, ahadi zilizopuliziwa. Na hii inamaanisha maarifa ya mafundisho ya Kristo.

Ni sawa, hata hivyo, kwamba tufanye utofautishaji wazi kati ya mafundisho ya Kristo na mafundisho ya wanadamu. Mafundisho ya Kristo ni yale ambayo yeye mwenyewe na mitume wake walioongozwa na Roho Mtakatifu wameweka mbele yetu katika

[F316]

Agano Jipya. Mafundisho ya wanadamu yanawakilishwa katika imani za wanadamu, nyingi kati ya hizo zikikinzana vikali na kwa uzito na mafundisho ya Bwana, na yote yakikinzana miongoni mwao. Zaidi ya hayo, haitoshi kufundishwa mara moja tu; kwani, kama Mtume anavyodokeza, tunapokea hazina za neema ya Mungu katika vyombo duni vya udongo vinavyotiririka sana; na hivyo basi, tukiacha kupokea tutaacha kuwa nacho; ndiyo sababu ni lazima tuwe na "mstari baada ya mstari, mafundisho baada ya mafundisho," na kwamba tuendelee kuhuisha na kupitia upya masomo yetu ya mpango wa kimungu wa enzi, tukitumia msaada wowote unaotolewa na utunzaji wa kimungu, tukitafuta kadiri iwezekanavyo kutii agizo la Mtume kuwa—"si wasikilizaji wasiosahau, bali watendaji wa kazi," na hivyo kuwa "watendaji wa Neno." ***Yakobo 1:22-25***

Dhana yetu ya pili ni ile ambayo huenda isithaminiwe kikamilifu mara moja kama ya kwanza. Ni fikra ya wengi, kama si ya wote, kwamba wale wanaoweza kueleza ukweli kwa uwazi zaidi, kwa urahisi zaidi, na kwa usahihi zaidi, ndio wapaswa kuwa pekee wa kuueleza, na kwamba wengine wanyamaze na wasikilize na wajifunze. Wazo hili ni sahihi kwa nyanja nyingi. Sisi hatupendekezi kwamba yeyote asiyetimiza vigezo vya kufundisha au kutazamwa kama walimu, au maneno yao kupokelewa kama mafundisho, awe akifundisha, wala maneno yake yakubaliwe kama mafundisho. Lakini kuna tofauti kubwa kati ya kuwaweka watu hao kufundisha—kama ilivyo kwa wazee

—na kuwa na mkutano ambapo wanachama wote wa Uumbaji Mpya wangepata fursa ya *kujieleza kwa ufupi au kuuliza maswali*, kwa ufahamu kwamba maswali yao au mashaka yao au maelezo yao hayashikiliwi na Kanisa kuwa ni maoni ya kundi. Katika mikutano kama hiyo, mawazo yasiyo sahihi yanaweza kutolewa kwa njia ya maswali—siyo kwa nia ya kufundisha maoni haya, wala kwa kusudi la kuyalazimisha, bali kwa lengo la kuyakosoa. Lakini jilinde usikiuke dhamiri kwa jaribio lolote la kutetea kosa. Utaratibu kama huo unapaswa kuidhinishwa tu mbele ya mtu aliyeendelea

[F317]

katika Ukweli na aweze kutoa sababu ya Kimaandiko kwa imani yake, na kuonyesha njia ya Bwana kikamilifu zaidi. Ikiniulizwa, Ni faida gani inaweza kupatikana kutokana na hatua kama hiyo? Tunajibu kwamba mara nyingi tumeona faida zikidhihirishwa. Mara nyingi ni vigumu—wakati mwingine haiwezekani —kueleza mambo kwa njia rahisi na ya moja kwa moja zaidi; na vivyo hivyo haiwezekani kwa akili zote, hata zile za kweli, kuelewa somo kwa uwazi sawa kutoka kwa mfano uleule. Hivyo basi, kuna umuhimu wa maswali, na wa aina mbalimbali za uwasilishaji wa kweli ileile, kama ilivyoonyeshwa katika mafumbo ya Bwana wetu, ambayo huwasilisha mada kutoka mitazamo tofauti, na hivyo kutoa mtazamo kamili na unaopatana zaidi wa yote. Vilevile, tumegundua kwamba kauli isiyo rasmi na isiyo na mpangilio ya ukweli inaweza, wakati mwingine, kufanikiwa kuingia katika akili za baadhi ya watu ambako kauli iliyo sahihi na ya kimantiki zaidi ilishindwa—ukosefu wa uwezo wa msemaji ukilingana, kwa namna fulani, na kiwango cha chini cha akili na hukumu kwa msikilizaji. Tunapaswa kufurahi ikiwa Injili inahubiriwa na kupata makao katika mioyo yenye njaa, bila kujali njia inayotumika, kama vile Mtume anavyoeleza—"wengine hata wanamhubiri Kristo kwa ugomvi na fahari ya ubatili." Tunaweza kufurahi tu ikiwa wengine wamepelekwa kwenye maarifa sahihi ya Bwana, hata kama tunapaswa kusikitika sana kwa nia isiyo sahihi ya uwasilishaji; au, kama katika kisa kingine, ukosefu wa ukamilifu wa uwasilishaji huo. Ni Bwana na Ukweli na ndugu ndio tunawapenda na tunawatamani kuwahudumia; na, kwa hivyo, ni lazima tufurahi kwa jambo lolote linaloleta matokeo yanayotamaniwa, na tunapaswa kupanga mambo yetu ili kutoingilia hili, jambo ambalo tunalikubali kuwa ni ukweli. Hii haimaanishi kwamba wasio na mantiki na wasio na uwezo wanapaswa *kupewa nafasi* ya kufundisha Kanisani, wala kwamba tunapaswa kufikiria kuwa mafundisho yasiyo na mantiki ndiyo yangefanikiwa zaidi kwa ujumla. Kinyume chake kabisa. Hata hivyo, hatupaswi *kupuuza kabisa* kile tunachoona wakati mwingine ni njia ya baraka kwa akili za baadhi ya watu na ambacho kinaungwa mkono na matumizi ya Kanisa la awali.

Kwa kuunga mkono pendekezo letu la tatu: Haijalishi jinsi

[F318]

tukiwa na uhakika kwamba tunayo kweli, bila shaka itakuwa ni upuuzi kwetu kufunga na kusitisha kabisa mlango wa maswali na maoni yanayopingana ili kuondoa kabisa yote yanayoweza kuchukuliwa kuwa makosa na kiongozi wa mkutano au na mkusanyiko mzima. Kuna kizuizi kimoja tu kinachopaswa kutumika kufunga kabisa; yaani, kwamba mikusanyiko ya Viumbe Wapya si kwa ajili ya kujadili mambo ya kidunia, sayansi za kidunia na falsafa, bali ni kwa ajili ya kusoma ufunuo wa kimungu pekee; na katika utafiti wa ufunuo wa kimungu, mkutano unapaswa kutambua kwanza, mwisho na daima tofauti kati ya misingi ya msingi ya mafundisho ya Kristo (ambayo hakuna mwanachama anayeruhusiwa kuyabadilisha au kuyarekebisha, wala kukubali yahojiwe) na majadiliano ya mafundisho ya hali ya juu, ambayo lazima yaendane kikamilifu na misingi ya msingi. Hawa wa mwisho wanapaswa kuwa na fursa kamili na huru wakati wote za kusikilizwa, na kulipaswa kuwa na mikutano ambapo wanaweza kusikilizwa. Hata hivyo, hii haimaanishi kwamba wasikilizwe mara kwa mara, na kwamba mtu fulani aruhusiwe kuchanganya na kuvuruga kila mkutano na kila mada kwa kupenda kwake jambo fulani. Aache jambo lake pendwa lisikilizwe na kujadiliwa kwa haki wakati mwafaka, mbele ya wale walio na ufahamu mzuri wa Ukweli, na ikiwa itakataliwa na kutaniko kama isiyo ya kimaandiko, na mtetezi wa wazo hilo hatashawishika kuwa si ya kimaandiko, basi angalau na aache kulazimisha suala hilo kwenye kutaniko kwa muda mrefu—labda mwaka mmoja—ambapo anaweza bila kinyume na taratibu kuomba kusikilizwa tena, jambo ambalo linaweza kuidhinishwa au la, kulingana na kutaniko linavyoona kuwa suala hilo linafaa au halifai kusikilizwa na kuchunguzwa.

Tunachoshauri ni kwamba, isipokuwa kama kutakuwa na njia fulani ya kutoa hisia, hatari mbili zinaweza kukabiliwa: Kwanza, hatari ya kuangukia katika hali tunayoiona ikitawala sasa katika makanisa ya jina tu ya Ukristo, ambapo haiwezekani kupata njia ya kufikia masikio yao kupitia mikutano yao ya kawaida ya Kanisa, kila njia ya kuwafikia ikilindwa kwa makini. Hatari nyingine ni kwamba, mtu binafsi aliye na nadharia ambayo

[F319]
anajitwika kwa hukumu yake kama ukweli—haijalishi jinsi inavyoweza kuwa ya uongo na isiyo na mantiki—hatajisikia kuridhika isipokuwa apate kusikilizwa kwa haki, bali ataendelea kulazimisha mada hiyo; ilhali, baada ya kusikilizwa kwa haki, hata kama hatashawishika juu ya kosa la hoja yake, atakuwa amepunguzwa nguvu kuhusu ukosefu wa staha wa kuingilia jambo hilo kwa wale ambao tayari wamesikia na kukataa wazo lake.

Dhana yetu ya nne: Ukuaji katika maarifa una uwezekano mkubwa wa kupunguza unyajibadili—japo inaweza kuonekana ajabu kuwa hivyo. Tunagundua uwezo wetu ni mdogo sana, na muda wetu wa mambo ya kidini ni mdogo sana, kiasi kwamba ikiwa umakini utaelekezwa kwa nguvu katika njia moja, huenda ukasababisha kudumaa katika nyanja zingine. Mkristo hapaswi kuwa na akili nyingi bila moyo, wala moyo mwingi bila akili. "Roho ya akili timamu" inatuongoza kukuza matunda yote na neema zote zinazochangia kumkamilisha mtu mwenye tabia kamilifu. Mwelekeo wa siku zetu katika mambo yote ni kinyume chake
—kubobea. Fundi mmoja hufanya sehemu hii, fundi mwingine sehemu ile; kiasi kwamba sasa ni wafundi wachache sana wanaoelewa ufundi kamili kama ilivyokuwa zamani. Kiumbe Mpya lazima apinge mwelekeo huu, na lazima "atengeneze njia zilizo sawa kwa miguu yake" ipasavyo; ili asije, akiendeleza kipengele kimoja cha neema, akajiingiza hatarini kwa kukosa kutumia ipasavyo kipaji au haki nyingine iliyotolewa na Mungu.

Sifa za utauwa hupatikana kwa wanadamu wote kwa kiwango kikubwa au kidogo cha maendeleo. Sifa hizi za kiakili huitwa heshima na kiroho, na huita viungo vya dhamiri, tumaini, hisia, n.k. kusaidia. Ikiwa hivi vitapuuzwa, matokeo yake ni kwamba shauku na upendo kwa Ukweli utadhoofika; hivyo kwamba badala ya mioyo yetu kuongozwa kwa Bwana kwa shukrani kubwa zaidi kwa upendo wake, na kwa hamu kubwa zaidi ya kumfurahisha, kumheshimu na kumtumikia, tutagundua kuwa viungo vya chini vinajiunga zaidi katika utata, vikichukua nafasi za hivi vya juu, na uchunguzi utaanza kuwa zaidi katika mwanga wa falsafa za kiakili, ambazo ndani yake kuingia utani, uharibifu, tamaa, mzozo na kiburi. Mpya

[F320]

Hivyo basi, uumbaji unahitaji, si tu kuunganisha huduma za ibada, maombi na sifa, kama sehemu ya kila mkutano, bali, tunaamini, unahitaji pia mkutano maalum wa kiibada mara moja kwa wiki, ambao unapaswa kuambatana na fursa za ushuhuda kuhusu uzoefu wa Kikristo—si kwa mujibu wa desturi ya kawaida ya kurudi nyuma kwa miaka kumi hadi ishirini au zaidi ili kusimulia kuhusu uongofu wa kwanza, n.k., bali ushuhuda wa sasa, unaohusu hasa hali ya moyo kwa wakati huo, na katika wiki iliyopita tangu mkutano wa aina hiyo uliopita. Shuhuda hizi za sasa husaidia wale wanaozisikia; wakati mwingine huwatia moyo kwa kuwakumbusha uzoefu mzuri, na wakati mwingine huwatuliza kwa kusimulia majaribu, matatizo, na kadhalika, kwa sababu kwa njia hiyo wanatambua kuwa hawa wako peke yao katika kupata uzoefu mgumu, na wakati mwingine kushindwa.

Hivyo wote wanaweza kujifunza kikamilifu zaidi maana ya maneno ya Mtume, "Msidhani kuwa ni jambo la ajabu kuhusu majaribu ya moto yatakayowajaribu, kana kwamba kuna jambo geni likiwatokea." (***1 Petro 4:12***) Wanagundua kwamba wote ambao ni watu wa Bwana wanapata majaribu na matatizo, na kila mmoja hujifunza hivyo kumhurumia mwenzake; na kadiri uhusiano wa huruma unavyokua, roho ya kusaidiana hukua, na roho ya upendo—Roho Mtakatifu. Mikutano kama hiyo ya katikati ya wiki inaweza kuwa na faida ikiwa mada itapendekezwa katika mkusanyiko wa Jumapili uliopita; na mada hii ikiwa akilini mwa washiriki inapaswa kumtia moyo kila mmoja kuona na kurekodi matukio yanayopita maishani, na kuyaweka kumbukumbu, hasa kulingana na mada maalum ya wiki hiyo. Bila shaka kila Mkristo ana fursa nyingi za kuona masomo na uzoefu wa maisha katika nyanja mbalimbali kila wiki; lakini wengi, kwa kutofikiri, na kutotambua, wanaruhusu masomo haya ya thamani yapite bila kutambuliwa, na hujifunza hasa kutokana na uzoefu mkubwa na mchungu zaidi wa maisha kile ambacho wangeweza kujifunza vizuri zaidi kwa kuzingatia mwingiliano wa kila siku wa Bwana nao kupitia utunzaji wake.

[F321]

Kwa mfano: Tuseme kwamba mada ya wiki ingekuwa, "Amani ya Mungu," kutoka kwa maandiko, "Amani ya Mungu, isiyo na kueleweka, itawalinda mioyo yenu." (***Wafilipi 4:7***) Kila mmoja katika udugu anapaswa kuzingatia katika wiki hiyo ni kwa kiwango gani maandiko haya yalitimia katika maisha yake; na ni mambo gani yalionekana kuyakatiza na kuzuia amani hii inayoongoza—na kuleta wasiwasi, kutoridhika. Uzoefu huu na mafunzo yaliyopatikana kutokana nao, yakisimuliwa na wale walio na uzoefu zaidi katika kikundi, na wale wasio na uzoefu sana (wanaume na wanawake), si tu kwamba yangefanya kila mmoja ajue uzoefu wa mwenzake katika sehemu ya kwanza ya wiki, bali pia katika sehemu ya pili yangekuwa nyongeza kwa uzoefu wao wenyewe mafunzo na uzoefu wa wengine, na hivyo kupanua huruma zao na kuwafanya watambue zaidi na zaidi uzuri wa amani ikilinganishwa na mizozo.

—baraka ya amani ya Mungu moyoni; na jinsi inavyowezekana kuwa na amani hii hata tunapozungukwa na vurugu na mkanganyiko au hali za taabu ambazo hatuna udhibiti juu yake. Sifa ya ibada ya mikutano hii itaongeza manufaa yake. Yeye anayetambua kwa dhahiri zaidi mapungufu yake, na anayejitahidi kwa bidii zaidi kukua katika wema wa Roho, ndiye atakayekuwa na bidii zaidi katika ibada yake kwa Bwana na katika matamanio yake ya kumfurahisha na kushiriki zaidi na zaidi katika Roho wake Mtakatifu.*

Katika mikutano hii, kama ilivyo katika mingine yote, ni dhahiri kwamba mema makuu yanaweza kufanyika kwa kudumisha utaratibu—siyo kwa kiwango cha kuharibu uhai na uhuru wa mkutano, bali kwa kiwango kinachofaa cha kulinda uhuru wake ipasavyo, bila fujo au vurugu, chini ya udhibiti wenye busara, upendo, na upole. Kwa mfano: Hali ya mkutano inapaswa kueleweka mapema; na itakuwa wajibu wa kiongozi kuuongoza, kwa upole unaofaa na wa upendo, kulingana na kusudi lake lililobainishwa na kukubaliwa. Inapaswa kueleweka kwamba hivi si mikutano ya maswali ya jumla, wala

---

*Kuna mikutano ya aina iliyoelezwa hapa inayofanyika katika maeneo mbalimbali, yanayofaa kwa vikundi vidogo vinavyoivaunda.

[F322]

mikutano ya majadiliano, wala ya kuhubiri; kwamba mikutano mingine imetolewa, na wale wanaotaka wanakaribishwa kuhudhuria; lakini kwamba mikutano hii ina wigo mdogo. Ili kuifanya mkutano uendane na utaratibu, na kuepuka majadiliano ya faragha au majibu ya mtu mmoja kwa mwenzake, kiongozi—ambaye ndiye aliyechaguliwa kuiwakilisha wote—anapaswa kuwa yeye pekee anayejibu au kuwakosoa wengine—na hata hivyo afanye hivyo pale tu *inapohitajika*. Ni wajibu wake ulio wazi kuhakikisha kuwa baadhi ya ushuhuda si mrefu kiasi cha kuchosha na kuwanyima wengine fursa, na kwamba mkutano hausogezwi mbele zaidi ya muda wake uliopangwa na kukubaliwa. Mambo haya yote yanayomwangukia kiongozi, yanaashiria kwamba anapaswa kuwa Mzee wa Kanisa. Mtu mgeni asiye na uzoefu wa kutosha angeweza, hata akiwa na nia njema, kuwa mnyonge sana au mkali kupita kiasi katika kutumia kanuni kwa tukio kama hilo; anaweza kuharibu mikutano kwa urahisi kupita kiasi, au kumkosea heshima ndugu anayefaa kwa kusahihisha na kutumia sheria ipasavyo kwa njia isiyo ya busara. Zaidi ya hayo, kiongozi wa mkutano kama huo anapaswa kuwa Mzee, au mtu anayestahili kushika wadhifa wa Uzee katika Kanisa, ili awe na maarifa ya kutosha ya Neno, na uzoefu katika neema na uwezo wa kufundisha ili aweze kutoa neno la faraja au ushauri au ushauri wenye msaada *kwa* kujibu ushuhuda mbalimbali kama unavyowasilishwa. Kwa maana "Neno linalosemwa kwa wakati ufaao, ni jema kiasi gani!"—na mara nyingi huwa na msaada zaidi kuliko mahubiri yote chini ya hali nyingine. ***Methali 15:23***

Ingawa katika yaliyoandikwa hapo juu tumeashiria maslahi mbalimbali yanayopaswa kuzingatiwa katika mikutano, tumeelezea hasa la mwisho tu—ambalo, kwa hakika, tunalichukulia kuwa mojawapo ya muhimu zaidi kuliko yote: mkutano unaosaidia zaidi katika ukuaji wa kiroho. Sasa tuangalie kwa haraka yale ambayo yanaweza kuwa mipango mizuri kuhusu mikutano mingine. Hii itatofautiana kulingana na mazingira, hali, na idadi ya watu wanaounda mkusanyiko—yaani *Kanisa*, mwili. Ikiwa idadi ingekuwa hamsini au kadhalika, na ikiwa baadhi yao wangekuwa na kipaji cha kipekee katika kuzungumza hadharani na

[F323]

Ufafanuzi wazi wa Ukweli, tunashauri kwamba huduma moja ya mahubiri kwa wiki kwa ujumla inaweza kuwa na faida—hasa ikiwa ni mkutano ambao marafiki, majirani au wengine wanaweza kualikwa. Lakini ikiwa kwa mapenzi ya Bwana hakuna yeyote katika kundi hilo aliye na sifa maalum za kuwasilisha mahubiri yaliyounganishwa, yenye mantiki na ya busara kuhusu mada fulani ya Maandiko, tunaamini itakuwa bora kwamba aina hii ya mkutano isijaribiwe, au kwamba muda ugawanywe kati ya watu kadhaa wenye uwezo fulani wa kushughulikia mada ya Kimaandiko kwa njia hii iliyounganishwa hadharani, huku mada ikiwa ileile na ndugu wakichukua zamu kuongoza. Au wazee kama hao wanaweza kupishana, mmoja Jumapili hii, mwingine Jumapili ijayo, na kadhalika, au wawili Jumapili hii, wawili ijayo, na kadhalika. Inaonekana kwamba maslahi bora ya Kanisa zotezinusurika kwa kuwasogeza mbele na kuwapa fursa ndugu *wote kwa uwiano* wa uwezo wao—kwa kuzingatia daima kwamba unyenyekevu na uwazi katika Ukweli ndivyo mambo ya msingi kabisa—siyo ustadi wa maneno na mihadhara.

Lakini mkutano muhimu zaidi kwa maoni yetu, na wenye kusaidia zaidi, baada ya mkutano wa ibada ulioelezwa kwanza, ni ule ambao kundi zima la waumini hushiriki, wakati mwingine chini ya mwenyekiti mmoja, au kiongozi mmoja, na wakati mwingine mwingine. Kwa mikutano hii, mada au maandiko ya Biblia yanaweza kuchukuliwa kwa ajili ya majadiliano, na kiongozi, akichunguza mada mapema, anapaswa kupewa mamlaka ya kuigawa miongoni mwa ndugu wakuu, ikiwezekana akiwapa sehemu zao wiki moja kabla, ili waweze kufika kwenye mkutano wakiwa wamejiandaa kutoa mapendekezo, kila mmoja kulingana na sehemu yake maalum ya mada. Washiriki hawa wakuu katika uchunguzi wa mada (labda wawili, au labda nusu dusini, au zaidi, kulingana na idadi ya watu wenye uwezo, ukubwa wa kutaniko, na uzito wa mada kama inavyoweza kuhitajika) watapata Biblia mpya za Berean zenye marejeleo ya *Studies* na *Towers* na Faharasa za Mada, kuwa msaada mkubwa. Wawasilishe suala hilo kwa lugha yao wenyewe, au watafute dondoo maalum kutoka kwa *Studies*, *Towers*, n.k., zinazogusa moja kwa moja hoja husika, ambazo

[F324]
wanaweza kusoma sambamba na maoni yanayofaa.

Mkutano ukishafunguliwa kwa sifa na sala, Mwenyekiti anaweza kuita mada kwa mpangilio wake sahihi; na baada ya kila mzungumzaji aliyeteuliwa kuwasilisha matokeo yake kuhusu sehemu yake ya mada, mada hiyo inapaswa kufunguliwa kwa darasa zima kuuliza maswali na kutoa maoni, iwe yanakubaliana au yanapingana na yale ambayo tayari yamewasilishwa na mzungumzaji mkuu juu ya mada hiyo. Ikiwa darasa linaonekana halitaki kujadili, na linahitaji kuhamasishwa, Mwenyekiti anapaswa kufanya hivyo kwa kuuliza maswali ya ustadi. Ni Mwenyekiti pekee anayepaswa kuwasemesha wasemaji au kujaribu *kujibu* au kupatanisha matamko yao; ingawa, bila shaka, anaweza kumwita msemaji yeyote atoe ufafanuzi zaidi wa msimamo wake au sababu zake. Wasemaji wote wanapaswa kuelekeza maoni yao kwa Mwenyekiti na si kwa wengineo, na hivyo hatari ya mashambulizi ya kibinafsi na mabishano inaweza kuepukwa. Mwenyekiti hapaswi kushiriki vinginevyo isipokuwa kama ilivyoelezwa hapo juu kuhusiana na mjadala, lakini anapaswa kuwa na uwezo wa mwishoni kuunganisha matokeo mbalimbali, akifupisha mada nzima kwa ufupi kutoka kwa mtazamo wake, kabla ya kufunga kikao kwa sifa na shukrani.

Kila hoja inaweza kupitiwa, na mada nzima ikajadiliwa na kuchunguzwa kwa kina, ili ieleweke wazi kwa wote. Au, katika baadhi ya mada ngumu zaidi, Mwenyekiti angefaa zaidi kufupisha na kutoa maoni yake mwishoni mwa uchunguzi wa kila mada. Hatujui aina bora zaidi ya mkutano kuliko huu kwa ajili ya uchunguzi wa kina wa Neno la Mungu. Tunaona kuwa kwa kawaida ni na manufaa zaidi kwa wingi wa mikutano ya watu wa Bwana kuliko mahubiri ya kawaida.

Mkutano wa aina hii unajumuisha sifa zote zilizofunikwa na mapendekezo namba 1, 2 na 3 yaliyotajwa hapo awali. Kuhusu la kwanza, wale waliokabidhiwa majukumu makuu wanapata fursa kamili ya kutumia uwezo wowote walionao. Kuhusu hoja ya pili, wote wanapata fursa

ya kushiriki, kuuliza maswali, kutoa mapendekezo, n.k., kufuatia kila mmoja wa wazungumzaji wakuu kuhusu hoja mbalimbali. Na kuhusu hoja ya tatu, hiyo pia inazingatiwa katika mkutano kama huu, kwa sababu mada za kila wiki zinapaswa kuamuliwa na darasa zima, na siyo na kiongozi, na angalau wiki moja kabla ya majadiliano yao.

Kila mtu anayehudhuria darasa kama hili anapaswa kuwa na fursa ya kuwasilisha swali lake au mada yake, na roho ya upendo, huruma, usaidizi na kuzingatia inayotawala yote inapaswa kuwa ya namna ambayo mada zote zinazofaa zitasikilizwa kwa heshima. Na katika hali ya ombi maalum la mada inayodhaniwa kuwa kinyume na maoni ya jumla ya kutaniko, lakini ikiwa ndani kabisa ya mipaka ya misingi ya msingi ya Injili, mtu anayetaka mada hiyo ijadiliwe anapaswa kupewa muda unaofaa kwa ajili ya uwasilishaji, na anapaswa kuwa mzungumzaji mkuu kwa ajili ya tukio hilo, huku muda wake ukiwezekana ukipunguzwa, tuseme, hadi dakika thelathini au zaidi au pungufu, kulingana na umuhimu wa mada na shauku ya darasa kuihusu. Baada ya wasilisho lake, swali linapaswa kufunguliwa kwa majadiliano na washiriki wengine wa darasa, mtoaji wa swali akipewa dakika chache baadaye kwa ajili ya jibu fupi kwa pingamizi zozote zitakazotolewa na wengine, Mwenyekiti akiwa na neno la mwisho la kufunga mkutano.

Aina nyingine ya mkutano ambayo imethibitika kuwa na faida kubwa katika kusoma Neno inajulikana kama "Duru ya Berea ya Masomo ya Biblia." Hizi si duru za kusoma tu, bali ni utafiti wa kimfumo wa mpango wa kimungu katika hatua zake zote, ukichunguzwa kipengele kwa kipengele. Toleo kadhaa za SCRIPTURE STUDIES, zinazoshughulikia mada hizo, kama zinavyofanya, kwa mpangilio uliounganishwa na wa mfululizo, ni vitabu vya masomo kwa ajili ya masomo haya ya Biblia; lakini ili madarasa haya yawe na faida ni lazima kiongozi na darasa wafanye utofauti wazi kati ya kusoma na kujifunza. Kwa upande wa kusoma, marafiki wapendwa wote wanaweza

vilevile, au labda bora zaidi, wasome wenyewe nyumbani. Lengo la masomo haya ni kuchukulia sehemu fulani ya kila mada kama ilivyowasilishwa katika aya moja au zaidi, na kuijadili kwa kina miongoni mwao, wakirejelea mistari mingine ya Maandiko, n.k., na kuizungumzia suala hilo kwa kina, na, iwezekanavyo, kumfanya kila mwanachama wa darasa kutoa maoni yake kuhusu suala husika linalojadiliwa, kisha wakiendelea na mada inayofuata. Baadhi ya Vikao hivi vya Waberiana vimechukua mwaka mmoja au miwili kwa ajili ya kusoma toleo moja tu la MASOMO YA MAANDIKO—na hilo kwa hamu na faida kubwa.*

"Kila Mtu Awe Amehakishwa Kikamilifu Katika Nafsi Yake"
—Warumi 14:5—

Akili zote za kimantiki hufurahia kufikia *uamuzi*, ikiwezekana, kuhusu kila kipengele cha ukweli; na hili Mtume anatangaza kwamba kila mwanachama wa Kanisa anapaswa kujitahidi kufikia mwenyewe—"katika akili yake mwenyewe." Hata hivyo, ni kosa la kawaida kujaribu kutumia kanuni hii nzuri kibinafsi kwa Kanisa au kwa darasa la somo la Biblia—kujaribu kulazimisha wote wafikie hitimisho moja kabisa kuhusu maana ya Neno la Bwana. Ni sawa kwamba tutamani wote wawe na "maono sawia"; lakini si busara kutarajia hivyo tunapojua kwamba wote wameanguka kutoka kwa ukamilifu, si tu wa mwili, bali pia wa akili, na kwamba upotovu huu ni katika mwelekeo mbalimbali, kama inavyoonyeshwa na maumbo tofauti ya vichwa vinavyopatikana katika mkusanyiko wowote wa watu. Aina na viwango vyetu mbalimbali vya elimu pia ni mambo muhimu katika kusaidia au kuzuia umoja wa maoni.

Lakini je, Mtume haashiri kwamba sote tunapaswa kuzingatia mambo yale yale?—na kwamba sote tutafundishwa na Mungu ili sote tuwe na roho ya akili timamu?—na kwamba tunapaswa kutarajia kukua katika neema na maarifa, tukajenga wenzetu katika imani takatifu zaidi?

---

*Kuna mikutano ya aina hii inayofanyika katika maeneo mbalimbali, na jioni wakati unaowafaa zaidi marafiki wanaohudhuria kila mmoja. Huongozwa na wazee-ndugu mbalimbali.

[F327]

Ndio, haya yote ni ya kweli; lakini haelezweki kwamba yote yatafikiwa katika mkutano mmoja. Watu wa Bwana si tu kwamba wana viwango tofauti vya ukomavu wa akili, na tofauti za uzoefu au elimu, bali pia wana umri tofauti kama Viumbe Vipya—watoto wachanga, vijana, na waliokomavu. Kwa hiyo, haipaswi kutushangaza ikiwa wengine ni wazito kuliko wengine kuelewa na, hivyo basi, wazito kushawishika kikamilifu katika akili zao kuhusu baadhi ya "mambo ya kina ya Mungu." Lazima wafahamu misingi—kwamba sote tulikuwa wenye dhambi; kwamba Kristo Yesu, Kiongozi wetu, alitukomboa kwa dhabihu yake iliyokamilika Kalvari; kwamba sasa tuko katika Shule ya Kristo ili kufundishwa na kuandaliwa kwa ajili ya Ufalme na huduma yake; na kwamba hakuna anayeingia katika Shule hii isipokuwa kwa kujitolea kikamilifu kwa yote aliyo nayo kwa Bwana. Mambo haya yote ni lazima yaonwe na yakubaliwe kikamilifu na daima, la sivyo hatuwezi kuwatambua hata kama ndugu wadogo wachanga katika Uumbaji Mpya; lakini sote tunahitaji uvumilivu kwa kila mmoja, na ustahimilivu kwa tabia za kipekee za kila mmoja—na nyuma ya sifa hizi lazima kuwe na *upendo*, unaokua kila wema wa Roho kadri tunavyokaribia zaidi na zaidi ukamilifu wake.

Hivyo basi, maswali yote, majibu yote, na maoni yote—katika mikutano ambapo washiriki kadhaa hushiriki—yanapaswa kuwa *kwa* ajili ya kampuni nzima iliyopo (na si ya kibinafsi kwa mtu mmoja au idadi yoyote), na kwa hivyo, yanapaswa *kuelekezwa kwa Mwenyekiti*, anayewakilisha wote—isipokuwa pale ambapo Mwenyekiti anaweza kwa urahisi kuomba mzungumzaji kugeukia na kuwahutubia hadhira moja kwa moja. Hivyo basi, pia, baada ya kutoa maoni yake mwenyewe, kila mmoja anapaswa kusikiliza kwa utulivu maoni ya wengine na asihisi kulazimika kujadiliana au kurudia tena msimamo wake alioutoa tayari. Baada ya kutumia fursa yake, kila mmoja anapaswa kumwamini Bwana atamwongoza, kumfundisha na kumwonyesha ukweli, na hapaswi kusisitiza kwamba wote lazima *waone* kila jambo kama yeye anavyoona, wala hata kama wengi wanavyoona. "Katika mambo ya msingi, umoja; katika yasiyo ya msingi, upendo," ndilo kanuni sahihi ya kufuatwa.

Hata hivyo, tunakubaliana kwamba kila kipengele cha ukweli ni muhimu, na kwamba kipengele kidogo kabisa cha kosa ni hatari, na kwamba watu wa Bwana wanapaswa kuomba na kujitahidi kwa ajili ya umoja katika maarifa;

lakini hatupaswi kutumaini kufikia hili kwa nguvu. Umoja wa roho katika misingi ya kwanza ya msingi ya ukweli ndicho kitu muhimu; na pale ambapo huu unadumishwa tunaweza kuwa na uhakika kwamba Bwana wetu *ataongoza* wote wenyeo katika ukweli wote unaostahili na unaohitajika kwake. Ni katika muktadha huu ambapo waongoza kundi la Bwana wanahitaji hekima maalum, upendo, uimara wa tabia na uwazi katika Ukweli, ili mwishoni mwa kila mkutano yeye aliyeongoza aweze kufupisha yale yaliyopatikana kutoka kwa Maandiko na kuacha akili zote chini ya ushawishi wake uliobarikiwa—akijieleza kwa uwazi, kwa uthabiti, na kwa upendo—lakini kamwe si kwa msimamo mkali wa kidogma, isipokuwa katika misingi ya msingi.

Huduma za Mazishi

Katika matukio ya mazishi, wakati hali ya heshima na uchungu inatawala miongoni mwa marafiki waliohudhuria, mwili baridi na kimya, mioyo iliyojeruhiwa na macho yenye machozi, mavazi ya maombolezo, n.k., vyote husaidia kuonyesha somo kuu kwamba kifo si rafiki wa wanadamu, bali ni adui yao. Matukio kama hayo, kwa hivyo, ni mazuri sana kwa kuwasilisha Ukweli, na yanapaswa kutumiwa vyema. Wengi wanaovutiwa na Ukweli wa Sasa walipata dhana zao za kwanza zilizo wazi juu yake kutokana na mahubiri ya mazishi. Zaidi ya hayo, wengi watahudhuria na kusikiliza katika tukio kama hilo ambao wangekuwa na upendeleo kupita kiasi, nao wangekuwa na hofu kubwa ya kupinga matakwa ya marafiki zao, ili kuhudhuria huduma zozote za kawaida za Ukweli. Kwa hiyo, tunashauri kwamba fursa kama hizo zitumike kwa ufanisi kadri hali itakavyoruhusu. Pale ambapo marehemu ni muumini, na familia yake inapinga, anapaswa kuomba ombi la mwisho kwamba mtu anayewakilisha Ukweli awahutubie wafiwa katika tukio la mazishi yake. Ikiwa marehemu ni mtoto, na wazazi wote wawili wako katika Ukweli, hakungekuwa na swali kuhusu jambo hilo; lakini ikiwa mmoja tu kati yao angekuwa na hisia njema na mwingine akapinga, majukumu ya jambo hilo yangekuwa kwa baba, ingawa mke angekuwa na haki kamili ya kuwasilisha maoni yake kwa mumewe, na yeye anapaswa kuzingatia mapendekezo yake

[F329]

uzingatiaji—lakini, hata hivyo, si kwa lengo la kuepuka jukumu lake mbele za Mungu kama kichwa cha familia.

Katika makundi mengi madogo kuna ndugu walio na sifa za kutosha kutoa mahubiri ya kuvutia na yenye faida yanayofaa kwa tukio kama hilo, bila mapendekezo yoyote kutoka kwetu au kwa mtu mwingine yeyote; lakini katika idadi kubwa ya vikundi vidogo vya watakatifu kipaji maalum cha mahubiri kama hayo hakipo, na ni kwa sababu hii tunatoa mapendekezo kadhaa kuhusu njia yenye faida ya kuendesha huduma kama hizo. Ndugu anayeongoza ibada afaulu awe asiye jamaa wa karibu wa marehemu; na bado, kama hakuna mwingine isipokuwa jamaa wa karibu anayepatikana, hakuna kosa kwa mwana, mume, au baba kuongoza ibada. Isipokuwa anafahamu vizuri sana kuzungumza hadharani, na anafahamu mada, mpango wake bora ungekuwa ni kurekebisha mapendekezo yaliyotolewa hapa chini ili yalingane na matumizi yake binafsi na tukio husika—akiandika kwa mkono, ambapo angesoma kwa marafiki waliokusanyika. Maandishi yanapaswa kuwa na herufi rahisi kusomeka au ya mashine ya kuandika, na yanapaswa kusomwa kwa sauti mara kadhaa kabla ya kujaribu kuyawasilisha hadharani, ili uwasilishaji uwe laini, wazi na rahisi kueleweka iwezekanavyo. Tunapendekeza zaidi kwamba kama hakuna ndugu anayeonekana kuwa na uwezo kwa ajili ya tukio hilo, basi hakutakuwa na kosa lolote kwa dada kusoma nasaha hiyo
—akiwa amevaa aina fulani ya kifuniko kichwani.

Tunatoa mapendekezo yafuatayo kuhusu uendeshaji wa ibada na kwa hotuba katika mazishi ya ndugu katika Bwana:

(1) Anzisha ibada kwa kuimba wimbo unaofaa wenye mwendo wa wastani wa polepole—"Rock of Ages," "Nearer, my God, to Thee," "Lead, Kindly Light," "Many Sleep, but not Forever," au mwingine.

(2) Ikiwa yeyote katika familia ni wanachama wa makanisa ya madhehebu, na wanataka mchungaji wao apewe sehemu katika ibada, hii ndiyo nafasi inayofaa zaidi kumwomba asome mistari michache ya Maandiko kuhusu ufufuo,

[F330]
au aombe, au yote mawili. Ikiwa hakuna ombi kama hilo, acha hili (2), na uendelee kutoka (1) hadi (3).

(3) Muhtasari wa Hotuba ya Mazishi

Wapendwa Marafiki: Tumeungana pamoja ili kutoa heshima kwa kumbukumbu ya rafiki yetu na ndugu, ambaye mabaki yake ya dunia tutayaweka kaburini—vumbi kwa vumbi, majivu kwa majivu. Ingawa ni ukweli kwamba hakuna kitu cha kawaida zaidi duniani kuliko kufa, na michakato inayofuatana nacho ya ugonjwa, maumivu na huzuni, sisi, hata hivyo, tunagundua kuwa ni vigumu, kama viumbe wenye akili, kuzoea kuvunjika kwa mafungamano yenye uchungu kama haya ya urafiki, ya nyumbani, ya upendo, na ya undugu. Tukijaribu kuiponya kidonda hicho, bado inauma, ingawa, kama Mtume anavyotangaza, sisi, kama Wakristo, "hatuhuzuni kama wengine wasio na tumaini." Na ni nini kingefaa zaidi hapa leo kuliko kuchunguza tumaini hili zuri, lililowekwa mbele yetu katika Injili kama mafuta ya Gileadi, ambayo yanaweza kuponya huzuni za dunia kama hakuna kitu kingine kinachoweza kufanya.

Hata hivyo, kabla ya kuzingatia matumaini yaliyowekwa mbele yetu katika Injili—tumaini la ufufuo wa wafu, tumaini la maisha ya baadaye katika hali yenye furaha zaidi kuliko ile ya sasa—si kinyume na haki kujiuliza swali, Kwa nini tuhitaji tumaini kama hilo? Kwa nini tusaliewe uhai badala ya kupewa tumaini la ufufuo kutoka kwa wafu? Kwa nini Mungu anaturuhusu kuishi siku au miaka michache tu, na ambayo imejaa taabu? na kwa nini basi tunakatizwa, kama majani yanayokauka? na kwa nini hisia za moyo huvunjika, na mipango ya nyumbani na ya familia huvurugwa na adui huyu mkuu wa jamii yetu, mauti, ambayo, katika miaka elfu sita iliyopita imewaua, inakadiriwa, zaidi ya bilioni hamsini wa jamii yetu ya wanadamu, ndugu zetu kwa mwili—watoto wa Adamu? Kwa akili zinazofikiri hakuna swali lenye kuvutia zaidi kuliko hili linaloweza kufikiriwa.

Ukanamungu unatuambia kwamba kwa kuwa sisi ni wanyama tu wa daraja la juu zaidi, tunazaliwa na kuishi na kufa kama wanyama wengine

[F331]

mnyama, na kwamba hakuna maisha ya baadaye yaliyotengenezwa kwa ajili yetu. Lakini wakati tukitetemeka kwa wazo kama hilo, na bila kuweza kuthibitisha kinyume chake kwa uzoefu wowote wetu wenyewe, sisi, kama watoto wa Mungu tumesikia Neno la Baba yetu "likitangaza amani kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu." Ujumbe wa amani, ambao Mkombozi wetu mpendwa anatupa sisi wafuasi wake, si kukanusha ukweli wa hali ilivyo, si tamko kwamba hakuna maumivu, hakuna huzuni, na hakuna kifo, bali ni kinyume chake. Yeye anatangaza, "Mimi ni ufufuo na uzima." Anatuambia tena kwamba "wote walio katika makaburi watasikia sauti yake na watatoka." Ah! upinzani huu wa sauti ya ukosefu wa imani ni mtamu kwetu! Unaleta tumaini, na tumaini huleta amani kadiri tunavyojifunza kumjua na kumwamini Baba na pia Mwana, ambaye maneno yake tumesikia, na ambaye anatimiza mipango ya neema ya Baba.

Lakini ikiwa Bwana amekusudia ufufuo kwa njia hii, na ikiwa ujumbe wa ufufuo unaleta amani na utulivu na tumaini, si bado ni sahihi kwetu kuuliza, Kwa nini Mungu kwanza amgeuze mwanadamu kwenye maangamizi na kisha baadaye, kwa ufufuo, awaambie wanadamu, kwa lugha ya Mwimbaji wa ***Zaburi*** (***Zab. 90:3***) "Rudini, enyi wanadamu"? Kwa nini hakuwaacha waishi? Kwa nini asizuie huzuni, maumivu na kifo? Tunajibu kwamba Maandiko, na Maandiko pekee, ndiyo yanayotupa maelezo ya hali za sasa: hakuna kitu kingine kinachotoa hata mwanga mdogo juu ya mada hii. Ushuhuda wao ni kwamba Mungu awali aliumba jamii yetu ikiwa kamilifu, iliyonyooka, kwa sura na mfano wake, na kwamba kupitia kutotii wazazi wetu wa kwanza walianguka kutoka katika cheo hicho cha heshima—walikuja chini ya adhabu ya dhambi, ambayo ni kifo—na kwamba adhabu hii ya dhambi iliyotangazwa dhidi ya baba Adamu inahusisha kizazi chake chote kwa njia ya asili. Kasi ya dhambi iliongezeka kadiri vizazi vya wanadamu vilivyopita, na magonjwa, maumivu na kifo vilikurushwa kwa kadiri ileile.

Sote tumekosewa kufundishwa kwamba malipo ya dhambi ya baba Adamu, laana, adhabu, ilikuwa ni mateso ya milele; kwamba sisi na wanadamu wote tulirithi adhabu hiyo isiyoelezeka kama matokeo ya dhambi ya asili; na kwamba ni wale tu ambao

watakuwa wafuasi wa Yesu, watakatifu waliotakaswa, ndio wangeponyoka mateso hayo ya milele. Lakini tunagundua, marafiki wapendwa, kwamba Neno la Mungu haliauni mpango wowote usio na mantiki, usio wa haki na usio na upendo kama huo, na kwamba Maandiko Matakatifu yanasema waziwazi, kinyume chake, kwamba malipo ya dhambi ni *kifo*, kwamba uzima wa milele ni *zawadi* ya Mungu, na kwamba hakuna anayeweza kupokea *zawadi* hii isipokuwa wale wanaoungana kimwili na Mwana mpendwa wa Mungu. Hivyo basi, tunaona kwamba kwa kuwa waovu hawatapewa uzima wa milele, hawawezi kuteseka mateso ya milele. Tamko la Maandiko ni dhahiri sana na la busara: "Wote waliopotoka, Bwana *atawaangamiza*." ***Zab. 145:20***

Kumbuka jinsi hili lilivyosemwa waziwazi kwa baba Adamu alipowekwa kwenye majaribio, wakati na mahali hasa kuliko yote ambapo tunapaswa kutafuta kauli kutoka kwa Baba Yetu wa Mbinguni kuhusu kile ambacho kingekuwa adhabu ya ghadhabu yake ya haki. Kauli ni kwamba Bwana aliwapa wazazi wetu wa kwanza utoaji mwingi katika miti mbalimbali ya matunda inayotoa uhai ya Paradiso, na aliwajaribu tu kwa upande wa utiifu kwa kuwakataza kula au hata kuonja au kugusa tunda la mti mmoja maalum. Uasi huu ndio uliosababisha kufukuzwa kutoka Paradiso—kufukuzwa kutoka kwa miti (kibanda) ya uzima, na hivyo, hatimaye kuleta hali za kifo zinazodumu hadi leo, na zinazoongezeka; kwani wote wanatambua kwamba wastani wa maisha ya binadamu leo ni mfupi sana kuliko ule wa baba Adamu, ambaye "*aliishi miaka tisa mia na thelathini*."

Maneno ya Bwana kama yalivyotolewa katika Mwanzo ni, "Siku utakayokula kwake, bila shaka utakufa." "Siku" hii, Mtume Petro anatuelezea, ilikuwa ni siku ya Bwana, ambayo kuhusu hiyo anasema, "Ndugu zangu, msijue upuuzi mambo haya, kwamba *siku moja kwa Bwana ni kama miaka elfu moja*"; na ndani ya "siku" hii ndipo Adamu alikufa, na hakuna hata mmoja wa wazao wake ambaye amewahi kuishi siku nzima ya miaka elfu moja. Baada ya Adamu kutenda dhambi, maneno ya Bwana ya hukumu yanaonyesha waziwazi kwamba hakuwa na nia ya kuwasumbua viumbe wake, na kwamba laana haikuenea zaidi ya uharibifu wa maisha ya sasa na taabu zilizohusiana na kifo

[F333]

Maneno ya Bwana kuhusu laana kwa Adamu yalikuwa, "Kwa jasho la uso wako utakula mkate, hata urudi tena udongoni, maana ulitengwa humo; maana wewe ni mavumbi, nawe utarudi mavumbini." ***Mwanzo 2:17; 3:19***; ***2 Petro 3:8***

Hakika ni sababu kubwa ya kufurahi kutambua kwamba mafundisho ya kutisha ya mateso ya milele, yanayotumika si tu kwa wazazi wetu wa kwanza, bali kwa kizazi chao chote, watoto wao wote, ni mafundisho ya uongo yaliyotufikia si kutoka Biblia, bali kutoka "Zama za Giza." Hayapo katika tamko la Bwana kwa namna yoyote ile. Sikieni maelezo ya Mtume Paulo kuhusu jambo hili, yanayoendana kikamilifu na maelezo katika kitabu cha Mwanzo. Anasema (***Warumi 5:12***): "Kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kwa dhambi, mauti; na hivyo mauti ikawapita wanadamu wote, kwa sababu wote wamekosa." Ni nini kingeweza kuwa na mantiki zaidi, au cha busara zaidi, au cha kuridhisha zaidi kuliko ufafanuzi huu wa kimungu kuhusu kifo?—kwamba ni matokeo ya dhambi; kwamba baba yetu Adamu, alipokuwa akijaribiwa, alipoteza haki na haki zake zote kwa kutotii na akawa chini ya laana hii ya magonjwa na maumivu, huzuni na taabu na kufa; na kwamba sisi, bila kupata kesi yoyote (kwani ni bure kutuhukumu sisi tuliorithi tamaa na udhaifu wa dhambi) ni washiriki wa hukumu hii ileile ya kimungu dhidi ya dhambi; yaani, kifo—na ni kama kizazi kinachozidi kudhoofika, kuugua, kuumia na kuhangaika, kuelekea kaburini?

Maelezo hayo yanakidhi akili zetu, na yanaelezea ukweli kwamba mtoto mchanga wa saa moja tu, siku moja, wiki moja, au mwezi mmoja hushiriki katika mchakato wa maumivu na kufa, kama vile wale wanaoishi miaka michache zaidi na kushiriki binafsi katika kukiuka sheria za haki. "Nilizaliwa katika dhambi, nikatengenezwa katika uovu; katika dhambi mama yangu alinichukua mimba," ndiyo kauli ya Maandiko kuhusu nukta hii. "Wote wamefanya dhambi, na kupungukiwa na utukufu wa Mungu."

Lakini sasa, tumaini liko wapi? Ni msaada gani unaoweza kupatikana kwa hali ya kusikitisha namna hii? Nini kinaweza kufanywa kwa wale ambao sasa wanateseka, wanahuzunika na wanakufa, kote ulimwenguni—na nini kinaweza kufanywa kwa bilioni hamsini ambao tayari wameshushwa gerezani mwa

[F334]

mauti? Tunajibu kwamba kwa hakika hawawezi kujifanyia lolote. Miaka elfu sita ya jitihada za mwanadamu kujiondoa katika ugonjwa, maumivu na mauti imethibitisha, bila shaka yoyote, kutokuwa na msingi kabisa kwa tumaini lolote la aina hiyo. Wale wanao kuwa na tumaini lazima wafanye hivyo kwa kumtazama Bwana, Mungu wa wokovu wetu. Yeye amependekeza wokovu, na Biblia ni ufunuo wa mpango mkuu wa enzi zote ambao Mungu anaukamilisha hatua kwa hatua. Hatua ya kwanza ilikuwa ya ukombozi, ulipaji wa adhabu iliyokuwa juu yetu—adhabu ya kifo. Ililipwa na Bwana wetu Yesu, ambaye "alifariki, mwenye haki kwa ajili ya wasio na haki, ili atuletee kwa Mungu." Hakuna hata mmoja wa kizazi kilichohukumiwa aliyeweza kujikomboa, na kwa hivyo, kwa hakika—kama nabii alivyobainisha—"Hakuna aliyeweza kumpa Mungu fidia kwa ajili ya ndugu yake." Lakini hali mbaya kabisa ya mwanadamu ikawa fursa kwa Mungu, naye akamtuma Yesu, ambaye alitoa kwa ajili yetu *maisha* yake *yasiyo na dosari*, maisha yake yaliyokuwa "matakatifu, yasiyo na lawama, yaliyotengwa na wenye dhambi," yaliyotengwa na kizazi kinachokufa. Maisha haya Mungu anakubali kama bei sawa na fidia kwa maisha yaliyohukumiwa ya baba Adamu; na hivyo yanatufaa sisi sote tulio watoto wa Adamu, kwa sababu hatukuhukumiwa kwa ajili *yetu wenyewe*, bali "kwa kutoitii kwa mtu mmoja"; hivyo basi, Mungu anaweza kuwa mwenye haki na anaweza kutuachilia huru kupitia utiifu na fidia ya mmoja—Yesu Kristo, Bwana wetu. Kuhusu yeye imeandikwa kwamba "alijitoa kuwa gharama ya ukombozi kwa wote, jambo ambalo lingeshuhudiwa kwa wakati ufaao." ***1 Tim. 2:6***

Tujitambulishe, wapendwa, tukipita, kwamba Bwana wetu Yesu hakufidia Kanisa tu; bali, kama Maandiko yanavyoeleza wazi, "Yeye ni kafara [malipo] ya dhambi zetu [dhambi za Kanisa], na si za sisi tu, bali pia za dhambi za ulimwengu wote." (***1 Yohana 2:2***) Hapa, shukrani kwa Mungu! tuna msingi wa tumaini jema ambalo, kama Mtume anavyopendekeza, hutuwezesha kuomboleza si kama wengine wasio na tumaini, au wenye tumaini dhaifu tu, lisilotegemea matamko thabiti ya Neno la Mungu.

Lakini, mtu atasema, Ni muda mrefu tangu Yesu afe. Kwa nini dhambi na kifo bado vinaruhusiwa kutawala na kumeza ukoo wa wanadamu? Tunajibu kwamba Mungu alichelewesha kutuma

[F335]
toleo *la dhabihu* kwa miaka elfu nne, na bado anachelewesha kutuma baraka iliyohakikishwa nayo ambayo hatimaye lazima itengeneze —baraka ambayo itakuwa ya uhakika katika "wakati ufaao" wa Mungu. Kusudi la kuchelewesha, kama lilivyoelezwa na Maandiko, ni pande mbili:

Kwanza, kuruhusu kuzaliwa kwa idadi ya kutosha ya ukoo wa binadamu ili kujaza au kuijaza dunia nzima ipasavyo, itakapofikishwa katika ukamilifu wa Edeni, na kwa ujumla kuwa Paradiso ya Mungu iliyorejeshwa kwa kiwango kikubwa na cha kifahari zaidi. Watu hawa katika kipindi cha sasa hupata kiasi fulani cha uzoefu na dhambi na kifo, na kujifunza sehemu ya somo muhimu sana; yaani, uovu mkuu wa dhambi na kutotakiwa kwake. Mara tu wakati wa Bwana utakapofika, ambao tunaamini hauko mbali, atatimiza ahadi yake na kuanzisha Ufalme wake duniani, ambao utamfunga Shetani, utadhibiti nguvu na ushawishi wote wanaofanya kazi kuelekea dhambi na kifo, na kusababisha maarifa ya Bwana kujaza dunia nzima. Hivyo Kristo atabariki familia ya wanadamu na kuuinua, hatua kwa hatua, kuelekea ukamilifu mkuu ambao uliundwa nao—kwa mfano wa Mungu kama inavyo-wakilishwa na baba Adamu. Kipindi hiki cha baraka kinaitwa Ufalme wa Miaka Elfu Moja, na ni kwa ajili yake Bwana alitufundisha kuomba, "Ufalme wako uje; mapenzi yako yafanyike duniani kama yalivyo mbinguni." Itahitaji siku hii yote ya miaka elfu moja ya baraka na fidia ili kuanzisha haki kwa msingi imara duniani, na kuwajaribu wanadamu—ili kubaini ni nani kati ya wanadamu, kwa utiifu kwa Kristo, atakayehesabiwa kuwa mwafaa wa uzima wa milele; na ni nani, akiwa na maarifa kamili, kwa kupendelea dhambi, atahukumiwa Kifo cha Pili—"angamizo la milele kutoka katika uwepo wa Bwana na utukufu wa nguvu zake." Baraka hizi za enzi ya Milenia zinawahusu, si tu wale bilioni kumi na sita wanaoishi sasa duniani, bali pia wale bilioni hamsini ambao wameingia katika kaburi, gereza kuu la mauti, ambako Bwana wetu Yesu atawafufua ili wapate fursa hizo za Ufalme; kama anavyotangaza, "Nina funguo za mauti na za kaburi." ***Ufunuo 1:18***

[F336]

Pili, wapendwa marafiki, Bwana ameichelewesha baraka na fursa za jumla kwa ulimwengu, tangu Bwana wetu alipotuokoa, ili katika enzi hii ya Injili aweze kuwakusanya kutoka miongoni mwa wanadamu, aliowaoa, "kundi dogo," darasa la "wateule," wanafunzi, wafuasi wa nyayo zake, watakatifu, watakatifu. Hivyo anatafuta "watu wa kipekee," "Ukuhani wa Kifalme," ili kushirikiana naye katika Ufalme huo wa Miaka Elfu—si kuwa na sehemu na ulimwengu katika urejeshwaji wa hali za kidunia, hata kama ni kamili, kuu na ya utukufu, na nyumbani Edeni, hata kama ni ya kutamanika, bali kwa neema ya juu zaidi, kuwa kama Bwana wao—viumbe wa kiroho, washiriki wa asili ya kimungu, juu sana ya malaika, falme na mamlaka, na washirika wa utukufu wake. Ni tumaini la ajabu kiasi gani hili, na linatia moyo kiasi gani kwa mioyo ya kila mtu ambaye amesikia mwaliko na ambaye amekuwa mwanafunzi, mfuasi wa Yesu, na anatafuta kutembea katika nyayo zake, kama alivyotuwekea mfano! Ni baraka iliyoje kufikia utukufu, heshima na uhai usio na mwisho kama ule unaotolewa kwa Kanisa katika Ufufuo wa Kwanza! na ni heshima kuu iliyoje kushirikiana na Bwana wetu katika kutoa fadhili za kimungu kwa uumbaji wote unao-ugua, na kumwita yeyote atakaye, Njoo kwa maji ya uzima, na uyashiriki bure! Ndio; basi, katika Ufalme, Roho na Bibi Arusi watasema "Njoo" (kwa maana kutakuwa na Bibi Arusi wakati huo, harusi ya Mwana-Kondoo itakapofanyika mwishoni mwa enzi hii ya Injili), "na yeye atakayependa, na achukue maji ya uzima bure." (***Ufunuo 22:17***) Je, hizi si sababu mbili nzuri kwa nini Mungu alicheleweshe kutoa baraka mara tu dhabihu ya ukombozi huko Kalvari ilipokamilika? Hakika tunaweza kufurahi kwa kuchelewa huko, na kwa fursa yetu inayofuata ya kuitwa na kuhakikisha wito na uteuzi wetu.

Hivyo basi, marafiki wapendwa, ni tamko fupi la matumaini ya utukufu yaliyomwezesha ndugu yetu mpendwa ambaye kumbukumbu yake tunaiadhimisha leo. Matumaini haya yalikuwa kama nanga kwa roho yake, yaliyomwezesha kusimama imara upande wa Bwana na kujihusisha na wale wanaomkiri Bwana, na wanaotafuta kubeba msalaba wao kila siku katika kumfuata. Alikuwa

[F337]

sifa za heshima, ambazo bila shaka wengi wenu mliitambua; lakini hatujajenga matumaini na furaha yetu kwa ajili yake kwa dhana kwamba alikuwa mkamilifu; bali kwa maarifa yetu kwamba Kristo Yesu alikuwa Mkombozi wake mkamilifu, na kwamba alimwamini; na kwamba yeyote anayemwamini hatatishiwa kamwe, bali hatimaye atashinda. Bila shaka ndugu yetu mpendwa alikuwa na sifa za kupendeza ambazo sote tunaweza kuiga, lakini hatuhitaji kuchukua mfano wowote wa kidunia. Mungu mwenyewe ametupa katika Mwanawe mfano mkuu wa kuigwa, ambao sote, kama ndugu yetu mpendwa, tunapaswa kujitahidi kuuiga. Tunafanya vizuri kutotazamana sisi kwa sisi, bali kumtazama mfano mkamilifu, Yesu. Tunafanya vizuri kupuuza dosari za asili, ambazo wanadamu wote wanao tangu kuanguka, na kukumbuka kwamba haya yote yamefunikwa, kwa wale ambao ni wafuasi wa Bwana, na vazi la haki yake, hata washindwe "kupokelewa katika Mpendwa."

Hatimaye, wapendwa marafiki, tujifunze somo la ufupi wa maisha ya sasa; na kwamba ingawa Mungu ameandaa baraka kubwa kwa ulimwengu, sisi ambao tayari tumesikia juu ya neema na wokovu wake katika Yesu tuna haki maalum, fursa maalum, na vilevile majukumu maalum yanayolingana na maarifa yetu. Kama Mtume anavyotangaza, "Yeye aliye na tumaini hili ndani yake hujisafisha, kama vile yeye alivyo safi." Ikiwa tunatarajia kuwa na Bwana na kushiriki utukufu wake na kuwa washirika katika kazi yake siku zijazo, tunajua kwamba itamaanisha kwamba tabia zetu lazima zibadilishwe, kwamba mioyo yetu lazima ipyaishwe, kwamba lazima tuwe si tu watakatifu wa moyo—yaani, katika nia, katika mapenzi, katika kusudi, mbele za Mungu, bali, kadiri iwezekanavyo, katika neno na katika tendo pia—kwa kadiri akili mpya inavyoweza, chini ya mazingira mbalimbali, kudhibiti miili hii, isiyo kamilifu kwa sababu ya kuanguka. Tunapaswa kukumbuka si tu kukaa ndani ya Yesu na chini ya vazi la haki yake, bali pia kukuza mioyoni mwetu zaidi na zaidi neema za Roho wake; na azma njema ni msaada mkubwa katika mwelekeo huu. Basi, tuazimie upya chini ya mazingira haya matukufu na kwa mawazo haya matukufu, lakini yenye furaha, akilini mwetu, kwamba sisi kuanzia sasa tutajitahidi kutembea

kwa karibu zaidi katika nyayo za Bwana na kuacha nuru ya ukweli na neema yake ing'ae zaidi na zaidi kupitia maisha yetu. Tujitahidi ili ulimwengu uwe bora na wenye furaha zaidi kwa kila siku tunayoishi ndani yake, na kwamba kadiri iwezekanavyo tutamtukuza Mungu katika miili na roho zetu ambazo ni zake. Amina.

(4) Mahubiri yanaweza kufuatiwa na sala, ambayo inapaswa kutolewa na mhutubia mwenyewe au na ndugu mwingine stadi katika Ukweli. Mchungaji wa nje hapaswi kamwe kuombwa kuombea *baada* ya mahubiri. Ni hakika atawaombea watu na si Mungu, na kujaribu kuharibu katika akili za wasikilizaji kila manufaa yaliyotokana na mahubiri. Katika maombi, Bwana anapaswa kushukuriwa hasa kwa neema yake katika Kristo Yesu, na baraka zake zinaombwa kwa wote waliohudhuria, na hasa kwa wafiwa katika familia.

(5) Ibada inaweza kufungwa ipasavyo kwa beti moja au mbili za wimbo unaofaa, kama ilivyopendekezwa awali.

(6) Tunashauri maneno machache tu ya maombi kando ya kaburi baada ya kushushwa kwa jeneza.

Mabadiliko katika Mahubiri, ili Kulingana na Hali Tofauti

Hotuba hapo juu ingekuwa, bila shaka, inafaa vivyo hivyo kwa dada, kwa kubadilisha neno "Dada" badala ya "Kaka"; lakini kwa mtu wa kidunia au asiyekiri kujitolea kikamilifu kwa Bwana, ingehitajika kufanya marekebisho kadhaa, kama ambavyo yatajijitokeza kwa urahisi kwa mtu yeyote mwenye uwezo wa kutoa hotuba kama hiyo.

Katika hali ya mtoto, iwe wa wazazi wanaoamini au wasioamini, hotuba inaweza kubadilishwa ili iendane; marehemu akitajwa kama "rafiki yetu kijana, aliyekatwa akiwa katika uchanga wa kiume au kike na nyembe ya mvunaji mkuu, mauti"; au, ikiwa ni mtoto mchanga, maandishi yanaweza kuchukuliwa, "Zizuie sauti yako isilia na macho yako yasitoe machozi, kwa maana kazi zako zitakubaliwa, asema Bwana; nao

watarejea tena kutoka nchi ya adui." (***Yer. 31:15-17***) Katika hali kama hiyo ingekuwa sawa kusisitiza ukweli ambao hakuna atakayepinga, kwamba watoto wadogo hawakuweza kutenda dhambi inayopelekea mauti, na kwamba hivyo basi tangazo la Maandiko linathibitishwa, kwamba ni kwa kutotii kwa mtu mmoja, na si kwa kutotii kwa wote, ambapo dhambi iliingia ulimwenguni, na mauti kama matokeo au adhabu yake.

Matoleo, Michango, N.k.

Kwa kadiri tunavyojua, hakuna mojawapo ya makundi madogo ya watu wa Bwana "wa njia hii" (***Matendo 22:4***) inayokusanya michango ya hadharani. Tumekuwa tukipendekeza tangu mwanzo kuepuka makusanyo ya hadharani, si kwa sababu tunaamini kuwa kuna jambo lolote la dhambi katika utaratibu huo, na si kwa sababu kuna chochote katika Maandiko kinachokishutumu, bali kwa sababu suala la pesa limefanywa kuwa muhimu sana katika Ulimwengu wa Kikristo wote na madhehebu yote kiasi kwamba, kwa maoni yetu, kuliepuka kabisa kungekuwa kwa utukufu wa Bwana. Watu ambao maisha yao yote wamekuwa wakisumbuliwa kwa ajili ya pesa wanazidi kuamini kwa haraka kwamba sehemu kubwa ya mahubiri na mafundisho, n.k., hufanywa kwa ajili ya mapato—kama si kwa ajili ya mapato pekee au hasa, basi angalau kwa ajili ya mapato kwa kiasi kikubwa.

Sio tu kwamba Maandiko Matakatifu yanaashiria kwamba wengi wa waaminifu wa Bwana watakuwa ni maskini wa ulimwengu huu, bali pia uzoefu wetu unathibitisha vivyo hivyo—kwamba hakuna matajiri wengi, wala watu wakuu wengi, wala watu wa heshima wengi, bali "hasa maskini wa ulimwengu huu, matajiri katika imani." Baadhi yao, tuna hakika, wanapoingia kwenye mikutano ambapo Ukweli wa Sasa unahubiriwa, wanahisi faraja kutokana na kutokuwepo kwa roho ya kidunia ya kutafuta pesa; na katika baadhi ya matukio, angalau, sifa hii imewapendezesha Ukweli. Wale ambao macho yao hufunguliwa kwa nuru ya Ukweli wa Sasa hupata shauku na nguvu katika huduma ya Ukweli, na hamu kubwa sana ya kuacha nuru yao ing'ae kwa utukufu wa Baba na wa Mwana, kiasi kwamba Wakristo wengi walio wavuguvugu hupendelea kusema, Nia ni ipi? Lengo ni lipi? Itakufaa vipi, au itakunufaisha nini, kwamba wewe

[F340]

tafute kunivutia—kwamba uninikopeshe vitabu au utumie muda wako katika kujaribu kuvuta usikivu wangu kwa mada hizi za Biblia, kama unavyoona? Wakifika kwenye mikutano na kugundua kuwa hata michango ya kawaida na watoza fedha hawapo, watafiti hawa wanaamini zaidi kabisa kwamba ni *Upendo*, kwa Bwana na kwa Ukweli wake na kwa kundi lake, ndio uliohamasisha juhudi zilizofanywa ili kuleta Ukweli ndani ya ufikiaji wao. Ingawa wako na mwelekeo fulani wa kupendelea upande mmoja dhidi ya Ukweli, ushahidi huu wa dhati na wa roho ya kimungu ya wema na ukarimu unajionyesha kuwa ni matokeo ya Roho wa Bwana, roho ya upendo.

Lakini ingawa tunatetea kanuni hii, na kuipendekeza kwa dhati kabisa kwa watu wote wa Bwana kila mahali, ni wajibu wetu, kwa upande mwingine, kuelekeza umakini kwenye ukweli kwamba, bila kujali jinsi mtu anavyoweza kuwa mnyonge, mtu binafsi na mkarini wakati wa kupokea Bwana na kujitolea kwake, hawezi kuendelea kuhusishwa na "Kanisa ambalo majina yake yameandikwa mbinguni," na kwa Bwana, Kichwa cha Kanisa hilo, bila kupata ushindi kwa kiasi kikubwa juu ya tabia yake ya ubinafsi. Tunajua vyema kwamba ubinafsi na ukarimu mdogo havilingani na Roho ya Baba Yetu wa Mbinguni na Bwana wetu Yesu, na kwa hivyo, ni lazima viwe kigeni kwa wote ambao hatimaye watatambuliwa kama watoto wa Baba yao—wote ambao ni lazima wawe na mfano wa kifamilia, ambao sifa yake kuu ni upendo
—wema. Ikiwa, kwa urithi au mazingira na elimu isiyofaa, roho ya ubadhirifu imekua kwa kiasi kikubwa katika mwili wao wa kifo wa yeyote aliye-kubaliwa kama wanachama wa majaribio wa Uumbaji Mpya, atakumbana na vita hivi karibuni katika mstari huu huu. Kama vile Mtume anavyodokeza, nia ya mwili itapigana vita dhidi ya nia ya roho, Kiumbe Mpya, na nia ya Kiumbe Mpya lazima ipate ushindi ikiwa hatimaye itafikia cheo kinachotamaniwa miongoni mwa washindi. Ubinafsi na ukarimu mdogo vinapaswa kushindwa; utauwa, ukarimu na uhisani, kwa moyo na kwa tendo, vinapaswa kukuzawa kwa bidii. Watu hao wanaweza, hata kufikia siku yao ya kufa, kulazimika

[F341]

kupambana na mwili, lakini hakuna budi kuwa na shaka yoyote kuhusu mtazamo wa akili, mapenzi mapya; na wale wanaowajua vyema bila shaka wataona katika mwenendo wao ushahidi wa ushindi wa akili mpya dhidi ya akili ya kimwili na ya ubinafsi.

Hivyo basi, nia yetu kuhusiana na kuepuka makusanyo na masuala yote ya kifedha katika mikutano ya Kanisa siyo kukata tamaa ya kutoa. Kadiri tunavyoona, wale wanaomtolea Bwana kwa wingi zaidi, kwa moyo wote, kwa furaha tele, ndio waliobarikiwa zaidi na yeye katika mambo ya kiroho. Itabainika kwamba hatuifungii kauli hii, "Bwana apenda mtoaji mwenye furaha," kwa zawadi za pesa tu; bali tunaijumuisha ndani yake zawadi na sadaka zote ambazo watu wa Bwana wana heshima ya kutoa kwenye madhabahu ya sadaka, na ambazo Mungu anatujulisha kuwa anafurahi kuzikubali kupitia haki ya Mkombozi wetu mpendwa. Hakika, popote na wakati wowote swali limewasilishwa kwetu—Je, ni bora zaidi nifuate njia fulani ya biashara, na hivyo niweze kutoa kwa wingi matunda ya kazi ya mikono na akili yangu kwa ajili ya kueneza ukweli? au niwe nafurahia uwezo na huduma ndogo zaidi katika mwelekeo huu, kwa kuchukua mkondo mwingine ambao ungeniwezesha kutoa muda na nafsi yangu zaidi kwa maslahi ya Ukweli na ueneaji wake miongoni mwa marafiki na majirani, n.k.?—jibu letu kwa ujumla limekuwa kwamba tunapaswa kuzingatia kwamba muda na ushawishi wetu vinavyotolewa kwa huduma ya Ukweli vinathaminiwa zaidi machoni pa Bwana kuliko zawadi za pesa.

Hivyo basi, mtu akijikuta ana kipaji cha kuwasilisha Ukweli, na pia kipaji cha kutafuta pesa kihalali, ushauri wetu ungekuwa kwamba afaa kutumia kipaji chake cha kutafuta pesa kwa kiwango kidogo tu, ili aweze kutoa muda, umakini na nguvu zake zote iwezekanavyo katika kutumia kipaji chake cha juu zaidi cha kuhudumia Ukweli. Na hili lingetumika kwa kiasi kikubwa pia kwa huduma za Ukweli kupitia kurasa zilizochapishwa, usambazaji wa machapisho, n.k.

"Ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea," ni kauli mbiu

ambayo watu wote wa Bwana waliofikia kiwango chochote kizuri cha ukuaji katika mfano wa kimungu wanaweza kuithamini vyema. Mungu ni Mtoaji mkuu—anatoa daima. Uumbaji wote katika kila idara yake ni matokeo ya wema huu kwa upande wa Mungu. Alimpa Mwanawe wa pekee, pamoja na maisha, raha, na baraka za ushirika wa karibu naye. Amewapa wana wa Mungu wa kiumbe wa malaika baraka zisizohesabika. Aliwapa sisi wanadamu, katika mtu wa baba Adamu, baraka ya maisha, na baraka tele za dunia hii, ambazo, hata katika hali yao ya sasa ya kuanguka na kudorora, ni za ajabu. Sio tu kwamba alitupatia hisia zetu, ambazo kupitia kwake tunaweza kugundua harufu tamu, ladha tamu, rangi nzuri na mchanganyiko wake, n.k., n.k., bali pia ameandaa katika maumbile kwa njia ya ajabu na ukarimu, ili kuridhisha ladha hizi: katika tunda na ua, kito na anga lenye nyota, amekuwa mkarimu katika kutoa neema zake kwa mwanadamu wa kawaida.

Na tunapozingatia baraka ambazo Mungu ameweka kwa ajili ya "kundi dogo" la Uumbaji Mpya, kama zilivyofunuliwa kwetu katika Neno lake, tunakiri kwamba ni nyingi mno, zaidi ya tulivyoweza kuomba au kufikiria. "Jicho halijawahi kuona, wala sikio kusikia, wala hayajawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu, mambo ambayo Mungu amewawekea wale wanaompenda; lakini Mungu ameyafunua kwetu kwa Roho wake." Kwa hiyo, wema, yaani kutoa, kusaidia, kuwabariki wengine, ni sehemu ya Uungu. Ni ajabu gani, basi, kwamba tunathamini kutoa kuwa bora kuliko kupokea?

Kadiri tunavyojifunza kuthamini mambo ya kiroho, na kadiri tunavyokuwa na ushirika na Bwana, na kuwa washiriki wa Roho wake, na kadiri roho hiyo ya upendo na ukarimu na uhisani inavyomwagwa katika mioyo yetu—ndivyo tunavyojikuta tukifurahia kutenda mema kwa watu wote—hasa kwa watu wa nyumbani mwa imani. Upendo ndani yetu, kama ilivyo kwa Baba yetu wa Mbinguni, hauutafuti maslahi na ustawi wake pekee, bali daima uko macho kuona jinsi baraka zinavyoweza kutolewa pia kwa wengine; jinsi maisha ya wengine yanavyoweza

[F343]

kuangazwa na kufurahiwa; jinsi wanavyoweza farijika katika majonzi yao na kusaidiwa katika mahitaji yao. Hakika, ni kadiri akili hii mpya inavyomwagwa ndani yetu, kadiri tunavyobadilishwa kwa upya wa akili zetu, na kubadilishwa kutoka utukufu hadi utukufu, ndipo tunapofikia kuthamini kazi kuu ambayo Mungu ametupangia kwa ajili ya siku zijazo—kazi ya kimungu ya kubariki familia zote za dunia, ya kuwa wawakilishi wake katika usambazaji wa neema za mbinguni ambazo ameziandaa kwa ajili ya wote watakaokubaliana naye. Kwa hiyo, Viumbe Vipya hugundua kwamba kadiri wanavyokua katika neema, wanakuja, huku wakiendelea kuthamini utukufu wa kibinafsi ulioahidiwa, kufikiria zaidi hasa kuhusu haki za kipekee zitakazokuwa zao kupitia urithi wa pamoja na Bwana wao, wa kuhudumia urejeshaji na baraka zake zote nyingi kwa uumbaji unaoteseka na kulia—wakipandisha wengi wao kadiri watakavyotaka hadi kwenye ukamilifu wa kibinadamu ambao wote walianguka kutoka kwake katika Adamu.

Roho hii ya upendo, tamaa hii ya kutoa, tamaa hii ya kuwasaidia wengine, inavyokua mioyoni mwetu sasa hivi, hutupeleka si tu kwa ukarimu wa mawazo kuhusu wengine, bali pia kwa ukarimu wa matendo—kwa utayari wa kujitolea muda wetu na ushawishi wetu kwa ajili ya wengine; ili nao wabarikiwe na nuru ya Ukweli wa Sasa, kama sisi tulivyobarikiwa nayo. Na roho hiyohiyo hutuelekeza, ikiwa hatuna kipaji cha kufundisha au kufafanua, kutafuta kutumia kipaji chetu cha muda na fursa kwa ajili ya kusambaza vipeperushi, n.k., pamoja na neno linalofaa, hata kama ni fupi. Na hutuelekeza zaidi, ikiwa pia tuna kipaji cha pesa, kukitumia katika huduma ya Bwana, kwa ajili ya kutangaza Injili. Hakika, tunaamini kwamba Bwana anathamini leo, kama alivyowahi kuthamini, roho iliyokuwa kwa mjane maskini aliyetoa senti mbili kwenye hazina ya Bwana, na ambaye kujinyima kwake, kama kulivyodhihirishwa katika toleo hili dogo, Bwana wetu alitangaza kwamba kulimweka, katika mtazamo wake, na, kwa hiyo, katika mtazamo wa Baba, kama mtoaji katika kiwango cha juu kabisa—kulingana na moyo wake mwenyewe: "Yeye, kwa umaskini wake, alitupa yote aliyokuwa nao, yaani, riziki yake yote." (***Luka 21:4***) Kwa hivyo, kwa njia yake, alikuwa akifanya kwa ajili ya lengo kuu mengi yaliyo sawa

[F344]

kile ambacho Bwana wetu mwenyewe alikuwa akifanya. Yeye hakuwa akitoa, si tu maisha ya kawaida, bali alikuwa akitoa maisha yake mwenyewe, kila siku, kila saa, katika utumishi wa wengine; na hatimaye Kalvari, kwa maana kamili kabisa, alikamilisha kazi hiyo.

Tumekuwa tukishangaa kwa nini Bwana wetu hakumwonya kwa kiasi fulani mjane maskini huyo kwamba alikuwa amefanya zaidi ya wajibu wake; kwamba kama alikuwa na mite mbili tu, angepaswa kuzihifadhi zote mbili, au angalau moja kati ya hizo, kwa mahitaji yake mwenyewe. Kama ingekuwa ni mtu mwingine yeyote isipokuwa Bwana au mmoja wa mitume aliyeona kitendo hiki na kukisifu, bila kutoa neno la onyo kuhusiana nacho, tungejisikia huru kabisa kuongeza neno hilo la onyo. Lakini, kwa ujumla, tunadhani kuwa ni watu wachache sana wanaohitaji onyo katika suala la kujihifadhi. Ni wachache sana wanaohitaji kuonywa dhidi ya kutoa riziki yao yote. Huenda wapo; lakini tuna hakika kwamba kwa wale wachache, kama ilivyokuwa kwa mjane maskini, Bwana angewafidia kwa namna fulani kwa kile ambacho tungependa kukiona kama ukarimu wao uliopitiliza. Tuna hakika kabisa kwamba ni afadhali wakose upande huo wa suala kuliko wakose upande wa kinyume. "Huyu atawanyayo, naye huongezeka [ikiwa ongezeko hilo halitokei katika mambo ya kimwili, bila shaka litatokea katika mambo ya kiroho], na yule ahifadhi kuliko ipasavyo [wale walio waangalifu kupita kiasi, wenye tahadhari kupita kiasi, wanyonge, wenye kujihifadhi kupita kiasi], huishia umaskini [wakati mwingine umaskini wa kifedha, lakini daima, bila shaka, umaskini wa kiroho]." ***Methali 11:24***

Kwa kuwa Bwana hakuweka sheria yoyote kwa watu wake kuhusu ukarimu wao, bali ameacha suala hilo wazi kwa wale waliyo jitolea *kila kitu chao* kwake, ni wazi kwamba anakusudia kujitolea kwao kupimwa kwa matendo yao ya baadaye—matoleo yao, kujinyima kwao. Swali, basi, linatuhusu kila mmoja wetu binafsi, Ni kwa kiwango gani ninapaswa kutoa muda wangu, ushawishi wangu, na pesa zangu kwa Bwana? Tunajibu kwamba ikiwa uchunguzi unatoka kwa mtu ambaye ametoa dhabihu *kamili* ya

[F345]

kwa nafsi yake, na amekuwa Kiumbe Mpya, kuna jibu moja tu; yaani, hana chochote *cha kutoa*—kwa kuwa tayari *ametoa* yote aliyonayo kwa Bwana. Ikiwa alibakiza chochote, basi hakutoa dhabihu kamili, na anaweza kuwa na hakika kwamba hajakubaliwa kikamilifu na Bwana.

Lakini, tukikiri kwamba tumetoa yote kwa Bwana, tutaamua vipi mapenzi ya kimungu kuhusu utekelezaji wa zawadi hii? Tunajibu kwamba kila mmoja anapaswa kujiona ameteuliwa na Bwana kuwa *msimamizi* wa wakati wake, ushawishi wake, pesa zake, n.k., na kila mmoja anapaswa kutafuta kutumia vipaji hivi kadiri ya uwezo wake, kwa utukufu wa Bwana. Na kwa kuwa amepewa heshima ya kiti cha enzi cha neema, hii inamaanisha kwamba ikiwa ana shaka kuhusu matumizi ya vipaji hivi, anaweza kuomba kwa Mungu ambaye hutoa hekima yake kwa ukarimu kwa yeye anayeomba, na asiyetukana. Akiongozwa na hekima hii inayotoka juu, kadiri upendo na shauku yake kwa Bwana vinavyoongezeka siku baada ya siku kupitia maarifa ya Ukweli na kupokea roho yake, atajikuta akitoa zaidi na zaidi ya wakati wake, zaidi na zaidi ya ushawishi wake, na zaidi na zaidi ya njia zote alizonazo, kwa ajili ya huduma ya Ukweli—na kupanga, zaidi ya hayo, jinsi anavyoweza kupunguza majukumu mbalimbali ya kibinafsi na ya kifamilia ili aweze kuongeza sadaka na kafara zake.

Kama inavyojulikana, Mungu aliweka kwa Waisraeli mfumo wa kutoa zaka, ambapo sehemu moja kati ya kumi ya ongezeko lote la mali, iwe mazao ya nafaka, mboga, mifugo, au pesa, ilitengwa kwa matumizi matakatifu kama ya Bwana, na kutumika tu kwa madhumuni matakatifu. Lakini huu ulikuwa mpangilio kwa ajili ya "nyumba ya *watumwa*" tu. Bwana ameiacha "nyumba ya *wana*" bila sheria au kanuni yoyote kama hiyo. Je, hii inamaanisha kwamba anatarajia kidogo kutoka kwa wana kuliko kutoka kwa watumishi? La, hakika; mwana ambaye hangejishughulisha zaidi na shughuli za baba yake kuliko mtumishi hangefaa kwa nafasi yake kama mwana, na bila shaka angeipoteza; mwingine angepatikana akiwa na roho ya kweli zaidi ya uana. Katika hali ya nyumba ya wana, si *kumi moja* tu bali *kila kitu* kinatakaswa, kinatolewa kafara, na *yote* yanapaswa kutumika

kama fursa inavyoonyesha kwetu kama huduma zinazowezekana kwa Bwana na kwa ajili ya kusudi lake. Hivyo basi, tunapaswa kuendelea daima, tukitoa maisha yetu, yote tuliyonayo, katika huduma ya Ukweli.*

Mtume anatuelekeza somo hili katika barua yake kwa ***Wafilipi (4:17)***: akiwahakikishia kwamba michango yao ya hiari ilikuwa na manufaa na ilithaminiwa, anaongeza —"Si kwamba nilitaka zawadi; bali nilitaka tunda lilojaa kwa ajili ya hesabu yenu." Alijua kwamba kwa hakika walipozaliwa na Roho Mtakatifu, ingeanza kutoa tunda la matendo mema na wema; na kadiri wema huu ulivyodhihirika, ndivyo alivyopata uthibitisho wa ukuaji wao wa kiroho, jambo ambalo ndilo alilolitaka hasa. Ndivyo ilivyo leo. Bwana anatujulisha kwamba dhahabu yote na fedha ni zake, na wanyama juu ya milima elfu. Kwa kweli hahitaji juhudi zetu, wala pesa zetu; lakini kwa sababu itakuwa faida kwetu, na kusaidia katika maendeleo yetu, anaruhusu kazi yake iwe katika hali ambayo itahitaji juhudi zote za wale ambao kwa kweli ni wake, na njia zote ambazo watahimizwa kuzitumia katika juhudi zao za kumtukuza.

Ni mpango wenye fadhili kiasi gani! Baraka gani ambazo haki hizi tayari zimewaletea watu wapendwa wa Bwana! Hatuna shaka kwamba zitaendelea kuwa nasi hadi mwisho wa mbio zetu—ili kwamba sote tuwe na haki iliyobarikiwa ya kutoa vipaji vyetu, vyovyote vitakavyokuwa katika huduma ya Bwana. Basi, tunahimiza kwamba, kwa kufuata mfano wa mjane maskini na senti zake mbili, hakuna aliye maskini kiasi kwamba hawezi kumwonyesha Bwana tamaa ya moyo wake. Tathmini ya Bwana wetu inaonekana kuwa, kama ilivyoelezwa mahali fulani, kwamba yeye aliye mwaminifu katika mambo machache atakuwa mwaminifu katika fursa kubwa na kuu zaidi; na kwa wale ndipo atakayependa kuwapa, si tu fursa kubwa za siku zijazo, bali pia fursa kubwa za wakati wa sasa.

---

*Wajibu wa wale waliojitolea kwa familia zao, na jinsi hili linavyohusiana na kujitolea kwao kwa Bwana kwa *yote wal*icho, linajadiliwa katika Sura ya xiii.

[F347]

Ushauri wetu ni kwamba swali la pesa liachewe, kadri iwezekanavyo (na tunaamini *kabisa*), nje ya kuzingatiwa katika mikutano mikuu ya Kanisa. Tunapendekeza Roho wa Bwana apandwe, na kadiri anavyokaa kwa wingi ndani, kila mmoja atajitahidi kufanya sehemu yake katika kukidhi, si tu gharama za sasa za Kanisa—kodi, labda, au gharama nyingine—bali atajitahidi pia kufanya awezavyo katika kueneza nuru inayobariki roho yake, kwa wengine ambao bado wamekaa gizani. Tunapendekeza katika mstari huu huo kwamba pesa zisiombwe kutoka kwa watu wa nje, ingawa hatujui sababu yoyote kwanini pesa zinazotolewa na watu wa nje zinapaswa kukataliwa. Angalau, ingekuwa ni ishara ya huruma yao, na bila shaka ingewaletea hatimaye, ama katika maisha ya sasa au katika yajayo, utambuzi na thawabu fulani kutoka kwa yeye aliyeitangaza kwamba hata kikombe cha maji baridi kinachotolewa kwa mmoja wa wanafunzi wake kwa jina lake hakitakosa thawabu yake kwa vyovyote vile. ***Mathayo 10:42***; ***Marko 9:41***

* * *

Hata kupitia kelele kali za siku zetu,
Utangulizi mpole, mtamu hupenya;
Kupitia mawingu ya mashaka na imani za hofu,
Nuru inachomoza tulivu na wazi.

Wanaolazimika kupapasa wasioona, Upanga kabla
ya sikio lazima uwe;
Kama mnavyohisi mimi nimehisi,
Na mahali mnaishi nami nimeishi."

[F348]

Kama Ningeweza Kujua

Laiti ningeweza kujua kwa hakika
Kwamba mambo haya yote yanayonichosha sana Yaligunduliwa na Bwana wangu—
Maumivu yanayonikata kama kisu,
Kelele, uchovu, mzozo, Na mabaya yote yasiyo na jina ya maisha—
Amani gani ingeleta!

"Najiuliza kama kweli anashiriki
Katika haya yote ya wasiwasi
mdogo ya kibinadamu,
Mfalme huyu mwenyezi wa wafalme!
Yeye anayeongoza katika anga isiyo na mipaka
kila sayari inayong'aa mahali pake,
Anaweza kuwa na neema ya kujishusha
Hadi kuwajali mambo haya madogo.

"Inaonekana kwangu, nikihakika ya hili,
Mchanganyiko na kila maafa unaleta furaha kiasi
kwamba ningetamani maumivu,
Na kuchukulia chochote kinachoniletea
Fikra takatifu ya Uungu
Na hisia ya huruma tamu ya Kristo, si hasara,
bali faida tele.

Ee Bwana mpendwa, moyo wangu hautashuku tena Kwamba unanizunguka
Kwa huruma ya kimungu.
Upendo uliomwaga damu kwa ajili yangu si upendo wa kuacha kando yangu, bali unasubiri daima kugawana
Kila wasiwasi wangu mdogo."

MASOMO VII
SHERIA YA UUME MPYA

Kutolewa kwa Sheria Kunadokeza Uwezo wa Kuitii Sheria Hiyo—Sheria ya Kimungu Kama Ilivyoandikwa Awali—Sheria ya Uzima Haikuweza Kutolewa kwa Uzao Uliodondoka—Ukombozi Sio kwa Sheria, Bali kwa Neema—Agano la Sheria Limetimia na Agano Jipya Limefungwa kwa Dhabihu Moja ya Kristo—Sheria ya Sinayi kwa Israeli wa Mwili Pekee—Sheria ya Agano Jipya—Amri ambayo chini yake Watakatifu wanakuwa na ukuaji—Uumbaji Mpya ni tofauti na uliojitenga katika Uhusiano wa Kimungu na katika Agano—Ukuaji katika Kuthamini Sheria Kamilifu—Kukimbia Kuelekea Lengo na Kusimama Thabiti Hapo—Kanuni ya Dhahabu—Sheria Kamilifu ya Uhuru.

Kutolewa kwa sheria na mamlaka yoyote yenye uwezo kunadokeza uwezo kwa upande wa mpokeaji wa kuitii sheria hiyo, au mpangilio fulani wa kusamehe makosa yanayotokana nayo. Kutolewa kwa sheria kunadhania uwezekano wa kukiukwa kwake, na hivyo basi, sheria daima huwa na adhabu zinazohusiana nayo. Katika kisa cha baba Adamu, ambaye, tunajulishwa, aliumbwa kwa sura na mfano wa Mungu, na ambaye alipata hukumu au laana kwa sababu ya kutotii mapenzi ya kimungu, tunahitimisha kinyumenyume kwamba lazima alipewa sheria, na kwamba ilikuwa wazi vya kutosha, la sivyo hangeweza kuhukumiwa haki kama mkiuka kwa Muumba wake. Tunaambiwa waziwazi kwamba dhambi ya Edeni ilikuwa ni kutotii amri ya kimungu. Haki ya hukumu ya kifo iliyomjia Adamu, na kupitia kwake ikienea kwa njia ya kawaida kwa wazao wake, ilidokeza kuwa alielewa sheria aliyokuwa chini yake, na kwamba aliivunja kwa kujua: la sivyo, kosa lingekuwa ni la Mwanzishaji wa sheria. Kwamba Adamu alikuwa katika hali ya kupokea sheria ya kimungu, na kuitii, pia inadhihirishwa na ukweli kwamba

[F350]

hakukuwa na utaratibu wa kusamehe sheria hiyo—hakuna mpatanishi—bali kutokana na ukiukaji, adhabu kamili ilimwangukia.

Hatuna rekodi yoyote inayoonyesha kwamba Muumba aliwapa baba Adamu na mama Hawa mfumo wa sheria ulioandikwa kwenye mawe au vinginevyo; na kwa kuwa mfumo huo wa kuandika sheria ni wa kawaida leo, kutokana na udhaifu wa kibinadamu, wengi hawawezi kuona jinsi Adamu mkamilifu alivyokuwa na sheria kamilifu, ambayo chini yake alijaribiwa na, kupitia kushindwa, akahukumiwa. Ni kosa kudhani kwamba sheria lazima ziandikwe kwa nje—juu ya karatasi, jiwe, n.k.—na kutotambua kwamba aina ya juu zaidi ya kuandika Sheria ya kimungu ingekuwa katika uumbaji wa mwanadamu kwa muafaka mkubwa na kanuni za haki kiasi kwamba ingekuwa sahihi kusema kwamba Sheria ya kimungu—utambuzi wa mema na mabaya—iliandikwa katika kiumbe mkamilifu. Kwa njia hii Sheria ya Mungu imeandikwa katika uhai wake mwenyewe na katika uhai wa majeshi yote ya malaika, na hivyo basi, pia, Sheria ya kimungu iliandikwa katika muundo halisi wa Adamu na Hawa. Hawakuwa na mwelekeo wa kuhatia dhambi. Badala yake, walikuwa na mwelekeo wa haki. Walikuwa wa haki, wakiwa wamezungukwa na mazingira ya haki na kamilifu, na wakitambua wajibu wao kwa Muumba wao, na wakijua majukumu yao ya kutii kila amri yake; na walijua, si kwa ukungu, bali kwa usahihi, kile alichoamuru. Hivyo basi, hawakuwa na kisingizio katika ukiukaji wao. Rehema inaweza kuwapatia visingizio, ikidai ukosefu wao wa uzoefu, n.k., kuhusiana na adhabu; lakini ukweli kwamba huenda hawakuelewa kikamilifu kile kilichokuwa adhabu za dhambi haubadilishi ukweli mwingine kwamba walijua mema kutoka mabaya. Walijua kwamba ilikuwa sahihi kumtii Mungu na kosa kumkosea—bila kujali kabisa uelewa wa maafa yaliyokuwa yakisubiri kutokana na kutotii. Mtume anathibitisha maelezo ya kitabu cha Mwanzo katika sehemu hizi zote, akisema kwamba, "Adamu hakudanganywa"—kwamba alitenda kosa kwa kujua, kwa hiari, na kwamba hivyo alivileta mwenyewe laana, au hukumu ya dhambi ya hiari, ambayo Muumba wake alikuwa ameitangaza hapo awali, yaani, kifo.

[F351]

Tunapotazama mazingira yetu leo tunagundua kwamba ulimwengu kwa ujumla umepoteza kwa kiasi kikubwa mfano huu wa awali wa Mungu ambao wazazi wetu wa kwanza waliumbwa nao—wamepoteza zaidi ya ufahamu wa kiasili wa mema na mabaya. Sheria ya kimungu, iliyopandwa waziwazi na kwa uwazi katika asili ya mwanadamu, imefutwa kwa kiasi kikubwa sana katika miaka elfu sita iliyopita ya "ufalme wa dhambi na kifo." Mungu, kupitia mawasiliano yake na baadhi ya wanadamu, kwa kiasi kikubwa amefufua sheria ya asili katika mioyo mingi, akichora upya kwa undani zaidi au kidogo sifa mbalimbali za haki; na bado, hata miongoni mwa wale walioendelea zaidi kimaisha na Wakristo zaidi, hakuna anayethubutu kuamini, bila masharti, hukumu yake mwenyewe ya sawa na kosa katika masuala mbalimbali. Kwa hiyo bado tunahitaji kuwekewa viwango fulani vya kimungu ambavyo tunaweza kuvifuata, na kulingana navyo tunaweza kurekebisha makadirio yetu ya mema na mabaya, na kuvileta karibu zaidi na zaidi na alama ya kimungu. Hata hivyo, hata miongoni mwa watu walioanguka zaidi katika ulimwengu wa kizani, mara nyingi tunapata vipengele vya dhamiri, na dhana fulani ambazo si safi sana za mema na mabaya. Hivi ni mabaki yaliyopindika na kupotoshwa ya sheria ya asili ya kuwepo kwa mwanadamu, ambayo kwa muafaka nayo aliumbwa hapo awali kuwa "mfano wa Mungu." Mtume anarejelea hali hii miongoni mwa watu wa Mataifa, akisema, "Nia zao, wakati huo huo, zikishutumu au kujitetea." Anaeleza kwamba kwa njia hii "wanaonyesha kazi ya sheria iliyoandikwa mioyoni mwao"—masalio ya sheria ya asili, ushahidi wa vipande kwamba hapo awali ilikuwa ni asili kwa ubinadamu. ***Warumi 2:15***

Kati ya wanadamu kuna sheria kwa wahalifu na sheria kwa wasio wahalifu—(1) sheria za uraia, zinazohakikisha maisha, amani, uhuru, n.k., kwa watiifu, na ambazo kwa uwiano zinatishia wakiukaji kupoteza uhuru, haki maalum, n.k., gerezani. (2) Sheria zinazosimamia wafungwa kwa ukali zaidi, isipokuwa njia ya upole itumike; lakini kwa maana yoyote haizitoi uhuru kwao.

Ndivyo ilivyo pia kwa sheria ya kimungu. Kwanza, tuna sheria ya asili ambayo Adamu aliwekwa chini yake kwa majaribio. Alikuwa

[F352]

haki na baraka tangu mwanzo—maisha, amani, furaha, na kila kitu kinachohitajika. Sheria hii ilimhakikishia hayo mradi tu abaki mwaminifu kwa Muumba wake: na adhabu ya kifo iliambatana na kutotii—"Utakufa;" na adhabu hii ilienea kwa njia ya asili kwa wazao wake. Hivyo basi, tangu wakati wa kosa la Adamu, alikuwa mtenda makosa, mfungwa, aliyenyimwa matumaini ya maisha aliyokuwa akiyafurahia hapo awali; aliyenyimwa makao yake ya Edeni; aliyenyimwa ushirika wake wa zamani na Muumba wake. Dunia isiyoandaliwa ilikuwa gereza lake kuu, na kaburi jela lake la milele. Sheria iliyotawala juu yake hapo awali sasa ilikuwa imeisha, kwa maana kwamba haikuwa tena ikimwonyesha matumaini yoyote au uwezekano wa maisha, bali ilikuwa tayari imemhukumu kifo. Hakuwa tena chini ya sheria ya uzima, wala hakuna hata mmoja wa watoto wake aliyezaliwa chini ya sheria hiyo ya uzima, au akiwa na tumaini lolote la kupata uzima wa milele: wote walikuwa wafungwa. Dhambi na kifo, kwa kusema kwa mfano, walikuwa watekaji, watesaji na walinzi wao wa gereza.

Lakini ikiwa sheria ya awali haikuweza tena kuwatenda, bali tayari ilikuwa imeonyesha kisasi chake dhidi yao, walijikuta, hata hivyo, chini ya sheria fulani za asili. Waligundua sheria ikifanya kazi katika hali yao ya kifungo, ambayo kila ukiukaji wa dhamiri zao, kila kuzama zaidi katika kile walichokitambua kuwa ni dhambi, kulileta aibu na kifo kwao kwa haraka zaidi; na kadiri walivyojitahidi kufuata kile walichokitambua kuwa ni sawa, ndivyo walivyogundua hali yao ya kifungo kuwa na neema zaidi, ingawa hakuna hata dalili iliyokuwa ikionyesha ukombozi wowote.

Mtume anadokeza kwamba haikuwa iwezekanavyo kwa Mungu kuwapa jamii yetu iliyoporomoka sheria ya uzima. Walihukumiwa kwa haki, na maadamu *hukumu* hiyo ilikuwa bado ipo, hakuna sheria yoyote ingeweza kuwapatia utii ambao ungewapelekea kuachiliwa kutoka kwa kifo. Kabla ya sheria yoyote ya uzima ya aina hiyo kutolewa kwa familia ya wanadamu, hukumu ya sheria ya kwanza ilipaswa kutimizwa, na laana au hukumu yake ilipaswa kuondolewa; *ndipo* mipango mingine ingeweza kufanywa, ikiwemo ofa za

[F353]
uzima wa milele kwa masharti—lakini si hadi fidia hiyo kwa kosa la kwanza, na kufutwa kwa hukumu yake, kungetimizwa. Bwana alitoa ishara za nia yake ya kutekeleza fidia kama hiyo kwa dhambi, ili kuwapa wanadamu fursa nyingine ya uzima wa milele, badala ya ile iliyotolewa kwa baba Adamu na aliyopoteza kwa ajili yake mwenyewe na kwa wazao wake wote. Lakini ahadi za kimungu zilikuwa za jumla sana, zikitosha tu kama msingi wa tumaini; hivyo basi, familia ya wanadamu kama wafungwa walio chini ya mamlaka ya Dhambi na Kifo, kwa msingi wa ahadi hizo za kimungu, wanatajwa kama "wafungwa wa tumaini."

Moja ya maonyesho haya ya upatanisho, n.k., ilitolewa katika maneno ya Bwana wakati wa kutamka hukumu, alipotangaza kwamba mbegu ya mwanamke hatimaye ingemvunjia kichwa nyoka. (***Mwa. 3:15***) Katika lugha hii ya giza na ya kiwakilishi, Bwana alizungumzia kugeuzwa kwa mamlaka ya uovu; kuhusu ushindi ambao ungekuja kupitia, na kwa, ukoo wa Adamu. Mbegu hii ya mwanamke, kama sote tunavyofahamu, ilitimia katika Kristo. Miaka elfu nne baada ya kudhalilishwa, Mungu alimtuma Mwanawe, "aliyezaliwa na mwanamke," na hivyo kuwa mwanachama wa, na kutambulishwa na, kizazi kilichohukumiwa, "ili yeye kwa neema ya Mungu aonje *kifo* kwa ajili ya kila mtu"—alilipie *adhabu* ya kila mtu, aondoe kwa kila mtu *laana*, au hukumu ya kifo—na hivyo kumpa kila mtu, basi, hadhi ya kisheria ambayo ingewezesha tena sheria ya uzima kutolewa—ambayo utiifu wake ungeleta thawabu ya uzima wa milele.

Lakini kabla ya wakati kufika kwa Mungu kumtuma Mwanawe, na kutimiza kupitia kwake ukombozi wa wanadamu kutoka kwa laana ya kifo, alikuwa na muamala wa kipekee na Abrahamu na familia yake, ambao baadaye waliitwa Waisraeli. Kwanza kabisa, kwa Abrahamu, Isaka na Yakobo Mungu aliwapa ahadi zilizo wazi kiasi au zisizo wazi kabisa, akiwajulisha nia yake ya wema ya kuwabariki familia zote za dunia. Ujumbe kama huo kutoka kwa Jaji mkuu aliyekuwa amehukumu uzao ulikuwa na maana kubwa: ulimaanisha ama

[F354]

ukiukaji wa Haki, katika kuondoa laana, au hukumu, au kwamba Mahakama Kuu ya Ulimwengu ilikuwa na mpango ambao kwa njia yake ingeweza kuwa ya haki na, hata hivyo, kuonyesha rehema kwa wale wanadamu ambao wangejidhihirisha kuwa wanastahili, kwa kuendana na mipango yake ya haki. Mababu wakafurahi katika ahadi hizi, na kwa kiasi kikubwa walitambua wazi maisha ya baadaye kupitia ufufuo wa wafu, ambao ungekuwa na manufaa si kwao tu na kwa wazao wao, bali ambao hatimaye ungeta maana baraka kwa kila kiumbe wa jamii hiyo.

Ni kwa kuzingatia ahadi hii kwa Abrahamu ndipo Bwana aliwapa watoto wake, Waisraeli, Sheria maalum katika Mlima Sinai. Sheria hiyo ilikuwa msingi wa Agano nao. Kama wangetii Sheria hiyo, basi ahadi zote zingekuwa zao. Sheria hiyo ilitambuliwa kuwa kamilifu, ya haki na njema katika sehemu zake zote; lakini kwa sababu Waisraeli walikuwa wameanguka, wameharibika, wasiokamilika, ilikuwa, kwa hiyo, lazima, kwanza, kwamba mpatanishi ateuliwe, yaani, Musa; na, pili, kwamba njia ipatikane ambayo kwa njia yake makosa ya watu dhidi ya Sheria hii yangeweza kusamehewa kimfano mara moja kila mwaka, na hivyo waweze kuruhusiwa kuendelea na juhudi zao za kuishikilia Sheria kutoka kizazi hadi kizazi. Uanzishwaji wa upatanishi huu wa Musa na wa dhabihu za mfano kwa ajili ya dhambi, n.k., vyote vinaonyesha kwamba watu waliopewa Agano na Sheria hii walitambuliwa kuwa hawawezi kutii kabisa. Hii inaonyesha tofauti kubwa na utoaji wa awali wa Sheria katika Edeni, ambapo hakuna mpatanishi aliyewekwa na hakuna mpango uliofanywa kwa ajili ya udhaifu wa mwili. Ukweli huu peke yake unatuambia, kwa lugha isiyo na utata, kwamba Adamu wa kwanza alikuwa mkamilifu katika sura na mfano wa Muumba wake, na kwamba alikuwa na uwezo wa utiifu kamili kwa Sheria ya kimungu. Unatuambia kwamba jamii ya wanadamu ilikuwa, katika kipindi hicho, imeporomoka sana; kwa sababu mipango iliyofanywa kuhusiana na Sheria ya Musa ilikuwa ya aina inayowafaa wanadamu walioanguka na wenye maovu.

Zaidi ya hayo, tuna uhakikisho wa Mtume kwamba hakuna Myahudi yeyote isipokuwa Bwana wetu Yesu aliyewahi kutii Sheria, na kwamba ni

[F355]

Kwa hiyo, Yesu amepata, au angeweza kupata, thawabu za Agano la Sheria lililofanywa na Israeli. Maneno ya Mtume ni, "Kwa matendo ya Sheria hakuna mwanadamu atakayehesabiwa haki mbele zake." Sheria hiyo, kwa hiyo, ilitumikia madhumuni mawili (1) kuonyesha kwamba hakuna mtu yeyote wa ukoo ulioanguka aliyeweza kuzingatia Sheria ya kimungu au kupendwa machoni pa Mungu; na (2) ilitangaza Bwana wetu Yesu kuwa mkamilifu, kwa kuwa alitimiza Sheria ambayo hakuna mtu asiye mkamilifu angeweza kuitimiza. Kwa kuzingatia hivyo Sheria, yeye alikuwa mrithi pekee wa Agano lililofanywa na Abrahamu. Hivyo basi, aliteuliwa kuwa Ule wa Abrahamu aliyetabiriwa, ambaye katika yeye ukoo wote wa dunia wangebarikiwa. Agano hilo, likitimia kwa njia hii katika Kristo Yesu, liliisha, kadiri ilivyohusu ule uzao ulioahidiwa wa baraka. Hata hivyo, tunapoangalia kwa makini ahadi hiyo, tunagundua kwamba kwa namna fulani, angalau, ilikuwa na pande mbili—kwamba ilijumuisha mbegu ya kiroho na pia mbegu ya kidunia, kama inavyodokezwa katika ahadi: "Wazao wako watakuwa *kama* nyota za mbinguni, na *kama* mchanga wa pwani." ***Mwa. 22:17***

Bwana wetu Yesu, akiwa ametimiza Agano, ana mamlaka kamili juu ya suala lote la baraka za familia za dunia; lakini kulingana na mpango wa kimungu, ambao chini yake anafanya kazi na ataendelea kufanya kazi, hatimaye atafurahi kutumia baadhi ya mbegu za kidunia, Israeli wa asili, kama vyombo au wawakilishi wake wa kidunia katika kazi hii ya kubariki. Hivyo basi, Agano linavyomhusu Israeli wa mwili halijaondolewa kabisa; bali, kama Mtume anavyotangaza, baraka inamsubiri Israeli wa asili baada ya kuanzishwa kwa Ufalme wa Mbinguni katika kuja kwa Bwana mara ya pili. Maneno ya Mtume ni, "Zawadi na wito wa Mungu havighairiwi." "Kwa upande wa uchaguzi, wanapendwa kwa ajili ya mababa." "Kwa neema yako [ya Kanisa] nao wapate rehema." "Mungu aliwafungia wote katika kutotii, ili aweze kuwa na rehema kwa wote." Maelezo ni kwamba Mwokozi atakayetoka Sayuni kwa ajili ya baraka ya ulimwengu wote wa wanadamu ataondoa kwanza ukafiri kwa Yakobo, na kwamba hivyo Yakobo—Israeli kwa jinsi ya mwili—ataweza kushirikiana hatimaye katika baraka ya ulimwengu." ***Rum. 11:26-32***

[F356]

Basi, tunaona kwamba hadi kuja kwake Bwana kwanza, ulimwengu haukuwa na sheria, isipokuwa sheria ya jumla ya asili—sheria ya hali yetu iliyoshuka na kufungwa; sheria inayotangaza kwamba tunaweza kuharakisha shida zetu, ingawa si katika uwezo wetu kuziepuka; sheria inayotangaza kwamba ingawa kifo ni hakika chini ya hukumu ya awali, na ingawa hatuwezi kutumaini kukiepuka, hata hivyo, tunaweza, kwa kiasi fulani, kucheleweshe utekelezaji wake kwa muda, na kupunguza ukali wake kiasi. Tumeona kwamba Sheria au Agano lingine pekee lilikuwa lile lililotolewa kwa Israeli, ambalo Musa analitangaza waziwazi kwamba halikuwa la watu au mataifa mengine, akisema, "Bwana hakufanya Agano hili na baba zetu, bali nasi, naam, nasi, sisi sote tulio hai hapa leo." (***Kumb. la Torati 5***:3) Tumeona kwamba badala ya Sheria hiyo kuwa halalisha Waisraeli, na badala yao kupata baraka za Agano lililoambatishwa na Sheria hiyo, wote walishindwa isipokuwa mmoja—mtu Kristo Yesu, Bwana na Mwokozi wetu. Sasa tuendelee kuchunguza jambo hili, na kutambua jinsi Sheria ya kimungu inavyofanya kazi sasa.

Bwana wetu Yesu alitimiza—yaani, alikamilisha—tamko la Mwanzo la Mlima Sinayi la Sheria ya kimungu kwa kifo chake. Muhtasari wa mahitaji ya Sheria ya Mlima Sinayi ni, "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote; na jirani yako kama nafsi yako." Baba wa mbinguni alipanga mambo hivi kwamba Mwanawe mpendwa, akiwa ameachana na utukufu wa hali ya kiroho, na kuwa mwanadamu mkamilifu miongoni mwa wanadamu wasiokamilifu, kwanza kabisa alithamini mapenzi ya Baba—kwamba awe mwokozi wa wanadamu. Hili halikufanywa lazima, na alikuwa huru kabisa, kama angechagua, kujiridhisha mwenyewe; lakini kwa kufanya hivyo asingekuwa anatimiza Sheria, ambayo inatangaza kwamba wote walio chini yake lazima wampende Mungu kwa upendo mkuu—zaidi ya vile wanavyojipenda wenyewe—na lazima wafurahie kutenda mapenzi ya Mungu kiasi kwamba wangefurahi kujitoa dhabihu matakwa yao wenyewe, naam, hata maisha yao wenyewe.

Hili linaashiriwa katika maneno, "Umpende Bwana kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote." Kama

[F357]

Upendo kwa Mungu hautakuwa na kusita kutoa maisha, kuwepo, na nguvu, dhabihu ya hiari kwa mpango wa kimungu. Na hivyo, kama Mtume anavyotangaza, akiwa amepatikana akiwa na umbo la mwanadamu, na akitambua wazi mpango wa kimungu, Bwana wetu Yesu alijitoa bila kusita kuwa dhabihu ya wanadamu. Ndio! inatangazwa kwamba alifanya hivyo kwa furaha, kama tunavyosoma, "Nafurahi kutenda mapenzi yako, Ee Mungu wangu; sheria yako ni ndani ya moyo wangu." (***Zab. 40:8***) Upendo kwa wanadamu, ambao aliungana nao kwa kuzaliwa kwake duniani, pia ulikuwa sababu katika jambo hili; lakini kuwapenda kama alivyojipenda yeye mwenyewe kusingedokeza kujitoa kafara kwa ajili yao. Ibrahimu alikuwa mtu wa kwanza aliyepewa ahadi hiyo, na ahadi hiyo ilikuwa ni ya ukombozi wa wanadamu kupitia uzao wa Ibrahimu. Hivyo basi, tunaona kuwa yote haya yalikuwa ni sehemu muhimu ya kutii Agano la Sheria, kwa maana alizaliwa chini ya Agano la Sheria, na alikuwa na wajibu wa kutimiza masharti yake yote. Hangeweza kuwa mrithi wa ahadi ya Abrahamu isipokuwa kwa utiifu huu, hata kufikia kifo.

Lakini jambo lingine lilitimia kwa kifo chake—jambo lingine zaidi ya kuthibitisha kuwa yeye alistahili kuwa Ule Mtoto aliyeahidiwa wa Abrahamu, mwenye uwezo na anayestahili kuibariki dunia. Jambo hilo lingine lilikuwa *ukombozi* wa Adamu na uzao wake kutoka kwa hukumu ya kifo ya asili. Katika mpangilio wa kimungu mambo hayo mawili yalitimia kwa wakati mmoja—kwa dhabihu ile ile; hata hivyo, tunahitaji kutofautisha waziwazi kati ya hayo mawili. Bwana wetu *hakutimiza* tu Agano la Sheria kwa utiifu wake hadi kifo, bali, kwa mpangilio wa kimungu, *alithibitisha* Agano Jipya kwa kifo hicho hicho. Agano la Sheria, kama tulivyoona, lilionyesha ufaao wake binafsi, lakini Agano Jipya linamhusu mwanadamu. Hukumu ya kifo ilikuwa juu ya kizazi, na baraka ya kudumu isingeweza kuja kwa kizazi isipokuwa, kwanza kabisa, hukumu hiyo ya awali ilikuwa imetimizwa na kufutwa. Si hadi wakati huo ndipo mtu yeyote angeweza kubariki kizazi au kuwa na mamlaka ya kukibariki na kukitoa kutoka kwa kifo hadi uzima; kwa sababu hadi wakati huo hukumu ya kifo ya kimungu ilikuwa dhidi yake, na Mungu asingeweza kwa vyovyote vile kumtakasa mwenye hatia kwa kukiuka Sheria yake mwenyewe. Jinsi ilivyo nzuri mpangilio wa kimungu

[F358]

ambayo, katika tendo moja, haikujaribu tu Mwokozi kuhusu kustahili kwake kuwa mwokozi na mwinua wa jamii, bali pia ililipa fidia kwa ajili ya baba Adamu na hivyo, kwa njia isiyo ya moja kwa moja, kwa ajili ya watoto wake wote, ambao, kwa njia ya asili, walikuwa wameshiriki laana yake ya dhambi na kifo! Tayari tumejadili mada hii, na hatutaingia hapa* katika maelezo zaidi.

Utafiti wetu hapa unahusu Sheria ya kimungu. Tumeona kwamba Sheria ya Sinayi ilienea tu kwa wazao halisi wa Abrahamu; kwamba sehemu iliyobaki ya ulimwengu iliwachwa bila Mungu, bila tumaini, bila vichocheo, bila himizo, bila ahadi—wageni, wasafiri, wa kigeni. (***Efe. 2:12***) Tunaona kwamba Agano la Sinayi limekwisha kwa upande wa jaribio kuu na zawadi yake. Pia tumeona kwamba Agano Jipya limewekwa dhamana (***Ebr. 7:22***), likiwa na nguvu kwa damu ya Kristo; na sasa tunachunguza kama Agano hili Jipya limeanza kutumika, na kama ndivyo, kama Sheria mpya inaliambatana, kama vile Sheria ya Sinayi ilivyoliambatana Agano la Sheria. Tunajibu kwamba Agano Jipya halijaanza kutumika kikamilifu, kadiri inavyohusu ulimwengu; kwamba halitaanza kutumika kikamilifu kabisa hadi kuja kwa Kristo mara ya pili; na kwamba, kama tuonavyo sasa, Israeli wa kimwili watakuwa miongoni mwa wa kwanza wa wanadamu kufaidika na Agano Jipya.

Agano Jipya halitaongelea tu amani kuhusu laana ya awali, na kutangaza kuwa imekamilika kwa Mkombozi, na kwamba wote wanaomjia Baba kupitia kwake wanaweza kwa utiifu unaowezekana kupata urejeshaji kutoka kwa hukumu ya awali, bali pia, litatoa huruma kwa Israeli wa kimwili, ambao pia walihukumiwa chini ya Agano la Sheria. Itatambulisha kwa kila kiumbe kwamba si tu ukombozi umeandaliwa kuhusu dhambi zilizopita, bali pia udhaifu wote na kasoro ambazo jamii bado inateseka nazo zitasamehewa, na kwamba kuanzia sasa watatendewa kulingana na jinsi walivyo hasa, na watasaidiwa na sheria za Upatanishi wa Kristo

---

*Tazama Juz. V, Sura xiv, xv.

[F359]

Ufalme utainuka zaidi na zaidi kutoka kwa hali za sasa za kifo cha kiakili, kimaadili na kimwili, juu, juu, juu, hadi ukamilifu kamili wa asili ya mwanadamu, ambapo wataweza kusimama mahakamani mbele ya Mwenyezi Mungu, na kuonyesha tabia na kustahili maisha ya milele chini ya sheria za Ufalme wake. Hivyo basi, Agano hili jipya linajumuisha rehema na neema *zote* za Mungu zilizokusudiwa kwa ulimwengu wote wa wanadamu wakati wa enzi ya Milenia. Ni Agano la msamaha, baraka na urejeshaji kwa wote ambao, macho na masikio yao yatakapofunguliwa, watatumia neema hii ya Mungu katika Kristo Yesu.

Sheria ya Agano Jipya

Kutakuwa na Sheria iliyounganishwa na Agano hilo Jipya. Itakuwa ni Sheria ileile ya Mungu isiyobadilika, lakini ambayo imekuwa na maelezo mbalimbali, yaliyo wazi zaidi au kidogo, katika nyakati tofauti. Bado itakuwa ni Sheria inayotangaza upinzani wa kimungu dhidi ya dhambi, na neema na baraka za kimungu kwa ajili ya wenye haki. Kiwango hiki kamili kitakuwa daima mbele ya ulimwengu wakati wa enzi ya Miaka Elfu, na kila mmoja atatakiwa kufikia kiwango hicho kamili kadri iwezekanavyo; lakini *msamaha* utatolewa kwa kila anayejitahidi kutii, kulingana na kiwango cha udhaifu wake ambao, chini ya masharti hayo matakatifu ya urejeshaji, utaisha polepole, kadri anavyoendelea hatua kwa hatua katika utiifu. Basi ndivyo imeandikwa, "Hii ndiyo agano nitakalofanya na nyumba ya Israeli baada ya siku hizo, asema Bwana; Nitaweka sheria zangu ndani ya akili zao, na katika mioyo yao nitaandika;...na dhambi zao na maovu yao sitawakumbuka tena." ***Ebr. 8:10***; ***Yer. 31:33,34***

Hapa tuna kufutwa kwa dhambi na uovu wa zamani, kazi ya taratibu katika enzi ya Milenia; na hapa, pia, tuna kazi ya taratibu ya kurejesha, kuandika upya, Sheria ya kimungu katika mioyo ya wanadamu—wa yeyote atakayekubali. Uandishi huu upya wa Sheria ya kimungu katika tabia za watu ni njia nyingine tu ya kutuambia kuhusu "urejesho wa vitu vyote ambavyo Mungu ameviongea kwa kinywa cha manabii wake watakatifu wote," utakaotimizwa katika siku ile kuu ya ufalme

[F360]

ya Kristo. Na hatupaswi kusahau kauli iliyo wazi —"Itatukia kwamba roho isiyomtii Nabii huyo [roho isiyojisalimisha kwa uandishi huu upya wa Sheria ya kimungu katika tabia yake] itakatiliwa mbali miongoni mwa watu." ***Matendo 3:23***

Lakini sasa turudi: Tumekuwa tukizingatia utendaji wa Agano Jipya katika enzi ya Milenia—wakati ambapo yeye aliyeikomboa dunia atakuwa akitumia nguvu na mamlaka yake kama Nabii Mkuu, Mwalimu Mkuu, akiibariki dunia kupitia michakato ya urejeshaji, akiandika upya katika mioyo ya wanadamu tabia ya kimungu. Hata hivyo, sasa tunauliza kuhusu kipindi hiki cha mpito—katika wakati wa kufutwa kwa Agano la Sheria katika utimilifu wake kwa Kristo Yesu Bwana wetu, na kuanzishwa kwa masharti ya Agano Jipya ya enzi ya Milenia—vipi kuhusu kipindi hiki cha mpito? Je, kuna Agano lolote linalofanya kazi hapa? na kama ndivyo, je, kuna Sheria yoyote inayohusiana nalo? Tunajibu, kwamba wakati huu wa mpito wa enzi ya Injili Bwana anachagua wanachama wa Uumbaji Mpya, na kwamba Agano sasa liko katika nguvu, likifanya kazi, na kwamba lina Sheria. Ili kuelewa hili, ni lazima tukumbuke maneno ya Mtume, "Sheria iliwekwa kwa sababu ya makosa, hata wakati ule mbegu aliyeahidiwa atakapokuja." Hivyo basi, Agano la Sheria lililotolewa Sinai, tunaona lilikuwa nyongeza kwa Agano la awali; na tukitazama nyuma tunaona kwamba Agano la Abrahamu ndilo lilikuwa la asili, na kwamba lilidumu kwa miaka mia nne thelathini kabla ya Agano la Sheria *kuongezwa*. Mtume anaelekeza umakini hili, akisema kwamba "Sheria, ambayo ilikuja miaka mia nne na thelathini baadaye," haikuweza kufuta Agano la awali wala kulifanya lisifanye kazi. ***Gal. 3:19,17***

Hivyo basi tunaona kwamba Sheria ilipotimizwa na Bwana wetu Yesu, iliacha Agano la awali la Abrahamu kama lilivyokuwa kabla ya Sheria kuongezwa. Agano hili la Abrahamu ndilo ambalo chini yake Uumbaji Mpya unaendelezwa. Lile ahadi au Agano la Abrahamu linasema, "Ndani yako na katika mbegu yako familia zote za

[F361]
za dunia zitabarikiwa." Mtume anaeleza kwamba Mzao huyu wa Abrahamu aliyemrejewa katika ahadi ni Kristo—Kristo Yesu Bwana wetu; na anaongeza, "Kama ninyi ni wa Kristo [kama mnakuwa wanachama mahususi wa mwili wa Kristo] basi ninyi ni wazao wa Abrahamu, na warithi kulingana na ahadi" au Agano. ***Gal. 3:16,29***

Basi sasa, tuna mwelekeo, maana tena Mtume anasema, "Ninyi, ndugu, kama vile Isaka alivyo, ni watoto wa ahadi"—kwa maana tofauti kabisa na ile ya Wayahudi waliokuwa chini ya Sheria. Anaonyesha waziwazi tofauti kati ya Israeli hii ya kiroho na Israeli ya asili, akituambia kwamba watoto wa Yakobo kwa mwili si watoto wa Abrahamu wanaomaanishwa katika ahadi; bali kwamba watoto wa imani ndio wanahesabiwa kuwa Mbegu. Anafafanua kwamba Abrahamu alikuwa mfano wa Baba wa mbinguni; kwamba Sara, mke wake, alikuwa mfano wa Agano hili la awali, ambalo baraka nyingi sana hatimaye zitotoka; lakini kama vile Sara alivyo kuwa tasa kwa muda, na akashindwa kutoa mbegu ya ahadi, ndivyo Agano la Mungu lilivyokuwa tasa kwa karibu miaka elfu mbili, na likaanza tu kutoa Mbegu ya ahadi katika ufufuo wa Bwana wetu kutoka kwa wafu. Huko ndipo Mkuu wa Mbegu ya Abrahamu alizaliwa, na hatimaye mwili mzima wa Kristo, Isaka wa kinyume, *atawekwa huru* ("kuzaliwa kutoka kwa wafu") katika hali ya kiroho. Kisha Mbegu akishakuja, ahadi, au Agano, litatimia—familia zote za dunia zitabarikiwa.

Ilikuwa wakati wa ukame wa Hii, Agano la asili, ndipo Agano lingine *liliongezwa*, yaani, Agano la Sinayi au la Kiyahudi, au Agano la Sheria. Lilizaa watoto—mbegu ya kimwili, si kwa mujibu wa ahadi, wasiofaa kutimiza ahadi ya asili. Mtume anaonyesha kwamba Agano hili la Sheria lilifananishwa na mjakazi wa Sara, Haga, na kwamba Wayahudi waliokuwa chini ya Agano hilo la Sheria walifananishwa na Ishmaeli, mwanawe; na kwamba kama Mungu alivyosema kwamba mwana wa mjakazi (Haga) hapaswi kurithi pamoja na mwana wa mwanamke huru (Sara) ilimaanisha kinyume chake kwamba Myahudi aliye chini ya Agano la Sheria hatarithi

[F362]
ahadi ya awali ya Abrahamu, ambayo lazima iende kwa Mzao wa kiroho. Haya yote yamefafanuliwa kwa uzuri na kwa kina na Mtume katika barua yake kwa ***Wagalatia. (Sura ya iv)*** Hoja ya Mtume ni dhidi ya mafundisho ya uongo kwamba Wakristo lazima wawe Wayahudi, na waingie chini ya Sheria ya Musa ili wawe warithi chini ya ahadi ya awali ya Abrahamu.

Paulo anaonyesha kwamba, kinyume chake, wote walio chini ya Sheria wako utumwani, na kwamba Mbegu ya kiroho ya Abrahamu lazima iwe huru, kama Isaka alivyo—kama Ishmaeli hakuwa. Hoja yake zaidi ni kwamba ikiwa Mgeni yeyote, ambaye hapo awali hakuwa chini ya Sheria, atajiweka chini ya Agano la Sheria la Sinayi, basi anajitenga na Mbegu ya kweli ya Abrahamu, na anajifanya kuwa Ishmaeli wa kimfano. Maneno ya Mtume ni haya, "Mimi, Paulo, nawaambia kwamba mkikatwa, Kristo hatawafaidia neno lolote; maana ninashuhudia tena kwa kila mtu aliyekatwa kwamba amehitajika kutimiza Sheria yote; Kristo amekuwa batili kwenu, ninyi wote mnaotakaswa kwa Sheria—mmewakosea neema." Akipinga hili, anawahimiza Wayahudi wale waliokombolewa kutoka kwa utumwa wa Agano la Sheria kupitia kifo cha Kristo, na Wapagani ambao hawakuwahi kuwa chini ya Agano la Sheria, lakini ambao sasa wamemkubali Kristo na Agano la Neema, akisema, "Hivyo basi, simameni imara katika uhuru ambao Kristo ametuweka huru, msiungane tena na nira ya utumwa." ***Gal. 5:1-4***

Basi, tunaona kwamba ni "Uumbaji Mpya," ukiwa na Kristo kama kichwa chake, ndio unaounda Mbegu ya Abrahamu kulingana na Agano hili la asili, au Agano la Abrahamu, na ndio utakaobariki ulimwengu kupitia ukombozi na urejeshaji. Hatushangai, pia, kwamba katika mfano, kama katika picha zilizotumiwa na Bwana na mitume, Uumbaji huu Mpya unawakilishwa wakati mwingine kama *mtu* mwenye urefu kamili—kichwa kikiwakilisha Kristo Yesu, na viungo vikiwakilisha Kanisa, hasa viungo vya mwili wake. (***Efe. 4:13***; ***Kol. 1:18***) Hivyo, "Ninyi, ndugu, kama vile Isaka alivyo, ni watoto wa ahadi"

[F363]

—watu wa Isaka wa kinyume, ambaye Kichwa chake ni Yesu. Bwana wetu pia anajitambulisha kama Mchumba, na Kanisa lake mwaminifu kama mchumba wake, akisubiri ndoa, ili awe Mchumba. Mtume anatumia mfano huo huo, akitangaza, "Nimekuwasilisha ninyi kama bikira safi kwa bwana mmoja, ambaye ni Kristo." (***Ufunuo 21:2***; ***2 Wakorintho 11:2***) Na mfano huu uleule wa uhusiano wa ndoa kati ya Kristo na Kanisa unaonyeshwa pia katika mfano wa awali, kwani Abrahamu alimtuma mtumwa wake, Eliezeri (aliyeashiria Roho Mtakatifu), kumtafuta bibi harusi kwa ajili ya Isaka—na Rebeka, akipokea kwa furaha pendekezo hilo, mwishowe alielekezwa kwa Isaka, na akawa mke wake, kama vile sisi tunavyoitwa kuwa warithi wa Mungu na warithi-wenza na Yesu Kristo Bwana wetu, katika urithi usiooza na usiochafuka, na usiokufa. Tukichunguza mojawapo ya picha hizi, somo ni lile lile—kwamba Kristo, Kichwa na Mwili, Mchumba na Bibi Harusi, aliyewajumuishwa kuwa mmoja, ndiye mrithi wa Agano la Abrahamu, na ahadi zote na mambo memu yaliyomo ndani yake.

Mtume anatangaza kwamba Mlima Sinai na Yerusalemu ya kidunia zilikuwa ishara na mfano wa Israeli ya asili, ambayo ilishindwa kufikia baraka ya kiroho. Masalio ya Israeli wa asili, waliopatikana kuwa waastahiki wa baraka ya kiroho, walitengwa na Israeli wa mwili, na wakawa wanachama wa Israeli wa kweli wa Mungu, warithi-wenza na Kristo aliyefufuka katika vitu vya mbinguni ambavyo Mungu bado amewawekea kando kwa ajili ya wale wanaompenda; na masalio hayo kutoka Israeli wa mwili, na wengine wa daraja lile lile la kiroho ambao Mungu amewaita tangu wakati huo kutoka kwa Mataifa, wana alama za juu kuliko Sinai na Yerusalemu; yaani, Mlima Sayuni na Yerusalemu ya mbinguni, ambao picha yake ya kiishara katika utukufu inatupatiwa katika ***Ufunuo 21***.

Baada ya kuweka wazi ukweli kwamba Uumbaji Mpya uko katika mpangilio na agano la kimungu, likiwa tofauti na kutengwa, sio tu na ulimwengu kwa ujumla, bali pia likiwa tofauti na kutengwa na Israeli ya kimwili, na baada ya kuweka wazi pia ukweli kwamba Uumbaji Mpya hauko chini ya

[F364]

Mwako wa Sinai au Agano la Sheria, lakini chini ya Agano la awali, tunauliza, Sheria gani basi, inahusiana na Agano la Abrahamu; ni Sheria gani iliyo juu ya Uumbaji Mpya? Mtume anajibu, akisema, "Ninyi mko chini ya neema, si chini ya Sheria." Nini! Je, inawezekana? Je, Viumbe Wapya katika Kristo Yesu hawawekwi chini ya Sheria yoyote ya amri? Je, Amri Kumi za Sheria Kumi haziwahusu hawa? Kwa jibu, tunauliza swali lingine: Je, Amri Kumi zilikuwa za lazima kwa Abrahamu au kwa Isaka? Ikiwa jibu ni, Hapana, kwamba amri hizo hazikwawekewa, na kwa hiyo, hawakuwa chini ya Sheria hiyo, jibu letu ni kwamba amri hizo hazikuwekewa Uumbaji Mpya pia; na kwamba wote wanaoingia katika uhusiano na Mungu kama wanachama wa darasa la kiroho linaloitwa "Mwili wa Kristo" na "Viumbe Wapya katika Kristo Yesu" wako huru kutokana na hukumu na wako huru kutokana na Agano la Sheria.

Msimamo wa Uumbaji huu Mpya mbele za Mungu, mbele ya Sheria yake, n.k., ni tofauti na wa wengine. Wana hadhi mpya na iliyohesabiwa mbele za Mungu—kwa imani—hadhi ya haki au uadilifu uliohesabiwa, kama tulivyoona tayari. Uhaki huu uliohesabiwa, uliowekwa kwao kupitia sifa za kafara ya Kristo, haujifunika tu kasoro za zamani, bali unaendelea nao, ukiwa vazi la haki linalofunika na kuhalalisha, ambalo kupitia sifa zake kila kasoro na doa lisilokusudiwa la neno, wazo au tendo hufunikwa. Kama Viumbe Wapya, wote wamevalishwa kimfano nguo nyeupe—haki ya watakatifu, haki iliyowekwa kwao ya Mkombozi, Kichwa chao. Viumbe hawa Wapya wanakubaliwa katika hadhi na uhusiano wao kama wanachama wa Mwili wa Kristo baada ya kutangaza Upendo wao. Tangazo la kujitolea kwao ni kwamba wanathamini sana rehema na neema ya Mungu, iliyodhihirishwa katika kifo cha Mwanawe, na haki yao kupitia kwake, na *wanampenda* Mtoaji wa neema zao zote, kiasi kwamba wanafurahia kutoa miili yao kuwa dhabihu zilizo hai, kwa muafaka na mwaliko wa kimungu.

Utakatifu huu, au dhabihu ya maslahi ya kidunia, matumaini, malengo na tamaa, hauhamasishwi na hofu wala

[F365]
siyo kwa upendo wa kibinafsi wa thawabu, bali kwa upendo safi—kwa kuthamini upendo wa kimungu, na upendo wa kujibu unaotamani kujidhihirisha kwa Mungu na kwa kushirikiana na mpango wake wote wa ajabu. Kwa kukubaliwa kwa maungamo haya ya upendo na utii na Bwana, Roho wake hutolewa, na hao huhesabiwa kama wana wa Mungu, waliozaliwa na Roho Mtakatifu. "Wapendwa, sasa sisi ni wana wa Mungu; na bado haijadhihiri tutakavyokuwa [mabadiliko makubwa tutakayoyapata tutakapopokea miili mipya ya ufufuo, ambayo Bwana ametuahidi], lakini tunajua ya kwamba atakapodhihiri tutafanana naye, kwa maana tutamwona jinsi alivyo [na wazo hili linatutosha]." ***1 Yohana 3:2***

Je, Baba wa mbinguni aliwaweka wanawe wake wa kiungu chini ya Sheria ya Sinayi? Je, anawaonya kwamba wasiwe na miungu mingine; kwamba wasitengeneze sanamu na kuzisembelea; kwamba wasitamani, wala wezi, wala wasitoe ushahidi wa uongo, wala waue, n.k.? Tunajibu, Hapana; hakika hakuweka sheria kama hiyo juu ya wanawe wa kiungu. Basi kwa nini tungetarajia kwamba sheria kama hiyo itolewe kwa Uumbaji Mpya? Je, Baba wa mbinguni hakuwakubali viumbe hawa wapya kama wana wake? Na je, hakuwapa Roho wake, na je, ingekuwa lazima kuwapa sheria kama hizo wale ambao wamepokea Roho mtakatifu badala ya tabia yao ya asili ya ubinafsi, au mapenzi yao? Tunaweza kuona umuhimu wa kuwaweka watumishi chini ya sheria, kwa sababu hawajihusishi kikamilifu na ustawi wa jumla, na huenda wasiwe na roho au tabia ya bwana wao kikamilifu; lakini tukidhania bwana mkamilifu na tukidhania wana wakamilifu, waliojazwa kikamilifu na roho yake, na wanaofurahia kutenda mapenzi yake, na kufurahi kuwa washirika naye katika mipango yake yote ya neema, ingekuwaje lazima kwa baba kama huyo kuwaweka wana kama hao chini ya sheria kama hizo?

"Mose kwa kweli alikuwa mwaminifu kama mtumishi juu ya nyumba yake yote," na ule ujumbe wa watumishi ulikuwa chini ya Sheria ya Musa, "iliyotiwa kwa sababu ya kosa, hata wakati ule mbegu iliyohiridi ingejaa." Yesu, kwa upande wa mwili, hakujitukuza na akawa mtumwa,

mtumwa, chini ya Sheria, ili aonyeshe si tu kwamba Sheria ilikuwa ya haki, bali pia aonyeshe ukamilifu wake mwenyewe kulingana na mwili, na apate kuikomboa dunia. Ilipokuwa ni alipoamka kutoka kwa wafu, na akawa "mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu," ndipo alipokuwa mzaliwa wa kwanza wa ndugu wengi—Kichwa cha Uumbaji Mpya. Kulingana na mwili alikuwa chini ya Sheria, lakini Kiumbe Mpya, Bwana aliyefufuka, yuko chini ya Sheria, na yeye ndiye aliyekuwa Kichwa cha nyumba mpya ya wana; "Kristo kama Mwana, juu ya nyumba yake [ya wana], ambayo nyumba yake sisi ikiwa tunashikilia," n.k. Na ingawa bado tuko *katika* mwili, sisi kama Viumbe Wapya, hatutoka *kwa* mwili, na hatutendewa kana kwamba ni wa mwili—hatutendewi na Mungu kama walivyotendewa walimwengu wengine; bali kama Viumbe Wapya, ambao kwa sasa wanaishi katika mwili kama katika hema, wakisubiri kuasiliwa, yaani, ukombozi wa mwili wetu wote, ili tuwe pamoja na Mkuu wetu ambaye tayari ametukuzwa na kuwa kama yeye. "Basi wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu. Ninyi hamuko katika mwili, bali katika Roho, ikiwa kweli Roho wa Kristo anakaa ndani yenu." ***Warumi 8:8,9***

Hakuna anayeweza kuelewa mada hii waziwazi isipokuwa achukue mtazamo huu wa kimungu anapouitazama. Viumbe hawa Wapya, wote waliozaliwa na Roho Mtakatifu, hawangeweza kufikiria kuwa na mungu mwingine yeyote isipokuwa yule mmoja; hawangeweza kufikiria kutengeneza sanamu au kuziinamikia; hawangeweza kufikiria kumtukana Mungu; hawangeweza kufikiria kuiba kutoka kwa wengine—bali wangependelea sana kutoa; hawangeweza kufikiria kutoa ushuhuda wa uongo dhidi ya mwenzake—badala yake sana upendo ulio ndani yao ungetafuta kufunika na kuficha dosari, si tu za ndugu, bali za ulimwengu kwa ujumla; hawangeweza kufikiria kumuua kiumbe mwenzake—badala yake wangependa zaidi kuwapa wengine uhai na ule wa wingi zaidi—ndiyo, roho yao takatifu ingewahimiza badala yake kutoa maisha yao kwa ajili ya ndugu, kama vile Roho ile ile Takatifu ilivyomhimiza Mkuu wa wokovu wetu kujitoa kuwa gharama ya ukombozi wa wote. Basi, je, hatuoni kwamba kama Mungu angewapa Uumbaji Mpya, kwa nyumba ya wana, sheria kama ile aliyowapa nyumba ya watumwa, ingekuwa

ingekuwa haifai kabisa—haikufaa kabisa? Watu wa "nyumba hii ya wana" hawangeweza kutii sheria kama hiyo bila kupoteza Roho Mtakatifu, bila kuacha kuwa wa Uumbaji Mpya; "Kwa maana yeye asiye na *Roho* [akili, tabia] ya Kristo, si mwake." ***Rum. 8:9***

Lakini viumbe hawa wapya wanawezaje kuwa bila sheria—bila kanuni fulani? Tunajibu kwamba tamko kuu la Sheria ya kimungu ni Upendo. Amri za Mungu ni pana sana, zinachunguza kwa kina, na hugawanya hata kati ya mifupa na kochi, kiasi kwamba haziwezi kutimizwa kikamilifu kabisa isipokuwa kwa Upendo. Iwapo tungedhani kila kipengele cha Sheria kimefanywa kwa ukali, lakini *roho* ya upendo na kujitolea kwa Mungu ikikosekana, Sheria ya kimungu haingetosheka. Kinyume chake, Upendo ndio utimilifu wa Sheria, na pale ambapo Upendo hutawala kila kipengele na kila sifa ya mpangilio wa kimungu vitafuatiliwa na kutendwa kwa dhati kwa kadiri ya uwezo wa kiumbe; si kwa kulazimishwa, bali kwa furaha, ya upendo.

Upendo kama huo kwa Mungu na haki yake ndio ule ambao Uumbaji Mpya uliuthibitisha wakati wa kutakaswa; na Upendo hapo ukawa Sheria yake, na umefungwa imara na Sheria hiyo ya Upendo—hata kufa. Kosa lolote la kutii Sheria hiyo ni ukiukaji, kwa kiwango hicho, wa uhusiano wa Agano. Kwa kuwa utiifu kwa Sheria hiyo ya Upendo, kwa kadiri ya maarifa na uwezo, unamaanisha kujitolea mhanga na ushindi dhidi ya roho ya ulimwengu na udhaifu wa mwili na upinzani wa Adui—neema ya Bwana ikifidia kasoro zisizo za makusudi, na kuwapeleka washindi hao kupitia jina lake na sifa zake—basi, kwa upande mwingine, kutotii kwa makusudi, ukiukaji wa makusudi na endelevu wa Sheria hii ya Upendo, kungemaanisha kupoteza roho ya kuasiliwa—kungemaanisha kuzima Roho Mtakatifu, kungemaanisha kwamba Kiumbe Mpya amekufa, *amekoma kuwepo*.

Mtume anashughulikia hoja hii ya jinsi neema inavyofidia kasoro zetu zote, na anauliza na kujibu swali la kufikirika, akisema: "Je, tuendelee kuishi katika dhambi ili neema izidi? Mungu asije! Tutakavyo sisi tuliokufa kwa dhambi, tutaishi katika hiyo kwa njia gani?" (***Warumi 6:1,2***) Katika

katika kupokea msamaha katika Kristo, tulikiri kwamba tumechoka na dhambi, na kwamba kadiri *mapenzi* yetu yalivyohusika, yalikuwa yamekufa kwa dhambi na kuanza maisha mapya ya haki. Kama uhai wetu kwa Mungu na haki, kama Viumbe Vipya, ulivyodokeza kifo chetu kwa dhambi, vivyo hivyo, tukirudi kuishi kwa dhambi kiasi kwamba mapenzi yetu, mioyo yetu, upendo wetu, ungekuwa kwa dhambi na uasi, bila shaka ingeashiria kwamba tumekufa kama Viumbe Vipya; kwamba hatungehesabiwa tena na Mungu au watu wake kama Viumbe Vipya katika Kristo Yesu, ambaye mambo ya kale yamepita, na ambaye, kadiri mapenzi yanavyohusika, angalau, mambo yote yamekuwa mapya.

Ni sawa, hata hivyo, tukasimame hapa kutambua tofauti kati ya kikwazo cha kawaida cha mwili, na kuanguka *kwa makusudi* kutoka kwa neema, baada ya kuonja Neno jema la Mungu na nguvu za enzi ijayo, na kuwa washiriki wa Roho Mtakatifu—kuanguka ambako haingewezekana kupona. (***Ebr. 6:4-6; 10:26***) Tunapaswa kutofautisha waziwazi kati ya hivi, kwa maana ni tofauti kabisa. Kikwazo cha mwili humaanisha tu kwamba miili yetu ya kufa ilishindwa kutokana na udhaifu wa kurithi, au kwa kushambuliwa na Adui; lakini kwamba mapenzi, moyo, haukukubali kabisa, au haukukubaliana kikamilifu na mwili. Ni kweli, mkwaju wa aina hii unapaswa kusikitishwa, kupambanuliwa dhidi yake, n.k.; hata hivyo, kwa neema ya Mungu, wakati mwingine huwa ni msaada katika ukuaji wa tabia. Hivyo, tunajifunza kutokuwa na imani na nafsi zetu, kut kujigamba kwa nguvu zetu wenyewe; bali kutambua kwamba ushindi unaoshinda ulimwengu hupatikana kwa imani; kwa hiyo, wakati Kiumbe Mpya anapogundua kwa huzuni kwamba kwa kiasi fulani mwili wake umeteleza, anapaswa kujijenga katika eneo la udhaifu lililoonyeshwa hivi, na kuwa imara zaidi katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake, na kuwa na uwezekano mdogo wa kuteleza tena kuhusiana na mtego uleule.

Hivyo, hatua kwa hatua, tunajifunza, kama Viumbe Vipya, kutoweka tumaini letu katika mwili, bali kumtazama Bwana, ambaye msaada wetu hutoka katika kila wakati wa uhitaji—tukikumbuka daima kwamba bado sisi ni Viumbe Vipya, na kwamba

kwa sababu bado tunaishi chini ya haki ya kafara ya Kristo kwa imani, na bado tunajitahidi kutimiza Agano letu la Upendo hadi kujitoa dhabihu ili, kama Bwana alivyosema, "Baba mwenyewe anawapenda ninyi." Tunapaswa kuwa na moyo wa ujasiri, na kukumbuka kwamba Kiumbe Mpya haoni dhambi—kwamba dhambi haihesabiwi kwa Kiumbe Mpya, na kwamba, kwa hiyo, maadamu tunapambana na dhambi hakuna awezaye kuweka lawama yoyote kwa wateule wa Mungu—kwa sababu, "Ni Mungu anayehesabia haki,...Ni Kristo aliyekufa." ***Warumi 8:33,34***

Ukuaji katika Kuthamini Sheria Kamilifu

Ingawa Sheria ya Upendo ilikuwa msingi wa Agano letu na Bwana, ambalo chini yake tulikuwa viumbe vipya, hata hivyo hatukuielewa Sheria hiyo kikamilifu mwanzoni. Tangu wakati huo tumekuwa katika shule ya Kristo, tukijifunza maana halisi ya Upendo katika ukamilifu wake, tukikua katika neema na maarifa, na kuongeza kwenye imani yetu vipengele na sifa mbalimbali za upendo—wema, uvumilivu, fadhili ya kindugu, n.k. Tunajaribiwa kulingana na upendo, na mtihani wetu wa kuhitimu utakuwa hasa juu ya nukta hii. Wale tu watakaofikia upendo mkamilifu, upendo unaojitolea, ndio watakaohesabiwa kuwa wastahiki kuwa wa Uumbaji Mpya, wanachama wa Mwili wa Kristo.

Kukimbia Kuelekea Lengo, na Kusimama Thabiti Nalo

Mtume, katika mfano mwingine, anaelezea uzoefu wetu wa sasa kama uwanja wa mbio; na anahimiza tuweke kando mzigo wote na kila dhambi inayotukwaza, kila udhaifu wa mwili, na kila tamaa ya kidunia, ili tukimbie kwa subira mbio zilizowekwa mbele yetu katika Injili—ili tufikie *lengo* la zawadi; na kwamba baada ya kufanya yote, tusimame—waaminifu katika lengo hilo, tukamilika katika Kristo. (***Flp. 3:13,14***; ***Ebr. 12:1***; ***Efe. 6:13***) Hii inatupa wazo la uwanja wa mbio, ukiwa na alama zake za robo ya kwanza, ya pili, ya tatu na ya nne, na vizingiti na ugumu na upinzani na vishawishi njiani, na sisi wenyewe tukianza mbio hizi, tukitaka kufikia lengo la Upendo kamili—tukijua kwamba isipokuwa tutalifikia

[F370]

alama hiyo hatutakuwa nakala za Mwana mpendwa wa Mungu, na kwa hiyo, kwa maana pana zaidi, hatuwezi kumfurahisha Mungu; na hivyo basi hatuwezi kuwa warithi-wenza na Yesu katika Ufalme. Uwanja wote wa mbio ni Upendo, kuanzia langoni hadi mwisho. Tunapoingia langoni ni kwa Upendo wenye shukrani kwa Mungu kwa neema yake kwetu katika Kristo, katika msamaha wa dhambi zetu. Ni *upendo* huu *wa wajibu* ambao mwanzoni hutuleta ili tuweke miili yetu kuwa dhabihu zilizohai. Tunajiambia kwamba ikiwa Mungu amefanya mengi sana kwa ajili yetu, tunapaswa kuonyesha shukrani zetu: Kristo aliweka chini uhai wake kwa ajili yetu, na sisi tunapaswa kuweka chini maisha yetu kwa ajili ya ndugu.

Upendo huu wa wajibu ni mwafaka kabisa, una mantiki, na ni wa kweli, lakini haujatosha. Unapaswa kutuongoza hadi kwenye aina ya juu zaidi ya Upendo, na kufikia robo ya kwanza, bado tuna upendo wa wajibu, lakini zaidi ya hapo tumepata upendo wa kuthamini. Tunajifunza kuthamini zaidi Upendo wa kimungu—kuona kwamba Upendo wa Mungu haukuwa kwa namna yoyote ya ubinafsi, bali ni dhihirisho la tabia yake kuu na tukufu. Tunafikia kuthamini kiasi fulani cha haki ya kimungu, hekima ya kimungu, nguvu ya kimungu, upendo wa kimungu; na tunapoona sifa hizi za Muumba wetu, tunazipenda, na kuanzia wakati huo tunaishi kwa haki, si kwa sababu tu ni wajibu wetu, bali kwa sababu tunapenda haki.

Tukiendelea mbele katika uwanja wa mbio, tunafikia alama ya robo ya pili, na tunagundua kwamba kufikia wakati huu hatujajifunza tu kupenda haki, bali pia kwa kadiri tunajifunza kuchukia dhambi; na tunapata katika mioyo yetu huruma inayokua kwa mpango wa kimungu wa kurudisha nyuma wimbi kuu la dhambi ambalo limezama ulimwengu na kuleta malipo yake ya kifo. Alama hii ya pili ya robo huleta ndani yetu nguvu, "kuamshwa," utendaji kwa ajili ya haki na dhidi ya dhambi.

Upendo wetu unaongezeka, na tunasonga mbele kuelekea alama ya tatu ya robo. Tunapofikia, upendo wetu wa wajibu, pamoja na upendo kwa kanuni za haki, umeenea, si tu kwa tabia ya kimungu, na kujumuisha kuchukia kila jambo baya linalodhuru wanadamu, na kupinga tabia na mpango wa kimungu, lakini katika alama hii tumetimia

msimamo wa huruma pana kwa wengine—tunaanza kushiriki hisia za Mungu, si tu za kupinga dhambi, bali pia za upendo na huruma kwa wote wanaotafuta njia ya haki na utakatifu. Wakati huu tunaweza kuwatambua ndugu kwa mwanga tofauti kidogo kuliko hapo awali. Sasa tunaweza kuwaona kama Viumbe Vipya, na kutofautisha kati *yao* na miili yao ya kifo, ambayo kasoro zake ni dhahiri kwetu. Tunajifunza kuwapenda ndugu kama Viumbe Wapya, na kuwahurumia katika udhaifu mbalimbali, hukumu potofu, n.k., za mwili wao. Upendo wetu kwao unakuwa mkubwa kiasi kwamba tunafurahia kuweka maisha yetu kwa ajili yao—kila siku, kila saa, tukitoa kafara maslahi yetu ya kidunia au raha, au urahisi wetu, tukitoa muda wetu, ushawishi wetu, au chochote kile, ili kuwasaidia au kuwahudumia.

Lakini bado tunaendelea mbele katika mstari huu na kuelekea "lengo," kwa maana bado kuna Upendo wa juu zaidi kuliko huu ambao ni lazima tufikie—alama ya nne na ya mwisho—"alama ya zawadi." Ni Upendo gani huu? Unawezaje kuwa mkubwa kuliko upendo wa kujitolea kwa ajili ya ndugu, katika kujitolea kikamilifu kwa Mungu na kwa kanuni za haki na Upendo? Tunajibu kwamba Upendo mkubwa zaidi ni ule ambao Bwana ameweka masharti yake, anaposema kwamba ni lazima tujifunze kuwapenda hata maadui wetu. Ilikuwa wakati sisi tulipokuwa maadui, wageni, wasiofahamu Mungu kwa sababu ya matendo maovu, kwamba "Mungu aliupenda ulimwengu hivi"; ilikuwa wakati bado sisi tulikuwa wenye dhambi ndipo alipomtoa Mwanawe wa pekee kwa niaba yetu. Hii ndiyo kigezo cha *upendo kamili*, na hatupaswi kukoma kabla ya kukifikia. Yeyote atakayekubaliwa na Bwana kama mwanachama wa Uumbaji Mpya katika utukufu lazima afikie upendo huu wa kuwapenda hata maadui.

Sio kwamba anapaswa kuwapenda maadui zake *kama* anavyowapenda ndugu, kwani hii si mfano uliowekwa kwetu—Mungu hawapendi maadui zake *kama* anavyowapenda wanawe, marafiki zake; na Yesu hakuwapenda maadui zake *kama* alivyowapenda wanafunzi wake. Lakini Mungu aliwapenda maadui zake kiasi cha kuwa tayari na radhi kuwafanyia chochote kilichoweza kufanywa kwa haki; na Yesu aliwapenda maadui zake kiasi kwamba alikuwa radhi kwa dhati kuwafanyia mema—hakuweka chuki wala kisasi dhidi yao kwa kujibu chuki yao,

[F372]
bali yuko tayari kumwaga juu yao kwa wakati ufaao baraka zake za Milenia, ili wote wafikie kumjua kweli, na hata wale waliomchoma upanga waweze kumtazama na kulia, Mungu atakapomwaga juu yao roho ya kuomba na kuomba dua, kwa wakati ufaao. (***Zek. 12:10***) Lazima tuwe na upendo kwa maadui ambao Bwana wetu anaelezea, akisema, "Wapendeni adui zenu, waibariki wale wanaowalaani, wafanyieni wema wale wanaowachukia, na mwaombe wale wanaowatukana na kuwaudhi." (***Mathayo 5:44***) Hatupaswi kuruhusu chuki, uadui au hasira ya aina yoyote iishi mioyoni mwetu. Mioyo yetu inapaswa kuwa imejaa Upendo kiasi kwamba hata adui hawezi kuchochea hisia mbaya au za uovu ndani yake.

Ah, ni uvumilivu gani mkuu na wema wa kindugu ulioko katika mafanikio ya tabia kama hayo, ambayo hayangepata hata katika adui chochote kitakachoyachochea chuki, uhasama au ugomvi! Na hii ndiyo "alama" tunayopaswa kuikimbilia, sisi Viumbe Wapya. Tumetangaza kuthamini roho hii ya Upendo; tumetangaza kujitolea kwake; tumejitolea maisha yetu kulingana na kanuni zake; na sasa tunajaribiwa kuona ni kwa kiwango gani matamko yetu yalikuwa ya kweli. Bwana kwa fadhili kubwa anatupa muda wa kukimbia mbio hizi, ili kukuza tabia hii. "Anajua umbo letu, anakumbuka kuwa sisi ni vumbi." Hata hivyo, ni muhimu kwetu tufuate mipango hii ikiwa tungependa kuwa warithi-wenza na Mwana mpendwa wa Mungu, kama wanachama wa Uumbaji Mpya.

Bwana wetu Yesu, Mkuu wa wokovu wetu, hakuhitaji kukimbia mbio hizi; hakuhitaji kukuza sifa hizi mbalimbali za Upendo; kwa kuwa alikuwa mkamilifu alikuwa nazo kikamilifu tangu mwanzo wa huduma yake. Mtihani wake ulikuwa ni kama angeendelea kusimama imara kwa kanuni hizi, sifa hizi, kuendelea kumpenda Mungu na haki kwa dhati, na kuendelea kuwapenda ndugu zake kiasi cha kuwatolea maisha yake, na kuendelea kuwapenda maadui zake kiasi cha kufurahi kuwafanyia mema; kama angeendelea kusimama imara katika kiwango cha Upendo kamili. Tunajua jinsi alivyodhihirisha uaminifu wake kwa Upendo katika nyanja zake zote, kwa vile

alitoa roho yake, si kwa marafiki zake tu, bali pia kwa maadui zake, waliomwamba. Uzoefu huu pia lazima uwe wetu. Ni lazima tufikie kiwango cha Upendo kamili katika mioyo yetu ingawa katika mwili wetu huenda tuswezi kila wakati kuonyesha kikamilifu hisia za mioyo yetu.

Wengine wanaweza kukimbia mbio hizi kwa haraka sana—wakipita alama hizi za robo maili mmoja baada ya mwingine, wanaweza kufikia haraka nafasi ya Upendo Kamili. Wengine walio na shauku ndogo, au wanaotazama kwa makini kidogo kwa Mwanzilishi wa imani yetu, hufanya maendeleo ya polepole katika mbio, na kwa miaka mingi wanaridhika na upendo wa wajibu, au labda wanaenda mbali kidogo zaidi hadi upendo wa tabia ya kimungu na kanuni za haki. Ni wachache sana walioenda mbali zaidi ya hili kufikia upendo wa ndugu, ambao ungewafanya wafurahi katika kujinyima, ikiwa kwa njia hiyo wangeweza kumhudumia mnyumba wa imani; na ni wachache zaidi waliofikia kiwango cha Upendo Kamili
—upendo kwa maadui zao, ambao sio tu wangejiepusha kuwadhuru, kwa neno au kitendo, bali pia wangefurahia baraka zao. Bwana amekuwa mvumilivu sana kwetu, akitupa fursa nyingi za kufikia "alama" hiyo, tunapaswa kufurahi katika huruma yake, na tunapaswa kuwa na bidii zaidi sasa ili kufikia "alama ya zawadi," tukikumbuka kwamba wakati ni mfupi, na kwamba hakuna chochote kingine isipokuwa tabia hii ya Upendo kamili kitakachokubaliwa na Baba katika Uumbaji Mpya.

Kama Bwana wetu alivyojaribiwa katika "alama" ya Upendo kamili, ndivyo sisi sote tutakavyojaribiwa baada ya kuifikia. Kwa hiyo, hatupaswi kutarajia kufikia "alama" hiyo kwa pumzi ya mwisho tu ya maisha; bali haraka iwezekanavyo. Kipimo cha shauku na upendo wetu kitaonyeshwa kwa Mungu na kwa ndugu kwa kasi ambayo tutafikia "alama" hii.

Maneno ya Mtume, "Mkamilisha yote, simameni" (***Efe. 6:13***), yanaashiria kwamba baada ya kufikia "alama" ya Upendo kamili bado kutakuwa na majaribu mengi kwetu—majaribu ya imani, majaribu ya subira, majaribu ya vipengele vyote mbalimbali vya Upendo. Ulimwengu si rafiki wa neema, wa kutusaidia kusonga mbele katika mwelekeo sahihi; Shetani bado ni Mpinga wetu, na ataweza kuchochea upinzani mwingi—kutulazimisha kurudi nyuma

[F374]

kutoka katika cheo tulichofikia. Hii ndiyo jaribio letu. Lazima tushikilie kwa nguvu yote tunayofikia; lazima "tusukume mbele kuelekea lengo" hadi litakapotugharimu maisha yetu ya kidunia—kutoa maisha yetu katika huduma ya Mungu kwa ajili ya ndugu, na katika kutenda mema kwa wanadamu wote tunapopata fursa. "Yeye aliyetuita ni mwaminifu," ambaye anatuahidi msaada na kila msaada unaohitajika katika njia hii. Neema yake inatosha kwetu. ***1 Wathes. 5:24***; ***2 Kor. 12:9***

Sheria hii ya Upendo, kama tulivyoona tayari, ni sheria pia ya wana wa malaika wa Mungu—utii wao kwa mapenzi ya kimungu na maelewano yao na kila mmoja yakiwa yote yamejikita juu yake. Na ingawa katika enzi ya Milenia sheria na amri, kanuni na masharti magumu, vitawekwa juu ya ulimwengu wa wanadamu ili kuwapeleka mbele chini ya mipango iliyobarikiwa ya Ufalme wa Milenia, hata hivyo wale ambao, mwishoni mwa enzi ya Milenia, watahesabiwa kuwa wastahiki wa *uzima wa milele*, tunaweza kuwa na uhakika watakuwa wamepita utiifu tu wa sheria na mahitaji—watakuwa wameandika katika mioyo yao Sheria ya awali ya Mungu, utiifu, na Sheria ya Upendo, ambayo ni sehemu ya tabia ya kimungu. Wana hawa wa Mungu wa urejesho, katika upeo wa kibinadamu, watakapomkubali, wote watakuwa na roho hii ya Upendo, ambayo bila yake isingewezekana kuwafurahisha Mungu; kwa maana yeye hutafuta wale wanaomwabudu katika roho na kweli. Hivyo tunaona kwamba ingawa mbingu na ardhi lazima ziwe na sheria, na lazima zitake utiifu kwake, bado kiwango cha kimungu cha utiifu kiko juu sana kuliko mawazo na viwango vyetu vya kidunia na visivyo kamilifu kiasi kwamba neno moja, Upendo, linaelezea Sheria nzima ya Mungu ambayo wanawe wote katika kila nyanja ya maisha watatii. Jinsi ilivyo ya ajabu na ya utukufu tabia na mpango wa Mungu wetu! Upendo ndio utimilifu wa Sheria yake, na hatuwezi kufikiria Sheria yoyote kuu kuliko hii.

Tumeshughulikia mada hii hadi sasa kwa jumla. Sasa tunataka kuona kwamba Uumbaji Mpya, ingawa bado wanaishi katika mwili, na wakiwa chini kiasi fulani cha udhaifu wake, upinzani, n.k., wanapaswa kujidhibiti wenyewe,

[F375]
tabia zao kwa kila mmoja na kwa ulimwengu, kwa Sheria hii ya Upendo, Amri Mpya, ambayo Bwana aliwapa wote wanaomfuata, na ambayo inazidi hata mahitaji ya

Kanuni ya Dhahabu.

Hofu, kama tulivyoona tayari, ni ishara ya yale yaliyo ya kimungu; kwa hivyo, Kanuni ya Dhahabu ni kanuni ya kimungu. Hii kwa kweli ni kanuni ya Haki kuliko ya Upendo. Mwelekeo wa karibu zaidi kwa Sheria hii ya Haki ambao mwanadamu wa asili anaweza sasa kuuthamini—kiwango cha juu kabisa kinachojulikana na mwanadamu wa asili, ni "Msimfanyie jirani yako yale ambayo hutapenda jirani yako akufanyie." Hii ni wema hasi, kwa kiwango cha juu kabisa; lakini Kanuni ya Dhahabu ambayo hakuna wengine isipokuwa Watu wa Uumbaji Mpya wanaoweza kwa sasa kuithamini, au hata kuielewa, ni ya aina chanya—"Wafanyieni wengine yale mtakayotaka wao wakufanyieni." Huu ni wema chanya, lakini ni Haki tu. Ikiwa wanachama wa Uumbaji Mpya watashindwa wakati mwingine kutii kila kipengele cha Sheria hii ya Dhahabu, sheria rahisi ya Haki, ni lazima iwe ni kwa masikitiko na aibu yao kubwa isipokuwa kama wao ni "watoto wachanga" tu katika njia mpya. Na ikiwa ukiukaji wowote wa kanuni hii unaleta maumivu na majuto, ni ishara ya hakika kwamba ukiukaji huo haukuwa wa makusudi, haukuwa wa moyoni, haukuwa ukiukaji wa kanuni wa Kiumbe Mpya, bali, kwa kiwango kikubwa, ukiukaji uliokusudiwa kwa ujanja au uliokumbwa na mwili, kinyume na matakwa ya roho au nia. Hata hivyo, kadiri akili mpya inavyoishi kwa Mungu, na kuwa na bidii ya kutenda mapenzi yake, ndivyo itakavyokuwa wepesi, macho na yenye nguvu katika kulinda "chombo cha udongo" inamoishi. Itavaa silaha za Mungu, ili iweze kupigana vita vyema dhidi ya udhaifu wa mwili. Itasisitiza kwamba ikiwa kosa limetendeka, iwe kwa neno au kwa tendo, fidia, pamoja na riba njema, itolewe haraka iwezekanavyo: ili hivyo "chombo cha udongo," kikijikuta kimepingwa na kushushwa hadhi, kiwe na shughuli kidogo katika upinzani wake dhidi ya akili mpya.

[F376]

Sheria hii ya kimungu huathiri uhusiano wa Kiumbe Mpya na Mungu. Anatambua maana ya usemi, "Mpende Bwana kwa moyo wako *wote*, na kwa roho yako *yote*, na kwa akili zako *zote*, na kwa nguvu zako *zote*." Hapata nafasi ya kujifikiria yeye mwenyewe hapa, isipokuwa nafsi yake iwe imeungana kikamilifu na Mungu. Hii huathiri uhusiano wake na ndugu, kwani angewezaje kumpenda Mungu, ambaye hajamwona (isipokuwa kwa jicho la imani), ikiwa hapendi ndugu walio na Roho wa Mungu na ambao amewaona kwa macho ya kawaida? (***1 Yohana 4:20,21***) Anapojifunza kuzingatia kwa makini katika mahusiano yake nao, kuwafanyia na kuwatendea kama anavyotaka wao wamfanyie na wamtendee, anagundua kuwa hii inaleta mabadiliko makubwa maishani; kwamba hii siyo kabisa kanuni au sheria ambayo yeye mwenyewe na wengine wamezoea kuishi, kufikiri, kutenda, na kusema.

Anagundua kwamba kama anavyotaka ndugu wamfanyie wema na kuzungumza naye kwa upole, vivyo hivyo anapaswa kuzungumza na kuwatendea wema na upole. Kama anavyotaka wawe na uvumilivu kwa mapungufu na udhaifu wake, na kufunika kasoro hizi za kibinadamu kwa upendo, vivyo hivyo anapaswa kuwafanyia vivyo hivyo. Anagundua kwamba kama asivyopenda ndugu zake wamzungumzie mabaya, hata kama mabaya hayo ni ya kweli, vivyo hivyo yeye anapaswa kuwa na upendo kwao, na "asimwonee mtu yeyote mabaya," bali "awafanyie wema watu wote," hasa watu wa nyumba ya imani. Kama asivyopenda wengine wamtumaini zaidi ya anavyoweza kufanya, vivyo hivyo yeye hatawatumaini wengine zaidi ya wanavyoweza kufanya. Kanuni hiyohiyo ingefanya kazi pia kuhusiana na ulimwengu na mambo yake. Hivyo basi, mwenendo wote wa maisha hubadilika taratibu; na, kama vile Mtume anavyodokeza, mabadiliko haya hutokea kadiri tunavyo "tazama utukufu wa Bwana"—kadiri tunavyofikia kuthamini na kujifunza kuiga uzuri mkuu wa tabia ya kimungu inayoongozwa na Kanuni hii ya Dhahabu ya Haki kamilifu, iliyounganishwa na Upendo mwingi.

Kadiri akili zetu mpya, matakwa yetu mapya, yaliyozaliwa na Roho Mtakatifu, yanavyokua, yanabadilika polepole "kutoka utukufu hadi utukufu" katika ubora wa moyo; na hivyo kubadilika katika mioyo yetu, akili zetu, matakwa yetu, nia zetu (na kadiri iwezekanavyo pia

[F377]
kwa nje), tunakuwa safi au "stahiki," kulingana na ahadi ya kimungu, kwa ajili ya *mabadiliko* makuu na ya mwisho ya ufufuo, wakati kile kilichopandwa katika udhaifu na uozo kitakapoinuliwa katika nguvu na utukufu, Uumbaji Mpya wa kiroho—Kristo wa Mungu. Ushauri mbalimbali mwema na wa msaada, maonyo na mapendekezo hutupewa na mitume na kurudiwa na kuidhinishwa na ndugu mbalimbali, kama yenye faida kwa ajili ya kukemea, kwa ajili ya kusahihisha, n.k.; lakini Sheria, Sheria iliyobarikiwa, ambayo Uumbaji Mpya umewekwa chini yake, ni Sheria ya Upendo, inayozidi Kanuni ya Dhahabu. Ikithaminiwa ipasavyo, ingemaanisha kwamba mambo mengi yanayofanywa sasa na Uumbaji Mpya hayatendwi tena; na mambo mengi yanayopuuzwa nao sasa yatafanywa kwa shauku na bidii.

Sheria Kamilifu ya Uhuru

Ikiwa wapo waliokuwa mwanzoni na mtazamo wa kuona Uumbaji Mpya umeachwa na Bwana kuwa huru mno, bila vizuizi na sheria stahiki, bila shaka walibadilisha mtazamo wao walipoanza kuona upana na kina na ukamilifu wote wa Sheria hii ya Mungu, iliyofupishwa kwa ufupi katika neno hili moja, Upendo. "Sheria ya uhuru," ndivyo Mtume anavyoita (***Yak. 1:25***); lakini Mungu anafanya sheria hii ya uhuru iwe ya kutumika tu kwa Uumbaji Mpya, uliozaliwa kwa Roho wake. Haiwezi kutumika kwa wengine wowote. Wengine bado wako chini ya Sheria ya Musa, kama watumwa wasiostahili "uhuru ambao Kristo huwachilia huru" wana, au la wako chini ya hukumu ya sheria ya awali—hukumu ya kifo, na kama wenye dhambi waliotawaliwa bado wanatendewa kama wageni, wageni, na wageni wa kigeni, ambao hawana Mungu na wasio na tumaini duniani—hawajui hata neema ya Mungu inayoleta wokovu hatimaye kwa ulimwengu kwa ujumla, lakini ambayo kwa sasa imedhihirishwa tu kwa wachache kulinganisha, umati mkubwa ukizuiliwa na Mpinga kutokana na kusikia ujumbe wa upendo na ukombozi wa kimungu. Anapofanya vipofu akili na kuziba masikio ya wengi wa wanadamu kwa mafundisho ya mashetani, n.k. ***2 Kor. 4:4***; ***1 Tim. 4:1***

[F378]

Uhuru si kwa wenye nia mbaya, kama jamii inavyoshuhudia inapowafungia gerezani; na hivyo Sheria Kamilifu ya Uhuru haifai kwa wenye nia mbaya, bali kwa wenye nia *njema—kwa wakamilifu*. Ulimwengu hautawekwa chini ya Sheria ya Upendo wakati wa Milenia, bali utatawaliwa kwa Haki na Huruma chini ya sheria ya utiifu kwa Ufalme. Si hadi kufikia mwisho wa Ufalme (wakati wahalifu wa hiari watakapokatiliwa katika Kifo cha Pili) ndipo kizazi—kilichothibitishwa kuwa kamilifu na kinachokubaliana kikamilifu na kiwango cha kimungu—kitawekwa chini ya Sheria ya Uhuru
—Upendo, na Kanuni yake ya Dhahabu. Maadamu bado ni wadogo, watatendewa karibu kama watumwa. (***Ebr. 13:17***) Uumbaji Mpya, sasa chini ya Sheria ya Uhuru, unashughulikiwa hivi kwa sababu kwao "mambo ya kale yamepita, mambo mapya yamekuwa"—sasa wanachukia dhambi na kupenda haki na kutumia uhuru wao, si kama fursa ya kuridhisha mwili, bali kuuua—si kufurahia dhambi, bali kujitoa kwa ajili ya maslahi ya kidunia kwa kushirikiana na Bwana katika kuondoa dhambi na kuikomboa dunia kutoka kwake na malipo yake ya kifo. Wale waliozaliwa upya kwa roho hii mpya au mwelekeo—Roho wa Mungu—na ambao wamekuwa wanafunzi katika shule ya Kristo ili kujifunza kutoka kwake na kutembea katika nyayo zake—hao, nao pekee, ndio wanaoweza kuwekwa kwa usalama chini ya Sheria ya Uhuru. Na wakipoteza roho ya kuasiliwa kwao, wanakoma kuwa wana, wanakoma kuwa chini ya Sheria hii ya Uhuru.

Wale wanaojifunza sasa kutumia uhuru ambao Kristo huwapa—wale wanaoingia chini ya Sheria hii kamilifu ya Upendo kwa kujitolea, na ambao, wakiwa chini yake, wanatoa maisha yao kwa ajili ya ndugu na kwa ajili ya kweli, na kwa ajili ya haki—hawa waaminifu watahesabiwa kuwa wastahiki kuwa wawakilishi wa Bwana na warithi-wenza na Mwanawe Mpendwa katika kazi kuu ya kubariki ulimwengu. Na jinsi sifa hii inavyohitajika kwa kazi yao—jinsi inavyodhihirika kuwa ni muhimu kwamba wale watakaokuwa walimu na wasaidizi na majaji na watawala wa ulimwengu—wakibariki familia zote za dunia wakati wa enzi ya Milenia—wastawi kikamilifu na wajaribiwe katika sifa hii ya Upendo, ili wawe Makuhani wa Kifalme wenye rehema na watiifu!

[F379]

SOMO LA NANE
MAPUMZIKO, AU SABATO YA UUME MPYA

Mabadiliko ya Mienendo ya Kimungu Kuanzia Msalaba—Wakati Mitume Walipohubiri katika Makanisa ya Kiyahudi Siku ya Sabato haikuwa Uidhinishaji wa Sabato ya Kiyahudi au Mfumo wake kama Unaolazimisha kwa Uumbaji Mpya—Jengo Ambalo Mtu Anahubiri Injili Halina Athari kwa Ujumbe Wake—Wala Siku—Asili ya Siku ya Kwanza ya Wiki kama Sabato ya Kikristo—Utiifu wake Ulianza Muda Mrefu Kabla ya Enzi ya Konstantino—Takriban Maonyesho Yote ya Bwana Aliyesimama Yalifanyika Siku ya Kwanza—Utiifu wa Jumla wa Siku ya Kwanza kama Sabato ni Suala la Shukrani—Hata hivyo, si ya Uteuzi wa Kimungu—Ufaransa na Nambari Saba—Sabato ya Israeli ya Kimfano—Lini Sabato ya Uumbaji Mpya Ilianza, na Inaendelea Vipi.

MASOMO yetu katika sura iliyotangulia yalituhakikishia kikamilifu kwamba hakuna sheria kwa wale walio katika Kristo Yesu nje ya Sheria ya Upendo inayojumuisha yote. Tuliuona waziwazi na kwa dhahiri kwamba Uumbaji Mpya, Israeli ya Kiroho, kwa namna yoyote ile hauko chini ya Agano la Sheria, "lililoongezwa kwa sababu ya kosa" miaka mia nne thelathini baada ya Agano ambalo chini yake Uumbaji Mpya unakubaliwa katika Mpendwa. Ni kweli, Bwana wetu Yesu katika siku za mwili wake alishikilia siku ya saba ya juma kwa ukaribu mkubwa kulingana na Sheria ya Musa, ingawa si kulingana na baadhi ya dhana potofu za Walimu na Mafarisayo. Hii ilikuwa kwa sababu, kwa jinsi ya mwili, alikuwa Myahudi, aliyezaliwa chini ya Sheria ya Musa, na, kwa hiyo, alikuwa chini ya kila hitaji lake, ambalo alilitimiza, kama Mtume anavyotangaza, "akiliweka msalabani"—hivyo kuikomesha kabisa ikimhusisha yeye mwenyewe na Waisraeli wote waliomjia Baba kupitia kwake. Wayahudi wote ambao hawajamkubali Kristo bado wamefungwa na kila kifungu na kanuni ya Agano lao la Sheria, na, kama Mtume anavyoeleza, wanaweza kupata

[F380]
watu huru kutoka kwake kwa kumkubali Kristo tu kama lengo la Sheria
—kwa kuamini. ***Rum. 10:4***

Kuhusu Wapagani, tayari tumeona kwamba hawakuwahi kuwa chini ya Sheria ya Musa, na, kwa hivyo, hawakuweza kuachiwa huru kutoka kwake; na tayari tumeona kwamba Bwana wetu Yesu—Kiumbe Kipya, aliyezaliwa upya wakati wa ubatizo wake, na kuzaliwa kwa Roho katika ufufuo wake—alikuwa Mbegu ya kiantitipu ya Abrahamu, na mrithi wa ahadi zote zilizotolewa kwake; na kwamba Wayahudi na Wapagani wote wanaomjia kwa imani, na kwa Baba kupitia kwake, wanapozaliwa na Roho Mtakatifu, nao huhesabiwa kuwa wa Uumbaji Mpya, na warithi-wenza na Yesu katika Agano la Abrahamu, ambalo hakuna mwanachama wake yeyote aliye chini ya Agano la Ziada la Musa, au Agano la Sheria. Hivyo basi, ingawa mtu Kristo Yesu alikuwa chini ya Sheria, na mwenye wajibu wa kutii siku ya saba kama sehemu ya Sheria, wajibu huo kwa Sheria uliisha kwa upande wa wafuasi wake, na pia yeye mwenyewe, mara tu alipokufa, akimaliza Sheria kwa haki na kwa uadilifu, kwa Wayahudi wote waliomkubali, na ambao kupitia kwake walikufa pamoja naye kwa Agano la Sheria, na kufanywa hai kwa Agano la Abrahamu.

Hata hivyo, haishangazi kwamba tunagundua kuwa hata mitume walihitaji muda kidogo kuelewa kikamilifu maana ya mabadiliko kutoka kwa utawala wa Sheria kwenda kwa utawala wa Neema—enzi ya Injili. Vilevile, tunaona kwamba ilihitaji miaka kadhaa kwao kutambua kikamilifu kwamba katika kifo cha Kristo kuta ya katikati ya mgawanyiko ilibomolewa kati ya Wayahudi na Wapagani, na kwamba kuanzia wakati huo Wapagani hawangehesabiwa kuwa wachafu, kama Wayahudi—kwa sababu Yesu Kristo, kwa neema ya Mungu, alikuwa amedandia kifo kwa ajili ya kila mtu, na kuanzia wakati huo yeyote ambaye angetaka kumkaribia Baba, Mmyahudi au Mgeni, angeweza kupokelewa kupitia kwake—kupokelewa katika Mpendwa. Hata miaka baada ya mkutano wa mitume, ambapo Petro na Paulo walishuhudia neema ya Mungu iliyotolewa kwa Wapagani, na zawadi za Roho Mtakatifu, lugha za miujiza, n.k., zinazofanana na zile zilizoshuhudia kuzaliwa kwa Roho juu ya Wayahudi, katika Pentekoste, tunamkuta Petro bado anasita, na

[F381]
akikubali upendeleo wa waumini wa Kiyahudi, kiasi kwamba alijitenga na wongofu wa Kigentile, akiwatendea bado kama wasio safi. Hivyo alijiletea ukosoaji kutoka kwa Mtume Paulo, ambaye waziwazi alielewa hali yote ya mpangilio mpya kwa maono angavu zaidi kuliko mitume wengine. Kama mtume alihitaji kukemewa hivi ili kumsaidia kushinda upendeleo wake wa kikabila, tunaweza kudhania kwa urahisi kwamba umati wa waumini (takriban Wayahudi wote) kwa miaka kadhaa walikuwa wamechanganyikiwa sana kuhusu ukamilifu wa mabadiliko ya uhusiano wa kimungu yaliyoanza tangu msalaba.

Kawaida ya Wayahudi, si tu katika Palestina, bali waliokuwa wametawanyika kote ulimwenguni, ilijumuisha utunzaji wa Sabato ambao, ingawa haukupangwa awali kuwa chochote kingine isipokuwa siku ya kupumzika, au kuacha kazi, ulitumika ipasavyo kama siku ya kusoma Sheria na manabii na kwa ajili ya himizo katika sinagogi. Ulikuwa siku ambayo biashara ilisitishwa kote Palestina; na, kwa hivyo, Wayahudi waliyoongoka na kuingia Ukristo wangekusanyika kwa kawaida siku ya Sabato kwa ajili ya kusoma Sheria na manabii, kutoka kwa mtazamo mpya wa utimilifu wake ulioanza katika Kristo, na kwa ajili ya kuhimizana kuwa na msimamo thabiti, zaidi na zaidi walipoona siku hiyo ikikaribia—siku kuu ya Bwana, siku ya Milenia, "nyakati za urejesho, *zilizosemwa kwa kinywa cha manabii watakatifu wote* tangu mwanzo wa ulimwengu." Mitume na wainjilisti waliotembea nje ya Palestina walipata masikio mengi zaidi ya kusikiliza Injili miongoni mwa Wayahudi ambao tayari walikuwa wakitazamia Masihi; na walipata fursa yao bora ya kuwafikia hawa katika mikusanyiko yao ya kawaida ya siku ya saba. Wala hakukuwa na chochote katika ufunuo wa kimungu cha kuwazuia kuhubiri ujumbe wa Injili siku ya saba zaidi kuliko siku ya kwanza, au siku nyingine yoyote ya juma. Tunaweza kuwa na hakika, kwa hakika, kwamba wahubiri hawa wa mwanzo walihubiri Neno bila kukoma, popote walipokwenda na katika kila fursa, kwa yeyote aliyekuwa na sikio la kusikia.

Mtume aliyetangaza kwamba Kristo alimaliza

[F382]
Agano la Sheria, akilipachika msalabani mwake, hakusema neno hata moja kwa Kanisa la kwanza, kadiri rekodi inavyoonyesha, kuhusu sheria yoyote au wajibu wa kutii hasa siku ya saba ya juma—au siku nyingine yoyote ya juma. Kinyume chake, waliifuata kwa ukaribu wazo kwamba Kanisa ni Uumbaji Mpya, chini ya Agano la awali; na kwamba kama nyumba ya wana, Uumbaji Mpya hauko chini ya Sheria bali chini ya Neema. Wafundishaji hawa walioongozwa na Roho walibainisha waziwazi kwa maneno hayo hayo uhuru wa Mwumbwa Mpya; wakisema, "Basi, mtu yeyote asiwahukumu ninyi kwa habari ya vyakula au vinywaji, au kwa habari ya siku kuu, au mwezi mpya, au Sabato; ambayo ni *kivuli* cha mambo yajayo, lakini mwili [kiini] ni wa Kristo." ***Wakolosai 2:16,17***

Walitaka Kanisa lielewe kwamba amri zote mbalimbali kuhusu sikukuu na kufunga na nyakati na misimu na siku zilikuwa sehemu ya mfumo wa jumla wa mfano ambao Mungu aliweka na Israeli ya mfano, ambazo zilikuwa *ni vivuli* tu vya mambo bora zaidi yajayo baadaye—zinazohusu Israeli ya kiroho. Kwa Wayahudi mambo haya yalikuwa ni uhalisia, yaliyowekwa juu yao na kuwashikilia kwa amri za kimungu; kwa Uumbaji Mpya ni vivuli tu—masomo yanayotuongoza kwenye utimilifu mkuu, na si kitu kingine zaidi. Ukweli kwamba mitume walikuwa tayari kutumia siku ya Sabato na masinagogi ya Kiyahudi katika uenezi wa Injili ya Kristo, kwa namna yoyote haikuwa idhini ya mfumo wa Kiyahudi na Sheria ya Kiyahudi kama kanuni au utumwa kwa Uumbaji Mpya. Sisi leo, tukipewa fursa, tungehubiri Kristo katika sinagogi za Kiyahudi si tu siku ya kwanza ya juma, bali pia tungehubiri kwa furaha Sabato ya Kiyahudi, siku ya saba. Ndio, tungekuwa tayari kabisa kuhubiri Kristo katika hekalu la watu wa Mataifa na katika siku takatifu ya watu wa Mataifa, lakini hatungefikiria kwamba kwa kufanya hivyo tulikuwa tunaidhinisha mafundisho ya watu wa Mataifa au siku takatifu ya watu wa Mataifa.

Kuhusu siku ya kwanza ya juma, ambayo kwa kawaida huadhimishwa miongoni mwa Wakristo kama Sabato au siku ya mapumziko, ni kosa kabisa kudai kwamba siku hii ilipitishwa na kufanywa Sabato ya Kikristo kwa amri za za ya Kanisa Katoliki la Kirumi

[F383]
Kanisa. Ni kweli, kwa kweli, kwamba katika enzi za Konstantino, zaidi ya karne mbili baada ya mitume kulala usingizini, ufoji wa kidini ulikuwa umeingia Kanisani kwa kiwango cha ajabu; kwamba walimu wa uongo walikuwa wamejaribu polepole kuwafanya wafuasi wa Bwana kuwa watumwa wa uaskofu; na kwamba uganga wa makuhani na ushirikina zilianza kuwa na ushawishi mkubwa. Ni kweli kwamba wakati huu kanuni ilitangazwa miongoni mwa Wakristo wa jina tu kwamba walipaswa kusherehekea siku ya kwanza ya juma kwa ajili ya kazi za kidini, n.k., na kupiga marufuku kazi za mikono, isipokuwa katika maeneo ya mashambani, ambapo uvunaji wa mazao ungeweza kuchukuliwa kama kazi ya lazima. Ni kweli kwamba mwanzo huu mdogo wa utumwa na ishara kwamba siku ya kwanza ya juma kwa Wakristo ilikuwa imeichukua nafasi ya siku ya saba ya juma ya Wayahudi, hatimaye uliwaongoza zaidi na zaidi katika fikra kwamba kila amri ya Mungu kwa Wayahudi kuhusu siku ya saba ilihusu wafuasi wa Kristo kuhusu siku ya kwanza ya juma.

Lakini utunzaji sahihi wa siku ya kwanza ya wiki ulianza muda mrefu kabla ya enzi za Konstantino—sio kama utumwa, bali kama uhuru, haki maalum. Ukweli mmoja kwamba Bwana wetu alifufuka kutoka kwa wafu siku ya kwanza ya wiki ungekuwa wa kutosha kuifanya iwe siku ya kusherehekewa miongoni mwa wafuasi wake kama ishara ya kufufuliwa kwa matumaini yao; lakini juu ya hili iliongezwa ukweli kwamba siku ya ufufuo wake alikutana na wafuasi wake waaminifu na kuwafafanulia Maandiko, ambao baadhi yao baadaye walikumbuka baraka hiyo, wakisema: "Je, mioyo yetu haikuwaka ndani yetu alipokuwa akiongea nasi njiani na kutufungulia Maandiko?" (***Luka 24:32***) Yote yalitokea siku ile ile ya kwanza ya juma ambayo wanafunzi wawili walikutana naye wakiwa njiani kuelekea Emmaus; alipoonekana karibu na kaburi na Mariamu wawili, akadhihirika kwa Mariamu Magdalene kama mkulima bustani, na akajitambulisha katika mkusanyiko mkuu wa mitume, n.k. Walisubiri wiki nzima kwa ajili ya maonyesho zaidi kutoka kwa Bwana aliyefufuka, lakini hakuna kilichotokea hadi siku ya kwanza ya wiki iliyofuata, ambapo tena aliwatokea wale kumi na mmoja. Na hivyo, kadiri tunavyofahamu, karibu maonyesho yote ya Bwana kwa

[F384]

Ndugu wa Bwana walikuwa siku ya kwanza ya juma. Kwa hiyo, haishangazi kwamba bila amri yoyote kutoka kwa Bwana au kwa mitume yoyote, Kanisa la awali lilianza desturi ya kukutana pamoja siku ya kwanza ya juma, kama kumbukumbu ya furaha walizopata kutokana na ufufuo wa Bwana wetu, na pia kama ukumbusho wa jinsi mioyo yao ilivyowaka ndani yao alipowafunulia maandiko siku hiyo ya juma.

Hata waliendelea kusherehekea "kuvunjwa kwa mkate" pamoja siku hii—si kama Chakula cha Pasaka, au Mlo wa Bwana, bali kama ukumbusho wa jinsi walivyobarikiwa huko Emmaus, alipowavunjia mkate, macho yao yakafunguka na wakamtambua; na jinsi walivyobarikiwa tena alipovunjia mkate pamoja nao katika chumba cha juu, na kuwapa ushahidi thabiti kwamba yeye kwa kweli alikuwa Bwana wao aliyefufuka, ingawa alikuwa amebadilika. (***Luka 24:30,35,41-43***) Uvunjaji huu wa mkate, tunasoma, ulifanywa kwa furaha na shangwe—si kama kumbukumbu ya kifo chake, bali ya ufufuo wake. Haikuwakilisha mwili wake uliovunjika na damu yake iliyomwagika, bali *ukweli wa kuburudisha* aliowafunulia, na ambao mioyo yao ililishwa matumaini ya furaha ya siku zijazo, yaliyowahakikishiwa na ufufuo wake kutoka kwa wafu. (Kombe kamwe hakitajwi kuhusiana na marejeleo haya ya "kuvunjwa kwa mkate.") Mikutano hii ya siku ya kwanza ya juma ilikuwa ni nyakati za furaha—wakifurahi kwamba mpangilio mpya wa mambo ulikuwa umeanzishwa kwa ufufuo wa Yesu kutoka kwa wafu.

Kadiri Kanisa lilivyozidi kuwa huru kutoka kwa uhusiano wa karibu na Uyahudi, na hasa baada ya uharibifu wa Yerusalemu na mfarakano wa jumla wa mfumo wa Kiyahudi, ushawishi wa Sabato ya siku ya saba ulidhoofika, na kwa kiasi kikubwa ulihusishwa na siku ya kwanza ya juma na pumziko la kiroho na ufaraja wa Uumbaji Mpya, kuanzia ufufuo wa Bwana wetu katika utukufu, heshima na usuli.

Kuhusu ulimwengu wa watu wasioamini kwa ujumla, Mungu hawajawapa sheria au amri maalum; wana tu yale yaliyobaki

[F385]
ya sheria ya asili iliyoandikwa katika asili yao na iliyofunikwa sana, karibu kufutwa kabisa na dhambi na kifo. Kwa hili limeongezwa amri moja tu nyingine—Tubu! kwa sababu fursa mpya ya maisha imetolewa (inayoweza kupatikana sasa, au wakati wa Milenia) na kila tendo la hiari na wazo litakuwa na athari kwenye matokeo ya mwisho ya kila kesi. Lakini kwa wale walio nje ya Kristo hakuna zaidi ya ujumbe huu, Tubu, unaotolewa. Ni kwa wale tu walio toba Mungu huongea zaidi, kwa kuwa wana masikio ya kusikia na mioyo ya kutii mapenzi yake.

Kuhusu Wakristo wa jina tu mamilioni wa siku zetu, wameshindwa si tu kuelewa hali halisi ya neema ya Mungu na wito wa sasa wa Uumbaji Mpya, bali kwa ujumla mkubwa pia wameshindwa kuelewa sheria ya Uumbaji Mpya, na wametafsiri vibaya uhuru wake, alama zake, n.k. Ukristo wa majina umepata na unafundisha ulimwengu dhana potofu kuhusu ubatizo, Karamu ya Bwana, n.k., pamoja na dhana potofu kuhusu Sabato na Sheria na Agano la kimungu na Uumbaji Mpya. Ni wazi kwamba kamwe haikuwa nia ya Bwana kwamba "Ukristo" wa jina tu uelewe au uthamini ukweli kuhusu mambo haya katika wakati huu. Kama Mtume alivyotangaza: "Jicho halijapata kuona, wala sikio halijasikia, wala hayajaingia moyoni mwa mwanadamu [mwanadamu wa kawaida] yale ambayo Mungu amewawekea wale wanaompenda"—wala hawajaelewa mapenzi na mpango wake kuhusu "kundi lake dogo." "Bali Mungu ameyafunulia sisi [mambo haya] kwa Roho wake, kwa maana Roho huchunguza yote, naam, hata yaliyo ya kina ya Mungu [mapenzi yake mema, yanayokubalika na kamilifu kutuhusu sisi, sasa na hapo baadaye]." Kwa kutothamini roho ya Wito Mkuu, wala Sheria kamilifu ya Uhuru inayohusiana na waliochaguliwa—kwa kutoweza kuthamini haya, kwa sababu ya kukosa Roho wa Bwana, haishangazi kwetu kwamba miundo na sherehe, siku za kufunga, toba, vizuizi vya aina mbalimbali, siku kuu na siku za Sabato, viligeuka kuwa vifungo na minyororo kwa Ukristo wa jina tu. Wala haishangazi kwamba baadhi ya watu wa kweli wa Bwana, "waliochaguliwa,"

[F386]
"kundi dogo," baadaye lilijikuta limezama sana katika utumwa huu kiasi cha kupokonywa sehemu kubwa ya uhuru wa kweli wa wana wa Mungu.

Hatutoi hoja dhidi ya kuadhimisha siku ya kwanza ya juma. Kinyume chake, tunafurahi kwamba chini ya utunzaji wa kimungu siku hiyo inaadhimishwa kwa wingi kote ulimwenguni. Kwa sababu ya kuadhimishwa kwake kwa wingi, wachache waliotakaswa wa Bwana wana faida na haki maalum ambazo wangepoteza kwa kiasi kikubwa kama kuadhimisha siku hiyo kungekuwa si kwa wingi. Uumbaji Mpya kila mahali bila shaka unaweza kufurahi sana kwamba una fursa ya kutenga siku moja kati ya saba mahususi kwa ajili ya ibada, ushirika wa kiroho, n.k. Ingekuwa hasara kubwa kwa wote waaminifu wa Mungu ikiwa siku hiyo ingeachwa kutumika kwa jumla. Kwa sababu hii, kama si kwa sababu nyingine yoyote, inawapasa wote walio wa Bwana, si tu kutumia siku hiyo kwa heshima, kwa busara na katika mazoezi na furaha ya kiroho, bali, zaidi ya hayo, kutumia ushawishi wao kuunga mkono kuadhimishwa kwake—kufanya kila wawezalo ili kwa neno au kitendo chochote chao, kuadhimishwa kwake kusiathirike vibaya miongoni mwa watu kwa ujumla.

Lakini kama wengine walidanganywa wakadhani kuwa siku ya saba ya Agano la Kiyahudi ilienea kwa wanadamu wote kama utumwa, ndivyo wengine wameingia katika *utumwa* kama huo wa siku ya kwanza—wakiteseka kwa udanganyifu kwamba kwa uteuzi wa kimungu ilivaa utakatifu wa nje uliotolewa kwa siku ya saba miongoni mwa Wayahudi chini ya Agano lao la Sheria kama "nyumba ya watumwa"—"chini ya Sheria" na si chini ya Neema. Hakika wengi, ambao wenyewe si waumini sana
—wasiojitolea—wanathamini sana ibada kama hizo, na wangepoteza heshima kwa watoto wa Mungu wanaodai kuwa walisahau kwa kiasi chochote kutumia siku ya kwanza ya juma kwa ajili ya ibada na sifa, au waliitumia, kinyume chake, kwa shughuli za kidunia. Tunashauri, kwa sababu hizi zote, kwamba wale wanaoona wazi zaidi uhuru ambao Kristo huwachukulia huru wasitumie uhuru wao vibaya na hivyo kuwakatisha wengine tamaa; bali wautumie badala yake kwa ajili ya Mungu na kwa ajili ya wengine, kama fursa za kukua katika neema, maarifa, na matunda yote ya

[F387]
Roho. Tunashauri kwamba ndani ya mipaka yote inayofaa, watu waliotakaswa wa Bwana, na, kadiri ushawishi wao unavyofika, familia zao—siyo tu watoto wadogo, bali pia wanachama wazima—wazishikilie Jumapili kwa uaminifu. Wote wanapaswa kufundishwa kuhusu ufaa wa siku kama hiyo ya ibada na sifa, na pia kuhusu uhitaji wa siku ya mapumziko kutokana na kazi ya kimwili, siyo tu kwa Kanisa, bali pia kwa ulimwengu.

Ingawa tuko huru kabisa kutokana na Sheria ya Kiyahudi, hata hivyo, tunaweza kutambua kwamba kwa kuwa masharti yake yalitoka kwa Bwana, kuna uwezekano mkubwa kwamba mbali na maana ya kimfano ya amri za Israeli, kulikuwa pia na faida ya vitendo iliyohusiana nazo. Kwa mfano, tunaweza kuona umuhimu wa kimfano katika uteuzi wa vyakula fulani vya wanyama kuwa safi na vinavyofaa kuliwa, na vingine kuwa mchafu na visivyofaa kuliwa; na ingawa huenda tusielewe hasa jinsi au kwa nini baadhi ya vyakula hivi havina usafi au si vya afya, tuna kila sababu ya kuamini kuwa ndivyo ilivyo—kwa mfano, nguruwe, sungura, samaki aina ya eel, n.k. Hatukiuki sheria yoyote kwa kula vitu hivi, kwa sababu sisi si Wayahudi; hata hivyo, tunapaswa kuwa na mashaka kiasi juu yao, na kuwa macho zaidi kuona ni kwa kiwango gani ni vya afya au si vya afya; kwa sababu tumefungwa kuzingatia sheria zote za afya, kadiri tunavyoweza kuzitambua.

Vivyo hivyo, tunaweza kuona katika pumziko la siku moja kati ya saba, lililotolewa kwa Israeli, si tu mafundisho ya kawaida, bali pia ni utoaji muhimu kwa hali za sasa za kibinadamu. Inakubalika kwa ujumla, hata na wale wanaopuuza Neno la Mungu kabisa, kwamba pumziko kila baada ya saba ni la manufaa, si tu kwa wanadamu, bali pia kwa wanyama wa mizigo. Zaidi ya hayo, baadhi ya watu hudai kwamba sheria hii ya ulazima wa kupumzika kutokana na kazi endelevu inawahusu baadhi ya vitu visivyo na uhai. Kwa mfano, magari yanayosogea kwenye reli, n.k. Tunanukuu yafuatayo kutoka kwa gazeti *la London Express*, kama inavyoonyesha hoja hii. Inasema:

"Inaweza kusikika ajabu kusikia watu wakizungumzia 'mhimili wa chuma uliochoka,' au 'njia ya chuma iliyochoka,' lakini mazungumzo ya aina hiyo husikika kando

[F388]

njia za reli na katika warsha za mitambo, na inachukuliwa kuwa sahihi. 'Wazo la chuma kisicho na uhai kuchoka!' linaweza kuwa wazo lako; lakini wataalamu wanaohusika na mitambo husema kwamba kazi huifanya ichoke, na kwamba inahitaji mapumziko, kama wewe. 'Nini kilisababisha ekseli kuvunjika?' aliuliza meneja wa usafiri. 'Uchovu wa chuma,' anajibu mkamishna. Jibu hilo hutokea mara kwa mara, na mara nyingi huwa linaendana na ukweli. Wakati mwingine mhimili huvunjika au gurudumu hupanuka, chini ya msuguano mdogo zaidi kuliko wa kawaida, na uchunguzi makini zaidi unaowezekana hautaonyesha kasoro au udhaifu wowote. Hii huwafanya wahandisi kuwajibisha 'uchovu wa chuma' kwa matokeo hayo. Nyuzi za chuma zinaweza kuchoka kama vile misuli ya mwili, na chuma ambacho hakipumziki kitaacha kufanya kazi yake, na kinaweza kusababisha hatari kubwa. Angalau, ndivyo wahandisi wasemavyo; na wanadai kwamba bila mapumziko mvuto wa molekuli za chuma kwa kila moja kwa nyingine ungepungua, hadi kufikia kiwango cha kuvunjika. Ndipo matatizo yanapotokea."

Nchini Ufaransa, kufuatia Komuni na kipindi chake cha kutotii, iliamuliwa kufuta kipindi cha Sabato cha Biblia—siku moja kati ya saba—na badala yake kuwa na siku moja kati ya kumi kama siku ya mapumziko; lakini iligundulika kuwa hii haifanyi kazi ipasavyo, na licha ya Wafaransa kutaka kutegemea mfumo wa kimetriki, punde si punde waligundua kuwa Maumbile yana njia yake mwenyewe, na kwamba Maumbile yanathibitisha nambari 7 kwa idhini yake kwa namna isiyoelezeka. Kwa mfano, waligundua kuwa kilele cha homa kilitokea siku ya saba au ya kumi na nne au ya ishirini na moja au ya ishirini na nane, na kwamba kama hakukuwa na nafuu yoyote ifikapo au kabla ya siku ya thelathini na tano, kifo kwa kawaida kilitokea. Hawakuweza kubadilisha hili na kufanya homa zifikie kilele chake kwa mfumo wa kumi.

Hivyo basi, badala ya kupendekeza kuachwa kwa Jumapili ya Kikristo, tunasisitiza iendelee kuwepo kama faida kwa mwanadamu wa asili na pia kama faida ya kiroho kwa Uumbaji Mpya. Tunasihi kwamba hakuna kitendo chochote kifanyike ambacho kwa namna yoyote kingeivunja au kuiacha kando baraka hii kuu ambayo imetufikia kwa njia isiyo ya moja kwa moja kupitia Sheria ya Kiyahudi. Ni kweli, tungefurahi kama wote wangeweza kutambua siku hii kama moja ya kujitolea *kwa hiari* kwa Bwana; lakini kwa kuwa wengi hawawezi kuiona hivyo, ni afadhali tuwaache wapumzike chini ya dhana potofu isiyo na madhara kuhusu suala hili—

[F389]
udanganyifu ambao kwa kweli unaweza kuwa na manufaa kwao.

Uumbaji Mpya hauhitaji ushauri maalum kuhusu *matumizi* sahihi ya siku, wakijua kwamba maisha yao kwa ujumla yamewekwa wakfu, yamejitolea kwa Bwana na huduma yake. Wakitembea si kwa mwili bali kwa Roho, watatafuta hasa kutumia fursa hii nzuri kumtukuza Mungu katika miili yao na roho zao, ambazo ni zake. Sifa, shukrani, tafakari, na mafundisho yanayoendana na Neno na mpango wa kimungu, yatakuwa muhimu. Wala hatuhimiza kwamba Siku ya Bwana, au Jumapili, itumike pekee kwa ibada ya kidini. Mungu hakuamuru hivyo, na hakuna mwingine mwenye haki ya kufanya hivyo. Hata hivyo, mahali ambapo mioyo yetu ilipo, ambapo huruma na upendo wetu vipo, huko ndipo tutafurahia kuwa, na tunaweza kuhitimisha kwa usalama kwamba kila mwanachama wa Uumbaji Mpya atapata furaha yake kuu, raha yake kuu, katika ushirika na muungano na Bwana na ndugu, na kwamba, kwa hivyo, atapuuzia sana kukusanyika pamoja nao, kama Maandiko yanavyosihi, lakini si kuamuru. ***Ebr. 10:25***

Kile tunachofanya kwa hiari kama kwa Bwana, bila kuamriwa, ni ushahidi mkuu zaidi wa upendo na uaminifu wetu kwake na kwa vyake, na, bila shaka, kitathaminiwa naye ipasavyo. Wengi wa wanachama wa Uumbaji Mpya wana watoto au wale walio chini ya uangalizi wao, na hawa wanapaswa kufundishwa ipasavyo kuhusu mambo yanayofaa kwa siku hiyo na faida zake, na uhuru unaofaa wanaoweza kufurahia. Hakuna chochote katika Neno la Mungu kinachounga mkono utumwa wa kidhalimu ambao umeingia katika nyumba za Wakristo, chini ya jina la Sabato ya Kipuritan, kulingana na sheria hiyo tabasamu siku hii lingekuwa dhambi, na kumbusu mtoto wako mwenyewe kungekuwa uhalifu, na kutembea kimya kimya, au kukaa chini ya miti na kutafakari Maumbile kungekuwa ni uchafuzi—hata unapomwinua macho kutoka kwa Maumbile hadi kwa Mungu wa Maumbile. Ni vyema kwamba katika kujiepusha na dhana hii potofu hatufiki upande mwingine, kama wafanyao wengi, wa kuruhusu tabia za kipuuzi, kucheza michezo, muziki wa kidunia, au kazi ya aina yoyote ambayo inaweza kufanywa siku nyingine ya

[F390]
siku nyingine. Watoto wa Uumbaji Mpya wanapaswa kwa njia zote za busara kuakisi roho ya akili timamu, ambayo Mungu amewaahidi wazazi wao kupitia Roho Mtakatifu na kwa Neno la Ukweli. Utiifu wenye busara na unaostahili kwa siku ya kwanza ya juma kama siku ya mapumziko, maendeleo ya kiakili na kimaadili na ushirika wa kijamii katika familia na miongoni mwa wanachama wa familia ya Bwana—Uumbaji Mpya—bila shaka utaleta baraka kwa wote wanaohusika.

Jambo lingine muhimu la kuzingatia kuhusu kushikilia Jumapili ni—sheria za mamlaka zilizopo. Katika majimbo mengi kuna sheria na kanuni fulani zinazotawala kuhusu Jumapili. Watu wa Bwana wanapaswa kuwa watenda sheria—siyo kwa kiwango cha chini, bali zaidi ya wengine, katika mambo yote ambayo hayapingani na dhamiri zao. Basi, kama sheria za kiraia zingiamuru Sabato mbili au tatu kwa wiki, Uumbaji Mpya unapaswa kuzishikilia, na kuona mpangilio huo kama baraka, kwa kuongeza fursa zao za maendeleo ya kiroho. Lakini kwa kuwa zingekuwa ni za agizo la ulimwengu, na si za amri ya kimungu, hawana haja ya kujihisi wamefungwa kuzishikilia *zaidi* ya kile ulimwengu unavyoona kama utekelezaji wa sheria zake, kama inavyoonyeshwa na utekelezaji wake.

Sabaa ya Isiraeli ya Mfano

Tumeona tayari kwamba wajibu wa Sabato katika Sheria ya Kiyahudi uliotangazwa Sinai haukupewa taifa lolote isipokuwa Israeli, na kwa hivyo haukuwa wa lazima kwa watu wengine isipokuwa Wayahudi. Utimizaji wake wa kwanza uliorekodiwa katika Maandiko ulikuwa baada ya kipengele cha kwanza cha Sheria ya Kiyahudi—Pasaka—kuanzishwa. Baada ya Israeli kutoka Misri na kuingia jangwani, walipata somo lao la kwanza la kuadhimisha siku ya mapumziko kuhusiana na ukusanyaji wa mana, kabla ya kufika Mlima Sinai, wakati Sheria Kumi ilipotolewa. Hakuna kilichosemwa kwa Adamu au Henoki au Nuhu au Ibrahimu au Isaka au Yakobo kuhusu kuadhimisha Sabato. Hakitajwa moja kwa moja wala kwa njia isiyo ya moja kwa moja. Tajiwaji pekee la neno "sabato" kabla ya hapo ni katika maelezo ya uumbaji, ambapo tunaambiwa kwamba Mungu alipumzika

siku ya saba, ambayo, kama tulivyoona tayari, haikuwa siku ya saa 24 bali siku ya miaka elfu saba.

Katika kuamuru Israeli kuhusu pumziko la siku ya saba, Mungu alihusisha utunzaji wao wa kipindi hicho cha saa ishirini na nne na pumziko lake mwenyewe kwa kiwango kikubwa na cha juu zaidi; na hii inatufanya tufikiri kwamba, mbali na baraka yoyote ile ambayo Israeli ilipata kutokana na pumziko la kila wiki, pia kulikuwa na funzo *la mfano* ndani yake kwa ajili ya Uumbaji Mpya; kama ambavyo kwa hakika tunapata mafundisho ya mfano yanayohusiana na kila kipengele cha watu hao na Sheria yao.

Siku ya saba, mwezi wa saba, na mwaka wa saba vyote vilikuwa muhimu chini ya Sheria. Siku ya saba, kama kipindi cha kuacha kazi, kipindi cha mapumziko ya kimwili; mwezi wa saba kama ule ambapo upatanisho wa dhambi ulifanyika, ili wapate mapumziko kutokana na dhambi; na mwaka wa saba, ule ambapo kulikuja ukombozi kutoka kwa utumwa. Zaidi ya hayo, kama tulivyoona tayari,* mwaka wa saba ulipozidishwa mara nyingi (7 x 7 ni sawa na 49) uliipeleka hadi mwaka wa hamsini au Mwaka wa Jubilei, ambapo rehani zote, hati miliki na hukumu dhidi ya watu na ardhi zilisitishwa, na kila familia iliruhusiwa kurudi kwenye mali yake mwenyewe—ikiwa imeponywa kutoka kwa mizigo yote ya makosa, uovu, n.k. ya awali. Tayari tumeona kwamba mfano halisi wa mwaka wa Jubilei wa Israeli utakuwa Ufalme wa Miaka Elfu, na "nyakati zake za jumla za urejesho wa vitu vyote ambavyo Mungu amevionge a kwa kinywa cha manabii wake watakatifu wote," mfano halisi ukiwa mkubwa mno kuliko kiashiria, na ukihusu wanadamu kwa ujumla.

Sasa tuzingatie hasa siku ya saba ya mfano. Kama mwaka wa saba, huongoza (7 x 7 ni sawa na 49) hadi Siku ya hamsini au ya Jubilei, ambayo inaelezea wazo lile lile kama siku ya saba; yaani, *kupumzika*, lakini inaliweka mkazo.

Ni baraka gani kwa Israeli wa kiroho, Uumbaji Mpya, iliyotabiriwa na Sabato ya siku ya saba ya Israeli wa asili, au pumziko? Mtume anajibu swali hili (***Waebrania 4:1-11***), anaposema, "Basi, na tuogope, isije ahadi ya kuingia katika pumziko lake [Sabato] ikatuachiliwa sisi, na yeyote wenu akakosa

---

*Juz. II, Sura vi.

[F392]
kuonekana kukosa fursa hiyo....Kwa maana sisi tulioamini tunaingia katika pumziko [kuhifadhi Sabato]....Basi, kwa kuwa ime-baki kwamba wengine waingie humo, na kwamba wale waliotangaziwa kwanza hawaingii kwa sababu ya kutokumwamini...basi, imebaki pumziko kwa ajili ya watu wa Mungu; maana yeye aliyeingia katika pumziko lake, naye amepumzika kutoka kwa kazi zake mwenyewe, kama Mungu alivyopumzika kutoka kwa zake. Basi, na tujitahidi kuingia katika pumziko hilo, tusije tukawaanguka watu wote kwa mfano uleule wa kutotwaamini." Hapa Mtume anatuwekea somo la pande mbili: (1) Kwamba ni haki yetu sasa kuingia katika pumziko; na, kwa hakika, wote waliomkubali Bwana kweli, na wanaopumzika ipasavyo na kumtumaini, kwa hivyo wanafurahia Sabato ya mfano wa kiroho, au pumziko, kwa wakati huu—pumziko la imani. (2) Pia anatuelekeza kwenye ukweli kwamba ili kudumisha pumziko hili la sasa, na kuhakikisha kuingia katika Sabato ya milele "pumziko linalosalia kwa ajili ya watu wa Mungu," Ufalme wa mbinguni, itakuwa ni lazima kwetu kubaki katika neema ya Bwana—kuendelea kumwonyesha imani na utiifu.

Si lazima kuonyesha kwa wanachama wa Uumbaji Mpya ni lini na vipi waliingia katika pumziko la imani—ni lini na vipi amani ya Mungu, isiyopitwa na uelewa wowote, ilianza kutawala katika mioyo yao, na uhakika kamili kwake ulianza kuondoa hofu na kutoridhika. Ilianza na kukubali kwetu kikamilifu Bwana Yesu kama Kuhani Mkuu aliyefanya dhabihu, ambayo kwa hiyo dhambi zetu zilifunikwa kwa haki iliyohesabiwa ya Mwokozi, Masihi; iliongezeka tulipomtambua kama Kichwa cha Uumbaji Mpya, na mrithi wa ahadi ya Abrahamu, na sisi wenyewe kama tuliotwaa na Mungu kuwa warithi-wenzake katika Ufalme huo wa baraka. *Mapumziko kamili*, au furaha ya Sabato, yalikuja tulipokabidhi *yote* yetu kwa Bwana, tukikubali kwa furaha mwongozo wake ulioahidiwa kupitia "njia nyembamba" kuelekea Ufalme. Hapo *tulipumzika kutoka kwa kazi zetu wenyewe*, kutoka kwa kila jitihada ya kujihalalisha; tulikiri kuwa sisi ni wasiokamilika na wasiostahili neema ya kimungu, na kwamba hatuwezi kujifanya sisi wenyewe kuwa na sifa. Hapo tulikubali kwa shukrani kimungu

[F393]
rehema zilizotupewa katika ukombozi ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu na "neema ya kusaidia katika kila wakati wa uhitaji," na wakajitolea kuwa wanafunzi wa Yesu
—wafuasi wa nyayo zake, "hata kufa."

Mtume anatangaza kwamba tumeingia katika pumziko *kama vile Mungu alivyopumzika* kutoka kwa kazi zake. Tayari tumeona kwamba Mungu alipumzika kutoka kwa kazi ya uumbaji alipokuwa amemaliza kwa kumtengeneza mwanadamu kwa sura yake mwenyewe. Tangu wakati huo amewaruhusu dhambi na kifo kuharibu uumbaji wake mzuri; lakini hajainua mkono wake wa nguvu kuzuia kazi hiyo isiendelee, wala kumfunga au kumzuia Shetani, mdanganyifu mkuu. Mungu anapumzika, anasubiri—akiacha jambo zima kwa Masihi kulitimiza. Tunaingia kwa imani katika pumziko la Mungu tunapomtambua Kristo kuwa Mteule wa Mungu, aliyepewa mamlaka kamili kufanya kazi hii yote, si kwa ajili yetu (Uumbaji Mpya, viungo vya mwili wake) pekee, bali kazi ya baraka na urejesho kwa ulimwengu wa wanadamu—kwa yeyote atakayekubali rehema za kimungu kupitia kwake.

Tunaona waziwazi mahali tulipoanza kupumzika, sisi kama wanachama binafsi wa Uumbaji Mpya; lakini pia itakuwa na faida tukitazama nyuma na kuona mwanzo wa mapumziko haya kwa upande wa Uumbaji Mpya kwa ujumla. Tunaona kwamba mitume walifurahia kiasi cha mapumziko na imani wakati Bwana alipokuwa nao katika mwili, lakini si mapumziko kamili. Walifurahi kwa sababu Bwana arusi alikuwa katikati yao—walifurahi kwa yeye, ingawa hawakuelewa upana na urefu wa upendo na huduma yake. Bwana alipokufa, raha na furaha na amani yao vilivunjika; na, kwa lugha yao wenyewe, sababu ya kukata tamaa kwao kote ilikuwa, "Tulimwamini kwamba yeye ndiye aliyepaswa kuikomboa [kuiokoa] Israeli"—lakini walikatishwa tamaa. Alipoinuka kutoka kwa wafu, nao wakamwona na kuthibitisha ufufuo wake, mashaka na hofu zao zilianza kupisha matumaini; lakini furaha na amani yao hazikurejea kikamilifu. Walikuwa katika mkanganyiko. Hata hivyo, walisikia, na wakaizingatia maagizo yake ya kusubiri Yerusalemu hadi wapewe nguvu.

[F394]

Waliendelea kusubiri kwa matumaini—kwa muda gani? Tunajibu kwamba waliendelea kusubiri kwa siku saba mara saba—siku arobaini na tisa, na siku iliyofuata, siku ya hamsini, Jumapili ya Jubilei, Mungu aliwatimizia ahadi yake ya neema, na kuwapatia wale waliomkubali Yesu kuingia katika pumziko lake—kuhifadhi Jumapili ya juu ya Uumbaji Mpya. Waliingia katika pumziko lake kwa kupokea baraka ya Pentekoste iliyosema "amani kwa njia ya Yesu Kristo"—iliyowajulisha kwamba ingawa Yesu alikuwa amekufa kwa ajili ya wenye dhambi, na ingawa alikuwa amepaa juu na kutokuwa mbele ya macho yao, bado alikuwa amepokewa na Yehova, tofuati yake ikikubaliwa kwa dhambi, na hivyo waweze *kupumzika katika haki ya kazi aliyoitimiza*—wakihakika kwamba ahadi zote za Mungu zitakuwa ndiyo na amina katika yeye na kwa yeye, wakihakika wa msamaha wa dhambi zao wenyewe na wa kupokewa kwao kwa Baba. Hili pia liliwahakikishia kwamba ahadi zote kuu na za thamani zilizomlenga Yesu zitatimizwa, na kwamba watashiriki sehemu ya utukufu wakati neema itakapokuwa imesafisha kabisa mioyo yao—ikiwa watakuwa waaminifu kwa sehemu yao ya mkataba, na "kuhakikisha wito na uteuzi wao" kwa kukaa katika Kristo, kwa kutii mapenzi ya Mungu.

Hivyo basi, Viumbe wote Wapya, ambao wamepokea Roho Mtakatifu, wameingia katika pumziko la kinyume, na badala ya kuendelea kushika siku ya saba ya pumziko la kimwili, sasa wanashika pumziko la milele la moyo, la akili, la imani katika Mwana wa Mungu. Hata hivyo, pumziko hili la imani si mwisho—si kinyume kamili. Mapumziko makuu "yaliobaki kwa ajili ya watu wa Mungu" yataleta mwisho—kwa wote watakaomaliza mbio zao kwa furaha. Wakati huo huo, *mapumziko ya imani* lazima yaendelee, kwa maana ni amana yetu, au uhakikisho, wa mapumziko yale ya baadaye. Kudumisha mapumziko haya kutahitaji si tu utiifu kadiri uwezo wetu katika fikra, neno na tendo, bali pia kuamini neema ya Bwana. Hivyo basi tunaweza kuwa na nguvu katika Bwana na katika uwezo wa nguvu zake, ili kutembea katika nyayo zake. Utulivu na imani yetu lazima iwe kwamba yeye ana uwezo na ni tayari kutufanya "washindi kuliko wote," na kutupa sehemu katika kazi kuu ya Jubilei ya Antitipu.

SOMO IX
HUKUMU YA UUME MPYA

Yehova, Jaji Mkuu wa Ulimwengu—Baraka Zote, Neema, n.k., Zinatoka kwa Yehova, Kupitia Mwana—Uumbaji Mpya Utakuwa Washirika na Warithi Pamoja na Kristo—"Mamlaka Yote Mbinguni na Duniani Imenipewa Mimi"—Hukumu ya Baba ya Kuwahukumu Wanadamu Tayari Imedhihirishwa—Hukumu Wakati wa Milenia ni ya Huruma na Msaada—Hukumu ya Mwisho ya Utendaji Itakuwa Haki Bila Huruma—Hukumu ya Uumbaji Mpya Wakati wa Enzi ya Injili—Uumbaji Mpya Unahukumiwa kwa Sheria Kamili ya Upendo—Usimamizi wa Kichwa Kitimamu juu ya Mwili—"Kwa Hukumu Mliyohukumu, Nanyi Mtahukumiwa"—Tunapaswa Kujihukumu Sisi Wenyewe Kihalisi—"Yule Anayenihukumu Ndiye Bwana"—Kanisa Linapaswa Kuhukumu Baadhi ya Masuala —"Ndugu Yako Akikukosea"—Samaheni Mara Sabini na Saba—Makosa Dhidi ya Kanisa—Sote Lazima Tuonekane Mbele ya Korti ya Kristo.

TUMESHAONA* kwamba ulimwengu wote wa wanadamu ulihukumiwa kutostahili uzima wa milele na Mhukumu mkuu wa juu, Yehova, wakati Adamu, babu yao, aliposhindwa katika mtihani. "Kwa mtu mmoja dhambi iliingia ulimwenguni, na kifo kama matokeo [adhabu, au hukumu] ya dhambi, na hivyo kifo kikawapita wanadamu wote, kwa sababu wote ni wenye dhambi." (***Warumi 5:12***) Kushindwa kwa Adamu na hukumu yake ya kifo kulithibitisha hukumu hiyo hiyo kwa watoto wake wote. Kuanguka kwake, dosari yake, dhambi yake, ilienea kwa njia ya asili, na kwa nguvu na kasi iliyoongezeka, kwa wazao wake. Tayari tumeona kwamba hukumu hii ilikuwa ya haki kwa kila njia, na hivyo haiwezi kubatilishwa
—kwamba Mhukumu Mkuu wa Ulimwengu, akiwa amebaini kwa haki kutostahili kwa mwanadamu maisha ya milele, hakuweza kubatilisha hukumu yake mwenyewe, kutangaza kosa kuwa sawa, na wasiostahili kuwa wastahili maisha ya kudumu. Lakini tumeona,

---

*Juz. I, Sura vii.

pia, kwamba alituonea huruma, na kwamba katika mpango wake wa neema, ulioundwa kabla ya kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu, alikusudia na kuweka utaratibu wa ukombozi wa jamii nzima ya wanadamu,* ili kuwapatia wote fursa ya majaribu mengine, au hukumu—akipanga pia kwamba Mwanawe Mpendwa, ambaye kazi yake ya ukombozi ilifanya upatanisho kuwa wawezekano, awe Mpatanishi wa mpangilio huu mpya wa kubariki na kuinua jamii yetu. Tumeona pia kwamba kipindi cha hukumu na kuinuliwa kwa watiifu ni Enzi ya Miaka Elfu, iliyotengwa kama Siku ya Hukumu ya dunia, au siku ya majaribio, na ni kuwapa kila mmoja fursa, si tu ya kufikia kumjua Bwana na kuwa katika upatanisho naye, bali, zaidi ya hayo, kuthibitisha kwa uaminifu na utiifu ustahiki wao wa uzima wa milele. Tuna maneno ya Mtume yanayofanana na haya, "Mungu ameweka siku ambayo atawahukumu watu wote kwa haki, kwa njia ya yule mtu aliyemteua."+ ***Matendo 17:31***

Bila shaka yoyote, Yehova mwenyewe ndiye Jaji Mkuu, na Sheria yake ndiyo kigezo kikuu, ambacho maamuzi yote kuhusu uzima wa milele lazima yafanywe kulingana nacho. Hivyo, Mtume anamrejelea "Mungu, Mjaji wa wote," na anaashiria kuwa Baba ndiye anayekusudiwa kwa kumrejelea Yesu kama Mpatanishi katika sentensi hiyo hiyo. (***Ebr. 12:23,24***) Tena anasema, "Bwana atawahukumu watu wake," na "Kisasi ni changu, mimi nditarudisha, asema Bwana." (***Rum. 12:19***; ***Ebr. 10:30***) Katika nukuu hizi kutoka Agano la Kale (***Zab. 50:4***; ***Kumb. la Torati 32:35,36***), Bwana anayezungumziwa ni Yehova. Tena, Mtume anasema, "Mungu atawahukumu watu ['ulimwengu'] kwa siri zao kwa njia ya Yesu Kristo." (***War. 2:16; 3:6***) Yehova ndiye Mtoaji wa Sheria na Jaji wa awali, na atadumisha cheo na uhusiano huu milele na viumbe wake wote. Heshima yake hatampa mwingine. (***Isa. 42:8***) Vivyo hivyo anatuelekeza katika Maandiko kwamba yeye ni Mchungaji wa watu wake. "Yehova ni Mchungaji wangu; sikosi chochote." (***Zab. 23:1***) Tena anajitaja mwenyewe kuwa

---

*Juz. V.

+Juz. I, Sura viii.

[F397]
Mkombozi wa watu wake: "Kila mwili utajua kwamba mimi, Yehova, ndimi Mwokozi wako na Mkombozi wako." (***Isaya 49:26***) Kwa maana ya juu kabisa ya neno, Yehova mwenyewe ndiye kitovu cha mpango mzima wa ukombozi na kila kipengele chake; na mtazamo mwingine wowote kuhusu jambo hili ni potofu.

Hata hivyo, kama ilivyompendeza Baba kuumba vitu vyote kupitia kwa Mwana (***Yohana 1:1***)—ndivyo katika mambo yote amempendeza Bwana wetu Yesu kuwa chombo chake cha heshima. Kutokana na mtazamo huu tunaona kwamba baraka zote, mamlaka yote, fadhili zote, hutoka kwa Baba na kupitia kwa Mwana, na kwamba Uumbaji Mpya, ukiambatana na Mwana, hivyo pamoja naye hufanywa watumishi na warithi-wenza wa neema ya Mungu.

Kwa maana kamili kabisa, Baba wa mbinguni "anapumzika kutokana na kazi yake mwenyewe," na anamtumia Mwana kama wakala wake anayeheshimika, kiasi kwamba Mkombozi wetu mpendwa aliweza kusema, "Baba hamhukumu mtu yeyote, bali amemkabidhi Mwana hukumu yote." (***Yohana 5:22***) Bwana wetu alisema maneno haya kabla hajamaliza kazi ambayo Baba alikuwa amempa kufanya Kalvari, lakini alizungumza kutokana na msimamo wa kazi hiyo iliyokamilika; kwa maana, kama tulivyoona tayari, jaribio lake mwenyewe kuhusu kufaa kwake kwa kazi ambayo Baba alikuwa amekusudia lilipaswa kuamuliwa na uaminifu wake hata kufa. Hivyo, hakuthibitisha tu kustahili kwake kuwa Kuhani Mkuu mwaminifu na mwenye rehema, bali kwa damu yake mwenyewe alithibitisha Agano Jipya kwa niaba ya wanadamu, na kufungua njia mpya ya uzima, na kupata "funguo za mauti na kaburi"—haki ya kuwaambia wafungwa katika gereza kuu la mauti, "Njooni mbeleni," na haki ya kuwabariki na kuwa kuinua wengi wote watakaosikia sauti yake kwa utiifu. Kwa usahihi, ilikuwa tangu wakati wa ufufuo wa Bwana wetu ndipo Baba alipomkabidhi Mwana *hukumu* yote, na ndipo alipotangaza, "Nguvu zote [mamlaka] mbinguni na mtanini zimekabidhiwa kwangu" (***Mathayo 28:18***), na matumizi yake ya kwanza ya mamlaka haya yalikuwa ni kuwatuma mitume wake, kama wawakilishi wake, kuanza kazi ya kuwakusanya wanachama wa Daraja la Bibi Arusi, Kanisa, *Ecclesia*, wanachama wenzake wa Uumbaji Mpya.

[F398]

Hukumu ya Baba kuhusu wanadamu ilikuwa tayari imetolewa, na ilikuwa imewahukumu wote; na hukumu yoyote zaidi kutoka upande wake, chini ya sheria za haki isiyo na dosari, haingeweza kuwa na faida yoyote maalum kwa yeyote wa kizazi kilichohukumiwa—wote wakiwa "wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu." "Hakuna mwenye haki, hata mmoja"; na kiwango cha kimungu hakikubali chochote kilicho pungufu ya haki kamilifu—ukamilifu. Hivyo basi, mpangilio wa kimungu ulikuwa kwamba Bwana wetu Yesu awe Mpatanishi, mwingilizi, yule ambaye angenusuru haki na kuwakilisha jamii iliyoanguka, na yule ambaye haki ya Baba ingemwangalia kama mwakilishi wa mwanadamu, na ambaye angekuwa anawajibika kwa jamii hiyo. Yesu atashikilia uhusiano huu wa upatanishi kati ya Mungu na wanadamu hadi atakapokamilisha kikamilifu kazi iliyokusudiwa—hadi atakapowarudisha katika muafaka kamili na Mungu kila kiumbe ambaye, akiletwa katika maarifa ya Muumba wake na sheria zake za haki, atatamani kuwa na kufanya kwa muafaka kamili nayo. Zaidi ya hayo, "hukumu zake zote" zitajumuisha utekelezaji wa yale atakayoyagundua, kwani hatawazawadia tu watiifu, bali "ataangamiza wale wanaoharibu dunia"—ataangamiza wenye dhambi wa hiari, ataangamiza miongoni mwa watu wote wasiosikia sauti yake, amri yake, maagizo yake, akiangamiza dhambi yote na upinzani wote, ikiwa ni pamoja na hata adui wa mwisho—mauti. ***1 Kor. 15:25-28***; ***Ufu. 11:18***; ***2 Wathes. 2:8***; ***Ebr. 2:14***

Hukumu hii itakuwa kwa sehemu kama Mpatanishi wakati wa Milenia—akivumilia kasoro za ubinadamu, na kuadhibu na kuzawadia kwa ajili ya kurekebisha—na kwa sehemu kama mwakilishi wa Yehova, au mwakilishi wake, mwishoni mwa Milenia—akitoa zawadi za milele za uzima wa milele kwa wale watakaopatikana wamestahili, na uharibifu wa milele kwa wale watakaopatikana hawastahili. Na hukumu hii ya mwisho ya utendaji itakuwa kwa misingi ya haki bila huruma—matumizi na madhumuni sahihi ya huruma yakiwa yametimizwa kupitia utawala wake wa Milenia, ambapo huruma na msaada utatolewa kwa kila mwanadamu kupitia Mkombozi wao. Na mwili wa Kristo, Kanisa, utashirikiana naye katika

[F399]
sifa zote mbalimbali za baraka, hukumu, utawala, marekebisho, n.k., za enzi ya Milenia ya huruma na usaidizi—na, pengine, pia katika kutangaza na kutoa zawadi na adhabu za mwisho.

Kabla ya kuendelea kuangazia hasa *hukumu* au majaribio ya Uumbaji Mpya wakati wa enzi ya Injili, kabla ya Ufalme wa Miaka Elfu, tunapaswa kujikita sana akilini mwetu ukweli kwamba taratibu hizi zote, *hukumu*, n.k., ni za Baba, ingawa ni kupitia kwa Mwana na kupitia kwa Kanisa; kama vile tunavyosoma pia kuhusu ufufuo wa wafu, kwamba Mungu alimfufua Bwana wetu Yesu kutoka kwa wafu kwa nguvu zake mwenyewe, na kwamba yeye pia atatufufua; kauli hii tunaielewa kuwa inaendana kikamilifu na tamko la Bwana wetu kwamba "Nitamfufua siku ya mwisho." "Nitakuja tena, nikawapokea nyinyi kwangu mwenyewe." "Mimi ndimi ufufuo na uzima." ***1 Wakorintho 6:14***; ***Yohana 6:39; 14:3; 11:25***

Hukumu au kesi ya Uumbaji Mpya lazima ifanyike katika enzi hii ya Injili, kabla Milenia haijaanza kikamilifu; kwa sababu ni Uumbaji Mpya, Kichwa na mwili, ndio watakaofanya kazi ya enzi ya Milenia. Ni kwa muafaka na hili kwamba Bwana anatangaza kwamba sisi "hatutakuja katika hukumu [*krisis*, hukumu] pamoja na ulimwengu [hatushiriki katika hukumu au majaribio ya siku ya Milenia ya ulimwengu], bali [tayari] tumepita kutoka kwa kifo hadi uzima [kabla ya ulimwengu]," tukitangazwa haki kwa imani na utiifu kama wanachama wa mwili wake. (***Yohana 5:24***) Basi, wakati huu wa sasa, maisha ya sasa, ni kwa kila mmoja wa watakatifu siku yake ya hukumu, siku yake ya majaribio, siku yake ya majaribio
—ili kuamua kama atahesabiwa kuwa anastahili uzima chini ya masharti ya wito na utakatifu wake. Maneno ya Mtume yanaendana na hili: "Hukumu [*krima*, uamuzi wa mwisho] lazima ianze na nyumba ya Mungu." (***1 Petro 4:17***) Kama vile Mtume anavyopendekeza, huwapa Watu wa Uumbaji Mpya wazo lililo juu kuhusu masharti ya kimungu, au vigezo vya uzima wa milele, wanapofikiria kwamba wale waliouacha dhambi na walioweka mioyo yao kumjua na kutenda mapenzi ya kimungu wanahitaji kupitia wakati wa majaribio ili kujaribu

[F400]
kujaribu wao na kukamilisha tabia ndani yao—kama ambavyo Bwana anaweza kuidhinisha.

Ni Nani Mhukumu wa Uumbaji Mpya? Na Ni Sheria au Kigezo Gani Kinachotumika Kuuhukumu?

Tunajibu kwamba tunahukumiwa kwa Sheria kamilifu ya Upendo ya Baba yetu wa Mbinguni—kwamba tulihesabiwa haki naye ("Ni Mungu anayehesabia haki"), na kwamba nadhiri zetu za kujitolea ziliwekwa kwake, na kwamba Uumbaji Mpya wote, Kichwa pamoja na viungo vilivyo chini yake, wanawajibika kwa Baba, kama "Mungu, Mhukumu wa wote." Lakini hili halibadili wala kuingilia kati kile ambacho tayari tumeona kuhusu njia za Baba za kushughulika nasi. Anaposhughulika nasi na kuturuhusu kusogea karibu na kiti cha enzi cha neema yake ya mbinguni, ni kwa sababu ametufanya tukubalike katika Mpendwa—katika Bwana wetu na Kichwa chetu, ambaye chini ya vazi lake la haki pekee, tunaweza kusogea karibu na Baba au kupata neema yake. Hata hivyo, mamlaka yote, uwezo wote, umewekwa kwa Mwana, kama mwakala na mwakilishi wa Baba, na kwa hivyo tunaona kwamba, ingawa tunashughulika moja kwa moja na Baba, anatusikiliza tu kupitia Mwanasheria wetu—kama vile katika mahakama ya kidunia wakili anavyomwakilisha mteja wake. Ulimwengu hautakuwa na ufikiaji, wala ushirikiano wa moja kwa moja, na Baba kupitia Mwanasheria wakati wa enzi ya Miaka Elfu, bali, kinyume chake, utashughulika moja kwa moja na Kristo hadi mwisho wake, wakati wale waliokamilishwa watakapowasilishwa kwa Baba.

Viumbe Wapya wote wamezaliwa na Baba—watoto wake, na si watoto wa Kristo; na ni Baba anayemwadhibu kila mwana anayempokea. Ni pia kwa kiti cha enzi cha neema cha Baba ambacho tumeelekezwa mahususi kuomba—njia ambayo imefunguliwa na Yesu Mwokozi wetu. Na bado, maneno ya Mkombozi wetu ni ya kweli kwa maana kamili kabisa, "Hakuna mtu anayemjia Baba ila kupitia mimi." Uhusiano wa Bwana Yesu na Kanisa ni ule wa Kichwa kwa mwili, na Kichwa kinatambua na hukumu au huamua kuhusu maslahi yote ya mwili, kikiwaongoza, kikiweka sawa matatizo, kikiwapa msaada na faraja ya jumla, msaada

na nguvu kwa kila kiungo, mara nyingi akitumia viungo wenzake wa mwili kama watumishi wake. Hata hivyo, kwa kuwa kila kipengele cha kazi hii hufanywa kwa jina la Baba, na kwa mwongozo wa Baba, inafaa kuchukuliwa kuwa ni ya Baba na kupitia kwa Mwana. ***1 Kor. 8:6***

Ni kwa mujibu wa hili ndipo tunaposoma, pia, "Mkimwomba Baba, yeye ahukumu bila upendeleo," n.k. Na tena, "Baba yangu ndiye mkulima: kila tawi ndani yangu lisilobeba tunda analiondoa; na kila tawi linalobeba tunda analisafisha [analipunga] ili libeze tunda zaidi." (***1 Petro 1:17***; ***Yohana 15:1,2***) Hata hivyo, kwamba upiganiaji wa Kichwa chetu unatambuliwa kikamilifu, na kwamba nidhamu hizi, upogoaji, n.k., hutimizwa ndani yetu na kwetu kupitia kwake, kama mjumbe wa Baba, huonekana wazi kutokana na tamko la Mtume yuleyule, "Ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai." Hivyo anatufundisha kwamba hatuko mikononi mwa Mungu aliye hai moja kwa moja, wala hatuko moja kwa moja chini ya utendaji wa Sheria yake isiyonyumbulika. Sisi tuko *katika* Kristo Yesu, tumefunikwa na haki yake, na tunashughulikiwa kupitia yeye kama Kichwa na Bwana wetu, chini ya masharti ya rehema ya Agano la Abrahamu, lililotendeka kwa ajili yetu, kwa damu yake.

Usimamizi wa Kichwa Kitukuzwa Juu ya Mwili

Hatungeweza kuhoji upendo na uangalizi wa Kichwa chetu kilichotukuzwa kuhusu Kanisa lake—"mwili," "bibi harusi"—hata kama hange tuwapa tamko wazi juu ya mada hiyo. Hata hivyo, katika ujumbe wake wa mwisho kwa waaminifu wake, anaonyesha kwa umakini mkubwa kwamba yeye ndiye anayeketi kama mchujaji na mtakasaji wa Walawi wa kinyume, ikiwa ni pamoja na Ukuhani wa Kifalme. Sikieni maneno yake kwa makanisa saba ya Asia Ndogo, yanayowakilisha enzi saba za uzoefu wa Kanisa moja:

"Kumbuka basi ulikotoka ulipoanguka, na ujutie, ... *la sivyo nitakuja* kwako haraka na kuiondoa kinara wako." "Uwe mwaminifu hata kufa, *nami nitak*upa taji la uzima." "*Nina* mambo machache juu yako,...jutie, la sivyo *nitakuja* kwako haraka na nitapigana nawe kwa upanga wa kinywa changu." "Kwa

yeye atakayeshinda *nitampa* ale manna yaliyofichika. *Nina* mambo machache ya kukula nanyi, kwa sababu unamvumilia yule mwanamke Yezabeli, ... *Nilimpa* nafasi ya kutubu... *Nitamwondolea*...katika dhiki kuu,
...na *nitaua* watoto wake kwa mauti; na makanisa yote yatajua ya *kuwa mimi ndiye* anayechunguza mawazo na mioyo: *na nitampa kila mmoja wenu* kulingana na matendo yenu Yeye atakayeshinda
na yule anayeshikilia kazi zangu hadi mwisho, *nitampa* mamlaka juu ya mataifa." "*Sijapata* kazi zako kuwa kamilifu mbele za Mungu.... Yeye atakayeshinda,... *Sitalifuta* jina lake kutoka katika kitabu cha uzima." "Haya anayasema yeye aliye na ufunguo wa Daudi, yeye afungua, wala hakuna mtu afungaye; na afunga, wala hakuna mtu afungua." "Tazama, nitawafanya wa sinagogi ya Shetani, ili waje kusujudu mbele ya
miguu, na kujua kwamba nimekupenda. Kwa kuwa umelinda neno la uvumilivu wangu, *nami nitakulinda* katika saa ya majaribu, ambayo itakuja juu ya ulimwengu wote." "Yeye atakayeshinda *nitamfanya* kuwa nguzo katika hekalu la Mungu wangu." "Kwa kuwa wewe ni mvuguvugu, wala si mbaridi wala moto, *nitakutapika* kutoka kinywani mwangu." "Ninakushauri ununue kwangu dhahabu iliyojaribiwa kwa moto, upate kuwa tajiri; *Wote ninaowapenda huwakemea na kuwadhibu*; kuwa na bidii,
basi, toba." ***Ufu. 2 na 3***

Tunakumbuka pia, parables za Bwana wetu za Poundi na Talanta, ambapo katika zote mbili anaonyesha kwamba atakaporudi atatoa zawadi kwa watiwa wake; "kwa wale ambao kwa uvumilivu wa subira katika kutenda mema wanatafuta utukufu, heshima, na kutokufa [atawapa] uzima wa milele"—kwa wengine, ghadhabu katika siku ya ghadhabu. Mifano hiyo inaonyesha waziwazi ugawaji wa tuzo hizi kwa watumishi wake, kulingana na viwango vya uaminifu, na "kijana mkuu" baada ya kupewa mamlaka yake ya kifalme; na kwamba baadaye maadui zake watashughulikiwa. Hata hivyo, Mtume anahusisha kitendo cha kuzawadia na cha kuadhibu kwa Baba. Ufunguo wa jambo hili upatikana katika maneno ya Bwana wetu, "Mimi na Baba ni umoja"—tunatenda kwa pamoja katika kila jambo.

Msihukumu, ili ninyi msiwe mkahukumiwa. Kwa maana kwa hukumu mliyoihukumu, nanyi mta hukumiwa.
—Mathayo 7:1,2—

Majaji wenye uwezo wa Kanisa ni Baba na Mwana—huyu wa mwisho akiwa ni mwakilishi wa Baba, ili

[F403]
ambaye amemkabidhi hukumu yote. (***Yohana 5:22,27***) Viumbe Wapya hawana uwezo wa kuwa majaji wa wenzao kwa sababu mbili: (1) Wachache kati yao wanaelewa kikamilifu na kuthamini Sheria ya kimungu ya Upendo inayoongoza yote. (2) Ni wazi wachache wanaweza kusoma mioyo yao wenyewe bila kukosea; wengi ama hujihukumu kwa ukali sana au kwa upole sana, na, kwa hivyo, wanapaswa kukataa kwa unyenyekevu kukaa katika hukumu ya moyo wa mtu mwingine ambaye nia zake huenda hazijatambuliwa ipasavyo. Ni kwa sababu ya kutoweza kwetu kuhukumu ndiyo Bwana—huku akituhakikishia kwamba hili litakuwa mojawapo ya majukumu yetu ya baadaye katika Ufalme, baada ya kufuzu kwa kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza—anakataza hukumu zote za kibinafsi miongoni mwa wafuasi wake sasa; na anawatishia kwamba wakiendelea kuhukumu wengine, hawapaswi kutarajia rehema na huruma zaidi ya wale wanayoonyesha kwa wengine. (***Mathayo 7:2***; ***Luka 6:38***) Wazo lilelile linaimarishwa katika sala ya mfano tuliyopewa, "Utusamehe madeni yetu [makosa yetu] kama tuwasamehe wale walio na madeni kwetu." ***Mathayo 6:12***

Hii si hukumu ya kiholela ambayo Bwana atatendea haki kwa njia isiyo ya haki na isiyo na wema, ikiwa sisi tutawatendea wengine vivyo hivyo: kinyume chake, kanuni sahihi inahusika. Sisi kwa "asili ni watoto wa ghadhabu," "vyombo vilivyowekwa kwa ajili ya maangamizi"; na ingawa Bwana kwa rehema anapendekeza kutubariki na kutuondolea dhambi na udhaifu wetu na kutukamilisha kupitia Mwokozi wetu, atafanya hivi tu kwa sharti la sisi kukubali Sheria yake ya Upendo, na mioyo yetu kuendana nayo. Hapendekezi kukubali wasiojengwa upya na kuwa na "watoto wa ghadhabu" katika familia yake. Ili kustahili nafasi yoyote katika nyumba ya Baba yenye makao mengi [ngazi za kuwepo] (***Yohana 14:2***) wote lazima waache kuwa watoto wa ghadhabu na wawe watoto wa Upendo—wakibadilishwa kutoka utukufu hadi utukufu na Roho wa Bwana wetu, roho ya Upendo. Basi, yeyote anayekataa kukuza roho ya Upendo, na kinyume chake anasisitiza kuwahukumu kwa ukosefu wa huruma wanafunzi-wenzake, anathibitisha kwamba hakui katika maarifa na neema, hakibadilishwi kutoka utukufu hadi utukufu katika kufanana na Bwana kwa moyo, si mfuasi wa kweli wa Bwana, na,

[F404]
Hivyo basi, hapaswi kupewa rehema zaidi ya ile anayoitumia ipasavyo kwa kuiga Bwana wake. Kiwango cha kufanana kwake na Bwana (katika upendo) kitaonekana kwa rehema zake, na ukarimu wake wa mawazo, maneno na matendo kwa wenzake.

Lo, kama wote waliozaliwa kwa Roho, "Uumbaji Mpya," wangetambua kwamba roho hii ya hukumu (kushutumu), ole! iliyo ya kawaida sana (hakika, karibu kuwa "dhambi kuu" ya watu wa Bwana) inapima ukosefu wao wa roho ya Upendo —ukosefu wao wa Roho wa Kristo—ambayo, ikiwa haipo kabisa, ingethibitisha kuwa sisi "si wake." (***Warumi 8:9***) Tuna hakika kwamba kadiri ukweli huu unavyotambuliwa haraka, ndivyo mabadiliko makuu "kutoka utukufu hadi utukufu" yatakavyoendelea haraka, jambo ambalo ni muhimu sana kwa kukubalika kwetu mwishowe kama wanachama wa Uumbaji Mpya.

Lakini ni wachache kati ya watu wa Bwana wanaotambua ni kwa kiwango gani wanawahukumu wengine, na kwamba kwa ukali ambao, kama Bwana angewatendea, bila shaka ungewazuia wasiingie katika Ufalme. Tungeweza kuhofia kwamba, chini ya ahadi ya ukarimu ya Bwana wetu kwamba tutahukumiwa kwa huruma kama tutakavyowahukumu wengine, mwelekeo ungekuwa wa wema uliopitiliza, rehema nyingi mno, na kwamba "asiyefikiria mabaya" ingeweza kupitilizwa. Lakini sivyo! Nguvu zote za asili yetu iliyoporomoka zimejikita imara katika mwelekeo wa kinyume. Zimepita zaidi ya karne kumi na nane tangu Bwana wetu alipotoa pendekezo hili la ukarimu la kutuhukumu kwa huruma kama tutakavyowahukumu wengine, na bado, ni wachache sana wanaoweza kudai huruma nyingi chini ya ahadi hiyo! Itakuwa na faida kwetu kuchunguza mwelekeo wetu wa kuwahukumu wengine. Tufanye hivyo, kwa maombi.

Akili iliyoporomoka au ya kimwili ni ya ubinafsi; na kadiri in*avyojali* maslahi yake, ndivyo *inavyowapinga* wengine—ikiwa na tabia ya kujihalalishia au kujisamehe na kuwakemea na kuwahukumu wengine. Hii imekita mizizi kiasi kwamba imekuwa tabia isiyotambulika, kama vile tunapopepesa macho au kupumua. Tabia hii huonekana zaidi kwa watu wenye elimu ya juu. Akili hutambua maadili na viwango vya juu na mara moja huwapima wote kwa hivyo, na, bila shaka, hupata kasoro kwa wote. Hufurahia kurudia makosa na udhaifu wa wengine,

[F405]
huku ikipuuza zake katika nyanja zilezile au nyingine—na wakati mwingine, hata, kwa unafiki ikishutumu udhaifu wa mwingine kwa lengo hasa la kuficha wake mwenyewe au kutoa dhana ya kuwa na tabia bora zaidi katika eneo husika. Hilo ndilo tabia duni, ya kuchukiza ya asili ya zamani iliyoporomoka. Akili mpya, iliyozaliwa kwa Roho wa Bwana, Roho mtakatifu wa Upendo, huingia katika mzozo na akili hii ya zamani ya ubinafsi tangu mwanzo, chini ya mwongozo wa Neno la Bwana—chini ya Sheria ya Upendo na Kanuni ya Dhahabu, na hali hii huongezeka zaidi kadiri tunavyokua katika neema na maarifa. Mwanzoni viumbe wote wapya ni kama "watoto wachanga katika Kristo" na huielewa sheria mpya kwa ufahamu hafifu tu; lakini isipokuwa ukuaji utafikiwa na Sheria ya Upendo kueleweka na kutimizwa, zawadi kuu haitashindiwa.

Sheria ya Upendo inasema: Ni aibu kwamba udhaifu na kasoro za ndugu au wengine wafichuliwe mbele ya ulimwengu; ni aibu kwamba huruma na huruma ya dhati havikutenda mara moja kusema neno la kuwatetea, ikiwa ni kuchelewa mno kueneza juu ya makosa yao vazi la upendo ili kuyaficha kabisa! Kama Bwana wetu mkarimu, mwenye upendo alivyotangaza wakati mmoja, alipoombwa kumhukumu mwenye dhambi: "Yule asiye na dhambi miongoni mwenu na awe wa kwanza kumtupia jiwe." Mtu asiye na udhaifu wake mwenyewe anaweza kwa kiasi fulani kusamehewa kwa kuchukua, bila kuamriwa na Bwana, nafasi ya mtekelezaji wa Haki—kuwalipiza kisasi wahalifu, kuwafichua, n.k.; lakini tunagundua kwamba Bwana wetu, ambaye hakujua dhambi, alikuwa na Upendo mwingi sana moyoni mwake kiasi kwamba alipendelea kusamehe na kuondolea makosa kuliko kuadhibu, kufichua na kukemea. Na hivyo bila shaka itakuwa kwa wote waliozaliwa na Roho wake: kadiri wanavyokua katika mfano wake ndivyo watakavyokuwa wa mwisho kuomba kisasi—wa mwisho kutekeleza adhabu kwa ulimi au vinginevyo, hadi watakapotamkwa na Mhukumu Mkuu. Yeye sasa, kinyume chake, anatufundisha, "Msihukumu kabla ya wakati," na anatangaza, "Kisasi ni changu."

Mwinjilisti amefafanua vyema roho ya Upendo, akisema, "Upendo huvumilia na ni mwema"—kwa mtengenezaji mabaya. "Upendo hauwazii wivu" mafanikio ya wengine, haujaribu kupunguza

[F406]
heshima yao wala kuwavuta nyuma kutoka kwake. "Upendo haujivuni, haujigambi," na, kwa hivyo, kamwe haujaribu kupunguza utukufu wa wengine ili kujifanya mwenyewe ang'ae kwa kulinganisha. "Haendeki kwa fujo," kwa kupita kiasi—haina tamaa kali na za ubinafsi na huepuka mbinu za kupita kiasi. Upendo "hautafuti yaliyo ya kwingineko"—hautamani heshima, utajiri au umaarufu wa wengine, bali hufurahi kuwaona wakiwa wamebarikiwa, na ungependelea kuongeza badala ya kupunguza baraka hizi. Upendo "hautashukishwi kirahisi," hata katika kutoa malipo stahiki: ukikumbuka taabu ya sasa ya jamii nzima kutokana na kuanguka, hurahisika zaidi kuliko kuwa na hasira. Upendo "hautafuti mabaya"; si tu kwamba hautabuni wala kufikiria mabaya, bali pia uko tayari kutoa faida ya shaka yoyote kiasi kwamba "dhana mbaya" ni kigeni kwake. (Linganisha ***1 Tim. 6:4***.) Upendo "haujifurahishi na maovu, bali hujifurahisha na Ukweli [haki]": kwa hivyo, ungefurahi kufichua na kutangaza maneno au matendo ya heshima, lakini hautapata furaha, bali utaepuka, kufichua maneno au matendo yasiyo ya heshima. Upendo "hufunika yote," kama kwa vazi la huruma—kwa maana hakuna kitu wala mtu aliye mkamilifu, kiasi cha kustahimili uchunguzi kamili. Upendo hutangulia na huwa na vazi lake la wema tayari daima. Upendo "huamini yote"—hauji tayari kupinga madai ya nia njema, bali kuyakubali. Upendo "unatumaini yote," ukipinga wazo la uovu kamili kadiri iwezekanavyo. Upendo "hunawahi yote"; haiwezekani kuweka kikomo ambapo ungemkataa mtu anayejuta kweli. "Upendo haukosi kamwe." Neema na vipawa vingine vinaweza kutimiza madhumuni yao na kupita; lakini Upendo ni wa msingi sana kiasi kwamba, ukipatikana, unaweza kuwa wetu daima—katika milele yote. Upendo ndicho kitu kikuu. ***1 Wakorintho 13:4-13***

Lakini ikiwa kusema ukweli usio wa kupendeza ni kukiuka Sheria ya Upendo na Kanuni ya Dhahabu, tuta sema nini kuhusu tabia mbaya zaidi, isiyopendeza zaidi, na ya uhalifu zaidi iliyo ya kawaida, si tu miongoni mwa watu wa kidunia na Wakristo wa jina tu, bali pia miongoni mwa Wakristo wa kweli—ya kusimulia kuhusu wengine mambo ya aibu ambayo hayajulikani kwa hakika kuwa ni kweli. Lo aibu! aibu! kwamba yeyote wa Bwana

watu wa Bwana wasipuuze kwa namna hii maagizo ya Bwana, "usimwonee mtu ubaya"; na kwamba yeyote isipokuwa watoto wachanga na wanaoanza katika Sheria ya Upendo wasielewe ujumbe wake vibaya namna hii—kwamba yeyote bila ushahidi usio na shaka kutoka kwa mashahidi wawili au watatu, na hata hivyo kwa kusita, aamini mabaya ya ndugu au jirani, achilia mbali kuyarudia—kumtuhumu kwa dhana tu au kwa ushahidi wa kusikia!

Tunapaswa Kujihukumu Wenyewe

"Tukijihukumu sisi wenyewe, hatuhukumiwi [hatadhibiwa, hatarekebishwa na Bwana]." ***1 Kor. 11:31***

Kanuni ya Dhahabu bila shaka ingeondoa tabia hii ya "kugombea" kuhusu wengine na mambo yao. Ni mchongea gani anayetaka kuchongewa? Ni mchongea gani anayetaka masuala yake, matatizo yake na udhaifu wake kujadiliwa hadharani au kwa siri? "Ulimwengu" huna mengi ya kuzungumzia isipokuwa umbea na kashfa, lakini Uumbaji Mpya inapaswa kuwa kimya hadi upendo na mpango wa Mungu ziwape mada kuu ambayo malaika waliiimba—"Utukufu kwa Mungu juu mbinguni; na amani duniani, kwa watu mapendeleo." Ndipo "maneno ya vinywa vyao na tafakari za mioyo yao" yatakapokuwa yanayokubalika kwa Bwana na baraka kwa wale wanaokutana nao.

Mtume, akitoa maoni kuhusu ulimi, anaonyesha kwamba kiungo hiki kidogo cha miili yetu kina ushawishi mkubwa. Unaweza kusambaza maneno ya fadhili ambayo hayatakufa kamwe, bali yataendelea kubariki walio hai na kupitia kwao, wale ambao bado hawajazaliwa. Au, "ukiwa umejaa sumu ya kuua," unaweza kusambaza mbegu zenye sumu za mawazo ili kuuchosha maisha ya wengine, na kuharibu na kuponda maisha ya wengine. Mtume anasema—"Kwa hiyo tunamtukuza Mungu, yaani Baba; na kwa hiyo tunawalaani wanadamu,...kutoka kinywa kimoja hutoka baraka na laana. Ndugu zangu, si vyema mambo kuwa hivi. Je! Chemchemi huweza kutoa maji matamu na machungu mahali pamoja?" ***Yakobo 3:8-11***

[F408]

"Kwa sababu ya wingi ulioko moyoni mwa mtu, kinywa chake hutamka"; hivyo basi, tunapokuwa tukinong'oneza habari za wengine, tukijichanganya katika mambo yao, inathibitisha kwamba sehemu kubwa ya mioyo yetu, kama si yote, haijazwa upendo na neema ya Mungu. Wazo hili linapaswa kutuongoza mara moja hadi kwenye kiti cha enzi cha neema na kwa Neno ili kujazwa Roho kama Bwana alivyoahidi kwa wale wanao njaa na kiu yake. Ikiwa, mbaya zaidi kuliko uvumi wa bure na kujichanganya katika mambo ya wengine, tunafurahia kusikia au kusema mabaya juu ya wengine, hali ya moyo ni mbaya zaidi: umejaa uchungu—wivu, uovu, chuki, mizozo. Na sifa hizi Mitume anatangaza ni "matendo ya mwili na shetani." (***Wagalatia 5:19-21***) Laiti tungeweza kustaajabisha na kuamsha kabisa "Uumbaji Mpya" kuhusu mada hii; kwa maana mkifanya mambo haya, bila shaka mtanguka, na hakuna mlango utakaotolewa kwa wale walio hivyo katika Ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo.

Kustahili Ufalme kunatuongoza katika mwelekeo kinyume kabisa, kama vile Mtume Petro anavyotangaza, "Kwenye imani yenu ongezeni uvumilivu, wema wa kindugu, *upendo*; maana mkimfanya hayo hamtawahi kuanguka; bali mtapata kuingia kwa wingi katika Ufalme." (***2 Petro 1:5-10***) Mtume Yakobo anazungumzia waziwazi mada hii na anasema: "Basi ikiwa ninyi mna wivu na chuki katika mioyo yenu, msitukuze wala *msidanganye dhidi ya kweli*. Hekima hii haitoki juu, bali ni ya kidunia, ya kimwili, ya kishetani." (***Yakobo 3:14,15***) Yeye yeyote aliye na roho ya namna hiyo ya kashfa na uchungu ana kinyume kabisa cha Roho ya Kristo, Roho Mtakatifu, roho ya Upendo: asidanganye wala nafsi yake wala wengine—asijivunie aibu yake—asibadilishe giza kwa mwanga, roho ya Shetani kwa Roho ya Mpakwa.

Akiendelea, Mtume anafichua siri ya mchanganyiko na wasiwasi ambao umewasumbua watu wa Bwana nyakati zote, kuwa katika hali hii isiyo safi, iliyotakaswa kwa sehemu tu ya moyo, akisema, "wapo wivu na chuki, kuna mchanganyiko [kutetemeka, wasiwasi] na kila kazi mbaya." (***Yakobo 3:16***) Iwapo magugu haya ya asili ya zamani iliyoporomoka yakiruhusiwa kukua, hayatakuwa tu hatari bali hatimaye

[F409]
kuziba na kuua maua yote matamu na mazuri na neema za Roho.

Kujihukumu Kwa Haki

Mtume Paulo anarejelea ukuaji wetu unaofaa kama Uumbaji Mpya na hukumu au ukosoaji wetu unaofaa wenyewe, akisema, "Basi, wapendwa, kwa kuwa tuna ahadi hizi, tujisafishe na uchafu wote wa mwili na roho—tukikamilisha utakatifu katika heshima ya Bwana." (***2 Kor. 7:1***) "Mtu ajichunguze"—na atambue udhaifu na uchafu wa asili yake iliyoporomoka ya kimwili na atafute kujisafisha, "akivua" matendo ya "mtu wa kale" na kufanywa mpya, kubadilishwa kutoka utukufu hadi utukufu, zaidi na zaidi katika mfano wa Mwana mpendwa wa Mungu, ambaye ni Mfano wetu na pia Mkombozi na Bwana wetu. Lakini Mtume Paulo anasihi tusafishe si tu nyama zetu kadiri iwezekanavyo, bali pia roho zetu, au akili zetu—ili akili mpya, azimio takatifu, au hiari, zipewe udhibiti kamili, na kila wazo lifungwe mateka kwa hiari ya Mungu kama ilivyotamkwa na kuonyeshwa katika Kristo.

Itakuwa bure kujaribu kusafisha mwili na kuyadhibiti ulimi ikiwa tutapuuzia moyo, akili, na roho, ambapo huzaliwa mawazo, ambayo huonekana tu katika uchafu wa mwili—kwa maneno na matendo. Ni kwa maombi na uvumilivu pekee ndipo usafi huu unaohitajika ili kushiriki katika Ufalme unaweza kutimizwa—"kukamilisha utakatifu katika heshima ya Bwana." Siyo kwamba tunaweza pia kutumaini kufanikisha usafi kamili wa mwili. Ni usafi kamili wa mapenzi, moyo, na roho, ambao Bwana anadai (ikimaanisha usafi kamili wa mwili na ulimi kadiri tuwezavyo kufanikisha). Pale anapoona moyo ukiwa safi na mwaminifu kwake na kwa roho na sheria yake ya Upendo, atatoa, kwa wakati unaofaa, mwili mpya unaoendana nao. "Wenye furaha ni wao walio safi *mioyoni*, kwa kuwa wataona Mungu." ***Mathayo 5:8***

Ni jinsi inavyofaa hapa maneno ya Mitume (***2 Wathes. 3:5***): "Bwana *aelekeze mioyo yenu* katika upendo wa Mungu"—upendo ulio mpole, mnyenyekevu, mvumilivu, wenye subira—unaotafuta

si zaidi ya upendo wake mwenyewe, na haijivuni, wala haishuputi—isipokuwa inafikiri na kusema mema, bali inaamini na ni wema na yenye huruma kulingana na Kanuni ya Dhahabu. Inatupasa mioyo yetu *ielekezwe* katika upendo huu, kwa maana sisi kama Uumbaji Mpya tunatembea katika njia mpya—si kwa mwili bali kwa Roho. Na Bwana peke yake ndiye mwongozaji na mwelekezi wetu stadi—ingawa anaweza kutumia "viungo" wake mbalimbali kama wasemaji wake. "Masikio yenu yatasikia sauti nyuma yenu [kutoka zamani], ikisema, Hii ndiyo njia, tembeeni katika hiyo." ***Isa. 30:21***

"Ndiyo, Sijihukumu Mwenyewe—Yeye Anayenihukumu Ndiye Bwana"

Kuna wachache wa Uumbaji Mpya—wachache sana, ingawa—wanaoonekana kuwa tayari kujihukumu bila huruma. Kihalali wanakosoa kila kasoro na udhaifu wao na wanatamani kuondolewa kila doa; lakini kiholela wanasahau kwamba Bwana hatutujui wala hatuhukumu kwa mujibu wa *mwili*, bali kwa *mujibu wa* roho—kusudi, mapenzi, tamaa, juhudi. Huweka umakini mwingi mno kwa maneno ya Mafarisayo, "Nakushukuru kwamba mimi si kama watu wengine," na umakini mdogo mno kwa maneno yaliyoongozwa na Roho ya Bwana, kuhusu misingi ya kupendwa kwake, na nguvu ya damu yake ya thamani katika kusafisha kutoka kwa dhambi zote. Huesahau, katika tafakari zao kuhusu suala hili, kwamba kama wangekuwa wakamilifu au wangeweza kufanya kwa ukamilifu, wasingehitaji Mwokozi, wala Mwombezi. Wanasahau kwamba "kwa neema mmeokolewa" na si kwa matendo ya mwili.

Watu kama hao wanahitaji kutumia maneno ya Mtume kwao wenyewe, "Ni jambo dogo sana kwangu kuhukumiwa na ninyi, au na hukumu ya mtu yeyote: naam, mimi mwenyewe sijihukumu. Kwa maana sijui neno lolote juu yangu [kama msimamizi], lakini si kwa hayo nimetakaswa: bali yeye anayenihukumu [na wote] ni Bwana. Basi, msihukumu kabla ya wakati, mpaka Bwana aje, ambaye ataleta nuru juu ya mambo yaliyofichwa gizani, na kufanya dhahiri makusudi ya moyo." ***1 Wakorintho 4:3-5***

Utuamini wetu uko kwa Bwana, na si kwa udhaifu wetu na uanguko wetu.

[F411]
nyama. Tumejifunza juu ya neema na rehema za Mungu kwa wote wanaomwamini na wanaotafuta kutembea *kulingana* na roho ya Upendo, ingawa hawawezi *kutimiza kikamilifu* mahitaji yake kamili. Hivyo basi, hatutumaini kuwa wakamilifu katika mwili bali wakamilifu katika roho, katika nia; na kwamba imani na shauku yetu (kupitia sifa za Mkombozi wetu) zitahesabiwa kufidia kasoro zetu halisi, ambazo tunazichukia na kupambana nazo kila siku. Tunapofikiria jambo hili tunauliza—Je, Mungu anatupenda sisi ambao kwa asili tulikuwa watoto wa ghadhabu kama wengine? Je, yuko upande wetu, akitaka kutusaidia na kutupa sifa kwa kila tamaa na juhudi njema, hata kama inasababisha kushindwa kwa kiasi au kikamilifu? Ndiyo, Bwana anajibu: "Baba mwenyewe awapenda ninyi." Mtume anaongeza—Kama Mungu alitupenda sisi tulipokuwa bado wenye dhambi, hata akamtoa Mwanawe wa pekee kwa ajili ya ukombozi wetu, "je, hatatupa kwa ukarimu pamoja naye vitu vyote [vinavyotuhitaji katika mbio zetu za kufikia zawadi anayoituwekea mbele yetu katika Injili]?" Hakika, kama alitupenda tukiwa wenye dhambi, anatupenda zaidi kwa upendo mkuu sasa—sasa kwa kuwa ametuchukua kuwa wana wa familia yake—sasa kwa kuwa anaona katika mioyo yetu tamaa ya dhati ya kutenda mapenzi yake. Basi, tuwe na imani njema na tukaribie kwa ujasiri kiti cha enzi cha neema ya mbinguni, ili *tupate rehema na kupata neema ya kupata msaada* katika kila wakati wa uhitaji. ***Ebr. 4:16***

Hata hivyo, neno la onyo linahitajika kuhusu upande mwingine wa swali hili. Sote tumewahi kujua matukio ambapo unyenyekevu na ukosefu wa kujiamini, na hofu na kutokuamini neema ya Mungu, vimekuwa nafasi ya hali kinyume ya kujiamini kupita kiasi na upofu kamili kwa makosa na shukrani za Kifarisayo kwa kuwa bora kuliko watu wengine. Lo! hii ni hali ya kusikitisha sana na tunaogopa kuwa ni ya kukata tamaa! Imani ni muhimu, lakini ni lazima iwe imani kwa Mungu na si kwa nafsi. Chanzo cha upotovu kama huu kwa kawaida hupatikana katika kupuuzia Sheria ya Upendo na Kanuni ya Dhahabu. Upotoshaji wa upendo kwa Bwana, upendo kwa mpango wake wa neema, upendo kwa ndugu wa Uumbaji Mpya na upendo wenye huruma kwa ulimwengu wa wanadamu ni—upendo wa nafsi, kujiona mtu ni muhimu, kujiheshimu, na kujisifu. Tujihadhari na njia hii potofu inayoongoza mbali na Bwana na Roho wake na Ufalme wake. Ingawa viongozi

hawa wako hatarini hasa kwa mtego huu, wengine pia wako hatarini. Wengine, ambao hawafiki kabisa sifa zote za walimu, wanajivunia vibaya "kwa akili zao za kimwili"—wajeuri, wasiojua chochote, "bali wakipotea katika maswali na mabishano ya maneno, ambayo huleta wivu, ugomvi, matukano, dhana mbaya ...jiepushe na watu kama hao." Kwa maana kumcha Mungu pamoja na kuridhika ni faida kuu." ***1 Tim. 6:4-6***; tazama pia ***1 Yohana 3:9,10***.

Kanisa Linapaswa Kuhukumu Baadhi ya Masuala

Ingawa sisi binafsi hatupaswi kuhukumu, au kuhatarisha, bali kusubiri wakati wa Bwana kwa ajili ya ufunuo wa umma wa uamuzi wake kuhusu kila mwili wa mwili wake, "Uumbaji Mpya," bado katika baadhi ya matukio Kanisa [mkusanyiko—*Ecclesia*] lina wajibu wa kuhukumu. Kwa mfano, Mtume anataja kisa cha uzinzi uliotangamuliwa hadharani na mhalifu dhidi ya maadili, na uliojulikana na Kanisa zima; anatangaza kwamba kwa kumshirikisha mzinzi aliyekiri hivyo, Kanisa lilikuwa limefanya kosa; na mara moja alitumia mamlaka yake ya kitume kumfukuza mkosaji huyo, akamtenga na ushirika wa waumini, akimweka, kwa njia ya mfano, chini ya mamlaka ya Shetani, ili apate adhabu, kwa ajili ya kuangamiza mwili wake wa dhambi, ili roho, yaani akili mpya, iweze kuokolewa hatimaye, siku ya Bwana, wakati wa hesabu mwishoni mwa enzi hii. ***1 Kor. 5:5***

Ni Bwana mwenyewe tu au mmoja wa mitume wake (wale kumi na wawili maalum, ambapo Paulo alikuwa wa mwisho, aliyechaguliwa kuchukua nafasi ya Yuda) ndiye angekuwa na mamlaka, haki, ya kutenda kwa njia iliyotangazwa; kama vile ni mtume tu angeweza kushughulikia jambo kama Petro alivyowashughulikia Anania na Safira. (***Matendo 5:1-11***) Mtume Paulo anaelezea zaidi msimamo wake, akisema, "Niliwaandikia katika barua, msishirikiane na wazinzi. Hata si kabisa [kuwa na mahusiano] na wazinzi wa ulimwengu huu, wala na wabahatika, wala na watoza hongo, wala na waabudu sanamu; maana kwa kufanya hivyo, ingekuwalazimu kutoka duniani." Alitaka waone kwamba ni jambo moja kuwa na shughuli za kibiashara na wasio watakatifu, na ni jambo tofauti kabisa

[F413]
kutambua watu hao kama wenzao katika Uumbaji Mpya. Kushusha kiwango cha maadili pia kungekuwa si wema kwa mkosaji; angefaidika zaidi kwa kuona kwamba uchafu wake ulimtenganisha kabisa na watu wa Bwana; na ikiwa kwa kweli amezaliwa kwa Roho wa Mungu, angeelewa haraka zaidi na kwa kina zaidi nafasi yake halisi, angejifunza somo na kutubu. Kanisa lilifanya wema wa kimakosa kwa mkosaji na, kwa kufanya hivyo, lilihatarisha kudorora kwa maadili kwa ujumla miongoni mwa washiriki wake, na pia maambukizi miongoni mwa waumini wote katika makanisa mengine ambao wangeweza kusikia kuhusu hali zilizotawala huko Korintho.

Mtume anaelezea kwa ufupi wajibu wa waumini katika hali kama hizi; na tunatafsiri maneno yake kama ifuatavyo: Niliyoandika kwenu ni kwamba, msiwe na ushirika na mtu anayejulikana kama "ndugu" ikiwa ni *mwasherati*, au *mraibu*, au *mabwanjia*, au *mlaani*, au *mlevi*, au mnyang'anyi—hapana, hata kula naye. Kwa kweli, sioni kujihukumu ulimwengu; lakini nawahimiza ninyi kama Kanisa mwahukumu wale ambao mnawakubali kama ndugu. Mungu atawahukumu wa nje: wajibu wenu ni kuondoa watu wabaya miongoni mwenu. ***1 Wakorintho 5***

Mtume anaendeleza hoja hii kwa kukosoa ukweli kwamba katika mabishano kati ya ndugu kulikuwa na tabia ya kwenda mahakamani kwa wenye dunia kupata haki badala ya kuvumilia uonevu kwa subira ikiwa unavumilika, au, ikiwa hauvumiliki, kuupeleka kanisani kama mahakama ya mwisho. Mtume anasisitiza kwamba ikiwa Mungu anachagua Kanisa kuwa hakimu wa dunia ya baadaye, hakika wanachama wake hawapaswi kuwa na upendeleo, heshima, na haki katika maamuzi yao kuliko dunia, hata sasa. Wale wasio na hadhi kubwa ndani ya Kanisa wanapaswa kuwa waaminifu katika mambo kama hayo. Je, hakuna mtu miongoni mwenu ambaye hekima na uadilifu wake wote wanaweza kuaminiwa kikamilifu, na ambaye maamuzi yake wapinzani wangeyapokea?

"Kwa nini hamchukui madhara badala yake?" Kwa nini hamvumilii dhulma, ikiwa mnaona uamuzi huo si wa haki?—kwa nini hamkubali kupoteza, badala ya kuendeleza mabishano au kurejea mahakamani kwa mashtaka dhidi ya kila mmoja? Hapana, anasema

[F414]

Ewe Mitume, naona kwamba si tu hamutaki kuvumilia dhuluma kwa ajili ya amani na umoja katika mwili wa Kristo, bali mbaya zaidi, na zaidi ya hayo: kuna baadhi yenu walio tayari kufanya mabaya na kuwatapeli—hata ndugu zao. Je, ninyi si kama Kanisa la Bwana, mnatafuta kufikia Ufalme? Na "je, hamjui kwamba wabaya [wasio haki] hawataurithi Ufalme wa Mungu? Msidanganyike: wala *wazinzi*, wala *waabudu sanamu*, wala *wachezi wa uzinzi*, wala *wanaume wenye tabia za kike*, wala *wale wanaotenda ngono* na watu wa jinsia moja, wala *wezi*, wala *wavidumu*, wala *wale wanaokunywa pombe kupita kiasi*, wala *watukanao*, wala *wanyang'anyi* hawataurithi Ufalme wa Mungu. Nanyi mlikuwa baadhi yao; lakini mmeoshwa; mwatakaswa; mmehukumiwa haki katika jina la Bwana Yesu, na kwa Roho wa Mungu wetu. ***1 Wakorintho 6:1-11***

Kauli hii ya makosa yatakayomzuia mtu kuingia katika Ufalme ni mwongozo kuhusu makosa yanayostahili kumzuia mtu katika ushirika wa Kanisa. Kuhusiana na mambo haya yote, basi maneno yanasema—"Mtoe katikati yenu mtu huyo mwovu," yeyote awe yule, aliye na hatia ya mojawapo ya makosa haya.

"Ndugu Yako Akikukosea"

Lakini je, hili halipingani na amri ya Bwana wetu, "Msahukumu nanyi msahukumiwe"? Je, hatupaswi kwanza kumhukumu mtengenezaji maovu ana kwa ana, na kisha kuzungumza, au kusambaza umbea, kuhusu matendo yake maovu, au "kuzungumza mabaya" kumhusu, ili Kanisa zima lijue na kumkataa mtengenezaji maovu?

Hapana kabisa: mpangilio wa kimungu uko katika muafaka kamili na wenyewe unapofahamika ipasavyo. Ikiwa A na B wana tofauti, na A anaamini amedanganywa na B, haapaswi kumhukumu B kwa maana ya kumhukumu kuwa na hatia. Anaweza tu kusema, "Kuna tofauti kati yetu, na nina hakika kuwa mimi niko sahihi; ingawa B anaweza kuwa na uhakika sawa kwamba yeye yuko sahihi na kwamba mimi sikudhulumiwa." A hawezi kumtenga B kwa sababu hii, kwani kufanya hivyo kungekuwa ni *kumhukumu*—kumtia hatiani. Anaweza kusema, kwa nafsi yake, "Lo, jambo hili ni dogo, kati yetu sisi ndugu, nami nitaliacha, nikiwa na imani kwamba B, kama ndugu katika Bwana, ange

[F415]
hangeudhi kwa makusudi, na kwamba inawezekana kuwa mtazamo wangu ndio wenye kosa na si wake."

Hata hivyo, ikiwa hawezi kuona jambo hili kwa mtazamo huu, bado hapaswi kuhukumu, hapaswi kuamua kwamba yeye yuko sahihi na B yuko makosa—bali anapaswa *kwenda kwa* B na kumweleza jinsi jambo hilo linavyoonekana kwake, na ikiwezekana kufikia makubaliano ya kindugu kwa njia ya maafikiano ya pande zote. Lakini wasipokubaliana, anaweza kuwaomba ndugu wawili au watatu wenye hekima zaidi wa Kanisa, C na D (ndugu ambao uaminifu wao B pamoja naye wenyewe wangeamini sana), wamwendee B kuhusu suala hilo—si kumhukumu B, kwani hata A mwenyewe hakuwa amemhukumu, au kumtia hatiani; bali kusikiliza suala hilo mbele ya A na B na kuwapa ushauri wote wawili. Hii inapaswa kuleta matokeo ya kuridhisha kwa wote—hasa ikiwa wote wana roho ya upendo kwa wengine na tamaa ya kufanya yaliyo mema kwa wenzao kama wanachama wa mwili uliotiwa mafuta. Lakini ikiwa amani bado haijafikiwa, bado hakuna hukumu, hakuna lawama; kwa maana ndugu wawili au watatu hawawezi "*kuhukumu*" isipokuwa Kanisa.

Ikiwa A alipomchukua C na D, wakatoa maoni yao dhidi ya A na kumpigia debe B, suala hilo linapaswa kuisha hapo. Katika hali kama hiyo, A hawezi kupeleka suala hilo kanisani. Ni wazi kwamba angekuwa na kiburi na mwenye majivuno kupeleka suala hilo mbele zaidi. Maagizo ya Bwana hayampatii haki nyingine yoyote (***Mathayo 18:15***); lakini kama bado hajaridhika, hatujui kanuni yoyote itakayokiukwa akichukua ndugu wengine wawili au watatu wenye uwezo na wasio na upendeleo, E, F, G, kwenda kwa B, kwa ajili ya kusikiliza kesi upya na kupata ushauri wao.

Lakini ikiwa, wakati A alipomchukua C na D kwenda kwa B, wote walishikilia msimamo wa A kwamba B alimdhulumu na akakataa kuacha, na ikiwa B baada ya muda unaofaa alikataa au kupuuza kurekebisha kosa hilo, A angekuwa na haki pamoja na C na D ya kuitisha mkutano wa Kanisa, ambapo suala zima lingefafanuliwa na A na B wote—kwa kuwa inadhaniwa kwamba ikiwa B bado anashirikiana na Kanisa anakubali ushauri na mamlaka yake, na pia inadhaniwa

[F416]
kwamba B ni mwaminifu. Kanisa linaposikia suala hilo, haipaswi kusahaulika kwamba ni wale tu *walio haki na watakatifu* ndio wanaounda Kanisa, na kwamba wameketi *hukumu* kwa jina la Bwana na Kichwa chao na kutoa *hukumu yake*. Lengo la suala hili si kuanzisha mgawanyiko ndani ya Kanisa, bali ni kuhifadhi umoja wake katika vifungo vya amani. A na B, bila shaka, hawapaswi kupiga kura, wala mtu yeyote asiyehisi nia isiyo ya kutaka tu kueleza hukumu ya Bwana katika suala hili. Uamuzi unapaswa kuwa wa kauli moja, au karibu hivyo—hata kama hili litahitaji marekebisho fulani ya mitazamo mikali. Haki daima iungane na rehema, "Jitunze, usije wewe pia ukajaribiwa." ***Wagalatia 6:1***

Uamuzi wa Kanisa unapaswa kukubaliwa kama wa mwisho na wote; na yeyote anayekataa kukubali na kutii mahitaji yake katika suala kama hilo la maadili (siyo la dhamiri) atachukuliwa na wengine "kama mtu asiye Mkristo au mtoza ushuru"—hadi wakati atakapoyaacha kupinga Kanisa—wakati huo, bila shaka, atasamehewa na kupokelewa kikamilifu katika ushirika kama awali. Lengo si kumtupa ndugu kabisa; bali ni kuonyesha tu kutoridhishwa na mwenendo wake usio sahihi kwa lengo la kumsaidia kuutengeneza. Kumtendea mtu wa namna hiyo "kama mtu asiye Mkristo na mtoza ushuru" hakungemaanishi kumtusi au kumdhalilisha hata baada ya kutupwa. Watu wa Bwana hawapaswi kuwa wasengenyaji au wasema mabaya kwa njia yoyote ile: amri ya jumla—"Msemee mtu mabaya," inashughulikia hali hii kikamilifu. Hatupaswi kuwasema mabaya, wala kuwaangalia kwa jicho baya, wala kukataa kufanya biashara nao; bali tunapaswa kuwanyima ushirika maalum na heshima inayofaa kwa ndugu wa Uumbaji Mpya na walio na Roho Mtakatifu na upendo wake, furaha na amani.

Iwapo B atakataa kusikiliza Kanisa na kuacha kumdhulumu A, na kisha baadaye atubu na kurudishwa katika ushirika kamili, utukutu wake unapaswa kumkabili iwapo wakati wowote atateuliwa kwa majukumu ya Mzee wa Kanisa. Atahitaji kuonyesha

mabadiliko kabla ya kufikiriwa kuwa anafaa kwa huduma hiyo; kwani hata kama angekuwa na dhamiri safi kabisa, mwenendo wake, angalau, ungethibitisha kuwa yeye ni mzito kuelewa kuhusu yaliyo sawa pale maslahi yake binafsi yalipohusika. Hakika, kukataa kusikiliza ushauri wa ndugu watatu na kulazimisha kuleta kosa hilo kanisani ili lishughulikiwe kunge kuwa ni ishara isiyofaa, hata kama baadaye angeisikiliza Kanisa na kulitii na kumrejeshea A haki yake.

Samahani, Mara Sabini na Saba

Hebu tuseme kwamba A alipokwenda kwa B mara ya kwanza, kujadili dhuluma aliyofanyiwa, mazungumzo hayo yalisababisha B kukiri kosa lake na kujaribu kurekebisha hilo kadiri ya uwezo wake; au hebu tuseme alitubu hivyo baada ya ziara ya pili ya A kwa C na D, A anapaswa kuwa na msimamo gani kumhusu B? Anapaswa kumwamsamehe, na kufanya hivyo kwa dhati kabisa. Huenda hata asimpatie adhabu bali kumbuka maneno—"Mimi ndiye wa kulipiza kisasi; mimi nitawalipia, asema Bwana!" Lakini hili linaweza kuendelezwa mara ngapi? Tunapaswa kusamehe mara ngapi akitubu? Tunapaswa kuvumilia udhaifu wake kwa muda gani? "Mara saba?"—aliuliza Petro. Jibu la Bwana wetu linatufikia kwa usawa—"Sikuambii hata mara saba, bali mara sabini na saba." Lazima tusamehe makosa ya wengine kama vile tunavyotaka Baba yetu aliye mbinguni atusamehe makosa yetu dhidi ya sheria yake ya kimungu. Tukishawishiwa kumdharau ndugu yetu kwa sababu ya udhaifu wake, lazima tufikirie udhaifu wetu wenyewe, na tukumbuke kwamba yeye asiyeonyesha huruma hatapokea huruma.* ***Yakobo 2:13***

Makosa Dhidi ya Kanisa

Tumekuwa tukiangalia utaratibu unaofaa katika kuhukumu makosa dhidi ya mtu binafsi; lakini katika kisa cha mzini aliyemtajwa na Mtume, na katika visa vingine vinavyoweza kuwepo, kosa linaweza kuwa dhidi ya hakuna mwanachama maalum wa

---

*Tazama, pia, Sura vi—"Nidhamu katika *Ecclesia*."

[F418]
Eklesia; bali dhidi ya yote—dhidi ya sababu tunayo kuiwakilisha kwa umoja. Basi, taratibu zipi zinapaswa kufuatwa?

Inaweza kuwa vivyo hivyo kama katika malalamiko ya mtu binafsi, ikiwa dhambi haikuwa ya umma. Lakini ikiwa suala lingejulikana hadharani, ingekuwa wajibu wa wazee kumtaka mkosaji afike mbele ya Kanisa kwa ajili ya kesi, bila ziara za awali za faragha; kwa sababu kuwa hadharani kwa suala hilo kulikuwa kumeipeleka zaidi ya upatanisho wowote wa faragha. Vilevile, ikiwa ni kesi ya kashfa dhidi ya wazee au yeyote kati yao, kusikilizwa kunapaswa kufanywa na Kanisa na si kwa faragha; kwa sababu wale wanaotunga kashfa, hata kama kwa dhati wangeona wana hoja nzuri, bado wangeacha kutii kanuni ya Bwana ("Nenda kwake peke yake," na baadaye "Chukua nawe wengine wawili au watatu") na wametoa shutuma za kashfa na za kumchafua jina, kwa hivyo walikuwa *wamepeleka* suala hilo mbali na uwezo wa marekebisho *ya mtu binafsi* na kulifanya kuwa suala la Kanisa.

Katika kesi kama hizo ingekuwa sahihi kwa Mzee anayeshtakiwa kuitisha Baraza la Wazee kama wawakilishi wa Kanisa, na kukanusha shutuma hizo na kuomba kwamba wale wanaotuhumuwa washtakiwe ili kujibu mashtaka ya kashfa na ushuhuda wa uongo mbele ya Kanisa; kwa sababu kosa lao lilikuwa dhidi ya Kanisa (1) kwa kuwa lilikuwa kinyume na kanuni zilizowekwa na Kichwa cha Kanisa na kinyume na staha na maadili mema; na (2) kwa sababu shutuma hiyo ikiwa dhidi ya Mzee aliyechaguliwa na Kanisa ilikuwa hivyo ni shutuma dhidi ya Kanisa lote lililomchagua. Watu wanaotunga uvumi wanapaswa kukashifiwa na kuonywa na kuagizwa kutambua kosa lao; lakini baada ya kufanya hivi wangekuwa na haki ya kuendelea dhidi ya Mzee anayedaiwa kuwa na kosa, kama walivyopaswa kufanya tangu mwanzo.

Sote Tutastahili Kuwajibika Mbele ya Korti ya Kristo
*—2 Kor. 5:*10—

"Sisi" wa maandishi haya, bila shaka, inarejelea Kanisa—Uumbaji Mpya. Hata hivyo, haipaswi kuchanganywa na mkusanyiko wa "mataifa yote" mbele ya Mwana wa Mtu atakapokuja katika utukufu wake na malaika watakatifu wote na

[F419]
kwake, kama ilivyoandikwa katika ***Mathayo 25:31-46***. Wakati Mwana wa Mtu "atakapo kaa kwenye kiti cha enzi cha utukufu wake" ameahidi kwamba *Eklesia* yake mwaminifu, Bibi Arusi wake, atashiriki kiti hicho cha enzi na utukufu, na atashiriki katika hukumu hiyo ya Milenia ya mataifa, ikiwemo "wote walio katika makaburi yao."

Hukumu ya Kanisa inaonyeshwa waziwazi na kuelezwa na Bwana wetu katika ***Mathayo 25:14-30*** na ***Luka 19:12-26***. Itatokea mwishoni mwa enzi hii na itakuwa kazi ya kwanza ya Mfalme katika ujio wake wa pili, kabla hajaanza kushughulika na ulimwengu. Ataanza kuwahesabu watumishi wake, ambao aliwawekea dhamana usimamizi mbalimbali wa utajiri na ushawishi, vipaji na fursa, ambao wamekuwa waaminifu, wavumilivu na wenye kujitolea kwa kiasi fulani katika kuvitumia. Hawa wote ni lazima wahesabiwe, na wale waaminifu watolewe tuzo na kupewa mamlaka juu ya miji miwili, miji mitano au miji kumi—ambayo kwa jina jingine huitwa "furaha za Bwana wako." Zawadi hazitakuwa zote sawa kwa upande wa utukufu na heshima, ingawa zote zitakuwa za utukufu na heshima. "Kama ilivyo nyota tokea nyota katika utukufu" ndivyo itakavyokuwa kwa wale watakaoshiriki Ufufuo wa Kwanza kwa "utukufu, heshima na kutokufa." ***1 Kor. 15:41***

Uaminifu, upendo, na shauku vitakuwa majaribio. Wale walio na vipaji na kuvificha ardhini, katika biashara, starehe au uvivu, hivyo wataonyesha ukosefu wa upendo na shukrani—na kwa hivyo wasiostahili Ufalme, na hawatapata "furaha za Bwana," wala hawataruhusiwa kutawala pamoja naye katika baraka za dunia.

[F420]

"Bwana Anajua Jinsi"
*—2 Petro 2:*9—

"Nitamtumaini, wala sitatiwa hofu." ***Isa. 12:2***

"Mawingu ya dhoruba yanakaribia upeo wa macho, Na radi zikifuatana zinasikika: Mingurumo ya radi ni angavu na ya kutisha: Hata hivyo, hofu haijawahi kuchochea moyoni mwangu, Maana si imeandikwa, na kila mahali imeonyeshwa, 'Bwana anajua jinsi ya kuokoa wateule wake!'

Mng'ao wa upanga unaonekana mbali, Milio ya waliojeruhiwa na wanaokufa tunaisikia; Na vita na umwagaji damu vinaongezeka kwa kasi: Lakini hakuna chochote kati ya haya kinachoweza kuamsha hofu, Maana si imeandikwa, na kila mahali imeonyeshwa, 'Bwana anajua jinsi ya kuokoa wateule wake!'

"Adui tunayempinga ni mwerevu na mjanja, Na kweli ni nyingi mitego aliyoiweka: Hatuzitapeli mbinu za Shetani, Ingawa hatuogopi vishawishi vyake; Kwa maana si imeandikwa, na kila mahali imeonyeshwa, 'Bwana anajua jinsi ya kuwakomboa wake!'

"'Bwana anajua jinsi,' ingawa mara nyingi tunashangazwa, Na kwa fikra zetu hakuna njia iliyo wazi; Lakini kwa kuwa tunaongozwa na Hekima Isiyo na Mwisho, Neno Alilolizungumza linakataza hofu yote: Je, si imeandikwa, na kila mahali imeonyeshwa, 'Bwana anajua jinsi ya kuwakomboa wake!'

'Bwana anajua jinsi gani,' ni nguvu yetu katika udhaifu wetu, ahadi ya mwangaza wa jua, ingawa mawingu ya dhoruba yanaonekana; Hakikisho la amani katikati ya kila vita, Njia ya kutoroka kutoka kwa kila jaribio na hofu; Maana si imeandikwa, na kila mahali imeonyeshwa, 'Bwana anajua jinsi ya kuokoa wateule wake!'

SOMO X
UBATIZO WA UUME MPYA

Ubatizo katika Karne ya Pili—Wadhamini katika Ubatizo—Sherehe za Ubatizo za Kanisa la Roma—Ubatizo wa Watoto Wadogo, Kwa Nini Ulianzishwa—Ushuhuda wa Maandiko kuhusu Ubatizo—Mtazamo wa "Mwanafunzi"
—Mtazamo wa "Mbaptisti"—Mtazamo wa Kweli—Ubatizo katika Kifo cha Kristo
—"Kwa Roho Mmoja Sote Tumezamishwa katika Mwili Mmoja"—Ubatizo wa Moto—Ubatizo wa Kiashiria kwa Maji—Je, Ubatizo wa Kiashiria Unahitajika?—Kiashiria Sahihi—Nani Anaweza Kuutoa
—Fomu ya Maneno—Kurudia kwa Ishara—"Kubatizwa kwa ajili ya wafu."

Wakristo ni wa umoja katika kuelewa kwamba Agano Jipya linafundisha ubatizo, ingawa kuna utofauti mkubwa na mkanganyiko wa mawazo kuhusu namna na umuhimu wake.

Kufukuzwa kubwa kwa imani, kulikodokezwa na mitume katika Agano Jipya, kulikuwa kumeenea sana kufikia karne ya pili kiasi kwamba maoni ya kishirikina sana kuhusu ubatizo yalikuwa yamechukua udhibiti katika kanisa la jina tu wakati huo. Ubatizo wa maji ulidhaniwa si tu kuingiza mtu katika uhusiano na Mungu kwa kufuta dhambi zilizopita, bali pia kumpa neema fulani au fadhili kutoka kwa Mungu kama mwanachama wa Kanisa la Kristo ambazo zingepatikana kwa njia nyingine. Hivyo basi, katika siku hizo za mwanzo, waumini hawakutafuta ubatizo kwa ajili yao wenyewe tu, bali pia kwa ajili ya watoto wao; na kwa sababu watoto wachanga hawakuweza kuamini wala kuingia katika ahadi za agano kwa niaba yao wenyewe, mpango uliundwa ambapo watu wengine tofauti na wazazi wangeweza kuwa wadhamini kwa ajili ya watoto hao—"wazazi wa kiroho." Waliapa kwa dhati kwamba watoto wangemwamini Bwana na kutembea katika njia zake, na walijilazimisha kuhakikisha malezi yao ya kidini. Hawa waliitwa baba wa kiroho na mama wa kiroho.

Wafundishaji na wanaofundishwa katika kipindi hicho waliendelea kwa kasi kuelekea katika utaratibu wa kidini ulio rasmi na ufafanuzi wa kina wa alama na maana zake. Vyombo maalum vya ubatizo

[F422]
zilijengwa nje ya makanisa katika karne ya tatu. Zilikuwa na chumba cha faragha kilichounganishwa na ukumbi wa nje, ambao ulikuwa wazi kwa umma, mbele ya umma huo ndipo ahadi za ubatizo zilipofanywa, na baada ya hapo mtu husika alibatizwa kwenye chombo hicho cha ubatizo kwa faragha. Kasisi aliyeongoza ibada alimtoa pepo mtu huyo, ili kumtoa mashetani, kwa kumpulizia pumzi mara tatu usoni mwake, akiashiria Baba, Mwana na Roho Mtakatifu. Maji ambayo ubatizo ulifanyika ndani yake yalitakaswa kwa fomula ya kina, yakiifanya kuwa maji matakatifu, huku sehemu ya fomula hiyo ikiwa ni uondoaji wa pepo wachafu kutoka kwenye maji. Mwombaji alinyonyolewa nguo, ikiwakilisha kuachana kikamilifu na mtu wa zamani, na alibatizwa mara tatu, mara moja kwa jina la Baba, mara moja kwa jina la Mwana, na mara moja kwa jina la Roho Mtakatifu. Haya yote yalifanyika nje ya Kanisa, ili kuashiria kwamba mwombaji bado hakuwa mwanachama wa Kanisa na hangeweza kuwa mwanachama wake hadi, kupitia utaratibu huu, alipochukuliwa rasmi. Baada ya ibada ya ubatizo, mwombaji wa uanachama alivaa nguo nyeupe hadi Jumapili iliyofuata. Baadaye, utengano wa mahali pa ubatizo na Kanisa uliisha, na mabirika ya ubatizo yalijengwa ndani ya makanisa.

Wakatoliki wa Kirumi na Kigiriki bado wanadumisha kwa kiasi kikubwa utaratibu wa kina wa karne ya tatu, pamoja na marekebisho madogo yanayofaa kwa siku zetu. Zifuatazo ni sherehe za ubatizo za Kanisa la Roma, ingawa si zote zinatumika kote:

"(1) Mtoto hushikiliwa nje ya Kanisa, ili kuashiria kutengwa halisi kutoka mbinguni, ambako Kanisa ni ishara yake.

"(2) Padri anapuliza pumzi mara tatu usoni mwa mtoto, akimaanisha kwamba shetani anaweza kuondolewa tu kwa Roho wa Mungu.

"(3) Alama ya msalaba hufanywa kwenye paji la uso na kifua cha mtoto.

"(4) Kasisi, baada ya kumtoa pepo chumvi, huweka chumvi hiyo kinywani mwa mtoto, akiashiria hekima itakayomlinda dhidi ya uharibifu.

[F423]

"(5) Mtoto anatolewa pepo.

"(6) Kuhani anagusa mdomo na masikio yake kwa mate, akitamka neno *ephphatha*.

"(7) Mtoto anavuliwa nguo, ikiashiria kuachana na mtu wa zamani.

"(8) Anawasilishwa na wadhamini, wanaowakilisha Kanisa.

"(9) Kukanusha shetani na kazi zake hufanywa. "(10) Anapakwa mafuta.

"(11) Imani inatangazwa.

"(12) Anaulizwa kama atabatizwa. "(13) Anapewa jina la mtakatifu fulani, ambaye atakuwa
kuwa mfano na mlinzi wake.

"(14) Anaozwa mara tatu, au maji humwagwa mara tatu juu ya kichwa chake.

"(15) Anapokea busu la amani.

"(16) Anapakiwa mafuta kichwani, kuashiria kwamba kwa ubatizo anakuwa mfalme na kuhani.

"(17) Anapokea mshumaa ulio washa, kuashiria kwamba amekuwa mtoto wa nuru.

"(18) Anazungushwa katika alb (vazi jeupe), kuonyesha usafi wake wa ubatizo." *Mchoro wa* Elliott *wa Ukatoliki*, Jz. I, ukurasa 240. Tazama pia Katekisimu ya Kanisa Katoliki la Kirumi, ukurasa 252.

Upotoshaji huo wa ubatizo ulifanyika kwa zaidi ya miaka 1200 kabla ya kuanzishwa kwa madhehebu mbalimbali ya Kikristo ya leo. Bila shaka kulikuwa na baadhi ya watu wa Bwana walioona mambo kwa uwazi zaidi, lakini tunaweza kusema kwa uhakika kwamba walikuwa wachache sana, na kwamba kimsingi hakuna kumbukumbu yoyote yao na ya tofauti zao za maoni iliyotufikia kupitia kurasa za historia. Haishangazi kwamba Waprotestanti wa karne ya 15 na 16, wakiwa wamerithi desturi hizi na kushiriki katika hizo, wangekuwa chini ya ushawishi wake kwa kiasi kikubwa, na kwamba ingawa walijiondoa katika sherehe nyingi za kupita kiasi, walidumisha maoni na desturi zilezile kwa ujumla. Hata leo watu ambao vinginevyo ni werevu wana hofu ya kishirikina kuhusu kile ambacho kinaweza kuwa mustakabali wa milele wa watoto wao wanaokufa wakiwa watoto wachanga bila

[F424]

kuwa wamebatizwa—hivyo, bila kupokea msamaha wa dhambi, na bila kuingizwa katika uanachama wa Kanisa. Kwa muafaka na dhana hizi za kishirikina, tunagundua kwamba ingawa kila jitihada hufanywa katika madhehebu yote kuweka mamlaka, haki na uwezo wote mikononi mwa makasisi na mbali na mikono ya waumini, hata hivyo, inakubalika sana kwamba katika hali za dharura, ambapo mtoto mchanga haatarajiwi kuishi, na ambapo huduma za kasisi haziwezi kupatikana kwa wakati, mtu yeyote anaweza kufanya ibada ya ubatizo—fikra ikiwa ni kwamba hatari yoyote haipaswi kuchukuliwa kuhusiana na ustawi wa milele wa mtoto. Haki ya waumini wa kawaida katika hali kama hizo inatambuliwa waziwazi hata katika makanisa ya Kikatholiki ya Kirumi na Kigiriki; na katika maelekezo rasmi ya Kanisa la Uingereza wakati wa enzi ya Edward VI, suala hili liliagizwa hivi: "Wapastori na wasimamizi wa makanisa watawakumbusha watu mara kwa mara kwamba bila sababu kubwa na uhitaji, wasiwabatize watoto nyumbani kwao; na wakati *uhitaji mkubwa utawalazimisha kufanya* hivyo, basi ndipo watakapotoa huduma hiyo."

Tunatoa ufafanuzi ufuatao wa Ubatizo kutoka kwa Katekisimu rasmi ya Kanisa Katoliki la Kirumi (ukurasa wa 248):

"Sakramenti ya kwanza na muhimu zaidi ni ubatizo"; "kwa sababu kabla ya ubatizo hakuna sakramenti nyingine inayoweza kupokelewa"; na "kwa sababu bila ubatizo hakuna anayeweza kuokolewa." "Katika ubatizo dhambi ya asili na dhambi zote zilizotendwa kabla ya ubatizo husamehewa: adhabu ya muda na ile ya milele hufutwa kwa ubatizo." "Katika ubatizo hatusafishwi tu kutoka kwa dhambi yote, bali pia tunabadilishwa, kwa njia ya kiroho, tukawa watakatifu, watoto wa Mungu, na warithi wa mbinguni."

Kanisa la Kilutheri lina msimamo unaofanana sana kuhusu somo hili.

Kanisa la Uingereza, ingawa lina ibada tofauti kidogo, linampa umuhimu uleule ubatizo wa watoto wachanga. Vifungu vifuatavyo kutoka katika Kitabu cha Maombi ya Pamoja vinaonyesha hili:

Tukatifuze maji haya kwa ajili ya kuondoa dhambi kwa njia ya fumbo; na umruhusu mtoto huyu, ambaye sasa atabatizwa ndani yake, apokee utimilifu wa neema yako, na daima abaki katika orodha ya watoto wako waaminifu na wateule.

[F425]

"Tunampokea mtoto huyu katika mkusanyiko wa kundi la Kristo; na tunamweka alama ya Msalaba."

"Tukiona sasa, ndugu wapendwa, kwamba mtoto huyu amezaliwa upya na kupandikizwa katika mwili wa Kanisa la Kristo, tuwashukuru Mungu Mwenyezi kwa neema hizi."

"Tunakushukuru kwa dhati, Ee Baba mwenye rehema nyingi, kwa kuwa umependa kumzaliwa upya mtoto huyu kwa Roho wako Mtakatifu."

Mtazamo wa Kipresbiteri si mkali sana. Imani ya Westminster, Kifungu cha 28, inasema: "Ubatizo ni sakramenti . ... ishara na muhuri wa agano la neema, wa kupandikizwa kwake kwa Kristo, wa kuzaliwa upya, wa msamaha wa dhambi," n.k. Inatangaza kuwa inatumika kwa watoto wachanga ambao mmoja au wote wawili wa wazazi wao ni Wakristo, lakini si kwa watoto wachanga wengine. Inaongeza, "Ingawa ni dhambi kubwa kudharau au kupuuza agizo hili, bado neema na wokovu havijaunganishwa kiasi kwamba hakuna mtu anayeweza kuzaliwa upya au kuokolewa bila yake, au kwamba wote wanaobatizwa bila shaka wamezaliwa upya."

Kwa kutoipa *umuhimu* mkubwa ubatizo, kanuni za Presbiteriano zinaruhusu waseminari pekee ndio wafanye ibada hiyo, na kwa waseminari wao kusisitiza umuhimu wa ubatizo, na ni wachache wanaojua kifungu hicho cha mwisho kilichonukuliwa, inafuatia kwamba Wapresbiteriano kama na wengineo wanaogopa matokeo ya watoto wao kufa bila kubatizwa.

Wamethodisti, Kanisa la Episcopal la Kiprotestanti nchini Marekani, na taasisi nyingi za kisasa, hukubali mtazamo huu wa mwisho ulioelezwa, ulio na wastani kuhusu umuhimu wa ubatizo wa watoto wachanga. Kama mfano wa jambo hili, kuna hadithi ya daktari fulani aliyeitwa usiku wa manane kumhudumia mtoto mchanga aliyekuwa anakaribia kufa. Alifika muda mfupi tu kabla ya kiongozi wa dini, ambaye naye alikuwa ameuitwa kwa wakati uleule. Ili kuwa ilikuwa dhahiri kwamba daktari hakuweza kufanya lolote zaidi kwa ajili ya mtoto, mara moja aliondoka kando, huku kasisi kwa haraka akichukua bakuli la maji, akanyunyizia matone machache usoni mwa mtoto, akisema, "Nakuogesha kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu." Mtoto alifariki dunia dakika moja au mbili baadaye, na walipokuwa wakiondoka nyumbani pamoja daktari na kasisi

[F426]
Yule wa kwanza alimwambia yule wa pili, "Umefika kwa wakati mwafaka kabisa; dakika mbili zaidi na ungelichelewa. Naomba kukuuliza unavaa viatu gani?" "Gaiters za Congress," alijibu kasisi. "Ah, umekuwa na bahati sana!" akasema daktari. "Kama ungelivaa buti zenye kamba, usingefika kwa wakati, na fikiria janga ambalo hilo lingeleta kwa mtoto!"

Ni kweli, Wakristo wengi wenye ufahamu zaidi wangezikanusha wazo lolote potofu na la kishirikina kama kwamba Mungu angekabidhi mtoto asiye na ubatizo kwa mashetani, ili kumtesa milele, au kufanya jambo lingine lolote linaloweza kumdhuru. Hata hivyo, wengi wa watu hawa hawa huonyesha wasiwasi mkubwa ikiwa kwa namna yoyote mmoja wa watoto wao atakufa bila sherehe hii; na baadhi ya wasio na elimu zaidi bila shaka wana imani thabiti kabisa katika ulazima wa ibada hiyo na hofu inayotesha sana kuhusu matokeo yake ikiwa itapuuzwa—ni nguvu sana ushawishi unaotufikia kutoka karne za imani potofu—"Zama za Giza."

Ushahidi kwamba mitazamo hii isiyo sahihi kuhusu asili, umuhimu na ufanisi wa ubatizo ilikuwa imeibuka mapema kama karne ya pili, unaweza kupatikana katika *Historia ya Mafundisho* ya Hagenbach, uk. 72. Baadaye, na katika enzi za Konstantino, na ikisaidiwa na Tertullian (*De Bapt*., c. 18) ilikuja dhana kwamba ubatizo, ukiwa na nguvu ya kichawi ya kusafisha dhambi za *awali*, lakini si zile za baadaye, unapaswa kucheleweshwa hadi karibu na saa ya kifo iwezekanavyo. Baadaye zaidi, "Mafuta ya Mwisho" yalikuwa faraja ya wanaokufa, na jitihada ziliundwa za kuingiza wote kanisani mapema iwezekanavyo. Alikuwa "Mtakatifu Augustino" aliyesukuma mbele fundisho la, "Hakuna wokovu nje ya Kanisa"; kisha, kama matokeo, likaja fundisho kwamba watoto wachanga wangepotea isipokuwa wakifanywa wanachama wa Kanisa, na tangu wakati huo na nadharia hiyo ndipo ilipoanzia utoaji wa ubatizo kwa jumla kwa watoto wachanga. Roho ya Ukristo wa Kikanisa, tangu mwanzo kabisa, imekuwa haisiti kufanya lolote lile litakaloongeza ushawishi na idadi yake. Hivyo basi, tabia na utawala wa Muumba wetu vimechafuliwa na ushuhuda wa Neno lake umefanywa kuwa batili, na

[F427]
Ukristo wa kweli, "ngano," umeathiriwa na upandaji huu mwingi wa "magugu" na Adui.

Ubatizo wa Watoto Wadogo Kupingwa na Wengine

Miongoni mwa wale wanaotambua kwamba ubatizo umeamriwa kwa waumini, na kwamba mtu mmoja hawezi kuamini kwa niaba ya mwingine, ubatizo wa watoto wachanga unakataliwa kuwa si wa kimaandiko. Zaidi ya hayo, watu hawa kwa ujumla huamini kwamba hakuna kinachounda ubatizo ulioamriwa na Bwana wetu na mitume isipokuwa kuzamishwa ndani ya maji. Wanaelekeza umakini kwenye ukweli kwamba neno la Kigiriki linalomaanisha ubatizo, *baptizo*, lina maana ya kuzamisha, kufunika, kutumbukiza au kulowanisha kabisa, na kwamba maneno tofauti kabisa hutumika katika Kigiriki wakati kunyunyizia, kumimina au kunyesha kunapotajwa. Waumini hawa wa kuzamishwa majini kwa kawaida hufanya kuzamishwa mara moja, kuelekea nyuma, kwa jina la Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, ingawa wachache hufanya mara tatu wakiangalia mbele, mara moja kwa jina la Baba, mara moja kwa jina la Mwana, na mara moja kwa jina la Roho Mtakatifu. Ufafanuzi wa mtindo huu wa mwisho ni kwamba Kristo alishusha kichwa chake mbele alipokufa, na kwamba, kwa hivyo, wafuasi wake wanapaswa kuzamishwa kwa kufanana na kifo chake, wakiwa wameelekea mbele. Haionekani kuwajaa akilini marafiki hawa Wakristo kwamba Kristo hakuzikwa akiangalia chini, na kwamba Baba na Roho Mtakatifu hawakuwahi kufa wala kuzikwa kabisa na kwamba kwa hiyo, ishara kama hizo hazina mlingano kabisa, na kwamba maana ya maneno "*kwa jina* la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu" ingekuwa *ipasavyo—kwa mamlaka ya* Baba na ya Mwana na ya Roho Mtakatifu—kwamba Baba, Mwana na Roho Mtakatifu wanakubaliana katika kuamuru ubatizo wa waumini. Kati ya wale wanaofanya kuzamishwa mara moja kuelekea nyuma, kuna madhehebu makubwa mawili, yaani, "Wabatisti" na "Wanafunzi," ambao, hata hivyo, hufanya ibada hiyo kwa hisia tofauti sana kuhusu umuhimu wake na matokeo. Maoni ya "Wanafunzi," ambao vinginevyo hujiita "Wakristo" (na mara nyingi, bila idhini yao,

[F428]
aliyejulikana kama "Campbellites"), ni kwamba ubatizo (kuzama ndani ya maji) ni *kwa ajili ya msamaha wa dhambi*, na kwamba wale ambao hawajazamishwa ndani ya maji bado wako katika dhambi zao, "watoto wa ghadhabu." Mtazamo huu wa suala hili unawatenga watu wengi sana isipokuwa watoto wachanga (ambao dhambi yao ya asili wanaonekana kuipuuza) na hata Wakristo wanaodai imani yao katika takriban madhehebu yote—Wakongregeshonali, Wamethodisti, Wapresbiteri, Wapresbiteri wa Muungano, Walutheri, Waepiskopali, Wakatoliki wa Roma, Wakatoliki wa Kigiriki, n.k.—hivyo wangetambulika kama wenye dhambi, wasio haki mbele za Mungu na, kwa hiyo, wakiwa waziwazi kwa *ghadhabu ya Mungu*, kwa njia yoyote ile kauli hiyo itakavyofasiriwa; na kwa takriban wote, wakiwemo "Wanafunzi," inaeleweka kumaanisha mateso ya milele.

Hii ni msimamo mgumu kuchukua, si tu kwa upande wa ulimwengu, bali pia kwa upande wa umati wa Wakristo wanaojiita waumini, na hatushangai kwamba marafiki zetu "Wanafunzi" kwa ujumla hujiepusha kusisitiza swali hadi kufikia kauli kali kiasi hiki, ingawa mantiki ya hoja hii ni dhahiri kwao, kama ilivyo kwa wengine wote watakaoitafakari. Hatuwezi kukubali hili kuwa ni mtazamo sahihi wa ubatizo—kwetu sisi si wa Kimaandiko wala si wa busara. Hatuwezi kuamini kwamba Bwana amefanya ustawi wa milele wa jamii yetu kutegemea maarifa yao na utiifu wao kwa taasisi yoyote kama hiyo. Hata hivyo, marafiki zetu wa "Wanafunzi" hujijenga kwa mistari fulani ya Maandiko ambayo hayapaswi kupuuzwa; yaani, mahubiri ya Yohana kwa Wayahudi kuhusu toba na *msamaha wa dhambi*; mahubiri ya mitume katika Pentekoste, kwa Wayahudi, ya kuamini na kubatizwa *kwa ajili ya msamaha wa dhambi zao*, na kuitaja jina la Bwana, *na kuoshwa dhambi zao*. (***Mathayo 3:6***; ***Yohana 4:1,2***; ***Matendo 2:38,41***) Tutazizingatia maandiko haya kwa wakati ufaao, na kuona jinsi na kwa nini yanawahusu Wayahudi pekee, na kamwe hayawahusu Watu wa Mataifa, na kwamba wakati Watu wa Mataifa fulani wa Kanisa la Efeso walipokiri kwamba walibatizwa kwa ubatizo wa Yohana—kwa ajili ya toba na msamaha wa dhambi—Mtume Paulo aliwaamuru wabatizwe tena kwa jina la Bwana Yesu. ***Matendo 19:3-5***

[F429]

Marafiki zetu wa Kibaptisti, ingawa hawako nyuma katika kupigania kuzamishwa majini kama ubatizo pekee, wanatoa dai tofauti kabisa kuhusu ufanisi wake. Wanapinga kwamba ni kwa ajili ya msamaha wa dhambi, ambao wanadai unaweza kupatikana tu kupitia imani kwa Bwana Yesu Kristo, Mwokozi. Hata hivyo, wanaamini kwamba ubatizo ni *mlango* wa kuingia Kanisani, na kwamba ni wale tu waliotumbukizwa ndio wanaoingia kweli Kanisani, na kwamba wengine hawapaswi kutarajia wala kupewa haki na baraka zinazomilikiwa na Kanisa, iwe katika maisha ya sasa au katika maisha yajayo. Kwa muafaka na wazo hili, Wabatisti kwa ujumla wanakataa kumpokea kwenye Meza ya Ushirika yeyote ambaye hajaogeshwa kwa maji, wakisema kwamba Meza ya Ushirika si kwa ajili ya ulimwengu, bali ni kwa *ajili ya Kanisa* tu, na kwamba hakuna aliye katika Kanisa isipokuwa wale ambao wamepitia *mlango* wa ubatizo wa maji. Makanisa machache ya Kibaptisti ambayo katika miaka ya hivi karibuni yamelegeza kanuni hii yamefanya hivyo kinyume na nadharia yao. Kwa kuonyesha mada hii, tunanukuu kutoka kwa makala ya hivi karibuni ya J. T. Lloyd katika jarida *la Religious Herald*. Anasema:

> Ubatizo wa Kikristo ni kuzamishwa kwa muumini katika maji kwa jina la Baba, Mwana na Roho Mtakatifu—hakuna kingine [ni ubatizo]. Makanisa ya Kibaptisti ndiyo makanisa pekee ya Kikristo yaliyopo. Wapebaptisti [wabatizaji watoto] hawana haki ya Mlo wa Bwana. Wakati wowote wanaposhiriki Mlo wa Bwana hushiriki bila haki, na hula na kunywa hukumu kwa nafsi zao.

Ikiwa nadharia ya Kibaptisti ndiyo sahihi, inafuatia kwamba washiriki wote wa madhehebu mengine ya Wakristo wanaodai imani ambao hawajazamishwa kwenye maji wamejidanganya wakidhani kwamba kwa maana yoyote ile wao ni sehemu ya Kanisa la Kristo. Kwa sababu, wanasema marafiki zetu Wabaptisti, kuzamishwa ndiyo *mlango* wa kuingia katika Kanisa; yeyote ambaye hajazamishwa hayuko *ndani* na si *wa* Kanisa la Kristo, ambalo ndilo mwili wa Kristo. Hatushangai kwamba marafiki zetu Wabatisti, na hasa wale wenye viwango vya juu vya moyo na akili, wanahisi kusita kuweka mkazo kwa umma haya, hitimisho pekee la kimantiki la imani yao. Kufanya hivyo kungeleta juu yao hasira na

[F430]
udharau kutoka kwa wengi ambao wanalazimika kuwaheshimu kama Wakristo, licha ya nadharia yao inayokinzana na hilo. Lakini ingekuwa na maana gani ikiwa nadharia hii ya Kibaptisti ingekuwa ya kweli? Tunajibu kwamba kulingana na imani zote tofauti za Ukristo, ingemaanisha kwamba ni watu waliopewa ubatizo wa kuzamishwa tu ndio wangeweza kuokolewa, na kwamba wengine wote, wa madhehebu yote, na ulimwengu ulio nje ya madhehebu yote, wangepotea—kwa maana siyo nadharia ya imani zote kwamba ni Kanisa pekee linalopaswa kuokolewa, na kwamba wengine wote wanakwenda haraka kwenye maangamizi au mateso ya milele au baadhi ya hatima nyingine ya kutisha—hatima ambayo huamuliwa wakati wa kifo?

Tuna wajibu wa kupinga yote yaliyoelezwa hapo juu kama nadharia zisizokamilika za kibinadamu, ambazo kutokuelewana kwao kunaonekana waziwazi. Utaelezo wake tu huleta ushawishi wa papo hapo wa upotoshaji wake kwa kila akili yenye busara na isiyo na upendeleo. Hatuwezi kukubali kwamba ama madhehebu la Wanafunzi au la Wabaptisti, au yote mawili, ndiyo Kanisa la Mungu aliye hai, ambalo majina yake yameandikwa mbinguni, likijumuisha wanachama wao wote waliopewa ubatizo wa kuzamishwa, na kuwatenga wote wasiopewa ubatizo wa kuzamishwa wa madhehebu mengine. Hatuwezi kukubali kwamba, Mwana wa Mtu alipopanda mbegu njema ya Injili shambani, "ngano" yote iliingizwa ndani ya uzio wa Kibaptisti, na kwamba "magugu" yote yalikuwa nje. Wala hatuwezi hata kukubali kwamba "ngano" zote zinapatikana miongoni mwa wale waliotawaliwa kwa maji, na "magugu" yote vilevile, kiasi kwamba madhehebu mengine yangetengwa kutoka kwenye mfano wa Bwana wa ngano na magugu. (***Mathayo 13***) Tunaidai kwamba nadharia hizi zote zinazokinzana ni potofu—hazikubaliwi na Mungu. Tunadai kwamba madhehebu yote yanapingana na mpangilio wa kimungu—Kichwa kimoja, Mwili mmoja, Imani moja, Ubatizo mmoja. Hatudai kwamba Kanisa la Bwana, Uumbaji Mpya, lina wanachama wengi, bali tunakiri kwamba kwa ujumla ni "kundi dogo."

Lazima tuwajumuishe marafiki zetu Wabatisti na marafiki zetu Wanafunzi pamoja na marafiki zetu Wapresbiteri, Wamethodisti, Walutheri, Waiskoci na Waroma Katoliki, kama sehemu ya Ukristo mkuu mmoja, la sivyo katika Maandiko

inayoitwa "Babeli." Mwana wa Mtu na wafuasi wake waaminifu walipanda mbegu njema, ambayo imebeba matunda katika Ulimwengu wote wa Kikristo, ambao unaweza kuchukuliwa kuwa shamba la ngano la enzi hii ya Injili. Mpinga-Mungu amepanda "magugu" kwa wingi sana kiasi kwamba "ngano" karibu ikanyimwe hewa, na kwa namna fulani shamba linaweza kuitwa shamba la magugu kuliko shamba la ngano. Lakini sasa, hatimaye, kulingana na ahadi ya Bwana, "mavuno" ya enzi hii ya Injili yakifika, anawatuma wavunaji wake kukusanya "ngano" yake—kila chembe yake—katika ghala lake; na ni dhahiri kwamba anapata chembe hizi za "ngano" ya kweli, si wote katika madhehebu ya Kibaptisti na Wanafunzi, bali pia miongoni mwa Wapresbiteri, Wamethodisti, Waepiskopali, Walutheri, Wanakongregeshonali, Wakatoliki wa Kirumi, na wengine. Ni kwa muafaka na hili kwamba ujumbe umeenda kwa watu wa Bwana kila mahali katika Babeli yote: "Babeli Mkuu ameanguka [hukumu ya kimungu imepita juu ya mifumo yake; imekataliwa na Bwana];...tokeni kwake, enyi watu wangu, msishiriki katika dhambi zake, wala msiipokee maafa yake." ***Ufu. 18:2,4***

Kwa kuwa hili ni kweli, ni dhahiri sana kwamba Wabaptisti na Wanafunzi, pamoja na wengine, wamefanya makosa makubwa sana kuhusu ubatizo ni nini, na kuhusu baraka na haki unazotoa. Tumepitia kwa ufupi hali yote hadi sasa, kwa nia kwamba iweze kufunuliwa kwa wote kwamba kuna tatizo kubwa kabisa kuhusiana na nadharia zote mbalimbali zinazoenea sasa kuhusu somo la ubatizo na kwamba sote, kwa hiyo, tuwe tayari zaidi kwa unyenyekevu na kwa maombi kurudi nyuma ya desturi na nadharia zote za kibinadamu hadi kwenye Neno la Bwana, kupitia mitume wake walioongozwa na Roho Mtakatifu kuhusu mada hii, ambayo inakubalika kuwa ni muhimu—taasisi ya kimungu. Ni baada tu ya kuona waziwazi mkanganyiko uliojificha katika nadharia zote mbalimbali za Ukristo ndipo tunapokuwa tayari kikamilifu kuthamini urahisi wa ujumbe wa kimungu kuhusu mada hii.

Ushuhuda wa Maandiko Kuhusu Ubatizo

Kanuni za Kiyahudi zilijumuisha fomula mbalimbali kuhusu

kusafishwa kwa vyombo na kuoshwa na kumwagiliwa kwa watu wasio safi, n.k., lakini hakuna chochote kuhusu ubatizo (*baptizo*, kuzamishwa) kama ule ambao Yohana alihubiri mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi. Ubatizo wa Yohana ulikuwa kwa Wayahudi pekee, ambao tayari walitambuliwa kama waliosafishwa kwa mfano kupitia dhabihu za dhambi za Siku ya Upatanisho. Kwa hawa, ubatizo wa Yohana ulimaanisha toba kutokana na dhambi zilizotambuliwa, ukiukaji wa Agano la Sheria, na usafi wa mfano kutoka kwa hizo—kurudi katika hali ya haki ya moyo au tamaa. Kwa hiyo Wayahudi waliokuwa wakitubu dhambi na kusafishwa kwa ishara, au kuoshwa, walihesabiwa kuwa wamerudishwa katika hali ya upatanisho na Mungu, ambayo walikuwa wamefurahia hapo awali chini ya Agano lao la Sheria. Motisha wa mahubiri na ubatizo wa Yohana ulikuwa ni kuwaandaa watu kwa ajili ya Ufalme wa Mungu na kwa ajili ya ufunuo wa Masihi, ambao mahubiri ya Yohana yalitangaza kuwa umekaribia, na ambao watu wangehitaji kuwa katika hali ya utayari wa moyo ili wapokee baraka inayofaa. Kila Myahudi aliye chini ya Agano la Sheria alihesabiwa kuwa mwanachama wa nyumba ya Musa: "Wote waliubatizwa kwa Musa katika bahari na katika wingu." (***1 Kor. 10:2***) Nyumba ya Musa ilikuwa nyumba ya watumwa, kama ilivyoandikwa, "Musa alikuwa mwaminifu juu ya nyumba yake yote *kama mtumwa*." (***Ebr. 3:5***) Chini ya mpangilio wa kimungu, yeyote ambaye angekuwa mwaminifu kama mwanachama wa Israeli ya mfano au *nyumba ya watumishi* chini ya Musa, Mpatanishi wa Agano la mfano au la Sheria, basi angekuwa katika hali hiyo ya utayari wa moyo, kiasi kwamba wakati Musa wa kinyume, Masihi, Kristo, alipojitokeza, wangekuwa tayari kumpokea kama Musa wa kinyume. Kwa kuwa waliwekwa kwa ubatizo katika Musa katika bahari na katika wingu, kumkubali Kristo badala ya Musa kungedokeza kwamba walikuwa katika Kristo kama wanachama wa mwili wake, wakiwa chini yake kama kichwa chao, na, kupitia ushirika naye, wangekuwa watumishi wa Agano Jipya, ambalo Kristo kamili, aliyetukuzwa, kichwa na mwili, atakuwa Mpatanishi wake.

Hivyo basi, Yohana hakuwabatiza waumini wake katika Kristo, bali tu kwa ajili ya toba, akiwarudisha katika hali ya maelewano na Musa, n.k., ambapo katika hali hiyo, kama matawi ya asili katika mwinano (***Warumi 11:16-21***) wasingeweza

[F433]
wanahitaji kupandikizwa katika Kristo, kwa maana Kristo angechukua nafasi ya Musa kwao, ambaye kwa wakati huo alikuwa tu mfano unaoashiria Kristo. Ikumbukwe pia kwamba hii, inayoitwa "ubatizo wa Yohana" na kusemekana kuwa ni kwa ajili ya toba na msamaha wa dhambi, na "kuoshwa dhambi," haikutumika kwa yeyote isipokuwa Wayahudi—kwa sababu Wapagani, kwa kuwa hawakubatizwa kwa Musa, na kwa kuwa hawakuwahi kuwa wa nyumba ya mfano ya watumwa, hawakuweza kwa toba ya dhambi *kurudi katika* hali ambayo hawakuwahi kuwa nayo. Kwa hiyo, Wapagani waliomwamini Kristo walipaswa kuingizwa katika nyumba yake ya wana kwa njia tofauti. Wao, kama Mwinjilisti anavyoeleza, walikuwa matawi ya mzabibu mwitu, "kwa asili watoto wa ghadhabu," wageni, wasagaji, wageni mbali na ufalme wa Israeli. Hakuna kiasi chochote cha toba na mageuzi kingeweza kuwafanya wageni na watoro hawa kuwa wanachama wa nyumba ya watumwa ya kielelezo, ambao pekee yao wangepata haki ya kupita kwa imani katika Kristo kutoka nyumba ya watumwa hadi nyumba ya wana isiyo ya kielelezo. Ikiwa wengine wangekuwa matawi katika mwinano (Kristo), ambaye mizizi yake ilikuwa ahadi ya Abrahamu (***Gal. 3:16,29***), walipaswa *kupandikizwa* katika nafasi zilizobaki wazi kutokana na kukatwa kwa "matawi ya asili" ya mwinano wa awali—nyumba ya watumwa, ambao mioyo yao haikuwa katika hali stahiki ya kumpokea Masihi, na kwa hiyo, hawakuweza kupokelewa naye kama wanachama wa nyumba yake ya wana. "Aliwaja kwa waliyo wa kwake [watu wa Israeli], na waliyo wa kwake [kama taifa] hawakumpokea; lakini kwa wote waliompokea, aliwapa uhuru [haki] wa kuwa wana wa Mungu, yaani kwa wote wanaoamini katika jina lake; ambao walizaliwa, si kwa mapenzi ya mwili, wala si kwa mapenzi ya mwanadamu, bali kwa Mungu"—na hivyo wakawa wanachama wa Uumbaji Mpya—kiroho. ***Yohana 1:12***

Israeli ya mfano iliiacha Misri (alama ya ulimwengu) ili kufuata uongozi wa Musa; na walipofika kwenye jaribio kuu katika Bahari ya Shamu, ambalo lingewapelekea maangamizi yao, isipokuwa kwa uingiliaji wa Mungu kupitia Musa, wote waliwekwa batizimo kwa mfano kwa Musa katika bahari na katika wingu—bahari pande zote mbili, wingu juu yao—na wakawa nyumba yake, au familia yake, wakawakilishwa

kwa yeye kama kichwa chao. Walitoka baharini wakiwa wamejitolea kwa Musa, wakiwa wameahidi kumfuata na kumtii. Waliendelea zaidi kuahidiwa kwake kama Mpatanishi wa Agano la Sheria kwenye Mlima Sinai, na matumaini yao yote yalikuwa yamefungamana naye aliyesema—"Bwana, Mungu wenu, atawainulia nabii kutoka katikati ya ndugu zenu, kama mimi; mmsikilize." (***Kumb. la Torati 18:15,18***; ***Matendo 3:22***) Kwa kila "Mwisraeli wa kweli," ambaye tayari alikuwa amewekwa wakfu na kufungwa kwa Musa hata kufa, na ambaye matumaini yake yote ya uzima yalikuwa yamebandikwa kwake, haikuwa vigumu sana kumkubali Kristo badala yake, na kama mfano wake halisi; na kuelewa kwamba ahadi zao chini ya Sheria kwa Musa sasa zilikuwa zimehamishiwa kwa mpangilio wa kimungu kwa Kristo, mdhamini wa Agano Jipya waliodhamini kumtumikia. ***2 Kor. 3:6***

Kwa Wapagani, jambo hili lilikuwa tofauti kabisa, na kupokea kwao Kristo kwa usahihi kungemaanisha yote yaliyokuwa amewekewa agano na Myahudi kwa Musa na baadaye kuhamishiwa kwa Kristo. Kwa hiyo, haipaswi kutushangaza kupata Maandiko yakifundisha maana pana na ya kina zaidi ya ubatizo kama inavyotumika kwa wale waumini ambao hawakuwa Wayahudi, wasiokuwa chini ya Sheria, wasiokuwa katika Musa, na kwa hivyo, wasiokuwa wamehamishwa kutoka kwa Musa kwenda kwa Kristo. Kwa hawa, ubatizo ulimaanisha mabadiliko yote makuu yanayoonyeshwa na Mtume Paulo (***Warumi 11***) kupitia kupandikizwa kwa matawi ya mzaituni mwitu katika mti mzuri wa mzaituni. Ulimaanisha mabadiliko kamili.

Ubatizo katika Kifo cha Kristo

Je! Hamjui kwamba sisi sote tuliobatizwa katika Kristo Yesu tulibatizwa katika mauti yake?

"Kwa hiyo tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti yake, ili kama Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo sisi pia tupate kutembea katika upya wa uzima.

"Kwa maana tukipandwa pamoja naye kwa mfano wa kifo chake, tuwe pia kwa mfano wa ufufuo wake." ***Warumi 6:3-5***

Sisi, ambao kwa asili ni Wapagani, hatuwezi kufanya zaidi ya kukubali ufafanuzi huu kamili kabisa wa ubatizo wa kweli uliowahusu Waumini wa Roma—wengi, kama si wote, wao walikuwa Wapagani, "watoto wa

[F435]
ghadhabu." Katika aya tatu hapa Mitume anashughulikia kwa kina kabisa mada ya ubatizo kama inavyotuhusu sisi. Aya hizi kwa ujumla hutumika kuthibitisha mafundisho mbalimbali ya ubatizo, lakini hunanukuliwa hasa na ndugu zetu wanaotambua ubatizo kama unaoashiria kuzamishwa ndani ya maji. Hata hivyo, ikumbukwe wazi kwamba Mitume hajaongelea hata neno moja kuhusu ubatizo wa maji. Ubatizo wa maji ni ishara tu, au picha ya ubatizo halisi; na Mtume, katika aya hizi anaelezea, kutoka mitazamo mbalimbali, ubatizo wa kweli, ubatizo wa msingi, ambao bila huo hakuna mtu anayeweza kufikiriwa kuwa mwanachama wa mwili, au Kanisa la Kristo, wakati wote wanaopokea ubatizo huu, bila kujali jina au mahali, rangi au jinsia, wanapaswa kuhesabiwa kama wanachama wa *Eklesia*, wanachama wa Uumbaji Mpya.

Mtume anawaambia wale ambao tayari ni wanachama wa Kristo. Anasema: "Je, hamjui kwamba sisi sote tuliobatizwa katika Kristo Yesu"—tunasimama hapa kutambua kwamba hakusema, "Wengi wetu tuliokunywa maji," wala, "Wengi wetu tuliozamishwa majini," bali, "Wengi wetu tuliobatizwa [kuzamishwa] *katika Kristo Yesu*." Kuzamishwa ndani ya Yesu Kristo ni nini? Hakika hapa anaendeleza wazo lile lile analoelezea kwa kina katika ***1 Wakorintho 12:27***: "Basi ninyi ni mwili wa Kristo, na ni viungo vyake kila mmoja." Tunaingiaje katika mwili wa Kristo? Mtume anajibu kwamba tulibatizwa ndani yake, na, kwa hivyo, sasa tunahesabiwa kuwa wanachama wa Bwana wetu, wanachama chini yake kama Kichwa chetu, wanachama wa "Kanisa ambalo ni mwili wake."

Lakini tuulize hasa ni mchakato gani uliotufanya kuwa wanachama wa Kristo Yesu. Mtume anajibu swali hilo katika kauli yake inayofuata, "Basi sisi sote tuliobatizwa katika Kristo Yesu *tulibatizwa katika kifo chake*." Hakuna neno lolote kuhusu sisi kubatizwa kwake kwa kubatizwa kwa maji. La, la! Ni wazi kabisa kwamba kama tungebatizwa mara elfu moja kwa maji, hilo halingetuleta katika uanachama wa mwili wa Kristo! Lakini, tukikubali kauli ya Mtume, tunatambua kwamba umoja wetu na Kristo, uanachama wetu katika Kanisa lake au *Ecclesia*,

ambao majina yao yameandikwa mbinguni, ilianza tangu wakati tu*lipobatizwa katika kifo chake*. Lakini, tulibatizwaje katika kifo cha Bwana, na ni lini? Tunajibu kwamba ubatizo huu wa kufa pamoja na Bwana, hii kujikabidhi kabisa, au kuzikwa kwetu wenyewe, yaani mwili wetu, kulikosababisha kuunganishwa kwetu naye kama viungo vya mwili wake, kama Viumbe Vipya, kulitokea wakati tulipojisalimisha kikamilifu kwa mapenzi yake—tukitakasa yote tuliyo, ili kumfuata na kumtii, hata kufa.

Nia inawakilisha mtu mzima, na kila kitu anacho. Nia ina udhibiti wa mwili, mikono, miguu, macho, kinywa na ubongo. Pia ina udhibiti wa mfuko, akaunti ya benki, mali isiyohamishika. Inadhibiti muda wetu, vipaji vyetu, ushawishi wetu. Hakuna kitu cha thamani tunachomiliki ambacho hakidhibitiwi ipasavyo na mapenzi; na, kwa hivyo, tunapokabidhi mapenzi yetu kwa Bwana, au, kama Maandiko yanavyoonyesha wakati mwingine, "mioyo" yetu, tunampa yote tuliyonayo, na mazishi haya ya mapenzi yetu ya kibinadamu katika mapenzi ya Kristo ni kifo chetu sisi kama wanadamu. "Kwa kuwa mmefariki, na maisha yenu yamefichwa pamoja na Kristo katika Mungu." (***Wakolosai 3:3***) Kifo hiki, mazishi haya, ni ubatizo wetu katika kifo chake. Kuanzia sasa, kwa mtazamo wa kimungu, hatupaswi kujihesabu sisi wenyewe kuwa wanadamu, wenye asili ya kibinadamu, wa udongo, na wenye malengo, vitu na matumaini ya kidunia, bali kama Viumbe vipya katika Kristo Yesu.

Mara tu ya maziko haya au kuzamishwa kwa matakwa yetu katika mapenzi ya Kristo hufuatiwa na kuzaliwa kwetu katika ubarifu wa maisha—katika asili mpya. Kama Bwana wetu alivyoitolea maumbile yake ya kibinadamu kwa ajili ya kifo, katika kutenda mapenzi ya Baba, na bado hakubaki katika kifo, bali alifufuliwa kutoka kwa wafu kwa ajili ya upya wa maumbile, ndivyo sisi ambao kwa namna hii katika kujitolea tunakuwa "*marehemu pamoja naye*," tukishiriki katika kujitolea kwake, hatuachwi katika hali ya kifo, bali tunaweza kuinuka papo hapo kupitia imani hadi kutambua uhusiano wetu na Bwana kama Viumbe Vipya. Hivyo Mwinjilisti anatangaza: "Ninyi hamko katika mwili, bali katika Roho, ikiwa Roho wa Kristo anakaa ndani yenu." (***Warumi 8:9***) Kwa ulimwengu yote haya ni "siri iliyofichwa."* Wao hufanya

---

*Juz. I, Sura ya v.

[F437]
hawatambui haki yetu kwa imani mbele za Baba, bali wanatuchukulia kama watu wengine, ambao bado wako katika dhambi zao. Vilevile, hawaoni sababu ya sisi kutoa kafara au kutakasa mapenzi yetu kwa Bwana—kufa kama wanadamu, ili tuwe na sehemu pamoja naye kama Viumbe Wapya. Wala hawaoni utakatifu wetu na kukubaliwa kwake, wala hawaelewi ufufuo wetu wa mfano katika ubarifu wa maisha, ubarifu wa matumaini, ubarifu wa tamaa, ubarifu wa uhusiano na Mungu kupitia Kristo. Tunatumai, kwa kweli, kwamba wataona matunda fulani katika maisha yetu, lakini hatuwezi kutumaini kwamba yatakuwa matunda ambayo kwao yataonekana kuwa mema au ya busara au yenye faida chini ya hali za sasa. "Ulimwengu haujtujua [kama Viumbe Wapya] kwa kuwa haukumjua yeye." ***1 Yohana 3:1***

Katika haya yote waumini hawafanyi chochote ila kufuata nyayo za Yesu—kuchukua msalaba wao ili kumfuata. Akiwa mtakatifu, asiye na hatia, asiye na doa, na aliyetengwa na kizazi cha wenye dhambi, hakuhitaji kusubiri dhabihu yoyote kwa ajili ya dhambi, kwa maana yeye "hakujua dhambi"—lakini mara tu alipofikia umri wa utu uzima chini ya Sheria (miaka thelathini) aliharakisha kujitolea kikamilifu, dhabihu kamili ya maslahi yake yote ya kidunia, matumaini, tamaa na matakwa—ili afanye mapenzi ya Baba pekee. Lugha ya moyo wake, alipomjia Yohana huko Yordani, ilitabiriwa kwa unabii, "Tazama, naja—katika kitabu cha maandiko imeandikwa juu yangu
—ili kutenda mapenzi yako, Ee Mungu. Napenda kutenda mapenzi yako, Ee Mungu wangu; sheria yako imeandikwa moyoni mwangu." (***Zab. 40:7,8***; ***Ebr. 10:7***) Bwana wetu, akijitolea hivyo kwa mapenzi ya Baba, alitambua kwamba ubatizo wake wa nje ulikuwa ni ishara ya kujitolea kwa maisha yake ya duniani na asili yake, ambayo tayari ilikuwa imezamishwa, au kuzikwa, katika mapenzi ya Baba—hata kufikia kifo. Kuzamishwa kwake kwenye maji kulikuwa ni ishara tu ya ubatizo, au kuzikwa kwa mapenzi yake, jambo lililotokea kabla yake. Kwa mtazamo huu, ubatizo wake ulikuwa na maana tele kwake, ingawa si kwa Yohana, ambaye alishangaa sana kwamba yeye "asiyejua dhambi" abatizwe, ilhali ubatizo wa Yohana ulikuwa ni ubatizo kwa wale tu waliotenda dhambi dhidi ya Agano la Sheria—ili kusamehewa dhambi.

Hakuna ila Bwana wetu Yesu mwenyewe aliyeelewa kikamilifu kwa nini il

[F438]
hivyo ilikuwa ni wajibu wake kutimiza haki yote. Hakuna ila yeye aliyegundua kwamba ingawa kuzamishwa kama huko (usafishaji wa mfano kutoka kwa dhambi) hakukumhitaji, kana kwamba alikuwa mwenye dhambi, lakini ilimlazimu yeye, ambaye alikuwa Kichwa chenye kutazamiwa cha mwili wenye kutazamiwa, kuweka mfano ndani yake ambalo lingekuwa linafaa kama somo lenye maana kwa wafuasi wake wote—siyo tu kwa wale wanachama wa "mwili" waliokuwa wa nyumba ya Israeli kwa mwili, bali pia kwa wale wanachama ambao bado walikuwa wageni na wasafiri na wa kigeni. Ilimpasa kuashiria utakatifu kamili wa mapenzi yake na yote aliyokuwa nayo, hata kufikia kifo, ili sisi, tunaojiunga baadaye, tuweze kufuata nyayo zake.

Kwamba Bwana wetu hakupokea ubatizo wa maji kwa mikono ya Yohana kama ubatizo halisi, bali kama mfano wake tu, kunaweza kuonyeshwa kwa urahisi. Kama ushahidi, zingatia maneno yake kuhusu wakati wa Mlo wa Mwisho. "Nina ubatizo ambao inabidi nibatizwe, na nashikwa na uchungu mpaka utimizwe!" (***Luka 12:50***) Hapa Bwana wetu anaonyesha kwamba ubatizo wake haukuwa ubatizo wa maji, bali ubatizo wa kifo—ubatizo katika kifo, kwa muafaka na mpangilio wa kimungu—kama gharama ya ukombozi wa mwanadamu, au dhabihu ya dhambi.

Akiwa amejitolea kwa ubatizo huu wa kifo mapema iwezekanavyo, alipofikisha umri wa miaka thelathini, na akiwa kwa miaka mitatu na nusu ya huduma yake ametimiza kwa makini masharti ya utoaji huo—"akikufa kila siku," akimwaga roho yake hadi kufa—akitumia maisha yake, nguvu zake, uwezo wake, katika huduma ya Baba, katika huduma ya wafuasi wake na, kwa maana pana, katika huduma ya maadui zake. Hatimaye, akitambua kuwa anakaribia kumaliza ubatizo huu wa kifo, wakati ungekamilika kikamilifu, na akihisi mizigo, majaribu, na ugumu, vikizidi kuwa mizito kila wakati, na akiwa hana mtu wa kuelewa hisia zake—"Kati ya watu hakukuwa na mmoja pamoja naye"—hakuna hata mmoja aliyeelewa hali na mazingira, na ambaye angeweza kushiriki huzuni yake kwa kumpa huruma, himizo au faraja—kisha akitamani kumalizika kwa majaribu alipiga kelele, "Nimefinywa [katika shida] kiasi gani

mpaka itimie!" (***Luka 12:50***) Ubatizo wake ulitimia muda mfupi baadaye, alipokufa, akilia—"Imetimia!"

Ulimwengu wote unakufa, na si Bwana na Kanisa tu, mwili wake; lakini ulimwengu hauishiriki katika kifo cha Kristo, kama Kanisa, mwili wake. Kuna tofauti kubwa. Ulimwengu wote umekufa pamoja na baba Adamu chini ya hukumu au laana yake; lakini Bwana wetu Yesu hakuwa wa ulimwengu, wala mmoja wa wale waliokufa katika Adamu. Tumeona tayari kwamba maisha yake yalikuwa matakatifu na yaliyotengwa na yale ya wenye dhambi wote, licha ya mama yake wa kidunia*—kwamba hakuwa chini ya hukumu. Kwa nini, basi, alikufa? Maandiko yanajibu kwamba "alikufa kwa ajili ya *dhambi zetu*"—kwamba kifo chake kilikuwa cha kafara. Na ndivyo ilivyo kwa Kanisa, mwili wake, lililobatizwa kwake kwa ubatizo wa *kifo* chake—washiriki naye katika kifo chake cha kafara. Kwa asili wakiwa watoto wa Adamu, "watoto wa ghadhabu, kama wengine wote," wao *huonewa haki* kwanza kutoka katika kifo cha Adamu *hadi uzima*, kupitia imani kwa Bwana wetu Yesu na kazi yake ya ukombozi; na lengo hasa la haki hiyo ya kuishi kutoka kwa hukumu ya kifo ya Adamu, ni ili wapate heshima hii ya kubatizwa katika Yesu Kristo (kufanywa wanachama wa mwili wake, *Eklesia* yake) kwa kubatizwa katika kifo chake—kwa kushiriki kifo naye kama watolewa-sadaka wenzake. Ah! Ni tofauti kubwa kiasi gani kati ya kuwa wafu katika Adamu, na kuwa wafu katika Kristo!

Fumbo hili la uhusiano wetu na Kristo katika sadaka, katika ubatizo wa kifo sasa, na uhusiano na umoja unaotokana nalo naye katika utukufu utakaofuata, halieleweki kwa ulimwengu. Hata hivyo, linapaswa kuthaminiwa na waaminifu wa Bwana, na linafafanuliwa mara kwa mara katika Maandiko. "Tukiteseka naye, tutatawala naye"; "kama tumekufa naye, tutaishi naye pia." Sisi ni "warithi wa Mungu, na warithi-wenza na Yesu Kristo, ikiwa tunateseka naye [ikiwa tunapitia ubatizo wa kifo naye kama viungo vya mwili wake] ili tupate kutukuzwa pamoja naye." ***2 Tim. 2:12***; ***Rum. 6:8; 8:17***

---

*Juz. V, Sura ya iv.

[F440]

Katika aya ya nne ya maandiko tunayoyachunguza, Mtume anarudia wazo lile lile kutoka mtazamo mwingine, akisema—"Basi tumezikwa pamoja naye kwa ubatizo katika mauti." Tena hakuna dokezo la ubatizo wa maji, bali ni kauli thabiti kabisa ya ubatizo wa kifo, utakatifu wetu kwa ajili ya kifo. Akiendelea, Mtume anaendeleza picha hiyo, akieleza sababu ya ubatizo wetu katika kifo cha Kristo, akisema, "Kama Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika ubora wa uzima." Mtume anarejelea kwa njia isiyo ya moja kwa moja tu hapa ushiriki wetu katika Ufufuo wa Kwanza, wakati tutakapogawana utukufu wa Bwana wetu katika Ufalme wake: anarejelea hasa maisha ya sasa. Wote wanaojitolea kabisa maisha yao kwa Bwana, kufa naye, na kuwa washirika wake katika toleo la huduma ya Ukweli, wanapaswa kujihesabu, wakiwa bado wanaishi duniani, kuwa wametengwa na wengine wanaowazunguka. Wanaingia agano la kufa kwa mambo ya kidunia yanayowashughulisha wengine sana, na kwa hivyo, wanaweza kuyatumia tu kama watumishi wa Uumbaji Mpya. Viumbe Wapya hupata uhai kupitia Mkombozi kwa mambo ya mbinguni na matarajio, ambayo ulimwengu unaotuzunguka hauyaoni, wala hauyaelewi. Kwa muafaka na hili, maisha yetu duniani yanapaswa kuwa mapya, tofauti, na yaliyotengwa na yale ya wengine wanaotuzunguka; kwa sababu tumehamiwa na roho mpya, matumaini mapya, malengo mapya, yale ya mbinguni.

Tukifika kwenye aya ya tano, Mtume bado hajatoa dokezo lolote la ubatizo wa maji, ingawa wengine, mwanzoni, wanaweza kufikiri vinginevyo kuhusu maneno yake: "Kwa maana tukipandwa pamoja katika mfano wa kifo chake, tutakuwa pia katika mfano wa ufufuo wake." Ikiwa kupandwa pamoja katika mfano wa kifo chake kutafasiriwa kuwa maana yake ni ubatizo wa maji, itakuwa ni kuweka mkazo kupita kiasi juu ya ubatizo wa maji kuliko mwalimu yeyote duniani angeweza kukubali. Ni nini hasa ambacho sisi kama Wakristo tunakitumaini kwa dhati zaidi? Je, si kwamba tushiriki katika ufufuo wa Bwana, Ufufuo wa Kwanza? Mtume alielezea hili kama lengo kuu na tumaini lililokuwa mbele yake, akisema—"Ili nimjue yeye na nguvu ya *ufufuo wake* [kama mwanachama

[F441]
ya mwili wake, kanisa lake], na ushirika wa mateso yake, nikifananishwa na kifo chake—ikiwa kwa njia yoyote niweze kufikia ufufuo wa wafu. (***Wafilipi 3:10,11***) Sasa, kuelewa ***Warumi 6:5*** kumaanisha kwamba kushiriki katika ufufuo wa Kristo kungekuwa matokeo ya uhakika ya kuzamishwa majini, kungekuwa ni kupingana na kila kifungu kingine, na kukiuka mantiki. Kwa nini kupandwa, au kuzikwa, majini kusababishe kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza? Tunaweza kusema kwa uhakika kwamba maelfu wamepandwa, au kuzikwa, au kuzamishwa, ndani ya maji ambao hawatawahi kushiriki katika Ufufuo wa Kwanza—Ufufuo wa Kristo.

Lakini tunapoelewa aya hii, kwa muafaka na zile mbili zinazoitangulia, kuwa inahusu ubatizo *katika kifo*, kupandwa *katika kifo*, kwa mfano wa *kifo cha Kristo*, basi yote yanakuwa wazi, yote yana mantiki. Kwa kuwa tumeitwa na Bwana kuwa warithi-wenza na Mwanawe, na kuteseka naye na kufa naye, na kuishi naye na kutawala naye, jinsi gani tunaweza kujisikia kuwa na uhakika kwamba ikiwa tutakuwa waaminifu kwa wito huu, ikiwa tutapandwa au kuzikwa katika kifo chake, kama vile alivyozikwa katika kifo—kama askari watiifu wa Mungu na watumishi wa Ukweli
—hatimaye tutapokea thawabu kamili ambayo Mungu anaiahidi wale walio hivyo, yaani, sehemu katika Ufufuo wa Kwanza—kwenda kwenye utukufu, heshima na kutokufa.

Ubafutizo wa kifo ndio ubatizo halisi kwa Kanisa, kama ulivyokuwa ubatizo halisi kwa Bwana wetu; ubatizo wa maji ni ishara tu, au picha yake kwetu, kama ilivyokuwa kwake. Hii inaonyeshwa kwa uhakika na maneno ya Bwana wetu kwa wanafunzi wake wawili, Yakobo na Yohana, ambao waliomba wapewe ahadi yake kwamba hatimaye wange kaa naye, mmoja upande wake wa kulia na mwingine upande wake wa kushoto katika Ufalme. Jibu la Bwana wetu kwao lilikuwa, "Hamjui mnachoomba. Je, mnaweza kubatizwa kwa ubatizo ambao mimi nabatizwa?" Walipothibitisha utayari wao wa kushiriki, si tu aibu yake bali pia ubatizo wake wa kufa, Bwana akawajibu kwa kuridhika, "Hakika mtanywa kikombe ninachokinywa, na kubatizwa kwa ubatizo ambao mimi nabatizwa." (***Marko 10:35-39***)

[F442]
Yeyote kati ya walioitwa wake ambaye yuko tayari moyoni kwa uzoefu huu, Bwana atawapa haki hiyo—na pia msaada wake. Watu hao kwa hakika watazamishwa katika kifo cha Kristo, na, kama matokeo, watashiriki naye katika Ufufuo wa Kwanza na katika utukufu wa Ufalme unaohusiana na hayo. Ni wazi kwamba Bwana wetu hapa hakurejelea ubatizo wa maji; kwani wanafunzi hawa wawili walikuwa naye tangu mwanzo wa huduma yake, na kama wawakilishi wake walikuwa wakiwabatiza umati katika maji, "kwa ajili ya toba na msamaha wa dhambi"—ubatizo wa Yohana. (***Yohana 3:22,23; 4:1,2***; ***Marko 1:4***) Uulizaji wa Bwana wetu kuhusu utayari wao kushiriki katika ubatizo wake haukueleweka vibaya na mitume. Hawakufikiria kwamba alitaka wabatizwe tena kwa maji; waliielewa vyema kwamba ilikuwa ni ubatizo wa mapenzi yao katika mapenzi yake na mapenzi ya Baba, na kwa hiyo ushiriki wao naye katika dhabihu yake—kufa kila siku, kuweka maisha yao kwa ajili ya ndugu, hadi mwisho, hata kufa kwenyewe.

"Kwa Roho Mmoja Sote Tumezamishwa katika Mwili Mmoja"
—1 Kor. 12:12,13—

Mtu yeyote asimuelewe vibaya Mtume, anaporejelea ubatizo wetu katika kifo pamoja na Bwana wetu—"katika kifo chake"—kuwa ni ubatizo wa Roho Mtakatifu. Kifo na Roho Mtakatifu vimetengana kabisa, na ubatizo huo miwili ni tofauti na vimetengana. Ubatizo wa kufa ni jambo la mtu binafsi, ambapo kila anayetaka kuwa mwanachama wa mwili wa Kristo lazima ajitoe na kutoa dhabihu mapenzi yake yeye binafsi. Baadaye, dhabihu yake ikikubaliwa, Bwana kwa Roho wake humsaidia kila mmoja kuutoa maisha yake katika huduma ya Ukweli na kwa ajili ya ndugu—hata kufa. Ubatizo wa Roho Mtakatifu ulikuwa ubatizo mmoja kwa Kanisa zima. Ulifanyika katika chumba cha juu siku ya Pentekoste, na haujawahi kuhitaji kurudiwa, kwa sababu haujawahi kuacha kukaa na Kanisa tangu wakati huo hadi sasa. Kurudiwa kwa baadhi ya maonyesho ya nje kulitolewa katika kisa cha Kornelio; lakini kama ushahidi tu kwa Petro na waumini wote Wayahudi, na kwa Kornelio na waumini wote wasio Wayahudi

[F443]
kwani, kwamba Mungu hafanyi ubaguzi wowote kati ya Wayahudi na Wapagani. Kuogeshwa kwa Pentekoste kulitimia, tunajulishwa, kwa kujazwa kwa chumba cha juu na Roho Mtakatifu, kiasi kwamba ndugu 120 waliokuwepo "wote waliogeshwa kwa Roho Mtakatifu," mitume wakipokea, kwa nyongeza, ishara ya kibali cha kimungu katika muonekano wa kama ndimi zilizogawanyika za moto juu ya vichwa vyao.

Upako huu wa Roho Mtakatifu ulilingana na upako wa makuhani wakuu na wafalme wa Israeli kwa mafuta matakatifu ya upako. Mafuta yaliwekwa juu ya kichwa na kumwagika mwilini kote. Mfano halisi wa umwagaji huu wa juu ya kichwa ulikuwa ni utoaji wa Roho Mtakatifu kwa Bwana wetu wakati wa utakatifuzaji wake akiwa na umri wa miaka thelathini, ambapo Baba alimpa roho "bila kipimo." (***Yohana 3:34***) Pentekoste ilipokamilika, na Kichwa chetu kilichotukuzwa kilipoonekana mbele za Baba, na kufanya upatanisho kwa dhambi za watu wake, aliruhusiwa "kumimina huu," Roho Mtakatifu wa Pentekoste akizamisha Kanisa lake; hivyo kuashiria kukubaliwa kwao na yeye na Baba, kama wanachama wa *Eklesia* yake, mwili wake—wanachama wa Uumbaji Mpya. Kanisa lake, mwili wake, limeendelea tangu wakati huo, na Roho Mtakatifu ameendelea ndani yake na juu yake; na kadiri kila mwanachama mpya anavyoongezwa kwa Kanisa, ambalo ni mwili wake, kila mmoja anakuwa mshiriki katika ubatizo mmoja wa Roho unaohusiana na kuujaza mwili, yaani Kanisa.

Maandishi yanayozingatiwa yanahusisha ubatizo huu wa Pentekoste wa Roho na ubatizo wetu binafsi katika kifo, na kutuonyesha uhusiano kati yao. Ni sisi, watu waliothibitishwa haki, ndio tunaobatizwa katika kifo; ni sisi, kama wanachama wa Uumbaji Mpya, ndio tunaopakwa mafuta ya Roho Mtakatifu na kutangazwa kuwa wanachama wa *Eklesia*, mwili wa Kristo. Kama ilivyoonekana tayari, ni lazima kwanza tuwe tumehalalishwa kutoka kwa dhambi na kifo cha Adamu, kwa imani katika Mkombozi wetu, kabla *dhabihu* yetu *ingeweza kukubaliwa* na tuhesabiwe "tukifa naye"—pamoja na Bwana wetu, Kichwa chetu. Hivyo basi, vivyo hivyo, ni lazima kwanza tufanye utakatifu huu, au *dhabihu*, ya nafsi zetu tumehalalishwa, na tukubaliwe kama wanachama wa Uumbaji Mpya, kabla ya kufa

[F444]
huanza michakato ambayo, kwa neema ya Bwana, itasababisha *ubatizo* wetu kamili *katika kifo*, kwa kufanana na ubatizo wa Bwana wetu katika kifo, na hivyo kuhakikisha ushiriki katika "Ufufuo Wake wa Kwanza." Hii ni muafaka na kile ambacho tayari tumekiona; yaani, siyo haki yetu ndiyo inayotufanya viumbe vipya—watu wa mwili wa Kristo—bali ubatizo wetu katika kifo pamoja naye, kama Mtume anavyosema, "Kwa kuwa mwili ni mmoja, na una viungo vingi...ndivyo pia Kristo. Kwa kuwa kwa Roho mmoja sote tumewahi kwa mwili mmoja... na sote tumewahi kunywa Roho mmoja." ***1 Kor. 12:12,13***

Enzi hii ya Injili ni "mwaka wa kupendeka wa Bwana," ambao ndani yake amekuwa tayari *kupokea* dhabihu za waumini, kujitolea kwao kikamilifu hadi kufa. Kila mtoaji dhabihu anayejibu wito wa enzi hii (***Warumi 12:1***) amepokelewa mara moja katika nafasi, uanachama katika "Kanisa la Wapiliwa wa Kwanza, ambao majina yao yameandikwa mbinguni." Lakini kukubaliwa huku, kama tulivyoona, hakuhitimishi jambo: inahitajika kwa wote waliojitolea kwamba wafanye "kifo kila siku"—yaani, kwamba msimamo wao wa kujitolea kikamilifu uendelee kila siku hadi wao pia hatimaye waweze kutangaza, "Imekamilika." Kutokana na utakatifu, inahitajika kwamba uvumilivu huu katika kujitolea na kutenda mema uendelee kwa subira na uaminifu, na kwamba mwisho, kwetu sisi kama kwa Bwana na Kichwa chetu, utakuwa kifo halisi. Kama ilivyoandikwa: "Nilisema, Ninyi ni miungu [elohim—wenye nguvu] nyote mlio wana wa Aliye Juu—lakini mtakufa kama wanadamu, mtanguka kama mmoja wa wakuu"—si kama Mkuu Adamu, waliohukumiwa; bali kama Mkuu Yesu—washiriki katika kifo chake. (***Zab. 82:6,7***) Utiifu huu, kufa huu wa kila siku ni muhimu ili tuhakikishe wito na uteuzi wetu; na ni kwa wale wanaotembea kwa utiifu katika nyayo za Bwana ndipo anawaahidi utukufu, heshima na uhai usio na mwisho uliohifadhiwa kwa washindi waaminifu ambao watakuwa wanachama wa "Wateule Halisi" wa Uumbaji Mpya. Maneno ya Bwana wetu ni, "Uwe mwaminifu hata *kufa*, nami nitakupa taji la uzima." (***Ufunuo 2:10***) Basi, tunaona kwamba ilivyo kwa Kanisa ndivyo ilivyokuwa kwa Bwana na Kichwa chake—kwamba utakatifu

huleta mbanzi za Roho, uaminifu kila siku huendeleza baraka ya Roho, pamoja na furaha na matunda yanayoongezeka, huku kumaliza kwa uaminifu agano katika kifo halisi ni muhimu ili kupokea urithi kamili—sehemu katika Ufufuo wa Kwanza na utukufu na heshima zake. ***Efe. 1:12-14***; ***Rum. 8:16,17***

Ubafutizo wa Moto

Tumeshatoa maelezo marefu* tayari kuhusu kauli ya Yohana Mbatizaji, aliyowaambia Wayahudi kumhusu Yesu, "Yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto," (***Mathayo 3:11***)—hivyo ikionyesha baraka ya Pentekoste juu ya Waisraeli waaminifu na moto wa ghadhabu ya Mungu, "hasira kuu" (***1 Wathesalonike 2:16***), uliowapata waliobaki wa taifa hilo. Ubatizo wa moto si baraka, wala si kwa busara kwamba Wakristo wakati mwingine huomba kwa ajili yake. Kama vile kulivyokuwa na ubatizo wa moto kama huo mwishoni mwa enzi ya Kiyahudi juu ya "sungura" wa taifa hilo, ndivyo Bwana wetu anavyoashiria kwamba kutakuwa mwishoni mwa enzi hii na "moto" kama huo juu ya kundi la "magugu" la Ukristo—ubatizo wa moto, wa dhiki, ambao utakuwa wa kutisha; "nyakati za dhiki ambazo hazijawahi kutokea tangu kulipo na taifa." ***Dan. 12:1***

Ubatizo wa Alama katika Maji

Tayari tumeelekeza umakini kwenye ubatizo mbalimbali wa maji unaotumika miongoni mwa watu wa Kikristo, ambao karibu kila mahali umeeleweka vibaya nao kuwa ndio ubatizo halisi; tumeonyesha jinsi vipimo vinavyotokana na ubatizo huu wa maji vilivyo vya uongo na visivyo na msimamo, ambavyo haviwezi kugusa moyo, na ambavyo kwa juu juu ni alama tu, lakini washabiki wake hawavioni kama alama, kwa sababu hawatambui waziwazi *ubatizo* halisi *wa kufa* pamoja na Kristo. Jinsi jaribio hili la ubatizo wa kweli linavyokuwa rahisi na kwa wakati huo huo sahihi, linapohusu Kanisa la Kristo—"mwili," *Ecclesia*, ambao majina yao yameandikwa mbinguni—lisilotegemea

---

*Juz. V, Sura ix.

juu ya usajili wa kidunia! Ubatizo huu wa kweli, kwa hakika, ni mlango wa kuingia katika Kanisa la kweli, kwa maana hakuna anayeweza kupokelewa au kuandikishwa kama mwanachama wa Kanisa, mwili wa Kristo, na kuwa na majina yake yaliyoandikwa mbinguni kama hivyo, isipokuwa kwanza apitie ubatizo huu wa hiari yake, wa moyo wake, wa *kufa pamoja na Kristo*, na hivyo kuingizwa katika uanachama katika Kanisa lake, ambalo ni "kukamilisha yale yaliyobaki ya mateso ya Kristo." (***Wakolosai 1:24***) Ah, ndiyo! Waumini wa aina hiyo, wanaotoa kujitolea kwa namna hiyo, ubatizo huo wa kufa pamoja na Bwana, ni lazima wote wawe "ngano" wa kweli—hakuna hata mmoja wao aliye "kijani kibaya." Mlango wa maji unaweza kuingiza "magugu" pamoja na "ngano" katika Kanisa la Kibaptisti; lakini ubatizo wa kufa kama mlango utaruhusu tu darasa la ngano kuingia katika Kanisa la kweli, kwa sababu hakuna wengine watakaojali kuja chini ya masharti hayo, ingawa wengine wanaweza kuiga kwa kiasi fulani, kwani "magugu" ni viigizo vya "ngano."

Kwa mtazamo huu, itagundulika kwamba kunaweza kuwa na wanachama wa Kanisa la kweli—waliobatizwa katika Yesu Kristo, kwa kubatizwa katika kifo chake—miongoni mwa Wapresbiteri, Wamethodi, Waluteri, Waepiskopali, Wanakongregeshoni, Wakatoliki wa Kirumi, n.k., kama vile ilivyo miongoni mwa Wanafunzi na Wabatisti. Kwa upande mwingine, bila shaka wengi zaidi katika madhehebu yote (wakiwemo Wafuasi na Wabatisti wanaozamishwa kwenye maji) hawana sehemu wala hatima katika mwili wa Kristo, *Eklesia* ya kweli, kwa sababu hawajapitia *mlango halisi* kuingia katika *Kanisa halisi*, kupitia *ubatizo halisi* wa "kifo chake." Hoja hii haiwezi kupingwa.

Baada ya kuweka mkazo wote, kama Mtume anavyofanya, juu ya ubatizo wa kweli, tunageukia alama yake, ubatizo wa maji, na tunauliza, kwanza, Je, alama hiyo ni sahihi au ni ya lazima kwa wale walio na ubatizo wa kweli? Pili, Ikiwa ndivyo, ni alama gani sahihi?

Je, Ubatizo wa Alama ni wa Lazima?

Ushuhuda wa Bwana na mitume unaonyesha wazi uhalali wa ubatizo wa alama au wa maji, kwa sababu si wao wenyewe tu waliubatizwa kwa maji, bali pia walifundisha ubatizo wa maji kwa wengine—si Wayahudi tu

[F447]
tu, bali pia Wapagani waliogeuka. Tayari tumeonyesha kwamba ubatizo wa Bwana wetu Yesu ulikuwa tofauti kabisa na ule wa Yohana kwa Wayahudi kwa ujumla—kwamba haukuwa kwa ajili ya toba ili kusamehewa dhambi—kwamba Yohana hakuelewa jambo hilo; na kwamba Bwana wetu, kwa kuanzisha ishara ya kifo chake, hakujaribu kueleza kile ambacho Yohana na wengine wa wakati huo hawangeweza kuelewa, kwa sababu Roho Mtakatifu bado hakuwa amepewa, kwa kuwa Yesu bado hakuwa ametimiza dhabihu yake kwa ajili ya dhambi zetu, wala hakuwa amebainishwa ili kuwasilisha dhabihu hiyo kwa niaba yetu. Tunatambua agizo lililotolewa na Bwana wetu kwa mitume, na kwetu kupitia kwao, kama lilivyoandikwa katika ***Mathayo 28:19,20***: "Basi enendeni, mkafundishe mataifa yote, mkawabatishe kwa jina [kwa mamlaka] la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu." Agizo hili linafanya kazi katika enzi hii yote ya Injili, na chini yake watumishi wote wa Ukweli leo wanahudumu. Bwana hapa hakurejelea ubatizo wa Pentekoste wa Roho, kwa sababu haikuwa katika mamlaka ya mitume kumwaga ubatizo kwa mtu yeyote. Bwana mwenyewe, na yeye peke yake, alikuwa na mamlaka haya na akayashikilia. Hata hivyo, yalipewa mitume, na walimu wote waaminifu wa Neno la Bwana, kuwafundisha watu kuhusu neema ya Mungu katika Kristo—kuhusu haki yao, na kuhusu utakatifu wao, au utakatifu, au ubatizo katika kifo pamoja na Kristo, ikiwa wangetaka kuwa washiriki wa asili yake mpya na utukufu ujao. Na ubatizo huo pia ulijumuisha ubatizo wa alama, yaani ubatizo wa maji, ambao ulikuwa ni ishara ya nje ambayo kwa njia yake kutakaswa kwa ndani au kwa moyo kwa muumini kungejulikana na wenzake, kama vile Bwana wetu mwenyewe alivyofanya kwanza utakasaji wa moyo kwa Baba, na kisha kuuashiria kwa maji.

Kwamba mitume walioongozwa na Roho walielewa hivyo utume wao na wetu, ni dhahiri kutokana na mafundisho yao yote. Kwanza walifundisha watu kuhusu neema ya Mungu katika kazi ya ukombozi, wakiwahimiza waamini ili kupata haki ya uzima. Hivyo basi, waliwasihi wakabidhi mioyo yao kikamilifu, wakisema, "*Naawasihi*, *ndugu zangu* [si wenye dhambi tena, bali waliohalalishwa kwa muda kupitia imani katika Kristo, na, kwa hivyo,

watu walioteuliwa wa "nyumba ya imani," au "ndugu"], kwa rehema za Mungu [ambazo tayari mmezipokea katika kutakaswa kwenu], mpate kujitoa miili yenu kuwa dhabihu hai, takatifu [watakatifu], inayokubalika kwa Mungu, ibada yenu ya busara." Hii ilikuwa mwaliko wa kujitolea, au kutoa dhabihu, au "*kubatizwa katika mauti yake*." Hivyo wote waliolisikia neno kwa furaha, wakiwa katika hali inayofaa ya moyo, kwa shukrani, waliibatizwa—siyo tu wakiwa wamebatizwa kweli katika kiapo chao cha kujitolea, bali pia wakiwa wamebatizwa kwa ishara katika maji, kama ushuhuda wa nje wa hili.

Zingatia ushuhuda ufuatao kwamba ubatizo ulikuwa desturi ya mitume wote—siyo kwa Wayahudi pekee, bali pia kwa Wapagani. Tunasoma kuhusu watu wa Samaria, "Walipomwamini Filipo...walibatizwa, wote wa kiume na wa kike [siyo watoto]." (***Matendo 8:12***) Mwanaume wa kihabshi aliyebadilishwa kwa mahubiri ya Filipo naye alibatizwa kwa maji. (***Matendo 8:35-38***) Baada ya Petro kumhubiri Korneli na watu wa nyumbani mwake, "Roho Mtakatifu akawatia wote *waliolisikia* neno [waliolielewa, kwa hiyo, si watoto wachanga], ...naye akaamuru wabatizwe." (***Matendo 10:44-48***) Tena tunasoma, "Wengi wa Wakorintho waliposikia waliamini, nao wakabatizwa." (***Matendo 18:8***) Tena tunasoma, "Lidia, muuzaji wa zambarau, wa mji wa Thyatira, mmoja aliyemwabudu Mungu, alitusikia; ambaye Bwana alimfungua moyo wake ili atii yale yaliyosemwa na Paulo....Alibatizwa yeye na watu wa nyumbani mwake." (***Matendo 16:14,15***) Mhifadhi gereza wa Filipi, alipoamini, alibatizwa na Paulo na Silas gerezani. (***Matendo 16:33***) Tena, tunasoma, "Nilibatiza nao watu wa nyumbani kwa Stefano." ***1 Wakorintho 1:16***

Ni kweli, Mtume katika kisa hiki cha mwisho anataja ni wachache tu aliowabatiza, lakini bila shaka hii ilikuwa ni kwa sababu ya kichwa chake cha miiba, yaani macho yake yasiyoona vizuri; na wale wachache aliowabatiza huenda walipokea huduma hii kutoka kwake kwa sababu hakukuwa na mtu mwingine anayefaa kufanya hivyo aliyekuwepo karibu. Alimshukuru Mungu kwamba alibatiza wachache sana; lakini hii haimaanishi kwamba alikuwa amebadili mawazo yake kuhusu usahihi wa ubatizo halisi au alama yake; bali kwa kuzingatia ukweli kwamba mzozo ulikuwa umeibuka katika Kanisa

[F449]
—roho ya kikundi au mgawanyiko iliyowafanya wengine kusema, "Mimi ni wa Paulo," wengine, "Mimi ni wa Apolo," wengine, "Mimi ni wa Petro," n.k.
—Mtume alifurahi kwamba angeweza kusema kuwa yeye mwenyewe alibatiza wachache sana kati yao, ili asije yeyote kati yao akajigamba kwamba alikuwa anawafanya wanafunzi wake binafsi, akiwabatiza kwa jina lake mwenyewe, badala ya kuwafanya wanafunzi wa Kristo, na kuwabatiza katika jina la Kristo.

Kwa kuzingatia matamko haya wazi ya Maandiko kuhusu maagizo na matendo ya Bwana na mitume, ingekuwa ni mtu jasiri sana anayeweza kutangaza kwamba ubatizo wa alama au wa maji haufundishwi katika Maandiko; au kwamba ulifundishwa ukiwa unawahusu Wayahudi pekee; au kwamba ulikusudiwa kuwa tu kitendo cha utangulizi. Kinyume chake, imefundishwa na kutendwa tangu mwanzo wa enzi hadi sasa, ingawa kwa miundo na sherehe tofauti, na kwa dhana isiyo sahihi zaidi au pungufu ya maana yake, wakichanganya alama na kupoteza maana halisi ya ubatizo. Hakika ni kwa sababu nzuri kwamba watu wote wa Kikristo wanaheshimu ubatizo wa maji kama wa kuanzishwa na Mungu. Kama wapo wanaopendelea kuupinga mjadala huu, hatuna ugomvi nao, bali tunaamini kwamba ikiwa mtu huyo ni mwaminifu na ametimiza moyoni mwake ubatizo wa kweli wa hiari yake katika mapenzi ya Bwana—ikiwa amekufa kwa nafsi yake, na kwa ulimwengu, na kufufuka kwa Mungu, kupitia Yesu Kristo Bwana wetu, Mungu atamfunulia hata jambo hili pia kwa wakati unaofaa. ***Flp. 3:15***

Wakati huo huo, tutafurahi na wale walio hivyo kwa kuwa wamepata ubatizo wa kweli, na wakawa washiriki wake, na tunawapongeza kwa ukweli kwamba ni bora zaidi kuona na kufurahia ubatizo wa kweli ukiwa kipofu kwa alama, kuliko kuona alama na kuwa kipofu kwa uhalisia. Kwa kuzingatia hili, hata kama tunaunga mkono sana ubatizo wa kiitikadi, hatuwezi kuijenga ushirika wa Kikristo juu yake, bali tu juu ya ubatizo halisi wa kufa na Kristo. Kwa hiyo, wote wanaomkiri Bwana kama Mwokozi wao, na kukiri kujitolea kikamilifu kwa moyo na maisha yao kwake, tunawapokea kama ndugu katika Kristo Yesu, washiriki wa *Kanisa*, ambao majina yao yameandikwa mbinguni—Viumbe Wapya

katika Kristo, iwe kwa kuzaliwa Wayahudi au Wapagani, watumwa au huru, waume au wake, waliubatizwa kwa maji au wasiobatizwa kwa maji.

Kwa upande mwingine, isisahaulike kwamba kila kipengele cha maarifa huleta si tu ongezeko la haki na furaha, bali pia ongezeko la uwajibikaji. Basi, yeyote anayeona uzuri na mamlaka ya alama ya maji, huja pia kwa wakati mmoja kwenye jaribio lingine kuhusu *kufa* kwa hiari yake—kuhusu ubatizo wake halisi wa kufa pamoja na Bwana wake. Ni wazi kwamba, kutotii kuhusu alama hiyo katika mazingira haya, kungemaanisha kujiondoa kwenye kafara, na hivyo kushindwa kuthibitisha wito na uteuzi.

Alama Sahihi ya Ubatizo

Hatutajaribu kujadili faida na hasara nyingi kati ya kumwagilia, kumimina na kuzamisha—kuhusu ni ipi ilikuwa njia ya awali ya kitume ya kutekeleza ubatizo wa alama. Hata hivyo, tutapendekeza kwamba hakuna mtoto mchanga anayeweza kuwa katika hali ya akili na moyo itakayomruhusu kufanya utakatifu au ubatizo wa hiari yake katika mapenzi ya Kristo, ili afe pamoja naye kwa ajili ya nafsi yake na ulimwengu. Tutasisitiza zaidi, kwamba ubatizo wa alama *hauwezi* kufanywa kabla ya ubatizo halisi, kwa uhalali wowote; kwa sababu ubatizo wa alama unakusudiwa kuwa ni dhihirisho la nje tu au ushuhuda wa kile ambacho tayari kimetokea kati ya mioyo yetu, mapenzi yetu, na Bwana kwa siri.

Kwa kuwa mambo haya ni ya kweli, inafuata kwamba wengi wa Wakristo hawajawahi kupokea ubatizo wa alama au wa maji, kwa kuwa wangeweza kuupokea tu baada ya kutoa nadhiri yao ya utakatifu kwa busara. Kuogezwa kwa watu wazima kabla *ya kuweka wakfu* hakungekuwa na ufanisi zaidi kuliko kuoga kawaida, wala si ubatizo wa mfano zaidi kuliko kumwagilia mtoto mchanga ambaye hajawekwa wakfu. Kwa hiyo, inawafaa wote, kuuliza kwa dhati ni upi ubatizo wa kweli wa maji, alama ya kweli, iliyoundwa na Bwana wetu, na kuutii mara moja. Na kila moyo uliowekwa wakfu, "uliyokufa kweli" kwa

[F451]
matakwa ya nafsi na maoni ya kidunia, kitakuwa macho kutambua na kutenda mapenzi ya Bwana katika hili kama katika kila jambo lingine. Umakini wa aina hiyo unadokezwa katika usemi, "Mwenye uhai kwa Mungu, kwa njia ya Yesu Kristo Bwana wetu." ***Warumi 6:11***

Tuseme kwamba mkanganyiko kuhusu suala la namna ya ubatizo ulikuwa mkubwa sana, na ushahidi kuhusu utaratibu wa Kanisa la awali ulikuwa mchanganyiko kiasi kwamba hatungekuwa na kitu chochote cha kutuongoza katika kubaini kama namna ya kitume ya ubatizo wa maji ilikuwa kwa kumwagilia, kumimina, au kuzamisha, sasa tuko katika nafasi ambapo, tukiona wazi kile kinachounda ubatizo halisi, inawezekana kwetu kuona waziwazi kile ambacho kingekuwa na kile ambacho kisingekuwa alama au picha zake. Tukichunguza kila aina inayotumika, ni ile tu inayoonekana hata kidogo *kuonyesha* kifo na mazishi pamoja na Kristo. Tunashindwa kuona alama yoyote ya kifo kwa ulimwengu na nafsi, na pamoja na Kristo, katika matone machache ya maji usoni, au katika ndoo ya maji inayomwagwa juu ya mtu. Kama kuna mfano wowote wa kifo katika mojawapo ya hizi, hatuwezi kuutambua. Lakini tunapozingatia kuzamishwa, tunaona papo hapo mfano wa ajabu, wa kuvutia, wa kipekee, na unaofaa wa yote yaliyomo katika maana halisi ya kuzamishwa katika kifo. Sio tu kwamba neno la Kigiriki *baptizo* linamaanisha kuzamishwa, kufunikwa, kuzikwa, na kuzamishwa kabisa, bali pia utaratibu mzima unaohusiana na kuzama mara moja nyuma ndani ya maji kwa jina la Kristo ni picha ya kuvutia sana ya mazishi, inayofaa katika kila undani. Mtoa huduma katika ishara anamwakilisha Bwana wetu. Kama vile mgombea anavyomwendea yeye, ndivyo sisi mioyoni mwetu tunavyomwendea Bwana kwa ajili ya ubatizo. Tukikiri kwamba hatuwezi wenyewe kufa kwa nafsi na kwa ulimwengu, tunajikabidhi mikononi mwa Bwana, tukimwomba akubali nia badala ya tendo, na kuomba kwamba, nia zetu zikikabidhiwa, *atatuzika katika kifo* chake—kwamba atasababisha uzoefu, nidhamu, usaidizi na adhabu, ambazo zitatuwezesha vyema kutimiza agano letu la kujitolea. Mgombea anapojitoa kwa hiari yake, msimamizi humwazia taratibu ndani ya maji, na alipokuwa amelala juu ya mgongo wake, hana msaada ndani ya maji, anatoa mfano kamili wa wetu

[F452]
kutokuwa na uwezo wa kujisaidia wenyewe tukiwa katika kifo; na kadiri msimamizi anavyomwinua tena kusimama tunaona katika picha hasa kile ambacho Bwana wetu ametuahidi—kututokeza kutoka kwa wafu kwa wakati unaofaa kwa nguvu zake mwenyewe. Hatujaribu kulazimisha dhamiri za wengine wanaotofautiana nasi; lakini kwetu inaonekana wazi kutokana na ufaafu wa ishara hii kwamba Mwandaji wake ni Bwana. Nani mwingine angeweza kuandaa picha au ishara kamili ya jambo lote?

Yeyote ambaye tayari amefanya ubatizo wa kweli—yeyote ambaye tayari amejitoa mikononi mwa Kristo, ili kufa naye, kuzikwa katika mfano wa kifo chake, na kisha akaona uzuri wa picha hii ya mfano, lazima, tunaamini, ahisi hamu kubwa ya kuutimiza katika maisha yake mwenyewe. Lugha ya moyo wake bila shaka itakuwa, "Nafurahia kutenda mapenzi yako, Ee Mungu wangu!"

Ni faida gani zitakazotokana na utiifu kwa alama hii? Tunajibu kwamba faida haipatikani kwa kutimiza sehemu moja tu ya nadhiri yetu ya kujitolea, bali itakuwa yetu tu ikiwa tutatafuta kutimiza mahitaji yote, ya kwanza na ya mwisho—kila kitu kilichojumuishwa katika kujisalimisha kikamilifu kwa mapenzi ya Bwana, na jitihada kamili ya kutembea katika nyayo zake. Lakini ingawa faida kamili itapatikana mwishoni mwa safari, katika Ufufuo wa Kwanza, na utukufu, heshima na kutokufa kwake, kuna kiasi cha faida kinachoweza kufurahiwa hata sasa. Kuridhika kwa akili, amani ya moyo, ukweli kwamba, kama Bwana wetu, tumejitahidi "kutimiza haki yote"—haya yote huchangia katika amani ya Mungu inayotiririka kama mto, kwa utaratibu, uthabiti na nguvu, katika maisha ya wale walio wake—amani ya Mungu iliyo juu ya ufahamu wote, katika mioyo yetu.

Ushuhuda wa Mtume ni kwamba kuna "Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja, Mungu mmoja na Baba wa wote." (***Efe. 4:4-6***) Inafuatia kwamba kama kuna ubatizo mmoja halisi, basi kunaweza kuwa na alama moja tu halisi yake; na kwa ujumla Wakristo wanakubaliana kwamba kuzamishwa ndani ya maji kunalingana zaidi na maana ya lugha ya Maandiko. Kama mifano ya makubaliano haya, zingatia maoni yafuatayo kutoka kwa watu ambao, ingawa huenda walibatizwa kweli

[F453]
katika kifo cha Kristo, walikuwa wamechanganyikiwa kiasi kwamba hawakuweza kutambua alama yake ya maji, na wakahitimisha kuwa si muhimu.

Baadhi ya Ushuhuda Kuhusu Nukta Hii

John Calvin, Mpresbiteri, anasema: "Neno lenyewe 'bap-tizo' linamaanisha kuzamisha. Ni hakika kwamba kuzamisha ndio ilikuwa desturi ya Kanisa la Awali." *Institutes*, Bk. IV, Chap. xv, p. 19

Dkt. Macknight, Mpresbiteri: "Katika ubatizo, mtu anayebatizwa anazikwa chini ya maji." "Kristo alikubali kubatizwa; yaani, kuzikwa chini ya maji."

Dkt. Philip Schaff, Mpresbiteri: "Kuogezwa, na si kumwagilia, bila shaka ilikuwa ni aina ya asili, ya kawaida. Hili linaonyeshwa na maana halisi ya maneno ya Kigiriki *bap-tizo*, *baptisma*, *baptismos*." *Hist. of Apostolic Church*, uk. 568 Katika chapisho la baadaye (1885) anaandika zaidi kuhusu "milinganisho" hii, kwamba "yote inaunga mkono kuzamishwa, kuliko kumwagilia, kama inavyokubaliwa kikamilifu na wafasiri bora wa Biblia, Wakatoliki na Waprotestanti, Waingereza na Wajerumani." *Mafundisho ya Mitume Kumi na Wawili*, kur. 55,56

Martin Luther, Mlutheri: "Ubaptizo ni neno la Kigiriki, na linaweza kutafsiriwa *'kuzamishwa*.'" "Ningetaka wale watakaobatizwa wazamishwe kabisa ndani ya maji." *Kazi za Luther*, Juz. I, uk. 336

John Wesley, Mmetodisti: "'Kuzikwa naye kwa ubatizo'—akirejelea njia ya kale ya kuzamishwa."

Wall, Mepiskopali: "Kwa uwezekano mkubwa, kuzamishwa ndiyo ilikuwa njia ambayo Mwokozi wetu aliye barikiwa alitumia, na kwa hakika ndiyo ilikuwa njia ya kawaida zaidi ambayo Wakristo wa kale walipokea ubatizo wao." *Hist. Infant Baptism*, Vol. I,
uk. 571, Oxford, 1862

Dean Stanley, Mepiskopali: "Kwa karne kumi na tatu za mwanzo, desturi iliyokuwa karibu ya ulimwengu wote ya Ubatizo ilikuwa ile tunayosoma katika Agano Jipya, na ambayo ndiyo maana halisi ya neno 'kubatiza'—kwamba wale waliopewa ubatizo walizamishwa, kuzamishwa chini ya maji." *Christian Institutions*, uk. 17

[F454]

Brenner, Mkatoliki: "Kwa miaka elfu moja na mia tatu, ubatizo kwa ujumla na mara kwa mara ulikuwa ni kuzamishwa kwa mtu chini ya maji." *Maonyesho ya Kihistoria ya Uendeshaji wa Ubatizo*, uk. 306

"Mtu mzima alizamishwa ndani ya maji." *Kitto's Encyclopedia*

"Ubatizo, yaani, kuzamisha, au kuzamishwa." *Encyclopedia Americana*

"Mbali na kuanzishwa, ubatizo ulitolewa kwa kuzamishwa." *Ensaiklopidia ya Brande*

"Ubatizo unamaanisha kuzamishwa." *Kamusi ya Biblia ya Smith* "Baptizo, kuzamisha ndani au chini ya maji." *Liddell na Scott's*
Kamusi ya Kigiriki

"Kuzamisha; kuzama." *Kamusi ya Kigiriki ya Robinson*

"Kuzamisha, kuzamisha chini ya maji, kuzama." *Kamusi ya Greenfield*

Nani Anaweza Kusimamia Ubatizo wa Maji

Kwa kuwa wote waliotakaswa, wote waliopata ubatizo katika kifo cha Kristo, wakiunda "Upadre wa Kifalme," na wanachama wa mwili uliopakwa mafuta wa Bwana, inafuatia kwamba hawateuliwa tu na ***Mathayo. 28:19*** kuwafundisha watu, na hivyo kuwapeleka kwenye ubatizo, au kuzikwa kwa matakwa yao kwa Bwana, bali pia wangepewa mamlaka sawasawa ya kuwafanyia ishara ya utakatifu huu, ubatizo wa maji. Na, zaidi, kama mtu aliyejitakasa kama huyo hapatikani kwa urahisi kwa ajili ya huduma ya ishara hii, hatuwezi kufikiria pingamizi lolote la msingi linaloweza kutolewa dhidi ya utekelezaji wake na muumini asiyejitakasa, au hata na mtu wa kidunia, asiyeamini; kwa sababu agano halisi liko kati ya Bwana na mtu binafsi anayejitakasa; na kama ubatizo wa maji si ule halisi, bali ni picha tu, vivyo hivyo msimamizi si Bwana, bali ni mwanadamu tu, na iwe ni mtu mwema au mwovu atatumika tu kama mwakilishi kwa ajili ya urahisi na huduma ya yule anayezamishwa. Hata hivyo, kuna ufaa na mpangilio wa jumla ambao ni vema kuutii katika hili kama katika mambo yote yanayohusu *Eklesia*: hii ingeashiria kwamba watu wanaofaa zaidi kwa huduma kama hiyo ni wazee walioteuliwa.

[F455]

Fomu ya Maneno

Hakuna muundo maalum wa maneno kwa huduma hii uliowekwa mbele yetu katika Maandiko, na wote wanaweza kuona kwa urahisi kwamba maneno ni ya umuhimu wa pili—kwamba ubatizo ungekuwa halali vilevile kama maneno yoyote hayangetumiwa; kwa sababu, kama ilivyotangulia kusemwa, mkataba halisi ni kati ya mubatizwa na Bwana, na *kitendo* cha ubatizo wa maji ni toba ya wazi ya hilo. Kwa hiyo, si suala la kwamba msimamizi anaweza kuamini au kutoamini nini, kusema au kutojisema nini, bali ni suala la mawazo na nia ya moyo wa yule anayebatizwa kwa ishara hii. Hata hivyo, tukitekeleza hukumu yetu kulingana na maneno ya Bwana, katika ***Mathayo 28:19***, na maneno ya Mtume katika ***Warumi 6:3***, tunapendekeza kama fomu rahisi ya maneno sahihi kwa ajili ya tukio hili yafuatayo:

"Ndugu Yohana [au jina lingine la Kikristo], kwa jina la Baba, na la Mwana, na la Roho Mtakatifu, kwa mamlaka haya, nakuogesha katika Kristo."

Ujirudishaji wa Alama

Kwa sababu maana halisi ya ubatizo imepotea kwa muda mrefu, tunapokea maswali mengi kutoka kwa wale ambao tayari wamezama majini, kuhusu uhalali wa ubatizo wao wa maji, na kama ingekuwa sahihi kurudia ishara hiyo. Jibu letu ni kwamba ishara hii haihitaji kurudiwa; lakini kwa kuwa haingekuwa na maana yoyote, wala nguvu yoyote, zaidi ya kuoga au kuzama majini kwa kawaida, isipokuwa *ikifuata* utakatifu kamili hadi kufa, kila mtu lazima aamue mwenyewe kama ameitikia ushuhuda huu. Lakini ikiwa ubatizo wa maji ulifuata utakatifu, au ubatizo katika kifo, isingekuwa lazima kuurudia—hata kama maarifa kuhusu mada hiyo yalikuwa duni.

Ubatizo kwa ajili ya wafu

"Vinginevyo, wale wanaobatizwa kwa ajili ya wafu watafanya nini, ikiwa wafu hawaamki kabisa?" ***1 Wakorintho 15:29***

Uelewa usio sahihi wa maana ya Mtume katika maneno hayo hapo juu ulisababisha, wakati wa "Enzi za Giza," ubatizo wa mbadala:

[F456]

Wakristo, ambao marafiki zao walikuwa wamekufa bila kubatizwa, walibatizwa kwa niaba yao. Maoni sahihi kuhusu kile kinachounda ubatizo halisi hutuonyesha haraka kutokuelewana kwa utaratibu kama huo. Mtu mmoja hawezi kujitolea kwa ajili ya mtu mwingine kama vile anavyoweza kuhamisha maisha yake ya kawaida au ya kiroho kwa mtu mwingine. Hata hivyo, uelewa huu potofu wa maneno ya Mtume umesababisha mkanganyiko katika akili za wengi, ambao hawafanikiwi kutambua jinsi upotovu mkubwa ulivyotokea muda mfupi baada ya kifo cha mitume, na jinsi nadharia na desturi nyingi zilizotangazwa wakati huo zilivyokuwa za kiholela na zisizo na mantiki.

Mada ya Mtume ilikuwa ufufuko wa wafu, na hapa anathibitisha na kuelezea kwa undani mafundisho hayo. Ni wazi kwamba mashambulizi yalifanywa dhidi ya imani ya Kanisa la Korintho kuhusu ufufuo wa wafu. Kama sehemu ya hoja yake, katika aya inayozingatiwa, anawaita Kanisa kutilia maanani ukweli kwamba wote walibatizwa, na kwamba ubatizo wao ulimaanisha au ulikuwa alama ya kifo, kama tulivyoona hapo awali. Kisha, ili kuwaonyesha kutokuelewana kwa msimamo huo mpya, anauliza ni hekima gani au thamani gani ingekuwa kwa kujitolea kama hilo kwa ajili ya kifo, kama ubatizo wao ulivyodokeza, kama nadharia mpya kwamba wafu hawainuki kabisa ingekuwa kweli. Walikuwa wamejitolea kuwa wanachama, kufa pamoja, na mmoja kwa ajili ya mwenzake katika ushirika na Kristo, na hivyo kufa naye, na kama wanachama wa mwili wake, wanachama wa dhabihu kuu ya upatanisho *kwa niaba ya ulimwengu uliokufa*, kwa sababu walitumaini katika ufufuo ulioahidiwa.

Hoja ya Mtume ni kwamba msimamo mzima wa Kikristo unasimama au unaanguka pamoja. Ikiwa hakuna ufufuo wa wafu, basi wale waliolala katika Kristo wamehukumiwa kupotea, kama ilivyo kwa ulimwengu uliosalia; na ikiwa hali ndiyo hiyo, na hakuna tumaini la baadaye kwa Kanisa, au kwa ulimwengu kupitia Kanisa, kwa nini tujitoe kwa ajili ya kifo? Tumezamishwa katika kifo pamoja na Kristo, tumebatizwa kwa ajili ya wafu, kwa kusudi kwamba hatimaye tuwe na ushirika naye kama Mtoaji wa Uzima wa ulimwengu—Mbegu ya Abrahamu.

MASOMO YA XI
PASI YA UUME MPYA

Nira ya Misri na Ukombozi Kwake, kwa Mfano na Uhalisia —"Kanisa la Wapiliwa wa Kwanza"—"Sisi, Tukiwa Wengi, ni Mkate Mmoja"—Kumbukumbu Bado Inafaa—Nani Anaweza Kusherehekea—Nani Anaweza Kuongoza Ibada—Ratiba ya Ibada—Pasaka-Paska—Vifungu kutoka Encyclopedia ya McClintock na Strong.

"Kristo, pasaka yetu, alitolewa kwa ajili yetu; kwa hiyo tushereke pasaka, si kwa chachu ya zamani, wala kwa chachu ya uovu na uovu; bali kwa mikate isiyo na chachu ya uaminifu na kweli." ***1 Kor. 5:7,8***

MMOJA WA MATUKIO YA MAANA KATIKA UZOEFU WA ISRAELI WA Kawaida ilikuwa Pasaka. SIKU KUU YA PASAKA, iliyosherehekewa kila mwaka kwa siku saba, ilianza na siku ya kumi na tano ya mwezi wa kwanza. Ilikuwa ikisherehekea kwa ujumla ukombozi wa watu wa Israeli kutoka utumwa wa Misri—lakini hasa kupita salama, au kuachiliwa hai, kwa wazao wa kwanza wa taifa hilo wakati wa maafa ya kifo yaliyowapata Wamisri, na ambayo, kama la mwisho kati ya maafa hayo, hatimaye yaliwalazimisha kuwaachilia Waisraeli kutoka utumwa wao wa kulazimishwa. Kupita salama kwa wazaliwa wa kwanza wa Israeli kulikuwa mwanzo wa ukombozi wa taifa zima la Israeli, na kupita kwao kwa usalama Bahari ya Shamu kuelekea uhuru kutoka utumwa wa Misri. Tunaweza kuona kwa urahisi kwamba tukio kubwa kiasi hicho lingefaa kukumbukwa na Waisraeli kama likiwa limehusishwa kwa karibu na kuzaliwa kwa taifa lao; na hivyo basi linaadhimishwa na Wayahudi hadi leo. Wanachama wa Uumbaji Mpya wanapendezwa na matukio hayo, kama vile wanavyopendezwa na matendo yote na mipango ya Baba yao wa Mbinguni, iwe kwa upande wa watu wake wa mfano, Israeli wa mwili, na kwa upande wa ulimwengu wote wa wanadamu. Lakini Uumbaji Mpya una maslahi ya kina zaidi katika mambo yale yaliyotokea Misri, kwa kuzingatia ukweli kwamba Bwana amewafunulia "siri" kwamba yale mambo yaliyowapata wa asili

[F458]
Israeli yalikuwa na kusudi la kuwa mfano na kuashiria mambo makuu zaidi katika mpango wa kimungu kuhusu Israeli ya Kiroho isiyo ya mfano—Uumbaji Mpya.

Kuhusiana na mambo haya ya kiroho, Mtume anatangaza kwamba "mwanadamu wa kawaida hayapokei, wala hawezi kuyajua, kwa sababu hutambuliwa kwa rohoni; bali Mungu ameyafunulia sisi [Uumbaji Mpya] kwa Roho wake." (***1 Kor. 2:14,10***) Mungu aliwatumia mitume kama vinywa vyake kutupa vidokezo fulani ambavyo, chini ya mwongozo wa Roho wake, tunaweza kuelewa mambo ya kina ya Mungu. Moja ya vidokezo hivi inapatikana katika maandishi yanayoongoza sura hii. Kufuatia maelezo ya Mtume, tunaona wazi kwamba Israeli kwa jinsi ya mwili ilikuwa mfano wa watu wote wa Mungu—wote watakaokuja kuwa watu wake hatimaye, hadi mwisho wa enzi ya Miaka Elfu; kwamba Wamisri waliwakilisha wapinzani wa watu wa Mungu, Farao, mtawala wao, akiwakilisha Shetani, mkuu wa uovu na giza; na watumishi wa Farao na wapanda farasi wake wakawakilisha malaika waliodharauliwa na wanadamu walioungana au watakaoungana na Shetani kama wapinzani wa Bwana na watu wake—Uumbaji Mpya, na kwa ujumla nyumba ya imani. Kama vile watu wa Israeli walivyotamani ukombozi, na wakangoja chini ya watawala wao, lakini walikuwa dhaifu na hawakuweza kujikomboa wenyewe, na kamwe wasingeweza kujiondoa chini ya nira ya Misri kama si kwa kuingilia kati kwa Bwana kwa niaba yao, na uteuzi na utume wake wa Musa kuwa mwkombozi wao, ndivyo tunavyoona ulimwengu wa wanadamu sasa hivi na katika enzi zote ukilia na kuona uchungu pamoja chini ya matendo ya "kiongozi wa ulimwengu huu" na watekelezaji wake, Dhambi na Kifo. Mamilioni haya ya wanadamu wana tamaa ya uhuru kutoka kwa utumwa wa dhambi zao wenyewe na udhaifu wao, na pia ukombozi kutoka kwa adhabu za hizi—uchungu na kifo. Lakini bila msaada wa kimungu, wanadamu hawana nguvu. Wachache hufanya mapambano makali, na hufanikiwa kiasi; lakini hakuna anayepata uhuru. Kizazi chote cha Adamu kiko utumwani wa dhambi na kifo, na tumaini lao pekee liko kwa Mungu na kwa Musa wa kiantitipu, ambaye ameahidi kuwa atawatoa

[F459]
watu wake katika wakati wake uliowekwa—akiwapita Bahari ya Shamu—wakilisha Kifo cha Pili, ambacho ndani yake Shetani na wote wanaoungana naye au kumpendeza katika njia yake mbaya wataangamizwa milele, kama ilivyotabiriwa katika kuzamishwa kwa Farao na majeshi yake katika Bahari ya Shamu halisi. Lakini watu wa Bwana "hawataumizwa na Kifo cha Pili."

Hilo lililotangulia ni picha ya jumla; lakini ndani yake, na bado ikiwa ni sehemu yake, kulikuwa na picha nyingine, maalum, ambayo haikuhusu wanadamu kwa ujumla na ukombozi wao kutoka kwa utumwa wa dhambi na kifo, bali ilihusu tu darasa maalum miongoni mwao—watoto wa kwanza. Kulingana na hizi kama kinyume chake, tumetambulishwa kupitia neno lililopuliziwa "Kanisa la wazaliwa wa kwanza, waliyoandikwa mbinguni"—Uumbaji Mpya. Katika mfano huo, wazaliwa wa kwanza walikuwa na nafasi maalum—walikuwa warithi; nafasi maalum pia kwa kuwa walipitia majaribio maalum kabla ya ndugu zao. Walikuwa hatarini kufa kabla ya kutoka kwa jumla, na wakati kutoka kwa jumla ilipotokea, hawa wazaliwa wa kwanza walikuwa na nafasi maalum ndani yake—kazi maalum ya kufanya kuhusiana na ukombozi wa jumla, kwa maana walikuwa kundi lililotengwa, wakawakilishwa katika kabila la Lawi. Walitengwa na ndugu zao, wakiiacha kabisa urithi wao katika nchi, ili kulingana na mpangilio wa kimungu wawe walimu wa ndugu zao.

Kabila hili au nyumba ya Lawi linawakilisha waziwazi kaya ya imani, ambayo kwa upande wake inawakilishwa na Ukuhani wa Kifalme wa maandalizi, unaoachana na urithi wa vitu vya kidunia kwa ajili ya ndugu, na hatimaye utaanzisha kwa kweli Ukuhani wa Kifalme, ambao Kuhani wake Mkuu ni Bwana, na ambao utabariki, kutawala na kufundisha ulimwengu wakati wa enzi ya Miaka Elfu. Kama watoto wa kwanza wa Israeli nchini Misri walivyokuwa chini ya kifo, lakini wakaachiliwa, wakakikwepa, na kwa kupoteza urithi wa kidunia wakawa ukuhani, ndivyo Kanisa la mfano wa juu la watoto wa kwanza katika wakati huu liko chini ya Kifo cha Pili, likiwa na jaribio lake la maisha ya milele au kifo cha milele mapema

[F460]
ya mabaki ya wanadamu, na hupita kutoka kwa kifo hadi uzima, kupitia haki ya damu ya Mkombozi—kifo.

Wakishakuwa washiriki wa neema ya Bwana wao, wanajitolea au hutoa kafara pamoja naye, urithi wa kidunia, sehemu ya kidunia, maisha ya kidunia, ili wapate kufikia mbinguni na "maisha tele" yake. Hivyo basi, ingawa Kanisa la watakatifu wa kwanza, Uumbaji Mpya, "wote wanakufa kama wanadamu," na kwa upande wa mambo ya kidunia wanaonekana kupoteza na kuachana na mengi kuliko wengine, hata hivyo, ingawa mwanadamu wa kawaida haelewi, hawa wamepita salama, au wameokolewa kutoka kwa kifo, na, kama Ukuhani wa Kifalme, pamoja na Kuhani wao Mkuu, Yesu, watashiriki utukufu, heshima na kutokufa. Hawa, ambao kupitishwa kwao kunatokea wakati wa usiku wa enzi hii ya Injili—kabla ya alfajiri ya Milenia kupambazuka, na Jua lake la Haki kuchomoza—ndio watakaokuwa viongozi wa jeshi la Bwana, ili kulitoa kutoka katika utumwa wa Dhambi na Shetani. Tazama jinsi hili linavyoendana na lugha ya Mtume (***Warumi 8:22,19***), "Uumbaji wote unangoja kwa pamoja, ukisikia maumivu"—"ukisubiri kufunuliwa kwa wana wa Mungu"—ukisubiri *upitaji* kamili wa Kanisa la wazaliwa wa kwanza katika Ufufuo wa Kwanza, kwenda kwenye utukufu, heshima na usiokufa.

Lakini, sasa, sifa nyingine ya mfano huu ni muhimu. Ili kuleta upitishwaji wa watoto wa kwanza, na ukombozi unaofuata wa watu wote wa Bwana katika mfano huu, ilikuwa ni lazima kwamba mwana-kondoo wa Pasaka achinjwe, damu yake imwagwe juu ya nguzo za milango na kizingiti cha nyumba, nyama yake iliyuliwe usiku huo pamoja na majani machungu, na mkate usio na chachu. Hivyo basi, kila nyumba ya Israeli iliwakilisha familia ya kiimani, na kila mwana-kondoo aliwakilisha Mwana-kondoo wa Mungu anayechukua dhambi ya ulimwengu, na mzaliwa wa kwanza katika kila familia aliwakilisha Kristo, Kichwa na Mwili, Uumbaji Mpya. Mimea chungu iliwakilisha majaribu na dhiki za wakati huu wa sasa, ambazo ndizo hasa zinazochochea hamu ya familia ya kiimani kwa ajili ya Mwana-kondoo na mkate usio na chachu.

[F461]
Zaidi ya hayo, kwa kuwa kila kaya ilipaswa kula wakiwa na fimbo mkononi na wamejiandaa kwa safari, ilikuwa ni ishara kwamba wazao wa kwanza wa kiroho na kaya ya imani ambao wangeshiriki kwa namna hiyo ya Mwana-Kondoo wakati wa usiku wa enzi hii ya Injili wangekuwa wageni na wapita njia duniani, ambao wangetambua utumwa wa dhambi na kifo, na kuwa na hamu ya kuongozwa na Bwana katika uhuru kutoka kwa dhambi na uharibifu—katika uhuru wa wana wa Mungu.

Kumbukumbu ya Bwana wetu

Ilikuwa kwa muafaka na mfano huu wa kuuawa kwa mwana-kondoo wa Pasaka katika siku ya 14 ya mwezi wa kwanza—siku inayotangulia Siku Kuu ya Pasaka ya siku saba, inayosherehekewa na Wayahudi—ndipo Bwana wetu alikufa, kama Mwana-kondoo wa Pasaka wa kinyume, "Mwana-kondoo wa Mungu, aondoleaye dhambi ya ulimwengu." Hakukuwa na wakati mwingine wowote ambapo Bwana wetu angeweza kukamilisha kwa kifo sadaka aliyoianza alipokuwa na umri wa miaka thelathini, katika ubatizo wake wa kuingia katika kifo. Ndiyo maana, ingawa Wayahudi walijaribu kumkamata mara nyingi, hakuna mtu aliyemshika, kwa sababu "wakati wake haikuwa imefika kikamilifu." ***Yohana 7:8,30***

Kama Waisraeli walivyotamkwa kuchagua mwana-kondoo wa dhabihu katika siku ya kumi ya mwezi wa kwanza, na kumkaribisha nyumbani mwao siku hiyo, Bwana kwa ustadi alijitoa kwao siku hiyo, alipopanda mji juu ya punda siku tano kabla ya Pasaka, umati ukipiga kelele, "Hosana kwa Mwana wa Daudi! Aliyebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana!" "Alikuja kwa waliyo wa kwake, na waliyo wa kwake [kama taifa] hawakumpokea, bali wote waliompokea [kwa mtu binafsi] aliwapa *uwezo wa kuwa* wana wa Mungu." Taifa, kupitia wawakilishi wake, watawala, badala ya kumpokea, walimkataa, na hivyo kujihusisha kwa wakati huo na Adui. Hata hivyo, kwa neema ya Mungu damu ya Agano Jipya ina nguvu kwa ajili ya nyumba ya Yakobo pia, na kwa wote wanaotamani upatanisho na Mungu, nao wakawa washiriki wa haki za Mwana-Kondoo—bado walikataa kula cha antitipu

[F462]
Mwana-Kondoo—walipoteza fursa ya kuwa kama taifa watoto wa kwanza, Ukuhani wa Kifalme, taifa takatifu, watu wa milki ya kipekee wa Masihi—walipoteza fursa ya *kupita* na kuwa wanachama wa Uumbaji Mpya, wenye uzima tele katika utukufu, heshima na kutokufa; lakini tunafurahi kufahamishwa mahali pengine katika Maandiko kwamba, hata hivyo, watapata fursa ya utukufu ya kumkubali Mwana-Kondoo wa Mungu, ya kula, kumiliki, mwili wake, dhabihu yake, na hivyo kuokoka utumwa wa dhambi na kifo, chini ya uongozi wa Bwana na wa ndugu zake waaminifu, Israeli wa kiroho, Kanisa la mfano wa juu la Watu wa Kwanza Kuzawa. ***Rum. 11:11-26***

Ilikuwa mwishoni mwa huduma ya Bwana wetu, siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, katika "*usiku uleule* ambapo alisalitiwa," na katika *siku ileile*, kwa hiyo, siku ambayo alikufa, kama Mwana-Kondoo wa antitipu, alisherehekea na wanafunzi wake Pasaka ya mfano ya Wayahudi—akila, na mitume wake kumi na wawili, mwana-kondoo wa mfano aliyemwakilisha yeye mwenyewe, dhabihu yake mwenyewe kwa ajili ya dhambi za ulimwengu na "nyama ya kweli," ambayo katika nguvu yake maisha, uhuru na baraka za wana wa Mungu hupatikana peke yake. Kula kwa chakula hiki cha jioni usiku uliotangulia kifo cha Bwana wetu, na bado siku ileile, kuliruhusiwa na desturi ya Kiyahudi, ambayo ilianza kila siku, siyo katikati ya usiku, bali jioni. Ni wazi kwamba Bwana alipanga mambo yote ya Israeli kulingana na vivuli ambavyo walipaswa kuonyesha.

Kama Wayahudi "waliozaliwa chini ya Sheria," ilikuwa ni lazima kwa Bwana wetu na mitume wake kusherehekea mfano huu, na kwa wakati wake mwafaka; na ilikuwa baada ya wao kusherehekea Karamu ya Kiyahudi hivi, wakila mwana-kondoo pamoja na mikate isiyo na chachu na majani, na pengine pia, kama ilivyokuwa desturi, kwa "matunda ya mzabibu," ndipo Bwana—akitwaa sehemu ya mikate isiyo na chachu na ya matunda ya mzabibu iliyobaki kutoka kwa Karamu ya Kiyahudi, mfano huo—alipoweka miongoni mwa wanafunzi wake na kwa ajili ya Kanisa lake lote, ambao walikuwa wawakilishi wake (***Yohana 17:20***), kitu kipya, kwamba kwao, kama Israeli wa kiroho, Kanisa la Wapiliwa, Uumbaji Mpya, inge

[F463]
kuchukua nafasi ya, na *kubadilisha*, Mlo wa Pasaka ya Kiyahudi. Bwana wetu hakuanzisha *aina* nyingine na ya juu zaidi ya Pasaka. Kinyume chake, mfano ulikuwa karibu kuanza kutimizwa, na hivyo, haungekuwa tena unaofaa kwa wale waliokubali utimilifu. Bwana wetu, kama Mwana-kondoo wa kinyume-mfano, alikuwa karibu kuchinjwa, kama Mtume anavyoeleza katika maandishi yaliyo kichwa cha sura hii: "Kristo, Pasaka yetu [Mwana-kondoo], amechinjwa."

Hakuna aliyekubali Kristo kama Mwana-Kondoo wa Pasaka, na hivyo kukubali antitipu kuchukua nafasi ya mfano, angeweza tena kwa haki kuandaa mwana-kondoo wa mfano na kumla kwa ajili ya kumbukumbu ya ukombozi wa mfano. Jambo linalofaa kuanzia wakati huo kwa waumini wote katika Yesu kama Mwana-Kondoo wa kweli wa Pasaka lingekuwa kumwagilia nguzo za mlango wa mioyo yao kwa damu yake: "Mioyo yao ikimwagiliwa kutokana na ufahamu wa uovu" [kutokana na hukumu ya sasa
—wakitambua kwamba dhambi zao zilisamehewa kwa damu yake, na kwamba kwa damu yake sasa wana msamaha wa dhambi]. Kuanzia sasa, hizi lazima zile, au zijitambulishe, haki za Mwokozi wao—haki za yule mwanadamu Kristo Yesu, aliyejitoa kuwa fidia kwa wote. Kwa imani wanapaswa kushiriki katika fadhili hizo, na kutambua kwamba kama vile dhambi zao zilivyowekwa juu ya Bwana, na akafa kwa ajili yao, ndivyo fadhili na haki yake zinavyowahesabiwa. Haya wanayala, au kuyamiliki kwa imani.

Basi, ikiwa Mlo wa Bwana ulichukua nafasi ya Mlo wa Pasaka, lakini si kama mfano bora zaidi—kwani kinyume chake tayari kimeanza—ulikuwa nini? Tunajibu kwamba ulikuwa *Kumbukumbu* ya kinyume chake—kikumbusho kwa wafuasi wake cha mwanzo wa utimilifu wa Pasaka ya kinyume.

Hivyo basi, kumkubali Mwana-kondoo wetu, na hivyo kuadhimisha kifo chake kwa ajili yetu, kunamaanisha utaraji kuhusu ukombozi ulioahidiwa wa watu wa Mungu, na kwa hiyo kunaashiria kwamba wale wanaothamini na kuadhimisha kwa busara wakiwa ulimwenguni hawatawa wa ulimwengu; bali watakuwa kama wasafiri na wageni, wanaotafuta hali za kupendeza zaidi, huru kutoka kwa maafa na huzuni na utumwa wa sasa

[F464]
wakati wa utawala wa Dhambi na Kifo. Hawa hushiriki mkate wa kweli, usio na chachu wa antitipu: wanatafuta kuupata katika usafi wake, bila uharibifu (chachu) wa nadharia za kibinadamu, maangamizi, tamaa, ubinafsi, n.k., ili wawe na nguvu katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake. Wanashiriki pia mimea micheche ya mateso, sawasawa na neno la Bwana, kwamba mtumwa si mkuu kuliko bwana wake, na kwamba ikiwa Bwana mwenyewe alitukana, akateswa na kukataliwa, ni lazima wao watarajie kutendewa vivyo hivyo, kwa sababu ulimwengu hauwajui, kama vile ulivyomjua yeye. Ndiyo, ushuhuda wake ni kwamba hakuna atakayekubalika kwake ambaye uaminifu wake hautawaletea chuki ya ulimwengu. Maneno yake ni, "Kila mtu anayetaka kuishi kwa uchaji Mungu atateswa." "Watakusema mabaya ya kila namna juu yenu kwa uongo kwa ajili yangu. Furfuni na kushangilieni sana, kwa maana tuzo yenu ni kubwa mbinguni." ***Mathayo 5:11,12***; ***2 Timotheo 3:12***

Bwana wetu alipoanzisha Mlo wake wa Kumbukumbu, unaoitwa Mlo wa Mwisho, ulikuwa, kama ilivyoelezwa hapo juu, alama mpya, iliyojengwa juu ya na inayohusiana na mfano wa zamani wa Pasaka, ingawa haikuwa sehemu yake, ikiwa ni kumbukumbu, au kumbukizi cha antitipu. Kama tunavyosoma, yeye "alichukua mkate, na alipokuwa ametoa shukrani akauvunja, akasema, Chukueni, mle; huu ni mwili wangu, unaovunjwa kwa ajili yenu [hili linanawakilisha mimi, Mwana-kondoo wa kinyume; linawakilisha mwili wangu]. Fanyeni hivi kwa kumbukumbu yangu." Nia dhahiri ya Bwana wetu ilikuwa kuweka akilini mwa wafuasi wake ukweli kwamba yeye ndiye Mwana-kondoo wa kinyume kwa wazaliwa wa kwanza wa kinyume na nyumba ya imani. Usemi, "*Fanyeni hivi* kwa kumbukumbu yangu," unaashiria kwamba mpango huu mpya unapaswa kuchukua nafasi ya ule wa zamani kwa wafuasi wake, ambao sasa ulipaswa kupitwa na wakati kwa sababu ya kutimizwa kwake. "Pia, kwa namna ile ile, alipochukua kikombe, baada ya kula, akisema, kikombe hiki ni agano jipya [mkataba] katika damu yangu"—damu ya agano—damu inayothibitisha Agano Jipya. "Fanyeni hivi, kila mnywapo, kwa kumbukumbu yangu." Hatuelewi hili kumaanisha kufanya bila kujali wakati na mahali, n.k., bali linamaanisha kwamba wakati kikombe hiki na

[F465]
kuanzia wakati huo mkate usio na chachu ulitumika kama sherehe ya Pasaka, inapaswa kila wakati kuchukuliwa kama sherehe, si ya mfano bali ya kinyume chake. Kama vile isingekuwa halali, sahihi au ya kimfano kusherehekea Pasaka wakati mwingine wowote isipokuwa ule uliowekwa na Bwana, vivyo hivyo bado si sahihi kusherehekea kinyume chake wakati mwingine wowote isipokuwa maadhimisho yake. ***1 Kor. 11:23-25***

Mtume anaongeza, "Kwa maana kila mtakapokula mkate *huu* na kunywa kikombe *hiki*, mwatangaza kufa kwa Bwana, hata atakapokuja." (***1 Kor. 11:26***) Hii inatuonyesha kwamba wanafunzi waliielewa waziwazi kwamba kuanzia wakati huo kwa wafuasi wote wa Bwana, sherehe ya kila mwaka ya Pasaka ilipaswa kuwa na maana mpya: mkate uliovunjika ukiashiria mwili wa Bwana, kikombe kikiwakilisha damu yake. Ingawa mpango huu mpya haukuwekwa kwa wafuasi wake kama sheria, na ingawa hakukuwa na adhabu zozote kwa kushindwa kuuadhimisha ipasavyo, hata hivyo Bwana alijua vyema kwamba wote waliomwamini na kumthamini kama Mwana-Kondoo wa Pasaka wa mfano wa juu wangefurahi kuadhimisha Kumbukumbu aliyowapendekezea hivi. Na bado ni hivyo. Imani katika ukombozi inaendelea kupata mfano wake katika kumbukumbu hii rahisi, "mpaka aje"—siyo tu hadi *parousia* ya Bwana wetu, au uwepo wake, katika mavuno au mwisho wa enzi hii, bali hadi wakati *wa parousia* yake watiwa wake mmoja baada ya mwingine wamekusanywa kwake, ng'ambo ya "Veli," huko kushiriki kwa kiwango kikamilifu zaidi, na, kama Bwana wetu alivyotangaza, kushiriki kwake "upya katika Ufalme."

Sisi, tukiokuwa wengi, ni mkate mmoja

"Kombe la baraka tulilolibariki, si ushirika wa damu ya Kristo? Mkate tunaouvunja, si ushirika wa mwili wa Kristo? Kwa maana sisi, tukiwa wengi, ni mkate mmoja [mkate mkuu]—mwili mmoja; kwa kuwa sote tunashiriki mkate huo mmoja." ***1 Wakorintho 10:16,17***

Mtume, chini ya mwongozo wa Roho Mtakatifu, hapa anatweka mbele yetu wazo lingine kuhusu Kumbukumbu hii iliyoanzishwa na Bwana wetu. Haikanushi, bali anathibitisha, kwamba kwanza kabisa mkate unawakilisha mwili wa Bwana wetu uliovunjwa, uliokombolewa kwa ajili yetu; na kwamba kikombe kinawakilisha

damu yake, ambayo inathibitisha msamaha wetu. Lakini sasa, zaidi ya hayo, anaonyesha kwamba sisi, kama wanachama wa *Eklesia*, wanachama wa mwili wa Kristo, Wapiliwa wa kwanza watarajiwa, Uumbaji Mpya, tunakuwa washiriki pamoja na Bwana wetu katika kifo chake, washirika katika dhabihu yake; na, kama alivyosema mahali pengine, ni sehemu ya agano letu "kukamilisha yale yaliyobaki ya mateso ya Kristo." (***Wakolosai 1:24***) Wazo hapa ni sawa na lile lililoelezwa na maneno, "Tubatizwa katika *mauti yake*." Hivyo, ingawa mwili wa Bwana wetu ulikuwa mkate uliovunjwa kwa ajili ya ulimwengu, waumini wa enzi hii ya Injili, watiifu, wateule, Uumbaji Mpya, wanahesabiwa kama sehemu za ule mkate mmoja, "watu wa mwili wa Kristo"; na hivyo, katika kuvunjwa kwa mkate huo, baada ya kuutambua kama dhabihu ya Bwana wetu kwa niaba yetu, tunapaswa kuutambua, zaidi, kama kuvunjwa au kutolewa dhabihu kwa Kanisa lote, kwa wote waliotakaswa kufa naye, kuvunjwa naye, na kushiriki mateso yake.

Hii ndiyo wazo kamili lililomo katika neno "ushirika"—umoja-wa-wote, ushiriki-wa-wote. Hivyo basi, katika kila sherehe ya kila mwaka ya Kumbukumbu hii, hatutambui tu kwamba msingi wa matumaini yetu yote umejengwa juu ya kafara ya Mwokozi wetu mpendwa kwa ajili ya dhambi zetu, bali pia tunahuisha na kufanyia upya kujitolea kwetu wenyewe "kuwa wafu naye, ili na sisi tuishi naye"—"kuotesha mateso naye, ili na sisi tutawale naye." Maana ya sherehe hii iliyoanzishwa kimungu ni pana na ya kina kiasi gani! Hatuiweki alama badala ya uhalisia; hakika hakuna kinachoweza kuwa mbali zaidi na kusudi la Bwana wetu, wala mbali zaidi na ufaafu kwa upande wetu. Ushirikiano wa moyo naye, moyo kulishwa naye, ushirikiano wa moyo na waumini wenzetu, na ufahamu wa moyo wa maana ya agano letu la sadaka, ndio ushirika wa kweli, ambao, tukuwa waaminifu, tutaendeleza siku baada ya siku mwaka mzima—tukivunjwa kila siku pamoja na Bwana wetu, na tukiendelea kulishwa kwa haki yake, tukikua imara katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake. Ni baraka iliyoje inayotufikia kwa kusherehekea Kumbukumbu hii!

[F467]
Ni joto gani la moyo kwa ajili ya shukrani zaidi na ukuaji katika neema na maarifa, na kwa ajili ya ushiriki zaidi katika haki za huduma tuliyoitwa, si tu kwa upande wa sasa bali pia kwa upande wa siku zijazo!

Itatambuliwa kwamba Mtume anajumuisha kikombe tunachomsifu Mungu. "Je, si ushirika [muungano wa pamoja, ushiriki wa pamoja] wa damu ya Kristo?" Lo, ni wazo la ajabu—kwamba "kundi dogo" lililotakaswa kweli, la watiifu la Uumbaji Mpya katika enzi hii yote ya Injili, limekuwa Kristo katika mwili; na kwamba mateso na majaribu na aibu na kifo cha hawa ambao Bwana amewakubali na kuwatambua kama "viungo vya mwili wake" katika mwili, vyote vinahesabiwa kama sehemu za dhabihu yake, kwa sababu vimehusishwa na, na viko chini yake yeye ambaye ni Kichwa chetu, Kuhani wetu Mkuu! Nani anayeelewa hali hii, nani anayethamini mwaliko wa Mungu wa kuwa wanachama katika *Eklesia* hii, na ushiriki unaofuata katika dhabihu hadi kufa sasa, na katika kazi ya utukufu ya siku zijazo, asiyefurahi kuhesabiwa kuwa mwafaa kuteseka kwa ajili ya jina la Kristo, na kuutoa uhai wake katika huduma ya Ukweli, kama wanachama wa mwili wake na mifupa yake? Ni jambo gani kwa hawa kwamba ulimwengu haujatujua, kama vile ulivyomjua yeye? (***1 Yohana 3:1***) Ni jambo gani kwa hawa, hata wakipata hasara ya baraka na manufaa bora zaidi ya kidunia, ikiwa wao kama mwili wa Kristo wataonwa kuwa wamestahili kushiriki na Mwokozi katika utukufu wake ujao?

Wanapoendelea kukua katika neema na maarifa na shauku, kila mmoja wao huwezeshwa kupima na kuhukumu jambo hilo kutoka kwa mtazamo wa Mtume, aliposema, kuhusu neema na manufaa ya kidunia, "Ninaona vitu vyote kuwa ni hasara na takataka." "Nadhani kwamba taabu za wakati huu hazistahili kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu." ***Flp. 3:8***; ***Rum. 8:18***

Wazo lingine linahusu upendo, huruma na maslahi ya pamoja yanayopaswa kutawala miongoni mwa wanachama wote

ya "mwili huu mmoja" wa Bwana. Roho ya Bwana inavyoendelea kutawala zaidi na zaidi katika mioyo yetu, itatufanya tufurahi katika kila fursa ya kuwafanyia wema watu wote tunapopata nafasi, lakini hasa kwa watu wa nyumba ya imani. Kadiri huruma zetu zinavyokua na kuelekea kwa ulimwengu wote wa wanadamu, lazima zikue hasa kuelekea kwa Bwana, na, kwa hivyo, hasa pia kuelekea kwa wale anaowatambua, walio na Roho wake, na wanaotafuta kutembea katika nyayo zake. Mtume anaashiria kwamba kipimo cha upendo wetu kwa Bwana kitaonyeshwa na upendo wetu kwa ndugu, washiriki wenzetu wa mwili wake. Ikiwa upendo wetu unapaswa kuwa wa kuvumilia yote na kubeba yote kwa wengine, si kweli zaidi kwamba hili litakuwa kweli kwa washiriki hawa wenzetu wa mwili uleule, waliounganishwa nasi kwa karibu sana kupitia Kichwa chetu! Si ajabu kwamba Mtume Yohana anatangaza kwamba mojawapo ya ushahidi mkuu wa kuwa tumepita kutoka kwa kifo kwenda uzima ni kwamba tunawapenda ndugu zetu. (***1 Yohana 3:14***) Kwa kweli, tunakumbuka kwamba alipokuwa akizungumzia kuhusu kujaza kile kilichobaki cha mateso ya Kristo, Mtume Paulo anaongeza, "kwa ajili ya mwili wake, ambao ni Kanisa." ***Kol. 1:24***

Wazo lile lile linaonyeshwa tena kwa maneno, "Na sisi tunapaswa pia kutoa maisha yetu kwa ajili ya ndugu." (***1 Yohana 3:16***) Ndugu za aina gani zinazodokezwa hivi! Ni wapi pengine tungeweza kutumaini kupata upendo kama huu kwa ndugu, ambao ungejitoa hata maisha yake kwa ajili yao? Sasa hatuzungumzii kuhusu jinsi Bwana anavyoweza kupenda kutumia dhabihu ya Kanisa, iliyowakilishwa katika "mbuzi wa Bwana" kama sehemu ya dhabihu za Siku ya Upatanisho.* Tunabainisha tu, pamoja na Mtume, ukweli kwamba, kwa upande wetu, dhabihu, yaani kutoa maisha, inapaswa kufanywa hasa kwa ajili ya ndugu—katika utumishi wao; utumishi kwa ulimwengu ni wa enzi ijayo, yaani Milenia. Chini ya hali za sasa, muda wetu na vipaji vyetu na ushawishi wetu na mali zetu vimewekwa rehani kwa wengine (mke au watoto au wazazi wazee au wengine wanaotegemea sisi), na sisi

---

* *Vivuli vya Hema vya Misaadi Bora*, uk. 59.

[F469]
na tuko na wajibu pia wa kujiandalia "mambo yaliyo ya lazima," "yenye heshima," na "ya kweli machoni pa wanadamu wote." Hivyo basi, tunagundua kuwa tunabaki na kidogo sana cha kujitolea, kidogo sana cha kuweka chini kwa ajili ya ndugu, na hiki kidogo ulimwengu na mwili na shetani huendelea kujaribu kukitwaa kutoka kwetu, na kukigeuza kutoka kwa kujitolea ambako tumekitenga.

Uteuzi wa Bwana wa Kanisa, katika kipindi hiki ambacho uovu unatawala, ni kwa kusudi kwamba mazingira yanayotuzunguka yawe kipimo cha upendo na uaminifu wa kila mmoja kwake na kwa wake. Ikiwa upendo wetu utakuwa baridi, madai ya dunia, ya mwili na ya Adui yatakuwa makubwa mno kwetu, na yatavuta muda wetu, ushawishi wetu, na fedha zetu. Kwa upande mwingine, kadiri upendo wetu kwa Bwana unavyokuwa imara na wa dhati, ndivyo tutakavyofurahi kujitolea haya kwake—siyo tu kutoa ziada ya nguvu, ushawishi na mali zetu, tukizitoa tunapopata fursa katika huduma ya ndugu, bali pia, roho hii ya kujitolea kwa Bwana itatuhimiza kupunguza mahitaji ya nyumbani na familia, na hasa ya nafsi yetu, ndani ya mipaka inayofaa na ya kiuchumi, ili tuwe na mengi zaidi ya kutoa sadaka juu ya madhabahu ya Bwana. Kama Bwana wetu alivyokuwa kwa miaka mitatu na nusu akivunja mwili wake, na kwa miaka mitatu na nusu akitoa damu yake, maisha yake, na kukamilisha tu sadaka hizi huko Kalvari, ndivyo ilivyo kwetu sisi: kuweka maisha yetu kwa ajili ya ndugu ni katika mambo madogo ya huduma, iwe ya kimwili au ya kiroho, na ya kiroho ikiwa ya juu zaidi, na hivyo basi muhimu zaidi, ingawa yeye ambaye angeziba huruma yake kwa ndugu aliye na uhitaji wa kimwili angeonyesha kwamba hakuwa na Roho wa Bwana akiwa anatawala katika moyo wake kwa kiwango chochote kinachofaa.

Kumbukumbu Bado Inafaa

Sherehe ya awali ya Kumbukumbu ya kifo cha Mwokozi wetu mpendwa (pamoja na maana pana zaidi iliyounganishwa nayo na Roho Mtakatifu kupitia Mtume, ikijumuisha ushiriki wetu au ushirika nasi naye katika dhabihu yake) ilikuwa,

[F470]

kama tulivyoona, katika tarehe maalum—siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, kwa hesabu ya Kiyahudi.* Na tarehe hiyo hiyo, iliyopatikana kwa njia ile ile ya kuhesabu, bado ni mwafaka, na itawavutia wote wanaotafuta "njia za zamani" na wanaotamani kuzitembea. Kumbukumbu hii ya kila mwaka ya kifo cha Bwana, n.k., kama ilivyowekwa na Bwana wetu na kuadhimishwa na Kanisa la Awali, imefufuliwa hivi karibuni miongoni mwa wale wanaoingia katika nuru ya Ukweli wa Sasa.

Haishangazi kwamba, kadiri maana halisi ya Mlo wa Bwana wa kiishara ilivyozidi kupotea, vivyo hivyo na taratibu zinazohusiana na kuadhimisha kwake kila mwaka vilipuuzwa. Hili linakuwa wazi zaidi tunapoelewa historia ya jambo hili, kama ifuatavyo:

Baada ya mitume na warithi wao wa moja kwa moja kufariki—takriban katika karne ya tatu—Ukatoliki wa Kirumi ulianza kupata ushawishi katika Kanisa. Moja ya mafundisho yake ya uongo ilikuwa kwamba ingawa kifo cha Kristo kilihakikisha kufutwa kwa hatia ya zamani, hakuweza kufidia makosa ya kibinafsi baada ya muumini kuingia katika uhusiano na Kristo—baada ya ubatizo; bali kwamba dhabihu mpya ilihitajika kwa dhambi kama hizo. Kutokana na kosa hili ndipo ilijengwa mafundisho ya Misa, ambayo, kama tulivyoeleza hapo awali kwa undani, ilichukuliwa kuwa dhabihu mpya ya Kristo kwa ajili ya dhambi maalum za mtu binafsi ambaye Misa inatolewa kwa ajili yake, au kumtolea—dhabihu mpya

---

Mwaka wa Kiebrania huanza katika majira ya machipuo, kwa kuonekana kwa mwezi mpya mara ya kwanza baada ya Usawa wa Majira ya Machipuo. Siku ya 14 huhesabiwa kwa urahisi, lakini haipaswi kuchanganywa na Wiki ya Siku Kuu, ambayo ilianza tarehe 15 na kuendelea kwa wiki moja baada yake—sherehe ya Kiyahudi. Wiki hiyo ya mikate isiyo na chachu, inayosherehekewa na Wayahudi kwa furaha, inalingana na maisha yote ya baadaye ya Mkristo—hasa ikiwakilisha mwaka mzima hadi sherehe yake inayofuata ya Mlo wa Kumbukumbu. Kwa Myahudi, dhabihu ya mwana-kondoo ilikuwa ni njia ya kufikia lengo; mwanzo wa sherehe ya wiki, ambayo ilikuwa na umakini wake maalum. Kumbukumbu Yetu inahusiana na kuuawa kwa Mwana-kondoo, na hivyo basi ni ya tarehe 14 ya Nisan (mwezi wa kwanza). Zaidi ya hayo, tunapaswa kukumbuka kwamba kwa mabadiliko ya kuhesabu saa za mchana, usiku wa tarehe 14 ya Nisan unalingana na kile ambacho sasa tungeiita jioni ya tarehe 13.

[F471]
sadaka ya Kristo kuonekana kuwa ya msingi kwa madai kwamba kuhani aliyekuwa akiongoza alikuwa na mamlaka ya kubadilisha mkate na divai kuwa mwili halisi na damu halisi ya Kristo; na kisha, kwa kuvunja mkate mtakatifu, kumvunja au kumtoa dhabihu Bwana upya kwa ajili ya dhambi za mtu binafsi ambaye Misa inafanywa kwa ajili yake. Tayari tumeonyesha kwamba kwa mtazamo wa kimungu, mafundisho na desturi hii ilikuwa chukizo machoni pa Bwana—"chukizo kinacholeta ukiwa." ***Dan. 11:31; 12:11*** *

Mafundisho hayo ya uongo yalileta ukiwa, na yalipofuatwa na makosa mengi ya Kanisa, uapostasia mkuu uliounda mfumo wa Kirumi—ndiye mpinga Kristo mkuu wa wote. Karne baada ya karne zikipita, mtazamo huu ukiwa ndio uliotawala na kuongoza katika Ulimwengu wote wa Kikristo, hadi, katika karne ya kumi na sita, harakati kuu ya Mageuzi ilianza kuchochea upinzani na, kadiri ilivyokuwa, ilianza kupata kweli zilizokuwa zimefichwa wakati wa Enzi za Giza chini ya mafundisho na desturi za uongo za Kristo-mpinzani. Wakati Wafuasi wa Mageuzi walipopewa nuru ya ziada kuhusu ushuhuda wote wa Neno la Mungu, nuru hiyo ilijumuisha maono ya wazi zaidi ya dhabihu ya Kristo, nao walianza kuona kwamba nadharia na utendaji wa Kipapa wa Misa ulikuwa kweli "chukizo cha uharibifu," nao waliukataa, kwa viwango tofauti vya uhakika. Kanisa la Uingereza lilirekebisha Kitabu chake cha Maombi mwaka wa 1552 na kuondoa neno Misa.

Kawaida ya Misa kwa vitendo ilichukua nafasi ya sherehe za kila mwaka za Mlo wa Kumbukumbu wa Bwana; kwa maana Misa zilifanyika mara kwa mara, kwa lengo la kuwasafisha watu dhambi mara kwa mara. Walipogundua Wafuasi wa Mageuzi kosa hili, walijaribu kurudi kwenye urahisi wa awali wa mafungu ya kwanza, na wakakataa Misa ya Kirumi kwa kusema kuwa ni sherehe isiyofaa ya Mlo wa Kumbukumbu wa Bwana. Hata hivyo, bila kuona uhusiano wa karibu kati ya aina ya Pasaka na kinyume chake cha kwetu

---

Juz. II, Sura ya ix, na Juz. III, Sura ya iv.

[F472]
Kifo cha Bwana, na Mlo Mtakatifu kama *kumbukumbu* ya antitayipu, hawakuelewa wazo la kufaa kuadhimisha *kila* mwaka. Hivyo basi, tunagundua kwamba miongoni mwa Waprotestanti wengine huadhimisha kila mwezi, wengine kila baada ya miezi mitatu, na wengine kila baada ya miezi minne—kila madhehebu likitumia hukumu yake mwenyewe—"Wanafunzi" wakiadhimisha kila wiki, kutokana na kutoelewa Maandiko kwa namna inayofanana na kutoelewa kwao kuhusu ubatizo. Wanajenga sherehe yao ya kila wiki ya mlo wa jioni kwa kuzingatia kauli za Kitabu cha Matendo ya Mitume zinazoeleza kwamba Kanisa la mwanzo lilikusanyika pamoja siku ya kwanza ya juma, na katika mikutano hiyo walikuwa na "kuvunja mkate." ***Matendo 2:42,46; 20:7***

Tayari tumeona* kwamba sherehe hizi za kila wiki hazikuwa maadhimisho ya kifo cha Bwana; bali, kinyume chake, zilikuwa karamu za upendo, za kuadhimisha ufufuo wake, na idadi ya nyakati walipomvunjia mkate naye katika siku kadhaa za kwanza za wiki wakati wa siku arobaini kabla ya kupaa kwake. Kumbukumbu ya milo hii ya ushirika, ambapo macho yao yalifunguliwa na wakamtambua, pengine iliwafanya wakutane kila siku ya kwanza ya juma kuanzia wakati huo, na, kwa haki, iliwafanya wapate pamoja mlo wa kijamii, yaani, ushirika wa mkate. Kama tulivyoona tayari, kikombe hakitajwi kamwe kuhusiana na hizi, ilhali katika kila utajwi wa Mlo wa Kumbukumbu wa Bwana, kinachukua nafasi muhimu sawasawa na ile ya mkate.

Nani Anaweza Kusherehekea?

Tunajibu, kwanza kabisa, kwamba hakuna anayepaswa kushiriki ambao hawamwamini damu ya thamani ya Kristo kama dhabihu kwa ajili ya dhambi. Hakuna anayepaswa kushiriki isipokuwa kwa imani awe na damu ya kumwagia kwenye nguzo za milango na kizingiti cha hema lake la kidunia, damu inayotangaza amani kwetu, badala ya kuomba kisasi, kama ilivyofanya damu ya Abeli. (***Ebr. 12:24***) Hakuna anayepaswa kusherehekea karamu ya kiiashara isipokuwa moyoni mwake

---

*Tazama sura iliyopita.

[F473]
ana sherehe ya kweli, na amemkubali Kristo kama Mwokozi wake. Zaidi ya hayo, hakuna anayepaswa kushiriki isipokuwa yeye ni mwili mmoja, mkate mmoja, na isipokuwa amehesabu maisha yake, damu yake, ikitolewa dhabihu pamoja na ile ya Bwana katika kikombe kimoja. Hapa kuna mstari uliochorwa wazi wa utofautishaji, si tu kati ya waumini na wasioamini, bali pia kati ya walio wakwa na wasio wakwa. Hata hivyo, mstari huo unapaswa kuchorwa na kila mtu binafsi—mradi tu maungamo yake ni mema na yanathibitishwa ipasavyo na mwenendo wake wa nje. Si kazi ya mwanachama mmoja kumhukumu mwenzake, wala hata Kanisa kuhukumu, isipokuwa, kama tayari ilivyoelezwa, suala hilo limewasilishwa mbele yake kwa namna fulani maalum, kulingana na kanuni zilizowekwa. Vinginevyo wazee, au wawakilishi wa Kanisa, wanapaswa kuweka mbele ya wale wanaokusanyika masharti na vigezo hivi—(1) imani katika damu; na (2) kujitolea kwa Bwana na huduma yake, hata kufa. Kisha wanapaswa kuwalika wote wenye nia na kujitolea hivyo kushiriki katika kusherehekea kifo cha Bwana na chao wenyewe. Hili, na mialiko yote inayohusiana na sherehe hii, inapaswa kutolewa kwa upana kiasi kwamba haibaki wazo lolote la ukereketwa. Wote wanapaswa kukaribishwa kushiriki, bila kujali imani zao na maelewano yao katika mambo mengine, mradi tu wanakubaliana kikamilifu kuhusu kweli hizi za msingi—ukombozi kupitia damu ya thamani, na kujitolea kikamilifu hata kufa, jambo linalowahesabia haki.

Ni mwafaka hapa kuzingatia maneno ya Mtume:

***B**asi, yeyote atakayekula mkate huu na kunywa kikombe hiki cha Bwana isivyostahili, atakuwa na hatia dhidi ya mwili na damu ya Bwana. Lakini mtu na ajichunguze, kisha na ale mkate huo na anywe kikombe hicho. Kwani yeye anayekula na kunywa isivyostahili, anakula na kunywa hukumu juu yake mwenyewe, kwa kuwa hatambui mwili wa Bwana.*

Onyo la Mtume hapa linaonekana kuwa dhidi ya kusherehekea Kumbukumbu hii bila kujali, jambo ambalo lingeifanya kuwa karamu, na dhidi ya kuwaalika watu kiholela. Siyo karamu ya namna hiyo. Ni Kumbukumbu takatifu, iliyokusudiwa kwa ajili ya wanachama wa "mwili" wa Bwana tu; na

[F474]
yeyote asiyeitambua hili, yeyote asiyeitambua kwamba mkate unawakilisha mwili wa Yesu, na kwamba kikombe kinawakilisha damu yake, angekumbana na hukumu anaposhiriki—siyo "hukumu ya kuangamizwa" kama ilivyo katika tafsiri ya kawaida, bali hukumu machoni pa Bwana, na pia hukumu katika dhamiri yake mwenyewe. Kwa hiyo, kabla ya kushiriki katika alama hizi, kila mtu anapaswa kuamua mwenyewe kama anaamini na kutumaini katika mwili uliovunjika na damu iliyomwagika ya Bwana wetu kama kuwa bei ya ukombozi wake; na pili, kama ameweka wakfu yote aliyo nayo ili hivyo ahesabiwe kama mwanachama wa "mwili huo mmoja."

Baada ya kuona ni nani wamefungiwa, na ni nani wanaostahili kufika kwenye meza ya Bwana, tunaona kwamba kila mwshiriki wa kweli wa *Eklesia* ana haki ya kushiriki, isipokuwa haki hiyo imezuiwa kwa hatua ya umma ya Kanisa zima, kulingana na kanuni iliyowekwa na Bwana. (***Mathayo 18:15-17***) Wote hao wanaweza kusherehekea; wote hao bila shaka watatamani kusherehekea—watatamani kabisa kutii onyo la mwisho la Bwana, "Kuleni nyote; munywe nyote." Watagundua kwamba isipokuwa tukale nyama ya Mwana wa Mtu, na tukanywe damu yake, hatuna uzima ndani yetu; na kwamba ikiwa mioyoni na akilini wameshiriki kwa kweli katika fadhili za dhabihu ya Bwana, na katika maisha yake, basi ni heshima na furaha kuadhimisha hili, na kulikiri mbele ya kila mmoja na mbele ya Bwana.

Nani Anaweza Kuongoza

Nafundisho potofu la Misa, na kuundwa kwa tabaka kanisani linaloitwa klero, ili kusimamia ibada hii na ibada zinazofanana nayo, kumeacha athari kubwa sana katika fikra za umma kiasi kwamba Wakristo wa Kiprotestanti hata hadi leo kwa ujumla huamini kwamba uwepo wa "kasisi aliyeteuliwa," ili kuomba baraka na kuongoza ibada ya kumbukumbu kama hiyo, ni wa lazima kabisa, na kwamba utaratibu mwingine wowote utakuwa ni unyanyasaji wa utakatifu. Jinsi nadharia hii yote ilivyo potofu kabisa kitatambuliwa kwa urahisi tunapokumbuka kwamba wote wenye heshima ya kushiriki katika Kumbukumbu hii wametakaswa

[F475]
watu wa "Ukuhani wa Kifalme"—kila mmoja amepewa mamlaka kamili na Bwana kuhubiri Neno lake kulingana na vipaji na fursa zao, na pia wamewekwa wakfu kikamilifu kutekeleza huduma au utume wowote ambao wana uwezo wao kwake na kwa wanachama wa mwili wake, na, kwa jina lake, kwa wengine. "Ninyi nyote ni ndugu," ndilo kigezo cha Bwana, na haipaswi kusahaulika tunaposhiriki umoja naye, na kusherehekea kazi yake ya ukombozi, na umoja wetu pamoja naye na sisi kwa sisi kama viungo vya mwili wake.

Hata hivyo, katika kila kundi dogo la watu wa Bwana, katika kila *Eklesia* ndogo, au mwili wa Kristo, kama tulivyotaja tayari, Maandiko yanaonyesha kwamba kunapaswa kuwa na mpangilio, na kwamba sehemu ya mpangilio huo ni kwamba kunapaswa kuwa na "wazee katika kila Kanisa." Ingawa kila mwanachama wa *Eklesia*, Uumbaji Mpya, ana utume wa kutosha kutoka kwa Bwana unaomruhusu kushiriki katika sehemu yoyote inayohusiana na Mlo wa Kumbukumbu, bado Kanisa, kwa kuwateua wazee, linaashiria kwamba wanapaswa kuwa wawakilishi wa *Eklesia* nzima kuhusiana na masuala kama haya. Kwa hiyo, wajibu wa kuandaa na kuongoza Kumbukumbu hii ungewapasa wao kama huduma ambayo tayari wamechaguliwa na Kanisa.

Tangazo la Bwana wetu, "Mahali wawili au watatu waliokusanyika kwa jina langu, nipo katikati yao"—linatuonyesha kwa hakika kwamba, popote inapowezekana, kumbukumbu hii inapaswa kusherehekewa pamoja na washiriki wenzake wa mwili. Baraka iliyohusishwa ilikusudiwa kuwaleta wanachama pamoja, si tu katika mkusanyiko huu wa kila mwaka, bali pia wakati wote inapowezekana. Popote ambapo hata wawili au watatu wanaweza kukutana kudai ahadi hii, ikiwa haiwezekani au si rahisi kukutana na kundi kubwa zaidi, wana haki ya kusherehekea kama Kanisa, kama *Ecclesia*, kamili; na hata pale ambapo mtu binafsi anaweza kuwa katika hali ambayo hawezi kabisa kukutana na wengine, tunapendekeza kwamba imani yake itoke kwa nguvu ya kutosha kwa Bwana kudai ahadi—akimwona Bwana na yeye wenyewe kama wawili. Tunashauri kwamba upweke usioepukika kama huo usiruhusiwe kumzuia yeyote katika sherehe ya kila mwaka ya dhabihu kuu

[F476]
kwa ajili ya dhambi, na ushiriki wetu katika hiyo pamoja na Bwana wetu; kwamba mtu huyo aliye peke yake aandae mkate—(mkate usio na chachu, ikiwa unapatikana—kama vile biskuti ya soda au keki ya maji) na tunda la mzabibu (juisi ya zabibu kavu au juisi ya zabibu au divai*) na asherehekee katika ushirika wa roho na Bwana na pamoja na waumini wenzake wa mwili, ambao amegawanyika nao kwa lazima.

Ratiba ya Ibada

Kwa kuwa Bwana hakuweka kanuni au mpangilio wowote wa ibada, si jukumu letu kufanya hivyo—hata hivyo, bila kosa tunaamini tunaweza kupendekeza kile kinachojionyesha kwetu kama sherehe ya wastani, ya busara, na yenye mpangilio ya Kumbukumbu hii. Tunafanya hivyo, si kwa nia ya kuweka kanuni au sheria, bali kwa lengo la kusaidia katika mtazamo wa wastani wa suala hili kwa wale ambao wamezoea ibada zilizoandaliwa kwa kina na wengine ambao wamezoea kutokufanya lolote la aina hiyo. Basi, maelezo yetu yachukuliwe tu kama mapendekezo, yanayoweza kurekebishwa kadri itakavyoonekana inafaa. Ni kama ifuatavyo:

(1) Ufunguzi wa ibada kwa wimbo mmoja au zaidi, unaofaa kwa tukio hili—wenye mzuka wa heshima, na unaoelekeza fikra katika mwelekeo wa Kumbukumbu.

(2) Maombi ya baraka za kimungu kwa ajili ya mkusanyiko, na hasa kwa wale watakaoshiriki, tukikumbuka pia wanachama wenzetu wa mwili huo huo, tunaowajua na wasiotujulikana, kote ulimwenguni, na hasa wale wanaosherehekea Kumbukumbu hii katika maadhimisho yake.

Kadiri tunavyoweza kuhukumu, Bwana alitumia divai iliyochachuliwa alipoanzisha Kumbukumbu hii. Hata hivyo, kwa kuzingatia kwamba hakutaja divai, bali tu "matunda ya mzabibu," na kwa kuzingatia pia ukweli kwamba uraibu wa pombe umepata nguvu kubwa na mbaya sana katika siku zetu, tunaamini tuna idhini ya Bwana katika matumizi ya juisi ya zabibu isiyochachuliwa, au juisi ya zabibu kavu, ambayo, ikiwa inawezekana, matone machache ya divai iliyochachuliwa yanaweza kuongezwa, ili kuridhisha dhamiri za wale wote ambao wanaweza kuwa na mwelekeo wa kufikiri kwamba utiifu kwa mfano wa Bwana ungehitaji matumizi ya divai *iliyochachuliwa*. Kwa njia hii hakutakuwa na hatari kwa ndugu yeyote wa Bwana, hata wale dhaifu zaidi kimwili.

[F477]

(3) Mzee anayeongoza huenda akasoma maelezo ya kuanzishwa kwa awali kwa Kumbukumbu kutoka katika Maandiko.

(4) Yeye au Mzee mwingine anaweza kisha kuwasilisha maelezo ya jambo hili, mfano na kinyume chake, ama kwa kuzungumza bila maandalizi au kwa ustadi uleule, akipenda, kwa kusoma maelezo kama hayo ya jambo zima kama vile, kwa mfano, makala iliyotangulia.

(5) Akivuta fikra kwenye ukweli kwamba Bwana wetu alibariki mkate kabla ya kuuvunja, kiongozi sasa anaweza kumwomba ndugu mwenye uwezo aombe baraka juu ya mkate, au—kama hakuna mwingine mwenye uwezo zaidi yake—anapaswa kuomba baraka ya kimungu juu ya mkate na juu ya wale watakaoshiriki, ili macho ya ufahamu wao yafunguliwe sana kwa ajili ya kuthamini au kuelewa kwa kina maana inayofaa kuihusisha, na kwamba wote washiriki wapate ushirika uliobarikiwa na Bwana katika matumizi ya alama hii ya mwili wake na kufanya upya kujitolea kwao kwa kumvunjika pamoja naye.

(6) Kikate kimoja au kipande cha mkate usio na chachu kisha kinaweza kuvunjwa, huku akitumia maneno ya Bwana, "Hili ni mwili wangu, uliovunjwa kwa ajili yenu; nyote mlile"; na sahani inaweza kutolewa na mmoja wa ndugu au na kiongozi mwenyewe; au, ikiwa mkusanyiko ni mkubwa, sahani kadhaa za mkate zinaweza kutolewa kwa wakati mmoja na wawili, wanne, sita au idadi yoyote inayohitajika ya ndugu waliojitolea.

(7) Utulivu unapaswa kudumishwa wakati wa kusambaza alama hizi, isipokuwa kwamba maelezo mafupi, yanayolenga hasa maana ya mkate, na jinsi tunavyomla Bwana, yanaweza kusiwe mabaya—ingawa kwa kawaida ingekuwa vyema jambo hili lijadiliwe na kiongozi au mzungumzaji mwingine wakati wa kuelezea maana ya sherehe kwa ujumla, kabla ya usambazaji, ili ushirika wa washiriki usitenguliwe.

(8) Baraka basi iombwe juu ya kikombe, kama tunavyosoma Bwana wetu "alichukua kikombe na kukibariki," na akagawa kwa

[F478]
wanafunzi wake. Ndugu fulani anaweza kuombwa kusali sala hii ya shukrani, na ya kuomba baraka ya Bwana kwa washiriki, na inapaswa kufanywa vivyo hivyo kwa utulivu.

(9) Hivyo basi huduma ikishamalizika, tunashauri kwamba njia ya Bwana na mitume ifuatwe hadi mwisho
—kwamba wimbo uimbwe kama hitimisho, na mkutano uachiliwe hivyo—bila sala yoyote ya kumalizia. Tunashauri kwamba katika tukio hili salamu za kawaida, kuulizana habari za afya, n.k., ziachiwe, na kila mmoja aende nyumbani kwake akiepuka, kadri iwezekanavyo, chochote kinachoweza kuvuruga tafakari na ushirika wake, na kwamba kadiri iwezekanavyo kila mmoja atafute kuendelea kushirikiana, si tu usiku huo, bali pia katika siku inayofuata, akiwa na kumbukumbu ya uzoefu wa Bwana huko Gethesemane, na uhitaji wake wa huruma na msaada, na ukweli kwamba kila mwili wake pia anaweza kuwa na nyakati za Gethesemane, na kuhitaji faraja na msaada wa wanafunzi wenzake.

Kuhusu Bwana imeandikwa, "Kati ya watu hakuna aliyekuwa naye"—hakuna aliyeweza kumsikitikia katika saa yake ya majaribu. Kwetu sisi ni tofauti. Tuna wanachama wenzetu wa mwili, waliobatizwa vilevile katika kifo, walioahidi vilevile "kufanywa vipande" kama sehemu ya mkate mmoja, na waliokubaliwa na kupakwa vilevile Roho Mtakatifu. Na tunapokumbuka hili, tujitahidi zaidi kuwasaidia wale wenzetu wa mwili, tukikumbuka kwamba chochote kinachofanywa kwa mwanachama mdogo zaidi wa mwili hufanywa kwa Kichwa, na kinathaminiwa naye. Tunaweza kwa ufaulu kukumbuka pia wakati huo huo mfano wa Petro
—utashi wake wa dhati, kama mtumishi wa Bwana, na hata hivyo udhaifu wake wakati wa majaribu, na uhitaji wake wa msaada na maombi ya Bwana. "Nimekuombea wewe, ili imani yako isipunguke." Kukumbuka hili kunaweza kuwa msaada maalum kwetu, kama hakika ilivyokuwa baadaye kwa Mtume Petro. Kutatufanya sote tuangalie zaidi kwa Bwana "neema ya kusaidia katika kila wakati wa uhitaji."

Itakuwa vyema wakati huo huo tukimkumbuka Yuda, na kwamba anguko lake lilikuja kupitia ubinafsi—matamanio ya cheo,

[F479]
Uroho; na tunapokumbuka jinsi kupitia mlango huu wa ubinafsi Shetani alivyozidi kumwingia, inaweza kutusaidia kuwa waangalifu tusije na sisi tukadondoka katika mtego wa Mpinga; tusije kwa sababu yoyote tukamkana Bwana aliyetununua; tusije kamwe kwa namna yoyote tukamsaliti Bwana au ndugu zake au Ukweli wake. Tufuatilie katika siku zinazofuata uzoefu wa Mkombozi wetu mpendwa; si tu ili tuweze kuingia kwa dhati zaidi katika huruma naye, bali pia ili tusishangae majaribu ya moto yatakayoruhusiwa kuja juu yetu kama wafuasi wake, bali tumfuate hadi mwisho na daima tukumbuke maneno yake ya mwisho, "Imetimia," na kutambua kwamba hii ilimaanisha ukamilisho wa dhabihu yake ya dhambi kwa niaba yetu, ili kwa majeraha yake tuone tumepona, na ili pia tutambue kwamba yeye huishi daima kuombea kwa ajili yetu, na kutusaidia katika kila wakati wa uhitaji.

Pasaka-Paska

Neno "Easter" linapatikana mara moja katika Maandiko (***Matendo 12:4***), na hapo ni tafsiri isiyo sahihi; linapaswa kutafsiriwa kama "Pasaka." Jina Easter lilichukuliwa kutoka kwa watu wa kipagani. Lina asili ya Kisaaksi, na linamhusu mungu wa kike wa Wasaksi, au tuseme wa Mashariki, Estera, ambaye sikukuu yake ilisherehekewa wakati wa machipuo, takriban wakati wa Pasaka. Kutumia jina hili, na kulitumia kwa kipindi cha kusherehekea kifo, ufufuo na kupaa kwa Bwana wetu, hadi kufika kwa baraka ya Pentekoste, ilikuwa waziwazi jaribio la kuwezesha taasisi za Kikristo kuchukua nafasi kwa urahisi zaidi za zile za ushenzi. Kama ilivyo kwa msamaha mengi ya aina hii, chimbuko lake ni takriban karne ya tatu. Chimbuko hili la kikafiri la jina Pasaka halipaswi kuleta tofauti yoyote maalum akilini mwetu, kwani hatulitumi tena kusherehekea mungu wa kike wa Mashariki. Miongoni mwa Waprotestanti, jina hili limeambatishwa rasmi na siku moja badala ya kipindi, kama ilivyokuwa zamani, na kama bado linavyotumiwa na Wakatholiki. Siku hiyo moja huitwa Jumapili ya Pasaka. Kumbukumbu yoyote ya wetu

[F480]
ufufuo wa Bwana utakuwa wa thamani daima kwa watu wake, lakini kwa wale wanaoithamini jambo hili ipasavyo, kila Jumapili ni Jumapili ya Pasaka, kwa sababu kila Jumapili ni Kumbukumbu ya ufufuo wa Bwana wetu kutoka kwa wafu.

Nia yetu katika kuanzisha mada hapa ni hasa kuvuta umakini kwenye mtazamo mpana wa neno Pasaka, kama linavyoshikiliwa na Wakatoliki, ambalo linajumuisha Ijumaa Kuu na Jumapili ya Pasaka, na linatumika tu kama jina mbadala kwa msimu wa Pasaka. Utangulizi wa Misa, na kuadhimishwa kwake mara kwa mara, ingeweza kutarajiwa kufuta kabisa sherehe ya kila mwaka ya kifo cha Bwana wetu katika kumbukumbu yake; lakini sivyo. Zoezi la awali la Kanisa la kwanza, la kusherehekea ukweli mkuu wa msingi, na msingi wenyewe wa uwepo wake, liliendelea, ingawa sherehe ya mlo wa jioni wakati wake mwafaka ilisitishwa, ikichukuliwa nafasi na dhabihu nyingi za Misa—na hivyo kumbukumbu hii maalum ilipoteza maana yake.

Kwa karne nyingi ilikuwa desturi kuhesabu tarehe ya kusulubishwa kwa Bwana wetu kulingana na kalenda ya Kiyahudi, kama tulivyoeleza tayari; lakini baadaye, kwa nia ya kujitenga kadri iwezekanavyo na taasisi za Kiyahudi, mabadiliko katika mbinu ya kuhesabu tarehe ya kifo cha Kristo, Pasaka yetu, yalianzishwa. "Baraza la Kiikumi" la Nisa liliamuru kwamba kuanzia wakati huo Pasaka ingesherehekewa Ijumaa inayofuata mwezi kamili wa kwanza baada ya usawa wa majira ya machipuo. Hii haikuishia tu kuweka sherehe ya kifo cha Bwana ulimwenguni kote siku ya Ijumaa, inayoitwa "Ijumaa Kuu," bali pia ilihakikisha kwamba sherehe hiyo isingekuwa kamwe sawasawa kabisa na sherehe ya Kiyahudi ya Pasaka. Tofauti katika njia ya kuhesabu, ikumbukwe, ni kwamba Wayahudi wakati huo walisubiri na bado husubiri hadi Usawa wa Kijira, na kuanza mwezi wao na mwezi mwandamo wa kwanza baada ya hapo, na kuadhimisha Pasaka wakati wa mwezi kamili wa mwezi huo, au siku ya 14. Mabadiliko haya wakati mwingine husababisha tofauti ya karibu mwezi mzima kati ya njia hizi mbili za kuhesabu.

[F481]

Si juu yetu kusema ni njia gani ni bora zaidi, lakini upendeleo wetu ni kushikilia kile ambacho Bwana na mitume walifanya—siyo kwa utiifu wa kupita kiasi ambao ungetufanya tuhisi kuwa tumetenda uhalifu kama tungekosea katika hesabu na kusherehekea tarehe isiyo sahihi, bali hata hivyo kwa kuridhika kwamba tumejitahidi kufuata kwa ukaribu iwezekanavyo mpangilio huo wa kimungu, mfano huo. Mtu anaweza kupendekeza kwamba ingekuwa bora zaidi kuweka tarehe kulingana na kalenda yetu ya kisasa—tuseme tarehe 15 Aprili au tarehe 1 Aprili, au tarehe nyingine—na kwa hivyo mahesabu yote, n.k., yasingehitajika. Tunajibu, kwamba ni wazi Bwana alikuwa na sababu ya kupanga kalenda ya Kiyahudi kama alivyofanya, na sisi katika suala hili tunapendelea kuendelea kutambua utaratibu wake.

Kwa maana fulani tunaona kwamba jinsi jua lilivyo ishara ya Ufalme wa kiroho wa Mungu, mwezi ni ishara ya Agano la Sheria, na ya watu waliokuwa chini ya Agano hilo la Sheria. Hivyo basi kulikuwa na umuhimu maalum katika Bwana wetu kusulubishwa nao hasa wakati wa mwezi kamili, na kwamba ilikuwa kwa mapenzi yaliyotangulia ya Mungu kuhusu wakati huo, hata wasiweze kumchukua awali, ingawa walitaka kufanya hivyo, kwa sababu "wakati wake haukuwa bado umefika." (***Yohana 7:30; 8:20***) Kuwasili kwake msalabani wakati wa mwezi *kamili*, na ukweli kwamba mwezi ulianza mara moja kupungua, kunafundisha somo kwamba huko Israeli walijiletea wenyewe kama taifa kukataliwa na Mungu, au kutupwa kwa muda, kulikosimbwa na kupungua kwa mwezi, ambako kulikuwa kinakilisha kudorora kwa taifa lao.

* * *

Tunambatanisha hapa baadhi ya dondoo muhimu kutoka kwa mamlaka inayotambulika, zinazothibitisha yaliyoelezwa hapo juu, kama ifuatavyo:

Kutoka Encyclopedia ya McClintock na Strong

"PASAKA, yaani, PASAKA KUU—Pasaka ni neno lenye asili ya Kisaksoni, na linamaanisha mungu wa kike wa Wasaksoni, au tuseme wa Mashariki, Estera, ambaye kwa heshima yake dhabihu zilitolewa kila mwaka

[F482]
Wakati wa Pasaka (Majira ya kuchipua), jina hili lilianza kuhusishwa na sikukuu ya Kikristo ya ufufuo, ambayo ilitokea wakati wa Pasaka: hivyo basi tunasema Siku ya Pasaka, Jumapili ya Pasaka, lakini kwa njia isiyo sahihi kabisa, kwani hili halihusiani kwa vyovyote vile na sikukuu iliyokuwa ikishikiliwa wakati huo kwa ajili ya mungu wa kike wa Wasaksoni wa kale. Hivyo neno la Kijerumani la sasa linatumiwa, Ostern, kwa ajili ya Pasaka, na linamhusu yule mungu wa kike yuleyule, Estera au Ostera. Kutokea kwa neno hili katika Toleo la Idhinisho (***Matendo 12:4***)—'Akiwa na nia baada ya Pasaka kumtoa kwa watu'—kunajitokeza hasa kama mfano wa ukosefu wa msimamo kwa watafsiri. ...Katika uhakiki wa mwisho, neno 'Pasaka' liliwekwa badala katika sehemu zote isipokuwa hii....

Makanisa ya Asia Ndogo yalisherehekea kifo cha Bwana siku inayolingana na tarehe 14 ya mwezi wa Nisani, siku ambayo, kulingana na maoni ya Kanisa zima la kale, msalaba ulifanyika. Makanisa ya Magharibi (Roma), kwa upande mwingine, yalikuwa na maoni kwamba msalaba unapaswa kukumbukwa kila mwaka **siku** maalum **ya wiki** ambayo ulitokea, yaani, Ijumaa....Makanisa ya Magharibi yaliuona siku ya kifo cha Kristo kama siku ya maombolezo, na hayakukamilisha muda wa kufunga hadi siku ya ufufuo. Kwa upande mwingine, Makanisa ya Asia Ndogo yaliuona kifo cha Kristo kabisa kama ni kwa ajili ya ukombozi wa wanadamu, na yalikamilisha siku ya kufunga saa ya kifo cha Kristo, saa tisa alasiri, na mara tu baadaye yalisherehekea agape na Mlo wa Bwana. Pande zote mbili (Makanisa ya Kiorthodoksi ya Mashariki na Magharibi) yalishikilia jina PASCHA (Pasaka), ambalo walilielewa wakati mwingine kama siku maalum za sherehe za wiki hii, na wakati mwingine kama wiki nzima ya kuadhimisha Pasaka.

"Mzozo wa kwanza mkubwa kati ya pande hizo ndani ya Kanisa la kale ulizuka mwaka wa 196 (Baada ya Kristo), wakati Askofu Victor wa Roma alipotuma waraka kwa maaskofu wakuu wa Kanisa, akiwaomba waite sinodi katika majimbo yao mbalimbali, na kuanzisha desturi ya magharibi (desturi ya kusherehekea Ijumaa na Jumapili, badala ya

[F483]
siku kamili, tarehe 14 na 16 za Nisani). Baadhi walitekeleza ombi hilo, lakini sinodi iliyoongozwa na Askofu Polycrates wa Efeso ilikataa vikali, na kuidhinisha barua ya Askofu Polycrates, ambaye katika utetezi wa desturi ya Asia alimrejelea Victor kwa mamlaka ya Mitume Filipo na Yohana, kwa Polycarp, na kwa ndugu zake saba ambao kabla yake walikuwa maaskofu wa Efeso....

"Hadi hapa mzozo kati ya Makanisa ya Asia na ya Magharibi (Roma) ulikuwa umehusu tu hoja mbili, yaani, (1) iwapo siku ya juma au siku ya mwezi ambayo kifo cha Kristo kilitokea ilipaswa kukumbukwa; (2) iwapo fasta ilipaswa kuisha. Sasa hoja ya tatu ya mzozo ilitokea, kuhusu wakati ambapo siku ya 14 ya Nisan ilitokea hasa. Wengi wa Wababa wa Kanisa wana maoni kwamba, kulingana na hesabu ya awali ya Wayahudi hadi wakati wa uharibifu wa Yerusalemu, tarehe 14 ya Nisani daima ilikuwa baada ya usawa wa machipuo, na kwamba ilikuwa ni kutokana na hesabu hiyo potofu ya Wayahudi wa baadaye tu ndipo tarehe 14 ya Nisani mara kwa mara ilikuwa kabla ya usawa wa machipuo. Kwa hiyo walisisitiza kwamba tarehe 14 ya Nisan, ambayo kwa pande zote mbili ndani ya Kanisa iliamua wakati wa Pasaka, iwe daima baada ya usawa wa msimu wa machipuo.

Kwa kuwa mwaka wa Kiyahudi ni mwaka wa mwezi na tarehe ya 14 ya Nisan daima ni siku *ya mwezi mwandamo*, Wakristo waliokubali mtazamo huo wa kiastronomia, kila mara tarehe ya 14 ya Nisan ilipokuwa kabla ya usawa wa siku na usiku wangesherehekea kifo cha Kristo mwezi mmoja baada ya Pasaka ya Kiyahudi. Kwa kuwa Wakristo hawakuweza tena kutegemea Kalenda ya Kiyahudi, ilibidi wafanye mahesabu yao wenyewe ya wakati wa Pasaka. Mahesabu haya mara nyingi yalitofautiana, kwa sehemu kwa sababu ambazo tayari zimetolewa, na kwa sehemu kwa sababu tarehe ya usawa wa mwangaza iliamuliwa na wengine kuwa tarehe 18 Machi, na wengine tarehe 19, na wengine tarehe 21 Machi. Baraza la Arles mwaka wa 314 lilijaribu kuanzisha mshikamano, lakini maagizo yake hayakuonekana kuwa na athari kubwa. Kwa hiyo, mada hii ilijadiliwa tena na kutekelezwa na Baraza la Kiinjili la Nicaea, ambalo liliamuru kwamba Pasaka iwe

[F484]
isherehekewe kote Kanisani baada ya usawa wa mwangaza, Ijumaa inayofuata tarehe 14 ya Nisani. Pia ilielekezwa kwamba Kanisa la Alexandria, kwa kuwa lilikuwa bora katika sayansi ya anga, lingetangaza kila mwaka kwa Kanisa la Roma siku gani ya Kalendi ambayo Ides za Pasaka zingesherehekewa, na Kanisa la Roma lingetangaza kwa Makanisa yote duniani. Lakini hata maagizo haya ya Baraza la Nicaea hayakuondoa tofauti zote, na ilibidi hesabu za Dionysius Exiguus zitengeneze utaratibu wa pamoja polepole katika Kanisa la kale. Nchi zingine, kama vile Uingereza, hazikuacha desturi zao za kale hadi baada ya upinzani mrefu. Wakati wa Charlemagne, *umoja* [katika kuadhimisha Ijumaa na kupuuza hesabu ya Kiyahudi ya siku ya mwezi mpevu] unaonekana kuwa umeanzishwa, na [baada ya hapo] *hakuna dalili inayopatikana* [ya kuadhimisha] *Quarto decimani (sherehe kulingana na siku halisi—tarehe 14 ya Nisan, mwezi mpevu baada ya usawa wa majira ya machipuo)….*

"Urekebishaji wa Kalenda na Papa Gregori XIII, kwa ujumla ulihifadhi enzi ya Dionysian; lakini ulibainisha kwa usahihi zaidi mwezi kamili wa Pasaka, na ulifanya utaratibu makini wa kuepuka upotofu wowote wa baadaye wa kalenda kutoka kwa wakati wa kikimbingu. Hata hivyo, kupitia hesabu hizi za kina, Pasaka ya Wakristo wakati mwingine, kinyume na maamuzi ya Mkutano wa Nikea, huangukia wakati uleule na Pasaka ya Kiyahudi."

Mamlaka hiyo hiyo inasema kuhusu neno:

PASI—"Ilikuwa ni sikukuu kuu ya mwaka, na katika nafasi hii ya kipekee ilikuwa na uhusiano fulani na ukeketaji kama sakramenti ya pili ya Kanisa la Kiebrania. (***Kutoka 12:44***) Tunaweza kuona hili katika kilichotokea Gilgali, wakati Yoshua, alipokuwa akikagua agano la kimungu, alisherehekea Pasaka mara tu baada ya ukeketaji wa watu. Lakini asili ya uhusiano kati ya ibada hizi mbili haikuendelezwa kikamilifu hadi mifano yake ya kiroho ilipotimizwa, na *Karamu ya Bwana ikachukua nafasi yake* kama karamu ya sakramenti ya watu waliochaguliwa wa Mungu."

MASOMO YA XII
HAKI NA WAJIBU WA NDOA NA MENGINEYO YA UUME MPYA

Majukumu Mbalimbali ya Kiumbe Mpya—"Wote Umoja Katika Kristo Yesu"—Uhusiano wa Kujichanganya Kiholela Haudokezwi—Mwanamume na Mwanamke katika Mpangilio wa Kimungu—Uongozi wa Mwanamume si Utawala wa Kikandamizaji—Ndoa ya Uumbaji Mpya—Ushauri kwa Viumbe Wapya katika Hali Mbalimbali za Umoja wa Ndoa—Iwapo Kutakuwa na Kuachana—Dhamiri ndiyo Jaribio la Mwisho—Wanaume Waliotengwa, Wasichana Wahudumu, Kutokuoa au Kuolewa—"Ndani ya Bwana Pekee"—Majukumu ya Uzazi.

Hakuna Myahudi wala Mgiriki, hakuna mtumwa wala huru, hakuna dume wala jike; maana nyote mmekuwa umoja katika Kristo Yesu; [maana] wote mliobatizwa katika Kristo mmevaa Kristo. ***Gal. 3:27,28***

Kiumbe Kipya huanza kuwa na *hiari* tu iliyozaliwa upya, ambayo ina ahadi ya mwili mpya, mkamilifu, wa kiroho katika ufufuo ikiwa itathibitisha kuwa mwaminifu kwa wajibu wake wa agano kwa Bwana. Sheria yake ya Upendo inailazimisha kwanza kabisa kumtii Mungu, na inaashiria utiifu wa dhati kabisa kwa mapenzi ya kimungu katika mambo yote. Wajibu wake wa pili ni kwa ndugu zake wa Uumbaji Mpya, kuwafanyia mema. Wajibu wake wa tatu ni kuwafanyia wema wanadamu wote inapopata fursa, na kadiri wajibu wa kwanza miwili unavyoruhusu. Ingawa Kiumbe Kipya, mapenzi mapya, hakiwezi kuwa na mwili wake maalum wa kutumia na kujiendeleza, hakiko bila mwili, kwa sababu, kama mrithi wa mapenzi ya mwili na akili ya asili, kinastawisha, kama sehemu ya rasilimali zake, haki na wajibu vya mwili wa asili, ambao lazima ukae ndani yake kwa muda, na ambao pekee ndio unaoweza kukiwezesha kujieleza.

Hata kama mwili wa binadamu ungekuwa mkamilifu katika kila hali, mapenzi mapya yangepata ugumu katika matumizi yake, kwa sababu ni ya udongo, ya kidunia. Umewekwa kwa ajili ya hali za kidunia, na tamaa na matakwa yake ni

[F486]
za kidunia, hata ziwe safi na za heshima kiasi gani; wakati tamaa na matakwa ya mapenzi mapya yamechochewa na mbinguni kupitia ahadi kuu na za thamani zisizohesabika za ujumbe wa kimungu. Hali hii ndiyo ilivyokuwa hasa kwa Bwana wetu Yesu, ambaye mwili wake ulikuwa "mtakatifu, usio na hatia, usiochafuliwa, na umetengwa na wenye dhambi." Hata hivyo, kulingana na agano lake, na kulingana na masharti ambayo asili hiyo mpya ingestawi na kuwa tayari kwa mwili mpya katika ufufuo, alilazimika kumsaliba mwili—kuupinga, kuutenga, kuutii na kuutawala kulingana na mapenzi yake mapya. Hata ladha zake halisi, mapendeleo na tamaa zilihitaji kuchinjwa, kila zilipokuwa zikipingana na mapenzi ya Baba, mpangilio wa Baba, na uongozi wa Baba kwa hekima Yake; na hizi zilijumuisha kuchinja mwili, hata kufikia kifo, kama ilivyokuwa muhimu kwa kupokewa kikamilifu kwa Kiumbe Kipya na utukuzaji wake katika upeo wa kimungu.

Wanachama wa chini wa Uumbaji Mpya, Ukuhani wa Kifalme, wakiwa na miili isiyo kamilifu, ambayo dhabihu yake isingekubalika kwa Mungu kwa sababu ilikuwa na dosari, yenye dhambi, na isiyo kamilifu, wanahitaji kwanza kabisa kuhesabiwa haki kwa dhabihu ya Bwana wao Yesu. Kwa wema wa upatanisho wake, dhambi na ukosefu wa ukamilifu wa miili yao ya kufa vimefunikwa, na havihesabiwi tena, na hivyo basi kwa maana ya hesabu miili yao imefanywa kuwa ya kukubalika kama dhabihu. Mtume anatangaza *haki* hii akisema: "Nawasihi basi, ndugu zangu, kwa rehema za Mungu [katika kufunikwa kwa dhambi zenu kupitia imani katika Kristo] mtoa miili yenu kuwa dhabihu hai, takatifu, inayomridhi Mungu, yaani, ibada yenu ya msingi." ***Warumi 12:1***

Ni wakati toleo hili la nyama yetu *iliyohesabiwa kuwa haki* lilipotolewa ndipo kila mmoja wetu alizaliwa kwa Roho kuwa wana wa Mungu—wana katika uwanja wa kiroho, badala ya uwanja wa kibinadamu. Hapo ndipo *utashi* uliojitakasa ulipokubaliwa kama Kiumbe Kipya na kuanza kuwepo kwake, ambacho lazima kipate mafanikio kadiri kinavyoendelea kuwa mwaminifu kwa Mungu na kwa agano la kutoa dhabihu mwili wenye kufa na maslahi yake. Mwili wenye kufa ulio tolewa dhabihu hivi na kuhesabiwa

[F487]
aliyekufa na Kristo ni kufanywa hivyo "kuhuishwa," au kupewa nguvu, na *mapenzi mapya* (Kiumbe Kipya), akidhibitiwa nayo, kiasi kwamba maisha yaliyobaki huelezewa kwa njia ya mfano kama maisha ya ufufuo. Kiumbe Kipya, mapenzi mapya, kikifanya kazi ndani na kupitia miili hii ya kufa, hutangazwa kwa njia ya mfano kuwa kimefufuka pamoja na Kristo, na kinaishi kwa ajili ya, na kutafuta, vitu vilivyo juu. ***Kol. 3:1***

Mtume anarejelea upya huu wa maisha, au ufufuo wa kimfano, ambapo mapenzi mapya yanatumia mwili wenye kufa katika huduma ya kimungu, akisema, "Kama Roho wa yeye aliyemfufua Yesu katika wafu akiishi ninyi, yeye aliyemfufua Kristo katika wafu atayahudumia [kuipa nguvu] miili yenu yenye kufa kwa Roho wake aliye ndani yenu." (***Warumi 8:11***) Kwa hiyo, kadiri mapenzi mapya yanavyopata udhibiti wa miili yetu ya kufa, na kuitumia katika maisha ya sasa kama mbadala bora na pekee ulio nao kwa ajili ya mwili wa kiroho, ambao hauwezi kupatikana kabla ya ufufuo—kwa kadiri hii, huenda isingekuwa kosa kuichukulia miili ya kufa ya Uumbaji Mpya kama mbadala wa muda kwa ajili ya miili ya kiroho inayosubiriwa.

Lakini mambo yote haya ya *hesabu* ni ya kiroho, na hueleweka na kuthaminiwa tu na wale waliozaliwa kwa Roho, na ambao hivyo wanawezeshwa kuona mambo kutoka kwa mtazamo wa kimungu. Kwa mtazamo wa ulimwengu, haya yote si ya kweli, si halisi—ni "upumbavu." Wanaona tofauti katika lengo, tamaa na mwenendo, lakini hawajui jinsi ya kuitafsiri. Huwa na tabia ya kuiona kama mtindo wa muda, au wazimu, au mtazamo wa kujiona mtakatifu kuliko wengine, au unafiki. Hatuwezi kukanusha kwamba kwa kila dalili kuna hizi hila mbalimbali za Kiumbe Mpya—magugu, yenye mfano wa ngano kwa nje, lakini tofauti moyoni. Kiumbe Mpya hapaswi kushangaa wala kukata tamaa kwa sababu haeleweki na ulimwengu; bali anapaswa kukumbuka ushauri wa kimungu kwamba ulimwengu haujui sisi, kama vile ulivyomjua Bwana wetu. Ni jaribio la uaminifu wetu kwa Mungu kwamba ili kufuata nyayo za Yesu ni lazima tupunguziwe heshima na wale tunaowapenda, na ambayo heshima yao si jambo la kipuuzi kuitamani.

[F488]

Ukweli kwamba urafiki wa dunia na heshima yake humaanisha uadui kwa Mungu na kutoaminika kwa agano la kujitolea lazima utatue suala hili kwa Viumbe Wapya.

Kwa Bwana wangu lazima niwe mwaminifu,
Aliyeninunua kwa damu yake."

Uchunguzi wetu wa sasa unahusu mwenendo unaofaa wa Viumbe hawa Wapya, mapenzi haya mapya, yanayofanya kazi ndani na kupitia miili hii iliyotakaswa, ambayo ina mahusiano fulani na wanadamu wengine na kwa hivyo, majukumu fulani kwao, kulingana na mwili. Ni mapenzi ya Mungu kwamba Kiumbe Mpya aheshimu majukumu haya ya mwili wake wenye kufa katika mambo yote ya haki—katika uaminifu, katika wajibu, katika majukumu yanayomwangukia ipasavyo mwili wake wenye kufa. Kwa hivyo, katika hali ya sasa, Kiumbe Mpya hawezi katika mambo yote kufanya apendavyo, bali katika mambo fulani lazima aongozwe na wajibu wa mwili, kwa sababu agizo la kimungu ni "kuweka mambo ya heshima machoni pa watu wote"; na zaidi "Mtu asiyemhudumia wake amekana imani na ni mbaya kuliko asiyeamini." ***Rum. 12:17***; ***1 Tim. 5:8***

Kwa kuzingatia mambo haya, itaonekana wazi kwamba mapenzi mapya yana kazi ngumu mbele yake: (1) Kumfurahisha Mungu katika utekelezaji wa dhabihu ya mwili; (2) kutofautisha waziwazi ni tamaa na mahitaji yapi ya uhusiano wa kimwili yanayopaswa kuzingatiwa na kuruhusiwa; (3) ni kwa kiwango gani mahitaji na msamaha haya yanaweza kutolewa ipasavyo bila kukiuka na kutaweka batili agano—ambalo ni la uzima au la kifo

—"Kwa maana tukiaishi kwa jambo la mwili tutakufa; bali tukilimwaga mwili kwa msaada wa Roho, tutaishi"—hatimaye kufikia ukamilifu katika ufufuo. Hapa ndipo inapoibuka ugumu mwingine. Nyama haifi kwa hiari: ni lazima iuawa na mapenzi, akili, na Kiumbe Mpya; na hivyo, ikigundua kwamba kuna mambo fulani ya kuvumiliwa, kulingana na mapenzi ya Mungu, nyama huwa na tabia ya kuchukua fursa ya mambo haya ya kuvumiliwa, na kudai si tu mvumilivu mkubwa kuliko "mambo yanayohitajika," bali pia uhuru

na haki katika njia ambazo si wajibu, na ambazo zingekuwa uingiliaji katika dhabihu ya agano.

Jitihada hizi za miili yetu ya kufa, wakati mwingine za kuhoji dhambi na wakati mwingine za kuepuka toleo, husababisha Kiumbe Kipya kuchanganyikiwa mara kwa mara, na si mara chache kusababisha kikwazo cha muda; hadi hatimaye anajifunza zaidi na zaidi kuhusu udanganyifu wa mwili wake na udhaifu wake, na hatimaye anakua katika neema na katika hekima inayotoka juu, na anapata uwezo zaidi na zaidi wa kuutawala mwili "*chini*"—katika utii kwa akili mpya. (***1 Kor. 9:27***) Hivyo, mara nyingi kwa uzoefu mchungu, Kiumbe Mpya hujifunza kuthamini tamko la Neno la Bwana, kwamba moyo wa asili, mapenzi ya mwili, ingawa umeuliwa, na kwa hakika haujawahi kuwa na mamlaka, ni "*hila* zaidi ya vitu vyote" na, wakati mwingine, "mbaya isiyotabirika," na kwa bidii isiyotabirika katika jitihada zake za kuangusha utawala wa mapenzi mapya, na hivyo kuiharibu Kiumbe Mpya—kwa kusudi kwamba kiumbe cha zamani kichanuke, na kutembea kulingana na mwili, na si kulingana na Roho.

Uhusiano wa Kiholela Haudokezwi

Bwana anatufundisha waziwazi, kupitia Mtume, kwamba upendeleo na fadhili zake ni sawa kwa Viumbe Wote Wapya—kulingana na bidii yao, kulingana na upendo wao kwake na kanuni anazowakilisha; na kwamba hali za jinsia, kabila, rangi, n.k., za mwili wenye kufa hazina uhusiano naye katika hukumu yake ya watu wake, katika tathmini yake yao, na katika ugawaji wa thawabu za mwisho. Tukijua mtazamo wa Baba kuhusu jambo hili, viumbe wote wapya lazima wawe na mtazamo kama huo, lazima wawaheshimu viumbe wote wapya katika Kristo Yesu kama "ndugu," lazima wawe na upendo na wema kwa wote, lazima watafute kuwahudumia wote, lazima wasijue upendeleo wowote miongoni mwa ndugu, isipokuwa ule ambao Bwana mwenyewe alionyesha—kwamba alipendelea na kuwaheshimu wale walioonyesha kiwango kikubwa zaidi cha shauku kwa ajili ya kazi yake. Lakini haki hii yote, kupuuza jinsia, rangi, kabila, n.k., ni yetu sisi kama Uumbaji Mpya, na huathiri kwa sehemu tu miili yetu ya kufa, na uhusiano wake na kila mmoja na na

[F490]
ulimwengu. Hivyo basi, maadili ya mwenendo na uhusiano kati ya kiume na kike lazima yadumishwe na Uumbaji Mpya.

Hawa, kwa kweli, wanapaswa kuwa na kiwango kikubwa zaidi cha hekima na busara kuliko ulimwengu, kwa sababu wamezaliwa kwa roho ya akili timamu. Kwa hiyo, wanapaswa kutambua kwamba kama Uumbaji Mpya, wanaotafuta kutembea si kwa mwili bali kwa Roho, ingekuwa vyema kwao kuwa waangalifu zaidi kuliko watu wa ulimwengu, mwanadamu wa kawaida, wakiheshimu udhaifu wa mwili wao na kuheshimu ustaarabu wa mipaka fulani ya mwenendo unaofaa, haya, na kujihifadhi, n.k., kati ya jinsia. Kadiri Kiumbe Kipya anavyotafuta uzima wa kiroho, na kadiri anavyotambua kwamba tamaa za ngono zinapigana na maslahi ya Uumbaji Mpya, ndivyo wanapaswa kujitahidi, hata zaidi kuliko watu wa ulimwengu kwa ujumla, kutengeneza njia zilizo sawa kwa miguu yao, na kuweka vizuizi vingi na vya kutisha iwezekanavyo kati yao na vishawishi.

Hoja ile ile inatumika kwa tofauti za rangi. Kuna uhusiano wa Roho na umoja wa Roho ambao ni tofauti kabisa na uhusiano na umoja katika mwili. Maslahi ya Uumbaji Mpya, tunaamini, yatalindwa kwa ujumla kwa kudumisha kiwango fulani cha utengano katika mwili, kwa sababu malengo, ladha, tamaa, tabia, n.k., za kabila moja bila shaka huwa kwa kiasi kikubwa zinapingana na malengo, n.k., za kabila lingine; hivyo basi, makabila mbalimbali ya wanadamu huenda yataona maslahi yao ya kiroho kama Viumbe Wapya yanalindwa vyema zaidi kwa kiwango fulani cha utengano. Hakutakuwa na ugumu katika mambo haya ikiwa tofauti kati ya Viumbe Wapya na miili ya kimwili itatambuliwa waziwazi. Kama maneno ya Mtume mwanzoni mwa sura hii yasingetoa kisingizio cha kuwachanganya pamoja waume na wake, kwa sababu wao wote ni udugu mmoja katika Kristo Yesu, vivyo hivyo hayapaswi kueleweka kuashiria jambo lolote la mchanganyiko usio na mpaka kati ya makabila tofauti. Hata hivyo, huweka kwetu kiwango cha uthamini na uhusiano wa kiroho, na cha

wajibu kwa kila mmoja na kwa wote katika mambo ya kiroho na ya kidunia.

Mwanamume na Mwanamke katika Mpangilio wa Kimungu

Mtume anatangaza kwamba "mkuu wa kila mwanamume ni Kristo, na mkuu wa mwanamke ni mwanamume, na mkuu wa Kristo ni Mungu." (***1 Kor. 11:3***) Hii ndiyo mafundisho thabiti ya Maandiko. Kama Mtume anavyoonyesha, ukuu wa mwanamume ulionyeshwa kuwa ni kusudi la kimungu katika uumbaji wa mwanamume kwanza na wa mwanamke baadaye, kama sehemu iliyotengwa kutoka kwake. Mtume anajadili mada hii hasa, na maneno yake ni, "Yeye [mwanamume] ni mfano na utukufu wa Mungu; bali mwanamke ni utukufu wa mwanamume. Kwa maana mwanamume hamtoki kwa mwanamke; bali mwanamke hutokana na mwanamume. Wala mwanamume hakutengenezwa kwa ajili ya mwanamke [kuwa msaidizi wake], bali mwanamke kwa ajili ya mwanamume [kuwa msaidizi wake]. Kwa sababu hii, mwanamke anapaswa kuweka alama ya mamlaka kichwani mwake." ***1 Wakorintho 11:7-12***

Itabainika kwamba hii si hoja kuhusu uhusiano uliopo kwa mkataba kati ya waume na wake, bali ni hoja pana zaidi, inayotegemea uhusiano kati ya kiume na kike kulingana na mpangilio wa uumbaji na kusudi la kimungu. Hakuna pendekezo lolote katika yale Mitume anayosema hapa, wala katika Maandiko popote, linaloashiria kwamba mwanamume ni bwana na mwanamke ni mtumwa wake, jambo ambalo linaonekana kuwa ni wazo potofu linalowahi kufikiriwa; lakini hatuamini kamwe kuwa ni wazo la wale walio na "akili ya Kristo." Katika mpangilio wa kimungu, familia ndiyo kitengo katika wakati huu, na kila mwanamume anayefikia utu uzima ana haki ya kuanzisha familia, ambayo yeye anapaswa kuwa kichwa chake mwenye kuwajibika na mwakilishi wake mbele za Mungu na wanadamu.

Uongozi wa Mwanamume Sio Udhalimu

Kwamba uongozi huo hauashirii udhalimu inadhihirishwa na tamko la Mtume kwamba Kristo ndiye Kichwa cha Kanisa, Kichwa cha mwanamume; na tamko lake zaidi kwamba Mungu, Baba, ndiye Kichwa juu ya Kristo. Hatupati udhalimu wowote katika uhusiano wa Mwana kwa Kanisa

[F492]
wala katika uhusiano wa Baba kwa Mwana. Hata hivyo, cheo cha kichwa kinaashiria jukumu, dhamana, utunzaji, na utoaji. Hivyo Baba wa mbinguni alimwandalia Mwana, na ilikuwa ni utoaji wa utukufu. Ni kweli, utekelezaji wa mpango wa kimungu ulihusisha mateso na kafara kwa upande wa Mwana; lakini Baba mwenye upendo hakufanya mpango huo kuwa mkali zaidi, wala wa maamuzi makubwa zaidi kuliko ilivyohitajika katika utekelezaji wa kusudi lake kuu na la ajabu, ambapo Mwana, ambaye sasa ameheshimiwa sana juu ya falme na mamlaka na kila jina linalotajwa, ni mshirika wa heshima sana. Mwana alifurahi kwa heshima aliyokuwa nayo ya kutoa dhabihu na utiifu kwa mpango wa Baba, na anafurahi pia katika utukufu aliouingia, na ule utakaokuja. Ndivyo ilivyo kwa ukuu wa Bwana Yesu juu ya Kanisa. Badala ya ukuu wake kuashiria udhalimu kwetu, ni sawa na upendo na utunzaji na usaidizi kwa wanachama wote wa Uumbaji Mpya. Vilevile, ukuu wa mume juu ya mke na watoto unaashiria uwajibikaji, utunzaji maalum, kama mtoa mahitaji, mtazamaji wa mbeleni, mpangaji, mlinzi, mwongozaji, na mfano. Laiti baba wote wangeona ipasavyo majukumu yao, uwajibikaji wao, na haki zao za kipekee kwa asili, chini ya mpangilio wa kimungu; na wakiyaona haya, wangetumia bila kuyatumia vibaya!

Tunaposoma katika Mwanzo, kama sehemu ya laana au hukumu juu ya mama Hawa, na isivyo moja kwa moja juu ya binti zake wote, maneno, "Uta tamaa mumeo, naye ataku-tawala," na kisha tukitazama jinsi utawala huu ume-tekelezwa kote ulimwenguni, tunagundua kuwa katika visa vingi umekuwa utawala wa udhalimu, na kwamba nguvu za akili na za asili za mwanadamu aliyeanguka mara nyingi zimetumika kwa madhara, badala ya kwa faraja na manufaa ya mke na watoto. Wanaume na wanawake wote wema na watiwa heshima lazima waikemee hali kama hiyo; wala hatuwezi kudhani kwamba matumizi mabaya ya aina hii ya mamlaka ni chochote isipokuwa jambo la kuchukiza na la aibu machoni pa Muumba.

Matumizi mabaya ya nguvu za kimwili na kiakili kwa upande wa baadhi ya waume na baba bila shaka yameathiri

[F493]
kutoridhika kwao wenyewe na kwa kudorora kwa uzao wote; kwa maana ingawa mwanamke kwa asili ana mwelekeo wa kutegemea kichwa na kutafuta na kutii kile anachokitambua kuwa ni mamlaka ya haki ("tamani kwa mumewe"), bado matumizi mabaya ya uongozi na mifano mibaya iliyotolewa kwa mfululizo yamepindua kwa kiasi kikubwa kile kilichokuwa, na bado ni, msingi wa tabia ya asili ya mwanamke. Ikilazimishwa na uhitaji kujitetea dhidi ya matakwa yasiyo na msingi ya ubinafsi na udhalimu, matokeo yake kwa ujumla yamekuwa ya kuharibu maadili ya jamii nzima; kiasi kwamba ingawa mpangilio wa asili na ule wa Maandiko unatambuliwa kwa kiasi kikubwa, wanaume wala wanawake kwa ujumla hawajui jinsi ya kujirekebisha kulingana na hali ya sasa isiyo na mpangilio na iliyovurugika ya masuala ya kijamii.

Kwa matokeo yake mara nyingi tunawaona wanadamu walioporomoka wakijitahidi kupata mamlaka na uongozi ambao hawana uwezo kabisa, ili waweze kuyatumia vibaya kwa maslahi yao binafsi; wakati huo huo wakishindwa kutambua na kuthamini mamlaka yake halali na jukumu lake kama mlinzi wa familia. Tunaona mwanamke, naye aliyeharibika na mwenye ubinafsi, akiwa tayari si tu kuasi dhidi ya uongozi usio na busara na usiofaa, bali hata kupinga pendekezo lolote na kila pendekezo, na kujadiliana na kugombana kulihusu; na ingawa haidai kuwa ndiye mtoa mahitaji wa familia, bado anajaribu, moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja, kuchukua mamlaka ya kichwa cha kaya, kuchukua na kushikilia udhibiti wa fedha na wa familia. Popote ambapo hali hizi zinatawala, kwa kuwa ni kinyume na kusudi na mpangilio wa kimungu, huleta matunda yenye uchungu zaidi au kidogo mapema au baadaye—haijalishi jinsi zinavyoweza kuonekana kuwa za busara au za lazima wakati huo. Matunda ya amani ya haki yanatarajiwa tu kwa kufuata mpangilio wa asili wa kimungu. Inaweza kupingwa kwamba, katika hali ya sasa ya mambo, shida ya aina hii haiwezi kuepukika; kwamba wanaume wenye ubinafsi watavuka mipaka ya mpangilio na kusudi la kimungu, na kwamba wanawake wenye ubinafsi watatenda vivyo hivyo; kwamba, kwa hivyo, amani na mpangilio na baraka zilizokusudiwa kwa mwanadamu mkamilifu haziwezi kamwe kufikiwa na watoto wake walioanguka, na kwamba tiba pekee inayoonekana kwa

[F494]
ni urejesho. Hili tunalikubali, na tunaungana kwa dhati katika sala ya Bwana, "Ufalme wako uje. Mapenzi yako yafanyike duniani, kama yalivyo mbinguni."

Sasa hatuzingatii uwezekano wa kuleta mpangilio kutoka kwa fujo miongoni mwa wanadamu, bali mpangilio na mkondo sahihi wa maisha kwa Uumbaji Mpya katika uhusiano na nyumba, familia, n.k.—na wajibu wa kila mmoja kwa mwenzake kama mume na mke, wazazi na watoto. Tunaweza, ipasavyo, kuchukulia mada hii chini ya kichwa cha majukumu na wajibu wa wanaume Wakristo na wanawake Wakristo, kama si kwamba neno Mkristo limepoteza maana yake ya awali kiasi kwamba sasa linaeleweka kwa jumla kumaanisha mtu yeyote ambaye si Myahudi wala mwashenzi. Kwa uhalisia, neno Mkristo, linalomaanisha muumini na mfuasi wa Yesu wa Nazareti, linamhusu tu Mtu Mpya. Ni kwa sababu upotovu huu ni wa kawaida sana, na umeenea kote, ndiyo maana tunasisitiza kutofautisha waumini waliojitolea kweli kama Watu Wapya.

Mtume anaeleza waziwazi kwamba uhusiano wa ndoa miongoni mwa wanadamu, chini ya mpangilio wa kimungu, unakusudiwa kuwa kielelezo au mfano wa uhusiano kati ya Kristo na Kanisa, bibi harusi wake—mwili wake. Lugha ni ya wazi kabisa:

> Wanawake, watiini waume zenu, kama hivi mlivyo kwa Bwana. Kwa maana mume ni kichwa cha mke, kama Kristo alivyo Kichwa cha Kanisa, naye ni Mwokozi wa mwili. Basi, kama Kanisa linavyomtii Kristo, ndivyo wanawake wanapaswa kumtii waume zao katika mambo yote. Wamume, wapendeni wake zenu, kama Kristo naye alivyoupenda kanisa, akajitoa kwa ajili yake; ili akilitakasa, akiliosha kwa maji kwa neno, ili alilitetee liwe kanisa la utukufu, lisilo na doa, wala mkunjo, wala kitu kingine chochote; bali liwe takatifu na lisilo na dosari. Vivyo hivyo, waume wanapaswa kuwapenda wake zao kama miili yao wenyewe. Ampenaye mke wake hujipenda yeye mwenyewe. Kwa maana hakuna mtu aliyewahi kuchukia mwili wake; bali huulisha na kuutunza, kama Bwana alivyompenda Kanisa; kwa sababu sisi ni viungo vya mwili wake. Kwa sababu hii, mtu ataacha baba yake na mama yake, na atashikamana na mke wake, nao wawili watakuwa mwili mmoja. Hii ni fumbo kuu; lakini mimi

[F495]
anazungumzia Kristo na Kanisa. Hata hivyo, kila mmoja wenu hasa ampenda mke wake kama anavyojipenda yeye mwenyewe, na mke na aheshimu mumewe." ***Ef. 5:22-33***

Ukweli kwamba ndoa za kawaida kwa ujumla hazikamilifu na haziridhishi haufutui wazo kwamba ndoa ilikusudiwa kuwa mfano, kama vile dhabihu nyingi za Waisraeli zilivyokuwa zisizokamilika na zisizoridhisha, lakini, hata hivyo, zilikuwa mifano ya dhabihu ya kweli. Uumbaji Mpya unapaswa kuthamini sana ndoa ya mfano ya kidunia na majukumu na uwajibikaji wake ipasavyo kwa sababu ya uthamini wao wa muungano wa kinyume cha mfano kati ya Kristo na Kanisa lake. Ikizingatiwa hivi, kila mkristo wa kiume hupata mfano mkuu zaidi wa majukumu na uwajibikaji wake kwa mke wake katika jinsi Bwana alivyomtunza Kanisa na kila maslahi yake, ya kidunia, ya kiroho, ya sasa na ya baadaye, hata kufikia kujitoa mhanga kwa ajili yake. Vilevile mke, anapothamini majukumu na dhamana za Kanisa kwa Bwana, hutambua mfano bora zaidi wa wajibu na uhusiano wa mke kwa mumewe kama msaidizi wake. Lakini hatupaswi kutarajia kwamba mahusiano haya ya kipekee na utumiaji wake unaofaa vinaweza kutambuliwa waziwazi isipokuwa na wale walio na nia ya Kristo. Hivyo basi, ingawa tunawahimiza wote wanaoingia katika uhusiano wa ndoa kutimiza kikamilifu iwezekanavyo mfano wa kimungu, hata hivyo, tunabaini kwamba hakuna anayeweza kuelewa, kuthamini na kutumia kanuni na mifano yote inayohusiana na aina hii isipokuwa wale ambao wamezaliwa kwa Roho—Uumbaji Mpya—kwa sababu hao pekee ndio wenye nia ya Kristo.

Huenda ikadaiwa kwamba kwa kuwa watu wa jamii ya binadamu hawajaanguka wote kwa kiwango kimoja, mara nyingi hutokea kwamba mke ana sifa bora za akili na moyo kuliko zile za mumewe. Swali basi linajitokeza, Je, katika hali kama hizo hawapaswi kufikiria kwamba mke kama huyo, aliyebarikiwa na kipaji, hukumu na uwezo bora, anapaswa kuchukuliwa kama kichwa cha familia, na mumewe kama msaidizi? Tunajibu, Hapana. Uungu

[F496]
Mpangilio wa kimungu ulipuuzwa katika ndoa kama hiyo; kwani hakuna mwanamke anayepaswa kuolewa na mwanamume aliye chini yake kwa tabia na vipaji—mtu ambaye hawezi kumheshimu ipasavyo kama "kichwa" chake. Na hakuna mwanamume anayepaswa kuoa mwanamke aliye bora kuliko yeye. Vivyo hivyo, yule ambaye amekuwa Kiumbe Kipya katika Kristo Yesu hapaswi kuungana kwa ndoa isiyo sawa na yule ambaye bado ni wa udongo wa dunia—haijalishi jinsi mtu huyo alivyo mkarimu na mwenye heshima. Kwamba Kiumbe Kipya anapaswa kuoa "*katika Bwana tu*" ni ushauri usio paswa kupuuzwa, na kutozingatia ushauri huu kumeleta matatizo makubwa kwa wengi wa watu wa Bwana.

Ndoa ya Viumbe Wapya

Hata hivyo, mara tu uhusiano wa ndoa unapokuwa umeingiwa, ni kuchelewa mno kwa majuto, na hakuna kinachobaki kwa mtoto wa Mungu isipokuwa kutekeleza agano la ndoa kikamilifu, kwa herufi na kwa roho, kadiri ya uwezo wake. Ikiwa wote wawili ni viumbe vipya, na ndoa kuwa halali, hakuna ugumu kwa upande wowote katika kuamua kuhusu mpangilio na kanuni sahihi za nyumbani: hata hivyo, muafaka wa tabia za asili na mapendeleo pia unapaswa kuzingatiwa kwa makini. Mume wa Kikristo wa kweli, akiwa na nia ya Kristo, atampenda mke wake, atakumbuka kwamba ameingia katika agano la kumtunza, kumtunzia, na kumtegemeza si tu kwa mahitaji ya kimwili, bali pia kwa kulisha moyo na hisia zake. Mume wa aina hiyo hatahisi kwamba ametimiza wajibu wake kwa kutoa tu mahitaji na faraja za chakula, mavazi na makazi, bali atatambua wajibu wake kwa mke wake wa kuzingatia pia maslahi yake ya kiakili, kimaadili na kiroho. Hatajaridhika kwamba muda wake utumike kabisa kwa majukumu na majaliwa ya kifamilia, bali, kadiri ya uwezo wake, atatafuta kukuza akili na moyo wake—akitumia uongozi wake katika familia katika kupanga shughuli zake ili awe na muda unaofaa kwa ajili ya ushirika wa kiroho na kusoma Ukweli. Mume wa aina hiyo hatasahau kwamba, kama ilivyo kwa wanadamu wengine wote, ubinafsi umejikita zaidi au kidogo

[F497]
katika mwili wake wa kifo, na kama Kiumbe Mpya atakuwa mwangalifu kwamba tabia hii isilete taabu au madhara kwa wengine—hasa kwa mke wake na watoto wake, ambao ni nyama ya mwili wake na mfupa wa mfupa wake.

Uongozi katika familia, unaotekelezwa kwa njia hii katika kukuza ustawi wa wale walio chini ya uangalizi wake kwa kuwaongoza, kuwaalisha, n.k., pamoja na kuwapatia mahitaji yao, hautakuwa uonevu. Wala roho ya upendo kwa mume kama huyo haitapuuza mapendeleo na kutoipenda kwa mke wake na ushauri wake uliotolewa ipasavyo. Atatambua ukweli kwamba ingawa Adamu mkamilifu alikuwa na sifa zote za uume, kutengwa kwa Hawa kulimaanisha kutengwa kwa baadhi ya sifa hizi: atatambua pia kwamba ingawa nguvu ya akili na ya mwili kwa mpangilio wa kimungu inabaki na, na kumfanya mwanamume kuwa kichwa cha familia, hata hivyo kuna sifa za tabia ambazo mwanamke anamiliki hasa. Unyenyekevu unaotokana na roho ya upendo utamzuia asiwe kipofu kwa sifa za heshima ambazo Muumba amezipa kike, na atatambua kwamba sifa zake mwenyewe za moyo na akili zinahitaji kuongezewa na sifa nyingine ambazo kwa asili ziko hasa kwa mwanamke. Hivyo basi, kadiri anavyokuwa na "roho ya akili timamu," ndivyo atakavyotamani *msaada* wa mke wake, ushirikiano wake, maoni yake, huruma yake, upendo wake, na atayathamini sana.

Hii haimaanishi kwamba kutafuta ushauri wa mke kunamaanisha katika hali zote utiifu kwa maoni yake: ni jukumu la mume kupima, kufikiria, kulinganisha, na kuamua—akitoa tafsiri inayofaa, ya busara, na ya wema kwa hisia za mke wake. Wajibu wa uongozi uko juu ya mume, na haapaswi kuuepuka. Ni agizo la kimungu, sehemu ya utunzaji wake, ambao hatimaye ataitolea hesabu.

Vilevile mke ambaye ni Uumbaji Mpya na ambaye ameolewa "ndani ya Bwana," na, akiwa ametumia busara ipasavyo, amepata mume anayefaa, hapaswi kuwa na ugumu mkubwa katika kutambua majukumu, uwajibikaji, na haki za nafasi yake kulingana na mwili. "Mke na aone kwamba anamheshimu

[F498]
mume wake," anasema Mtume. Hapaswi kusubiri watu wa nje wamkeme kwa kuwa hana heshima inayostahili kwa mume wake, wala kusubiri mume wake aonyeshe kwamba anadhani hamtendei heshima anayostahili kulingana na agano la ndoa na kulingana na maelezo ya Maandiko kuhusu wajibu wa mke. Kinyume chake, anapoangalia mazingira yake kuona ni yapi majukumu na wajibu wa mke, na aone kwamba anamheshimu mumewe na atambue kwamba hakuna kitu kingine isipokuwa hiki ndicho maana ya kiapo chake cha ndoa kulingana na Maandiko—haijalishi ina maana gani kulingana na ulimwengu na dhana mbalimbali za kibinadamu. Heshima kwa mume ina maana kubwa, na kwa kweli huingia katika shughuli zote za maisha, na hukumba na kuathiri kila kitendo, neno na wazo kuhusu nyumbani na maslahi yake.

Mtume Petro anatoa msisitizo juu ya jambo hili kwa lugha inayofanana, akisema, "Ninyi wake, watiini waume zenu;...kwa roho ya upole na utulivu, ambayo ni ya thamani kubwa machoni pa Mungu. Hivyo hivyo, katika enzi za kale, wanawake watakatifu, waliokuwa wakiweka tumaini lao katika Mungu, walijipamba, wakiwa watiifu kwa waume zao: kama vile Sara alivyomtii Abrahamu, akimwita bwana." (***1 Petro 3:1-6***) Kama mwanamume anayemheshimu mke wake anavyojiheshimu mwenyewe, ndivyo mwanamke anayemheshimu mume wake anavyojiheshimu mwenyewe. Lakini heshima hii kwa mume kama bwana au bwana wa nyumba haimaanishi utumwa, kwa maana Kanisa haliko katika nafasi ya utumwa mbele ya Bwana, wala halina hofu ya utumwa, bali heshima ya upendo, ya kujitolea—na hili ndilo mfano.

Heshima hii kwa mume haimaanishi kwamba mke hapaswi kutumia busara yake na kumweleza mume wake majaribu au matatizo au mizigo mizito sana kwake, n.k., lakini uwasilishaji wake wa maoni, matumaini na matakwa yake haupaswi kuwa kwa njia ya kulazimisha, bali kwa njia ya heshima, ambayo ingetambua uongozi wa mume wake na kutafuta kuwa na furaha na kuridhika na maamuzi yake baada ya kumwasilishia mawazo yake kuhusu mambo ya maslahi ya pamoja. Anapaswa kutafuta kuwa na huruma, na

[F499]
mwerevu katika usimamizi wa shughuli za nyumbani ambazo mume atamwamini, ili apate kuongeza imani yake zaidi na zaidi, na aweze kutimiza zaidi na zaidi majukumu muhimu ya msaidizi nyumbani, iwe nyumba kubwa au ndogo. Wazo kwamba yeye ni msaidizi, na tamaa yake ya kupata kibali cha mumewe, litaonekana kuwa linaendana kikamilifu na pendekezo la Mtume kuhusu mtazamo unaofaa wa Kanisa kwa Bwana, katika uaminifu, na tamaa ya kupata kibali chake. Lakini kama katika Kanisa ingekuwa ni uhalifu kupuuza Kichwa, Bwana, kwa namna yoyote ile kuhusiana na kazi na maslahi yake, ndivyo mke anapaswa kuhisi kwamba njia yake ingekuwa ya kihalifu na ukiukaji wa agano lake akijaribu kusimamia nyumba ya kidunia, na kwa kiwango chochote kumpuuzia yule ambaye ameahidi kumheshimu kama kichwa cha familia.

Katika kisa cha viumbe vipya viwili wasioendana vizuri—ambapo mke kwa dhahiri ndiye bora zaidi—kuna hatari ya ugumu katika kupatanisha mambo. Ikiwa mke ana hukumu bora zaidi kuhusu uongozi wa nyumbani, matumizi ya pesa, malezi ya watoto, n.k., basi, hana uhuru wa kuchukua uongozi wa familia na kumwamuru mume wake kana kwamba ni mmoja wa watoto wake au mtumishi. Ukiukaji kama huo wa mpangilio wa kimungu bila shaka utasababisha madhara kiroho, kama si kifedha na katika mambo ya kidunia, si kwa mwanamume tu bali pia kwa mwanamke.

Mwanamume katika hali kama hiyo atapoteza polepole kile kiume kidogo alichokuwa nacho, ataweka kila kitu mikononi mwa mke wake polepole, na kuwa chombo chake tu, mtumwa wake, wa kuleta riziki na kutii amri zake. Hali kama hiyo haingekuwa na manufaa kwa mume kama Kiumbe Mpya; kudorora kama hilo kwa nafsi yake hakika kungemdhuru, kungemkata tamaa na kuzuia ukuaji wake katika neema, maarifa na katika utumishi wa Ukweli. Pia kwa upande wa mke, athari zingekuwa za madhara kadiri njia isiyo sahihi inavyofuatwa—iwe kwa kiasi kikubwa au kidogo. Ikiwa hali itakuwa ya kupita kiasi, mke—kadiri mume wake anavyoachia majukumu kwake polepole, au kadiri yeye

[F500]
hatika polepole kutoka mikononi mwake, majukumu ya mume—anahisi uzito wa haya pamoja na majukumu yake ya uzazi; na katika jaribio lake la kuwa mume na mke, baba na mama, ni hakika atakuwa zaidi au kidogo "mwanamke wa biashara," mwenye kiburi na kujiona zaidi. Marafiki zake wanaweza kupongeza uimara wa tabia anaouonyesha, na wanaweza kufikiri kuwa mkondo anaouchukua hauwezi kuepukika—hata wanaweza kumtia moyo na kumtaja kama mfano wa kupongezwa wa mwanamke mwenye nia thabiti; lakini hakuna hata mmoja wao atakayempenda kama wangempenda kama angekuwa amejiendeleza katika njia za uanamke wa kweli na uke wa kweli. Zaidi ya hayo, sifa za mwili zinazokuzwa kwa njia kama hiyo zingeathiri vibaya uhai wake kama Kiumbe Mpya katika Kristo, na, bila kukusudia, angekuwa mtu asiye wa kiroho sana na mwenye kujiona sana katika mambo yanayohusu Kanisa.

Hatua inayofaa kuchukuliwa katika hali kama hii ya kutopatana kati ya Viumbe Vipya ni kwa mume kujisemea: Nimeoa mke kinyume na mpangilio wa kimungu. Hivyo basi, nimeingia katika hatari kubwa ya maisha ya huzuni ya kifamilia. Njia yangu pekee sasa, ni kujitahidi kwa kadiri ya uwezo wangu kufikia kiwango changu cha juu kabisa cha kuwa mume mwaminifu—kufuata kwa kadiri iwezekanavyo mfano wa Bwana. Nitahitaji kuwa mwangalifu zaidi kwa kila neno na kitendo changu—kutafuta kwa bidii zaidi hekima inayotoka juu, ili niweze kutimiza vyema zaidi majukumu ya mkuu wa kaya hii, ambayo ninatambua kuwa sina sifa zake kiasili.

Mke katika hali kama hiyo anapaswa kujiambia: Nimepuuzia utaratibu mtakatifu wa Bwana na nimepangwa vibaya kwa kuwa siwezi kumheshimu mume wangu, lakini kwa hisia za asili ninatambua kuwa mimi ni bora kuliko yeye kwa vipaji vya asili. Lazima nifanye kila niwezalo kuhusu jambo hili. Lazima nitimize wajibu wangu kwa uaminifu; na kadiri ninavyomwona mume wangu akiwa na upungufu, nitajitahidi kutumia busara na kuomba hekima kutoka juu ili kujua jinsi ya kumsaidia, *kumtangaza*, kumfanya awe mtu wa heshima, na kupanua uwezo wake kadri iwezekanavyo, ili hivyo niweze kuongeza upendo na heshima yangu kwake. Hakuna kitu kingine isipokuwa

[F501]
hii ni wajibu wangu chini ya agano langu la ndoa—utatekelezwa kwa uaminifu kana kwamba ni kwa Bwana mwenyewe. Kwa upande wa udhaifu wake na hukumu yake duni, sio tu kwamba nitayaficha kwa watu wa nje, bali kadiri iwezekanavyo nitayaficha hata kwangu mwenyewe; na ninapomtaarifu mume wangu, nitajitahidi kuepuka kurejelea au kuonyesha uwezo wangu ulio bora kuliko wake. Nitategemea kwamba kwa wakati unaofaa, makosa yake mwenyewe yampelekee kuthamini uamuzi wangu bora, ambao, hata hivyo, sitausisitiza wala kulazimisha, bali nitaueleza kwa upole kwa njia inayofaa kwa *msaidizi*. Nitategemea kwamba punde si punde atatafuta ushauri wangu na kuupa uzito zaidi na zaidi katika mambo yake yote ya maisha, na hivyo siku baada ya siku na mwaka baada ya mwaka tutakua pamoja kwa muafaka kulingana na mfano wa kimungu wa uhusiano kati ya Kristo na Kanisa. Nitabarikiwa kama mke katika kukuza unyenyekevu na utiifu kwa mpangilio wa kimungu: mume wangu atabarikiwa na athari za kuinua nitakazoweza kumletea, na hivyo basi kutopatana ambako mwanzoni kulionekana kuwa na hasara kubwa, kunaweza, kwa neema ya Bwana—kwa kufuata maagizo ya Neno lake—kusababisha kutuonesha wote wawili karibu zaidi na kigezo cha kimungu kama kilivyoelezwa na Mtume.

Kisa kingine tofauti na hicho hapo juu kinaweza kupendekezwa kuwa kinawezekana, yaani, kwamba Viumbe Vipya viwili, walioendana vizuri kimwili, wanaweza baada ya miaka ya ushirika na msaada kuwa na uendanifu mbaya. Hitimisho kama hilo kwa mwanzo mzuri namna huo lingedokeza kwamba mmoja wao au wote wawili walikuwa wamepoteza roho takatifu ya upendo—kama si kabisa, basi angalau kwa kiasi kikubwa sana; kwamba mmoja wao au wote wawili walikuwa wamepuuzia agizo la kitume na kanuni nzima ya kimungu ya majukumu ya waume kwa wake na wake kwa waume. Ikiwa kosa litakuwa kwa mume naye akaacha kumtunza mke, akaacha kumtunza, na, kinyume chake, akamwacha iwe moyoni au kwa upendo au kwa vitendo, ingeashiria kwamba alikuwa amepotoka sana kutoka kwa Bwana, na kutoka kwa mwongozo wa Roho wake, na kutoka kwa "hekima inayotoka juu, ambayo ni

[F502]
kwanza safi, kisha yenye upatanifu, upole, na urahisi wa kuombwa, imejaa rehema na matunda mema." Katika hali kama hiyo hatuwezi kumwona mtu kama huyo aliyeidhinishwa na Bwana kama "mshindi" hadi baada ya kufanyiwa marekebisho.

Au ugumu unaweza kuwa kwa mke. Anaweza kujivunia, kuwa na kiburi, kuwa na maoni yake mwenyewe na polepole kupoteza heshima yake kwa mumewe—anaweza hata kumdanganya, kumwacha na kusema kila aina ya uovu dhidi yake kwa uwongo. Hali kama hiyo ingeashiria hali mbaya sana ya moyo, mbali sana na ile iliyofundishwa na Neno na bila shaka ingeashiria kudorora kiroho, haijalishi ni kwa kiwango gani *muonekano* wa nje wa utauwa unaweza kudumishwa. Hakika mtu wa aina hiyo angekuwa katika hali mbaya ya kuwasili mbele ya Mchumba wa Mbinguni akiwa na matumaini yoyote ya kupata kibali chake; kwani mwenendo wa aina hiyo kwa mchumba wa duniani bila shaka unamaanisha kuthamini kidogo majukumu ya Kanisa kwake Bwana. Ikiwa ni mwasi kwa mume wa duniani ambaye amemuona, bila shaka hilo lingeashiria na kumaanisha usasi kwa Mchumba wa Mbinguni asiyeonekana.

Uhusiano wa kimwili kama mume au mke kati ya Kiumbe Mpya na yule ambaye si Kiumbe Mpya kwa wengine ni jambo la mkanganyiko mkubwa, na kuna wengi katika hali hii. Pale ambapo wawili hao wameoana vizuri kimwili, tatizo ni gumu vya kutosha; lakini pale ambapo hawalingani kimwili na kiroho, matatizo huongezeka maradufu. Ikiwa mume ni wa Uumbaji Mpya na mke ana roho ya dunia, dini yake ya kweli na "roho ya akili timamu" ambayo hutoa polepole katika mada zote, na upole ambao huufundisha katika mambo yote, vinapaswa kumwinua polepole hadi juu zaidi katika heshima ya mke wake wa kidunia, mradi tu awe na tabia ya heshima kiasili na mwenendo mpole. Uguso wake wa huruma, uhuru kamili wa dhamiri ambao angependa kumpa, na kujitolea kwake kwa kanuni, vyote vingelenga kuifanya muungano kama huo kuwa wenye furaha, isipokuwa kwamba mume angekosa kwa mke wake ushirika huo wa kiroho ambao kama Kiumbe Mpya lazima authamini zaidi ya ushirika mwingine wote.

[F503]
Lakini maombi yake kwa niaba ya mwanamke mwenye moyo mkarimu kama huyo, mfano wake, na uwasilishaji wake wa Kweli kwa uangalifu, kwa uwezekano mkubwa, atamshinda mke kama huyo kwa Bwana na kumfanya awe msaidizi wa kiroho, na pia wa kimwili. Hivyo basi uvumilivu wake na uaminifu wake kwa majukumu yake ya ndoa unaweza kuleta thawabu kubwa, wakati uaminifu wake kwa kanuni pia utaleta baraka na furaha katika maisha yake.

Iwapo mke ni mwanachama wa Uumbaji Mpya na mume awe na roho ya ulimwengu, na wakafanana vyema, tatizo hilo pia litakuwa rahisi kulitatua. Mume mwenye nia njema, ingawa ni mtu wa kidunia, atatambua dhamiri ya mke wake katika utendaji wake wa kiasi; na tamaa yake ya kumpa fursa za kiakili, kimaadili na kiroho, kama ilivyo wajibu wake kama mume, itampa yote anayoweza kutamani kama mke isipokuwa tamaa ya ushirika wa kiroho kwa mume wake. Kwa mwanamume wa moyo mkuu kama tunayemzungumzia, uaminifu wa mke wake kwa Bwana, na kwake yeye katika majukumu yote ya maisha, hatimaye unaweza kubarikiwa kwa kuleta utakatifu wa mume kwa Bwana. Mke anaweza kuwa na matakwa na malengo mema kuhusu masuala ya kidunia au hata ya kidini ambayo mume wake huenda asiweze kuyathamini, bila kujali jinsi alivyo mwanamume mwenye heshima kiasili. Katika hali kama hiyo anapaswa kuzingatia ushauri wa Bwana kwa watu wake, wa kuwa *na wastani* katika mambo yote; anapaswa kuzingatia ukarimu wa jumla wa mume wake, na ingawa asisaliti jambo lolote la dhamiri au kanuni, anapaswa kukumbuka kwamba miongoni mwa majukumu yake ya uke, yanayotambuliwa na Bwana, ni lile linalomhitaji kumpa mume wake sehemu ya ushirika wake. Hili linaweza, bila kosa, kumzuia kuhudhuria *baadhi* ya mikutano ya Kanisa; lakini anapaswa kuwa mwangalifu asije katika tamaa yake ya kumfurahisha mume wake akikiuka dhamiri yake na kuzuia majukumu na utiifu wake kwa Bwana, Mchumba wake wa Kimungu. Anapaswa kukumbuka agizo lake kwamba tusisahau kukusanyika pamoja. Tunachosisitiza hapa ni kwamba atumie busara, na kuzingatia

[F504]
kwa ajili ya mumewe, n.k., ili aweze kugawa muda wake kwa kiasi fulani naye, akimpa sehemu inayofaa ya ushirika wake.

Pale ambapo wawili hao wamefunga ndoa isiyo sawa—mmoja asiyeamini na mwengine Kiumbe Mpya—na ambapo, zaidi ya hayo, hawana muafaka kimwili, kiasi kwamba mke ndiye mwenye akili zaidi na mume ni dhaifu kiakili, n.k.—hali hiyo ni tata zaidi na inahitaji hekima na neema zaidi kwa upande wa muumini. Mtume anawaonya hasa wale walio katika hali kama hiyo, akisema: "Mwanamke aliye na mume asiyeamini, na yeye akiridhia kuishi naye, asimwache. ...Bali asiyeamini akiondoka, aondoke; ndugu, mwanamke au mwanamume, hako chini ya utumwa katika mambo kama hayo; ila Mungu ametuita katika amani. Maana unajua wewe mke, vipi, huenda ukaokoa mumeo? Au wewe mume, unalijua vipi, huenda ukaokoa mkeo?

Jambo moja lililo wazi kuhusu wajibu wa muumini ni kwamba atatekeleza *wajibu wake*, na atatafuta kwa kila njia ya heshima na inayofaa kuhifadhi amani ya nyumbani na ustawi wake kwa jumla, akiepusha migogoro mingi kadri utauwa unaofaa kwa kanuni na dhamiri utakavyoruhusu. Ikiwa kuna sababu halisi ya kutengana, muumini lazima ahakikishe kuwa *sababu* hiyo haiko kwake. Roho ya Kristo iliyo ndani yake inapaswa kumfanya awe mpole zaidi, mnyenyekevu zaidi, mleta amani zaidi, mwenye busara zaidi, mwenye hekima zaidi, mvumilivu zaidi, mwenye subira zaidi, mwenye upendo zaidi na mkarimu zaidi siku baada ya siku. Hata hivyo, yote haya, si katika kila hali, yatakidhi mahitaji ya hali. Wakati mwingine asiyeamini ana tabia duni ya asili, na aiachie hadi kufikia kiwango cha kuwa mkasirika kwa urahisi; na kama vile neema za Mungu kwa Farao zilivyosababisha tu kugumu kwa moyo wake, ndivyo Roho wa Mungu katika watoto wake, akimwaka kwa kadiri ya uwezo wao wote katika neema na matunda yote ya Roho huyo, wakati mwingine huenda ukakutana tu na chuki ambayo giza linao kwa nuru, na ambayo Bwana wetu alirejelea akisema, "giza haliipendi nuru kwa sababu inalaaniwa nayo."

[F505]

(***Yohana 3:19,20***) Katika hali kama hizo, kutengana kunaweza kufuata, kama vile Mtume anavyoonyesha, iwe kuna amri ya talaka kutoka mahakama za kidunia au la. Hata hivyo, katika hali yoyote ile, Kiumbe Mpya huruwi kuoa au kuolewa tena isipokuwa talaka itolewe, na hiyo kwa sababu moja tu iliyotajwa na Bwana wetu—usengenyaji wa uzinzi wa mwenzi. ***Mathayo 19:9***

Katika maandishi yaliyotajwa hapo juu, Mtume anatangaza, "Iwapo asiyeamini ataondoka, na aondoke"; lakini hii haipaswi kueleweka kumaanisha kwamba kuachwa na mwenza kunampa mume au mke uhuru wa kuoa au kuolewa na mwingine: inaashiria tu kwamba kuachwa kama huko kunapaswa kuonwa na muumini kama mojawapo ya hali za maisha zilizoruhusiwa na mapenzi ya kimungu, ambayo Mungu ana uwezo wa kutosha kuyadhibiti kwa ajili ya ustawi wake—na kwa kukubali hivyo, fursa zinazolingana za kutumika katika huduma ya Bwana zinapaswa kutarajiwa. Ingawa Mtume anaeleza waziwazi kwamba muumini hapaswi kuwa mtupuuzi, tunaamini kwamba mahakama za kibinadamu zimeelewa na kutafsiri kwa busara katika kuamua kwamba kuna kitu kinachoitwa "utupuuzi *wa kimaana*"—yaani, kwamba mwenzi anaweza kumtupuza mwenzake wa maisha kikamilifu kabisa bila wao kutengana kabisa. Mke asiyeamini anaweza kutumia, na katika baadhi ya matukio amekuwa akitumia, udhalimu mdogo mdogo nyumbani kiasi cha kuharibu sifa zote za nyumbani, na kuifanya kuwa mateso halisi, akiharibu machapisho ya kiroho ya mumewe na kujitahidi kumfanya asiweze kusoma, kujifunza au kufikiri, kwa sababu ya fujo anazochochea makusudi miongoni mwa watoto, akiwasukuma wasipuuze neno na ushauri wa baba yao na kumtendea kwa dharau.

Mwanamke wa aina hii anaweza asimwache mume wake kihalisi, lakini akiwa na roho ya chini anaweza kupendelea kumtumia kama mtumwa wake—ili kwa nguvu zake yeye afurahie starehe za maisha. Sheria za kibinadamu zimefasiri kitendo kama hicho kuwa ni kuacha—kuacha agano la ndoa na majukumu yake na wajibu stahiki na unaofaa wa maisha. Mtu wa aina hiyo anakuwa kikwazo na mdhuru badala ya msaidizi. Katika hali kama hiyo tunaamini kuwa mume ana haki kamili ya kumchukulia

[F506]

kuwa ameachwa, na kuanzisha makazi tofauti ambako anaweza kuchukua watoto ambao hawakuwa wameharibiwa kabisa na mwenendo mbaya wa mama yao. *Majukumu* yake kwa mke wa aina hiyo tayari yameisha kwa sababu ya mwenendo wake: ni yeye ndiye aliyeacha na kuvunja mkataba wa ndoa; na kwa kujiondoa kwake, anafuata tu matokeo ya mwenendo wake. Hata hivyo, akijaajiwa wakati wowote, anapaswa kuwa mkarimu kupita kiasi katika kumwamsamehe na katika kurejesha upya mpangilio wa familia kwa msingi unaofaa. Hakuna chochote katika ushauri huu kinachopaswa kueleweka kama kichocheo cha ukosefu wa subira au utayari wa kuchukizwa na kujihisi kuumizwa. Upendo unadai kwamba matibabu yote *yanayovumilika* yavumiliwe; na kwamba ikiwa uovu umerudishiwa kwa uovu, kwa neno au tendo, kosa litachukuliwa kuwa limefidiwa na kusamehewa.

Katika kesi nyingine, kuachwa kunaweza kuwa kwa upande wa mume asiyeamini. Uovu wa upotovu wake unaweza kumfanya awe dikteta mkatili, bila kujali afya na furaha ya mke wake, na hasa akiwa adui wa maoni yake ya kidini. Kama tulivyotaja tayari, muumini anapaswa kutafuta na kupata neema ya Roho ya upendo ambayo itamwezesha kuvumilia karibu "mambo yote," na kufaidika nayo—kukua katika neema chini ya hali kama hizo; kwa kukuza Roho wa Bwana na neema zake mbalimbali. Lakini kuna kikomo kwa kila kitu, na zaidi ya kikomo hicho haingekuwa sahihi kwenda. Zaidi ya mipaka hiyo, ushawishi kwa mwenzi asiye haki ungekuwa wa madhara badala ya msaada. Kila mmoja lazima aamue mwenyewe ni upi mipaka inayofaa ya utii katika mambo kama hayo. Dhamiri yake mwenyewe lazima iamue, baada ya dhamiri hiyo kufundishwa na herufi na roho ya Neno la Mungu. Kadiri ukuaji katika neema unavyopatikana, majaribu yanaweza kuwa magumu zaidi; lakini kunapaswa kuwa na uwezo mkubwa zaidi wa kustahimili kwa upole na kiasi kikubwa zaidi cha "roho ya akili timamu" ili kuamua ni lini kiwango cha ukali na madhara yasiyovumilika kimekufikiwa. Neema kutoka juu inahitajika, imeahidiwa, na inapaswa kutafutwa kwa bidii katika hali kama hizo. ***Yak. 1:5***

[F507]

Kuna waume wabovu na wa kikatili ambao hawana uelewa sahihi wa majukumu ya mume wala uhuru halali wa mke—wazo lao pekee kuhusu mke ni la mtumwa mchapakazi, bora kuliko yeyote anayeweza kumwajiri, au kama mbadala wa bei rahisi wa kahaba. Matendo kama hayo kutoka kwa mume ni sawa na kumtelekeza, na sheria ya Mungu kama inavyofafanuliwa hapa na Mtume, ikitafsiriwa ipasavyo, tunaamini, inaendana kikamilifu na sheria za kibinadamu, ambazo zinatangaza kwamba kwa mtu kama huyo jina la mume ni jina lisilofaa—kwamba kama aliwahi kufanya mkataba wa ndoa na mke wake kwa busara na kwa dhati, ameuivunja kabisa na kwa uhakika, na kwa matendo kama hayo amethibitisha hili kwa njia ya kushawishi zaidi. Mke aliye katika hali kama hiyo ana uhuru kujiona ameachwa na kutafuta hali bora zaidi kwake kadri awezavyo; lakini kwa sababu hii, haruhusiwi, iwe ni kwa sheria za kibinadamu au za kimungu, kuolewa tena. Katika hali kama hiyo anapaswa kumtazama Bwana ili apunguze hali yake, au, pengine, afungue njia ya kutoroka kutoka humo. Anapaswa kuzingatia umri wa watoto wake na ni maandalizi gani yanaweza kufanywa kwa ajili yao pamoja na yeye mwenyewe, na anapaswa kupima mazingira kwa makini na kwa maombi kabla ya kuchukua hatua hiyo. Lakini ikiwa hali yake inavumilika, na abaki, kama Mtume anavyosema; na atumaini kwamba kwa kuonyesha roho ya upole, wema, uvumilivu, na upendo, ataweza kupata tena moyo wa mwenzi wake na pengine pia kumshinda kwa ajili ya Bwana.

Tumeshughulikia mada hii kwa undani mkubwa, tukitambua kutokana na mawasiliano mengi ya faragha kwamba watoto wengi sana waaminifu wa Bwana wanaishi katika tanuri la mateso la ndoa. Chini ya masharti ya wito wa Uumbaji Mpya, hakuna anayepaswa kutarajia kwamba maisha ya sasa yatakuwa ndoto laini na ya kupendeza ya furaha ya kidunia, kwani Bwana wetu alitangaza hasa kuhusu jambo hili, "Adui wa mtu watakuwa watu wa nyumba yake." (***Mathayo 10:36***) Hawapaswi kushangaa kuitwa kuvumilia mengi kwa ajili ya Ukweli, na hivyo kumwonyesha Bwana uaminifu wao kwake na kwa Neno lake; utayari wao kuvumilia majaribu yote ya moto ambayo anaona ni bora wawe nayo kwa ajili ya

[F508]
ukuza ndani yao wa neema za Roho. Wanapaswa pia kutambua kwamba hawapaswi kuchagua aina ya majaribu ya moto yatakayowakuza na kuwaandaa na kuwafanya wafae kwa Ufalme, bali wanapaswa kuacha jambo zima mikononi mwa Bwana. Hata hivyo, ni wajibu wetu kuwaonyesha wote wanaoteseka kwamba, baada ya majaribio na ukuaji unaofaa, wanapaswa kuwa macho kwa ajili ya ukombozi wa kimungu na kufunguliwa kwa njia ya kutoroka kutoka kwa mambo magumu mno kwao kuvumilia. Hili linaendana na maonyo na mfano wa Bwana wetu: "Watakapowatesa katika mji huu, mkimbie kwenda katika mji mwingine." ***Mathayo 10:23; 2:13; 4:12; 12:15***

Dhamiri, Mtihani wa Mwisho

Tumegusia dhamiri kuhusiana na mambo haya, na inaweza kuwa inafaa hapa kuelekeza umakini kwenye maana tunayomaanisha kwa neno hilo. Tunamaanisha uhakika kuhusu kile kilicho sahihi, kile kilicho wajibu. Kwa mwanadamu mkamilifu, dhamiri ingekuwa mwongozo kamili na angejua kilicho sahihi na wajibu kiasili; lakini miaka elfu sita ya kuanguka imeleta jamii yetu katika hali ambayo dhamiri bila shaka iko nje ya mpangilio—imepotoshwa na mitazamo isiyo sahihi. Msingi wa dhamiri ya Kikristo ni imani kwa Mungu, na kukubali mapenzi yake kuwa ni sahihi kabisa, na kutambua wajibu wetu unaofaa wa kuwa watiifu kikamilifu na kwa dhati ya moyo kwa mapenzi ya kimungu. Hivyo basi, dhamiri inahitaji elimu kama hii inayotolewa na Neno la Mungu, na Kiumbe Mpya aliyekua kwa sababu hii anapaswa kuwa na "roho ya akili timamu"—imani yake kuhusu kilicho sawa na kilicho kibaya ikipanuka na kufafanuliwa kadiri anavyokua katika neema na maarifa na katika roho ya upendo. Kumtii dhamiri ni kufanya kile anachoamini Bwana angetaka afanye; na hapaswi kukimbilia hitimisho katika suala hili, bali anapaswa kupima kwa makini ushuhuda wa Neno la Mungu na kuamua kulingana na hilo. Kuna watu wanaoruhusu hofu na utumwa kutawala dhamiri zao na kuifanya isifanye kazi yake ya kuwa kiongozi wa kweli. Njia sahihi kwa ajili ya Bwana

[F509]
ni kuongoza dhamiri zao—yaani, kuongoza imani zao kuhusu kilicho sawa na kilicho kibaya kwa kutumia *Kanuni ya Dhahabu* na mafundisho yote yanayohusiana ambayo Maandiko yanatoa.

Wanaume Waliotangazwa, Bikira, Utofaa

Maswali ya sayansi ya ngono ni miongoni mwa yale ambayo kwa hakika huwapa Watu wa Uumbaji Mpya mkanganyiko mkubwa; na kwa hivyo, hayapaswi kupuuzwa hapa. Wale waliotungwa na Roho kwa ajili ya furaha na baraka za kiroho, ushirika na muungano, hutambua kiasili kwamba muingiliano wa kimwili au wa nyama hauinui kiroho, bali mwelekeo wake ni kinyume chake. Ni vyema kwamba wasio na ndoa wote miongoni mwa watakatifu wa Bwana wazingatie somo hili kwa kina kabla ya kuingia katika uhusiano wa ndoa na kubeba majukumu yake. Bwana alionekana kuidhinisha hali ya kutotoka kwa kusema, "Wengine wamezaliwa waisi, wengine wamefanywa waisi na watu, na wengine [kwa njia ya mfano] wamejifanya waisi kwa ajili ya Ufalme wa Mungu." (***Mathayo 19:12***) Yaani, wengine kwa kutumia hiari yao, baada ya kujitolea kwa Bwana, wameamua kutoa ndoa bali kudumisha usafi wao kwa kuishi maisha ya upweke. Bwana mwenyewe alikuwa mmoja wao, na kwa hakika ndiye mfano wetu bora zaidi, ambaye tunapaswa kufuata nyayo zake kwa ukaribu iwezekanavyo. Mtume anasisitiza jambo hili katika fikra zetu akisema:

"Basi, kwa habari ya mabikira [wa kiume na wa kike] sina amri yo yote kutoka kwa Bwana, lakini ninatoa hukumu yangu kama mtu aliyepata rehema kutoka kwa Bwana ili awe mwaminifu. Nadhani, basi, kwamba ni jambo jema kwa sababu ya dhiki ya sasa [yaani, chini ya hali za sasa—udhaifu wetu wenyewe na udhaifu wa wengine kwa upande mmoja, na majukumu maalum, haki na fursa za wale waliojitolea kikamilifu kwa Bwana kwa upande mwingine]—yaani, ni kizuri kwa mtu kuwa jinsi alivyo [kubaki katika hali ambayo Ukweli unaweza kumpata, akiwa ameolewa au hana mume]. Umefungwa na mke? Usitafute

[F510]
kuachiliwa. Umefungwa na mke? Usitafute kuachiliwa. Umeachiliwa na mke? Usitafute mke. Lakini ukioa, hujatenda dhambi; na bikira akioa, hajatenda dhambi.

Hata hivyo, wale [waliowaoana] watakuwa na dhiki katika mwili; nami ningewapunguzia mzigo. Lakini nawaambia, ndugu, wakati ni mfupi; iliyobaki ni kwamba, wale walio na wake wawe kana kwamba hawana [wakipuuza mahusiano ya kidunia kadri iwezekanavyo, na kuweka upendo hasa kwa mambo ya mbinguni]; na wale wanaolia [waliopo katika shida za kidunia] kana kwamba hawaolii [wakijitahidi kusahau majaribu na kukata tamaa na matatizo ya hali ya kidunia katika furaha na shangwe za ahadi bora zaidi tulizo nazo kwa ajili ya siku zijazo]; na wale wanaofurahi [katika ustawi wa kidunia] kana kwamba hawaifurahii [furaha yao katika mambo ya kiroho ikifunika kabisa vyanzo vyote vya furaha vya kidunia]; na wale wanaonunua kama wasiomiliki [wasiweke mioyo yao katika vitu vya kidunia]; na wale wanaotumia ulimwengu huu kama wasiutumia vibaya [wakiruhusu kiasi na maslahi ya Uumbaji Mpya kuwa na ushawishi wa kudhibiti katika mambo yote ya maisha]; kwa maana umbo la ulimwengu huu lipita [sisi ni Viumbe vipya, tunapaswa kuishi sawasawa na matumaini yetu mapya, na si kuendelea kujipatia mahitaji ya mwili; bali badala yake, tukitafuta kwa gharama yoyote ile kuhakikisha wito na uteule wetu, na hivyo kuwa warithi-wenza na Bwana wetu katika utawala wa utukufu na ulimwengu ujao].

Lakini nataka mwe huru kutokana na wasiwasi [wa aina ya kidunia; na kwa hivyo, pamoja na maonyo yaliyotangulia ya kubadilisha upendo na mabadiliko ya akili, sasa naelekeza fikra zenu kwenye ukweli fulani usio na shaka]. Yule [aliyewajibika kikamilifu] ambaye hayuko katika ndoa anajali mambo ya Bwana, jinsi ya kumfurahisha Bwana: lakini yeye aliyeoa anajali mambo ya dunia, jinsi ya kumfurahisha mke wake. [Atajikuta katika hatari ya daima ya kugawanyika kwa upendo wake na haja ya daima ya kuwa mwangalifu, ili upendo wa kidunia usinywe muda wake wote, upendo wake, na maslahi yake yote, na hivyo kuvunja agano lake na Bwana; na maslahi ya Ukweli lazima yawe

[F511]
ya kipaumbele ikiwa angekuwa mwanafunzi mshindi na mrithi-mwenza katika Ufalme]. Na kuna [vivyo hivyo] tofauti kati ya [hali ya] mke na bikira. Mwanamke asiyeolewa [aliyejitolea kikamilifu] hujali mambo ya Bwana ili awe mtakatifu katika mwili na roho: lakini yeye aliyeolewa hujali mambo ya dunia, jinsi ya kumfurahisha mumewe.

Na haya niyasema kwa ajili ya faida yenu wenyewe [siyo kwa kusudi la kuwaweka utumwani au kwa namna yoyote ile kuongeza mizigo yenu, bali ili ninyi wasio na wake mzingatie jambo hili kwa makini na mfikirie maslahi yenu ya kiroho na haki mtakazopoteza kwa kuoa]: siyo kwamba ningetaka kuweka mtego kwenu [kuwazuia kutumia uhuru wenu], bali kwa ajili ya yale yaliyo ya heshima [yaliyo bora zaidi kwenu kama Viumbe Wapya], na mpate kumtumikia Bwana bila kusumbuliwa. Bali mtu akidhani [kwamba kwa kubaki bila kuoa] anajiendesha isivyofaa kwa bakulia wake [kwa rafiki yake wa kike ambaye amempa sababu ya kutarajia kuwa atamwoa], ikiwa amepita uchanga wake [hadi amepoteza fursa nyingine za ndoa kwa sababu ya kuwa ameahidiwa na yeye], na ikiwa haja inavyohitaji [ikiwa anahitaji mlinzi au msaidizi] na afanye atakavyo [kuoa au kutoa]; hatendi dhambi; na waolewe [ikiwa mahitaji ya hali yanadai hivyo]. Hata hivyo, yeye aliye imara moyoni mwake, asiye na ulazima, bali mwenye nguvu juu ya mapenzi yake mwenyewe [kujidhibiti na kuishi maisha ya kujinyima, ili ajitoe kikamilifu zaidi kwa Bwana na huduma yake], na amedhamiria moyoni mwake kumhifadhi bikira wake [utauwa wake au usafi wake], anafanya vyema. Basi yeye anayempa [utoho wake] katika ndoa afanye vyema, lakini yeye asiyempa katika ndoa afanye vyema zaidi.

"Mke amefungwa maadamu mumewe yu hai; lakini ikiwa mumewe amekufa, yuko huru kufunga ndoa na mtu ampendaye, lakini awe katika Bwana. Lakini atakuwa na furaha zaidi akikaa kama alivyo, kwa maoni yangu. Nami nadhani kwamba nina roho ya Mungu [akili ya Bwana kuhusu mada hii, ambayo tayari nimeitangaza. Sisemi kwa amri

[F512]
au chini ya msukumo wa moja kwa moja, bali kulingana na imani yangu au hukumu yangu kuhusu mapenzi ya kimungu.]" ***1 Kor. 7:25-40***

Baada ya ndoa, huwa ni kuchelewa sana kwa mtu kuamua mwenyewe kama anapendelea kuishi maisha ya ucheshi au la. Mtume anaeleza hili waziwazi, akitangaza kwamba mume hana mamlaka pekee juu ya mwili wake, wala mke hana mamlaka pekee juu ya mwili wake; bali katika ndoa kila mmoja amejitoa kwa mwenzake kwa kiwango kwamba kukataa haki za kimaumbile za ndoa kwa njia ya busara kungelingana na dhuluma na ukiukaji wa mkataba wa ndoa. Mtume anazungumzia hatua kama hiyo kama "kudanganya kila mmoja." (***1 Kor. 7:5***) Wakati wa kuzingatia mambo kama haya ni kabla ya ndoa. Wala haitakuwa sahihi kwa yeyote kujaribu kumfunga mwenzake, wala kwamba waweze pamoja kuapa maisha ya ukiwa katika fungo la ndoa. Upole katika hili kama katika kila jambo lingine la kidunia lazima uwe sheria, breki ambayo Asili Mpya itatumiwa kudumisha utawala wake juu ya mwili*—hata kuleta mawazo yenyewe ya moyo chini ya utawala wa Bwana. Ujaponi kamili, ingawa unaweza kutamaniwa, Mtume anaonyesha, haupaswi kulazimishwa na mmoja dhidi ya mwenzake, ili usije uka kuwa mtego na kishawishi cha kukiuka majukumu ya ndoa. Anasema:

"Mume ampe mke haki yake [kile anachoweza kudai kwa busara, kwa kawaida na kwa haki], na vivyo hivyo mke ampe mume wake. Mke hana mamlaka [udhibiti] juu ya mwili wake, bali mume; na vivyo hivyo mume hana mamlaka [udhibiti] juu ya mwili wake, bali mke. Msinyanyanishe, isipokuwa kwa ridhaa ya nyinyi wawili kwa muda, mpate kujitoa kwa maombi; kisha mrejeane, ili Shetani asiwajaribu kwa kutokujidhibiti kwenu. Hii nasema kama idhini, si kama amri; kwani nataka watu wote wawe kama mimi mwenyewe [wenye kujidhibiti na huru, kivitendo kama mwanaume asiyezaa]....Lakini nawaambia wasio na mke na majane, ni jema kwao wakikaa kama

I. Lakini wasipoweza kujidhibiti, naoa; maana ni afadhali kuoa kuliko kuungua—kuchomwa na tamaa isiyodhibitiwa ambayo ingewazuia ushirika wao na Bwana na ingeweza kuwa mtego kwao. ***1 Kor. 7:3-9***

---

*Vizuizi vya Kiyahudi vya ***Mambo ya Walawi 20:18; 15:25***.

[F513]

"Kwa Bwana tu"

Ni busara kiasi gani, ni hekima kiasi gani maagizo ya Bwana!—ni faida kubwa kwa wale wenye sikio la kusikia na wanaotii ushauri wake! Kwamba watu wa Bwana waolewe "katika Bwana tu," huenda mwanzoni kikaonekana kama kikomo, kizuizi, au utumwa: lakini sivyo—ni ushauri tu. Yeyote anayefuata ushauri huu hatimaye atagundua kwamba amebarikiwa kwa njia hiyo, na yeyote anayepuuza ushauri huo kwa kawaida atajifunza upumbavu wa hatua yake kupitia uzoefu mgumu baadaye.

Hakuna mkataba au mpangilio mwingine unaohusiana na mambo ya maisha haya ya sasa ulio muhimu kama mkataba wa ndoa: lakini watu wenye akili timamu wanaonekana kuuchukulia kwa urahisi na kwa upuuzi. Wazazi wengine wanaonekana kuzingatia kwa makini zaidi na kwa hukumu bora suala la kununua shamba, ufugaji wa mifugo yao, kondoo, farasi, mbwa na nguruwe, kuliko wanavyozingatia sehemu yao katika kueneza jamii ya wanadamu. Upumbavu wa aina hii ni vigumu kuuelezea isipokuwa kwa dhana kwamba wanaona ndoa kama aina ya bahati nasibu, inayoongozwa na bahati badala ya busara; au kwamba wanaona Mungu kama Muumba wa kila mwanadamu mmoja mmoja—wakishindwa kutambua kwamba kazi kamili ya Mungu, kwa upande wa jamii yetu, ilikamilika katika wawili wa kwanza, ambao aliwapa nguvu za kuzaa ambazo zimearithiwa na wazao wao. Mtazamo sahihi kuhusu asili ya mwanadamu ni kwamba ni aina ya juu zaidi ya viumbe wa wanyama, na, kama viumbe wengine, imepewa na Muumba uwezo wa kuzaa kila kimoja kulingana na aina yake. Kutokana na mtazamo huu, inawaonekana wazi mara moja kwamba Mungu si Muumba wa moja kwa moja wa familia yoyote ya wanadamu wanaoishi sasa, na kwamba udhaifu mbalimbali, kasoro, na upofu ambao jamii inateseka nao, kwa kweli hauwezi kuhusishwa na ukosefu wa ukamilifu katika kazi yake, bali ni kutokana na kuanguka kwa jamii yetu katika dhambi, na kwa utendaji wa asili wa dhambi—ambao huelekea zaidi na zaidi chini katika ukosefu wa ukamilifu, udhalilishaji, na kifo.

Hivyo basi, hata mwanadamu na mwanamke wa kawaida wanapaswa kufikiria kwa makini kuhusu suala la kuchumbiana, ili

[F514]

Wangetenda sehemu yao katika kupunguza, kadri iwezekanavyo, athari za aibu zinazowakumba wanadamu. Wanapaswa kutambua, kwa mfano, umuhimu wa sheria za uhusiano wa damu—kwamba ndoa za watu wenye uhusiano wa damu wa karibu zinapaswa kuepukwa. Kanuni kama hizo hazikuhitajika mwanzoni, wakati wana wa Adamu na binti zake walipokuwa wakioana kwa uhuru bila madhara, kwa sababu, jamii ikiwa bado karibu kamilifu, hakungekuwa na udhaifu maalum utakaorithishwa kwa watoto; lakini sasa, kwa kuwa jamii imeporomoka sana, na kwa kuwa si magonjwa pekee, bali pia tabia za akili na sifa na mienendo ya kipekee, hurithiwa katika familia, ni sehemu ya hekima—ndiyo, zaidi ya hayo, ni sehemu ya wajibu, na haki, kwa ajili ya watoto watakaowazaa—kwamba wasiepuke tu uhusiano wa damu wa karibu, ambao unaweza kuongeza sifa za kipekee za kiakili na kimwili, bali, pia, wanapaswa kadri iwezekanavyo kutambua umuhimu wa kuchagua mwenzi mwenye tabia tofauti na zao. Maumbile yanaonekana kusaidia kwa kiasi fulani katika jambo hili, kiasi kwamba watu wenye nywele za uchanga sana au watu wenye nywele nyeusi sana kwa kawaida na kiasili hupendelea wenzi wenye tabia tofauti na zao.

Lakini ingawa sheria hizi, zinazohusu mwanadamu wa asili, zingetumika kwa Mwumbwa Mpya, kama angeamua kwamba ilikuwa busara na ilikuwa bora kwake kwa kila njia kuoa, bado kuna onyo moja zaidi la Mtume linaloongoza ufungo wa Mwumbwa Mpya kulingana na mwili—anapaswa kuchagua "katika Bwana." Basi angekuwa na mwenza katika mambo ya kiroho kama vile yalivyo ya kimwili. Wengine wanaweza kusema kwamba kama uhusiano wa karibu kimwili unaweza kuleta hali za kupindukia kwa watoto, vivyo hivyo uhusiano wa karibu kiroho unaweza pia kuwa na madhara—na kusababisha watoto wenye tabia za kipekee katika masuala ya maadili na dini. Tunajibu, Hapana: kwamba kadiri akili mpya inavyopokelewa, ushawishi wake ni kinyume na tabia za ajabu za mwili. Mtume anatangaza, "Tuna akili ya Kristo," "roho ya akili timamu"—tunaangalia mambo kutoka kwa mtazamo wa Kristo. Uumbaji Mpya umeumbwa na Roho wake, ingawa bado ni asiye kamilifu kulingana na kulingana na mwili wa ; na inaongozwa na

[F515]
kwa Roho kupitia Neno katika uelewa wa akili ya kimungu katika mambo yote.

Ni kweli, akili hii mpya lazima ijifanyie mazoezi kupitia mwili wenye kufa na vifaa vyake vya kufikiri visivyo kamilifu; Hata hivyo, ingawa kasoro za mwili zinaweza kuathiri akili mpya kwa kiasi fulani na kuitia mbali na uwiano wake mkuu na mzuri, mapenzi ndiyo yaliyo bora zaidi, na mwili unaathiriwa zaidi au kidogo nayo, unaumbwa, unaendeshwa, unaongozwa na kubadilishwa polepole, kiasi kwamba yeyote anayepokea akili ya Kristo ni hakika atakuwa, kwa kiwango hicho hicho, na fikra imara zaidi na bado imara zaidi katika hoja zake kuhusu mambo yote na maslahi ya maisha. Hii huenda isimaanishi kwamba ataheshimiwa na ulimwengu kama mwenye hekima zaidi kuliko awali; lakini inamaanisha kwamba atakuwa mwenye hekima zaidi kweli, na kwamba kushindwa kwa ulimwengu kutambua hekima yake inayoongezeka kutakuwa kwa sababu ulimwengu ni kipofu, hauna hekima, hauna nia ya Kristo, na huona mambo kwa ujumla kutoka kwa mtazamo potofu wa upotovu na ubinafsi. Hekima tunayotaka ni ile inayotoka juu, ambayo Mtume anaeleza itatufanya kuwa safi zaidi, wenye amani zaidi, wenye huruma zaidi, wenye wema zaidi kwa ndugu, kwa familia, kwa wanadamu kwa ujumla—ndiyo, na hata kwa viumbe visivyo na akili. Hekima ya ulimwengu huu, kama Mtume anavyoeleza, ni ya kidunia, ya kimwili, na ya kishetani. Sio kwamba wanaume na wanawake wote wa kidunia ni wa kimwili na wa kishaitani, bali kwamba mwelekeo mkuu wa hekima ya kidunia uko katika mwelekeo huu; na kwamba wanadamu, haijalishi jinsi walivyopofushwa, wanapambana dhidi ya sheria za ubinafsi ambazo wamefungwa nazo, ingawa wanaweza daima kutafuta kuficha minyororo ya utumwa wao mbele yao wenyewe na mbele ya wengine.

"Katika Bwana" linapaswa kueleweka kumaanisha mengi zaidi ya imani ya jina tu kwa Bwana, mengi zaidi ya uanachama wa kawaida tu katika kanisa la jina. Watu wa ulimwengu wanapaswa kuoa/kuoa watu wa ulimwengu; watu wa kanisa la jina tu wanapaswa kuoa/kuoa watu wa kanisa la jina tu; waumini tu, wanaomtumaini damu yenye haki ya Kristo, wanapaswa kuoa/kuoa wenzao wanaofanana. Lakini wale ambao wamechukua hatua ya kujitolea kikamilifu na kuwa wanachama wa mwili wa Kristo, wa Uumbaji Mpya, waliozaliwa upya, wanapaswa kuoa/kuoa tu kutoka kwa

[F516]
aina yake mwenyewe—watu wapya tu—wale tu walio "*ndani ya Bwana*" kama wanachama waliokubaliwa wa mwili wa Kristo, washiriki wa roho yake ya utakatifu; na zaidi ya hayo, kama ilivyoonyeshwa tayari, kila mmoja anapaswa kuhakikisha kuwa uhusiano wa kijinsia unaofaa unadumishwa. Mwanamke anapaswa kuhakikisha anaoana tu na mwanaume "aliye katika Bwana" ambaye anaweza kumheshimu kimaadili, kiakili, na kiroho, kama kichwa cha familia—mtu ambaye anaweza "kumheshimu." Mwanamume anapaswa kuhakikisha anaolewa na mwanamke "aliye katika Bwana" ambaye, kadiri awezavyo kuhukumu, atakuwa msaidizi mwaminifu, mwenye nia safi, mpenzi, mpole, na msaada—mtu ambaye si bora kuliko yeye, ambaye kiasili atalazimika kumheshimu na kumwona kama kichwa halali cha familia. Kanuni hizi za kuchumbiana zinapaswa kuzingatiwa zote na Uumbaji Mpya, wenye roho ya akili timamu, haijalishi jinsi zinavyoweza kupuuzwa na ulimwengu, ambao hawaongozwi na akili ya Bwana bali wamejielekeza kuchukua njia zao wenyewe, kuongozwa na matamanio yao binafsi au mawazo yao, au kwa udanganyifu wa pande zote kati yao. Ikiwa mashaka yatatokea, yatatue kwa upande salama—subiri hadi yatatuliwe.

Inaweza kusemwa kwamba ikiwa ndoa ingechukuliwa kwa mtazamo maalum sana, ndoa zingekuwa chache. Tunasema kwamba huenda ikawa hivyo; lakini sehemu kubwa ya wale ambao sasa wameoa, hasa wale ambao kwa neema ya Bwana wamepata uelewa wazi zaidi wa uhusiano wao na Bwana kama Viumbe Wapya, na kufahamu ushauri wake kwa ajili ya maendeleo yao ya kiroho katika mambo yanayohusu mwili, hawangeoa tena kama walivyofanya—sasa ni wenye busara zaidi. Kwa wengi wa watu wa ulimwengu, uwezekano, kulingana na mahakama na desturi za kidunia, wa talaka kamili na ndoa nyingine, unaweza kuonekana kuwafanya wasiwe waangalifu sana, wasijali sana kuhusu suala la ndoa. Lakini Kiumbe Mpya anapaswa kukumbuka kwamba mkataba wake wa ndoa unafanana na ule kati ya Bwana na Kanisa—ni wa milele; kwamba hauwezi kufutwa na mahakama yoyote ya kidunia kwa kiwango cha kuruhusu kuolewa na mwingine, isipokuwa kwa sababu moja iliyobainishwa. (***Mathayo 19:9***) Kwa watu wa Bwana, "katika Bwana," ndivyo ndoa ni

[F517]
mkataba mzito sana, na unapaswa kuingiliwa tu baada ya tafakari ya kina yenye maombi na uchunguzi wa kila kipengele kinachohusiana na hali hiyo kadiri kinavyoweza kutambuliwa.

Uumbaji Mpya una ulinzi mwingine katika jambo hili. Kulingana na agano lao na Bwana wameacha mapenzi yao wenyewe na badala yake wakakubali mapenzi ya Kichwa chao, Bwana; na ikiwa hii ndiyo mtazamo wao wa akili—tamaa ya dhati ya kujua mapenzi ya Kristo (1) kuhusu iwapo wanapaswa kufunga ndoa kabisa, na (2) kuhusu uchaguzi wa Bwana kwa ajili yao, watakabidhi jambo zima kwa Bwana baada ya kutumia hukumu na busara zao bora, na kuomba apange mambo kulingana na hekima yake, wakiweka mioyo yao kwa utulivu katika yale yote yatakayokuwa mwelekeo wa baadaye wa utunzaji wa kimungu—iwe ni kwa upendeleo au kinyume na kile ambacho hukumu zao bora zilikuwa zimeidhinisha. Hivyo, na si kwa njia nyingine, ndipo watu wa Bwana wanaweza kuwa na uhakika kwamba wako katika njia sahihi. Kwa kuzingatia yaliyoelezwa hapo juu, ni muhimu sana kwamba Uumbaji Mpya wawe na maelekezo ya Neno la Bwana katika mada hii waziwazi akilini; kwamba wawe na roho yenyewe ya Ukweli; na kwamba waendelee kuwa na akilini kila wakati ukweli kwamba wao ni Viumbe Vipya—hawanaishi kama ulimwengu, kwa kufurahia tu maisha ya sasa, na kulea tu familia kwa jambo la mwili, bali kwamba lengo lao kuu, kusudi, na jitihada, liwe ni kutembea kulingana na Roho, na kufuata maelekezo ya Bwana katika mambo yote ya kidunia na pia ya kiroho. Wanapaswa daima kuwa na mbele ya macho ukweli kwamba wamejitolea kwa Bwana, wamekufa pamoja na Kristo kwa upande wa ulimwengu huu; na kwamba lengo lao kuu na madhumuni kuanzia sasa liwe ni kutumia maisha ya sasa na vyombo vya kidunia kama dhabihu kwa hekima zaidi iwezekanavyo kwa maslahi ya Kiumbe Mpya na kazi yake ya jumla ya kumtumikia na kumtukuza Bwana na kujijenga wenyewe na wengine wenye imani ya thamani kama hiyo katika neema za kiroho! Ni muhimu sana kwamba waliooa na kuoa, na wale wanaotamani kuoa, wakumbuke kwamba yote yao yamewekwa juu ya madhabahu, na kwamba ushindi wao na kufikia mambo ya utukufu

[F518]
iliyotangazwa inaweza kupatikana tu kupitia *kuteketezwa* kwa dhabihu; na, kwa hivyo, kwamba mambo yote ya maisha ya sasa yapaswe kupangwa, kadiri wawezavyo, kwa namna itakayohudumia vyema ustawi wao wa kiroho, ustawi wa ndugu, na utukufu wa Kichwa chetu!

Yeye Anajua

"Anajua njia ninayoichukua—Basi
si jambo iwe giza,
Au iwe ngumu, au iwe na
vizingiti—Fimbo yake
itanifariji.

"Na upendo Wake ukizuia
Kile kinachoonekana kuwa karibu, cha
thamani, na kitamu, nitakipokea kwa
unyenyekevu kitu hiki
Na kuiweka miguuni mwake.

Ni tamu sana *kujua* Yeye anajua,
Na anajali, na kunishika mkono—
Ataniongoza kwa usalama hadi
Nitakapofika Nchi ya Mbinguni!"

[F519]

MASOMO YA XIII
WAJIBU WA WAZAZI WA UUME MPYA

Majukumu Makubwa Hujumuika na Matumizi ya Nguvu za Uzazi—Mawasiliano ya Kabla ya Kuzaliwa—"Mfundishe Mtoto Njia Anayopaswa Kuifuata!"—Ushawishi wa Shule za Jumapili—Uaminifu wa Watoto—Nguvu ya Pendekezo katika Malezi ya Mtoto—Watoto Wetu Wakati wa Taabu—Burudani Stahiki na Isiyostahiki—Ndoa za Watoto wa Viumbe Wapya.

WAJIBU WA wazazi ni miongoni mwa mambo yenye umuhimu mkubwa zaidi yanayohusiana na masuala ya wanadamu. Nguvu ya kueneza jamii ya wanadamu, pamoja na uwezekano wote unaohusiana na kiumbe anayeumbwa kwa njia hiyo, ni ya ajabu—ndiyo upo wa kibinadamu karibu zaidi na nguvu ya kimungu. Hakika, ni matumizi ya nguvu ya kimungu kwa mwanadamu kama mjumbe wa Mungu. Uwezekano unaohusiana na kuzaliwa kwa kila mtoto unaenea katika mwelekeo tofauti wa faida au hasara, wema au uovu, heshima au dharau, hadi viwango vya ajabu. Hakika, kama wanadamu wangelitambua jambo hili kwa mtazamo wake halisi, wangelipeleka uzazi kutoka katika hatua ya shauku na kupuuzwa kwa kanuni za kiakili na kimaadili hadi katika hatua takatifu, ambapo majukumu ya ubaba na umama yangefanywa kwa namna na kwa kiwango ambacho hadi sasa hakijafikiwa isipokuwa na wachache sana. Mawazo haya ya wajibu yanapaswa kuelekezwa si tu kwa mtoto, ambaye sifa zake za kiakili, kimaadili na kimwili zinategemea mzazi, bali pia kwa Muumba aliyekabidhi kwa wanadamu nguvu hii ya ajabu ya kuzaa, na ambaye, kama wasimamizi, tunatarajiwa kutoa hesabu ya matumizi ya nguvu hii ya kimungu.

Hisia hizi za uwajibikaji zinazidi kuongezeka tunapoanza kutambua kwamba chini ya mpangilio wa kimungu si tu wazazi wanaoathiri tabia ya mtoto anayekuja katika

[F520]
wakati wa kuumbwa kwake, bali katika kipindi chote cha ujauzito. Katika kipindi hicho, akili ya mama, mawazo yake, hisia zake, na hisia zake za moyo, vyote vinaathiri mtoto tumboni; na si hivyo tu, bali katika kipindi hicho mama mwenyewe huwa rahisi kuathiriwa na mambo yanayomzunguka, ambayo mengi, kama si yote, ni jukumu la mumewe kuyaangalia. Akili ya mama ikidumishwa ikiwa na furaha na uchangamfu na moyo wake ukiwa na furaha, haya yataathiri kwa njia nzuri kiinitete; lakini kinyume chake, akiteswa, akihangaika, akiwa na wasiwasi, akizungukwa na mabishano na machafuko, msongo huu bila shaka utawekwa kwenye kiinitete, na kuleta tabia ya mchokozi, huzuni, au ukorofi maishani mwake yote. Ikiwa mazingira ya kabla ya kuzaliwa ni ya maovu, ubinafsi na uovu, je, ni ajabu kwamba kiinitete kinachopata hisia hizo na mtoto anayezaliwa akiwa na hisia hizo awe mnyonge, asiye na heshima, na mwenye mwelekeo wa maovu, ubinafsi, n.k.?

Hatupaswi kueleweka kana kwamba maovu yote duniani yanatokana moja kwa moja na urithi wa dhambi na udhaifu wa wazazi uliopitishwa kwa mtoto wakati wa ujauzito, wala hata kwamba yote yanatokana na hili na malezi ya baadaye ya mtoto hadi kufikia utu uzima wa kiume au wa kike. Tunakiri kwamba inawezekana baadhi ya watu wabaya wa kiume na wa kike walizaliwa na kulewa vizuri ikilinganishwa, kama vile Shetani alivyotengenezwa mkamilifu na akafanya dhambi kwa hiari chini ya mafunzo ya Muumba; hata hivyo, tuna mwelekeo mkali wa kutilia shaka kama wengi wa watu wabaya walipata msaada huu miwili muhimu kuelekea uadilifu. Tunakubaliana kikamilifu na tamko la Maandiko la kanuni ya jumla: "Mfundishe mtoto njia yake, naye hata ukiwa mzee hatataoka ndani yake." Ni wazazi wangapi, wenye mwelekeo wa kiasi cha kuhoji ukweli wa andiko hili, wanaokumbuka kwamba wakati wa kuanza kumlea mtoto ni wakati wa kuzaliwa kwake, na kwamba mtoto aliyezaliwa vibaya anahitaji kufundishwa ili kuondoa udhaifu, upumbavu na dhambi zilizowekwa ndani yake kabla ya kuzaliwa?

Hatutaki kuashiria uwezekano wa kuzaliwa

[F521]
ya mtoto mkamilifu chini ya hali za sasa zilizoporomoka na zisizo kamilifu. Kinyume chake, tunakumbuka vyema tamko la Bwana, "Nani awezaye kutoa kitu kitakatifu kutoka kwa kitu kisicho takatifu?" Tunatambua kuwa ni kweli kwa yote kwamba, "Nilizaliwa katika dhambi, nikatengenezwa katika uovu, na katika dhambi mama yangu alinichukua mimba," na tunasisitiza tu kwamba, ulimwengu uone au usione nini kuhusu mada hii, watu wa Bwana wa Uumbaji Mpya wanapaswa kutambua uwezekano wa kupunguza kwa kiasi fulani madoa na udhaifu unaohusiana na kizazi kilichodondoka. Wao angalau wanapaswa kuhakikisha kwamba watoto wao wanazaliwa na tabia njema kadri iwezekanavyo wanazoweza kuwapa chini ya mpangilio wa kimungu. Bado watakuwa wameanguka, na bado watahitaji Mwokozi, na bila yeye hawangeweza kamwe kufikia ukamilifu au kustahili uzima wa milele. Mwanadamu wa asili anaweza kuona ukweli huu kwa kiasi fulani na anaweza kufaidika na mapendekezo kama haya lakini si kwa kiwango ambacho Kiumbe Mpya anaweza kufaidika.

Hata ajitahidi vipi, mwanadamu wa asili bado ni wa asili—wa udongo—na, kwa hivyo, anaweza kumwathiri mke wake, na yeye aathiri mtoto tumboni, tu kwa mawazo na hisia ambazo wao wenyewe wanazo, na hizi bila shaka ni duni ikilinganishwa na hisia za juu kabisa—zile za kiroho. Wakati akili ya Kiumbe Mpya inashika matumaini, ahadi na malengo ya kiroho, na inatafuta ipasavyo kuyaweka haya kwa wengi kama Bwana Mungu wetu atakavyowaita kwa kweli na neema yake—inatafuta hasa kukuza watoto wa Mungu—hata hivyo, ikiwa kwa sababu yoyote wataingia katika uhusiano wa ndoa, na kuona ni busara kuzaa familia ya kibinadamu, wana faida kubwa katika jambo hili kuliko mwanadamu na mwanamke wa kawaida. Wana malengo ya juu zaidi, matumaini makuu zaidi, matarajio ya heshima zaidi, na furaha safi zaidi: na kwa kutambua ushawishi wa mawazo yao, hisia na mtazamo wao kwa mtoto mchanga tumboni, wazazi kama hao wangekuwa katika nafasi ya kumfanyia mtoto mambo mengi zaidi kuliko wazazi wengine wangeweza kuwafanyia watoto wao.

Ulimwengu umepata hekima ya ubinafsi kiasi fulani katika mwelekeo huu. Kwa mfano, wale wanaojali kuhusu mifugo bora,

[F522]
ng'ombe, farasi, kondoo, n.k., hawatoi tu uangalizi makini kwa uchangishaji sahihi, bali pia, hasa wanapojaribu kulea farasi wenye kasi, wanawapa akina mama uangalizi makini wakati wa ujauzito. Kila hitaji na faraja yao hushughulikiwa, mabanda yao ni safi, yenye mwangaza, na yaliyoangaziwa vizuri; na bila kujua kwa hakika ni kwa kiwango gani farasi jike anaweza kuthamini picha, kuta za banda lake huonyesha picha za farasi wakishindana. Zaidi ya hayo, wakati akiwa mjamzito anapelekwa mahali ambapo anaweza kuona farasi wakishindana, wakikimbiana, n.k. Yote haya yanalenga kumwamsha mamake tamaa, ambayo athari zake kwa mtoto wake wa farasi aliye tumboni zitakuwa za msaada, zitakazoongeza kasi, na hivyo kuleta faida ya kifedha na njia nyingine na kumfurahisha mmiliki.

Wazazi wa binadamu hawana maslahi ya kifedha kama hayo kwa watoto wao; lakini wana au wanapaswa kuwa na maslahi ya kina zaidi na yasiyo ya ubinafsi. Matumaini na matarajio yao kwa niaba ya mtoto wao yanapaswa kuwa ni kumwona amebarikiwa vyema kwa sifa za kiakili na kimaadili. Na ingawa Kiumbe Mpya hawezi kutumaini kumzaa mtoto wake mwenye asili ya kiroho (kwa kuwa hili si jukumu lake), anaweza kutumaini kumpa urithi wa kidunia wa tabia njema ambao ungekuwa na mlingano wa karibu na mambo ya kiroho. Hakika, hii inapaswa kuwa tamaa, lengo na tumaini lao. Watoto wengi wamezaliwa na wazazi waaminifu, wanaomcha Mungu na wamebarikiwa ipasavyo, na ushawishi huu, unaoendeleza kiwango cha juu cha ubinadamu, umeenda popote ambapo Injili ya Kristo imefika. Hivyo basi, tuna aina na viwango vya juu zaidi ambavyo vimeenea zaidi leo katika nchi za ustaarabu kuliko katika nchi za kipagani, licha ya ukweli kwamba kwa ujumla watu wa Kikristo hawajathamini kikamilifu haki na wajibu wao kuhusiana na watoto wao.

Jumla ya hoja ni hii: Ikiwa Viumbe Vipya wanachumbiana, na wanakusudia kuzaa watoto kimwili, wanapaswa kuelekeza akili na matakwa yao ili wakati wa kuzaa usiwe tu wa upendo na heshima ya pande zote, bali uwe wa heshima kwa Muumba na wa kuthamini nguvu ya kimungu ya kuzaa waliyopewa. Aidha, inapaswa kuwa

[F523]
fursa ya kuomba baraka za kimungu; na kila siku na kila saa baadaye, maslahi ya mtoto yanapaswa kulindwa katika mipango yote ya maisha. Haipaswi kuchukuliwa kama tukio tu la maisha, bali jambo muhimu zaidi. Itakuwa ni fursa maalum ya kutumia neema za roho, ambazo zinapaswa kuwa tayari zimeendelezwa kwa kiasi kikubwa—imani kwa Mungu na katika ahadi zake, tumaini, uaminifu, uvumilivu, wema wa kindugu, upole, wema, upendo. Hivi, bila shaka, hutawala wakati wote miongoni mwa wale walio wa Uumbaji Mpya, lakini wanapaswa kuwa waangalifu wakati kama huu kwa sababu ya utambuzi wao kwamba wanashawishi, wanachapa, na kuacha alama ya tabia kwa kizazi kingine.

Kadiri iwezekanavyo, nyumba inapaswa kuwa na mwangaza na furaha, akili ikielekezwa katika njia zitakazokuwa na manufaa, kama vile kusoma, kuandika, hisabati na majukumu ya vitendo ya maisha. Utunzaji wa moyo pia unapaswa kukumbukwa—kukuza tabia kwa njia zinazoendana kikamilifu na kanuni za haki, upendo na hekima, kwa kumtambua Bwana daima katika mambo yote ya maisha; kwa kuwa na uaminifu wa upendo kati ya mume na mke, na hisia za wema na fadhili kwa ulimwengu kwa ujumla. Kwa wema, haki, na upendo, vikiambatana na shughuli zote za maisha, hali ingekuwa nzuri zaidi; lakini hali kama hiyo haiwezi kufikirika bila makubaliano kamili ya mume na bila utoaji wake wa uangalizi makini na usimamizi; kwa maana, kama ilivyopendekezwa tayari, wakati huo mama ndiye asiye na uwezo mkubwa wa kusimamia mambo, hata yale ambayo kwa kawaida ni ya eneo lake katika familia. Pia, mume anapaswa kuwa mwangalifu zaidi kuongoza mazungumzo kwa njia sahihi, kutoa chakula kinachofaa na kinacholisha kiakili na pia kimwili, na zaidi ya yote kumchochea akili safi ya mke wake kuhusu Bwana na mpango wake wa utukufu na sifa zote za tabia ya kimungu, hekima yake, upendo, wema, haki na nguvu.

Wazazi wengi Wakristo wanaweza kujibu hili, kwamba hawana hali ya maisha inayowaruhusu kuwa na vifaa vyote, faraja na uhuru kutoka kwa majukumu ya nyumbani na mengineyo

[F524]
katika wakati kama huo. Tunajibu, kwamba tumeweka tu kielelezo bora, na kwamba ni kwa kila mmoja wa watoto wa Bwana kujitahidi kufikia kielelezo hiki kadri iwezekanavyo. Lakini Kiumbe Mpya hapaswi kamwe kusahau kwamba katika hili kama katika uzoefu mwingine wote wa maisha, Bwana kwa neema na Roho wake humfanyia fidia kwa hasara na upungufu wote wa kidunia. Mtu aliye katika hali mbaya kwa namna yoyote, anapaswa kutafuta kwa bidii zaidi katika maombi ili moyo ujazwe na amani ya Mungu isiyopitwa na akili, na kuiruhusu itawale daima. Matokeo moja ya amani hii moyoni ni kwamba, haijalishi machafuko kiasi gani yanaweza kumzunguka mama, mtoto bila shaka atafurahia kipimo kikubwa zaidi cha amani na upendo kuliko vinginevyo—zaidi ya wale ndugu zake waliozaliwa katika mazingira tofauti. Anapaswa kuwa na wasiwasi na ukorofi mdogo, mtulivu na mnyoofu zaidi, na mwenye nia zaidi ya haki katika kanuni na matendo.

Mfundishe Mtoto Njia Ayopaswa Kufuata

"Ambachaye fimbo yake, anamchukia mwanawe." (***Mithali 13:24***) *"Ni mwana gani ambaye Baba hamwadhibu?" "Maana yeye ambaye hupokea adhabu, Bwana humpenda."* ***(Waebrania 12:7)***

Hakuna kinachotofautiana zaidi na nia yetu kuliko kusisitiza matumizi yasiyo na ubaguzi na ya mara kwa mara ya fimbo katika malezi ya watoto. Hata hivyo, tumezitaja maandiko haya ili kuonyesha msimamo potofu wa wale wanaoshikilia kwamba adhabu ya kimwili kutoka kwa wazazi, hata inapohitajika, ni kosa. Nyumba *inayoongozwa* kwa fimbo bila shaka ni nyumba isiyo na furaha. Nyumba za Viumbe Wapya zinapaswa kuongozwa na upendo, si kwa fimbo. Mkuki unapaswa kutumika tu mara kwa mara kama ulazima wa kutekeleza sheria za upendo; na unapotumika, unapaswa kushikiliwa kwa mkono wa upendo na si kamwe kwa mkono wa hasira. Viumbe Wapya, wanaoongozwa na roho ya akili timamu, hujifunza polepole kwamba mpangilio ni mojawapo ya sheria za kwanza za mbinguni, na hivyo basi unapaswa kuwa mojawapo ya vipengele na sifa za kwanza za nyumba za Viumbe Wapya.

[F525]

Hata hivyo, mpangilio hauimaanishi kimya kamili, la sivyo nyika na miji kimya ya wafu vingekuwa ndivyo pekee maeneo ambapo mpangilio ungetawala. Mpangilio unaweza kumaanisha furaha pamoja na amani, furaha tele pamoja na utulivu, uhuru pamoja na sheria. Umpangilio unamaanisha sheria—kwa Viumbe Wapya Kanuni ya Dhahabu na Sheria ya Upendo zinatawala kichwa cha nyumba na msaidizi wake, na pia zinatawala watoto, na kuwafanya wazazi kuwa mifano kwa watoto katika sifa zote za Kikristo. Sheria, hata Sheria ya Upendo, inamaanisha thawabu na adhabu, na katika familia wazazi ndio wanaoagiza adhabu hizi. Kulingana na udhaifu wao uliotambuliwa, wao, kwa upande wao, wanahitaji mwongozo kutoka kwa Baba wa Mbinguni ili wamutukuze yeye si tu katika mioyo na mapenzi yao wenyewe, bali pia nyumba zao ziwe mifano ya kidunia ya nyumba za wale wenye haki, nyumba za wale walio na nia ya Kristo.

Zawadi zao kwa watoto wao zinapaswa kuwa katika kutoa faraja na baraka ambazo mazingira, chini ya udhibiti wa utunzaji unaotambuliwa, yanaweza kuruhusu. Adhabu zao zinaweza kuwa kali zaidi au kidogo kulingana na ubishi wa mtoto, lakini kamwe si kulingana na kigezo cha haki, kamwe si katika jaribio la kumtolea mtoto kipimo kamili cha kile ambacho mwenendo wake ungehitaji kwa haki—kwa sababu sisi wenyewe hatuko chini ya haki, bali chini ya rehema, chini ya upendo, na tunapaswa kuonyesha rehema, si tu katika mahusiano yetu na wengine, lakini hasa katika mahusiano yetu na watoto wetu wenyewe, ambao kasoro na dosari zao, bila shaka, zinaweza kufuatiliwa kwa kiwango kikubwa au kidogo kwetu sisi na kwa mababu zetu. Upendo unaweza wakati mwingine kuadhibu kwa kukataa busu, kama vile unaweza wakati mwingine kuzawadia kwa kutoa busu; unaweza wakati mwingine kwa muda kumtenga asiye na nidhamu kutoka kwa ushirika wa watiifu na kutoka kwa raha zilizowekwa kwa ajili yao. Sheria ya Upendo wakati mwingine inaweza hata kutumia fimbo ya nidhamu hadi kufikia hatua ya kukanusha chakula cha jioni au kutoa tu mahitaji ya lazima, mkate na maji, na kuzuia baadhi ya faraja na anasa za ziada; au inaweza wakati mwingine kutumia fimbo halisi ya adhabu ili kutekeleza

[F526]
utii, na hivyo kuhifadhi mpangilio na baraka za nyumbani, si tu kwa ajili ya watoto watiifu, bali pia kwa ajili ya yule aliyekaripiwa, ambaye inatumai kumbariki na kumleta katika muafaka kamili.

Si lazima hata kuwaonya Watu wa Uumbaji Mpya wasitumie maneno ya hasira au ukali kwa watoto wao; kwani wao wanajua kwamba lugha ya aina hiyo si sahihi kwa mtu yeyote katika hali yoyote. Kinyume chake, "neno lao liwe na neema," kwa upendo, kwa wema, hata wanapokemea. Wala si lazima kuwashauri wasikilizaji tunaowahutubia juu ya kutofaa kwa pigo la haraka, ambalo linaweza kumdhuru mtoto si tu kimwili—labda na kumjeruhi usikivu wake kwa kudumu—bali pia kujeruhi hisia zake, na kumfanya awe na hofu ya mzazi badala ya upendo, ambao unapaswa kuchukuliwa kuwa msingi pekee sahihi ambao utiifu na mpangilio wa nyumbani hujengwa juu yake. Zaidi ya hayo, pigo la haraka au kauli kali itakuwa kosa, na itaashiria hali isiyo sahihi ya akili kwa upande wa mzazi—hali ambayo haifai kwa uamuzi sahihi na wa haki wa suala hilo kulingana na Sheria ya Upendo. Mzazi anadaiwa na nafsi yake kama sehemu ya nidhamu yake mwenyewe, na pia kwa mtoto wake, kwamba hatawahi kutoa adhabu ambayo hajaifikiria vya kutosha, na kuigundua kwa utulivu na bila hasira kwamba si *zaidi*, bali *ni pungufu*, kuliko haki inavyostahili kudai. Anamweni pia wajibu wa kuhakikisha mtoto anaelewa kikamilifu hali iliyopo, umuhimu wa kudumisha utaratibu nyumbani, ili furaha ya nyumbani iendelee kuwa baraka kwa wakaazi wake wote; kwamba mtoto aelewe pia kikamilifu kwamba mzazi hana hasira kwake, hakuna uovu, hakuna chuki, bali huruma na upendo na nia ya kumfanyia mema.

Wazazi wa kidunia wanaweza kujaribu udhibiti kama huo, lakini watakosa msaada muhimu katika utekelezaji wake; kwa sababu kwa kutojisalimisha kikamilifu kwa Baba wa mbinguni na udhibiti wake na Neno lake, hawawezi kuashiria, kama anavyofanya Mwumba Mpya, Sheria ya kimungu na uwajibikaji wao, na utambuzi wao na juhudi zao

[F527]
kuwatii sheria hiyo hiyo. Wazazi Wakristo wana—kama watakitumia—nguvu kubwa ya faida katika kushughulika na watoto wao. Wanapaswa kuwanasomea watoto wao, kutoka katika Neno, idhini ya kimungu ya mamlaka ya wazazi—hitaji la kimungu kwamba mzazi amfundishe mtoto njia anayopaswa kuifuata; na zaidi ya hayo anapaswa kuonyesha umuhimu wa hili—kwa sababu sote tumeanguka na hatuwezi kufikia kiwango cha kimungu, n.k.; kwamba njia hizi zote na marekebisho ni muhimu kama msaada wa kupambana na mwelekeo wa uovu ambao tumezaliwa nao. Ni kosa kubwa kudhani kwamba akili za watoto hazithamini kanuni hizi, hazithamini sawa na vibaya na umuhimu wa adhabu stahiki kwa matendo mabaya, pamoja na zawadi kwa matendo mema.

Wazazi wengi husahau kuangalia nyuma na kutambua ni umri gani mdogo waliokuwa wameanza kuthamini kanuni za haki—kuthamini malezi ya wazazi ambayo hayakupuuzia kukemea, kusahihisha, na hata kuadhibu pale ilipoonekana kuwa ni lazima. Tukumbuke pia jinsi hisia zetu za haki zilivyokuwa kali tulipokuwa watoto—jinsi tulivyokubaliana kiakili na nidhamu ya wazazi tulipoelewa kuwa nia yake ilikuwa ni kukuza tabia, lakini jinsi tulivyoiwazaa ikiwa hatukuona kanuni ya haki, ikiwa tulikemewa au kuadhibiwa kwa njia nyingine kwa mambo ambayo hatukuhusika nayo, au ikiwa tulipata adhabu iliyopitiliza ukubwa wa kosa letu. Sio tu kwamba hii ndiyo njia bora na ya uhakika zaidi ya kumdhibiti mtoto kwa kuelekeza akili yake katika mwelekeo wa sawa na kibaya, kweli na uongo, haki na dhuluma, bali pia huunda *tabia* ya mtoto, wakati ambapo yuko rahisi zaidi kuathiriwa na wazazi. Ni ujenzi wa tabia wakati dhamiri na uwezo wa kutambua wa mtoto viko katika hatua ya uundaji, na wakati anamtambua mzazi ipasavyo kama mtoa sheria wake pekee. Kama kazi hii ya kujenga tabia itapuuzwa katika utotoni, kazi hiyo inakuwa ngumu mara nyingi zaidi katika miaka ijayo, mbali na hasara ambazo zitawapata mzazi na mtoto na majirani na marafiki katika kipindi hicho.

[F528]

Basi, ni muhimu sana kutambua kwamba malezi ya mtoto hayajumuishi tu kumfundisha kuhusu mwenendo wake wa nje katika adabu, usafi, utiifu, n.k., bali zaidi, na hasa, katika kuweka *misingi sahihi* moyoni—utambuzi mwafaka huko wa mapenzi ya Bwana kuwa ndiyo kigezo pekee cha maisha, kwa wazee na vijana. Kanuni ya Dhahabu, Sheria ya Upendo, ya ukarimu, upole, uvumilivu, wema, na ustahamilivu, inapaswa kupandikizwa katika uhusiano wa mtoto na wanafamilia wengine, wenzake wa kucheza, n.k. Mtoto anayefundishwa kuwa na ubinafsi, au ambaye ubinafsi wake wa asili hauletwi kwa upole katika ufahamu wake (ingawa si mbele ya wengine) na kukemewa na kusahihishwa kwa upendo, anakosa somo muhimu sana katika wakati unaofaa zaidi.

Mzazi anayepuuza fursa kama hiyo ya kutoa maagizo na marekebisho ya akili na hukumu, pamoja na mwenendo wa nje, si tu anakosa fursa bora zaidi kwa mtoto wake, bali pia anaruhusu magugu kukua katika bustani ya moyo ambapo neema za roho pekee zinapaswa kukua; na hivyo anajitengenezea matatizo zaidi au kidogo kwa kushughulika na mtoto huyo katika miaka ijayo. Mara nyingi, maumivu ya moyo na machozi ya wazazi wenye nia njema kutokana na upotovu, ukaidi, ubinafsi na "matendo ya ujana" ya watoto wao yangejiepusha kama wangetimiza wajibu wao kwa watoto hao wakiwa wachanga. Zaidi ya hayo, wazazi kama hao hupoteza baraka kubwa katika uzoefu wao wenyewe; kwani ni kweli bila shaka kwamba mzazi anayemlea mtoto wake ipasavyo katika kujitolea, upendo, utiifu, heshima kwa Mungu, kusaidia viumbe wenzake, n.k., n.k., atakuwa anapata uzoefu wa thamani kwa ajili yake mwenyewe—akikua katika neema, akikua katika maarifa na akikua katika upendo, huku akijaribu kumfundisha mtoto wake kanuni hizi. Pia atajifunza kwamba mtoto atatarajia kumwona akionyesha kwa matendo yake ya kila siku na katika uhusiano wake na Mungu, na kwa wanafamilia wake, na kwa watu wenzake, kanuni anazotaka kuwafundisha wengine. Hii itamfanya awe mwangalifu zaidi kwa maneno yake, yake

[F529]
tabia yake mwenyewe; na umakini huo, tahadhari hiyo katika mambo yote madogo ya maisha, ya umma na ya faragha, bila shaka utaimarisha zaidi na zaidi neema za Roho wa Bwana katika mzazi huyo, na hivyo kumfanya apendeke zaidi na zaidi kwa Bwana, na kumtayarisha na kumkamilisha kwa ajili ya Ufalme.

Hali ya nyumbani, hata ikiwa ni maskini, inapaswa kuwa ya usafi. Usafi kamili katika mawazo, maneno na matendo tunajua hauwezekani katika hali zetu za sasa, kama vile usafi wa kimwili hauwezekani kabisa pale ambapo hewa imejaa moshi na vumbi. Lakini kila nyumba ya Kikristo inapaswa kuwa safi kabisa iwezekanavyo—bila uchafu wa nje kadri hali itakavyoruhusu, na bila upotovu wa maadili na uchafu kadri vyombo vya udongo visivyokamilika vinavyoweza kufanywa. Kila mtoto anapaswa kuweza kutazama nyuma na kukumbuka katika kumbukumbu sauti ya sala kwenye madhabahu ya familia, maneno ya upendo ya baba au mama katika matukio mbalimbali, na roho ya jumla ya amani na utulivu kupitia kuridhika na utii kwa mapenzi ya Mungu. Anapaswa kuweza kutazama nyuma na katika kumbukumbu kukumbuka sauti ya maombi kwenye madhabahu ya familia, maneno ya fadhili ya baba au mama katika nyakati mbalimbali, na roho ya jumla ya amani na utulivu kupitia kuridhika na utii kwa mapenzi ya Mungu. Anapaswa kuweza kuhisi harufu tamu ya upendo ikitawala nyumbani na inayohusishwa na kila mwanachama wake, ikidhihirishwa katika upole, wema, fadhili, na ukarimu wa kusaidia.

Mtoto aliyelelewa katika mazingira ya upendo kama hayo anatarajiwa kutamani kumfurahisha Bwana na kumtii tangu wakati wa mwanzo kabisa wa ufahamu wake; na tangu afikapo umri wa miaka kumi hadi kumi na mbili anapaswa kuhimizwa kuzingatia ufaa wa kujitolea kikamilifu kwa Bwana—kukumbuka kwamba nafasi yake mbele za Bwana wakati wa kipindi cha ukosefu wa ukomavu wa akili ni kupitia kwa mzazi, lakini kadiri anavyofikia ukomavu wa akili Bwana anatarajia kujitolea kwa nafsi yake. Iwapo mtoto aliyefunzwa hivyo atapuuza au kukataa kujitolea kwa Bwana, tunaweza kuwa na uhakika kwamba mambo ya nyumbani bado yataendelea kumwathiri, ingawa

[F530]
wakati miaka ya ukomavu imefikiwa na hakuna agano na Bwana lililofanywa, mtu wa namna hiyo anaweza kusita kufika mbele ya kiti cha enzi cha neema—sita kudai kutoka kwa Bwana baraka aliyowaahidi wale walio *wake*, kwa sababu amekataa kuwa wake. Hata hivyo, kwa wale watu, bado kutabaki kumbukumbu ya thamani ya nyakati za kukaribia kiti cha neema na ya uangalizi wa kimungu juu ya nyumba ya utotoni na juu yao wenyewe, na kutakuwa na hamu isiyokoma ya ulinzi wa kimungu na ya haki ya kumkaribia Muumba kwa kilio, "Abba, Baba," na kutambua uhusiano na yeye. Iwapo mtu wa namna hiyo atakuwa mzazi, atahisi kwa asili hamu ya kuwalea watoto wake kama alivyolewa yeye, na yote haya yataendelea kumvutia zaidi na zaidi moyoni mwake, na kuna uwezekano mkubwa kwamba angalau kufikia wakati huo atajitolea. Kwa vyovyote vile, athari za nyumba ya kiungu zitakuwa zimemwambatana, ulinzi mtakatifu dhidi ya upotovu mwingi ambao vinginevyo angeweza kuangukia.

Linganisha nyumba kama hiyo, yenye harufu yake tamu ya upendo, wema, uvumilivu, upole, na nyumba ambayo Roho wa Bwana haionekani—nyumba ambayo ubinafsi ndio sheria, ambapo mtoto huona mabishano kati ya wazazi, na jinsi kila mmoja anavyotafuta maslahi yake kwa gharama ya mwenzake, ambapo mtoto husikia machache isipokuwa kukemea, kulalamika, kutafuta makosa, maneno ya hasira, sauti kali, n.k. Haya huambukiza miongoni mwa watoto, nao kwa upande wao hushindana juu ya mambo yao madogo, huzungumziana kwa hasira, na kuiweka familia katika mzozo wa kudumu. Kuendelea kwa ubinafsi nyumbani huendeleza tabia hii katika akili na mwenendo wa mtoto.

Ikiwa kwa sauti ya hasira mzazi anamwita "mcheche mdogo," na hisia za mtoto, mwanzoni zikiumizwa na maneno kama hayo yanayodharau tabia yake, zinapokuwa ngumu, polepole anajifunza kujivunia kuwa mcheche mdogo. Mtoto anaposikia kwa mara ya kwanza mama mwenye hasira na ukosefu wa subira akisema, "Nitakupiga hadi karibu na kifo chako!" au "Nitavunja mgongo wako!" bila shaka maneno hayo yanawasilisha kiwango cha hofu kwa

moyo wa mtoto, lakini haichukui muda mrefu kujifunza kuwa hizi ni vitisho tupu, ambavyo haina haja ya kuvitia hofu sana; na kadiri anavyojifunza kwamba sheria za nchi haziruhusu mzazi kumfanyia ukatili mkubwa, akili ya mtoto hufikia hitimisho kwamba mzazi alikuwa na nia ya kumfanyia mabaya, lakini alikuwa hana uhuru tu. Kutokana na akili ndogo kama hiyo, sehemu kubwa ya silika ya asili ya upendo huondolewa. Mtoto huyu huona mzazi wake kuwa mwongo vivyo hivyo kuhusu ahadi—kwamba ahadi hizo mara nyingi hutolewa bila nia yoyote ya kuzitimiza. Hivyo basi, mtoto hufundishwa kuongoa, kutishia, kutoa ahadi, na kudanganya wengine kuhusu nia zake halisi. Je, ni ajabu kwamba mtoto kama huyu anakuwa na tabia ngumu anapokua? Kinachostajabisha, badala yake, ni kwamba kati ya malezi mabaya, malezi yasiyo na kujali na kutokuwepo kwa malezi kabisa, ulimwengu ulioendelea haujawa mbaya zaidi kuliko ilivyo.

Watoto Waliozaliwa katika Kuhesabiwa Haki

Katika mambo haya yote Kiumbe Mpya ana faida kubwa dhidi ya wengine wote kuhusiana na watoto wake. Kwanza kabisa, wanapaswa kuzaliwa wakiwa bora zaidi, wakiwa na vipaji bora zaidi wakati wa kuzaliwa. Na kipaji hiki cha kabla ya kuzaliwa kinapaswa kukuzawa tangu katika nyakati za mwanzo kabisa za utotoni. Mtoto mchanga wa siku chache hakika atakuwa na wasiwasi, mkasirika na msumbufu ikiwa mama yake ndiye hivyo; ushawishi huenda kwa mtoto, si tu kupitia maziwa ya mama, bali kwa njia ya telepatia, kielektriki, kutoka kwa mwili wake hadi kwa mtoto. Basi, ni faida ya aina gani kwa ujumla ambayo Kiumbe Mpya anayo kwa kuwepo kwa Roho wa Bwana ndani yake, pamoja na amani, upendo na furaha yake; na jinsi mtoto mchanga anavyobarikiwa akiwa chini ya malezi kama hayo! Kwa mtazamo wa kibinadamu, fursa zake ni kubwa kiasi gani ikilinganishwa na fursa za wengine kuhusiana na utu bora wa kiume na wa kike; na, tukizungumza kutoka kwa mtazamo wa Neno la Bwana, ni faida kubwa kiasi gani inapokuwa tunakumbuka kwamba watoto wa watu waliotakaswa wa Bwana, kama wao wenyewe, wako chini ya usimamizi wa utunzaji wa kimungu kuhusiana na mambo yao yote; kwamba watoto wa waumini, nao, huingia chini ya masharti ya ahadi kwamba "mambo yote yatafanya kazi pamoja kwa ajili ya wema" kwao!

[F532]

Si vigumu kuona kwamba watoto wa Viumbe Wapya wana hadhi *ya haki* kwa Mungu *kwa njia ya muda*, kwa sababu ya uhusiano wa wazazi wao naye na nao. Kama vile kutotii na kutengwa kwa Adamu na Eva kutoka kwa Baba wa mbinguni kulileta kutengwa kwa wazao wao wote, ndivyo pia upatanisho wa watu wa Bwana, kupitia sifa za kafara kuu, sio tu unawarudisha katika upatanifu na Mungu, bali pia watoto wao huhesabiwa kuwa wa haki kupitia wazazi wao, na kwa ajili ya wazazi wao, hadi wakati ambapo mtoto atakapokuwa na akili na mapenzi yake mwenyewe. Hata hivyo, swali linakuwa tata zaidi pale ambapo mzazi mmoja ni wa Bwana na mwingine ni mgeni na mgeni kwake; lakini Mtume anatuhakikishia kwamba katika hali kama hiyo Mungu anamhesabu mtoto kuwa wake, kupitia yeyote kati ya wazazi wake ambaye ni mwanafunzi wa Bwana. Ushawishi wa mzazi muumini, mzazi aliyejitolea, unahesabiwa kufidia na kuzidi ushawishi wa mzazi asiye mtakatifu, kadiri inavyohusu mtoto. Kuhusu mada hii, Mtume anasema:

"La sivyo Watoto Wenu Wange kuwa Wasiwatakatifu [Wenye Dhambi, Waliotia Hukumu]."

"Mume asiyeamini atakaswa na mke [mumini], na mke asiyeamini atakaswa na mume [mumini] [kwa upande wa suala linalozingatiwa, yaani, wazao wa ndoa yao]; la sivyo watoto wenu wasingekuwa watakatifu [wenye dhambi walio hukumiwa, wasio haki, wasio na uhusiano na Mungu, wageni kwa uangalizi na baraka zake]; bali sasa [kwa kuzingatia utoaji huu wa neema ya kimungu] wao ni watakatifu [yaani, katika hali ya kuonekana kuwa wa haki kwa Mungu, ambayo kupitia kwake anaweza kuwatendea, si kama maadui]. ***1 Wakorintho 7:14***

Swali la malezi sahihi ya watoto linaweza kuwa gumu, lakini si gumu mno kwa Bwana kulishughulikia; na, kwa hivyo, mzazi ambaye amekuwa Mkristo anaweza kutarajia neema ya Bwana itajawa kwa wingi katika mambo yake, na anapaswa kutafuta kwa bidii zaidi hekima

[F533]
na msaada unaotoka juu, ili aweze kutekeleza wajibu wake ipasavyo katika hali ngumu zaidi. Neema ya Bwana inatosha kwetu katika kila hali. Ukweli kwamba mmoja ni Kiumbe Mpya, na mwengine si mtu wa imani, au hajatakaswa, haubadili mpangilio wa kimungu kuhusu uongozi wa familia. Hili bado linamwangukia mume, na ikiwa yeye ni Kiumbe Mpya, ni lazima aongoze katika masuala ya familia yake kadiri awezavyo chini ya hali zilizopo, na akiongozwa na hekima iliyohaidiwa kutoka juu. Ikiwa mke ndiye Kiumbe Kipya, utimamu wake wa akili, kujitolea kwake kwa kanuni za haki, upole wake, unyenyekevu wake, ufikirivu wake, na umakini wake, vinapaswa kumfanya awe lulu katika familia, na kusababisha nuru yake kung'aa mbele ya mumewe, kiasi kwamba atafurahia kumpa mamlaka kamili ya kuwatunza watoto, jukumu ambalo atagundua kuwa ameumbwa nalo hasa. Hata hivyo, mamlaka yoyote atakayotumia, yange kuwa yaliyokabidhiwa na mume wake, ambaye, awe mtakatifu au mwenye dhambi, ndiye kichwa mwenye jukumu la familia yake.

Vilevile mume, akiwa anaweka mwangaza wake dhahiri, anapaswa kutarajia kwamba punde si punde mke wake, pamoja na watoto wake, wataona tofauti yake na wanaume wasio na dini, roho yake ya upendo, upole wake na ukarimu wake, na roho ya akili timamu. Hata hivyo, ikiwa matokeo haya, ambayo yanapaswa kutarajiwa, hayatokei—ikiwa kadiri uaminifu unavyoongezeka ndivyo unyanyasaji kutoka kwa mwenzi asiyeamini unavyozidi—hata kufikia kiwango ambacho kutengana kunaweza kuwa ni lazima, tukumbuke kwamba ushauri wa Bwana ulitutahadharisha kwamba huenda tukapata uzoefu kama huo; akisema, "Msishange kuhusu majaribu ya moto yatakayowajaribu"; na tena, "Adui wa mtu atakuwa wa nyumba yake." Na tena, "Sikujia kutuma amani duniani, bali upanga." Ujumbe wangu, ingawa ni ujumbe wa amani na baraka katika wakati huu, mara nyingi husababisha mzozo, kwa sababu watoto wa giza huichukia nuru, na kwa sababu wengi wao, chini ya udanganyifu wa Adui na udhaifu wao

[F534]
usiwadhani kuwa ni jambo la ajabu, lichukulie kama sehemu ya majaribio yenu, livumilie kama sehemu ya mapenzi ya kimungu, mpaka Bwana afungue mlango wa kutoroka.

Baadhi ya wale ambao wamekuwa watu waliotakaswa wa Bwana, wanachama wa Uumbaji Mpya, wanaomba ushauri, wakisema: "Katika uzoefu wangu wa mapema wa Kikristo katika Kanisa la jina tu nilifundishwa vibaya. Niliwahi kuelekezwa kuelewa kwamba nilipopata dini tena, nikaponywa, sikuwa na haja ya chochote zaidi, isipokuwa kwenda kanisani mara kwa mara na kulipa michango yangu. Nilipata mafundisho machache sana au hakuna kabisa kuhusu umuhimu wa kuondoa dhambi na ubinafsi kutoka moyoni mwangu, na badala yake kupokea zaidi na zaidi Roho wa Bwana, pamoja na utajiri wake wa upendo na neema zote za ndani zinazohusiana nayo. Nilitumia muda na nguvu zozote za ziada kumsaidia mume wangu katika biashara yake, na kujitahidi kupanda maishani, na nikabaki katika ujinga wa maana ya kuzaliwa kwangu kwa Roho, na kwamba nilitakiwa kukuza upya wa akili ambao ungekuwa ukijitahidi kidogo kidogo kwa ajili ya mambo ya kidunia na zaidi na zaidi kwa ajili ya tabia ya mbinguni, neema, nguvu na ukuaji. Wakati huu ndipo watoto wangu walipozaliwa. Nadhani walirithi tabia hizi zangu nilizokuwa nikizikuza wakati nilipokuwa nikiwabeba, na baada ya kuzaliwa kwao niligundua kuwa walipuuzwa sana kuhusu kile ambacho sasa naona kuwa ndio malezi sahihi ambayo mtoto anapaswa kupokea, wajibu sahihi wa mzazi ambaye ni Kiumbe Mpya katika Kristo Yesu. Sasa watoto wangu ni wakorofi, wapotevu, wanafiki, na wasiotii. Hawana heshima kwa Mungu tu, bali pia hawana heshima kwangu, na kwa maoni yangu ya kidini. Ninaweza kufanya nini nao? Ninatambua msamaha wa Bwana, kupitia Kristo, kwa kushindwa kwangu wajibu kwao kwa ujinga katika enzi zilizopita. Ninatambua, pia, kwamba ninavuna tu kile nilichopanda, na kwamba uzoefu wangu wa sasa ni malipo ya haki kwa uzembe wangu wa wajibu katika enzi zilizopita. Lo, busara yangu ya Kikristo ilikuwa wapi? Nilikuwa mbali sana na roho ya akili timamu, na walimu na waongozaji wangu wa kidini walikuwa wapi, ambao sio tu walinifundisha kimakosa kuhusu tabia na mpango wa kimungu, bali hata hawakufundisha

[F535]
mimi kuhusu wajibu rahisi zaidi wa kiasili—wajibu wangu wa uzazi? Lo, naona kwamba nilitumia pesa zangu kuwalea kwa ajili ya kile ambacho hakikuwa mkate, kwa ajili ya kile ambacho hakitoshi—kimwili au kiroho! Lakini sasa wajibu wangu ni nini? Ninapaswa kufuata mkondo gani? Ninawezaje kurekebisha kadiri iwezekanavyo uzembe wangu wa zamani?"

Jibu letu kwa maswali kama hayo ni kwamba katika hili kama katika mambo mengine, watu wa Bwana hawapaswi kuhuzunika kama wale wasio na tumaini. Bwana, bila shaka, atafurahi kutuona tukijuta kwa kushindwa kutimiza wajibu wetu hapo awali, na hakika atafurahi tukimwomba msamaha kwa mapungufu hayo, na kuahidi kuwa waaminifu zaidi kuanzia sasa katika kutafuta na kutimiza majukumu yetu kwa wale wanaotegemea nasi. Hakika atafurahi tukipokea yale tunayokutana nayo sasa na watoto wasumbufu kwa uvumilivu, na kwa ustahimilivu, kama sehemu ya adhabu hiyo kwa dhambi za kupuuzia au za kufanya makosa katika malezi yao; na yakipokewa hivi, majaribu haya yanaweza kutumika kutusafisha na kutuandaa kwa ajili ya Ufalme.

Kuhusu wajibu wa mzazi wa aina hiyo kwa watoto wa aina hiyo, bila shaka ungekuwa ni kuanza kwa kuwafundisha masomo ambayo wangepaswa kuwa wamefundishwa utotoni, kuhusu uwajibikaji kwa Bwana, kanuni za uongozi, za haki, za upendo kwa kila mmoja na kwa wote. Na mafundisho haya yanapaswa kutolewa kwa upendo mkuu na uvumilivu na subira, ambayo itakuwa somo la maana kwa mtoto kuhusu nguvu ya neema katika moyo wa mzazi. Kulingana na umri wa mtoto na mazingira mengine yanayohusiana—kiasi ambacho kanuni potofu zilikuwa zimejikita, n.k.—matokeo yanapaswa kusubiriwa kwa uvumilivu; na *vizuizi* vyovyote vilivyoonekana kuwa vya lazima kabisa vinapaswa kutekelezwa kwa upole, kwa kuzingatia na kwa maelezo. Mamlaka ya mzazi inapaswa kuanzishwa kwa upendo, si kwa ukali. Watoto ambao wamezoea kutawala kaya hawapaswi kutarajiwa kuwa watoto wema na watiifu mara moja. Hekima kutoka juu inapaswa kutafutwa kuhusu maelezo ya mpangilio na utawala wa nyumbani, kwa maana hakuna mtu wa nje anayestahili

[F536]
ili kuelewa kikamilifu mambo yote ya familia ya mtu mwingine, wala kutoa maelekezo maalum kuhusu utawala wake unaofaa.

Kanuni mbili zinapaswa kuongoza: Kwanza kabisa, upendo kwa Bwana na kwa watoto, na upendo huu unapaswa kuongozwa na kuelekezwa na Neno la Mungu; na pili, Neno la Mungu, kama chanzo cha mamlaka na mafundisho, linapaswa kurejelewa daima. Zaidi ya hayo, wazazi wote wanapaswa kujifunza kuwatendea watoto kwa kuzingatia hisia zao. Iwe ni watoto waliolimwa ipasavyo au la, wanapaswa kutambua kwamba mzazi anaheshimu dhamiri zao na hukumu zao, na anajitahidi kuwashughulikia kwa kuzingatia sifa hizi za tabia. Hasa mtoto anapofikia umri wa utu uzima, akili yake inapaswa kuzingatiwa, na kwa kiwango hicho hicho, nguvu na adhabu ya kipigo vinapaswa kuachwa.

Kanuni ya haki, ambayo tayari tumeirejelea, hupatikana kwa kiasi fulani katika karibu kila mwanadamu, na hasa ikiwa hisia ya haki inashirikiana na ubinafsi. Hivyo, mtoto anapofikia umri wa utu uzima, anahisi kiasili kwamba amevuka mstari, na haapaswi tena kutendewa kama mtoto, bali kama mwenza; haapaswi tena *kuamriwa* katika jambo lolote, bali kuombwa; haapaswi tena *kutakiwa* kutoa hesabu ya kina ya pesa zote alizozipata, bali aruhusiwe kuwa na uhuru mkubwa zaidi na kujitegemea kuliko hapo awali. Wazazi wenye busara, haki, na upendo hawapaswi kujaribu kukiuka haki hizi za utu uzima; bali watafute tangu wakati huo kuendelea kumchukulia mtoto kama kaka au dada mdogo—kama mshauri na rafiki wa karibu. Wakati mwingine wazazi wema huwa na upungufu wa busara na si wenye haki katika suala hili, na hutumia vibaya mamlaka ambayo mtoto ameitambua hadi wakati huu. Hupuuza hali yake mpya ya utu uzima, na kujaribu kudumisha umuhimu wa mamlaka ya wazazi kama ilivyokuwa hapo awali; na wakati mwingine hufanikiwa kiasi, lakini kamwe, tunaamini, si kwa manufaa yao halisi wala kwa manufaa halisi ya watoto wao. Wanajua, kama anavyojua mtoto wao, kwamba wao ni

[F537]
wakichukua fursa ya utiifu wa mtoto, na kwamba kama mtoto angeanzisha uasi, mambo yangetatuliwa tofauti haraka sana. Wanapaswa kuzingatia kwamba mwenendo wao unaathiri vibaya upendo wa kweli wa mtoto kwao. Anaona ushahidi huu wa ubinafsi na dhuluma katika mwenendo wa wazazi ambao hisia zao alikuwa amewafikiria tofauti hapo awali. Hivyo basi, upendo wa mtoto kwa wazazi wake unapunguzwa kabisa, na wazazi wanaweza kujifunza kosa la mwenendo huo kabla ya kufa, hata kama utafanikiwa kwa muda. Hatusemi kwamba wajibu wa mtoto kwa wazazi wake unakoma anapofikia umri wa utu uzima. Kinyume chake kabisa. Tunasimamia, kwa muafaka na sheria za kiraia za dunia, kwamba mtoto ana wajibu wa kumtunza mzazi maadamu mzazi huyo anaishi, na mtoto ana uwezo wa kutoa mahitaji ya msingi. Hoja yetu ni kwamba, ingawa kabla ya utu uzima mzazi alikuwa na mamlaka kamili, baada ya utu uzima mtoto ana utu na utofauti wake ambao unapaswa kutambuliwa na kuombwa. Ni wajibu wa mtoto kumtunza mzazi, lakini akisihiwa ipasavyo, utunzaji huo unapaswa kufanywa kwa haraka na kwa upendo zaidi. Wajibu wa mtoto kwa wazazi wazee wa kuwalea unaendana sawasawa na jukumu la mzazi la kumtunza na kumsaidia mtoto ipasavyo akiwa mtoto mchanga na asiye na ukomavu. Mzazi ambaye amemtendea mtoto wake kwa haki na kwa upendo bila shaka hatawahi kuachwa akihangaika wakati mtoto huyo atakapokuwa na uwezo wa kumsaidia.

Wakati tukizingatia majukumu ya wazazi kwa watoto, maswali mbalimbali huibuka kuhusu kiwango kinachofaa cha elimu, na vizingiti vinavyofaa kuhusu aina ya usomaji na taarifa ambazo akili hujazwa nazo. Sisi ni miongoni mwa wale wanaothamini sana thamani ya elimu; na bado tunaamini kwamba busara kubwa inapaswa kutumika kuhusu kile kinachounda elimu. Elimu ni kama kung'arisha. Takriban jiwe lolote linaweza kufanywa lionekane zuri kwa kulikung'arisha kwa uangalifu, lakini kung'arisha kwa uangalifu si kwa thamani au msaada sawa kwa mawe yote. Katika kesi ya almasi au yakuti au jiwe jingine la thamani, kung'arisha ni muhimu kabisa kwa ajili ya kukuza sifa zake zilizofichika

[F538]
ya jiwe; bila pande hizo, uzuri na mng'ao wa jiwe haviwezi kuthaminiwa wala kuangaza. Lakini kung'arisha kama huko kwa jiwe la kawaida la barabarani kungekuwa ni upotevu wa nguvu; zaidi ya hayo, kungelifanya jiwe hilo kuwa na thamani sana, zuri mno, kiasi cha kutositahili kutumika kama jiwe la kawaida la barabarani. Zaidi ya hayo, isingefaa sana kwa majukumu yake kama jiwe la barabarani baada ya kupambwa kuliko kama ingeachwa tu, au kukatwa kidogo kwa jumla, ili iweze kutoshea mahali pake.

Na hivyo tunaona jinsi ilivyo kuhusu elimu, kuisafisha akili kwa "kozi ya klasiki" chuoni. Baadhi wangepata faida kutokana na kozi kama hiyo, wakati wengine wangepata madhara. Nani hajawahi kuona watu walioelimika kiasi kwamba hawakuweza kushika nafasi maishani ambayo vipaji vyao vya asili vilikuwa vimewafaa? Walikuwa wameelimika kupita kiasi, na, kama yule mtu katika mfano, bado wangeweza kuchimba, lakini walikuwa na aibu kuombaomba, na hawakuwa na uwezo wa kufanya kitu kingine chochote. Iwapo katika utunzaji wa Bwana wazazi wangegundua kuwa wana mtoto mwenye akili nyingi sana, na kama utunzaji huo ungeongoza mambo yao kiasi kwamba masuala ya kifedha na mengineyo yangefungua njia ya masomo ya chuo kikuu kwa mtoto huyo, wangeweza kufikiria ipasavyo iwapo dalili hizi zilikuwa mwongozo wa Bwana kuhusu wajibu wao kwa mtoto, na wapaswa kufuata imani zao. Hata hivyo, katika kumtuma chuoni kwa wakati huu wanapaswa kuhisi wasiwasi mkuu, hofu kuu, kwamba mapambo haya ya nje katika hekima ya ulimwengu huu yafute mapambo yote ya imani na tabia na moyo ambayo wao kama wazazi na waalimu stahiki wa mtoto walikuwa wamekuwa wakimpa tangu utotoni na hata kabla.

Watu wa Bwana wa Uumbaji Mpya wanapaswa kujifunza kuthamini elimu ya moyo na tabia na imani kwa Mungu kama elimu bora zaidi kwa kila hali kuliko chochote kinachoweza kupatikana katika shule za ulimwengu huu—kwamba "hekima itokayo juu, kwanza ni safi, kisha ni ya amani, ya upole, ya kuombeka, imejaa rehema na matendo mema," inatakiwa zaidi kuliko hekima yote ya dunia. Wanapaswa kufikiria kwa makini kama mtoto wao alikuwa amekita mizizi na

[F539]
imejengewa msingi katika tabia, kanuni, na uaminifu kwa Bwana na Neno Lake, kiasi kwamba mwelekeo wa kutoamini wa shule za siku zetu, na mafundisho yao ya kiakili yanayoitwa Uchunguzi wa Juu, Mabadiliko, n.k., hayawezi kamwe kuondoa imani iliyojengewa msingi imara kwa Bwana na katika Neno Lake. Hakika, hatari ni kubwa sana kiasi kwamba tungependelea kuridhika na elimu kama ile inayoweza kupatikana katika shule za msingi na shule za upili au shule za maandalizi.

Tunaandika tukiwa na ufahamu kamili kwamba kwa wenye nia za kidunia ushauri huu ni upuuzi au mbaya zaidi. Hata hivyo, tumejifunza kuangalia mambo kutoka kwa kile tunachoamini kuwa ni mtazamo wa kimungu, na tunapendekeza kwamba watu wote waliotakaswa wa Bwana wajitahidi katika hili na katika mambo yote kutafuta mtazamo huu—maoni ya Bwana kuhusu jambo hili. Tunaweza kuongeza, zaidi, kwamba katika nyakati hizi ngumu tunazozishi, pamoja na haraka na pilikapilika na wasiwasi wa siku zetu, mtu anayetumia maisha yake hadi umri wa miaka ishirini na moja shuleni, akiboreshwa kwa ajili ya shughuli za maisha, amekosa aina nyingine ya mafunzo ambayo hupatikana na mvulana ambaye, akimaliza masomo yake ya shule ya upili akiwa na umri wa, tuseme, miaka kumi na nne au kumi na tano, anapata mafunzo zaidi ya aina fulani ya biashara, "kupanda ngazi." Kufikia wakati amepata miaka sita ya elimu ya biashara halisi, kuna uwezekano mkubwa kwamba atakuwa na uwezo mkubwa zaidi wa kukabiliana na hali za sasa kuliko kijana ambaye ametumia idadi ileile ya miaka chini ya mafunzo ya chuo kikuu.

Kuhusu michezo: Moja ya faida kuu za michezo ni mazoezi ya kufurahisha yanayohusiana nayo, kwani bila shaka ni ukweli kwamba mazoezi yanayofanywa kwa furaha yana faida zaidi kuliko mazoezi yale yale yakifanywa kama kazi ya kulazimishwa. Kupitia kemia fulani isiyojulikana ya mifumo yetu, akili na hisia zake zinahusiana na shughuli zote za maisha. Hisia zetu za furaha hushirikiana vyema zaidi na nguvu na utendaji wote wa asili kwa ajili ya kujenga miili yetu na kurekebisha uchakavu wake. Lakini ni dhana potofu inayodai kuwa kile kinachofaa ni kazi ya kulazimisha na si kile kisicho na faida tu ndicho furaha, mchezo. Sisi tunaamini

[F540]
kwamba wazo potofu linalohusiana na suala hili limewafanya watu wengi wenye busara kukuza ucheshi na uvivu, ilhali kinyume chake, walipaswa kuwa wanapinga misukumo ya asili ya asili iliyoporomoka katika mwelekeo huu. Chekechea ni harakati ya nyakati za hivi karibuni, katika mwelekeo ambao tunauona kuwa sahihi kabisa—kufanya mafundisho yawe ya kufurahisha kwa mtoto. Na raha zote zinazofuata, zinazopendekezwa na mzazi mwenye busara, zinapaswa kuwa kiasi fulani katika mwelekeo uleule—hakuna kinachopaswa kuidhinishwa ambacho ni upotevu tu wa muda na nguvu.

Mapumziko na burudani vinapaswa kupatikana hasa kupitia mabadiliko ya shughuli, badala ya kupitia uvivu au mazoezi yasiyo na tija. Msichana mdogo hupata raha kwa kumvisha mwanawe wa kuchezea na kumtunza, na "kucheza nyumba." Mvulana mdogo "hucheza duka," na kwa kutumia mchanga, n.k., kama mbadala, hufanya biashara za kubuni za chai, kahawa, sukari na viazi; au "hucheza farasi," mwendeshaji gari la mizigo, au hujiwazia kuwa mhubiri au mmisioni au mwalimu au daktari. Michezo yote kama haya ni katika mwelekeo sahihi, na inapaswa kuhimizwa kwa watoto wadogo. Wanapokua wakubwa wanapaswa kuelekezwa kutoka kwa michezo hii ili waione kama sehemu ya burudani yao kusaidia kupanga nyumba au kusaidia katika duka halisi au karakana pamoja na wazazi wao au walezi wao au wengine. Wakifundishwa kufurahia utendaji kazi wenye manufaa, kuwasaidia wengine, kifedha au vinginevyo; wakifundishwa kwamba uvivu ni dhambi na aibu, ni kashfa kwa mtu yeyote na ni upotevu wa fursa za thamani, watakuwa na mtazamo mwafaka wa kukabiliana na majukumu ya maisha kwa furaha, na wasiwaweke wivu wale wanaopoteza muda na pesa kwa kutazama mchezo wa mpira, au kwa kushiriki katika jambo lingine lenye upuuzi na kutozaa faida vivyo hivyo.

Uhifadhi wa muda pamoja na mali unapaswa kufundishwa tangu utotoni—siyo kwa lengo la kukuza ubinafsi, bali uhifadhi unaoendana na mapenzi ya Mungu ili kusiwe na upotevu wowote. Bwana, baada ya kuwalisha umati, aliamuru mabaki yakusanywe na yasipotezwe, hivyo akionyesha nia yake kuhusu mambo yote, kwamba kusiwe na upotevu; kwamba tutambue jukumu

[F541]
kwa upande wake kwa kila wakati, kila senti, kila siku; si jukumu ambalo lingeacha tukiwa na hofu, bali jukumu linalofurahia kutambua mapenzi ya kimungu, kuwa muafaka nayo kikamilifu iwezekanavyo, na linalotambua kuwa mwenendo kama huo unampendeza Bwana, na, kwa hivyo, unaweza kufurahiwa kikamilifu.

Matumizi Sahihi ya Akili ya Mtoto

Mtoto anapokua na kutambua jinsi ulimwengu ulivyo mkubwa kwa kujifunza, anapaswa kuhimizwa kusoma, lakini tangu mwanzo anapaswa kufundishwa kutofautisha kwa busara kati ya "chips" za hadithi za kubuni na "mapera" ya maarifa. Anapaswa kuonyeshwa kwamba kila kipande cha habari kisicho na msingi kinachohifadhiwa akilini mwake ni kibaya zaidi kuliko kutokuwa na thamani, ni madhara au mzigo, na pia kimechukua muda wa thamani ambao ungeweza kutumika vyema kuhifadhi maarifa, ambayo hivi karibuni yatakuwa muhimu katika kutekeleza majukumu ya maisha ipasavyo. Anapaswa kuhimizwa kusoma vitabu vinavyotoa taarifa, na si riwaya. Anapaswa kujua mengi kuhusu historia ya nchi yake ya asili, na kuwa na maarifa ya kutosha kuhusu sehemu nyingine za dunia. Anaweza kupata haya kupitia vitabu vya historia: hatusemi tu historia zinazotoa mpangilio wa falme, vita na majenerali, bali hasa kazi zinazoonyesha maendeleo ya kijamii, kimaadili na kiakili ya enzi zilizopita, na ya dunia kama ilivyo leo. Kwa njia ya upole na ya kirafiki, mtoto anapaswa kuonyeshwa umuhimu wa taarifa kama hizi kama sehemu ya elimu yake ya baadaye—akili na hukumu yake vinapaswa kuombwa, na hivyo basi nia yake kujumuishwa kwa ajili ya usomaji wa kielimu kama huu, na kupinga fasihi yote isiyo na maana, ya upuuzi, na ya ndoto, ambayo itamdhuru na kumwacha asiye tayari kwa majukumu ya maisha.

Adhabu ya Mapendekezo Maovu

Ifuatayo ilionekana katika ukosoaji wa riwaya hivi karibuni, katika safu za *Church Standard*. Inaonyesha upande mbaya zaidi wa somo tunalotaka kulifundisha:

"Moja ya mawazo ya kutisha zaidi yanayohusiana na hili

[F542]
mada ni kudumu kwa muda mrefu kwa mawazo machafu katika kumbukumbu ya binadamu. Miaka iliyopita—haijalishi ni mingapi, na iwe katika nchi hii au nyingine haipaswi kusemwa—mwanamke mmoja mkarimu alikuwa amelala kitandani mwake cha kifo. Bado alikuwa kijana na alikuwa ameishi maisha yaliyolindwa zaidi ya kawaida. Katika kila tendo na neno alikuwa mfano hai wa usafi. Haikuaminika kwamba aliwahi kupata fursa ya kusikia neno moja baya maishani mwake yote. Hata hivyo, alipokuwa amepoteza fahamu, alitoka na mfululizo wa matusi machafu mbele ya marafiki na walezi wake, jambo ambalo liliwafanya wasite. Hawakuweza kufikiria angeweza kusikia maneno kama hayo wapi, na hawakuwahi kujua. Lakini je, kwa sababu hiyo wangepaswa kuhitimisha kwamba aliwapenda kwa siri na kufurahia maneno hayo? Sivyo. Uhitimisho wa kweli ni huu, kwamba, baada ya kuyasikia katika saa fulani mbaya, aliwachukia kabisa, na kwamba, katika jitihada zake za kuyasahau, aliweka akilini mwake kwa nguvu kiasi kwamba yalibaki naye hadi saa ya kifo. Hiyo si tu mtazamo wa huruma, ni mtazamo wa haki, na ni mtazamo wenye busara. Lakini hali hiyo haingekuwa kweli kila wakati. Akili na mawazo yakifunguliwa na kubaki wazi kwa masaa mengi au siku nyingi ili kupokea mawazo machafu, na kutafakari picha za uchafu, nani ataweza kueleza athari ya kuharibu ya mkusanyiko huo wa kiakili? Kati ya mambo yote maovu katika ulimwengu huu wenye maovu mengi, hatujui lolote la kutisha sana katika ujanja wake na udumu wa ushawishi wake wa kuharibu kama kitabu kibaya kilichoandikwa na mtu mwenye kipaji."

Sehemu ya kidini ya akili ya mtoto inahitaji malezi maalum, na katika hili mzazi Mkristo anapaswa kuwa mwalimu wake. Katika hali ya sasa ya mkanganyiko duniani kuhusu masuala ya dini, na mtazamo wao wa hali ya juu zaidi kuhusu shule za kawaida na elimu ya umma, jaribio lolote la kufundisha aina yoyote ya dini bila shaka litapingana na upendeleo au imani za dhati za baadhi ya wale wanaohusika. Hivyo basi, haki inadai kwamba shule za umma ziondolewe katika upambaji wote wa kidini, mafundisho, miundo na sherehe. Licha ya heshima yetu kwa Biblia kama Neno la Mungu, tunaamini kwamba ukweli kwamba Wayahudi ni

[F543]
wanapinga mafundisho ya Agano Jipya, kwamba wengi wakiwa chini ya ushawishi wa Uchambuzi wa Juu wanapinga sehemu kubwa ya Agano la Kale pamoja na Jipya, kwamba baadhi ya wasiomwamini Mungu, wenye mashaka, Wabuddha, Wateosofisti, n.k., wanapinga Biblia kabisa, huku wengine wakikataa tafsiri ya kawaida—kwa kuzingatia pia ukweli kwamba makundi haya yote hutozwa kodi kwa ajili ya kusaidia shule na wanatakiwa kuzitumia—itakuwa ni haki na busara kuondoa shughuli za kidini shuleni, na kupuuza Biblia kama kitabu cha dini, kuingiza, ikiwa kabisa, kama historia tu ya kale, badala ya kuwakasirisha wengi wasiokubaliana nasi.

Kwa kuzingatia heshima yetu inayotambulika kwa Biblia kama Neno la Mungu lililopuliziwa, pendekezo hili linaweza kuonekana la ajabu kwa wengine; lakini tunaamini kuwa ndiyo njia sahihi, inayolingana na Kanuni ya Dhahabu. Ni kweli, tunaweza kuwa wachache sana kiasi kwamba ushawishi wetu, kama tungechagua kuutumia, usingekuwa na nguvu, wala Viumbe Wapya hawapaswi kuona kuwa ni wajibu wao kuwa watetezi wa hili, kama ilivyo kwa mageuzi mengine ya kimaadili. Viumbe Wote Wapya wana dhamira ya juu zaidi, na kuu zaidi kuhusiana na maendeleo ya Uumbaji Mpya, na kwa hiyo, wanaweza kwa urahisi kuacha mageuzi yote kama hayo ya kimaadili mikononi mwa ulimwengu kwa sasa, hadi Ufalme uje. Hata hivyo, ni sahihi kabisa kwamba tuwe na roho ya akili timamu na muafaka kamili na haki, hata kama fursa inayofaa ya kueleza hisia zetu kuhusu mada hii haitapatikana kamwe.

Vyovyote iwavyo, bila shaka saa sita kwa siku kwa siku tano katika wiki, na kwa chini ya miaka sita katika maisha, ni muda mdogo wa kutosha kuwekwa kwa masomo mengi ya mambo yasiyo ya kidini ambayo yamejaa kwa watoto wa zama zetu. Mgawanyo huu wa muda kwa ajili ya masomo yasiyo ya kidini unawaachia wazazi, na waongozaji wao wa kiroho waliowachagua, muda mwingi wa kutosha wa kutoa aina yoyote ya mafundisho ya kidini ambayo wanaona ni bora zaidi. Kati ya saa 168 za kila wiki, masomo ya kidunia bila shaka yanastahili saa zote thelathini

[F544]
kwa wiki zilizotengwa kwa ajili yao—hasa ikizingatiwa kuwa nyakati ngumu tunazoishi mara nyingi humzuia mtoto kupata zaidi ya miaka mitatu ya mafunzo kama hayo.

Ushawishi wa Shule za Jumapili

Shule ya Jumapili imekuwa taasisi kubwa katika Ulimwengu wa Kikristo. Ikiangaliwa kama klabu ya kijamii ya watoto, inayowakutanisha pamoja mara moja kwa wiki na kuelekeza fikra zao mbali na njia za kawaida za siku za kazi na katika mwelekeo wa kijamii na kidini kwa ujumla, inaweza kudhaniwa kwamba Shule ya Jumapili imefanikiwa kiasi kikubwa duniani—hasa kwa tabaka la chini la jamii. Kuhusu athari za Shule za Jumapili kwa watoto wa waumini, tunaiona kuwa ni ya kuumiza. Hata hivyo, tunatambua kwamba mtazamo kama huu utaonekana kuwa mkali sana hadi sababu zetu zitakapofahamika kikamilifu. Sababu hizo ni hizi:

(1) Shule za Jumapili zimeleta madhara kwa wazazi Wakristo, kwa kuwa zimewafanya wajione wameachiliwa kutoka kwa jukumu la uzazi waliowekewa na Bwana. Mwalimu wa Shule ya Jumapili mara nyingi hana uwezo kabisa wa jukumu kama hilo, mara nyingi ni mgeni linapokuja suala la watoto na malezi yao yanayofaa—na ni nadra awe mtu anayedai kujitolea kikamilifu na kuzaliwa kwa Roho Mtakatifu. Mwalimu kama huyo anapewa nafasi ya mzazi kuhusiana na wajibu mkuu zaidi wa uzazi wote. Hasara inayopatikana kwa wazazi Wakristo, kupitia mpangilio huu, ni kubwa isiyopimika. Ni kanuni inayotambulika katika mambo ya kiroho kwamba yeye amewanywesha wengine, naye atanywezwa. Na hivyo mzazi anayefundisha na kuongoza watoto wake kwa bidii katika mambo ya maadili na kiroho, si tu anawabariki, bali anapokea baraka kubwa mwenyewe kwa uhusiano na huduma hiyo. Baraka hii wazazi Wakristo wa leo wanakosa, kwa sababu wameacha kimakosa mpangilio wa kimungu.

(2) Shule ya Jumapili ni hasara kubwa kwa watoto wa wazazi Wakristo, kwa sababu hawapati kutoka kwa walimu wa Shule ya Jumapili aina ya mafundisho ambayo

[F545]
mzazi mwenye busara na dhamiri njema angeweza na anapaswa kutoa.

(3) Mpangilio wa Shule ya Jumapili unaathiri vibaya mzazi na mtoto kwa mtazamo mwingine: unasababisha watoto kupoteza heshima kwa wazazi wao, na hivyo kukuza upungufu wa hadhi ya uzazi kwa upande mmoja, na upungufu wa heshima ya watoto kwa wazazi kwa upande mwingine. Bila shaka, ina uhusiano mkubwa na hali ya sasa ya kile kinachoitwa "dunia ya Kikristo," katika suala la kutotii wazazi, ukosefu wa nidhamu katika familia, n.k. Vipengele vya kidini vya akili ya binadamu viko juu kabisa kichwani, na vinapaswa kuwa ndivyo vinavyotawala wakati vikiwa hai na vimeendelezwa ipasavyo. Heshima ni mojawapo ya haya, na inahitaji kuelekezwa. Mtoto akiona kwamba mzazi anamheshimu Mungu na Neno Lake, na anafundishwa kutoka chanzo hiki, anakuwa na somo la maisha mbele yake ambalo linapaswa kuwa la thamani kwake maisha yake yote, na kwa upande wake, kwa watoto wake; lakini akimwona mzazi akiondoa heshima yake kwa Mungu na Neno Lake na kuielekeza kwa darasa la makasisi, ili kupokea ujumbe unaodhaniwa kuwa wa kimungu kupitia kwao, na bila kutumia akili au kusoma Neno la Mungu, ushawishi kwa mtoto ni ule wa dhana potofu na utii kwa uganga wa kipaga—hali isiyo ya afya kwa maendeleo ya kiroho.

Zaidi ya hayo, ikiwa mtoto atatumwa kwa mwalimu wa Shule ya Jumapili kupokea mafundisho kuhusu Biblia, somo kwa akili ya mtoto mchanga ni kwamba mzazi hawezi kutoa mafundisho haya; na kwamba kama mzazi anavyofundishwa na kiongozi wa dini anayechukuliwa kuwa na cheo cha juu, kama si wa asili tofauti, ndivyo pia mtoto anapaswa kumchukulia mwalimu wake wa Shule ya Jumapili kwa mtazamo unaofanana kiasi. Athari yote ni kumnyang'anya mzazi heshima na hadhi machoni pa mtoto.

Kinyume chake, mtoto ambaye amefundishwa ipasavyo kwa mtazamo wa Maandiko, kwamba Mungu amezungumza kupitia Neno lake, na kwamba amepanga kwamba baadhi ya watoto wake wasaidie wengine katika kufafanua na kuelewa Neno, na kwamba mzazi ni mmoja wa hawa waliofundishwa, na kuhani aliyeidhinishwa kikamilifu wa Mungu katika wake

[F546]
familia yake mwenyewe, kufundisha—mwalimu aliyeteuliwa wa familia yake mwenyewe—mtoto huyo bila kukusudia humweka heshima ya kidini kwa mzazi kama Mungu alivyokusudia. Na hivyo mpangilio huo wa kimungu ungelimpa mzazi huyo kiwango kikubwa zaidi cha ushawishi mwafaka juu ya mtoto wake maisha yake yote. Zaidi ya hayo, mzazi, baada ya kupandikiza masomo ya Maandiko, baada ya kuonyesha kutoka katika Neno la Mungu viwango vya kimungu vya maisha, ya tabia, ya fikra na neno na tendo, na Kanuni ya Dhahabu ya maisha—mzazi huyo angejipata amepata nguvu kubwa katika utendaji wake mwenyewe wa mafundisho ya Neno. Angejihisi amewajibika kuonyesha kwa matendo mafundisho yake, na angetambua kwamba hata akili za watoto wachanga zina uwezo wa kutumia kanuni hizi za kidini katika mambo ya maisha ya kila siku.

Mzazi wa aina hiyo angejikuta akitafuta kuishi karibu na karibu zaidi na kigezo anachotangaza kuwa cha kimungu; na endapo angekosea kwa namna yoyote, angepata baraka kwa kukiri kosa lake mbele ya wale waliofahamu, hata kama wangekuwa watoto wake wenyewe. Hivyo basi wote—wazazi na watoto—wangejifunza zaidi na zaidi kuthamini kiwango cha kimungu, na kumtazama Bwana kwa ajili ya rehema na msamaha; na hivyo hata mapungufu ya mara kwa mara ya mzazi yanaweza kuwa kwa mtoto mafunzo ya kudumu katika unyenyekevu, majuto na utiifu kwa sheria ya kimungu.

(4) Ni wazi kuwa wengi hufanya kosa kubwa kuhusu majukumu halisi ya Shule ya Jumapili kama walivyo na wazo kwamba Bwana na mitume walikosea kwa kutokuanzisha Kanisa katika hali yake ya sasa ya madhehebu—kwa kufikiria kwamba kwa kugawanya Kanisa la Kristo wametimiza kazi ya hekima; kwamba matokeo makubwa zaidi hupatikana kupitia madhehebu na mgawanyiko wa imani kuliko yale ambayo yangepatikana kama mpango wa Bwana ungefuatiwa kikamilifu, yaani, "Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja," Kanisa moja.

Shule ya Jumapili kama ilivyoanzishwa awali ilikuwa sahihi vya kutosha. Ilianza kama "shule ya wavulana wa mitaani" huko Gloucester, Uingereza,

[F547]
Mnamo 1781, A.D. Robert Raikes, mhariri wa Gloucester *Journal*, mtu Mkristo, aliwaajiri wanawake wanne Wakristo kuwafundisha watoto wenye umri wa miaka kumi hadi kumi na nne kusoma, kuandika, kushona, n.k., kuanzia saa nne asubuhi hadi saa sita mchana kila Jumapili; na mchana wa Jumapili kuwafundisha katekisimu na kuwapeleka kanisani. Kutoka kwa mwanzo huo mdogo, kumeibuka kazi kuu ya Shule ya Jumapili ya sasa. Mpango huo ulikuwa wazi ni mzuri, na haukuwa kabisa kinyume na taasisi za Bwana na mitume. Ulikuwa kinyume na hizi tu pale ulipomwondoa mzazi Mkristo kama mwalimu wa watoto wake.

Ushauri wetu kwa kila mwanachama wa Uumbaji Mpya ni kwamba, bila kujali makosa ya zamani kuhusiana na kupuuzia majukumu ya wazazi kama walimu wa dini wa watoto wao wenyewe, wanapaswa kuanza kutambua na kutimiza wajibu huu mara moja—hali halisi, n.k., kubadilika kulingana na umri wa watoto, na kiwango cha kutotii na kutoiheshimu wazazi ambacho huenda tayari wameanza kuonyesha, tabia ambazo zinapaswa kurekebishwa kwa upole, taratibu, na kwa upendo, huku tukikumbuka kwamba kosa kubwa limekuwa ni la mzazi kwa kupuuzia jukumu lililowekwa na Mungu. Sisi wala wengine hatuna hekima kuliko Mungu, wala hatupaswi sisi au wengine kudhani kuwa tunaweza kuboresha kanuni kuu zilizowekwa na Kichwa cha Kanisa na mitume kumi na wawili aliowateua kuwa waalimu na waongozaji wetu. Hivyo basi hatupaswi kuheshimu wala kudumisha taasisi za wanadamu, haijalishi jinsi zilivyokita mizizi, na haijalishi jinsi mwonekano na madai yao yanavyoweza kuwa makubwa na ya heshima. Zote lazima zihukumiwe kwa kigezo kimoja—Neno la kimungu. Ikiwa hazilingani na Neno la Bwana ni kwa sababu "hakuna nuru ndani yao"—hazitokani na Mungu. ***Isa. 8:20***

Uaminifu wa Watoto

Ikiwa imani ya mtoto kwa mzazi ina mizizi yake katika kutambua ukweli kwamba mzazi ni mwanachama wa

[F548]

Ukuhani wa Kiroho, mtoto wa Mungu, na kwamba mzazi ana ushirika na Mungu kupitia maombi na anaongozwa na Mungu kupitia Neno Lake—wahudumu wakiwa ni wasaidizi tu katika kuelewa Neno, n.k.—na zaidi ya hayo, roho ya upendo na neema zake mbalimbali za upole, uvumilivu na wema zikijaa nyumbani na kusambaa kupitia njia zake mbalimbali, na wazazi wakitafuta na kutumia hekima inayotoka juu, safi, ya amani, yenye rehema, imani ya mtoto kwa kawaida itawekwa kwa mzazi huyo kuhusu mambo yote ya maisha. Basi maswali mengi yanayojitokeza kiasili kwa akili inayofunguka—ya kidini, kimaadili, kidunia, kijamii na kimwili—yote yataletwa kwa urahisi zaidi kwa mzazi wa aina hiyo.

Maswali kama hayo yanapaswa kutarajiwa na kukaribishwa, na yanapaswa kupewa majibu ya busara na yenye heshima, kulingana na umri wa mtoto. Maswali ya siri hayapaswi kamwe kuchukuliwa kirahisi wala siri zao kuvunjwa. Wazazi wengi hupoteza imani ya mtoto wao ya baadaye kwa kupuuza hisia au siri zake. Hatusemi kwamba maswali yote yanapaswa kujibiwa kikamilifu (bila kujali umri); jibu la kiasi sana linaweza kuwa la busara zaidi wakati mwingine, pamoja na pendekezo kwamba maelezo kamili ya jambo hilo yatatolewa baadaye—labda kwa kuweka tarehe—kwa mfano, "Nitakuelezea jambo hili kikamilifu utakapofikisha umri wa miaka kumi na tatu ikiwa akili na tabia yako wakati huo zitaonekana kuwa zimeendelea vya kutosha kufanya hili kuwa jambo sahihi. Unaweza kunijia na swali hilo wakati huo, na kwa sasa unapaswa kuliondoa kabisa akilini mwako."

Kwa mtoto aliyefunzwa ipasavyo, njia hii itajipendekeza mara moja, na kwa vyovyote vile anapaswa kuelewa kwamba neno la mzazi ni thabiti, kwamba halikutolewa bila kufikiri kwa kina, na kwamba likishatolewa lazima lisimame, hadi taarifa zaidi kuhusu mada hiyo ibadilishe uamuzi wa mzazi. Utiifu wa maneno ya Bwana, "Nawe uwe na 'ndiyo' lako, na 'hapana' lako," utawaepusha wazazi wengi na usumbufu mwingi, na kukuza sana amani na utulivu wa jumla wa nyumbani. Kutoka

[F549]
Tangu utotoni mwa mwanzo mtoto anapaswa kujifunza utiifu, na kwamba bila kurudia amri. Lakini hii kwa upande wake inamaanisha utambuzi kwa mzazi wa majukumu yake, na tamaa yake ya kukubali maombi yote ya busara ya watoto wake, kadiri hali yake itakavyoruhusu. Upendo, hekima, na haki lazima vichanganyike kwa mzazi ili kufanya mamlaka na uwezo wake kuwa na thamani kwa nyumbani na wanachama wake wote.

Nguvu ya Pendekezo katika Malezi ya Mtoto

Wachache hutambua umuhimu wa *hiari* ya mwanadamu kuhusiana na afya na ugonjwa, furaha na maumivu, utiifu na kutoitii, kutenda mema na kutenda mabaya—kweli kabisa kuhusiana na kila tendo, neno na wazo la maisha. Na hiari ya mtoto ni nyeti hasa kwa hisia na mapendekezo wakati akili ya mtoto inafunguka kwa mambo ya maisha, na misingi ya tabia yake inawekwa. Mapendekezo na hisia akilini vina uhusiano na uwezo wa kuona mambo yajayo, hipnotizimu na ushawishi dhaifu unaotumiwa na Wanasayansi wa Kikristo—lakini sisi tunapigia debe mapendekezo tu ambayo ni ya kweli, ya kusaidia, na yanayokuza utashi wa mtoto na yanayoendana kikamilifu na Neno la kimungu, na si zaidi ya hayo.

Biblia imejaa mapendekezo—mahubiri yote yanayofaa ni kama mapendekezo—kwamba mawazo na matendo ya ubinafsi na ya dhambi huleta ghadhabu ya kimungu na kutuletea madhara; lakini kwamba mawazo, maneno na matendo ya upendo hutoa matunda ya baraka kwa wengine na pia kwetu wenyewe, kwa siku zijazo na pia kwa sasa. Angalia jinsi Mtume, baada ya kuonyesha kwamba matokeo ya kuhatia dhambi kwa hiari ni Kifo cha Pili, anageuka na kutangaza *kwa njia ya ushauri*, na hivyo basi kuwasaidia wengi: "Lakini sisi si wa kurejea nyuma, bali wa kuamini hata wokovu wa roho zao." (***Ebr. 10:39***) Mapendekezo ya Christian Science, kinyume chake, ni ya uongo—"Hakuna dhambi, hakuna ugonjwa, hakuna maumivu, hakuna kifo"; kwa hivyo pia hakuna ukombozi, hakuna Mwokozi, hakuna urejesho. Kuna tofauti kubwa kati ya mapendekezo hayo ya uongo na yale yaliyo sahihi ambayo Neno la Mungu na

[F550]
Wajumbe wa Mungu huwasilisha, yaani, pendekezo la Ukweli—la upendo wa Mungu na utoaji wake wa rehema katika Kristo kwa ajili ya uponyaji kamili wa wote wanaomtii kwa hiari.

Kutumia sheria hii ya *pendekezo* jema na la kweli kwa mtoto wake ndiyo siri ya mafanikio ya mzazi.* Wazazi wengine hutumia kanuni hii kila wakati bila wao kutambua, nao ndio wazazi wenye mafanikio. Kwa mfano, mama anayemwamsha mtoto wake kila asubuhi kwa uso na sauti ya furaha, anampa mtoto wake pendekezo *la furaha*, jema kwake kimawazo na kimwili. Wakati akimvisha nguo, mazungumzo yake mafupi kuhusu ndege wadogo warembo na jua kubwa linalotazama dirishani na kuwaita wote waamke na kuwa wema na wenye furaha, na kujifunza masomo zaidi kuhusu Mungu, na kusaidiana, ni *mapendekezo* ya ziada yenye manufaa; ilhali malalamiko kuhusu "siku nyingine ya joto kali" yangekuwa pendekezo la joto, kutojisikia vizuri na kutoridhika, na hivyo kuzalisha huzuni.

Ikiwa, badala ya jua, kuna mvua na mtazamo wa huzuni, itakuwa tu kuongeza hali kuwa mbaya zaidi kufikiria siku hiyo kwa huzuni na kupendekeza mawazo ya huzuni kwa wengine. Siku za mvua zina baraka zake kwetu na kwa wengine, na akili zetu zinapaswa kuwa wepesi kutambua hizi na kuzipitisha kwa wenzetu kupitia mapendekezo. Mama anapaswa kutarajia kukata tamaa kwa mtoto kwa kumvutia umakini wake kwenye mvua nzuri ambayo Mungu ameitoa ili kuwapa maua, miti na majani kinywaji na bafu ya kuwatia nguvu, ili yawe angavu na yenye furaha kwetu na kutoa mazao yao; na pia ili mifugo na sisi tunywe na kuoga na kuwa safi na wenye furaha, na kumsifu na kumpenda na kumtumikia. Pendekezo jingine la msaada linaweza labda kuingizwa hapa, yaani, kwamba hii itakuwa fursa

---

Waajiri, wasimamizi, wakurugenzi wa magereza na vituo vya kurekebisha—kwa hakika kila mtu anaweza kutumia kwa manufaa kanuni hii ya mapendekezo mema, ya kweli, ya heshima na ya uaminifu kwa wale walio chini ya ushawishi wao na kwa akili zao wenyewe. Kwa hakika wengi wa waliofanikiwa zaidi maishani tayari wanaitumia, lakini bila kutambua. Je, matumaini na tamaa njema si mapendekezo ya kiakili?

[F551]

kwa kuvaa koti la dhoruba na buti nzito, na jinsi tunavyopaswa kushukuru kwamba tunayo haya na nyumba na shule zisizoingiza maji. Au pendekezo linaweza kutolewa kwamba, "Mwanangu mdogo wa kiume na wa kike lazima wajihadhari sana na kuepuka matope na dimbwi za maji, ili daima waonekane nadhifu na safi, na wasisababishe matope kuingia ndani ya jengo la shule wala nyumbani. Nguruwe hupenda matope na hawana akili sana kuhusu chochote, na kwa hivyo lazima wafungwe kwenye kitalu; lakini Mungu anatupa akili na nguvu ya kuthamini uzuri na usafi. Kwa hiyo, kuiga nguruwe na wanyama wengine katika uchafu, n.k., ni kujidhihaki sisi wenyewe na Muumba wetu na ni njia ya kudorora. Ni heshima kwa mtu yeyote kuchafuka katika kazi fulani yenye manufaa na muhimu, lakini hakuna anayepaswa kuchafuka kupita kiasi wala kupumzika au kupata raha hadi awe amejisafisha." Hatuhitaji kuonyesha jinsi masomo haya *ya mapendekezo* yalivyokuwa na faida—siyo kwa mtoto tu bali pia kwa mzazi.* Kukosa kuridhika, mojawapo ya maovu makubwa ya siku zetu, kungepata vichocheo vichache vya kukuza ukuaji wake katika familia ambayo wote walijikita katika kujipa na kupeana mapendekezo ya kuleta furaha.

Njia ileile inapaswa kutumika katika kuongoza lishe ya mtoto akiwa mgonjwa au mzima. Mtoto hapaswi kamwe *kuambiwa* kuhusu maumivu au mawasho, kwani akili bila shaka itayashikilia na *kuongeza* udhaifu au maumivu yoyote, wala magonjwa na maumivu hayapaswi kuwa mada ya mazungumzo—hasa si mezani, ambapo kila wazo na hisia vinapaswa kuwa vya furaha na afya.

Mzazi anayemwamsha mtoto wake mdogo kwa njia hii bila shaka ni lazima awe amekuwa akitengeneza mawazo ya furaha kwanza katika moyo wake; na kwa kuwa hili ni kweli, inafuata kwamba mawazo haya mazuri na ya kuleta furaha hayatadumu kwa watoto pekee, bali pia yataenea kwa mke, mume, majirani, wafanyakazi, n.k.; na hata wanyama wasio na sauti watabarikiwa nayo. Inawezekana kwa mwanamume au mwanamke "*wa kawaida*" kufanya hivi kwa kiasi fulani, lakini kwa hakika ni kwa wale tu waliozaliwa na Roho Mtakatifu wa Ukweli ndipo mafanikio ya juu kabisa yanatarajiwa katika maisha haya *mapya*, ambayo huanza hata hapa chini ya utawala wa Shetani kwa kumwaga baraka ambazo hivi karibuni chini ya Ufalme wa Masihi "zitabariki familia zote za dunia."

[F552]
Ushauri mzuri unapaswa kutolewa mapema na urudiwe mara kwa mara: "Je, mwanangu mdogo anajisikia furaha asubuhi hii? Je, anawapenda baba na mama na dada na kaka na mbwa mdogo? Ndiyo, ni sawa kabisa—nilijua hivyo! Je, ana njaa ya kifungua kinywa kitamu?—mchele mzuri wa sukari na maziwa na biskuti na mkate na siagi na jemu? Sasa lazima tukumbuke tusile tikiti maji yoyote leo—wala tufaha ambazo hazijaiva; hizi humpa mvulana wangu tumbo kuuma. Badala yake tutampa kitu kingine ambacho ni bora zaidi kwake. Je, hilo litakuwa jambo zuri? Kutakuwa na mahindi mezani leo, lakini hayo hayangekuwa mazuri kwa mvulana wangu mdogo, na hivyo wakati chakula hicho kitapitishwa atasema, 'Hapana, asante!' Anataka awe mzima na mwenye nguvu kama Mungu anavyotaka awe na kama baba na mama wanavyotamani kumwona. Hiyo itakuwa somo zuri la kujinyima pia, na baba na mama watafurahi kumwona mwana wao mdogo (mvulana au msichana) akijifunza somo hili kuu, ambalo ni muhimu sana kwa uume na uwanamke wa kweli. Mungu anataka Wakristo wote wazoeze kujinyima kwa dhambi na kwa kila kitu ambacho kingeweza kuzuia kusudi lake kwa kiwango chochote. Na hata watu wa ulimwengu wote wanatambua kwamba mtu ambaye ni mtumwa wa tamaa zake ni dhaifu wa kuhurumiwa na hana uume au uke. Sasa baba na mama watakuwa wakitazama kuona jinsi nguvu ya utashi wa mwana wao mdogo ilivyo na tuna hakika atafanikiwa kwa ujasiri." Jinsi Mungu anavyothamini sana kujidhibiti kunaonyeshwa na kauli ya Maandiko, "Aliyevumilia na kujidhibiti ni afadhali kuliko mshindi wa mji." ***Methali 16:32***

Kuhusu masuala ya maadili, mafundisho kwa kupendekeza yana nguvu sawa kwa wema au uovu. Tufanye uovu ni motisha wenye nguvu kwa matendo mabaya. Tufanye wema ni motisha wenye nguvu kwa matendo mema. Hivyo basi, mema na mabaya, kweli na uongo, heshima na aibu, vinapaswa kuitwa mara kwa mara kila siku, katika kila kitu—kweli, heshima na mema vikionyeshwa katika utukufu wao halisi, vikiidhinishwa si tu na Bwana na Muumba wetu, bali pia na watu bora na wema zaidi wa kiume na kike, ambao pekee yao ndio tunapaswa kuiga. Akili ya mtoto, ikifundishwa mapema na kwa uthabiti kupenda

[F553]
aliyekolezwa mapema na kwa uthabiti kupenda yaliyo bora na yaliyo ya kweli, huwa na ngome iliyojengwa katika akili yake dhidi ya mwenendo duni na usio na heshima kwa ujumla. Ikiwa hajatakaswa na Ukweli kamwe, ikiwa hajazaliwa kwa Roho kamwe, ameweka msingi wa kina wa tabia inayohitajika kwa uanaume au uanamke bora, na ikiwa ametakaswa na kuzaliwa kwa Roho, atapata fursa kubwa zaidi za huduma yenye mafanikio, katika maisha ya sasa na yajayo.

Katika tukio la mtoto kutotii na hivyo kuhitajiwa kwa ukosoaji au marekebisho, anapaswa kuonywa kwa mtazamo wa huruma na imani katika nia zake njema. "Najua binti yangu mdogo ambaye ninampenda sana na ninajitahidi kila mara kumfanya afurahi, na kumlea kama Bwana anavyopendelea, hakutotii kwa hiari. Nina hakika utovu huu wa nidhamu ulitokana zaidi na kuiga wengine na kutotumia *nia yake* kikamilifu kufanya kile mama alichomwambia afanye. Ninaamini kwamba wakati huu nitakusamehe na sitakuadhibu kabisa, isipokuwa kwamba usiku wa leo sitakupatia busu la kulala salama—ili tu kuifanya suala hili liingie akilini mwako, mwanangu mpendwa. Sasa utajitahidi zaidi wakati ujao kutumia kujidhibiti na kufanya kama ninavyoagiza—sivyo, mpendwa? Nina hakika utafanya hivyo!" Wakati ujao chukulia suala hili kwa uzito zaidi, lakini kamwe usishuku *nia* njema za mtoto. "Ninasikitika sana kwamba binti yangu mdogo ameshindwa tena. Sina shaka kuhusu nia yako njema, mpenzi, lakini ninasikitika kuona kwamba hutumii nguvu zako *za kutaka* katika suala hili kama ninavyo hakika ungeweza kufanya, na kama ninavyotumai kwa dhati utafanya hivyo siku zijazo. Ni lazima, mwanangu, nitimize wajibu wangu kwako na kukadhibu, ingawa itanifurahisha zaidi kukusifu. Nina matumaini kwamba hivi karibuni nitaweza kushangilia pamoja nawe katika ushindi wako dhidi ya jaribu hili. Suala hili linaathiri mengi zaidi ya yale yanayohusika moja kwa moja katika kutotii; linaathiri mustakabali wako wote, kwa maana kama sasa hutajifunza kusema 'Hapana' kwa kishawishi, utashindwa pia katika masuala muhimu na mazito zaidi ya maisha yatakapojitokeza siku zijazo. Lakini nina hakika kwamba upendo wangu, imani yangu na maagizo yangu bado yataleta matunda. Na kumbuka, mwanangu, kwamba hata kushindwa kwetu, kama katika

[F554]
Kisa hiki chenu, kinaweza kuwa msaada kwetu, ikiwa tutaamua kwa dhati zaidi kufanya yaliyo sawa. Tunajifunza kuwa waangalifu hasa katika sehemu ambazo kwa uzoefu tunaona kuwa ni dhaifu kwetu. Tuweke magoti mbele ya Bwana na kuomba baraka zake, ili kosa hili liwe somo la faida, na tuombe msaada wake kulichukulia kwa uzito, ili mwenendo wenu umvutie zaidi atakaposhambuliwa tena na kishawishi."

Mapendekezo yote yanapaswa kuzingatia Bwana —"Hofu [heshima] ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima." Kadi za maandiko ya Biblia katika kila chumba cha nyumba zinapaswa kuwakumbusha daima wazazi na watoto na marafiki wanaotembelea kwamba mapenzi ya Bwana ndiyo kigezo pekee kinachotambulika, kwamba Bwana anafahamu matendo na mambo yetu yote, na kwamba Mungu yuko "upande wetu," sisi waliozaliwa upya, na kwa wote wanaotafuta haki kwa unyenyekevu.

Watoto Wetu Wakati wa Taabu

Wale wa Uumbaji Mpya wanaoishi sasa wanaotambua ukweli kwamba tuko katika wakati wa "mavuno", kwamba utengano wa "ngano" na ukuunganishwaji wake kwenye "ghala" unaendelea, na kwamba punde si punde wakati mkuu wa taabu utawafikia ulimwengu wote, na hasa Ukristo wa jina tu, wanahisi shauku kuu kwa watoto wao, na tamaa ya kuwatayarisha kwa busara iwezekanavyo katika wakati huo wa taabu. Kwa kuzingatia ukweli ambao Maandiko yanauweka wazi, kwamba taabu itawagusa watu wa tabaka zote na kuingiza taasisi zote za sasa, za kifedha, kijamii, kidini, na kisiasa, haingekuwa na busara kwetu kutarajia kwamba watoto wa Uumbaji Mpya wataokolewa kwa muujiza kutoka kwa taabu hizi: wala hatuhitaji kufikiria kupata mahali duniani ambapo wangetengwa chini ya mazingira ya kawaida. Wakati utakapofika ambapo watu watatupa dhahabu na fedha zao mitaani, na hawataweza kuzikomboa (***Ezekieli 7:19***; ***Sefania 1:18***), dhahabu na fedha, noti za benki na hati fungani bila shaka zitakuwa na thamani ndogo, na hazitaweza kupata ulinzi, faraja, au anasa. Basi, tukitazama maeneo ya mashambani, ambapo sisi

[F555]
tunaweza kudhani kwamba angalau chakula kingepatikana, tunapata funzo kutoka kwa Maandiko kwamba dhiki ya siku hizo itaathiri maeneo ya mashambani kama vile miji: "Hakuna amani kwa yule anayetoka wala kwa yule anayeingia, kwa maana nimeweka kila mtu dhidi ya jirani yake." ***Ze. 8:10***

Kuna ahadi moja tu inayoonekana kudumu wakati huo wa shida, na inaonekana kuwa ya jumla, inayowahusu *wote* walio wanyenyekevu na wapenzi wa haki. Kundi hili linapaswa kujumuisha watoto wote waliostawi wa wale waliojitolea, ambao wamefundishwa ipasavyo katika mafundisho ya Bwana, wameelekezwa ipasavyo kutoka katika Neno lake. Ahadi inasema, "Tafuteni upole, tafuteni haki; huenda mkaachiliwa siku ya ghadhabu ya BWANA." ***Sef. 2:3***

Wazazi Wakristo wakati mwingine huchukizwa kuacha wapendwa wao, ingawa wana imani kamili kwamba wao wenyewe watakuwa na Bwana mara tu watakapovuka pazia—watabadilishwa na kushiriki mamlaka ya Ufufuo wa Kwanza, na kuwa na Bwana na watakatifu wake wote na kushiriki utukufu wake. Akili mpya wakati mwingine huzuilika hivi, na kuhisi wasiwasi kuhusu wanafamilia walioachwa nyuma—wakitamani kuendelea kuwa nao kwa ajili ya ushauri, usaidizi na mwongozo wao. Watu hao wanapaswa kutambua kwamba kwa kumpa Bwana yote yao, Bwana alikubali maslahi yao yote halali; na kwamba wanaweza kwa busara kukabidhi kwa uangalizi wake wa upendo kila jambo la kidunia. Wanapoendelea zaidi kujifunza kuhusu upana, urefu, kimo na kina cha upendo wa kimungu, na jinsi hatimaye manufaa ya ukombozi mkuu yatakavyofikia kila mwanachama wa ukoo wa Adamu, watapata ujasiri na imani kubwa zaidi kwa Bwana kuhusu wapendwa wao. Zaidi ya hayo, watu wa namna hiyo wanapaswa kukumbuka kwamba wao wenyewe, upande wa pili wa pazia, bado watakuwa na fursa nzuri sawa ya kuangalia maslahi ya wapendwa wao kama walivyo nayo sasa, na fursa bora zaidi kuliko sasa ya kuonyesha uangalizi wa ulinzi kwao—mwongozo wa kimatukio katika mambo yao chini ya

[F556]
hekima ya kimungu, ambayo wataikubali kikamilifu wakati huo.

Ni upi basi mpango bora unaowezekana kwa Uumbaji Mpya kuwapatia watoto wao kulingana na mwili? Tunajibu kwamba maandalizi bora ni katika malezi yao stahiki. Hii, kama ilivyoonyeshwa tayari, ingejumuisha elimu ya kiasi katika masomo ya kawaida, na mafunzo maalum na maelekezo katika mambo yanayohusu Mungu—katika kumheshimu yeye na Neno lake, katika imani ya ahadi zake, na katika kukuza sifa hizo zilizotajwa katika Maandiko kama mapenzi ya kimungu, Kanuni ya Dhahabu. Watoto wa namna hiyo, wakiachwa bila hata dola moja ya utajiri wa kidunia, ni matajiri; kwa sababu wana moyoni, akilini, na katika tabia iliyoundwa aina ya utajiri ambao nondo wala kutu wala machafuko wala kitu kingine chochote duniani hakiwezi kuwachukua. Watakuwa matajiri kwa upande wa Mungu, kama Mtume anavyoeleza, na kama anavyotangaza tena, "Uungu pamoja na kuridhika ni faida kuu," utajiri mkuu. Wakijitahidi kwa dhati kwa neema ya Mungu kuwafitina na kuwatayarisha watoto wao ipasavyo kwa kila dharura—kwa maisha ya sasa na yajayo—Viumbe Wapya wanaweza kujisikia huru kiasi kutokana na wasiwasi wote kuhusu maslahi ya kidunia, wakikumbuka kwamba Bwana yuleyule ambaye amewapatia vitu muhimu na vinavyofaa hapo awali ana uwezo na nia ya kuendelea na usimamizi na upatikanaji wake, ulioendana na hali na mazingira yote ya wakati ule na huu—kwa wale wanaompenda na kumtumaini.

Burudani Stahiki

Furaha na ucheshi ni vipengele vya asili yetu ya kibinadamu, ambavyo mara nyingi huondolewa kupita kiasi ikilinganishwa na sifa zilizozito na zenye manufaa zaidi. Watoto wachanga huharibiwa kwa kuwaweka katika msisimko wa burudani bila kikomo hadi kuridhika kwao kuvurugika nao wanalia wakitafuta burudani. Wazo hili la burudani linaendelea wakati wa utotoni, ambapo mtoto anapaswa kujiburudisha mwenyewe akichunguza mambo ya maisha na kuuliza maelezo kwa wazazi wake au kwa vitabu. Tamaa ya kuburudishwa iliyokuzwa hivi, kwa wakati unaofaa hutamani ukumbi wa maonyesho

[F557]
na upuuzi wa mcheshi. Watu wa Uumbaji Mpya wanapaswa tangu mwanzo hadi mwisho kuwalea watoto wao kwa njia tofauti kabisa—kuwa waigizaji katika tamthilia kuu ya maisha, kudharau uigizaji, na kutafuta kutenda matendo makuu ya utendaji kazi na wema katika jukwaa la dunia kadri vipaji na fursa zao zitakavyoruhusu.

Ndoa ya Watoto wa Viumbe Wapya

Tayari tumeshaweka wazi amri ya Kitume kwa Viumbe Wapya, kwamba wale wanaoolewa wanafanya vizuri, lakini wale wasiowaoana wanafanya vizuri zaidi. Hata hivyo, ushauri huu hauwahusu watoto wao wasiokuwa watakatifu. Kuhusu hawa wa mwisho, Mtume anaandika: "Basi, ninaagiza wanawake vijana [wa mkusanyiko lakini si wa Kanisa —waumini, lakini wasiokuwa watakatifu)—nao waolewe, wazae watoto, waongoze nyumba, wasimpe Adui nafasi ya kunena kwa kudhihaki." ***1 Tim. 5:14***

Wengi wa Uumbaji Mpya tunaamini wanakosea sana, ingawa si kwa makusudi, katika suala hili. Wanatambua kwa usahihi kabisa kwamba katika visa vingi ndoa haileti tu majukumu yaliyoongezeka bali pia kukatishwa tamaa kukali, huzuni na maumivu ya moyo. Lakini ikiwa wana au binti wamefikia umri wa kuoa au kuolewa na hawajaweka mioyo yao katika ndoa kwa Bwana, hawatakuwa tayari kuona hekima ya kufuata ushauri wa Mtume—uliotolewa kwa Uumbaji Mpya pekee—kwamba ni bora zaidi kuoa "kuliko kuwaka" na tamaa zisizodhibitiwa.

Tukumbuke kwamba Mungu aliwapa ndoa mwanamume na mwanamke wa asili—Adamu na Hawa—kabla ya dhambi kuingia ulimwenguni, na ingawa uhusiano wa ndoa unaweza kutumiwa vibaya, kama kila kitu kingine kizuri, na ingawa kwa kawaida hutumiwa vibaya sana, hata hivyo hii si kosa la ndoa, bali ni kosa la matumizi mabaya yake. "Ndoa iwe na heshima kwa wote, na kitanda cha ndoa kisichafuliwe; maana Mungu atawahukumu wazinzi na waasherati." ***Ebr. 13:4***

Ni kawaida tu kwamba watoto waliokomaa wasiwe na hamu ya kupokea ushauri hata kutoka kwa wazazi bora zaidi kuhusu hili

[F558]
mada hii—mtindo wote wa asili unaelekea upande wa kinyume; na zaidi ya hayo, wana mfano wa wazazi wao. Ikiwa, wakipuuzia ushauri wa Bwana wa kujikabidhi kwake, wanahitimisha kujifunza masomo ya maisha kwa uzoefu badala ya kwa mafundisho, kadiri wanapoanza mapema ndivyo inavyokuwa bora. Masomo mengi ya maisha hujifunzwa vyema zaidi kupitia uzoefu wa ndoa; na kwa lengo hili ni bora zaidi kwamba wachanga katika ndoa wajitegemee kadri iwezekanavyo—yaani, wahimizwe kuanzisha makao yao wenyewe tofauti na wengine, n.k. Hivyo watajifunza haraka zaidi kuthamini kujitegemea, ujasiri, uvumilivu, ustahimilivu wa pande zote, na ushirikiano.

Chini ya kile Mtume anachokiita "hali ya taabu ya sasa" (***1 Wakorintho 7:26***), tungependelea hata yale ambayo yangechukuliwa kuwa ndoa za utotoni. Mwanaume wa miaka ishirini na moja na mwanamke wa miaka kumi na minane tungewachukulia kuwa bora kwa namna fulani kuliko watu walio na umri mkubwa zaidi, kabla ya tabia za fikra na mwenendo kuwa imara mno. Wanandoa wanapaswa kufungamana; hivyo basi, unyumbufu wa hisia ni jambo linalotakiwa—hasa kwa upande wa mwanamke, ambaye anapaswa kumchukulia kama mshirika wake yule tu ambaye anaweza kumheshimu na kumuenzi, na, kadiri kanuni zinavyoruhusu, atafurahi kumtii. Zaidi ya hayo, unyumbufu mkubwa wa mwili wa mama mchanga utamfaa katika kuvumilia sehemu yake maalum ya laana. (***Mwa. 3:16***) Tusisahau pia uzoefu wa thamani unaopatikana kwa kila mzazi mwadilifu katika jitihada zake za kuwalea na kuwafunza watoto wake. Masomo haya yanaweza kuwavuta kwa Baba wa Mbinguni kwa haraka zaidi kuliko lolote jingine, na hilo ndilo jambo linalotakiwa kutamaniwa zaidi ya yote na Uumbaji Mpya kwa ajili ya wazao wao.

Wazazi wenye busara hawatajaribu kuzuia tamaa ya asili ya watoto wao ya kuoa au kuolewa, bali, wakishirikiana kwa busara, watajitahidi kwa hekima yao kuwasaidia katika kuchumbiana ipasavyo. Na wale waliofunzwa ipasavyo hawana uwezekano wa kupuuza ushauri wa mzazi mwenye upendo na anayejali, katika jambo muhimu zaidi la maisha ya kawaida. Hata hivyo, katika

[F559]
Wakati huo huo, mzazi mkarimu asisahau kwamba uanandoa unapaswa kuwa katika ngazi moja—asiyeamini na asiyeamini—aliyehalalishwa na aliyehalalishwa, aliyetakaswa na aliyetakaswa—kama ilivyoelezwa tayari. Kwa maneno mengine, ikiwa wana wao au binti zao hawajatakaswa hawapaswi kujaribu kuoanisha na mmoja wa Uumbaji Mpya, ambaye anapaswa kuoa "tu katika Bwana"; bali wanapaswa kutambua kwamba muungano kama huo wa asili tofauti huenda ukawa na hasara kwa wote wawili, na kwa vyovyote vile ni kinyume na agizo la kimungu kwamba watu wake waolewe "tu katika Bwana."

Usimamizi wa Afya ya Watoto Wetu

Wazazi watafanya vizuri kukumbuka kwamba kama miili safi inavyosaidia watoto wao kuwa na akili safi, vivyo hivyo miili yenye afya ni nyongeza muhimu kwa akili zenye afya. Kila Kiumbe Mpya anapaswa, akiwa na "roho ya akili timamu," kuwa mwanafalsafa wa kutosha kuongoza wazao wake katika kupata na kuhifadhi afya ya kimwili kadri miili yao itakavyoruhusu. Hewa safi, maji safi, chakula safi na mazoezi safi, ya kiakili na kimwili, ni msingi wa matumizi bora ya kile tulichopokea kutoka kwa wazazi wetu na tumekikabidhi kwa watoto wetu.

Kila mzazi anapaswa kujua kwamba hewa yenye ukungu si "hewa safi," na kwamba kadiri inavyoendana na uingizaji hewa unaofaa, inapaswa kuepukwa kwenye mapafu; kwamba uingizaji hewa ndani ya nyumba unapaswa kujumuisha mwanga wote wa jua unaowezekana, na kwamba watu dhaifu hawapaswi kuwa nje katika hali ya hewa ya unyevunyevu ya mapema asubuhi na jioni. Anapaswa kuangalia usafi wa vyombo vyote, n.k., vinavyohusiana na usambazaji wa maji na kuelimisha umakini wa hali ya juu. Anapaswa kuhakikisha kuwa kila mtoto ana kazi fulani iliyopangiwa ya kufanya inayolingana na nguvu na umri wake, na kwamba anaitenda vizuri na kwa uangalifu; na kazi hii inapaswa kuwa sehemu ya kimwili na sehemu ya kiakili. Tabia ya usomaji na masomo, si kwa kiasi kidogo kuliko ile ya kazi ya kimwili, inapaswa kufanyiwa ukaguzi wa karibu, na inapaswa kubadilika mara kwa mara—ili kukamilisha akili na mwili ipasavyo, kwa maandalizi ya

majukumu mbalimbali ya maisha. Mtoto anapaswa kutambua maslahi ya wazazi kwake, na ajue kwamba yanachochewa na *upendo* kwa ustawi wake wa baadaye na ni wajibu wa kimungu.

Adabu za kula zimeeleweka vibaya sana na bila shaka hii ndiyo chanzo cha magonjwa mengi—kisaikolojia na kimwili. Kila mzazi anapaswa kujua kwamba vyakula vinaweza kugawanywa katika makundi matatu:

(1) Vyakula vyenye nitrojeni nyingi, ambavyo hutumika kujenga nyama, misuli, na nyuzi za misuli. Miongoni mwa hivi ni nyama, samaki, kuku, mayai, dengu, na maharage. Kwa chakula cha aina hii, aunsi tano kwa siku huchukuliwa kuwa chakula kamili kwa mtu wa kawaida katika kazi ya kawaida—watoto hupata kiasi kidogo kulingana na umbo lao. Vyakula hivi huharibika kwa kupikwa sana.

(2) Vyakula hivyo vinavyoundwa kwa kiasi kikubwa na wanga na sukari, ambavyo hutoa nishati ya neva—nguvu, utendaji, uhai, joto. Miongoni mwa hivi ni ngano, viazi, mahindi, shayiri, mchele, na bidhaa zao mbalimbali—mkate, biskuti, pudingi, n.k. Vyakula hivi vinapaswa kupikwa vibichi na kupikwa vizuri ili viwe na lishe bora na rahisi kumezwa—na hii kwa uwiano na udhaifu wa asili wa mmeng'enyo wa chakula. Katika enzi zetu za mashine na usafiri rahisi, uchakavu wa nishati ya neva ni mkubwa zaidi kuliko kwenye nyuzi za misuli; hivyo basi chakula cha aina hii kinapaswa kuliwa kwa kiasi kikubwa zaidi kuliko kilichoainishwa kwanza. Kiasi cha chakula kwa mtu wa kawaida kingekuwa aunsi ishirini kwa siku—watoto wanaokua wanahitaji kiasi kidogo zaidi kuliko kiasi hicho kwa uwiano kutokana na shughuli zao kubwa za akili na mwili.

(3) Vyakula hivyo—matunda na mboga—ambavyo, vikiwa vimeundwa hasa kwa maji, ni tajiri kwa chumvi za kibayokemia, vina thamani kubwa. Sio tu kwamba chumvi zake za chokaa, potasiamu, n.k., husaidia katika uundaji wa mifupa na kama chakula cha neva na vidhibiti, bali pia vipengele vyake vya nyuzi zenye maji (kama ilivyo kwa kabichi, turnipu, n.k.), ambavyo havichangii chochote kwa lishe yetu, husaidia kusafisha na kutoa uchafu kwenye matumbo na hivyo kuzuia vyakula vyenye lishe zaidi visizibe mfumo wa mmeng'enyo. Baadhi ya hizi, kama vile boga, mizizi ya beetroot, tufaha tamu, n.k., pia zina thamani ya lishe inayolingana na utamu wake. Na baadhi, zenye asidi kali, hufanya kazi kama viyeyushaji na visafishaji vya damu. Za

[F561]
hizi ni zabibu, tufaha chungu, ndimu, machungwa, n.k. Kwa kioevu kwa namna fulani—maziwa, supu, au matunda na mboga zenye maji mengi, au maji safi, mtu wa kawaida anapaswa kutumia angalau pauni tano (sawa na pinti tano) kila siku—watoto kwa uwiano. Chakula kina kioevu cha kutosha kwa wakati wa milo. Unywaji wa maji unapaswa kufanywa saa moja au zaidi baada ya milo. Takwimu hizi zinaonyesha kuwa watu wengi hutumia maji na mboga kidogo mno.

Aidha, inapaswa kutambuliwa kwamba vitu vingi vilivyotajwa miongoni mwa vyakula vyenye wanga (ngano, mahindi, shayiri, n.k.) pia vina virutubisho vya nitrojeni—hivyo basi, inapohitajika kwa ajili ya kuokoa gharama au kwa sababu yoyote ile, mpango wa lishe ya mboga pekee unaweza kuandaliwa kwa gharama ndogo sana ambao ungekuza familia vizuri, kimaakili, kimwili na kwa nguvu.

Usawa usio sawa wa vyakula hivi (hasa cha pili, ambacho ndicho muhimu zaidi) hupelekea magonjwa—ama upatikanaji wake kupita kiasi husababisha damu kuwa nzito mno na polepole na husababisha chunusi na majipu, au ulimi wenye rangi nyeusi na maumivu ya kichwa na ugonjwa wa mifupa, na husababisha mafua ya kuziba; au upungufu wa lishe kukidhi mahitaji ya asili husababisha udhaifu, wasiwasi, ulimi wenye tabaka jeupe, na pia huweza kusababisha mafua. Watoto wanapaswa kufundishwa kuzingatia dalili zao wenyewe na kula kulingana nazo—ili kupambana na ugonjwa mwanzoni mwao, au bora zaidi, kuuzuia kwa kiasi na busara mezani. Lakini si wote wanao busara sawa katika mambo kama haya; kwa hivyo ndio zaidi wazazi, ambao kwa neema ya Mungu wana "roho ya akili timamu," wanapaswa kupanga, kupima na kubadilisha mlo wa meza zao kwa namna kwamba waliokuwa wakila humo wasihitaji kuwa waangalifu sana au kuchagua—tofauti ikiwa ni kwa kupishanisha badala ya aina nyingi kwa wakati mmoja.

Hatutetei "mtindo wa muda", wala hatutafuti kupotosha akili za Uumbaji Mpya kutoka kwa chakula cha kiroho na kuzielekeza kwenye afya ya kimwili na maswali ya "tukale nini, tukunywe nini, n.k...." ambayo Mataifa huutafuta. La; sisi tunatafuta hasa yaliyo ya kiroho. Lakini ingawa akili na mazungumzo yetu vinahusu hasa mambo ya kiroho, ni wajibu wetu kutumia busara bora zaidi tuliyonayo

[F562]
katika malezi ya watoto wetu, ambao tumekabidhiwa na utunzaji wa Mungu.

Neno la mwisho kuhusu suala hili la lishe. Farasi na ng'ombe hula bila kuonyesha mawazo yoyote—yaliyo mema au mabaya—na baadhi ya wanachama wa familia ya binadamu waliokandamizwa hufanya vivyo hivyo, lakini ni wachache. Hivyo basi, kila wakati wa chakula kuna jambo linaloweza kuchochea hisia za kupendeza au zisizopendeza—upendo, furaha, amani, tumaini, n.k., au hasira, uhasama, chuki, mizozo, n.k. Hali za akili sasa zinatambuliwa kuwa na ushawishi mkubwa juu ya mmeng'enyo wa chakula. Kupitia kemia fulani, isiyofahamika wazi, msisimko wa hisia za hasira na uhasama huathiri neva na hivyo kuingilia mmeng'enyo wa chakula, wakati vichocheo vya furaha na shangwe hufanya kinyume chake. Muumba Mpya, yeye mwenyewe, anaweza kuweka "amani ya Mungu" ndani yake katika mazingira mengi yasiyofaa, lakini si wengine: kwa hivyo ikiwa yeye ni kichwa cha familia anayewajibika ni wajibu wake kuutunza amani ya nyumbani kwa kadiri iwezekanavyo kwa kuweka mazungumzo ya chakula kwenye mada za kupendeza na za manufaa, ikiwa si za kidini.

Tunapokabidhi maslahi ya afya zetu na ya watoto wetu kwa Bwana, tunapaswa kuwa na hakika kwamba kwa kadiri ya uwezo wetu tunatumia *kwa busara iwezekanavyo* baraka na haki ambazo tayari tumezipewa. Ndipo, na si vinginevyo, ndipo tunaweza *kujipa faraja* kutokana na uhakika kwamba mambo yote yanatenda kwa ajili ya mema yetu.

SOMO XIV
WAJIBU MBALIMBALI WA KIDUNIA WA UUME MPYA

"Fanya Mambo kwa Uadilifu Machoni pa Watu Wote"—"Msiwe na Denifu kwa Mtu Yeyote"—"Akopeshe, Bila Kutegemea Kurudishiwa Chochote"—Heshima ya Kikristo—"Msifikirie Kuhusu Kesho"—"Lengo Langu ni Kristo, na Kristo Peke Yake"—Ni Rahisi Kwa Ngamia Kupita Katika Mwisho wa Sindano, Kuliko Mtu Mwombaji Kuingia Katika Ufalme wa Mungu"—Bima—Mashirika ya Faida ya Pamoja, N.k.—Kujichanganya kwa Dhamira Njema—"Kumbariki Mungu na Kuwaatika Watu"—Majukumu ya Kijamii—"Waheshimu Watu Wote"—Je, Uumbaji Mpya Ushiriki katika Uchaguzi wa Umma?—Kiumbe Mpya na Mageuzi ya Kimaadili—Kuvaa Mavazi ya Gharama Kubwa—Tusubiri Mapambo ya "Utukufu, Heshima na Uhai Usiokufa"

"Weka Mambo ya Uaminifu Machoni pa Watu Wote"
—Warumi 12:17—

INGAWA Viumbe Wapya wametangazwa kuwa wamekufa kwa ulimwengu, na kuwa hai kwa Mungu kupitia Yesu Kristo Bwana wetu, mfano huu unahusu kabisa matumaini, malengo na tamaa zilizobadilishwa. Ingawa akili mpya bado inanyanyaswa kufanya kazi kupitia mwili wa kibinadamu, ikisubiri mwili mpya katika Ufufuo wa Kwanza, ni lazima itambue baadhi ya majukumu kwa wenzake—kwa ulimwengu. Kama ilivyo na majukumu kwa familia ya kidunia na kwa "nyumba ya imani" kuhusiana na mambo ya kidunia, na haya, badala ya kupunguzwa au kupungua, huongezeka kwa kubadilishwa kwa akili, vivyo hivyo ndivyo ilivyo kuhusiana na majukumu fulani kwa wenzake.

Wanadamu wote wanapaswa kutambua kanuni ya haki, ya uadilifu, katika mwingiliano wao; lakini Kiumbe Mpya, kwa sababu ya kupokea maagizo maalum kuhusu kanuni hizi za Sheria ya kimungu katika Shule ya Kristo, anapaswa kuwa mwangalifu zaidi kuliko wengine kuhusiana na

matumizi ya sifa hizi katika mambo ya maisha ya kila siku. Je, ni sawa, ni haki, kwamba wanadamu wote wajiandalie vitu vyenye heshima na vya uadilifu mbele ya wenzao? Hakika ndivyo ilivyo; na kwa hakika, kwa hiyo, majukumu ya Kiumbe Mpya katika nyanja hizi yameongezeka kwa sababu ya nafasi yake ya juu. Je, wanadamu wengine wanatarajiwa kuwa waaminifu, wa kweli, wenye haki, wenye heshima, na wastahiki? Hakika watu wa Bwana wanatarajiwa kuwa na silika kali zaidi katika nyanja hizi zote, na kujitahidi kila siku kufikia kiwango kamili katika fikra, neno na matendo.

"Msiwe na deni kwa mtu yeyote, isipokuwa la kupendana ninyi kwa ninyi," ndilo kanuni la kimungu, kama lilivyosemwa na Mtume. (***Warumi 13:8***) Ingekuwa vyema kama ulimwengu wote ungejua kanuni hii na kuifuata kwa ukaribu, na tunajua kwamba kwa wakati unaofaa kanuni hii hasa itatekelezwa kwa ukali—katika enzi ya Milenia. Lakini Uumbaji Mpya una hii kama kanuni yake sasa, na haijalishi wengine wangekosa kuitambua na kuifuata, watu wa Bwana wanapaswa kutii maagizo haya kikamilifu. Hata kwa Israeli wa asili, nyumba ya watumwa, Bwana aliweka amri kwamba wakimwamini wangekuwa wakopeshaji, si wakopaji (***Kumb. la Torati 15:6***), na kanuni hii inajipendekeza kwa kila mtu mwenye busara kuwa ndiyo kiini hasa cha hekima—hekima ambayo ingekuwa vyema, kama ingewezekana, kuitumia kwa ulimwengu—hekima ambayo ulimwengu unaitambua, lakini ambayo ni watu wachache sana, iwe ni wa watu wa Bwana au wa ulimwengu, wanaojitahidi kwa nguvu kuifuata kama kanuni isiyobadilika ya maisha.

Kwa maneno mengine, kila mwanachama wa Uumbaji Mpya anapaswa, kuhusiana na mambo ya kidunia, kuishi kulingana na uwezo wake. Ikiwa anaweza kupata dola moja tu kwa siku, hapaswi kwa muda mfupi hata kufikiria kutumia zaidi ya hiyo, isipokuwa kwa dharura kubwa, bali anapaswa kurekebisha hali yake kulingana na hilo, hadi pale kutakapokuwa na mabadiliko ya hali kuwa bora zaidi. Akitambua kwamba uangalizi wa Bwana wa kibatiri uko juu yake na mambo yake yote, anapaswa, baada ya kupanga kwa busara yote anayoijua kuhusu mambo yake ya kidunia, kuhitimisha kwamba haya pamoja na mambo yake ya kiroho yamekuwa chini ya uangalizi wa kimungu

[F565]
usimamizi, na kwamba Bwana alikusudia baraka kwake kuhusiana na hali hizi. Kwa hiyo, anapaswa kuridhika kabisa nazo, bila kujali jinsi zinavyoweza kuwa ngumu—akisubiri kwa subira Bwana kwa faraja ambayo upendo na hekima ya kimungu vitaleta kwa wakati unaofaa. Ikiwa kipato ni mkubwa, kiasi kinapaswa kuwa kanuni yake ya maisha katika hili kama katika mambo yote. "Hesabu zenu zifahamike kwa watu wote." Uchaji ni sehemu ya mpangilio wa kimungu, kama ilivyoonyeshwa na Bwana wetu na mitume, na hasa katika suala la kuhifadhi mabaki kwa amri ya yule aliyekuwa na uwezo wa kuumba chakula kutoka kwa chochote kwa ajili ya umati.

Kadiri uwezo tulionao unavyokuwa mdogo, matumizi yote yanapaswa kupunguzwa na kupelekwa, si tu kulingana na mapato, bali kidogo chini yake—ili kwamba haijalishi tunapata kiasi gani kidogo, sehemu fulani iweze kuwekwa kando, ama kwa mahitaji yetu ya baadaye, au kama sadaka ya shukrani kwa Bwana, au, kama Mtume anavyopendekeza, ili tuweze kuwapa wale walio katika hali ya uhitaji zaidi. Kumbukeni daima kwamba kumtumaini Bwana kunamaanisha kuridhika; na kwamba hii humaanisha utulivu wa moyo. Chini ya hali hizi, mkate na maji, au viazi na chumvi, vitakuwa na ladha bora zaidi na vitazaa matokeo bora kuliko chakula kitajiri zaidi kinacholiwa kwa roho tofauti. Uaminifu daima utajumuisha shukrani pia, na hivyo, mwana wa Mungu anayeishi kwa chakula cha kawaida kabisa anapaswa kuwa amejaa shukrani daima kwa Mtoaji wa kila Wema, akiwa na utegemezi kamili katika hekima yake katika mambo yote ya maisha. Hii haimaanishi kutojali maendeleo, ikiwa mlango wa maendeleo hayo na ustawi mkubwa zaidi ungekuwa mlango wa haki—njia ya heshima ya kuboresha hali yetu. Tukipata "mlango" kama huo mbele yetu, tunapaswa kuukubali kwa shukrani kama ni utunzaji wa kimungu, na kama unaweza kutupeleka kwenye mafunzo zaidi kutoka kwa Mwalimu wetu mkuu.

Amri, "Msiwe na deni kwa mtu yeyote isipokuwa kupendana," inaashiria kwamba ikiwa wakati wowote kwa bahati mbaya, na kinyume na hekima hii ya kimungu, tumewadai wengine, tunapaswa kwa njia zote za busara na za heshima

[F566]
tufanye jitihada kufuta deni hilo—kulipa madeni yetu. Hata hivyo, ikiwa madeni yalipatikana katika shughuli za kibiashara, wakopeshaji wakijua wakati huo kwamba walikuwa wanakabiliwa na hatari fulani na kuichukua hatari hiyo kwa lengo la kupata faida; na ikiwa madeni hayo yalikuwa matokeo ya kufilisika halali kwa biashara, na yamekuwa "yameharamishwa"—na hasa, ikiwa ziliibuliwa kabla ya mabadiliko ya asili, kabla ya kuwa Kiumbe Mpya, isingekuwa kosa kwa Kiumbe Mpya kutumia kile kinachojulikana kama masharti ya kufilisika, au kunufaika na sheria, ambayo inatoa kwamba deni au hukumu inakuwa batili na haina nguvu baada ya miaka mitano, isipokuwa ikifanywa upya Mahakamani, au kwa ahadi ya mtu binafsi.

Mfano wa kitendawili kwa hatua kama hiyo hupatikana katika Sheria iliyotolewa kwa Israeli ya mfano, kuhusu msamaha wa madeni katika Sabato ya mwaka wa saba, na msamaha kamili zaidi wa majukumu yote katika mwaka wa hamsini wa Jubilei. Ulimwengu umeitambua hekima ya mipango hiyo ya kimungu, na mataifa mengi yameithibitisha katika sheria zao za kiraia. Viumbe Wapya wakichukua fursa ya mipango hii ya kidunia, kwa muafaka na mapenzi ya kimungu, wanaweza kuwa na amani kuhusu madeni kama hayo, isipokuwa katika utunzaji wa Mungu wabarikiwe baadaye kwa wingi, ambapo, bila shaka, Kanuni ya Dhahabu ingewaamuru ufaa wa kulipa madeni yote, bila kujali kufutwa kwake chini ya sheria.

Hata hivyo, ikiwa deni lingekuwa si la kibiashara, bali ni wajibu wa urafiki, mkopo wa pesa au wa mikopo, ambao rafiki hakuwa akitarajia wala kupokea faida yoyote, basi hali ingekuwa tofauti kabisa. Deni kama hilo linapaswa kuchukuliwa kuwa linaendelea maadamu maisha yanadumu, na jitihada za kulilipia zinapaswa kuwa na ushawishi mkubwa kila wakati katika masuala ya mdaiwa. Lakini, kama ilivyoonyeshwa hapo awali, baada ya kuwa mwanachama wa Uumbaji Mpya, chini ya mwongozo wa Roho Mtakatifu na Neno lake, Maandiko, na chini ya uongozi wa roho ya akili timamu, hakuna yeyote wa Uumbaji Mpya anayepaswa kuwa mdaiwa,

[F567]
bali wanapaswa kuona kuwa ni utunzaji wa Bwana kwamba waishi kwa kadiri ya mapato yao. Amri hii ya "Msimweni mtu deni lolote" haingetumika moja kwa moja kwa kuweka rehani mali ya mtu kwa kiasi kinachodhaniwa kuwa kidogo kuliko thamani yake halisi. Hii isingekuwa ni kukopa kwa maana iliyopigwa marufuku, bali ingekuwa ni mauzo ya muda tu ya sehemu ya umiliki uliopo, huku wakishikilia fursa ya kuikomboa tena.

Matembe na yatima hawawajibiki kwa madeni ya aliyekuwa kichwa cha familia, si kwa mujibu wa sheria za kibinadamu wala za kimungu. Bidhaa zinazouzwa kwa mume au baba huuzwa kwa uwajibikaji na uaminifu wake mwenyewe, na wengine hawawezi kufungwa kwa madeni yake isipokuwa wakijifanya wenyewe kuwajibika binafsi kwa makubaliano ya moja kwa moja au yaliyodokezwa. Madeni yake yalikuwa na kipaumbele cha dhamana juu ya mali yake (isipokuwa sehemu ya familia iliyohifadhiwa kisheria); lakini pale anapofariki, suala hilo linaisha, isipokuwa kama mwanachama fulani wa familia atakubali kwa hiari kubeba majukumu hayo. Tunataja hili kwa sababu tumesikia kuhusu visa ambavyo masikini wajane na yatima wamejisikia wamefungwa na sheria ya kimungu, kama si ya kibinadamu, kulipa madeni ya mume na baba, na wamekuwa wakiendelea kuishi katika taabu kwa miaka mingi wakijaribu kufanya hivyo.

Ushauri wa Bwana kwa watu wake kuhusu upande mwingine wa suala hili uko wazi vivyo hivyo. Ikiwa wataona ndugu zao wana uhitaji wanapaswa kufanya mema na "kukopa, bila kutegemea kurudishiwa chochote"—bila mawazo ya kupata fadhila kama hizo au nyingine kwa malipo. Hata hivyo, ni lazima tufahamu amri hii ya "kukopa" kwa ndugu kwa muafaka na amri nyingine kwamba tusikope; na, kwa hivyo, maana yake ingekuwa kwamba ndugu huyo alikuwa na uwezo na angeweza kulipa, lakini kwa muda alikuwa na uhitaji, na aliweza kutoa aina fulani ya dhamana kwa mkopeshaji. Lakini ukopeshaji wa aina hiyo, wa kumsaidia ndugu aliye katika uhitaji, unapaswa kufanywa kwa hiari na bila matumaini ya thawabu—bila kuweka masharti ya riba, bali kwa malengo ya kurejeshewa mkopo mkuu tu ndani ya muda uliowekwa. Unapaswa kuwa ni msaada tu, dhihirisho la upendo wa kindugu.

[F568]

Ikiwa ndugu hana uwezo wa kulipa deni au kutoa dhamana kwa pesa hizo, deni hilo halipaswi kutolewa; badala yake, iwe zawadi—kwa kadri muwapi anavyojisikia kuonyesha hisani na kulingana na mahitaji ya ndugu. Ndugu anaweza kujitolea kulipa, lakini inapaswa kusisitizwa kwamba ni zawadi, isipokuwa baadaye mambo ya ndugu hayo yabadilike kabisa, na awe na uwezo wa kutosha kurudisha zawadi hiyo, ambapo bila shaka atakuwa na nia ya moyo kufanya hivyo. Hata hivyo, kama mtoaji angeweza kumudu, anaweza kumwambia ndugu, "Siwezi kufurahi kurudishiwa zawadi; kwa hiyo, nakusihi, iwape mtu mwingine, ambaye utamkuta ana uhitaji, sasa au wakati ujao." Hata hivyo, suala lingekuwa tofauti kabisa, kama ndugu au mtu mwingine yeyote angetaka kukopa pesa kwa lengo la kupanua biashara yake, na kwa nia ya kupata faida. Kumkopesha mtu wa aina hiyo pesa, ukichukua dhamana ya kutosha, na kuomba riba ingekuwa halali kabisa; na riba hiyo isingekuwa "riba haramu," kwa maana ya ukandamizaji au kinyume na haki, bali ingekuwa inakubaliana na kile ambacho Bwana aliamuru katika mfano wake aliposema, "Ilipaswa kuweka pesa zangu kwa wabadilishaji fedha, na basi nitakapokuja ningepokea pesa zangu pamoja na faida [riba]." ***Mathayo 25:27***

Kwa mujibu wa maagizo haya, Maandiko yanatupa agizo lingine, ambalo linafaa kuzingatiwa, na linaweza kuleta faida daima, sio tu kwa Uumbaji Mpya, bali pia kwa ulimwengu kwa ujumla. Agizo hilo linasema, "Mtu asiye na akili anapiga mikono, na anakuwa mdhamini mbele ya rafiki yake." (***Mith. 17:18***) Kulingana na ushauri huu, dhamana na hati za dhamana kwa ajili ya wengine, kuidhinisha hati za deni, n.k., zingepigwa marufuku, na ingekuwa busara kwa watu wote wa Bwana kufuata kanuni hii kwa makini. Hata katika kesi ya dharura zaidi inayoweza kufikirika, ambapo huenda kukawa na haja ya lazima kabisa ya kutegemea dhamana ya ndugu, tahadhari inapaswa kuchukuliwa ili hakuna deni linaloweza kuchukuliwa ambalo haliwezi kulipwa bila janga kubwa. Ikiwa dhamana

[F569]
ikiwa ni kwa kiasi ambacho mtu angekuwa tayari kumkopesha ndugu, au kumpa kwa wakati wa uhitaji, basi hati hiyo ya dhamana ingekubalika, lakini si vinginevyo—kamwe si kwa kuhatarisha sifa ya mtu mwenyewe, wala biashara yake, wala kumfanya familia yake kuwa maskini. Linganisha ***Methali 22:26; 11:15; 6:1-5***.

Kuna aina fulani ya ukopeshaji na ukopesho mdogo mdogo unaofanywa na wengi, hasa kuhusiana na vitu vya nyumbani, kama sabuni, sukari, ndoo, zana, n.k., ambao unastahili kuzingatiwa hapa. Viumbe vipya, wakiwa chini ya udhibiti wa roho ya akili timamu, wanapaswa kudharau moyoni mwao usumbufu mdogo kama huo; kiasi kwamba watahakikisha kuendesha mambo yao na mahitaji yao kwa namna inayofanya ukopaji kama huo kuwa jambo adimu sana—jambo la lazima kabisa endapo kutatokea ugonjwa au hali nyingine ya dharura. Inapaswa kuwa sehemu ya azma ya watakatifu wote wa Bwana kuwapa watu wengine usumbufu mdogo iwezekanavyo. Kwa hiyo, kama kwa kupuuza kushughulikia mambo yao ipasavyo, wakakosa siagi kwa ajili ya mlo, ni afadhali wajikite bila badala ya kumkera jirani na kuweka mfano mbaya. Kama wana chuma kimoja tu cha kupigia nguo, na hawawezi kumudu kununua kingine, ni bora wakubali matokeo yake, na watumie hicho kimoja tu.

Wale wanaoweka kanuni kali kiasi hicho kuhusu masuala yao wenyewe, bila shaka watakasirika zaidi kuliko wengine ikiwa jirani atakuja kuwakopa. Hata hivyo, watu wa Bwana wanapaswa kuwa wakopeshaji, si wakopaji; na ushauri wetu ungekuwa kwamba kwa kiasi chote kinachofaa, watu wa Bwana wanapaswa kupata sifa ya kipekee katika nyanja hizi zote mbili—kwamba wawe tayari kila wakati kukopa, na kwa moyo mkuu, kwa furaha na wema, na kwa nia ya kuwafurahisha na kuwasaidia, hadi kufikia kiwango ambacho wangeweza kumudu kupoteza—na wasiwe tayari kamwe kukopa. Watu wa aina hiyo bila shaka wangepewa jina la "majirani wema," iwe wangeonekana kama "watu wa kipekee" kwa upande wa utauwa wao kwa Bwana na Neno lake au la. Ni kweli, wakopaji huenda wasirudishe kitu hicho kila wakati, na kinaweza

[F570]
ingekuwa gumu kuitafuta; au, katika hali ya kukopa chakula, huenda wasikirejeshe kamwe. Hata hivyo, tunapaswa kutafakari kwamba kama wangekopa na kutumia na kushindwa kurejesha chakula, isingewezekana kwao kurudi tena kuomba zaidi. Iwapo mazingira yataruhusu, tungependelea kamwe kutoomba kirejeshewe kitu kilichokopwa. Tungependelea kuzingatia fursa hizi nzuri za kupata urafiki na "mali ya dhuluma"—fursa nzuri za kujitoa kwa ajili ya maslahi madogo ya kidunia ili, kupitia hayo, tupate ushawishi mkubwa zaidi wa kimaadili na kiroho kwa majirani zetu.

Tunapozingatia mada hii tunaweza kutaja nyingine, inayohusiana nayo kwa ujumla, yaani, tabia ya wengine kujiona huru kuingilia marafiki zao kama wageni—wakikopa *muda* wa jirani. Ni sehemu ya roho ya ukarimu ya upendo kuwa na ukarimu, na watu wote wa Bwana wanapaswa kukuza tabia hii katika kila fursa inayofaa, kama tabia inayomfurahisha Bwana na ambayo itakuwa ya msaada kwa ukuaji wao wa kiroho. (***Ebr. 13:2***) Wanapaswa kufurahi kuwakaribisha marafiki, majirani, kwa mlo au kwa usiku, n.k., kadiri hali zao zinavyoruhusu: tamaa ya moyoni ya kuwakaribisha inapaswa kuwa daima ipo, iwe fursa ya kutekeleza tamaa hiyo ipatikane au la. Ukarimu haimaanishi matumizi ya kupita kiasi zaidi ya uwezo wa mtu, wala kwamba mgeni apatiwe bora kuliko familia yake mwenyewe. Hata hivyo, una maana ya utayari wa kushiriki vitu tulivyo navyo na wengine.

Lakini tuangalie upande mwingine wa swali. Watu waliotakaswa wa Bwana wa Uumbaji Mpya hawapaswi kamwe kuwa wahudhi. Wanapaswa kuwa na uhakika kwamba wana mwaliko thabiti na kukaribishwa kabla ya kukubali ukarimu wa mlo au wa usiku. Ni mfano mzuri kiasi gani wa kanuni hii sahihi tunaoupata katika tukio la Bwana wetu, akitembea na wanafunzi wawili kuelekea Emmaus! Ilikuwa ni tamaa yake kwenda nao nyumbani kwao, na kushiriki nao chakula cha jioni, ili aweze kuwabariki zaidi. Hata hivyo, walipofika nyumbani kwao, "alijifanya kana

[F571]
ingawa angeenda mbali zaidi," na akasubiri hadi walipomsihi, au kumshurutisha, kabla ya kukubali kubaki nao. Hii haikuwa udanganyifu, wala haitakuwa udanganyifu kwa upande wetu kufanya vivyo hivyo. Bwana wetu asingebaki nao isipokuwa wangemsihi afanye hivyo, wala sisi hatupaswi kubaki na yeyote isipokuwa wale wanaotupokea kwa moyo mkunjufu, wala kubaki kwa muda mrefu kuliko ukaribisho huo wa moyo mkunjufu utakaweza kudumu, bila kujali hali zetu.

Wazo linaloonekana kutawala katika akili za wengine, kwamba wana uhuru wa "kubana" jamaa wa asili au jamaa wa kiroho, ni kosa kubwa. Hakuna haki kama hiyo. Tuna haki ya kutoa na kuwa wakarimu, lakini hatujaidhinishwa kuomba au kulazimisha mambo kama hayo kutoka kwa wengine. Wao wana haki ya kutoa au kuzuia kile ambacho ni chao, ambacho ni udhamini wao. Kuhusu kiasi ambacho Viumbe Wapya wanapaswa kujiruhusu kunyanyaswa na ndugu walio na makosa au jamaa wa damu kingetegemea na mazingira, hasa hali za kimwili na kifedha za mgeni. Hata hivyo, kwa haki kwake mwenyewe, na kwa haki pia kwa mgeni ambaye ana mtazamo thabiti kuhusu suala hili, na ambaye anakusudia kutumia ziara yake kama fursa ya kuwatesa wengine, mwenyeji anapaswa kusema kwa upole lakini kwa uwazi—"Labda ninapaswa kukuambia kwamba haitakuwa rahisi kwangu kukupokea kwa muda mrefu zaidi ya—"; au njia nyingine nzuri ya kuwashughulikia watu wa aina hii ni kuwaambia mwanzoni mwa ziara yao kwamba itakuwa rahisi kuwapokea hadi tarehe fulani, au kuwaalika rasmi kwa mlo, siku moja, au wiki moja, kulingana na hali—ukionyesha waziwazi ukubwa wa mwaliko na usiachie ukadiriwa tu. Hatua kama hiyo inaonekana kuwa ya lazima kabisa kwa maslahi ya nyumbani, hazina ya familia, muda wa mtu mwenyewe, huduma ya Bwana, n.k., na vilevile ni sahihi na ya msaada kwa watu wengi ambao wana maamuzi yasiyo sahihi katika eneo hili. Lakini si lazima sisi kuwafikiria au kuwahusisha kwa maneno yasiyo ya heshima. Huenda wao wameanguka zaidi katika jambo hili kuliko sisi au wengine, na huenda sisi kwa asili tulikuwa tumepinda zaidi kuliko wao katika mambo mengine. Kwa vyovyote vile, tunapaswa kuwafikiria kwa wema, kwa ukarimu,

kuwajali, na zaidi ya hayo tuazimie kwamba sisi wenyewe tutaepuka kabisa njia hiyo isiyofaa.

"Msifikirie Kesho"
—Mathayo 6:34,19,20—

Tangazo la Bwana letu lililotajwa hapo juu, na tangazo lake lingine, "Msijilazimishe hazina duniani, ambako nondo na kutu hufanya kuharibika, na ambako wezi huvunja na kuiba; bali jilazimishe hazina mbinguni," tumedhani, umeeleweka vibaya sana na wengi wa wafuasi wake wakarimu na wenye nia njema. Wengine wamehitimisha kwamba Bwana alimaanisha waishi "kwa mkono mmoja," na wasijali kabisa kuhusu siku zijazo. Tunaona, kinyume chake, kwamba Baba yetu wa mbinguni hajatupa mfano kama huo; kwamba yeye hutufikiria daima, na amepanga misimu, nafaka, mboga na matunda kwa mpangilio wao. Tunaona pia kwamba alikusudia tujitambue kanuni zinazofanana, na ameipanga asili hivyo kwamba ni lazima tuande tusipokuwa tutakula, na kufuma tusipokuwa tutakuwa na nguo za kuvaa, na kuandaa mapema mafuta yatakayotoa nuru usiku. Kanuni hii ileile inatumika kwa mambo yote ya maisha, na tunapaswa kupinga wazo kwamba Bwana wetu Yesu alikusudia kupingana au kuangusha mpangilio huu wa kimungu, kama inavyoonyeshwa katika maumbile yote.

Basi, Bwana wetu alimaanisha nini? Tunajibu kwamba katika asili ya maandishi ya kwanza wazo ni, "Msijali neno la kesho"; "Kila siku hujitosha na uovu wake." Watu wa Bwana hawapaswi kuwa *na wasiwasi* kuhusu siku zijazo. Wanapaswa kuwa, "Wasio wavivu katika shughuli, wenye moto wa roho, wakiitumikia Bwana." Wakipanda, wakipiga mbegu, wakinyoa magugu na kupalilia, wanapaswa kwa imani kutambua kwamba mambo yao yote yapo chini ya usimamizi wa kimungu, na kwamba Mungu ameahidi kwamba mambo yote yatafanya kazi pamoja kwa wema kwa wale wanaompenda. Wanapaswa kutumia kwa kina ahadi za thamani za uangalizi wa kimungu kiasi kwamba mioyo yao iwe huru kabisa kutokana na wasiwasi.

[F573]

Tunapaswa kutambua tofauti kubwa kati ya kutokuwa na wasiwasi kabisa na kuwa na wasiwasi unaojali. Bwana wetu angekuwa hana wasiwasi, anayetumia kupita kiasi, anayetupa, asiyefikiria, na anayejali kesho, asingewaambia wanafunzi wake wakusanye vipande vilivyobaki baada ya kulisha umati; lakini alionyesha katika tukio hilo hasa umuhimu wa kufikiria kuhusu mlo ujao, kwa ajili ya siku inayofuata. Lakini hakuipendekeza fikra ya wasiwasi. Wanafunzi walipaswa kutumia kile kilichowekwa mikononi mwao, na wasipoteze chochote. Lakini kama akiba yao ingeisha bila kosa lao, na kama wasingeweza kuipata tena, walipaswa kumwamini Bwana kikamilifu kiasi cha kuondoa wasiwasi, ingawa si kupunguza bidii yao. Wazo hili lile lile linaonyeshwa katika mfano wa Yusufu nchini Misri, ambapo, chini ya mwongozo wa kimungu, alihifadhi hazina za ngano katika miaka saba ya wingi, na hivyo akajiwekea mpango kwa ajili ya miaka saba ya njaa iliyofuata.

Vilevile, andiko la pili halimaanishi uzembe kuhusiana na shughuli za kila siku za maisha—maslahi ya maisha ya sasa, utunzaji mwafaka wa familia zetu, n.k. Basi, lina maana gani? Linamaanisha kwamba hakuna kitu chochote cha kidunia kinachopaswa kuwa *hazina* yetu—kwamba tunapaswa kuthamini zaidi ya vyote hazina ya mbinguni. Mioyo yetu inapaswa kuzingatia juu yake, na juu yake tunapaswa kuendelea kulisha akili zetu; tukiwa matajiri hivi, tunapaswa kuwa na pumziko la kiroho kwa imani, tukiamini ahadi za kimungu. Ulimwengu haujui chochote kati ya vitu hivi vikubwa mno na vya thamani ambavyo Viumbe Wapya vina kwa imani. Na, kama wimbo unavyoieleza,

> "Kila moyo utatafuta na kupenda wake;
> Lengo langu ni Kristo, na Kristo peke yake."

Katika kumchagua Kristo, hatuchagui tu utukufu, heshima na uhai wa milele ulioahidiwa kwa wale walio wake, bali pia tunachagua mateso ya wakati huu wa sasa, majaribu maalum na majaribio na uzoefu ulioahidiwa kwa wale wanaoenda katika nyayo zake, kama elimu na maandalizi muhimu kwa ajili ya utukufu ujao. Zaidi ya hayo, wote wanaomtafuta Kristo hivi, wote waliojitolea kikamilifu kwa Bwana, hawana chochote cha

[F574]
aina ya kidunia ambayo wangeweza kuitaja kuwa yao. Walipokuwa wa dunia, wenye mwili, walizihesabu mali zao za kidunia kama mali zao binafsi; lakini walipomilikiwa na Bwana walijitoa wenyewe, pamoja na yote waliyokuwa nao, kwake. Nyumba, ardhi, watoto, mume, mke, ndugu wa kiume, ndugu wa kike—yote yaliwekwa wakfu kwa Bwana. Hivyo basi, hakuna chochote kati ya haya, ambacho sasa kinaweza kuwa hazina za Uumbaji Mpya.

Hii haimaanishi kwamba mwanadamu hawezi kumpenda mke wake, au mke hawezi kumpenda mume wake—wakithamini sana kila mmoja. Haimaanishi kwamba hawawezi kuwapenda watoto wao na kuthamini sana sifa zao za moyo na akili. Haimaanishi kwamba hawawezi tena kupenda na kuthamini uzuri wa Maumbile. Haimaanishi kwamba hawawezi kumiliki nyumba au kuwa na mnyama. Lakini inamaanisha kwamba hakuna chochote kati ya mali hizi za kidunia kinachoweza tena kuwa *hazina* zao, au kwa maana yoyote ile kushindana na Bwana, ambaye wamemkubali kama "mpendwa kuliko wote elfu kumi na yeye peke yake anayependeka kabisa."

Pesa haipaswi kupendwa, kuheshimiwa, wala kuabudiwa: hatupaswi kuwa watumwa wake wala watumishi wake. Tumeapa utiifu wetu kama wana na watumishi kwa Muumba Mwenyezi, na pesa ni mmoja wa watumishi na zana zake, na hivyo inapaswa kuonekana na sisi ambao ni wasimamizi wa sehemu kubwa yake, kama, kwa mapenzi ya kimungu, itakavyokuja chini ya udhibiti wetu.

Lakini je, hatukumbuki maneno ya Bwana kwa yule kijana, aliyemjia akisema, "Ninahitaji nini tena?" naye Yesu akamjibu, "Ukitaka kuwa mkamilifu, nenda uuze ulicho nacho, uawape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni: kisha njoo, uchene msalaba wako, unifuate; naye akaondoka akiwa na huzuni, kwa sababu alikuwa na mali nyingi." (***Mathayo 19:16-22***) Je, hii haitufundishi umuhimu wa watu wote wa Bwana kuwa maskini? Ndiyo, tunajibu: "Jinsi gani ni vigumu kwa wenye mali kuingia katika Ufalme wa Mungu! Ni rahisi zaidi ngamia kupita kwenye tundu la sindano*

---

*Miji mikubwa ya Mashariki katika nyakati za kale ilikuwa na malango makubwa ambayo yalifungwa machweo, na haikuruhusiwa kufunguliwa hadi asubuhi,

[F575]
kuliko mtu mtajiri kuingia katika Ufalme wa mbinguni." (***Mathayo 19:24***) Matajiri wana vishawishi katika vitu vizuri vya maisha haya ya sasa, ambavyo vinaelekea kuvutia mioyo yao na kuwa sanamu zao na hazina zao. Kwa hiyo, wako katika nafasi mbaya zaidi upande huu kuliko maskini, ambao wana vitu vichache vya dunia hii vya kuweka mioyo yao, na ambao wana mwelekeo zaidi wa kusikia kwa furaha habari njema za neema ya kimungu, utajiri mkuu ambao Bwana ameutenga kwa ajili ya watiwa wake. Hata hivyo, itakuwa kosa kudhani kwamba hakuna anayeweza kumiliki mali za dunia hii bila kuzitumia vibaya, kuziinamibia, kuzifanya sanamu, na kuzichukulia kuwa hazina zake. Itakuwa kosa lingine kubwa vilevile kudhani kwamba wale wasio na utajiri wa kidunia hawawezi kuziinamibia na kuzifanya hazina. Nani hajawahi kujua au kusikia kuhusu watu maskini ambao waziwazi waliabudu utajiri, waliutamani, wakautafutia daima, na walikuwa hawajaridhika kamwe kwa sababu hawakuweza kushika kile ambacho mioyo yao ilikishika kama hazina?

Wote wanaomjia Bwana, iwe ni matajiri au maskini kwa upande wa mali za dunia, lazima waje na uelewa wa kujitolea kikamilifu—sadaka kamili ya mioyo yao, mapenzi yao, na yote walivyo navyo—la sivyo hawatakubaliwa. Mtu maskini anayemjia Bwana lazima aache sanamu za *mawazo* na *tamaa* zake, tamaa yake ya mali za dunia ambazo bado hajazipata. Mtu tajiri anayemjia Bwana lazima aje, vivyo hivyo, akiwa amejitoa kikamilifu kwa mapenzi yake, akiacha mipango na mikakati yake ya kidunia, ambayo hapo awali alikuwa akitumia nguvu zote bora za maisha yake: lazima atoe kafara, si tu kile anacho, bali pia yote aliyokuwa akiyatumaini, aliyokuwa akiyalenga na aliyokuwa na tamaa ya kuyapata—yote lazima yawekwe juu ya madhabahu ya Bwana, la sivyo hawezi kuwa mfuasi wake.

---

ili adui asitumie fursa na kushambulia. Lakini walikuwa na milango midogo iliyolindwa, ambayo mtu angeweza kuingia na hata kuingiza ngamia wake kwa kuondoa mzigo na kuruhusu mnyama huyo kutambaa kwa magoti. Milango midogo hii iliitwa "macho ya niddle". Hivyo mtu tajiri anaweza kuingia katika Ufalme, lakini si akiwa amebeba utajiri au hazina za kidunia. Hizi lazima ziwekwe kando.

[F576]

Kijana yule tajiri angeweza kuelewa maneno ya Bwana wetu vizuri zaidi kama angekuwa na mtazamo unaofaa; kwani tunaamini kwamba Bwana angekuwa amemfafanulia mambo zaidi. Kama angekuwa amesema, "Bwana, nakubali masharti; nakabidhi yote yangu kwako, kama mwakilishi wa Mungu." Nitekeleze vipi maagizo yako? Je, niuzie makundi yangu ya kondoo na ng'ombe na mashamba na nyumba, na nichukue jumla ya pesa nitakayopata, na niwakusanye maskini, na niirushe pesa hiyo hewani, na kuwaacha wakishindane kuichukua, au nifanye nini? Tafadhali nipe maagizo zaidi.

Tunaweza kumfikiria Bwana akimwambia, Sasa umefika mahali nilipotaka ufike, na nitakufafanulia agizo langu kwa undani zaidi. Sasa umeweka wakfu *yote* uliyo nayo kwa Mungu, ukiyaweka chini ya mapenzi yake—ili yatumiwe kulingana na uelewa wako wa mapenzi yake, na unaniuliza kuhusu mapenzi yake. Nitakuambia: mapenzi yake ni kwamba wewe mwenyewe uwe msimamizi wake, si tu wa kutunza mali, bali msimamizi wake katika kuitumia, na kuitumia kwa busara yote uliyo nayo. Na ninapendekeza uanze kwa kuchukua pesa ulizo nazo benki na kuzitumia. Unaweza, ukipenda, kuanza hapa, na mitume wangu na wafuasi wangu. Tazama ni wema gani unaweza kuwafanyia. Unapotumia pesa hizo, uuze nyumba au kundi la kondoo au kundi la ng'ombe, na hivyo uendelee kutumia mali ambayo Mungu ameweka chini ya usimamizi wako—ukawa msimamizi wake, ukitarajia kwamba baada ya kumtolea yote, hatimaye ataitaka hesabu. Basi, ukiweza kuonyesha kwamba umetumia kile ulichokitakasa kwa ajili yake kwa busara na kwa ukamilifu wote uliojua, unaweza kutarajia kusikia maneno yaliyo barikiwa, "Vyema sana, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ingia katika furaha ya bwana wako."

Kujitolea kwa yote yetu kwa Bwana haimaanishi kwamba mali zetu zote zitumike pekee katika kazi za kidini. Kama wasimamizi wa Bwana tunapaswa kutafuta daima kujua ni nini kitakachomfurahisha, tukipata maagizo yetu kutoka kwa Neno lake. Huko tunafundishwa kumtukuza; na katika

[F577]
Tukitafuta kumtukuza, tunapaswa kujitahidi kutumia, si tu sauti zetu na kalamu zetu, bali vipaji vyetu vyote, ikiwemo kipaji chetu cha pesa au mali. Kwa kuwa sisi ni wa Bwana, wajibu wote ulio juu yetu ni wajibu ulio juu ya wakati na mali ambayo tumeitakasa. Kwa mfano, kuwa na mke kunamaanisha kuwa na wajibu kwake wa kumtunza na kumjali ipasavyo; na vivyo hivyo watoto ni rehani juu ya chochote tulicho nacho cha mali, muda au kipaji.

Ni mapenzi ya Mungu kwamba tutambue rehani hizi, na kwamba siku baada ya siku tutimie mahitaji yake kwa njia ya busara—bila kusahau kwamba tunatarajiwa kutotumia mali za Bwana kimakubali. bali kutafuta kugeuza kadri iwezekanavyo katika njia ambazo zitakuwa na manufaa maalum katika kukuza ukweli wa kidini—kueneza habari njema za furaha kuu—kama inavyowakilisha dhana yetu kuu ya mambo mema kwa uumbaji unaokua. Hoja tunayoitoa ni kwamba utunzaji wa mke na watoto, au wazazi wazee au wengine wanaotegemea sisi ipasavyo, unatambuliwa na Bwana kama matumizi sahihi ya sehemu ya kile tulichomtolea yeye. Lakini hatupaswi kuruhusu upuuzi au ubadhirifu katika nyanja hizi kuingilia matumizi ya mali yetu kwa njia ya moja kwa moja katika kile ambacho kwetu sisi ni kazi kuu ya maisha—kutangaza Injili, habari njema za Ufalme.

Sio tu kwamba hatupaswi kuiba familia zetu vitu vinavyohitajika kwa utunzaji wao unaofaa, bali Maandiko yanatufundisha kwamba ni sehemu ya wajibu wetu kuwatunza, tukizingatia kwa kiasi fulani mustakabali. Sikiliza ujumbe kupitia kwa mtu mwenye hekima, "Nenda kwa sisimizi, wewe mvivu; zingatia njia zake ukawe na hekima." (***Mith. 6:6***) Tunamkuta mchwa akitunza chakula kizuri cha kutosha kwa ajili ya viumbe wake watarajiwa; na hivyo Mtume anatufundisha, wazazi wanapaswa kuweka akiba kwa ajili ya watoto wao. (***2 Kor. 12:14***) Kulingana na tabia ya asili na mwelekeo wa asili zetu zilizoanguka na za ubinafsi, pengine ni wachache wanaohitaji maonyo katika upande huu kuliko wanaohitaji ushauri dhidi ya kupita kiasi kinyume chake

[F578]
Mwelekeo. Wazo la Maandiko kuhusu mada hii limeelezwa tena katika maneno ya Mtume, "Wafanyieni wema mbele ya watu wote"; na tena, "Yeye asiyemhudumia wake... amekanusha imani na ni mbaya kuliko asiyeamini." ***Rum. 12:17***; ***1 Tim. 5:8***

Wazo linaonekana kuwa kila mzazi anawajibika kumpa mtoto wake mwanzo bora zaidi maishani kuliko tu mwili usiokamilifu unaokaribia kufa uliotolewa duniani. Baada ya kuwazaa watoto, inakuwa wajibu wa wazazi kuhakikisha wanapata msingi mzuri katika maisha. Hii inajumuisha si tu kutoa chakula na mavazi wakati wa utotoni na ujana, bali pia kuwapatia mafundisho ya kiakili na kimaadili ambayo tayari tumeyaelezea; na yote haya yanamaanisha kuweka akiba, kuweka kando kwa ajili ya watoto, badala ya kuyatumia kwa matumizi ya kibinafsi. Kwa kuwaona wasio na uhakika wa maisha, haitakuwa matumizi yasiyo na busara ya amri ya Kitabu Kutukuu kwa mzazi kuweka akiba kwa ajili ya mahitaji ya familia yake endapo atafariki kabla ya kufikia utu uzima. Sio nia yetu kwamba Mtume alimaanisha kwamba wazazi wanapaswa kutafuta kuweka mali nyingi kwa ajili ya watoto wao ili wagawane na kujeruhiwa nayo. Mtoto aliyezaliwa katika familia nzuri na anayepata elimu na mwongozo unaofaa hadi utu uzima, yuko katika hali nzuri, ana urithi tajiri ndani yake; na mzazi ambaye ameweka utunzaji kama huo kwa ajili ya watoto wake ana kila sababu ya kuhisi kwamba amesimamiwa katika jambo hili na akili timamu, Roho Mtakatifu, nia njema, iliyopokelewa na Bwana, hata kama hataacha mali yoyote kwa familia yake, au si zaidi ya makazi au nyumba. Mtu wa aina hiyo ametimiza wajibu wake wa utunzaji na watoto wa aina hiyo bila shaka mwishowe watathamini uaminifu wake.

Mashirika ya Faida ya Pamoja, n.k.

Tunaishi katika zama za umoja, na ni lazima ikubaliwe kwamba baadhi ya hizi zimekuwa na ni mipango ya busara na yenye manufaa kweli. Kampuni za bima za kila aina, bila shaka, ziko katika msingi wa kibiashara, si, kwa maana halisi, za hisani. Ni juhudi za

[F579]
ubinadamu ili kuziba mapengo ya kutokuwa na uhakika na magumu ya maisha ya sasa—kufanya maandalizi mapema kwa ajili ya kifo na matokeo yake ya maafa katika masuala ya wategemezi. Hatuhitaji kuingia katika maelezo au undani kuhusu aina mbalimbali za bima, lakini tunaweza kusema mara moja kwamba ni suala la uamuzi wa kibiashara tu, na si swali la kidini, iwapo watu wa Bwana watatumia fursa za bima au la.

Tunajua hali ambazo tunadhani kwamba baba wa familia alifanya vizuri kwa kuweka bima kwa manufaa ya mke wake na watoto. Hasa hii ni hatua ya busara pale ambapo mke haungani na Ukweli wa Sasa na maoni ya mume kuhusu siku za usoni, na anapotamani bima kama kinga na kama utulivu na faraja kwa akili yake. Ikiwa hukumu ya mume kwa kiasi kikubwa inalingana na ile ya mke wake, tunadhani angekuwa vizuri kwake kudumisha bima kama hiyo. Hatutetei bima, na kwa upande wa mwandishi, hana bima yoyote. Tunaonyesha tu kwamba hakuna kitu katika Maandiko kilichokusudiwa kuongoza au kudhibiti mwenendo wa Viumbe Vipya katika suala hili, na kwamba kila mmoja lazima atumie hukumu yake mwenyewe kwa kuzingatia hali zake za kipekee katika kuamua suala hilo.

Kulingana na matarajio yetu, mkazo wa wakati mkuu wa taabu utatukabili hivi karibuni, mahali fulani kati ya mwaka 1910 na 1912—ukifikia kilele chake na mwisho wa "Nyakati za Mataifa," Oktoba, 1914.*

Mwanzo wa ukali wa taabu haujaonyeshwa waziwazi katika Maandiko, na badala yake ni wa kukisia. Tunahitimisha kwamba taabu kubwa kiasi hicho, janga kubwa la kimataifa, lisingeweza kutimia katika kipindi cha chini ya miaka mitatu, na kwamba kama ingedumu zaidi ya miaka mitatu "hakuna mwili utakaookolewa." Kulingana na matarajio haya, tunatarajia kwamba wakati dhoruba ya kifedha itakapokumba

---

*Tazama Juz. II, kur. 76-78. Hivyo basi, kilele cha nguvu zilizokuwa zikiandaa kilifika katika Kipindi cha Vuli cha 1914 kwa mlipuko wa vita vikubwa vya Ulaya—hatua katika kuangushwa kwa Milki ya Shetani.

[F580]
Ulimwengu wa Kikristo, biashara, benki, bima na thamani za mali zote zitashuka pamoja; kwamba hili, kwa kweli, litakuwa kipengele kikubwa cha shida, likileta hofu na huzuni kwa mioyo ambayo haina kingine chochote cha kutegemea
—hakuna hazina za mbinguni.

Ni busara kabisa kudhani kwamba yale yanayoitwa vyama vya bima vya udugu vitaanguka kabla ya makampuni ya kawaida, kwa sababu vyama hivyo havina mtaji, na hutegemea michango; na kwa sababu michango hii itakuwa mizito zaidi kadiri idadi ya wanachama ya vyama hivyo itakavyoacha kuongezeka tu, bali, chini ya hali ngumu, itapungua. Kushindwa kwa vyama hivi mbalimbali bila shaka kutavunja matumaini ya wengi, na kuwafanya wasijali kuhusu matarajio yote ya kidunia. Kila mmoja, kwa hiyo, lazima aamue mwenyewe njia yake bora zaidi kama msimamizi wa mali au mapato yoyote aliyo nayo; lakini hakuna yeyote wa Uumbaji Mpya, anayeongozwa na kuongozwa na imani katika Bwana, atakayehisi hofu kubwa kuhusu siku zijazo kiasi cha kuingiza woga mioyoni mwao; wala darasa hili halitaweka imani kubwa katika shirika lolote la kibinadamu, ulinzi au msaada kiasi cha kuwafanya wajitegemee nalo kama hazina yao, na kukata tamaa iwapo litashindwa.

Hili linaileta mbele yetu swali zima la madaraka, jumuiya, n.k., na ni haki gani ambazo Uumbaji Mpya una kuhusiana na mashirika kama hayo. Je, ni sawa kwao kuwa wanachama wa jumuiya hizi? Tunajibu kwamba ingawa vyama vya Kanisa ni vya kidini kabisa, na mashirika ya wafanyakazi na ya kusaidia kwa ujumla ni ya kidunia kabisa, bado kuna madaraka mengine yanayochanganya sifa za kidini na za kidunia. Kama tunavyoelewa suala hili, kwa mfano, Free Masons, Odd Fellows, Knights of Pythias, n.k., hufanya mila na sherehe za aina fulani za kidini. Aminiwe kwamba hatupigani vita na wale wanaoshikilia uanachama katika mashirika haya mbalimbali, kama vile hatupigani vita dhidi ya madhehebu mbalimbali ya kidini. Tunaweka sawa ngazi yote ya yale ambayo yana sherehe zozote za kidini, mafundisho, n.k., na tunachukulia

[F581]
zote kuwa sehemu za Babeli, ambapo baadhi ya sehemu zake au vitengo vyake ni safi zaidi, na vingine si safi sana, lakini zote, hata hivyo, zimejaa mchanganyiko, makosa—kinyume na kusudi la kimungu, kama lilivyoonyeshwa katika muundo wa Kanisa la awali na maagizo, kwa neno na mfano, yaliyotolewa kwalo na Mwanzilishi aliyeongozwa na Roho, na mitume wake kumi na wawili.

Tunautahadharisha Uumbaji Mpya usihusiane kwa vyovyote vile na yoyote kati ya mashirika haya ya nusu-kidini, vilabu, madhehebu, makanisa; bali "Toka katikati yao, mkatengwe, wala msisogee kitu chafu." (***2 Kor. 6:17***) Vitu vyao, ibada yao, mafundisho yao, mafundisho makuu yao, ni uchafu kwetu, ingawa huenda si uchafu kwao wenyewe. Macho ya ufahamu wetu yamefunguliwa, na sasa kwetu sisi vitu vyote vinaonekana katika nuru mpya, hata mambo tuliyoyapenda zamani sasa tunayachukia, na mambo tuliyoyachukia zamani sasa tunayapenda.

Lakini kuhusu amri na jumuiya nyingine, ambazo hazina chochote cha kiroho, ibada, mafundisho, au matendo, bali ni jumuiya za bima za manufaa ya pamoja, na ambazo huambatisha alama na nenosiri kama burudani tu; au kuhusu jumuiya nyingine za wafanyakazi, vyama vya wafanyakazi kwa ajili ya manufaa ya pamoja na ulinzi dhidi ya dhuluma na kudumisha mishahara ya haki—hatuna chochote cha kusema dhidi ya hizi. Zote zinadai kuwa zimeundwa kwa misingi ya haki, kama tunavyoweza kuidhinisha. Zote zinadai kuwa hazina nia ya kuvunja sheria, za kibinadamu au za kimungu. Kwa hiyo, hatuoni pingamizi lolote halali linaloweza kutolewa dhidi ya hizi, ikiwa kwa sababu yoyote Kiumbe Mpya atapata kuwa ni lazima au inafaa kujihusisha nazo. Chaguo letu wenyewe na ushauri wetu kwa wengine, kadiri itakavyoweza kutumika vitendo katika hali zao, lingekuwa ni *kujitenga* na mashirika yote ya kibinadamu, wakiungana tu na Bwana na wale walio na Roho wake; lakini tunajua vyema shinikizo lililowafanya vyama vya wafanyakazi kuanzishwa, na kwamba kama si kwa kuwepo kwao, kuna uwezekano mkubwa mishahara ya wafanyakazi ingekuwa ya chini kuliko ilivyo, na hali zao kwa ujumla zingekuwa mbaya zaidi.

[F582]

Hata hivyo, ingawa tunahisi huruma kwa ujumla kwa lengo la vyama hivi, hatuwezi kuidhinisha mbinu zote zinazofuatwa wakati mwingine, kwani wote lazima wakubali kwamba mara nyingi hutumia nguvu ya umoja kwa njia ya udhalimu. Lazima tuungane na lengo lao kuu, yaani: kupinga shinikizo linalohusiana na ukusanyaji wa utajiri, na mwelekeo wa jumla katika hali kama hizo, mikononi mwa watu wenye ubinafsi, wa kuwasukuma maskini hadi kufikia hatua ya kupinga. Ushauri wetu kwa ndugu wanaoishi katika jamii ambapo vyama vya wafanyakazi vina mamlaka, na vinapigania mishahara, ungekuwa kwamba wachangie kwa hiari gharama za chama kiasi sawa na ambacho wangelipa kama wangekuwa wanachama, na kwa utaratibu uleule, na kwamba kwa ujumla watii amri za chama, isipokuwa zile zinazokinzana na dhamiri zao; lakini kama inawezekana waepuke uanachama, wakielezea msimamo wao kwa kiasi fulani wakati wa kutoa sehemu yao katika michango. Hii ingeweka wazi kwa wote kwamba tamaa ya kuwa huru kutokana na uanachama haikuwa tamaa ya ubinafsi ya kukwepa jukumu la gharama zinazohusiana na kudumisha hali nzuri ambazo chini yake wafanyakazi hufanya kazi.

Hata hivyo, ikiwa hakuna chochote kingine kitakachokubaliwa isipokuwa uanachama kamili, hatujui amri yoyote katika Maandiko au sababu nyingine ya kwa nini wasijiuzie uanachama—hasa ikiwa uanachama utafanywa kuwa sharti ambalo mkate wao wa kila siku ungetegemea. Wajiunge katika hali kama hizo, na walipe michango yao kwa wakati, lakini waepuke kuhudhuria mikutano isipokuwa wakati wana sababu ya kuamini wanaweza kutoa neno linalofaa ambalo linaweza kusaidia katika uendeshaji sahihi wa maslahi ya chama, kwa upatanisho na amani na haki. Endapo kutatokea mgomo, na watii amri ya kujiondoa, lakini wasishiriki kwa vyovyote vile katika jambo lolote litakalokuwa la fujo au kinyume na haki na uhuru wa wengine; na wakuu wa chama wajue hili kikamilifu, ili wasifikirie kuwataka huduma kama hiyo.

[F583]

Uingiliaji wa Dhamiri

"Kujichanganya katika mambo ya watu wengine" kunakemewa vikali na Mtume, kwani hakulingani kabisa na nia mpya za Uumbaji Mpya. (***1 Tim. 5:13***; ***1 Pet. 4:15***) Mtu anayejichanganya katika mambo ya wengine ni yule anayejihusisha na mambo ambayo kwa usahihi hayamhusu kabisa. Hata "watoto wa ulimwengu huu" ni werevu vya kutosha katika kizazi chao kutambua kwamba katika kipindi kifupi cha maisha ya sasa, mtu mwenye akili timamu ana ya kutosha kabisa ya kujishughulisha kwa kushughulikia mambo yake mwenyewe ipasavyo; na kwamba kama angeipa mambo ya wengine umakini wa kutosha ili aweze kuwa na uwezo kamili wa kuwashauri na kujichanganya katika masuala yao, bila shaka angekuwa anapuuzia kwa kiasi fulani mambo yake mwenyewe. Zaidi sana, Viumbe Wapya waliozaliwa na Bwana kwa roho ya akili timamu, wanapaswa kutambua ukweli huu, na pia kutambua kwamba wana muda mchache zaidi kuliko ulimwengu wa kujichanganya katika mambo ya wengine, kwa kuwa muda wao si wao wenyewe, kwa sababu wamejitolea kikamilifu muda, vipaji, na ushawishi wao wote kwa Bwana na huduma *yake*.

Watu wa aina hiyo, hata kama hawana akili timamu kiasili kuhusu mada hii, watasukumwa katika mwelekeo sahihi na maagizo ya Maandiko, na kwa kutambua kwamba wakati ni mfupi kwa ajili ya kutimizwa kwa dhabihu yao ya agano. Wanapaswa pia kutambua kwamba Kanuni ya Dhahabu, inayohitajika kwa Uumbaji Mpya, inakataza kila kitu kinachohusiana na kujichanganya katika mambo ya wengine. Hakika hawangependa wengine kuingilia mambo yao, na wanapaswa kuwa waangalifu vivyo hivyo kuwafanyia wengine wale wangetaka wafanyiwe. Hata hivyo, Mtume alitambua kwamba kinyume cha hili ndio roho ya jumla ya ulimwengu, na, kwa hiyo, anawaonya watakatifu kujitahidi, kufanya mazoezi, na kujifunza katika mwelekeo huu. Maneno yake ni, "Jitahidi kuwa watulivu, na kufanya mambo yenu wenyewe." ***1 Wathes. 4:11***

Tabia hii ya asili ya kujali masuala ya wengine, na kutoa mkono katika kuyarekebisha, na katika kutoa uchafu machoni mwa ndugu, huku ukipuuza mbao iliyo machoni mwako, kama Bwana alivyoelezea jambo hili (***Mathayo 7:3-5***),

[F584]
Wakati mwingine hushambulia Kiumbe Mpya kwa namna ya kipekee. Anafikiri kwamba ni "*wajibu*" wake kushauri, kuchagua, kuchunguza, kukemea, na kulaani. Anapozungusha suala hilo akilini mwake, anajishawishi kwamba kutofanya hivyo ni dhambi; na hivyo anakuwa kile tunachoweza kukiita mtu mwenye dhamira njema anayejichanganya, au mwingiliaji—ambaye uingiliaji wake unaimarishwa mara dufu na kuwa mkali na mchokozi kutokana na dhamiri iliyopotoshwa na kupewa mwelekeo usio sahihi. Watu hawa, ambao mara nyingi ni wakweli na wema, Viumbe vipya kweli, wanazuiwa na kasoro hii katika yote wanayojaribu kufanya katika huduma ya Bwana. Kila mmoja anapaswa kujishughulikia, na kujifunza kutumia kanuni za haki na upendo ambazo tayari zimeonyeshwa. Anapaswa kuelimisha dhamiri yake kutofautisha kati ya wajibu wa kindugu na uingiliaji mambo; na kadiri tunavyoshuhudia, wengi wa watu wa Bwana, pamoja na wale wa ulimwengu, wangepunguza sana kukemea, kukaripia, kutafuta makosa na kuchunga dosari, baada ya kuelewa kanuni za haki na upendo, kama zilivyounganishwa katika Kanuni ya Dhahabu na kutumika katika mambo ya maisha na mahusiano yao na wengine.

Ni salama kuuliza kuhusu jambo lolote linalojitokeza katika mwelekeo huu—Je, ni jambo langu? Katika mwingiliano wetu na ulimwengu kwa ujumla tutagundua baada ya uchunguzi makini kwamba si jukumu letu kuwakemea, kuwasihi, au kuwakashifu. Sisi tumeitwa na Bwana, na tumepinduka kutoka kwa mkondo wa dunia ili kufuata njia nyembamba; *hilo* ndilo jukumu letu. Tunapaswa kutamani dunia ituache peke yetu, ili tuweze kumfuata Bwana; na vivyo hivyo, tunapaswa kuacha masuala ya dunia, tukijihusu sisi wenyewe na ujumbe wetu wa Injili kwa yule "aliye na sikio la kusikia." Ulimwengu, kwa kuwa haujaitwa na Bwana, na haujaingia katika "njia nyembamba," una haki ya kuchagua kuhusu njia yake mwenyewe, na una haki ya kutarajia kwamba hatutavuruga, kama sisi tusivyotaka kuvurugwa. Hii haitazuia ukweli kwamba nuru yetu itaangaza, na hivyo basi tutakuwa tukitumia ushawishi endelevu kwa ulimwengu kwa njia isiyo ya moja kwa moja, ingawa sisi hatu

[F585]
kukemea au vinginevyo kuingilia masuala ya wengine. Pale ambapo suala ni la kibiashara, ambalo linagusa maslahi yetu ya kifedha, bila shaka, haitakuwa kuingilia biashara ya watu wengine, bali kutunza biashara yetu wenyewe, kwa kutoa umakini unaofaa kwa suala kama hilo. Wala si kuingilia kati kwa mzazi kuwa na maarifa na mwongozo kuhusu maslahi yote yanayotokea katika familia na nyumbani. Hata hivyo, hata hapa haki za kibinafsi za kila mwanachama wa familia zinapaswa kuzingatiwa na kulindwa. Mume na baba wa familia, akitambuliwa kama kichwa na mkuu wake kwa mamlaka, anapaswa kutumia mamlaka hayo kwa upendo, kiasi, na busara. Utu wa mke, mapendeleo na vipendwa vyake, vinapaswa kuzingatiwa naye, na kama mwakilishi wake anapaswa kuwa na mamlaka kamili katika eneo lake maalum kama msaidizi wake na msimamizi wa nyumbani; na akiwa hayupo, anapaswa kuwakilisha mamlaka yake kikamilifu kuhusiana na masuala yote ya familia. Watoto pia, kulingana na umri wao, wanapaswa kupewa kiwango kinachofaa cha faragha na utu binafsi katika masuala yao, huku mzazi akitumia mamlaka na usimamizi wake tu katika nyanja zinazohusiana na utaratibu na ustawi wa nyumbani, na maendeleo sahihi ya wanakaya katika masuala ya kiakili, kimaadili na kimwili. Watoto wanapaswa kufundishwa mapema wasigegane, wala kuingilia mali za wenzao, bali kuheshimu haki za wenzao na kumtendeana wema na ukarimu kulingana na Kanuni ya Dhahabu.

Hakuna mahali ambapo maonyo haya dhidi ya kujichanganya katika mambo ya wengine ni muhimu zaidi kukumbukwa kuliko katika Kanisa. Ndugu wanapaswa kujifunza haraka, kutoka kwa Neno pamoja na maagizo na mfano wa wazee, kwamba si nia ya kimungu kwamba waingilie mambo ya kila mmoja wala wasijadili wenzao; bali kwamba hapa, kama kwingineko, kanuni ya kimungu inatumika, "Msemeni mabaya juu ya mtu yeyote." Uvivu wa kujichanganya—kufikiria na kuzungumzia mambo ya faragha ya wengine, ambayo hatuna uhusika wa moja kwa moja nayo—husababisha matamshi maovu na kashfa, na huzalisha hasira, uovu, chuki,

migogoro, na kazi mbalimbali za mwili na za shetani, kama vile Mtume anavyoonyesha. (***Wakolosai 3:5-10***) Hivyo mara nyingi mbegu ndogo za kashfa hupandwa na mizizi mikubwa ya uchungu hukua, ambayo huwachafua wengi. Wote walio na akili mpya kwa hakika wanatambua uharibifu wa uovu huu, na wote hao wanapaswa kuwa mifano katika nyumba zao na majirani zao. Akili ya kidunia inaweza kutambua kwamba mauaji na wizi ni makosa, lakini inahitaji ufahamu wa juu zaidi wa haki ili kuthamini roho ya Sheria ya kimungu—kwamba kashfa ni mauaji ya sifa, na kwamba kuiba jina jema la jirani kwa kisingizio chochote ni wizi. Watu wenye nia za kidunia wanaelewa jambo hili kwa kiasi fulani, na hisia zao zinawakilishwa katika maneno ya mshairi: "Anayiba mfuko wangu huiba takataka;...lakini anayiba jina langu jema huiba kitu ambacho hakimfanyi tajiri, bali huniacha maskini kweli."

"Kumbariki Mungu na Kuwaapa Watu"

Si ajabu Mitume Yakobo anaiita ulimi kiungo kisicho na nidhamu, kilichojaa sumu ya kifo! Si ajabu anatangaza kwamba ndicho kiungo kigumu zaidi katika miili yetu kutawala! Si ajabu anasema kwamba huwasha moto katika mzunguko wa asili! (***Yakobo, Sura ya iii***) Nani ambaye hajawahi kupata uzoefu wa aina hii? Nani asiyejua kwamba angalau nusu ya matatizo ya maisha yanatokana na ndimi zisizotawaliwa; kwamba maneno ya haraka na ya ghafla yamesababisha vita vilivyogharimu mamilioni ya pesa na mamia ya maelfu ya maisha; kwamba pia ndiyo msingi wa nusu ya kesi, na zaidi ya nusu ya matatizo ya kifamilia ambayo yameathiri jamii yetu kwa miaka elfu sita iliyopita! Mtume anatangaza kuhusu ulimi, "Kwa huo tunambariki [kuasifu] Mungu, na kwa huo tunalaani [kuudhi, kutuhumu, kuharibu] wanadamu, walioumbwa kwa mfano wa Mungu. Ndugu zangu, mambo haya hayapaswi kuwa hivyo." (Aya 9) Mkristo ambaye amefikia tu kiwango cha kutompora jirani yake, au kutoimuua bali anayemdhuru jirani huyo kwa ulimi wake—akimjeruhi au kumuua au

[F587]
kuiba sifa yake, jina lake jema—ni Mkristo ambaye amepiga hatua kidogo sana katika njia sahihi, na ambaye bado yuko mbali na hali ya Ufalme wa mbinguni.

Wote wanajua jinsi suala hili lilivyo gumu kudhibiti ulimi, hata baada ya kutambua tabia yake mbaya katika asili yetu iliyoporomoka. Kwa hiyo, tunaweka mkazo kwenye njia pekee sahihi ya kuzuia au kudhibiti ulimi, yaani, kupitia moyo. Neno la Mungu lililoongozwa na Roho linatangaza kwamba "Kwa wingi wa moyoni mwa mtu, kinywa chake hutamka." Hii ikiwa kweli, inaashiria kwamba tunapopata ugumu mkubwa na ndimi zetu, kuna mengi yasiyo sawa kabisa kuhusu mioyo yetu; na kadiri tunavyoipanga mioyo yetu ipate hali sahihi, ndivyo tutakavyopata ugumu mdogo zaidi katika kudhibiti ndimi zetu. Midomo inayodumu ikidharau wengine huashiria hali ya kiburi, majivuno, ukandamizaji, na kujiona mwenyewe ya moyo. Midomo inayodumu ikinena mabaya ya wengine, iwe kwa wazi au kwa njia ya dokezo, huashiria kwamba moyo ulio nyuma ya midomo hiyo si safi, haujajaa Roho wa Bwana wa upendo—kwa maana "Upendo hausababishi jirani yake mabaya," hata katika mawazo. "Haufikirii mabaya." Haingejiruhusu kudhania mabaya kumhusu. Itamwonea wema katika kila shaka, na badala yake itadhania yaliyo mema kuliko yaliyo mabaya.

Kujipenda kwa kawaida huwa na nguvu ya kutosha kwa wanadamu wote kuzuia ulimi wasiseme chochote kitakachojidhuru; na upendo unaofaa, usio na ubinafsi, unaompenda jirani kama anavyojipenda, hautapenda kusema kinachomdhuru jirani au ndugu yake, au hata kutoa lawama dhidi ya mwenendo wake, kama vile usivyotaka kuchukua hatua kama hiyo dhidi yake mwenyewe. Basi tunaona, tukilitazama suala hili kwa upande wowote, kwamba jambo la umuhimu mkuu kwa Uumbaji Mpya ni kufikia upendo kamili katika mioyo yetu. Upendo huu kwa Mungu ungetuhamasisha kuwa na shauku na nguvu na kujitolea zaidi katika kushirikiana katika huduma ya kimungu, huduma ya Ukweli; na kwa wanadamu ungetuhamasisha si tu kutenda kwa haki na kwa upendo, bali pia kuwafikiria na kuwatamka kwa wema wote kadiri iwezekanavyo. Hii ni

[F588]
Roho Mtakatifu, ambayo Mkombozi wetu alitufundisha tuombe, na kuhusu ambayo alitangaza kwamba Baba yetu wa Mbinguni yuko tayari zaidi kutupatia kuliko wazazi wa kidunia wanavyowapa watoto wao zawadi njema za kidunia; na dhati katika kuomba roho hii ya utakatifu, roho ya upendo, inaashiria tamaa ya dhati na jitihada kwamba katika fikra na neno na tendo upendo utamwagwa kwa wingi kupitia njia zote za utu wetu. Hivyo tutakuwa watoto wa Baba yetu aliye mbinguni, na tutahesabiwa kuwa stahiki wa upendo wake na wa vitu vyote vya thamani alivyoviahidi na alivyovihifadhi kwa ajili ya wale wanaompenda.

Majukumu ya Kijamii

Uumbaji Mpya, maadamu umeunganishwa na miili hii ya kufa, una kupitia miili hiyo mwingiliano wa kijamii na wanadamu wa kawaida, na majukumu fulani ya kijamii. Akili mpya kiasili inatamani ushirika na akili mpya zingine, na kadiri inavyoendelea katika neema za Ukweli, inajikuta ikizidi kuwa mbali na ushirika wa kidunia, malengo, tamaa, fasihi na mada za mazungumzo. Kwa wengi swali huibuka, Ni kwa kiwango gani Viumbe Wapya ambao wamejiona wamekufa kwa mambo ya kidunia, maslahi, n.k., wanapaswa kuendelea kuwa na ushirika na marafiki zao kulingana na mwili—wasio watakatifu. Hili ni suala linalostahili umakini wa dhati na wa makini kutoka kwa kila mtu binafsi; hakuna watu wawili walio katika hali zinazofanana kabisa, na hakuna ushauri wowote unaoweza kutolewa utakaofaa kwa hali zote.

Mtume anashauri tusihusiane na watenda mabaya, na wale ambao tunatambua kuwa matendo yao ni machafu; kwamba urafiki wetu uwe muafaka na akili mpya. Lazima ni kwamba, njia kama hiyo itakuwa na manufaa kwetu, kwa sababu, kwanza, urafiki wa aina hiyo hautachochea daima tamaa zetu zilizoporomoka, na mwelekeo wetu wa asili ulioanguka; na, pili, kwa sababu itasaidia zaidi katika jitihada zetu za kufuata agizo la Mtume na kufikiria, kuzungumzia, na kutenda

[F589]
"mambo yote ya kweli, yote ya heshima, yote ya haki, yote ya utakatifu, yote ya kupendeza, yote ya sifa njema." ***Flp. 4:8***

Hata hivyo, bila shaka tunapaswa kuwa na shauku kwa wale walio karibu nasi kwa uhusiano wa damu kuliko kwa wanadamu kwa ujumla. Basi, ikiwa Roho wa Bwana atatuongoza na kutuhamasisha kuwa na neema na wema kwa wanadamu kwa ujumla, itamaanisha kwamba hisia zetu kwa jamaa zetu zinapaswa kuzingatiwa kwa namna ya kipekee, na kuwa, kadiri ya fursa zetu, za kusaidia. Hata hivyo, kwa kadiri ya hukumu yetu, si busara, wala haingalingana na maagizo ya Maandiko, wala na mifano waliyotuwekea ya mwenendo wa Bwana wetu na mitume, kwa sisi kuonyesha ushirika wa kipekee sana kwa jamaa zetu wa kidunia; au kuwapokea au kuwatendea vyema kuliko, au hata sawa na, jinsi tunavyowatendea watu wa imani. Hapa tunazungumzia uhusiano wa karibu ambao ungekuwa na madai juu yetu kulingana na maneno ya Mtume, "Mtu asiyemhudumia *wake*,... amekanusha imani." (***1 Tim. 5:8***) Kwa ujumla tunapaswa kutumia maneno ya Mtume, "Tendeeni wema kwa watu wote kadiri tunavyopata fursa, hasa kwa watu wa nyumba ya imani." Baada ya watu wa nyumba ya imani wanapaswa kufuata jamaa zetu wa mbali zaidi.

Ni wazi kuwa nia ya Bwana wetu ilikuwa kuwakusanya wafuasi wake pamoja kama familia mpya, kama nyumba mpya, "nyumba ya imani." Hivyo, tunapata maagizo na himizo yanayorudiwa kwa ajili ya ushirika wa pamoja, kusaidiana, na mkusanyiko wa mara kwa mara; pamoja na ahadi kwamba pale wawili au watatu wanapokutana kwa jina la Bwana, yeye atakuwepo mahususi pamoja nao, ili kuwapa baraka; na kwamba watu wake wasisahau kukusanyika pamoja. Njia ya Bwana wetu ilikuwa inakubaliana kikamilifu na utoaji huu wa umakini maalum kwa familia ya imani, kwani tunagundua kwamba katika kusherehekea Mlo wa Mwisho wa Pasaka, ambao ulipaswa kushikiliwa na kila familia kivyake (***Kutoka 12:1-21***), Bwana alikutana na mitume wake kumi na wawili kama familia tofauti—tofauti na

mahusiano yao yote na yake. Tunapata wazo lile lile katika maneno yake alipofahamishwa kwamba mama yake na ndugu zake walikuwa nje, wakitamani kuzungumza naye. Akajibu akasema, "Nani ni mama yangu, na ni ndugu zangu nani? Kila amfanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni, ndiye ndugu yangu, na dada yangu, na mama yangu." ***Mathayo 12:47-50***

Kwa hiyo, tukifuata mfano huu wa kimungu, tunapaswa kutarajia kupata mapenzi na maslahi yetu vikivutwa hasa kuelekea kwa wanachama wenzetu wa "mwili wa Kristo," washirika katika Uumbaji Mpya. Hata hivyo, hili halipaswi kueleweka kama kufuta kwa namna yoyote ile kanuni kali zaidi kati ya kiume na kike katika Uumbaji Mpya; wala haimaanishi kwamba mume au mke asiyeamini anapaswa kupuuzwa ili muda na ushirika vipewe wale wenye nia mpya. Kinyume chake, wajibu wa kila mmoja ni kwa mwenzake—kuhakikisha kwamba faraja, haki, au ushirika unaofaa hauzuiliwi. Hata hivyo, hii haimaanishi utiifu kwa udhalimu, ambao hautoa mazingatio ya busara kwa ajili ya kutii amri ya kimungu, "Msisahau kukusanyika kwenu pamoja,...na zaidi sana mnapoona siku ikisogea karibu." ***Ebr. 10:25***

"Heshimu Watu Wote"

"Mkiwa huru, wala msitumie uhuru wenu kama vazi la uovu, bali kama watumwa wa Mungu. Waheshimuni watu wote. Pendani undugu. Mwogopeni Mungu. Heshimuni Mfalme." "Basi, mwalipeni kila mtu haki yake; kodi kwa yeye anayestahili kodi; ushuru kwa yeye anayestahili ushuru; heshima kwa yeye anayestahili heshima; utii kwa yeye anayestahili utii; mpeni upendo kwa kila mtu." ***1 Petro 2:16,17***; ***Warumi 13:7,8***

Kiumbe Mpya, aliyeachiliwa kutoka kwa ushindani na tamaa za mapenzi ya mwili, na kuongozwa na msukumo wa ukarimu na neema wa Roho Mtakatifu, hana sababu ya kiburi wala ushindani wa tamaa ambao ungezuia kuthamini ipasavyo sifa njema za moyo au akili za wengine. Anapaswa kufurahi kutambua na kukubali kikamilifu na kwa uhuru haki na madai ya kidunia ya wengine—haki na madai yake mwenyewe ya kidunia yakiwa yameachwa kwa ajili ya yale ya kiroho, ya mbinguni. Hivyo basi, kwa kawaida itakuwa

[F591]
watakuwa waaminifu zaidi katika kutambua watu wakuu wa ulimwengu huu, na watakaotii zaidi sheria na mahitaji ya sheria, isipokuwa pale ambapo hizi zingepingana na matakwa na amri za mbinguni. Ni watawala wachache sana wa kidunia katika siku zetu watakaopinga utambuzi wa Muumba mkuu na utii mkuu kwa amri zake. Hivyo basi, Uumbaji Mpya unapaswa kupatikana miongoni mwa wale wanaotii sheria zaidi wa wakati huu—si wachochezi, si wapenda mabishano, si watafuta kasoro. Ni kweli, wanaona, hata kwa uwazi zaidi kuliko wengine, sababu za kulalamika—wanaona kasoro katika mipangilio yote ya sasa, inayotegemea sheria ya ubinafsi. Lakini pia wanaona, kupitia macho ya ufahamu wao, yaliyomwekwa nuru na Neno la kimungu, kwamba vurugu na mapinduzi ya kibinadamu hayana nguvu kabisa kuleta mabadiliko yanayohitajika; kwamba mara kumi ya yaliyo bora zaidi ambayo ubinadamu unaweza kudhani una uwezo wa kuyafanikisha bado yange kuwa mbali sana na ukamilifu ambao Bwana anatuelekeza, na anatuhimiza kuamini ataleta wakati ufaao, chini ya utume wa Ufalme wake—hali ambayo mapenzi ya Mungu yatafanyika duniani kama yalivyo mbinguni.

Akitambua udhaifu wa jitihada za kibinadamu, Kiumbe Kipya ana roho ya utulivu wa akili kuhusu hali za sasa ambayo wengine, wanaoona kidogo kuliko yeye, hawana. Anaweza kuona kwamba hata aina mbaya zaidi ya serikali ya kibinadamu, hata matumizi mabaya zaidi ya madaraka na mamlaka katika kuhifadhi sheria na utaratibu, ni bora zaidi kuliko kutokuwepo kwa sheria na fujo. Amejifunza, pia, kwamba Yehova mkuu anavutiwa na mambo haya, na kwamba wakati wake na njia yake ndizo pekee zilizo za hekima na za kutosha kwa ajili ya kufanikisha matokeo yanayotarajiwa. Kiumbe Kipya, kwa hiyo, ni mvumilivu, mwenye furaha, na mwenye tumaini. Kama vile Mtume Yakobo anavyoieleza, "Vumilieni, ndugu zangu....Kuja kwa Bwana kumewakaribia." (***Yakobo 5:7,8***) Ufalme wake hivi karibuni utaleta haki na baraka kwa ulimwengu wote wa wanadamu.

Kiumbe Kipya husikia pia ujumbe wa Bwana, "Usijihuzunishe kwa ajili ya wabaya"—kwa wakati unaofaa watakuwa

[F592]
katiliwa. (***Zab. 37:1,2***) Hivyo basi, wakati wengine wanaweza kuona ni muhimu kujadili sifa mbalimbali za siasa, utawala mwema, fedha, n.k., yeye anatambua, kinyume chake, kwamba Mungu ameona hali ya sasa, na kwamba uamuzi tayari umefanywa dhidi ya taasisi za sasa za ubinafsi: "MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN—Umezaniwa katika mizani na kukosekana uzito." (***Dan. 5:25-28***) Anatambua kwamba hukumu ya Mungu katika jambo hili, kama ilivyoonyeshwa katika Maandiko, ni sahihi na haiwezi kubadilika; na anasubiri kwa subira Bwana afanye mabadiliko ya mambo kulingana na mapenzi yake ya kimungu na ahadi zake za neema. Ingawa anatambua kwamba hii itamaanisha taabu kuu duniani, Kiumbe Mpya hujituliza katika ahadi za kimungu, na "huacha mikononi mwa Kristo funguo za kesho." Anatambua kwamba maneno yake au mawazo yake au matendo yake hayawezi kubadilisha matokeo ya mwisho, na moyo wake hutulia kwa imani katika hekima na nguvu za Mungu. Akizungumzia Uumbaji Mpya kuhusiana na nyakati za dhiki zinazokaribia, Nabii amesema kwa ustadi, "Hawezi kutikiswa"—imani yake na matumaini na uhakika wake vimeimarishwa vizuri, si katika ujinga na kuamini kila kitu, bali katika Neno la Mungu liliomo na linalodumu. ***Zab. 46:5***

Wala haionekani kwa Uumbaji Mpya kuwa ni lazima au busara kujaribu kuogopesha ulimwengu kuhusu dhiki inayokuja. Kwanza kabisa anakumbuka kwamba Bwana ametangaza waziwazi, "Hakuna mtu mwovu atakayeelewa." (***Dan. 12:10***) Anakumbuka, pia, kwamba uumbaji maskini, unaokwata, una mzigo wa kutosha katika sehemu zake za kila siku, bila kutarajia taabu zijazo, ambazo hauwezi kuziepuka; na kwamba "Kila siku hujitosha na uovu wake." Hivyo basi, ingawa hawatakwepa "kutangaza kusudi lote la Mungu" kwa wale wanaoonyesha dalili zozote za kuwa na masikio ya kusikia, watatumia busara na kwa usahihi kuepuka kupoteza nguvu na kuchochea hasira ya wale wasiothamini Bwana na Neno lake. Hawatapiga lulu zao mbele ya nguruwe, lakini hekima itokayo juu itakuwa ndani yao—kwanza safi, kisha

[F593]
watu wa amani, wapole, wenye huruma na matunda mema. ***Yakobo 3:17***

Kuheshimu watu, kuwathamini kulingana na tabia au wadhifa wao, na kutii sheria, hakuhitaji kumaanisha ushiriki na ulimwengu katika shughuli za serikali. Sheria imependekezwa ambayo ingewalazimisha watu wote kupiga kura. Sheria hiyo itakapopitishwa, Viumbe Wapya, wakiwa chini yake, wanapaswa kutii, na kufanya hivyo bila kulalamika. Na katika kutekeleza sharti hili wanapaswa kutumia busara yao bora na kupigia kura wale wanaowaona kuwa wagombea bora zaidi. Hata hivyo, kwa sasa, wakati hakuna dai kama hilo linalowekwa juu yao, ushauri wetu ungekuwa kwamba wadumishe usawa mkali kuhusiana na siasa, na kuepuka kupiga kura kabisa. Sababu zetu ni hizi:

(1) Hatungeweza kutumaini kupata kwenye tiketi yoyote ya uchaguzi watu walio na uwezo kamili kwa wadhifa, kulingana na vigezo vyetu vya hukumu.

(2) Hatungeweza kutumaini kwamba kura zetu zingekuwa na ushawishi wowote unaoonekana kwenye matokeo ya uchaguzi hata hivyo.

(3) Wale wa Uumbaji Mpya wanaojihusisha na siasa na mabishano yake mbalimbali hawapati tu muda wao ukitumika, bali pia nguvu zao na mali zao—vyote vimetakaswa kwa Bwana, kwa mambo ya mbinguni, kwa kutangaza habari njema ya furaha kuu. Na si hivyo tu, bali akili zao zitakuwa zimejawa na masuala haya ya kisiasa kiasi cha kuzuia sana tafakari zao binafsi kuhusu mambo bora—maungano na ushirika wao na Bwana kwa roho.

(4) Wale wanaopiga kura kwa mtu au chama hujikuta kwa kiasi fulani wamewajibika kuunga mkono matokeo ya uchaguzi, ikiwa ni lazima kwa bunduki na upanga. Na ingawa ni kweli kwamba kila raia anaweza, chini ya sheria, kuitwa kutetea kwa upanga na bunduki sheria na taasisi anazozishiwa, hata hivyo, kwa kushiriki kikamilifu katika uchaguzi, mtu huchukua hasa wajibu wa kimaadili na uwajibikaji kwa matokeo na mwelekeo wa jumla wa serikali

[F594]
ambayo hivyo amesaidia kuutengeneza. Hivyo basi, nafasi yetu tunayopendelea—nafasi yenye heshima zaidi kwa Bwana, kwa jamii na kwa nafsi zetu—itakuwa ile ambayo Maandiko yanaionyesha, yaani, nafasi ya wageni. (***Zab. 39:12***; ***1 Pet. 2:11***) Wageni lazima watii sheria; vivyo hivyo sisi. Wageni lazima walipe kodi kulingana na sheria; vivyo hivyo sisi. Wageni wanaweza kutafuta ulinzi chini ya sheria; sisi pia tunaweza. Lakini wageni hawangejisikia kulazimika kupigana dhidi ya Mfalme wao wenyewe, uaminifu ambao wanatambua kwanza kabisa; na sisi tungependelea kuwa katika nafasi ileile, kadiri iwezekanavyo, kwani sisi si "tumehamishwa kutoka katika ufalme wa dunia hii na kuingizwa katika Ufalme wa Mwana mpendwa wa Mungu"—katika hali yake ya kiinitete? ***Kol. 1:13***

Je, sisi si raia wa Mfalme mkuu? Na je, falme zote za dunia hii hazijahusishwa kwa kiasi fulani na 'mfalme wa dunia hii,' na sheria yake ya ubinafsi? Basi, si sisi ni wageni na wasafiri hapa, na kwa kiasi fulani ni wageni na wa kigeni? Ni jambo la haki kabisa kwamba tuwapende na kuwashukuru watumishi wote wa sheria za kidunia, na tufurahi kwamba wengi kabisa wa Uumbaji Mpya wanaishi chini ya mifumo ya juu kabisa ya serikali ya kiraia inayopatikana duniani leo, na kulithamini hili kama neema na baraka ya kimungu. Hivyo basi, hatuitusi nchi yetu ya asili, watawala wake, au sheria zake; lakini hii haimaanishi kwamba ni lazima tuipiganie hizi kwa silaha za kimwili, wala kwamba ni lazima tuongeze majukumu yetu kwa kupigia kura.

Ni kweli, serikali huenda isiwatoe daima wale wanaopinga vita wasishiriki, ingawa katika siku za nyuma utaratibu wa neema wa aina hii umewekwa kwa baadhi ya watu ambao, kama sisi, wanaamini vita ni kinyume na haki; yaani, Wafrenzi au Wakuakeri, waliotolewa kwenye wajibu wa kijeshi chini ya sheria za kipekee na zenye ukarimu. Hata hivyo, tunaweza kulazimika kufanya huduma ya kijeshi, tupigie kura au la; na tukilazimishwa, tungelazimika kutii mamlaka zilizopo, na tunapaswa kufikiria kwamba mapenzi ya Bwana yameruhusu usajili huo na kwamba ana uwezo wa kuubatilisha kwa ajili ya mema yetu au ya wengine. Katika tukio kama hilo, hatungechukulia kuwa ni

[F595]
hatakuwa kosa kutoa maelezo ya kiasi kwa maafisa husika, na kuomba kuhamishiwa kwenye idara ya matibabu au hospitali, ambapo huduma zetu zingeweza kutumika kwa idhini kamili ya dhamiri zetu—lakini hata tukilazimishwa kuhudumu safini na kupiga risasi kwa bunduki zetu, hatuhitaji kuhisi kulazimishwa kumpiga risasi mwanadamu mwenzetu.

Kiumbe Mpya na Marekebisho ya Kimaadili

Kila mwanachama wa Uumbaji Mpya lazima awe na huruma kwa maadili, haki, usafi, na wema wa kila aina. Atatamani kuwa safi si tu moyoni, bali kadiri anavyoendelea, bila shaka atafikia kuwa msafi katika mwili wake na tabia zake, na hii itajumuisha si tu mavazi ya nje bali pia kinywa chake. Hata hivyo, yeye hatatenda kosa hapa ambalo ulimwengu hufanya, la kuona kile anachokitia kinywani mwake kuwa chafu zaidi kuliko maneno yanayotoka humo. Usafi wa moyo utaongoza kwenye usafi na ukweli midomoni mwake, na kwa upande mwingine, utaongoza kuwa mwangalifu kuhusu kile atakachokula, kile atakachokunywa, na kile atakachovalia—ili aweze kumtukuza Mungu katika mwili na roho yake, ambavyo ni vya Bwana. Sio juu yetu kuweka vifungo na minyororo kwa wengine ambavyo havipatikani katika Neno la Mungu. Kila mwili wa Uumbaji Mpya anapaswa kutambua kikamilifu iwezekanavyo kwamba nadhiri yake ya kujitolea inagusa kila kitendo chake cha maisha. Basi, ikiwa ana tabia ya ulaji wa kupindukia, ulevi au tabia chafu za aina yoyote, ni juu yake kufikiria kwa makini na kwa maombi kama katika mambo yote anamtukuza Bwana na kutumia ushawishi wake kwa kiwango kikubwa zaidi iwezekanavyo mbele ya wenzake. Tunathubutu kupendekeza kwamba ni wachache sana wa Uumbaji Mpya watakaoona kuwa wanamtukuza Mungu kwa kula au kunywa kitu chochote ambacho kingeweza kuzuia kwa namna yoyote ile utendaji bora wa kazi zao za kiakili, kimaadili na kiroho. Hakika wengi watatambua kwamba kwa hali bora kabisa, nguvu zetu, vipaji vyetu na uwezo wetu vimepunguzwa sana kutokana na kuanguka, na vinahitaji kuimarishwa badala ya kudhoofishwa.

[F596]

Kuvaa Mavazi ya Gharama Kubwa

Tunaweza kupigania kwa nguvu kubwa kwamba hakuna kitu kilicho bora mno kwa mtoto wa kweli, mwaminifu, na mkarimu wa Mungu, ambaye ametoa maisha yake na yote kwa ajili ya huduma ya kimungu. Tunaweza pia kutoa hoja kwamba bila shaka malaika wa mbinguni na mipangilio yote ya mbinguni ni ya kifahari na ya utukufu katika mwonekano wao, na hivyo, kwamba utukufu huo unawakilisha akili na mapenzi ya kimungu kuhusu watu wa Mungu. Tukiangalia suala hili kwa mtazamo huu, huenda mwanzoni tukapendelea kusema kwamba wanachama wa Uumbaji Mpya wanaweza kupamba miili yao ya kufa kwa dhahabu na vito na mavazi ya gharama kubwa kwa ukarimu mkubwa; lakini kabla ya kufanya uamuzi huo, hebu tuangalie upande mwingine wa swali—sababu kwanini Viumbe Wapya *hawapaswi* kupamba miili yao ya kufa kwa ukarimu, kwa kupita kiasi:

(1) Mapambo ya kibinafsi ya kupita kiasi kwa asili huzaa kiburi kwa kiasi fulani; na sote tunajua kwamba upendo wa kujionyesha, upendo wa kuonekana vizuri mbele ya wengine, ni kishawishi cha kipekee kwa mwili wetu ulioanguka, na hakufai kabisa kwa kukuza roho ya upole na unyenyekevu. Hivyo basi, chochote kitakachochochea kiburi na kuzuia ukuaji wa unyenyekevu kitakuwa kinyume na maslahi ya Uumbaji Mpya.

(2) Idadi kubwa ya familia ya wanadamu huzuiliwa kutokana na mapambo yoyote ya kifahari ya nje kwa sababu ya umaskini, na maadamu wanadhibitiwa na akili ya asili, bila shaka watatazama matajiri kwa wivu, na hasa wale wanaoonyesha utajiri wao kwa ulimbwende. Kwa hiyo, roho ya upendo ingewasukuma Watu wa Uumbaji Mpya kuzingatia hali na hisia za wengine—si kuwachochea tamaa, wivu, n.k., wala kufanya maisha yao na hatima zao ionekane kuwa chungu kwa kulinganisha.

(3) Kila mwokozi wa Uumbaji Mpya ametoa dhabihu ya yote aliyo nayo kwa Bwana na kwa huduma yake, na kutumia chochote atakachopata katika njia ya mali za ulimwengu huu bila kuizidisha, bali kulingana na mfano wa yule ambaye amekuwa Mkombozi, Kiongozi na Bwana wetu.

[F597]
Mfano uliowekwa ni ule wa kujitolea—siyo tu kwa ushawishi na muda, bali pia kwa mali, utajiri, n.k. "Yeye aliyekuwa tajiri, kwa ajili yetu alijifanya maskini." Kwa hiyo, kila mwanachama wa Uumbaji Mpya, kadiri anavyothamini agano lake na kutafuta kuishi kulingana na masharti yake, anaweza kupata matumizi bora zaidi kwa pesa zilizokabidhiwa kwa usimamizi wake kuliko kwa mapambo ya anasa, ambayo huenda yasimdhuru yeye mwenyewe tu bali pia kumkasirisha mwingine kwa njia ya madhara. Atataka kila dola iwe na manufaa kadiri iwezekanavyo katika huduma ya Bwana.

Pengine ni vyema hapa kuelekeza umakini kwenye ukweli kwamba utakatifu ambao hautaturuhusu kutumia pesa kwa ajili ya vito, au mavazi ya kifahari au ya anasa, kwa kawaida, hautumiki kwa uaminifu zaidi kama wasimamizi ikiwa tutaizawekeza katika hisa, dhamana, mali isiyohamishika, n.k., badala ya kuivaa mwilini mwetu au kuipamba kupita kiasi nyumba zetu. Pesa ina thamani kwa matumizi tunayoweza kuitumia, na kila mwanzilishi wa Uumbaji Mpya mwenye utajiri anapaswa kuzingatia kwa makini majukumu ya utunzaji, na awe mwepesi kuitumia kulingana na hukumu yake ya mapenzi ya kimungu. Anapaswa kukumbuka kwamba mwelekeo wote wa asili iliyoanguka ni kuelekea ubinafsi, na kwamba kwa hiyo akili mpya lazima ipambane na tabia hii katika mwili na illazima iishinde, ikiwa atataka kushinda zawadi.

Ikiwa mtu wa kidunia mwenye kanuni za juu, anayejitangaza kuwa si Mkristo, bali kwamba ikiwa ana dini yoyote ile ni Mbudha, anatoa kauli mbiu kwamba ni "aibu kwa mtu yeyote kufa akiwa tajiri," bali zaidi ndivyo wanachama wa Uumbaji Mpya wanapaswa kuhisi—kwamba itakuwa aibu kwao, baada ya kujitolea kila kitu chao kwa Bwana, kama wangeharibu pesa zilizotengwa kwa matumizi ya kupita kiasi kwa ajili yao wenyewe, au kuiziba wakati wanaona fursa nyingi maishani za kutumia kipaji hiki kwa faida! Uumbaji wote unangoja kwa pamoja na kusikia maumivu, kama Mtume anavyotangaza; na, kama Bwana alivyoeleza, maskini tunawa nao daima. Bila shaka, wote wenye nia njema watapata fursa nyingi za hisani, na misaada katika njia za kidunia na katika mambo ya kimwili.

[F598]
Si zaidi sana Uumbaji Mpya unaweza kutambua fursa za matumizi ya busara ya utawala wao, na kiasi katika masuala yao binafsi, ili watumie fursa wanazoziona kila mahali kuzunguka wao za kutoa neema za kiroho ambazo Bwana amewapa kwa ukarimu mkuu. Labda wataweza kupitia njia hii kuwafikishia wengine *mavazi* ya haki ya Kristo, na *mkate* unaotoka mbinguni; ili kupitia utunzaji huu waweze kuonyesha kwa ufanisi zaidi sifa zake yeye aliyetuita kutoka gizani na kutuingiza katika nuru yake ya ajabu, na kuiruhusu nuru hiyo ing'ae zaidi. Bila shaka, ni ili kuwapa watu wake fursa ya kuhudumu katika jambo hili, na kuonyesha kujitolea na uaminifu wao kama wasimamizi, ndiyo Bwana anaacha ajira yake katika hali ambayo inawavutia wateule wake daima kujinyima, kubeba msalaba wao na kumfuata yeye ambaye Mungu amemtuma kuwa mfano wetu.

Hatuhimiza mtu yeyote kujikosesha na kujitegemeza kwa hisani ya wengine kwa kutoa kila kitu chake katika huduma ya Bwana, bila kuacha hata mbegu ambayo matunda yake yanaweza kutarajiwa baadaye. Wala hatuhimiza kwamba sadaka zipelekwe hadi kufikia kiwango ambacho kingefanya watu wa Bwana waonekane wa ajabu, wasiojipamba, na wakwasi. Kwa ufahamu wetu, mavazi yanayofaa ni yale ambayo ni nadhifu, yanayofaa kwa mazingira na hali zilizopo, yasiyovutia macho na yanayolingana ipasavyo na uwezo wa kifedha. Hakika Uumbaji Mpya wanapaswa kuwa mfano kwa ulimwengu katika mambo haya. Wanapaswa kuwa waangalifu wasivae wala kujaribu kuvaa zaidi ya uwezo wao, wasijioneshe kuwa na utajiri ambao hawana, na kwa kweli, badala ya kuvaa na kuishi kulingana na uwezo wao kamili—mishahara, mapato, n.k.—watu wa Bwana wanapaswa kuishi kulingana na uwezo wao, si tu ili wawe na maandalizi ya mahitaji ya kawaida ya maisha ya baadaye, bali pia ili wawe tayari kuonyesha sifa za Kimungu za wema na hisani kwa wengine walio katika uhitaji.

SOMO LA XV
ADUI NA MASHIKAMKO YA UUME MPYA

"Mtu wa Kale"—Ulimwengu kama Adui wa Uumbaji Mpya—Mpinga Mkuu—Alikuwa Mwongo na Mwauaji tangu Mwanzo—Washirika wa Sa-tan katika Uovu—Majeshi ya Mashetani—Jinsi Uongo wa Kwanza wa Sa-tan Unavyoendelezwa—Christian Science na Theosophy—Hatupigani [tu] na Nyama na Damu"—Huduma ya Uovu—Mashambulizi ya Mpinga—"Sala ya Imani Itawaponya Wagonjwa"—"Iwapo Shetani Amtupa Shetani" Ufalme Wake Unapungua—Penda Haki—Chukia ***Uovu—Marko 16:***9-20—Kanisa la Jina tu kama Mpinga wa Uumbaji Mpya—Gwanda la Mungu.

MKUU miongoni mwa maadui wa Uumbaji Mpya ni "mtu wa zamani"—hiari ya zamani. Tukiepuke kosa linalofanywa sana kuhusu mada hii. Tusiwaze Kiumbe Mpya kuwa na akili mbili, nia mbili. "Mtu mwenye nia mbili ni mtetemeka katika njia zake zote," asiyeridhika kwake mwenyewe na asiyekubalika kwa Bwana. Kiumbe Kipya hakiwezi kuwa na nia mbili. Ana akili moja tu, roho moja, kusudi moja, na mapenzi moja; na hayo ni mapenzi mapya, Roho wa Kristo, Roho Mtakatifu. Badala ya kukubali kwa sehemu akili ya Kristo na kwa sehemu kuendeleza mapenzi yake mwenyewe, alitoa dhabihu kamili ya mapenzi yake ya zamani kwa Bwana, na mapenzi hayo ya zamani kuanzia hapo yalikufa, na kuwekwa kando kutokana na kuwa na mamlaka katika mambo yake. Hivyo ndivyo alivyokubaliwa kuwa mwanachama wa mwili wa Kristo—kuwa na nia yake mwenyewe, bali kuruhusu nia ya Kichwa kumtawala. Hivyo ndivyo alivyokuwa Kiumbe Kipya katika Kristo Yesu, na akagundua "mambo ya zamani yamepita, mambo mapya yamekuwa." Wale ambao hawajajitolea kwa namna hiyo hawajawa wanachama wa *Eklesia*, mwili wa Kristo, ingawa

[F600]
wanaweza kuwa wanachama wa "nyumba ya imani," ambako hutoka wanachama wote wa "mwili," "walioteuliwa."

Lakini ingawa mapenzi ya zamani yalikataliwa hivyo kabisa na milele, na kutangazwa kuwa yamekufa (na Bwana na wote wanaoona mambo kutoka kwa mtazamo wake), na wakati mwili nao ukihesabiwa kuwa umekufa, kwa upande wa dhambi, lakini ukiwa hai kwa Mungu, ukiwa umeanzishwa upya na ahadi, na kuletwa chini ya udhibiti wa mapenzi mapya (***Warumi 6:11; 8:11***), hata hivyo kifo hiki cha mwili na mapenzi yake, na ufufuo huu wa mwili kama mtumishi wa mapenzi mapya, kumtumikia Bwana, Ukweli, chini ya Kanuni ya Dhahabu, ni *mambo yanayohesabiwa* tu. Hali za "kufa" na "kuishi" zinahitaji kudumishwa daima kwa kupinga *mapenzi mapya* dhidi ya uhai au shughuli yoyote ya *mapenzi ya zamani* na ushawishi wake juu ya mwili. Ikiwa nia mpya itakuwa na upuuzi na kushindwa kuutumia mwili wenye kufa kwa uthabiti kama mtumishi wake katika mambo ya juu na ya kiroho, mwili utajitangaza tena hivi karibuni na kuwa na hisia na tamaa zake mwenyewe, zinazopingana na akili mpya, na kupinga maslahi ya Kiumbe Mpya. Hivyo basi, hili la mwisho lazima liwe macho kila wakati dhidi ya maasi, na, kama Mtume anavyoieleza, lazima likandamize, liliweke likiwa limefariki, mapenzi ya zamani, pamoja na hisia na tamaa zake—lazima liendelee kufaisha, au kuuua, tamaa na matamanio ya mwili. Mtume anaeleza hili, akisema kumhusu mwenyewe, "Ninajidhihaki [ninaufanya mwili wangu kuwa kama mfu, kwa kutouruhusu utawale kwa mapenzi ya zamani ya ubinafsi ya mwili], ili nisije, baada ya kuwahubiri wengine, mimi mwenyewe nikawa mteuliwa mbaya"—yaani, nisishindwe kuthibitisha wito wangu na uteuzi wangu***. 1 Wakorintho 9:27***

Neno lililopuliziwa Roho linatangaza kwamba "moyo [wa asili] ni wa hila kuliko vyote, na umejaa uovu" (***Yer. 17:9***)—sio kiungo kinachoitwa moyo, bali kile ambacho moyo huwakilisha katika Maandiko, yaani, hisia za asili. Kiumbe Mpya hupokea moyo mpya, mapenzi mapya, kigezo kipya cha upendo, ambacho Mungu na haki yake na kweli yake na mpango wake na mapenzi yake ndivyo vinavyokuja kwanza; na ambacho vitu vingine vyote vinapata nafasi ya heshima na upendo kulingana na muafaka wao na Bwana na haki yake. Kwa

[F601]
wale wenye moyo huu mpya, wanachama wote wa Uumbaji Mpya ni wa lazima wawe wa kwanza na wa karibu zaidi: kwa hivyo, kama Mtume anavyosema, upendo kwa ndugu ni mojawapo ya majaribio bora zaidi ya uhusiano na Bwana kama Viumbe Vipya. Lakini hili, kama ilivyoonyeshwa tayari, halipaswi kuingilia utambuzi wa haki wa wajibu kwa wengine.

Kiumbe Kipya, moyo mpya, pamoja na upendo wake mpya, hushambuliwa kila mara na maadui wake, moyo wa zamani, upendo wa zamani, na tabia ya ubinafsi; na huu wa mwisho, ukigundua kuwa Kiumbe Kipya kimefungwa na amri ya kimungu kuwa mwenye kuzingatia na mkarimu kwa wengine, mara nyingi hutumia hila kwa moyo mpya, na kusema kwa maana: Sasa mmeniona kama nimekufa; mmeniondoa, na nimekufa, kwa upande wa jinsi nilivyokuwa. Mimi si moyo uleule wa zamani niliyo kuwa; lakini lazima mnitendee kwa heshima fulani. Msiwe wakatili sana kwangu; lazima mkubali kwamba nimefanya maendeleo makubwa, na msiweke mzigo mzito sana juu yangu; haitakuwa haki. Unapaswa kuwa na ubinafsi kwa kiasi fulani. Unapaswa kujali wewe mwenyewe, na familia yako; si—kwa mahitaji yao tu, bali zaidi ya hayo—na unapaswa kujitahidi kuwapa utajiri na fursa za kijamii. Unapaswa kujitolea kwa ajili yao.

Jinsi gani moyo huu wa zamani ulivyo wa hila! Jinsi gani hoja zake za uongo zinavyoonekana kuwa za kweli! Ni wangapi wamejionea hili kwa huzuni yao! Ni wangapi wamehadawa na akili mpya ikashikwa mateke na ile ya zamani! Ni wangapi wamejikuta wakiwa watumwa kwa hila za moyo wa zamani! Moja ya hoja pendwa ni kwamba Uumbaji Mpya ameamriwa, "Kadiri iwezekanavyo kwenu, kaeni kwa amani na watu wote." Ushauri huu wa jumla wa Mtume unatafuta kuuendeleza mbali zaidi ya kusudi lake, na kuufanya kuwa bora kuliko amri ya kimungu (1) kwamba tutampenda na kumtumikia, kumheshimu na kumtii, Bwana kwa moyo wetu wote na akili zetu zote, roho na nguvu zetu zote; na (2) kwamba tutawapenda jirani zetu kama tunavyojipenda sisi wenyewe. Hii hairuhusu amani kwa gharama yoyote. Ikiwa moyo wa zamani, akili ya zamani, na mapenzi ya zamani, vinaweza kumfanya mpya kufanya *maelewano*

[F602]
ya ukweli au wajibu kwa ajili ya amani, hakutakuwa na mwisho kwa matakwa yake; na matokeo yake ni kwamba Kiumbe Mpya hivi karibuni, kwa ajili ya amani, atakuwa akikiuka kiini cha agano lake na Bwana, na kujisalimisha kikamilifu kwa mapenzi ya zamani, ingawa hataki kufanya hivyo—kweli, anapambana na mapenzi ya zamani, lakini ametekwa na hayo kupitia udanganyifu wake, na tafsiri zake za ujanja za Neno la Mungu.

Akishambuliwa hivi, mapenzi mapya yanapaswa kutangaza kwa uhuru kwamba ingawa amani ni jambo linalotamanika nyumbani na kila mahali, bado amani siyo sharti la msingi, kulingana na ahadi ya Bwana. Hakika, Bwana amewaonya wale wa Uumbaji Mpya kwamba kwa hakika kadiri watakavyoishi kwa utauwa, ni lazima wapate mateso—na mateso hayaamaanishi amani na wote, bali kinyume chake. Amewahakikishia kwamba kadiri watakavyoacha nuru ing'ae, giza litaichukia nuru na kulishambulia, na, ikiwezekana, kulimshawishi mmiliki wa nuru kuificha chini ya ndoo; na kwamba ili kusababisha kufichwa huku kwa nuru, giza litaanzisha vita ambavyo vita maana chochote isipokuwa amani. Lakini Bwana anatuhakikishia kwamba hizi ni majaribu kwa Kiumbe Mpya—kwamba ni lazima aamue kwamba amani yenye umuhimu zaidi kwake si amani ya mwili, bali amani ya moyo, "amani ya Mungu, iliyo juu ya kuelewa kwote."

Kiumbe Mpya lazima ajifunze kwamba anaweza kuwa na amani hii ya Mungu, inayopita uelewa wote, itawale moyoni mwake, hata wakati hali za nje ni kinyume cha amani; lakini kwamba hali ya muafaka kamili na Bwana ni thawabu kwa uaminifu kwake, bila kujali gharama, bila kujali kafara. Hivyo basi, anaposhawishiwa na tamaa za mwili, na hoja za wale walio karibu na wapendwa kupitia uhusiano wa kidunia, Kiumbe Mpya lazima kwanza kabisa afikirie wajibu wake mkuu, yaani, kwamba atampenda na kumtumikia Bwana kwa moyo wake wote, akili zake zote, nafsi yake yote, na nguvu zake zote, na kwamba mwingiliano wote na familia au mwili au majirani lazima utawaliwe na sheria hii kuu ya utiifu kwa Mungu.

[F603]

Kwa upande mwingine, Kiumbe Mpya anapaswa kuepuka ukali wa kidini—kuepuka kufanya mambo kwa sababu tu hayampendezi yeye mwenyewe au kwa wengine; kuepuka kuhukumu nia ya Bwana kuwa daima kinyume na matakwa yake mwenyewe. Inahitaji utafiti makini na wa subira wa Neno la Mungu, na roho na kanuni zinazotawala mahitaji ya kimungu, ili Kiumbe Mpya aweze kutumia ipasavyo maelekezo ya Neno katika mambo yote ya kila siku ya maisha. Lakini ni wachache kwa kulinganisha wanaojaribiwa katika njia hizi. Wengi zaidi hujaribiwa kuridhisha tamaa za mwili, na kwa hiyo, wanahitaji uangalizi maalum katika upande huo—ili wasifuate mwili, wakauridhisha, wakaumtumikia, na kuutii, na hivyo kutembea katika mwelekeo tofauti na ule walioutolea dhabihu wa kuufuata. Au kama hawaendi kulingana na mwili, kwa maana ya kuufuata na utumishi wake, wanahitaji kuwa waangalifu sana ili mwili usiwazuie kutembea kulingana na Roho, na kufanya maendeleo katika mambo ya kiroho—utajaribu kusimamisha maendeleo yao ya kiroho, na hivyo kuzuia uzao wao, ukuaji na maendeleo katika utumishi, na hatimaye kuzuia ushindi wao na kupata zawadi kuu ya urithi wa pamoja na Kristo katika Ufalme kama wanachama wa kundi dogo.

Wazo ambalo linapaswa kuwa akilini daima ni kwamba Viumbe Wapya wameweka wakfu maslahi yao yote ya kidunia na ya kimwili kwa ajili ya dhabihu; na kwamba hakuna kitu isipokuwa dhabihu ya haya kitakachoruhusu, kama Viumbe Wapya, kupata ukuaji kamili na kuwa "wafaao kwa urithi wa watakatifu katika nuru"—kwa ajili ya sehemu katika ufufuo wa kwanza wa utukufu, heshima na uzima usio na mwisho, kama wanachama wa mwili wa Kristo. Kizuizi pekee tunachopaswa kukitambua katika mwelekeo huu wa dhabihu kamili, ni pale maslahi ya maisha ya wengine yanapochangamana na yetu, na ambapo Kanuni ya Dhahabu ingeweka mipaka yake juu ya dhabihu, na kusisitiza kwamba msamaha unaofaa lazima utolewe kwa wapendwa wetu wa damu ambao hawajaungana nasi katika utakatifu wake kwa ajili ya dhabihu.

[F604]

Ulimwengu kama Adui wa Uumbaji Mpya

Kila kitu kinachohusiana na ulimwengu huu wa sasa wa uovu kiko kinyume kwa kiasi fulani na haki, na hivyo, kiko kinyume kwa kiasi fulani na Uumbaji Mpya na kiwango chake cha haki. Sheria ya ulimwengu inaweza kufupishwa kwa ujumla kama Ubinafsi; licha ya ulimwengu kudai, na kwa usahihi mkubwa, kutambuliwa kwa haki kwa kiwango kikubwa. Sisi si wao tunaoamini kwamba sheria zote na kanuni zote za ulimwengu ulioendelea ni mbaya; kinyume chake, mara nyingi tumeshangazwa kuona jinsi sheria za Ukristo zilivyo kuu—jinsi zilivyo za hekima, za haki, na za heshima—nyingi kati ya hizo ziliwekwa waziwazi kwa lengo la kulinda maslahi ya wanyonge dhidi ya wenye nguvu, na kuwapa haki wote. Hata hivyo, kwa kuwa ubinafsi umechanganyikana na kila wazo na neno na tendo la ulimwengu wote, haishangazi kwamba dhana zake za juu kabisa za haki wakati mwingine hupindishwa na kugeuzwa.

Mshangao wetu, kinyume chake, unaweza kuwa kwamba wanadamu maskini walioanguka wangeweza kamwe kufikia mfumo mkubwa wa sheria kama ule unaopatikana katika vitabu vya sheria vya Uingereza, Marekani na nchi nyingine. Hatuwezi kuhoji kwamba sheria iliyotolewa kupitia Musa na kuonyeshwa kwa mfano, kuongezwa, kuheshimiwa na kufafanuliwa na Bwana wetu Yesu na mitume wake imekuwa na mchango mkubwa—kweli imekuwa msingi.
—ya sheria hizi za kibinadamu. Hata hivyo, kama wote watakubali, ubinafsi wa mwanadamu unaendelea kupambana na ufafanuzi wa mwanadamu mwenyewe wa haki, na kutafuta kuziweka kando kwa sehemu au kwa ujumla; na hili, ambalo linaendelea bila kukoma kwa kiwango kikubwa duniani, ni mojawapo ya ugumu na vita vikuu vya Uumbaji Mpya.

Ulimwengu na roho yake ya kiburi, ubinafsi, n.k., lazima utambuliwe kama mojawapo ya maadui wakuu wa Uumbaji Mpya. Ulimwengu wote wa wanadamu, ukiendeshwa na "roho hii ya ulimwengu," unaelekea katika mwelekeo mmoja wa jumla, kama mto mkubwa, ambao katika baadhi ya sehemu zake kuna kasi zaidi, na katika sehemu zingine kuna uvivu zaidi, lakini vyote, hata hivyo,

[F605]
akifuata mwelekeo uleule wa ubinafsi kwa jumla. Kiumbe Mpya, kwa kujitolea kwake, kwa roho ya akili yake mpya, anawajibika kuchukua mkondo tofauti, na kwa hiyo, anakinzana na mkondo wote wa hisia za umma, nadharia, mila, n.k., na anachukuliwa kuwa wa kipekee. Ana msuguano wa kukabiliana nao. Ni lazima awe na mzozo na wale wanaoenda katika mwelekeo tofauti, na wanaokutana naye. Mgongano huu hauwezi kuepukwa. Hii ina maana si amani ya nje bali mzozo wa nje; hata hivyo, mzozo huu wa nje unaweza kuashiria amani na furaha ya ndani kwa sababu idhini ya kimungu inatimizwa.

Malengo, madhumuni na mbinu za ulimwengu si za aibu na si za haki kila wakati; lakini hata malengo na madhumuni yake bora zaidi kwa ujumla yanapingana na yale ya Uumbaji Mpya, kwa sababu ulimwengu unafanya kazi chini ya msukumo wa hekima ya kibinadamu, ilhali Uumbaji Mpya unaendeshwa na hekima inayotoka juu. Hekima ya kidunia ina dhana zake za dini kama njia ya kuwaweka watu wabaya kizuizini. Ina dhana yake ya maadili, wema, imani, tumaini, upendo—haiwezi kuelewa mtazamo tofauti wa Uumbaji Mpya, na huwa na tabia ya kuona maoni yake kuwa ya kupita kiasi, yasiyo na msingi, n.k., bila kuelewa mpango wa kimungu, na bila kuthamini kutoka kwa mtazamo wa kimungu umuhimu mdogo wa maisha ya sasa, ikilinganishwa na yale ya baadaye. Wala hekima ya kidunia haithamini udhaifu wa juhudi zote za kibinadamu kuhusiana na kuinuliwa kwa kweli kwa mwanadamu, zinapopimwa na mipango mikuu na ya ajabu ambayo Mungu ameihifadhi, na ambayo itadhihirishwa kikamilifu na kuanza kufanya kazi kwa mafanikio katika Ufalme, mara tu kazi yake ya enzi hii itakapokamilika—mara tu Kanisa teule litakapochaguliwa, kung'arishwa, kuidhinishwa, na kutukuzwa.

Hivyo basi, Uumbaji Mpya haupaswi kushangaa ikiwa ulimwengu unauchukia—hata wale walio na nia njema kimaadili na kidini miongoni mwa ulimwengu. Na chuki na upinzani huu wa ulimwengu, ambao wakati mwingine huleta usumbufu na kujaribu uaminifu na uvumilivu, unapaswa kupokelewa kwa upole; huku tukikumbuka kwamba ulimwengu bado umepofushwa na "mungu wa huu

[F606]
dunia" na haioni "mambo makuu sana na ya thamani," "mambo ya kina ya Roho," ambayo kwa mwanga wake sisi, kwa neema ya Mungu, tunawezeshwa kuhesabu vitu vyote—hasara, majaribu, n.k.—kama "hasara na takataka" tu, ili tupate vitu vya ajabu vilivyoahidiwa kwetu katika Neno. Kujisalimisha kwa roho ya ulimwengu, kuruhusu hisia zake kututawala kwa ajili ya amani yake, kungekuwa ni kutoa ushahidi wa thamani duni ya Bwana, Ukweli wake, na haki za utumishi wake. Matokeo yake yangekuwa kwamba kama hatungepoteza kila kitu kwa kuingia kabisa katika ulimwengu, angalau tungepoteza zawadi, na kuwa na sehemu pamoja na "umati mkuu," na kupitia dhiki kuu hadi nafasi ya chini kuhusiana na utukufu utakaofuata.

Agizo kali la Mtume ni, "Msipende ulimwengu, wala mambo yaliyo katika ulimwengu. Mtu yeyote ampendaye ulimwengu, upendo wa Baba haupo ndani yake." (***1 Yohana 2:15***) Kwa hiyo, tunapaswa kuwa waangalifu dhidi ya kila dalili ya huruma au uhusiano na roho ya ulimwengu. Hii haimaanishi kwamba tusawawie marafiki zetu, tunaowaita waulimwengu—kwamba tusijali maslahi yao, n.k.; lakini inamaanisha kwamba ingawa tunajali kutimiza wajibu wetu kwa waulimwengu, na kumpa heshima anayestahili, na kutoa heshima kwa anayestahili heshima, na msaada kwa anayestahili msaada, na wema kwa anayestahili wema, na huruma kwa anayestahili huruma, hata hivyo, tunapaswa kutofautisha kati ya marafiki na majirani zetu, ambao bado wako chini ya ushawishi wa Adui, na roho, au tabia, ambayo imewasukuma na ambayo inawadanganya.

Hatupaswi kuwa na huruma na taasisi zozote za sasa, ambazo zimejengwa juu ya ubinafsi, na, kwa kiwango kikubwa au kidogo, zinapingana na sheria ya kimungu, Kanuni ya Dhahabu. Inaweza kuwa ni lazima kwetu kuendesha shughuli zetu kwa kiasi kikubwa kulingana na mwelekeo wa ubinafsi ulioenea duniani; lakini bila kusimama kuhoji suala hilo kila mara, mioyo yetu inapaswa kuwekwa katika msimamo ambao hatuna huruma na kanuni za ubinafsi

[F607]
na kuutamani utawala kamili wa Kanuni ya Dhahabu katika mambo yote ya maisha, na, kadiri iwezekanavyo, katika mahusiano yetu wenyewe na ulimwengu.

Sio jukumu letu kujaribu kuubadilisha ulimwengu na kuleta mapinduzi katika jamii na mbinu zake. Kazi hiyo ngumu sana Bwana ameiacha kwa ajili yake mwenyewe, na itakamilika kikamilifu katika "siku kuu" inayokaribia sana. Wakati huo huo, watu wa Bwana, chini ya mwongozo wa Neno lake—ingawa wako duniani, na ni lazima wahusike na masuala na desturi zake—hawapaswi kuzipenda, wala kuzihurumia. Badala yake, wanapaswa kutambua kwamba kuendelea kuwa na uhusiano wa karibu na Bwana, na kuwa na upatanisho wa karibu na kanuni za haki yake, bila shaka kutamaanisha aina ileile ya upinzani ambao Mungu anaupinga dhidi ya kila aina na kiwango cha dhuluma, ukosefu wa usawa, na uasi wa sheria—katika kanisa, katika serikali, katika masuala ya fedha, katika siasa, na katika desturi na tamaduni za kijamii.

Wakiona hili kwa uwazi zaidi au kidogo, wengine, tunaamini, wamefikia ukali katika kulaani taasisi za sasa kwa namna ambayo Bwana na mitume hawakuiamuru wala kuidhinisha, wala kuionyesha kwa maneno na matendo yao. Tunapaswa kukumbuka kwamba ulimwengu kwa ujumla unaishi kulingana na kiwango cha juu kadiri unavyokithamini, na kwamba kutafuta tu kasoro katika mambo ambayo wengine hawana uwezo wa kurekebisha kama sisi ni jambo baya zaidi kuliko kutokuwa na faida, kwa sababu husababisha tu huzuni, hasira, n.k., bila kupata matokeo yanayotarajiwa. Yohana Mbatizaji alitoa ushauri wa busara katika mstari huu alipoulizwa na baadhi ya askari Warumi kuhusu hatua zao zinazofaa, alijibu, "Msimdhulumu mtu yeyote [msivunje sheria na kanuni mliowekwa chini yake na serikali yenu] na mfurahie mshahara wenu." Kuwaacha tu watu wasiridhike na hali zao za sasa na mazingira yao ni uamuzi usio na busara kabisa. Kinyume chake, ushawishi, roho, na tabia ya Uumbaji Mpya vinapaswa daima kuwa upande wa amani; na kama hatuwezi kusifu taasisi za sasa sana, vivyo hivyo hatuhitaji kuzilaani hasa.

Katika mambo kama hayo, tunaweza kufuata mfano wa

[F608]
malaika mkuu, ambaye hakuleta hata shutuma ya ukosoaji dhidi ya Shetani, bali akasema, "Bwana akukeme!"—kwa wakati wake na kwa namna yake. (***Yuda 9***) Ndivyo ilivyo kwetu sisi. Tukitambua kwamba Bwana atawakemea mipangilio ya sasa kwa wakati wake na kwa namna yake, tunaweza kujiambia wenyewe, pamoja na Mtume, "Vumilieni, ndugu; kuja kwa Bwana kumekaribia"—kuanzishwa kwa Ufalme wake, kuliko karibu, kutatatua matatizo haya yote. Kuzua masuala haya mapema si tu kwamba hakutakuwa na manufaa, bali ni mbaya zaidi—kutasababisha hasara na madhara—kwa mzua mzozo na wale wanaozua mzozo, na kuleta kutoridhika. Miongoni mwa watoto wa ulimwengu huu kutapatikana wazua mizozo wengi wakati wa Bwana utakapofika wa masuala haya kujadiliwa. Wakati huo huo, wanachama wote wa Uumbaji Mpya wataonyesha hekima kwa kuepuka maswali yanayochochea mzozo na kutoridhika, na kwa kuzungumza hasa miongoni mwa watu wa Bwana na wale "wenye sikio la kusikia," kuhusu mambo ya kina ya mpango wa kimungu, na bila shaka, katika nyakati zinazofaa, watazungumzia pia wakati wa dhiki ambao kwa njia yake Ufalme utaanzishwa.

Uumbaji Mpya, Ukuhani wa Kiroja, una kazi maalum tofauti kabisa na ulimwengu na msukosuko wote wa vipengele vyake. Kazi yao kwa sasa, kama ilivyoonyeshwa tayari, ni kupiga tarumbeta za fedha—kutangaza ukweli wa mpango wa kimungu kwa wale wenye sikio la kusikia, kwa wale ambao hawajapofushwa na kuzibwa masikio na udanganyifu wa Adui. Utume wao ni hasa miongoni mwa watu wa Bwana, kukamilisha kazi ya enzi hii ya Injili, kuunganisha ngano. ***Mathayo 13:37-43***

Chini ya picha nyingine, kazi ya sasa ya Kanisa inaonyeshwa kuwa ni Bibi Arusi akijitayarisha kwa ajili ya harusi. (***2 Kor. 11:2***; ***Ufu. 19:7***) Wakiwa na miito ya dharura kama hiyo kwa kila dakika ya muda wao, kwa kila chembe ya ushawishi wao, mali, n.k., Viumbe Wapya hawana upendo kwa ulimwengu, wa kutafuta kudumisha mipango yake, taasisi zake, n.k., wala hawana nia ya kutarajia mpango wenye hekima na wema wa Bwana kwa ajili ya mabadiliko ya ulimwengu huu wa sasa wa uovu kuwa "ulimwengu

ijayo," "ambayo hukaa haki." ***Ebr. 2:5***; ***2 Pet. 3:13***

Mpinga Mkuu, Shetani

Mtume anaandika—"Mpinga wenu, ibilisi," kana kwamba anataka tuelewe kwamba tuna mengi zaidi ya kupambana nayo kuliko udhaifu wa nyama zetu wenyewe na kasoro za wanadamu wenzetu. Anataka tutambue kwamba tuna adui mwerevu na mjanja katika Shetani, na kwamba ni lazima tumkaribie Mchungaji wetu ikiwa tungependa kuokolewa kutoka kwa majaribu na kutoka kwa nguvu za Mwovu. Tuchunguze baadhi ya maandiko mengi yanayomrejelea Adui huyu ambaye uwepo wake wenyewe sasa unakanushwa na wengi:

"Mpinga wenu, shetani, huzunguka kama simba anayenguruma, akitafuta mtu ammeze." ***1 Petro 5:8***

"Ndipo Yesu alipopelekwa na Roho jangwani amjaribiwe na Ibilisi." ***Mathayo 4:1***

"Ndipo atakapowaambia na wale wa kushoto, Ondokeni mbali nami, enyi mliobarikiwa, mkaingie katika moto wa milele [Gehena, uharibifu], uliotayarishwa kwa ajili ya shetani na malaika wake." ***Mathayo 25:41***

"Wale walio kando ya njia ni wale wanaosikia; kisha huja shetani naye huondoa neno kutoka mioyoni mwao." ***Luka 8:12***

Ninyi mwatoka kwa baba yenu, ibilisi, na mnatenda tamaa za baba yenu. Yeye alikuwa mwuaji tangu mwanzo, wala hakushikamana na kweli, kwa sababu hakuna kweli ndani yake. Anaposema uongo, husema yaliyo yake mwenyewe; maana yeye ni mwongo, na baba wa uongo. ***Yohana 8:44***

"Wakisha kula chakula cha jioni, shetani akamweka moyoni Mwuda Iskarioti kumwasi." ***Yohana 13:2***

"Wala msimpe nafasi Shetani." ***Efe. 4:27***

"Vikeni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kustahimili hila za shetani." ***Efe. 6:11***

"Asianguke katika hukumu ya shetani." ***1 Tim. 3:6,7*** *"Wajikwamue kutoka katika mtego wa shetani."* ***2 Tim. 2:26*** *"Ili kwa mauti amwangamize yeye aliyekuwa na mamlaka ya mauti, yaani, shetani."* ***Ebr. 2:14***

"Mkabilini shetani, naye atawakimbia." ***Yakobo 4:7***

Yeye atendaye dhambi ni wa shetani; maana shetani ametenda dhambi tangu mwanzo. Kwa kusudi hili Mwana wa Mungu alidhihirishwa, ili aharibu kazi za shetani... Katika hili watoto wa Mungu wanadhihirika, na watoto wa shetani; yeye yeyote asiyetenda haki si wa Mungu, wala yeye asiyempenda ndugu yake. ***1 Yohana 3:8,10***

[F610]

"Malaika mkuu Mikaeli, alipokuwa akibishana na shetani, akigombania mwili wa Musa, hakuthubutu kumshitaki kwa maneno ya matusi, bali akasema, Bwana akukeme." ***Yuda 9***

"Shetani atawatupa baadhi yenu gerezani, mpimwe." ***Ufunuo 2:10*** *"Joka mkuu alitupwa nje, yule nyoka wa zamani, aitwaye Ibilisi, na Shetani, ambaye adanganya ulimwengu wote; alitupwa nje katika ardhi, na malaika wake pamoja naye."* ***Ufunuo 12:9,12***

"Alimkamata yule joka, yule nyoka wa kale, ambaye ni Ibilisi, na Shetani, akamfunga kwa miaka elfu moja,...ili asawadhanganye mataifa tena hata itakapotimia miaka elfu moja." ***Ufunuo 20:2,3***

"Shetani aliyewadanganya akatupwa katika ziwa la moto na kiberiti. Hii ndiyo mauti ya pili." ***Ufunuo 20:10,14***

"Sasa ni hukumu ya ulimwengu huu; sasa mkuu wa ulimwengu huu atatupwa nje." ***Yohana 12:31***

"Kuanzia sasa sitazungumza nanyi sana; kwa maana mkuu wa dunia hii anakuja, naye hana chochote ndani yangu." ***Yohana 14:30***

"Atakapokuja atawakemea watu kwa...hukumu, kwa sababu mkuu wa dunia hii amehukumiwa." ***Yohana 16:8,11***

"Ambayo mliyotembea zamani sawasawa na mwenendo wa dunia hii, sawasawa na mfalme wa mamlaka ya angani, yaani roho anayefanya kazi sasa katika wana wa kutoitii." ***Efe. 2:2***

"Kama Injili yetu imefichwa, imefichwa kwa wale walio potea; ambao miungu wa dunia hii amepofusha akili zao, wasiweze kuona, ili nuru ya Injili ya utukufu wa Kristo, ambaye ni mfano wa Mungu, isiwang'azie." ***2 Kor. 4:3,4***

"Wafarisayo waliposikia hayo, walisema, Mtu huyu hafurushi pepo, ila kwa Beelzebuli, mkuu wa pepo. Yesu akawaambia, Ikiwa Shetani amejigawanya, ufalme wake hautaweza kudumu. Vipi basi Ufalme wake usimame?" ***Mathayo 12:24-26***

"Umeanguka vipi kutoka mbinguni, Ewe Lucifer, mwana wa asubuhi!" ***Isa. 14:12-14***

"Shetani mwenyewe amejigeuza kuwa malaika wa nuru." ***2 Kor. 11:14*** *"Hata yule ambaye kuja kwake ni kwa uwezo wa Shetani, kwa miujiza yote na ishara na maajabu ya uongo, na kwa udanganyifu wote wa wasii wa haki wanaopotea."* ***2 The. 2:9,10***

"Ili Shetani asitupate kwa hila; maana hatujihami na hila zake." ***2 Kor. 2:11***

"Kwa maana hatupigani na damu na nyama, bali na falme, na mamlaka, na wakuu wa giza la ulimwengu huu, na majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni." ***Efe. 6:12*** Diaglott.

"Aliyezaliwa na Mungu hujilinda, na yule Mwovu hamgusi. Na tunajua ya kuwa sisi tu wa Mungu, na ulimwengu wote umeketi chini ya yule Mwovu." ***1 Yohana 5:18,19*** Diaglott.

[F611]

"Ikawa siku moja, wakatoka wana wa Mungu wakasimama mbele za Bwana, naye Shetani akatoka miongoni mwao." ***Ayubu 1:6-12; 2:1-7***

"Akanionyesha Yoshua kuhani mkuu akisimama mbele ya malaika wa Bwana, na Shetani akisimama mkono wake wa kulia kumpinga. Bwana akamwambia Shetani, Bwana akulaani, ee Shetani; hata Bwana aliyemchagua Yerusalemu akulaani." ***Zekaria 3:1,2***

"Nilimwona Shetani akipaa kutoka mbinguni kama radi." ***Luka 10:18***

"Nimekuonekana kwa sababu ya hili,...nakutuma ufungue macho yao, na kuwageuza kutoka gizani na kuingia katika nuru, na kutoka kwa mamlaka ya Shetani na kuungana na Mungu." ***Matendo 26:16,18***

"Mungu wa amani atamvunja Shetani chini ya miguu yenu hivi karibuni." ***Rum. 16:20*** *"Kumtoa mtu kama huyo kwa Shetani ili maangamizi ya mwili."* ***1 Kor. 5:5***; ***1 Tim. 1:20***

"Usimpe Adui nafasi ya kunena kwa dharau; maana wengine tayari wamepotea wakifuata Shetani." ***1 Tim. 5:14,15***

Bwana wetu aliposema, "Ondoka hapa, Shetani" [adui, roho inayopinga—Young], na tena alipomwambia Petro, "Nenda zako, Shetani [adui, n.k.]; wewe ni kikwazo kwangu, kwa kuwa hufikiri mambo ya Mungu, bali ya wanadamu" (***Mathayo 4:10; 16:23***), ilikuwa ikimaanisha kwa hakika kwamba kwa kuwa ni mpinzani wa Mungu, alikuwa pia mpinzani wa wote walio katika upatanisho na Mungu. Na kauli ya Petro kwamba anazunguka kama "simba anayenguruma, akitafuta amwangalie nani ammeze" inaonekana kufundisha kwamba yeye si "mpinzani wenu [wa Kanisa]" pekee, bali ni mpinzani wa wanadamu wote. Bwana wetu anathibitisha waziwazi jambo hilo. ***Yohana 12:31; 14:30; 16:11***

Tangazo la Bwana wetu kwamba Shetani ni Adui Mkuu, si tu wa Mungu, bali pia wa ubinadamu, si taswira ya kufikirika tu, bali ni ukweli ulio wazi. Yeye ndiye Adui wetu kwa maana ambayo dunia na mwili wetu wenyewe si maadui wetu. Nyama yetu wenyewe inapinga Kiumbe Kipya, si kwa uchungu wowote au chuki, wala kwa njama yoyote ya kumdhuru kwa muda au milele; bali tu kwa maana kwamba tamaa za nyama iliyoporomoka zinaelekea kinyume na maslahi bora ya Kiumbe Kipya na matumaini ambayo amezaliwa nayo. Upinzani wa ulimwengu vivyo hivyo si wa uovu, bali ni wa ubinafsi tu, kwa sababu ya kuona mambo kwa mitazamo tofauti na kwa sababu

kutokana na tofauti za maslahi za ubinafsi. Shetani pekee ndiye mpangaji na mchawi mwenye hiari na akili ambaye hutumia akili isiyo ya kawaida na, kadiri inavyoruhusiwa, nguvu zisizo za kawaida, kudanganya mwili wetu ulioanguka, kupitia tamaa potofu, n.k., na ambaye mara nyingi hutumia watu wa ulimwengu kama zana zake na vyombo visivyotambua katika kupinga haki na ukweli na wale walio wa Ukweli.

Alikuwa Mwongo na Mwenezio
tangu Mwanzo
—Yohana 8:44—

Maandiko yaliyopuliziwa yanathibitisha, kwa ushikamavu na uthabiti, kwamba Shetani alianza uasi dhidi ya sheria ya kimungu, na akawapotosha wazazi wetu wa kwanza katika kutotii, kupitia tamaa yake mwenyewe ya kupata mamlaka; na kwamba tangu kuanguka kwa mwanadamu Adui huyu amekuwa mpinzani asiyevumilia wa Mungu, wa haki na wa ukweli; na si tu mtengenezaji mitego wa wanadamu, bali mpinzani wa mpango mkuu wa Upatanisho ambao Mungu aliubuni na unaoendeleza kupitia Kristo. Kutokana na maelezo ya Maandiko, haionekani kwamba Shetani alikuwa na wafuasi au washirika wa njama miongoni mwa malaika wakati wa uasi wake na jaribio lake la kuanzisha enzi au utawala wake mwenyewe duniani, akiwachukua kama raia wake viumbe wa mwisho wa Mungu—wanadamu. Kama vile Shetani mwenyewe alivyo sehemu ya uumbaji wa jumla wa Mungu, vivyo hivyo tunaweza kujua kwamba aliumbwa mkamilifu na mnyofu, kwa sura ya Mungu; kwa sababu kazi zote za Mungu ni kamilifu. (***Efe. 3:9***; ***Kumb. la Torati 32:4***) Ana kiwango kimoja tu cha haki, uadilifu, ukamilifu, na yeye mwenyewe ndiye kiwango hicho.

Lakini kuumbwa mkamilifu, na kubaki mkamilifu, ni hoja mbili tofauti kabisa. Mungu hajapenda kuumba viumbe vyake vyenye akili kuwa mashine tu, visivyoweza kubadilisha motisha na mwenendo. Kinyume chake, amependa kuumba viumbe vyake vyenye akili za kimaadili vyote kwa sura na mfano wake, wakiwa na uhuru kamili wa kufuata yaliyo sawa, yaliyo ya kweli, yaliyo safi, na yaliyo mema, kulingana na mfano na mafundisho yake mwenyewe; lakini wakiwa na uwezo

[F613]
pia kubadilisha au kugeuza mkondo wao katika mambo haya, na kuwa wapinzani dhidi ya sheria yake ya haki. Hata hivyo, Mungu amezuia jambo hili, kwa kushikilia katika mikono yake mamlaka ya uzima wa milele; ili awe na udhibiti kamili wa hali hiyo, na aweze kuangamiza viumbe wake wowote, wakikataa kutambua na kutii masharti yake ya haki. Anapanga kuwafuta kabisa, kana kwamba hawakuwahi kuwepo, na kuruhusu tu wale ambao mioyo yao inaendana na masharti yake waendelee kuishi milele.

Miongoni mwa malaika wa cheo cha juu (ambao Shetani hapo awali alikuwa mmoja wao), kulikuwa, inaonekana tangu mwanzo, na bado kuna, madaraja tofauti, lakini wote wakiwa chini ya utawala wa upendo, na ambao, kwa kutii mapenzi ya Muumba, walifanya kazi kwa umoja na maelewano pengine kwa karne nyingi. Wema, upendo, fadhili, utii kwa mahitaji ya Baba wa mbinguni, na furaha inayotokana na haya, vilikuwa kwa muda mrefu uzoefu wao pekee. Lakini kwa wakati ufaao, kipengele kingine cha mpango wa kimungu kiliendelezwa. Mwanadamu aliumbwa, akiwa na asili tofauti na ya malaika, asili ya chini kidogo—binadamu, si ya kimalaika—wa kidunia, si wa mbinguni—nyama, si roho. Zaidi ya hayo, wanadamu walikuwa na makazi yao tofauti—ardhi—wakiwa na mpangilio wa kifamilia, na walikuwa wanandoa, kiume na kike, na walikuwa na uwezo wa kuzaa—uwezo wa kuzaa spishi zao wenyewe. Katika vipengele hivi vyote walitofautiana na malaika, ambao hawana tofauti ya kijinsia, na ambao hawana mpangilio wa kifamilia, na ambao hawaongezi aina yao. Uumbaji wa mwisho wa Mungu ulikuwa, bila shaka, ajabu machoni pa majeshi yote ya kimalaika—jambo ambalo akili zao za kufikiri zilipata fursa nyingi za kutumika.

Ndipo mmoja wa wale wa cheo cha juu, akitafakari uwezekano wa jambo hilo na akiwa na mawazo ya ubinafsi na tamaa ya cheo, alihitimisha kwamba kama angeweza kwa namna fulani kuwateka wale wawili wa kibinadamu waliokuwa wameumbwa hivi karibuni, na kuwatenga na Mungu, basi angeweza kupitia wao kuanzisha ufalme au enzi maalum wa kwake mwenyewe, ambao yeye angekuwa mungu au bwana wake, akinyakua nafasi na heshima ya Yehova

[F614]
kuhusu wanadamu na dunia. Ni utekelezaji wake wa tamaa hii ya uhalifu uliompa jina lake la sasa, Shetani—mpinzani wa Mungu. Hakufikiria wala kujaribu kuchukua utawala wa Mungu juu ya malaika. Jaribio kama hilo lingekuwa la kipuuzi, kwa kuwa malaika wote walikuwa wamemfahamu Mungu kwa undani, na walimfahamu Shetani kama mmoja wao. Kwa hiyo, wasingeweza kufikiria kukubali kuwa watumishi na wafuasi wake, wakipendelea sana, na wakiwa wameridhika kabisa, na bila njia yoyote ya uasi dhidi ya utawala wa haki, upendo na hekima wa Yehova Mwenyezi.

Punde tu malengo ya ubinafsi na tamaa kama hayo yalipopata nafasi katika moyo wa Shetani, alianza kumlinganisha Bwana kwa kigezo chake cha uongo, na kudhani kwamba Bwana Yehova katika kazi zake zote alikuwa akitekeleza tu malengo ya tamaa na ubinafsi. Hivyo basi, moyo mwovu daima uko tayari kuwapa wengine lawama za uovu, haijalishi wawe watakatifu, wenye heshima na wenye wema kiasi gani. Bila shaka Shetani alihalalisha mwenendo wake mwanzoni, angalau, kwa hoja potofu, kwamba katika kuumba wanadamu katika hali ya chini kuliko viumbe wa kiroho, malaika, Mungu alishawishiwa na nia mbaya na za ubinafsi; na kwamba kuwaweka mipaka duniani kama makazi yao kulikuwa na lengo la kuwafanya watumwa zaidi. Mara tu aliporuhusu wazo hili la wivu, la uasi, lisilotakaswa kuingia moyoni mwake, ilikuwa ni suala la muda tu kabla ya uovu huo kuendelea zaidi, kwa njia ya kupendekeza na kuonyesha dhambi ya wazi na upinzani dhidi ya mipango ya kimungu.

Labda, kwa kweli, ilikuwa kwa wazo la uongo kwamba alikuwa anawafanyia haki wanyonge ndipo Shetani alimkaribia mama Hawa katika Edeni, na kumpa pendekezo kwamba kanuni kali ambazo Adamu na yeye walikuwa wamezingirwa nazo kwa amri ya kimungu kuhusu mmoja wa miti ya bustani, ilikuwa ni utumiaji kwa upande wa Mungu wa mamlaka isiyo na msingi, mamlaka za kiimla—kuwazuia huru ambazo kwa haki zilipaswa kuwa zao na matumizi yake yangeonekana wazi kuwa ni kwa manufaa yao. Hata alipendekeza kwa mama Eva, na pengine alionyesha kwa kweli maoni ya wake, kwa

[F615]
wakati huu hukumu iliyopotoshwa, ambayo Mungu aliwatangazia uongo aliposema kwamba kula tunda la mti uliopigwa marufuku kungesababisha maangamizi yao—mauti yao. Satan hakuwahi kuona kifo miongoni mwa viumbe vyovyote vya Mungu vilivyoundwa kwa sura yake, vikiwa na akili; na hivyo, katika mtazamo wake uliopindika, hakuishia tu kumtuhumu Mungu kuwa na nia mbaya kuhusiana na uumbaji, bali sasa alidhani kwamba alikuwa amewadanganya viumbe vyake kimakusudi, ili kuendeleza mipango yake mwenyewe ya kuwaweka katika kiasi fulani cha ujinga, na chini ya kile ambacho bila shaka, wakati huu, Satan alihitimisha kuwa ni mamlaka ya kidikteta.

Pendekezo hilo baya lilifanikiwa. Akili ya mama Hawa —ambayo hadi wakati huu ilikuwa ikiishukuru Mungu na kuthamini rehema na baraka zake zote, na ambayo ilikuwa imemtambua kama chemchemi ya neema na kweli, wema na upendo—ilitawaliwa na sumu ya wazo kwamba alikuwa anadanganywa; alikuwa ananyimwa uhuru wake unaofaa kwa lengo la kumzuia apate kiwango kikubwa zaidi cha maarifa, ambacho kilikuwa haki yake kihalali, na ambacho Mungu, katika azimio lake la kuwaweka katika utumwa wa ujinga, alikuwa akiwadanganya—akiwatishia kwamba ingesababisha kifo chao—ilipokuwa rafiki huyu mpya, Shetani, ambaye aliwapenda zaidi, na ambaye alikuwa na wivu kwa ajili ya ustawi na uhuru wao, aliwahakikishia kwamba kula tunda lililozuiwa si tu kwamba kisingeleta maafa na kifo, bali kingeleta ongezeko la maarifa, uhuru, na matumizi ya nguvu zao zote. Sumu ilitenda kazi haraka; ubinafsi na tamaa ya mali vilichochewa katika moyo wa mama Hawa, ambao haukuwahi kuwa na hisia kama hizo hapo awali, kwa sababu hakuna kitu katika uzoefu wake wa awali kilichowahi kupendekeza mawazo au hisia kama hizo.

Msimamo wa Shetani kuhusu suala hili, bila shaka, ulimtenga na Yehova. Aliweka dau la kila kitu katika uwezo wake wa kuuteka ukoo mpya wa wanadamu kama watumishi wake, ufalme wake; au, kama ambavyo labda angeielezea, alikuwa ameweka dau la kila kitu katika jitihada zake za kuuondoa utawala wa kidhalimu wa kimungu katika familia mpya ya wanadamu. Alipoona athari ya ukiukaji—kwamba

[F616]
Wanadamu wawili walitupwa nje ya Edeni, na kuzuiwa kutumia miti yake inayowapa uhai, hivi kwamba hatimaye walianza kukauka na kufa, bila shaka alisikitika, kama vile mama Hawa alivyosikitika. Adamu, tunajulishwa, hakudanganywa: alijua cha kutarajia kama matokeo ya kutotii. Sehemu yake katika tukio hili ilikuwa ya hiari, tunaweza kuitaja kama kujiua. Akisukumwa na wazo kwamba mke wake lazima afe, kwa sababu alikuwa amekula tunda lililokatazwa, na akihisi kwamba furaha yake yote ingeharibika hivyo, aliamua kufa naye. Kama angeelewa vyema tabia ya kimungu, kama ilivyodhihirishwa tangu wakati huo kupitia mwingiliano wa Mungu unaohusiana na Upatanisho, bila shaka angekuwa na imani kwa Mungu kwa ajili ya msaada kutoka kwenye ugumu huo, na angekuwa mtiifu kwa amri ya kimungu kwa gharama yoyote ile.

Lakini turudi kwa Shetani: Akiwa amechagua njia ya uovu, kila hatua ya safari yake tangu wakati huo inaonekana kumwondoa zaidi na zaidi kutoka kwa kila kanuni ya haki; hivyo kwamba ingawa uongo wake wa kwanza, "Hakika hamtafaa," uliweza kutolewa kwa uwazi mkubwa, tangu wakati huo, na hadi leo, anajitahidi kwa kila njia inayowezekana kudumisha kauli yake ya uongo, na kudanganya wanadamu waamini kwamba hakuna kitu kama *kifo*
—kwamba wanapokufa wanakuwa hai zaidi kuliko hapo awali. Ni uongo uleule wa zamani, "Hakika mtakufa," uliobadilishwa ili kuendana na hali za sasa. Hakuna anayejua sasa kuliko Shetani ukweli wa kifo, kama kilivyopita juu ya familia nzima ya wanadamu; na hakuna anayejua kuliko yeye kwamba kama familia ya wanadamu ingeelewa waziwazi na kwa dhati suala la dhambi, adhabu yake, fidia, na urejeshaji unaofuata, ushawishi wa Ukweli ungekuwa ni kuvuta wanadamu kuelekea kwa Muumba wao mwenye haki, lakini mwenye rehema.

Lakini hili ndilo anachotaka Shetani kuzuia. Kwa hiyo anajaribu kupofusha akili za wanadamu kuhusu tabia na mpango halisi wa Mungu, na badala yake, kuzijaza mawazo ya uongo na ya kufuru kuhusu tabia na mpango wa kimungu. Badala ya kuwafanya watu waone kwamba kifo, na mateso yote yanayoambatana na kifo, yaani, ya kiakili,

[F617]
kuharibika kiakili na kimwili na magonjwa, ni matokeo ya kutotii Mungu, matokeo ya kufuata uongo wake, yeye, kinyume chake, angependa wafikiri, na amefanikiwa kuwashawishi wengi, kwamba Yehova mkuu, anayejitangaza kuwa mfano halisi wa haki na upendo, katika kuumba familia ya wanadamu alifanya hivyo kwa njia isiyo ya haki kabisa na isiyo na upendo kwa nia mbaya dhidi ya wengi zaidi—kwamba alikusudia na kupanga mapema moyoni mwake, kabla ya kuanza uumbaji wa mwanadamu, kwamba mabilioni yao wateswe milele, na kwamba "kundi dogo" lipelekwe kwenye utukufu, kama sampuli ya kile alichokuwa na uwezo wa kukifanya kwa wote kama angekuwa na nia njema. Hivyo basi, na kwa udanganyifu na mitego mingine mingi inayofanana na hii, Adui kwa miaka elfu sita amepotosha hukumu ya wanadamu, na kugeuza mioyo ya watu mbali na Mungu na ujumbe wa Ukweli wake. Mtume anathibitisha hili, na kulieleza, akisema: "Mungu wa dunia hii amepofusha akili za wasioamini, ili nuru ya Injili ya utukufu wa Kristo, ambaye ni mfano wa Mungu, isiwangezee"—kuwapa nuru, na kuondoa giza la ujinga na dhana potofu, na kuwafanya waone tabia halisi na mpango wa neema wa Baba wa mbinguni. ***2 Kor. 4:4***

Popote ambapo nuru ya ufunuo wa kimungu (sio tu Biblia, bali pia "Roho ya Ukweli") inapoenda, kwa kiasi fulani inamaanisha hatari kwa giza la upotoshaji wa Shetani. Ukweli ni wa mantiki mara elfu kuliko kosa la Shetani, na ungeweza kumshinda haraka, kama si kwa mbinu zake za ujanja na hila, ambazo kwa njia yake huendelea kubadilisha mandhari na kuleta udanganyifu mpya ili kuunga mkono uongo wake wa zamani, na "kuwadanganya, ikiwa inawezekana, hata wateule wenyewe." Moja ya juhudi zake za kwanza na mojawapo ya juhudi zake kubwa zaidi na zenye mafanikio zaidi za kupinga Ukweli, na kufanya kosa lionekane linawezekana na la kuaminika, ilikuwa ni uundaji wa mfumo mkuu wa Mpinga Kristo, yaani Upapa. Kupitia huo, alitumia ushawishi wa ajabu sana kote ulimwenguni, kiasi kwamba, kwa mwangaza wa leo, na kwa kiasi fulani cha uhuru

[F618]
kutoka kwa taasisi hiyo ya kikatili, wanadamu wanatazama nyuma kipindi cha utawala wake na kukiita "Zama za Giza"—giza kwa dhuluma, giza kwa makosa na dhana potofu, giza kwa mateso, yasiyo na huruma na ya kutisha, dhidi ya wale waliotafuta kumwabudu Mungu kulingana na maagizo ya dhamiri zao—kali dhidi yao kadiri walivyopata nuru ya kweli na kuwa waaminifu katika kuiweka wazi mbele ya watu. Taasisi hii kuu ilikuwa ya kishetani sana, katika mbinu na ushawishi wake, na ilimuwakilisha Shetani kikamilifu katika ujanja, tamaa na ujanja wake, kiasi kwamba inafafanuliwa kwa ishara na Bwana kana kwamba ni Shetani mwenyewe. Kwa maana pana zaidi ya neno, ilikuwa mwakilishi wake, huku ikidai kuwa mwakilishi wa Mungu.*

Katika unabii wote tunapata mchanganyiko huu wa maelezo na shutuma kati ya Shetani na mwakilishi wake mkuu miongoni mwa walio na nuru. Kwa mfano, baada ya kuelezea kuvunjwa kwa nguvu za Babeli—maelezo ambayo yanahusu kwa sehemu Babeli halisi, na utumwa wa Israeli wa asili, na hasa yanahusu utumwa wa Babeli ya fumbo juu ya Israeli ya kiroho—Nabii anaendelea na maelezo ambayo yanamhusu zaidi Sathani mwenyewe, na kwa maana ya pili inahusu kuibuka na kuanguka kwa Babeli halisi, na kwa maana nyingine zaidi inahusu kuibuka na kuanguka kwa Babeli ya fumbo, akisema:

"Umeanguka vipi kutoka mbinguni, Ee Lucifer, mwana wa asubuhi! Umeangushwa vipi hadi ardhini, wewe uliyedhoofisha mataifa! Kwa maana umesema moyoni mwako, Nitaingia mbinguni, nitaainua kiti changu cha enzi juu ya nyota za Mungu: nitaketi tena juu ya mlima wa mkutano [Ufalme wa watu wa Mungu] upande wa kaskazini [Pleiades, upande wa kaskazini, kwa muda mrefu umeheshimiwa kama kitovu cha ulimwengu, kiti cha enzi cha Yehova]: nitaenda juu hadi vilele vya mawingu; nitakuwa kama Aliye Juu Zaidi. Bali wewe utashushwa hadi *kuzimu—sheol*, giza kuu—kando ya shimo. Wanaokuona watakutazama kwa makini, wakakufikiria, wakisema, Je! Huyu ndiye aliyelifanya dunia kutetemeka, aliyetikisa falme; aliyeifanya dunia kuwa jangwa, na kuharibu miji yake; ambaye hakufungua nyumba ya wafungwa wake?" ***Isa. 14:12-17***

---

*Tazama Juz. II, Sura ya ix.

[F619]

Kama ilivyokuwa kweli kwamba Babeli ilijitukuza sana juu ya falme zingine za dunia, vivyo hivyo ilikuwa kweli kwamba Upapia, Mpinga Kristo, ilijitukuza kama ufalme juu ya mataifa ya dunia, na ikajaribu kuyatawala kwa fimbo ya chuma, ikidai mamlaka ya kufanya hivyo kwa jina la Kristo wa kweli. Na kama ule ulivyoshushwa hadi maangamizi, ndivyo zaidi bado unasubiri anguko la mwisho la Babeli Mkuu, Mama wa Makahaba, kama kinu kikubwa kilichotupwa baharini, kisichoinuka tena. Lakini kama tamaa ya hawa ya kutawala wengine ilikuwa kubwa, ilikuwa kubwa zaidi tamaa ya Shetani ya kuwa juu ya viumbe wengine wa Mungu, ya kuwa na ufalme wake mwenyewe, na raia wake wenyewe—ufalme mpinzani kwa ule wa Yehova—juu ya dunia, kama vile utawala wa Yehova ulivyo mbinguni. Hata hivyo, hili pia litaanguka, na Shetani mwenyewe atafungwa kwanza katika miaka elfu moja ya utawala wa Mwokozi na kuondolewa kwa laana, na baraka ya ulimwengu, lakini baadaye, kama Maandiko yanavyoonyesha wazi, ataharibiwa, pamoja na malaika wake wote—watumwa wake, wote wanaofuata uongozi wake na njia yake. ***Mathayo 25:41***; ***Waebrania 2:14***; ***Ufunuo 20:10***

Washirika wa Shetani Katika Uovu—Majeshi ya Mashetani

Kama ilivyoonekana tayari, kulingana na maelezo ya Maandiko, Shetani hakuwa na washirika wa kiangelu katika njama na uasi wake mwanzoni. Kinyume chake, tunaweza kuelewa kwamba malaika watakatifu wote walikuwa na huruma kamili kwa serikali ya kimungu, na kwamba baadhi yao walipewa jukumu la kutawala wanadamu walioanguka, na kuwasaidia wanadamu, ikiwezekana, kurudi katika maelewano na Mungu, na kuwadhibiti wasiendelee na maovu zaidi. Hii ilikuwa kabla ya mafuriko ya siku za Nuhu. Ilikuwa ni uzoefu wa kwanza wa malaika na dhambi, usaliti kwa Mungu, na upotovu wa maadili. Ikawa kwao mtihani, kwa sababu ilidokeza uwezekano wa njia mbaya, kinyume na mapenzi ya kimungu. Ilidokeza raha na faida kama matokeo ya njia kama hiyo, na hivyo ikawa mtihani wa uaminifu na utiifu wao kwa Yehova. Maandiko Matakatifu yanatuarifu waziwazi kwamba chini ya mtihani huu baadhi ya malaika, ambao hapo awali walikuwa watakatifu na watiifu, wakawa wakosaji, wakashuka na

[F620]

walichafuka kwa dhambi. Yuda na Petro wote wawili huzungumzia "malaika wale ambao hawakudumisha cheo chao cha kwanza," na ambao, kwa sababu hiyo, Mungu aliwanyima uhuru wao, akiwahifadhi katika minyororo, chini ya giza, hadi siku kuu ya hukumu, ambayo bado haijaja, ambapo kesi zao zitasikilizwa. ***2 Petro 2:4***; ***Yuda 6*** Wakiwa wametengwa na malaika watakatifu, malaika hawa waliodharauliwa tangu wakati huo wamejulikana kama pepo wachafu, au mashetani, na Shetani anatambuliwa kama "mfalme wa mashetani"—kiongozi wao, ambaye wanafanya naye kazi kwa pamoja kama watenda maovu miongoni mwa wanadamu. Kwa kuwa hawana kazi ya kutenda mema, na wameachwa wenyewe katika uovu, haipaswi kutushangaza kwamba ndani yao uovu umeongezeka sana, na kwamba wao ni washirika waaminifu wa Shetani katika kufundisha uongo wake wa awali—"Hakika hutakufa." Inaonekana, muda mfupi baada ya mafuriko malaika hawa waliodharauliwa, mashetani, walianza kuoza jamii ya wanadamu, kwa kisingizio cha dini. Ingawa walikuwa wamefungwa, au kufungwa gerezani, kwa maana ya kutoweza tena kujitokeza miongoni mwa wanadamu katika miili ya nyama, punde si punde walipata katika kizazi kilichoharibika wale waliokuwa tayari kujitoa wenyewe kama mawakala wao, au wasemaji wao, na wakafanya kazi kupitia miili ya hawa, badala ya miili yao wenyewe. "*Wapatanishi*" wa aina hiyo, au njia za mawasiliano kati ya mashetani na wanadamu, katika nyakati za kale, walijulikana kama "vinyago," "waganga," "walozi," "wachawi wa wafu," "waganga wa jadi," na "makuhani" wa dini za uongo. Juhudi zao mbalimbali za kupata udhibiti wa watu wa Israeli, ambao Mungu alikuwa amewachagua kuwa wawakilishi wake duniani kwa muda, zimeelezwa waziwazi katika Maandiko, na watu wanaonywa vikali dhidi yao. Sheria zilitungwa na, kwa kiasi kikubwa, zilitekelezwa dhidi ya wale waliokuwa mawakala wa mawasiliano kati ya mashetani na Israeli—adhabu yake ni kifo.

Mwanadamu, kikatiba, ni mfano wa Mungu, na kwa hivyo ni kiumbe huru, huru binafsi. Uhuru huu unaenea hadi uwezo wake wa kuchukua hatua za kimaadili; hivyo basi msemo kwamba mwanadamu ni "mhusika huru wa kimaadili." Ingawa anaweza kupoteza uhuru wake binafsi kiasi gani, au kuwa mtumwa wa watu au wa tamaa zake mwenyewe, bado uwezo wake wa kuchukua hatua za kimaadili ni huru—yeye ni huru

[F621]
kutaka, kutumia akili yake kwa njia yoyote anayoipenda. Akipenda kuwasilisha akili yake kwa mapenzi ya Bwana, anaweza kufanya hivyo; akipenda kujisalimisha kwa ushawishi mbaya, anaweza kufanya hivyo; na akipenda kusimama huru dhidi ya ushawishi wa Mungu na ule mbaya, anaweza kufanya hivyo, kwa kiwango ambacho nguvu zake za kimwili na hukumu yake ya kiakili zitakuruhusu—lakini akiwa amedhoofishwa na kuanguka, na udhaifu wake wa kurithiwa, hukumu yake pamoja na maarifa na uwezo wake wa kufikiri, vimepunguzwa sana, na, hivyo basi, uhuru wake wa kimaadili uko hatarini kwa kiwango hicho hicho, anaposhambuliwa na "roho za upotoshaji na mafundisho ya mashetani," kama Maandiko yanavyotangaza kuwa huu ndio ushawishi mwovu unaofanya kazi ulimwenguni kote. (***1 Tim. 4:1***) Basi, haishangazi kwamba malaika hawa walioanguka, yaani mashetani, katika kila nchi na katika kila enzi, wameweza kupata kumiliki watu wengi wa kati. Na huwa na uchaguzi kuhusu ni nani watakuwa watu wao wa kati, wakitafuta, kadri iwezekanavyo, wale wenye uwezo wa kiakili, ili kupitia sifa na uwezo huu wa asili waweze kufanya kazi kwa undani zaidi katika kuwadhibiti umati kwa ujumla. Kwa hivyo tunagundua kwamba katika nchi za kipagani na miongoni mwa Wahindi, watu hawa wa kati, makuhani, wachawi, waganga, wachawi wa wafu, wanajimu, na wataalamu wa kutabiri, walikuwa miongoni mwa wenye hekima na uwezo zaidi. Katika nyakati za sasa, katika Ukristo, watu hawa wa kati wa mashetani mara nyingi hujulikana kwa jina hili maalum, medium, kama ilivyo miongoni mwa Wakiroho. Ni mojawapo ya majina sahihi zaidi kuwahi kutumika, kwa maana, kwa urahisi na kwa uhakika, wale wanaojisalimisha kwa ushawishi huu mbaya, ili kuwa njia za mawasiliano kwa wanadamu, ni kama vituo tu ambavyo roho hizi mbaya huwasiliana, iwe kwa maneno au kwa magonga, au maandishi, au kwa njia nyingine.

Njia za jumla na mafundisho ya jumla ya mashetani hawa, kupitia vituo kama hivi, katika nyakati zote na katika nchi zote, yamekuwa karibu sawa. Wanajitangaza vibaya, na hujifanya wafu, isipokuwa mara chache sana, wanapojiamini vya kutosha kukiri kwamba wao ni mashetani—kama, kwa mfano, miongoni mwa Wachina. Tazama pia ***1 Wakorintho 10:20***. Kwa kujifanya kuwa

[F622]
watu waliokufa hufanikisha kazi nyingi kwa mafanikio makubwa:

(1) Wanaunga mkono uongo wa awali ulioeneza na Shetani katika Edeni, "Hakika hutakufa."

(2) Kupitia uongo huu wanapotosha fikra za wanadamu dhidi ya Injili na mipango yake yote.

(3) Hivyo basi, wanazifanya kuonekana kuwa hazina mlingano, zisizo na mantiki, na za kipuuzi, mpango wa kimungu wa ukombozi na urejesho wa mwanadamu kutoka kwa dhambi, na adhabu yake, mauti. Kwa kupinga kwamba mshahara wa dhambi ni mauti, na kudai kwamba mshahara wa dhambi ni mateso ya milele, nadharia yao sio tu inatukana na tabia ya kimungu, kwa kuiwasilisha kama mfano halisi wa dhuluma na ukatili, bali pia inafanya kuwa ya kuchekesha mafundisho ya Maandiko kuhusu fidia; kwani hata akili iliyoporomoka inaweza kutambua kwamba kifo cha Bwana wetu huko Kalvari hakuweza kuikomboa jamii kutoka kwa mateso ya milele; na kwamba hakungekuwa na uwiano wowote kati ya adhabu na bei ya fidia.

(4) Hufanya mafundisho ya ufufuo kuonekana hayana manufaa na hayana mantiki, kwa sababu kama hakuna waliokufa, wangewezaje kufufuka wafu? Kama wote, kwa kufa, wanakuwa hai zaidi kuliko walivyowahi kuwa hapo awali, na wako katika hali nzuri zaidi kuliko hapo awali, ni kusudi gani kizuri kingeweza kutimizwa na ufufuo? Au kwa nini kinapaswa kuwasilishwa kama tumaini, na tumaini pekee, lililowekwa mbele yetu katika Injili?

(5) Hutayarisha njia ya makosa yanayotumwa utumwa. Miongoni mwa watu wa kigeni, hili kwa kiasi kikubwa huchukua sura ya kuabudu wazazi na imani ya uhamisho wa roho
—kwamba wale wanaokufa kama wanadamu, baada ya kukaa kwa muda katika hali isiyo na mwili, watazaliwa tena duniani kama mbwa au paka, farasi au ng'ombe, panya au panya wadogo, na kupitia uzoefu mbalimbali wa wanyama hawa wasio na sauti; au, ikiwa wanastahili, wapite katika hali bora zaidi.

(6) Katika Ukristo, uovu huu ulichukua sura yake ya Kishaitani zaidi, na fundisho la uongo likawa msingi wa makosa yote makubwa na dhana za kishirikina ambazo Ukristo umepambana nazo. Isingewezekana kuwepo nadharia ya milele

[F623]
mateso isipokuwa kama yamejengwa juu ya fundisho hili la mashetani, kwamba wafu wako hai—wanaweza kuteseka. Hingekuwa na nadharia wala mafundisho ya purgatorio, isipokuwa kwa mafundisho yale yale; kwa hivyo, hakuwezi kuwepo na sala kwa ajili ya wafu, wala kulipia misa kwa ajili ya wafu. Kwa matokeo hayo, pia, taasisi kubwa za upadri ambazo zimejirutisha kwa uongo huu zisingeweza kuendelea, ili kuwatia utumwani wanadamu kwa upotoshaji na uwasilishaji potofu wao wa tabia na mpango wa kimungu.

(7) Ingawa nguvu ya Upapa ilivunjwa katika harakati kuu ya Mageuzi ya karne ya kumi na sita, upotoshaji huu wa msingi, uliofundishwa na mashetani, na kuungwa mkono nao miongoni mwa mataifa yote kwa ushahidi, maonyesho, na dhihirisho mbalimbali, ulilindwa kwa makini; na Wafuasi wa Mageuzi walijitokeza, bado wamefungwa na uongo huu wa asili, uliofundishwa na baba wa uongo, na kuungwa mkono na majeshi yake ya roho wachafu. Hivyo basi, katika Uprotestanti pia, ikawa msingi wa matatizo yote na makosa ambayo madhehebu mbalimbali yamekuwa yakikabiliana nayo tangu wakati huo. Iwamepofusha kwa kiasi kikubwa macho yao dhidi ya nuru ya Neno la Mungu, ikiwazuia "kufahamu pamoja na watakatifu wote urefu na upana, urefu wa juu na kina cha upendo wa Mungu." ***Efe. 3:18***

(8) Ikijirekebisha kulingana na hali mpya, katika miaka hamsini iliyopita, imejichukulia jukumu la kuwa mleta nuru kwa Kanisa, na kujifanya inaongoza wote wanaotaka ukweli. Katika hili inatii tabia iliyoainishwa kwa ajili yake katika Neno la Mungu lililopuliziwa, kwani Mtume anatangaza, "Satan mwenyewe amejigeuza kuwa malaika wa nuru." ***2 Kor. 11:14***

(9) Uroho haujafaulu kuwavutia wengi wa Wakristo. Ingawa wamezuiwa na nadharia ya uongo kwamba marafiki zao waliokufa wako hai, Wakristo kwa ujumla kwa namna fulani wamefahamu kiasili kwamba wapatanishi (wale bora zaidi ambao Shetani aliweza kupata) hawakuwa wapatanishi wa aina ambayo Mungu angetuma kuwasilisha taarifa, na kuwa njia za ushirika kati yake na marafiki zao, ambao wanafikiri kimakosa kuwa wako hai, na mara nyingi wako karibu nao, ingawa hawawaoni; kwa hivyo,

[F624]
adui mkuu, ingawa amewaruhusu Wafuasi wa Roho kukusanyika, kushikamana na kupotoshwa kwa uovu kadri iwezekanavyo, ameona ni lazima kuanzisha vishawishi vya kina zaidi, na mifano inayofanana zaidi na Ukristo wa kweli, chini ya majina ya

Christian Science na Theosophy

Mifumo hii, ikijifanya kuheshimu Neno la kimungu, na kutumia jina la Kristo bure, bila kuwa na imani naye kama Mwokozi, hutumiwa kama mitego kwa Wakristo wanaoamka katika wakati huu—ili kuridhisha tamaa zao za kupata kitu kipya na bora kuliko maganda ya desturi za kibinadamu, ambazo wamezila kwa muda mrefu sana. Hawa hudai kuwalisha wafuasi wao ukweli wa kisayansi, huku wakipuuzia ukweli, sayansi, kwa maana zote za neno hilo.

(10) Kwa kuwa urejesho ni mpango wa kimungu katika siku za usoni, Adui anajaribu kuelekeza umakini wa wanadamu mbali na mpango huo wa kimungu kwa tiba za akili, kupitia Wanasayansi wa Kikristo, Wateosofisti, na wanaoona mambo yaliyofichika. Hizi udanganyifu bandia za ukweli, huku zikikanusha msingi wenyewe wa ukweli wa Maandiko (Ukombozi), ni ushahidi kwetu kwamba nguvu ya Shetani ya kupotosha Ulimwengu wa Kikristo inapungua, kwamba nyumba yake inatikisika kuelekea kuanguka, kadiri watu wenye akili wanavyohusika. Nuru ya alfajiri ya Milenia inang'aa juu ya ulimwengu wa wanadamu, na mlinzi mkuu wa makosa yuko katika hali yake ya mwisho. Mungu asifiwe kwamba hivi karibuni atafungwa, na kuzuilwa kuudanganya ulimwengu kwa miaka elfu moja ya utawala wa Milenia wa Kristo, ambapo nuru ya maarifa itajaza dunia nzima, kama maji yalivyo funika vilindi vikuu!

Tunapotazama katika ukafiri, tunaona waziwazi kazi ya kutisha na ya kudhalilisha ya mashetani hawa, jinsi walivyowafunga watu kwa minyororo kwa kutumia nguvu za miujiza, kupitia mawakala wao wa kibinadamu—kama, kwa mfano, fakiri wa India leo, na "Uchawi Mweusi" unaofanywa kwa ujumla kote ulimwenguni katika siku za giza za zamani. Maandiko Matakatifu yanatuonyesha athari ya Injili

[F625]
juu ya kazi hizi za shetani, na kuashiria kwamba nuru ya kweli ya kimungu ndiyo "nuru ya ulimwengu," ambayo pekee yake ndiyo itakayoweza kuondoa giza la Adui. Angalia mzozo kati ya nuru na giza, kama ilivyoandikwa katika uzoefu wa Mtume Paulo, aliposafiri kupitia Asia na kuingia Ulaya, akiinua nuru ya kweli, wakati "Wengi walioamini walikuja na kukiri, na kuonyesha matendo yao. Wengi pia wao waliotumia uchawi walileta vitabu vyao pamoja na kuvichoma mbele ya watu wote; na wakayahesabu mapato yake, wakapata vipande hamsini elfu vya fedha: hivyo neno la Mungu likakua na kushinda kwa nguvu." ***Matendo 19:18-20***

Mitume walikuwa wakipambana kila mara na roho hizi mbaya, ambazo wakati mwingine zilitaka kuupinga Uinjilisti, lakini kwa ujumla zilijua kwamba hazikuweza kabisa kushindana na nguvu za juu za kiroho zilizokuwa zikifanya kazi kupitia mitume. Wakati mmoja, tunasoma kwamba roho mbaya ilitafuta uhusiano na Uinjilisti, na ikamchochea mchawi kumfuata Mtume na wale waliokuwa pamoja naye, akipaza sauti, "Hawa ndio watumishi wa Mungu Aliye Juu Zaidi, wanaotufundisha njia ya uzima wa milele." Lakini kama hili lilikuwa jaribio la kuhusisha Injili na ushirikina na upatanishi, au kama lilikuwa ujanja wa kijanja ambao mashetani walitarajia kutumia kufanikisha matokeo yale yale yaliyofuata, yaani, vurugu miongoni mwa watu, na upinzani kwa mitume, hatuwezi kuhukumu. Lakini kwa vyovyote vile, hoja moja iliyowekwa wazi ni kwamba, Mtume aliwatambua waganga hawa, si kama waganga wa wafu, bali kama waganga wa mashetani, malaika waliodharauliwa. Na katika mazungumzo na mitume mashetani hawa hawakuwahi kupinga utambulisho wao wenyewe. Tazama ***Matendo 16:16-19; 19:15***; ***Yak. 2:19***.

Vivyo hivyo katika huduma ya Bwana wetu, roho hizi mbaya zilikuwa zimepata wengi miongoni mwa Wayahudi waliokuwa tayari kuzipokea—waliofahamika kama "wenye pepo". Alipomilikiwa na pepo wengi kati ya hawa, kama ilivyokuwa mara nyingi, mwathiriwa hakuwa na udhibiti wowote wa nafsi yake. Mawazo yake, maneno na matendo yake yalikuwa yakidhibitiwa na roho hizi mbaya nyingi, na wake

[F626]
tabia yao ilikuwa ya wazimu. Wengi waliokuwa na pepo wachafu waliponywa wakati wa Bwana wetu, na yeye mwenyewe na wale aliowatuma, wakiwa wamepewa roho yake, nguvu, na ushawishi. Maelezo ya kuvutia kuhusu mojawapo ya matukio haya ya kutoa pepo wachafu yanapatikana katika ***Luka 4:34-37***, ***Mathayo 8:28-33***, ambapo pepo hao sio tu kwamba hawakujaribu kupinga utambulisho wao wenyewe walipokuwa wakiongea na Bwana, bali walikiri ubwana na nguvu zake juu yao, na matarajio yao ya kumalizika kwa hali yao ya sasa ya kufungwa au kuzuiliwa wakati ujao—kilele au hukumu katika suala lao.*

"Hatupambanui na Damu na Nyama"

Kutokana na yaliyoelezwa hapo juu tunaona kwamba Shetani mwenyewe, na mashetani, washirika wake katika uovu, ndio kwa kweli nguvu kuu inayofanya kazi ndani na juu na kupitia kwa wanadamu, kinyume na Mungu, na kinyume na mpango wa upatanisho alioukusudia na ambao ulianza kutekelezwa katika kuja na kifo cha kwanza cha Bwana wetu, kama gharama ya ukombozi kwa wenye dhambi. Ni kwa mtazamo huu tu ndipo tunaweza kuelewa wazi umuhimu wa maneno ya Mtume, "Hatupambani na damu na nyama, bali na falme na mamlaka, na majeshi ya upotovu ya kiroho katika majeshi ya angani." (***Efe. 6:12***) Na kwa kuwa mwanadamu aliyeanguka hana uwezo kabisa kujitetea dhidi ya Adui huyu mwerevu, na kwamba watu wa Bwana wanaweza kuepuka hila zake kadiri mioyo yao inavyokuwa mwaminifu kabisa kwa Bwana na makini kwa Neno lake—na tena kwa sababu kwa wale walio hivyo atawapa msaada maalum na ukombozi kutoka kwa uovu, ambao, kama si kwa msaada huu, ungewadanganya hata wateule wenyewe—tunapelekwa kuuliza, Kwa nini Mungu anamruhusu Adui huyu mkuu kumzingira mwanadamu kwa makosa ya udanganyifu, mafundisho ya uongo, na, kwa kiasi fulani, kwa miujiza inayounga mkono haya?

---

*Kwa majadiliano zaidi kuhusu Uroho—Uchawi, tazama "Maandiko Yasema Nini Kuhusu Uroho?" Wasiliana na wachapishaji.

[F627]

Jibu la swali hili, na jibu pekee linaloridhisha linaloweza kupatikana, ni kwamba Mungu, katika wakati huu, haatafuti upatanisho wa ulimwengu wote, haajaribu kuwaweka wanadamu wote katika upatanifu naye, bali, kinyume chake, anachagua tu kutoka miongoni mwa kizazi kilichokombolewa kundi dogo lililotengwa tangu mwanzo, Uumbaji Mpya, ambao watathibitisha wito na uteuzi wao, chini ya malezi ya kimungu, kwa kuwa, kwa moyo, nakala za Mwana mpendwa wa Mungu, Mwokozi wao, Bwana wao, Mchumba wao. Uzoefu wa ulimwengu, chini ya udanganyifu huu wa Adui, utadhihirishwa kikamilifu wakati wa Enzi ya Miaka Elfu. Wote watayaona na kuyathamini kikamilifu maathiri ya kudanganya, ya kunasa, na ya kudhalilisha ya kila njia nyingine isiyo njia ya haki, na ya kila roho na ushawishi mwingine isipokuwa Roho wa Mungu, roho ya Ukweli. Hivyo wote wataona jinsi walivyoshikwa kikamilifu, na "kuwafungwa mateke na Shetani apendavyo" (***2 Tim. 2:26***); jinsi walivyopofushwa kikamilifu na mungu wa dunia hii dhidi ya nuru ya kweli ya tabia ya Mungu, inayong'aa kupitia Kristo (***2 Kor. 4:4***), na watakuwa wamejifunza somo lenye sehemu kadhaa: (1) Kwamba Mungu ni rafiki wa kweli wa viumbe vyake vyote, na kwamba sheria zake ni kwa maslahi yao na kwa ustawi wao. (2) Watakuwa wamejifunza kuhusu tabia ya uovu inayodanganya, kama inavyoonyeshwa kwa Shetani, kwa malaika walioanguka, na katika uzoefu wao binafsi. (3) Watakuwa wamejifunza kwamba hawawezi kuamini hukumu zao wenyewe kikamilifu; na kwamba kwa maarifa finyu ya mwanadamu, katika hali kama hizo, inawezekana kwa nuru kuonekana kama giza, na kwa giza kuonekana kama nuru—kwa wema kuonekana kama uovu, na kwa uovu kuonekana kama wema. Somo hili litakuwa la thamani ya milele, ili wanadamu wote wajifunze kuamini zaidi kikamilifu katika hekima ya kimungu, pamoja na wema na nguvu za kimungu.

Wizara ya Uovu

Wakati huo huo, makosa haya na dhana potofu miongoni mwa watu, hata hivyo, yanawatumikia kuwaweka katika utumwa, wakati ambapo wasingeweza kutumia uhuru

[F628]
kwani ni wanadamu waliokamilika pekee, wale tu walio na "ufanano wa Mungu" kikamilifu, na wanaoongozwa naye, ndio waliotayarishwa ipasavyo kwa kujidhibiti ambako kungekuwa faida kwao wenyewe. Wakati huo huo, pia, upinzani huu wa Shetani na washirika wake katika uovu, na upinzani wa ulimwengu, ulioathiriwa kupitia makosa na udanganyifu wao, unaelekezwa dhidi ya Ukweli, dhidi ya wale wanaokuwa watumishi wake, kwa kadiri wanavyo kuwa waaminifu kwa Ukweli, na wenye bidii katika utumishi huo. Alikuwa Bwana wetu wa kifalme, mtumishi mwaminifu zaidi wa Mungu aliye hai, aliyewatangazia wale wangefuata nyayo zake, "Dunia ikikuchukia, mjue ya kuwa mimi ndiye iliyenichukia kwanza kabla ya kuchekuchukia ninyi. Kama mngekuwa wa dunia, dunia ingewapenda wake; lakini kwa kuwa ninyi si wa dunia, bali nimewachagua ninyi kutoka duniani, ndiyo maana dunia inawachukia." (***Yoh. 15:18,19***) Kwa hiyo, kwa utendaji wa sheria ya asili, tuseme, inafuata kwamba "Wote watakaoishi kwa utauwa katika Kristo Yesu watateswa." (***2 Tim. 3:12***) Na mateso na upinzani huu kutoka kwa ulimwengu, mwili na shetani ni nyundo na nyundo-kebo na vifaa vya kung'arisha vya Bwana, ambavyo anavitumia katika uundaji wa Uumbaji Mpya.

Mungu anatumia vyombo hivi vya upinzani ambavyo Mpinga yeye mwenyewe anavyovitoa, na anasababisha ghadhabu na upinzani (wa wanadamu na mashetani), kumtosha yeye, kwa kuwa majaribu na dhiki hizi hasa za Kanisa lake lililochaguliwa, *hutengeneza kwetu* "uzito wa utukufu wa milele unaozidi sana." (***2 Kor. 4:17***) Hivi ndivyo vyombo ambavyo mawe hai ya Hekalu kuu la Mungu yanatengenezwa na kuumbwa, kupolishwa na kuandaliwa, kwa muafaka na mpango wa Msanifu mkuu—ili kwamba hivi karibuni, katika na kupitia Hekalu hili hai, familia zote za dunia ziweze kubarikiwa na wengi wao waletwe katika upatanisho, na kusadikiwa na Bwana. Wanapogundua hivi kwamba upinzani wa watu kwa kiasi kikubwa ni matokeo ya hali yao ya kuanguka, na ya makosa na upofu unaowajia kupitia njama za mpinzani mkuu wa Mungu na wa haki,

[F629]
watu wa Bwana wawe na huruma kubwa, si kwa ulimwengu kwa ujumla tu, bali hata kwa wale ambao ni wapinzani na waonevu wao. Badala ya kutamani kuwatalifia, wanaweza kuwapenda maadui zao ipasavyo, na kuwafanyia wema wale wanaowatesa, huku wakitambua kwamba, kwa maana kamili na ya kweli kabisa ya neno, "hawajui wanachokifanya."

Miongoni mwa watu ambao ni wapinzani wa Upatanisho tunawatambua wengi ambao, kwa njia mbalimbali na kwa nia mbalimbali, wote wanashirikiana na Adui mkuu katika kumpinga Mungu na kazi ya Upatanisho. Tukitaja, kama wa kwanza miongoni mwa hawa, mmiliki wa nyumba za malipo, mmiliki wa baa, mmiliki wa kasino, na sanamu, wachawi, waganga na makuhani, tungekuwa tunasema jambo hilo kama linavyoweza kuonekana, pengine, kwa wengi. Lakini kwa mtazamo wa kimungu, ambao tunajitahidi kuuchukua, itaonekana kinyume chake—kwamba wale ambao ni viongozi wa fikra katika nchi zilizoendelea, na wanaopinga nuru ya Ukweli, ingawa kwa jina tu ni watumishi wake, wanashikilia nafasi ya uwajibikaji mkubwa zaidi machoni pa Mungu, na ndio zana za Shetani duniani kwa ukamilifu zaidi—mara nyingi bila kujitambua. ***Matendo 3:17***

Matumaini yetu kwa wengi wa wale ambao wamekutana na nuru ya Ukweli katika enzi yote ya Injili, na sasa mwishoni mwa enzi, ni kwamba upinzani wao dhidi yake umekuwa angalau kwa sehemu ni upofu, kama vile Mtume anavyotangaza akirejelea wale waliomsaliba Bwana wetu: "Ninajua kwamba ninyi mlifanya hivyo kwa upofu, kama ilivyo pia kwa wakuu wenu." (***Matendo 3:17***) Kutokana na mtazamo huu tunaweza kuwa na matumaini kiasi kwa baadhi ya wapinzani wakali zaidi wa Ukweli—Wanateolojia wa Mabadiliko, Wateosofisti, Wazimu wa Kiroho, Wanasayansi wa Kikristo, Waroma na Waprotestanti. Matumaini yetu kwa siku zijazo ni duni zaidi kwa wale ambao wamefumbuliwa macho kuhusu mambo haya na Ukweli wa Sasa, lakini ambao, kwa ajili ya tamaa ya cheo au wivu au kiburi katika hamu yao ya kuwa watu muhimu, wamekuwa wapinzani wa kazi ya Bwana. Watu wa aina hii kwa kawaida huangukia katika makosa ya Ulimwengu-wote, kwa kuwa

[F630]
kupofushwa macho kwa upande wa uwepo wa Bwana, na hata kwa upande wa fidia. Sio juu yetu kuwahukumu hawa, bali ni juu yetu kuwatetea, na kutambua, katika hali yao, matumizi ya Maandiko yanayotangaza, "Ni vigumu kwa wale walioongoka mara moja, na kuonja karamu ya mbinguni, na kushiriki Roho Mtakatifu, na kuonja Neno jema la Mungu, na nguvu za enzi ijayo, ikiwa watamwacha Kristo, kujisafisha upya kwa ajili ya toba; kwa kuwa wanamsaliba Mwana wa Mungu upya, na kumwonea aibu waziwazi." (***Ebr. 6:4-6***) Ni juu yetu kujua utimilifu wa maandiko haya, na kutokuwa na ushirika na matendo yasiyozaa matunda ya giza, bali kuyaona ni mabaya na kujitenga na ushirika wa wale wasiotembea kulingana na mafundisho ya Mtume, na wasiokuwa na imani iliyotolewa mara moja kwa watakatifu, wala roho yake; kwani wote hao wako upande wa Shetani, wapinzani wa Bwana na mpango wake, ambao *Upatanisho*, *Fidia*, ndio kiini chake. ***2 Petro 2:21***; ***2 Wathes. 3:6***; ***Yuda 3***

Tunapozingatia mada hii ya misumbufu ni vyema kukumbuka kwamba majaribu ya Bwana wetu jangwani* yaliweka wazi kabisa majaribu yote ambayo Viumbe Wapya wanakumbana nayo.

Mashambulizi ya Adui

Mmoja wa mashambulizi ya Adui ambao unaonekana kuendana vyema na tamaa za mwili, ni hoja kwamba Uumbaji Mpya unapaswa kuwa chini ya ulinzi wa kimungu kiasi kwamba maslahi yao ya kidunia yote yangefanikiwa. Hata hivyo, hii ni mantiki ya mwanadamu *wa asili* na haipati msaada wowote katika Neno la Mungu, ambalo linapaswa kuongoza hukumu ya Kiumbe Mpya. Akili ya zamani inasisitiza kwamba hakika uhusiano wa karibu wa "kuasiliwa" na ahadi yake ya urithi wa pamoja wa baadaye katika Ufalme, *lazima* ulete baraka na ulinzi na fadhili kuhusiana na mambo yote ya kidunia. Hoja kuu inahusu afya: Kwa nini yetu

---

*Juz. V, uk. 110.

miili yetu iliyotakaswa na inayoweza kufa iwe mgonjwa au iwe na maumivu? Hakika Mungu hangetuma maumivu na uchungu; na kwa hivyo, lazima yatoke kwa shetani. Haya ndiyo hoja, na ikiwa ni za Mpinga wetu, je, hatupaswi kuyachukulia kama dalili ya kukosekana kwa kibali cha kimungu kuyasikiliza na kuomba kuokolewa kutoka kwake?

Mpinga, kupitia njia mbalimbali, anapendekeza maswali haya leo kwa ushupavu mkubwa; na anapendekeza jibu la ndiyo ambalo wengi wasingedhani kuwa ni kwa uchochezi wake—kwamba ugonjwa katika miili ya watu wa Mungu ni alama ya ghadhabu ya Mungu; kwamba kutumia tiba kungethibitisha ukosefu wa imani kwa Mungu; kwamba, badala yake, sala ya imani ndiyo inapaswa kutegemewa; kwamba hata Waisraeli wa asili walikuwa na haki kama hizo na wakazitumia, na zaidi ya hayo Waisraeli wa Kiroho wanapaswa kumtegemea Mungu kama mponyaji wao. Wamormoni, Wakristo Wanasayansi, Wakristo wa Muungano, na Wadowi wote hutumia hoja hizi kwa njia yenye ushawishi mkubwa, ili kupotosha na kuvutia—"ikiwezekanavyo hata wateule wenyewe," ili kuelekeza fikra zao mbali na ukweli.

Ukweli ni kwamba maslahi halisi ya Uumbaji Mpya na hali zao za kimwili na maslahi mara nyingi ni kinyume. Nabii Daudi, akizungumza kwa niaba ya hawa, anatangaza, "Kabla sijatemwa, nilipotea." Viumbe Wapya—siyo miili yao ya kufa—ndio wana halisi wa Mungu; kwa kweli, kama tulivyoona tayari, Mungu alifanya *dhabihu ya mwili* (hata baada ya kuhesabiwa haki) kuwa sharti la awali la kuzawa kwetu, au kukubaliwa kwetu. Hali haikuwa hivi kwa Israeli wa kimwili, ambaye fadhili zake za kimwili na baraka za kidunia, n.k., zilikuwa mfano wa masharti na hali ambazo zitakuwepo wakati wa enzi ya Milenia, wakati Mfalme na Ufalme wa kinyume cha mfano vitakapokuwa vinasimamia***. Kutoka 15:26***; ***Mambo ya Walawi 26:3-15***; ***Kumbukumbu la Torati 28:1-14***

Kinyume chake, ni kuwa sehemu muhimu ya majaribio ya Viumbe Wapya kwamba kwa mambo ya kidunia wanapaswa "kutembea kwa imani na si kwa kuona." Ndiyo, zaidi ya hayo—wanapaswa kuteswa, wanapaswa kujidharau, wanapaswa kuwa kama wadanganyifu, na bado wa kweli; kama wasio na kitu, ingawa kwa kweli (kwa imani) wanamiliki vitu vyote; kama wasio na hekima, ingawa kwa kweli wenye hekima kwa Mungu. Hata kufikia kiwango kwamba kitabu cha unabii

maelezo ya Bwana lazima yafae kwa kiasi kikubwa kwa wote wanaomfuata kwa ukaribu katika nyayo zake, yaani, "Tulimhesabu kuwa amepigwa, amepondwa na Mungu na kuteswa." Nabii anatangaza, "Adhabu ya amani yetu ilikuwa juu yake, na kwa majeraha yake sisi [kama wenye dhambi] tuliponywa." Tusije tukasahau kwamba uponyaji wetu, au uhalalishaji wetu, ulitangulia kukubaliwa kwetu kama viungo vya mwili wa Kristo—viungo vya Uumbaji Mpya; na kwamba kukubaliwa kwetu katika hali hii ya juu ya uana na urithi wa pamoja kulikuwa kwa sharti maalum kwamba "*tuhuzunike pamoja naye*"; au kama ilivyosemwa tena, kwamba "tunajaza yale yaliyobaki ya *mateso ya Kristo*." ***Isa. 53:4,5***; ***Rum. 8:17***; ***Kol. 1:24***

Ni kweli, Bwana wetu hakuwa na magonjwa yake mwenyewe, kwa sababu alikuwa mkamilifu; lakini imeandikwa, hata hivyo, kwamba "aliguswa na hisia za udhaifu wetu [wa mwanadamu]" na "yeye mwenyewe alichukua udhaifu wetu"—udhaifu uliomwendea kama "nguvu ilitoka kwake na kuwaponya" umati. ***Ebr. 4:15***; ***Math. 8:17***; ***Lk. 6:19***

Sisi, kama makuhani wadogo, lazima pia tuchukuliwe na kupata huruma kwa ulimwengu ambao hivi karibuni tutakuwa wafalme, makuhani na majaji wake. Lakini si lazima wala haiwezekani kwetu kutoa kwa wingi nguvu zetu za kimwili, au kuchukua udhaifu na magonjwa ya wengine—kila mmoja wetu ana baadhi ya uzoefu wa aina hii hata hivyo, kwa sababu ya ushiriki wetu katika anguko; kwa maana kwa mwili tulikuwa "watoto wa ghadhabu kama wengine," na washirika wa uumbaji unaolia katika taabu zake. Matumizi ya nguvu za Bwana wetu hayakuwa kwa niaba ya Kanisa; kwani haikuweza kutambuliwa hadi dhabihu yake ilipokamilika na kuwasilishwa kwa Baba na kukubaliwa naye kwa niaba yetu—si hadi Pentekoste. Hadi Roho alipowajilia wafuasi wake, ilikuwa bure kujaribu kuwaambia mambo ya mbinguni. (***Yohana 3:12; 16:13***; ***1 Kor. 2:10-12***) Hivyo basi, nguvu za Bwana wetu zilitumika kwa kiasi kikubwa katika kusema mafumbo na maneno ya fumbo ili yafahamike baadaye kwa msaada wa Roho; lakini hasa katika kuponya magonjwa ya kimwili na hivyo kuonyesha, kwa mfano, kazi kuu zaidi na uponyaji mkuu zaidi ambao tunaweza kushiriki, sasa na katika

[F633]
Ufalme—ufunguzi wa macho ya ufahamu, kuwafanya wafu kiadili wasikie sauti ya Bwana na hata sasa waanze maisha mapya. Hivyo, Mtume anatangaza, tuna heshima ya "kuweka mikojo yetu kwa ajili ya ndugu"—kukamilisha "mateso ya Kristo *kwa ajili ya mwili wake*, ambao ni kanisa." ***1 Yohana 3:16***; ***Kol. 1:24***

Haifai, kwa hiyo, kuyanyima maneno haya maana yake halisi na kudai kwamba kuweka maisha yetu kwa ajili ya ndugu haitugharimu dhabihu yoyote ya nguvu za kimwili; na kwamba "mateso ya Kristo" hayakuwa na maumivu ya kimwili. Uchovu wa Bwana wetu na kupoteza "nguvu" (hai) na kuwa "amehisiwa na *hisia* za udhaifu wetu" vinapinga wazo lolote kama hilo. Kwa hiyo, haipaswi kuwa matarajio yetu kufanya vizuri zaidi kuliko ulimwengu katika maslahi yetu ya kidunia, bali kupata *hasara*, "*kuotesha* pamoja naye." Hasara kama hizi zinakubaliwa kwa hiari linapokuja suala la heshima miongoni mwa wanadamu, na ustawi wa kifedha—kwamba Bwana wetu hakuwa na "sifa yoyote," na "alifanyika maskini" katika utayari wake wa kuwafanya wengine matajiri—na kwamba mitume walipata uzoefu kama huo na kutuacha mfano. Kwa nini basi si wote wanaoona kwamba "udhaifu wa mara kwa mara" wa Timotheo, na "kijiti mwilini" cha Paulo, na "ugonjwa" wa Epafrodito, vilikuwa magonjwa ya kimwili yanayofanana na yale yanayoruhusiwa sasa kwa waaminifu wa Bwana? Ni kweli, vyote vilitokana na shetani, kwa maana kwamba dhambi ilianzishwa na Shetani na kwamba magonjwa haya ni baadhi ya matokeo yake; lakini hayakutokana na shetani zaidi kuliko vile kufungwa kwao gerezani na kupigwa na ajali za meli na kifo.

Huenda Shetani alikuwa msukumo wa yote hayo ya maafa ya kimwili—yote ambayo ni ya kawaida kwa wanadamu—kwa njia isiyo ya moja kwa moja, kama si kwa moja kwa moja. Hata hivyo, Mtume hakujiona amepuuzwa na Mungu chini ya majaribu kama hayo, bali alijivunia hayo kama sehemu ya *dhabihu* aliyoruhusiwa kutoa, sehemu ya mateso aliyoruhusiwa kuvumilia kwa ajili ya Bwana, kwa ajili ya ukweli
—na kadiri hizi zilivyozidi zile za watu wengine, ndivyo alivyofurahi zaidi na kuona kwamba utukufu wake wa baadaye ungeongezeka kwa hivyo.

Hata hivyo, tunapaswa kutofautisha kati ya mateso kwa *ajili ya haki* na mateso kwa ajili ya uovu.

[F634]
Mtume anaeleza kwamba mateso mengi huwapata watu kwa sababu ya kujichanganya katika mambo ya wengine na matendo mengine maovu; na tunaweza kutaja ulafi (***Fil. 3:19***) na ukosefu wa kujidhibiti kama miongoni mwa maovu haya ambayo huleta mateso ambayo hayawezi kuhesabiwa kama mateso kwa ajili ya haki. Mtu yeyote asifurahie mateso kama hayo; bali awahuzunike, aombe, na afunge—ajidhibiti. Lakini wakati, kwa hukumu yake bora, Kiumbe Kipya anaona mlango wa fursa ukiwekwa wazi kwake na Utunzaji wa Mungu na anaingia kwa shauku na kujitolea, na kusababisha magonjwa ya kimwili, ambayo watu wa ulimwengu wanaweza kuyaona kama alama za kutojiepusha, asione aibu, bali amsifu Mungu kwa ajili ya dhiki kama hizo—akifurahi kuhesabiwa "stahiki *kuteseka*" kwa ajili ya Kristo.

Hakika, ikiwa magonjwa yanatokana na sababu yoyote isiyo ya dhambi au ubinafsi, yanaweza kupokelewa kwa subira na shukrani, na mafunzo kupatikana ya huruma kwa uumbaji unaokwata na ya tumaini na imani kwa ahadi ya kuondolewa kwa laana katika asubuhi ya Milenia. Neema moyoni bila shaka ina ushawishi mzuri sana kwa kila utendaji wa maisha; lakini haiwezi (bila uingiliaji wa miujiza) kuumba upya au kurekebisha miili yetu ya kufa; na Mungu hapendekezi miujiza kama hiyo, ambayo ingekuwa na madhara kwa kutufanya tufanye mambo kwa kuona na si kwa imani, na ingevutia katika Kanisa kundi ambalo Mungu kwa sasa halitaloti. Kama tulivyoona, anatuhesabia haki kwa *imani badala* yake—anatuona kama *walio kamili* ingawa kwa kweli bado hatujafikia ukamilifu. Neema moyoni haitufanyi tusihisi athari za joto na baridi, au njaa na kiu, ingawa hutupa subira ya kuvumilia haya yasipoweza kuepukika, tukiwa na imani katika malezi ya Baba yetu wa mbinguni, na katika ahadi yake kwamba hatimaye mambo *yote* yatatuletea mema ikiwa yatapokelewa ipasavyo kwa subira na imani.

Je, hii inamaanisha kwamba, wakati ulimwengu unaweza kutafuta mizizi na mimea na tiba kwa ajili ya maovu yake, Uumbaji Mpya hautatafuta wala kutumia chochote kati ya hivi, kwamba lazima vivumilie maumivu ili kuonyesha imani yao? Sivyo kabisa. Tukumbuke, na tuiweke akilini mwetu kwa kina kwamba uhusiano wa Mungu na wake

[F635]
watu katika enzi hii ya Injili hawako kwa msingi wa mwili, bali kama Viumbe Wapya. "Mwili haufai chochote"—tumeutumia kwa ajili ya kifo, kwa uharibifu, hata hivyo, na maslahi yetu kama Viumbe Wapya ndiyo kipaumbele chetu kikuu. Hata hivyo, tuna heshima kuhusu miili yetu ya kufa, ya kufanya *tunachoweza kwa busara* ili kuiweka katika hali nzuri, isiyo na usumbufu wa magonjwa (ukosefu wa raha), lakini daima kama watumishi wetu, ili kutuwezesha kutimiza agano letu la utumishi hadi kufikia dhabihu. Je, wanapata njaa na wanahitaji chakula na kinywaji?—tunaweza kutimiza mahitaji yao, ndani ya mipaka inayofaa, tukitoa vyakula tunavyoamini Bwana wetu angetaka, ambavyo vitatuwezesha vyema kufanya kazi yake kwa uaminifu. Je, wanahisi baridi na hawana raha?—ni haki yetu kuwapatia mavazi ya aina tunayoamini Bwana wetu angetaka. Je, wanawaka na homa? Au wanasumbuliwa na maumivu makali?—ni haki yetu kupunguza homa na kutuliza maumivu kwa kutumia dawa zozote tunazoziamini kuwa na manufaa, lakini si kujisalimisha kwa waganga wa ajabu, Wana-sayansi wa Kikristo, wataalamu wa kulalisha akili, au wengine wanaotumia uchawi kuondoa shida kwa msaada wa Adui yetu, ambaye kwa njia hii angepotosha akili zetu. Watu wa Uumbaji Mpya wana kila *haki* ambayo mwanadamu wa kawaida anafurahia kuhusiana na utunzaji wa miili yao maskini, dhaifu, na inayokufa. Hata zaidi, ni *wajibu* wa kila kiumbe kujitunza mwili wake ipasavyo; na *wajibu* huu unazidishwa kwa Watu wa Uumbaji Mpya, kwa sababu miili yao imewekwa wakfu kwa huduma ya Bwana kama dhabihu—hata kufikia kifo—na wanapaswa kuitumia miili yao kutenda huduma ya dhabihu kwa kadiri iwezekanavyo.

Wengine watakuwa tayari kusema, "Ndio, ningepaka haraka krimu au mafuta mengine rahisi niliyotengeneza mwenyewe kwa ajili ya mchomo, au kurekebisha mwili wangu kwa kutofautisha katika matumizi yangu ya vyakula tofauti; lakini ningefikiri ni jambo tofauti kabisa kununua dawa na mafuta, au kumwita daktari." Lakini utofautishaji wa aina hiyo haina maana. Tunaweza kusema tu tunapokuwa na baridi, "Nitavaa nguo na kupata joto, mradi tu niweze kumiliki kondoo, kunyoa sufu yake, kuitengeneza, na kuishona, na kukata, kupima, na kutengeneza nguo zinazohitajika kunilinda

[F636]
kutoka kwenye baridi; lakini sitatumia nguo zilizotayarishwa na wengine, haijalishi ingekuwa bora au rahisi zaidi kiasi gani." Au tunapokuwa na njaa, je, tunajidanganya kwamba ni lazima tuvande, tuvune, tupige, tusage na kuoka mkate wetu kabla si halali kuutumia? Na je, tunaweza kutumia kazi na ustadi wa wakulima, wauzaji nyama, waokaji na mafundi nguo katika kutunza ustawi wetu wa kimwili, na tukahisi ni dhambi kutumia ustadi wa ndugu, jirani au mgeni katika kupunguza maumivu ya mwili? Hakika sivyo. Hatupaswi kueleweka kuwa tunahimiza matumizi ya dawa, bali matumizi ya busara. Kutumia dawa bila shaka kunaweza kufikishwa hadi kiwango cha upumbavu au hata uhalifu. Udhibiti wa mwili kwa uangalifu katika lishe ndio unaopendelewa zaidi kila inapowezekana. Maagizo kwa Uumbaji Mpya yanasema, "Upole wenu na ujulikane kwa wote," na hili linahusu dawa kama vile linavyohusu chakula, n.k., n.k.

Yesu alitenda vipi? Na mitume wake walifuata mkondo gani wakifuata nyayo zake? Tunajibu kwamba hakuna kumbukumbu kwamba Yesu au mitume wake waliponya mtu yeyote wa Kanisa. Je, inadaiwa kwamba uponyaji wa Bwana kwa wagonjwa ulionyesha mapenzi ya kimungu kuhusu suala hilo? Tunajibu kwamba si walioponywa, bali mponyaji ndiye mfano wetu. Bwana wetu aliwapa watu wengi chakula kwa muujiza; je, basi tunapaswa kutarajia kupewa chakula kwa muujiza? Hapana—kwa kinyume chake. Kama Kiongozi wa Uumbaji Mpya alikataa kutumia *nguvu za kimungu* kwa faraja yake binafsi, ndivyo na sisi tunapaswa kufanya. (***Mathayo 4:2-4; 26:53***) Akipata njaa aliwatuma wanafunzi wake kununua mkate, na akichoka akapumzika kisimani au mahali pengine—na ikiwa ingawa kupoteza nguvu zake za uhai kulimgusa, bado hakuwahi kuomba kuokolewa kutoka kwa matatizo haya ya kawaida, bali alivyovumilia kwa furaha kama sehemu ya dhabihu yake—basi ndivyo na sisi tunavyopaswa kufanya.

Zaidi ya hayo: Bwana wetu anadokeza kwamba ingekuwa ni matumizi mabaya ya dhambi kwa nguvu kama angeitumia msaada wa Roho Mtakatifu katika kutatua mahitaji ya kimwili ya muda, kwa sababu ilikuwa imetengwa kwa ajili ya kusudi lingine. Kuitumia nguvu za kimungu kwa ajili ya faraja yake au ulinzi wake kutoka kwa sehemu yoyote ya mchakato wa kufa kungekuwa ni dhambi; *kwa sababu* alikuwa amefanya agano la dhabihu, na ombi lolote kutoka kwa

athari zake ingekuwa ni "kurudi nyuma." "Bali yeye anayerudi nyuma, roho yangu haitapata furaha kwake." ***Ebr. 10:38***; ***Math. 26:53***

Hali iko hivyo kabisa pia kwa Kanisa, kwa kuwa tunamfuata Kapteni wetu. Kwa sisi kuomba *msaada wa kimungu* kwa miili yetu ya kufa, ambayo tumeitakasa kwa ajili ya kifo, kungekuwa ni kukiuka agano letu, ambalo kwa lile tulitoa faida na haki zetu zote za kidunia kama wanadamu (katika haki za urejesho zilizonunuliwa kwa damu ya thamani) kwa kubadilishana na haki ya kukimbia kama Viumbe Wapya katika mbio za zawadi kuu ya "utukufu, heshima na usuli." Kuomba kurudishiwa kile tulichokabidhi kunadokeza nia ya kurejesha sadaka, kufuta agano na kuachana na urithi wetu kama Viumbe Wapya. Mtazamo huu wa maombi ya mambo ya kidunia utakuwa mpya kwa wengine, na kwa wengine bila shaka utawaletea mshtuko wanapofikiria kwamba bila kujitambua wamefanya jambo hili hasa, na kwamba Mungu alijibu ombi hilo. Je, inaweza kumaanisha kwamba walikataliwa hivyo kutoka kwenye mbio za zawadi? Hatufikiri hivyo. Tunaamini kwamba kama mzazi wa kidunia anavyoweza kuwa mvumilivu kwa mtoto wake mdogo asiye na maarifa, ndivyo Bwana naye anavyokuwa mvumilivu kwa watu wake, akisamehe makosa yao yasiyo ya makusudi, na akizingatia nia badala ya maneno tu. Na kama vile mzazi anavyoweza kukubali ombi lisilo sahihi la mtoto wake mdogo, ndivyo tunaamini Bwana ameheshimu mara nyingi imani ya watu wake hata ilipotumika isivyo ipaswa. Lakini hali ni tofauti tunapokua katika neema na maarifa; wakati huo ingekuwa dhambi na inaweza kumaanisha kugeuka nyuma kwa fadhili ya kimungu—kukataa agano.

Maombi ya Imani Yatamwokoa Mwenye Ugonjwa —*Yakobo 5:*14-16—

Aya hii, na ile inayopatikana katika ***Marko 16:17,18***, hutegemewa kama maandiko ya uthibitisho kuonyesha kwamba ni nia ya kimungu kwamba Uumbaji Mpya utategemea nguvu za kimungu kwa uponyaji wa magonjwa. Aya iliyo katika Marko inaweza kuondolewa kwa urahisi: haipatikani katika miswada ya kale zaidi ya Kigiriki, kwa hivyo inapaswa kuchukuliwa kama uingizaji, uliofanywa mahali fulani karibu na karne ya tano.

[F638]

Kuhusu kauli ya Yakobo: Inaonekana wazi kutoka kwa mstari wa kumi na sita kwamba ugonjwa uliotajwa unatambuliwa kuwa ni adhabu kwa dhambi—siyo ugonjwa mdogo, bali mzito, unaofanya iwe na umuhimu kuwaita wazee wa *Eklesia*. Inaonekana dhambi ilikuwa karibu sana na mlango kiasi kwamba mwenye dhambi mgonjwa alihisi amekatizwa kabisa katika ushirika na Mungu. Na katika hali kama hizo tunapaswa kutarajia kwamba *dhambi zitatubuwa na msamaha wake utaombwa*; na ndivyo maandishi yanavyosema: "Maombi ya imani yataokoa mgonjwa [kutoka hukumu aliyokuwa ndani yake] na Bwana atamwinua [kwa afya
—urejesho ukiwa ni ishara ya msamaha wa dhambi]
—*ingawa* amefanya dhambi, atalisamehewa. Tazama aya ya 15.

Iwapo Shetani Atamwondoa Shetani, Ufalme Wake Unadhoofika
—Mathayo 12:26—

Wakati katika kuja kwake kwanza Mafarisayo walipomshutumu Bwana wetu kwa kutoa pepo kwa nguvu za Shetani, jibu lake lilionyesha wazi kwamba kitendo kama hicho kwa upande wa Shetani kingewezekana, lakini hakipaswi kuchukuliwa kuwa cha uwezekano mkubwa; na kwamba, kama kingetokea, kingekuwa uthibitisho kwamba nguvu zake zilikuwa zinapungua; kwamba alikuwa amebanwa, na kwamba alikuwa amejikwamua kwa hili kama njia ya mwisho, badala ya kupoteza ushikaji wake juu ya wapotoshwa wake. Hatutetei kukataliwa kwa jumla kwa uponyaji na miujiza kuwa ni ya Kishetani; bali uchunguzi makini wa kila mtu au mfumo unaotafuta kujithibitisha kwa miujiza. Uumbaji Mpya unapaswa kukumbuka maelekezo yaliyoongozwa na Roho, "Jaribuni roho kama ni za Mungu"—au za Shetani. Zijaribuni na mshughulikie kulingana na matokeo. ***1 Yohana 4:1***

Ni muhimu kwa uchunguzi huu tukumbuke kwamba miujiza ilitumika mwanzoni mwa enzi hii kuanzisha Kanisa, lakini lengo kama hilo haliwezi kusisitizwa sasa—baada ya Kanisa kuanzishwa kwa karibu karne kumi na tisa na karibu kukamilika. Ni vyema pia tukumbuke kwamba Mtume aliyeongozwa na Roho Mtakatifu alielekeza hadi mwisho wa enzi yetu alipokuwa akionyesha kwamba Shetani atabadilisha

[F639]
kujigeuza kuwa malaika wa nuru (mtumwa wa amani, afya na sayansi, anayeitwa hivyo kwa uwongo) akiwa na kila udanganyifu wa kosa. Mtume hata anaashiria kwamba Mungu anataka kuruhusu njia hii ipate mafanikio yanayopimika, ili kudanganya wote wanaoishi duniani ambao majina yao hayajaandikwa katika kitabu cha uzima cha Mwana-Kondoo. Anasema: "Kwa sababu hii atawatuma *upotovu wenye nguvu* [kazi ya makosa] ili wapate kuamini uongo: ili wote wahukumiwe ambao hawakuliamini yaliyo kweli bali walipata furaha katika upotovu." "Nguvu na ishara na miujiza ya uongo [inayodanganya]" inatarajiwa wakati huu, kama majaribu katika wakati huu wa "mavuno" wa enzi. (***2 Wathes. 2:9-12***) Tusisahau pia maneno ya Bwana wetu: "Wengi watanisemea siku hiyo, Bwana, Bwana, si tulitabiri [kuhubiri] *kwa jina lako*? Na *kwa jina lako* tukatoa pepo? Na *kwa jina lako* tukafanya miujiza mingi [uponyaji]? Nami wakati huo nitawakaribia, *nikiwaambia*, *Sikuwajua kamwe*; ondokeni mbali nami, ninyi mnaotenda maovu." ***Mathayo 7:22,23***

Hakika ni wakati kwamba wote—ambao macho ya uelewa wao yamefunguliwa kutambua kwamba sasa tunaishi katika mwisho wa enzi, ambapo unabii huu wote unapaswa kutarajiwa kutimia—wanapaswa kuwa macho kuutafuta, na waweze kuutambua kwa mafundisho ya udanganyifu na miujiza inayotawala pande zote katika Ukristo wote.

Lakini tutawezaje kuwa na uhakika kwamba haya yote ni udanganyifu wa Shetani?—kwamba hakuna hata kimoja chake kilicho cha Mungu? Tunajibu kwa lugha iliyoongozwa na Roho: "Iwapo hawazungumzii kulingana na Neno hili, ni kwa sababu hakuna nuru ndani yao." (***Isa. 8:20***) Upotovu wao kutoka kwa Neno ni wa aina mbalimbali—baadhi upande mmoja, wengine upande mwingine. Umati mkubwa wao unaweza kuonekana haraka kuwa bandia kwa kutambua kwamba hawaendani na fundisho la msingi la Injili, yaani, *fidia*. Huenda wasidai kupinga fidia; hata wanaweza kudai kuamini katika uhitaji na ufanisi wa dhabihu kuu ya dhambi iliyokamilika Kalvari, kama fidia kwa wote na msingi wa msamaha wote wa dhambi na upatanisho kwa Baba. Hata hivyo, jitihada za kudanganya hazitachanganya kwa muda mrefu

[F640]
wale wanaokumbuka kwamba neno la Kigiriki lililotafsiriwa kama fidia ni *anti-lutron*, na linamaanisha "*bei inayolingana*." Kipimo hiki cha ukweli wa kimungu kitaonyesha haraka kwamba mageuzi ni kinyume cha ukweli, kwa sababu mageuzi yanakanusha kuanguka na haja yoyote ya ukombozi kutoka kwako. Kinahukumu mara moja Christian Science kuwa si ya Kikristo kabisa, kwa kuwa inakanusha dhambi na kifo na uovu wote, ikidai kuwa ni dhana za kimawazo. Inakemea nadharia kwamba Mungu alikuwa mchochezi, mwandishi wa dhambi na uovu, kwa kuonyesha kwamba daima amepinga dhambi, na ana mpango unaoendelea wa kumwondoa mwanadamu katika utumwa wake kupitia *ukombozi*, ambao matunda yake yatafika baadaye katika "nyakati za urejesho."

Lakini tuseme nini kuhusu wale wanaotukana jina takatifu la Mungu kwa kufundisha mafundisho ya mashetani—kwamba mateso ya milele yanawasubiri wengi wa wanadamu walio hai, na tayari yamewatawala wengi kati ya bilioni 50 ambao Maandiko, kinyume chake, watangaza kuwa "wako makaburini mwao," wakisubiri baraka iliyohadithiwa ya familia zote za dunia? Ikiwa watu kama hao watafanya uponyaji "*kwa jina langu*," je, tutaona kwamba Bwana sasa anathibitisha mafundisho yao ya uongo? Hatupaswi kudhani hivyo, sasa kwa kuwa alfajiri ya Milenia inachomoza na pamoja nayo kila kisingizio cha giza kuu kama hicho kinatoweka. Hatuwezi kuwahesabu kama miongoni mwa wale ambao Mtume aliwaandikia: "Ninyi ndugu *si katika giza*, ili siku hiyo iwapate kama mwivi." Haijalishi kwamba kwa "miujiza yao ya ajabu" wanatangaza imani kwa Kristo kama Mfalme wao ajaye, aliye karibu. Tukiwa na mafundisho kama haya ya mashetani midomoni na mioyoni mwao, ni lazima tufikie hitimisho kwamba uponyaji wao kwa imani na miujiza yao ya ajabu ni kazi za shetani kama ilivyo kwa uponyaji kama huo unaofanywa na Uspiri, Christian Science, Umoismu, n.k.

F ikiria, hata hivyo, mtu mmoja anasema, kwamba wanaonyesha shauku kubwa katika kutuma wamisionari kwa watu wasioamini? Tunajibu kwamba hili halipaswi kubadilisha mtazamo wetu wa jumla juu ya *harakati* hii kwa ujumla (tunakiri kwa furaha, ndiyo, tunatumai kwa dhati, kwamba baadhi ya waliovamiwa, waliotekwa na harakati hii ni watoto wa kweli

wa Mungu, ambao tunamwamini atawaokoa kutoka katika eneo hili la Babeli ya fumbo). Tukumbuke tathmini ya Bwana wetu kuhusu juhudi za kimisionari zenye shauku za enzi zake. Aliwaambia Mafarisayo (watu wa "utakatifu" wa wakati na taifa hilo), "Ninyi mizunguka bahari na nchi mkitafuta kufanya mtu mmoja kuwa Mkristo, na akishafanyika, mnamfanya kuwa mtoto wa Gehena [Kifo cha Pili] mara mbili kuliko ninyi wenyewe." (***Mathayo 23:15***) Ni faida gani inaweza kupatikana kwa watu wa Mataifa kwa kuwapa *mafundisho* ya *uongo* ya Adui? Wachache wanaoweza kufikiwa watakuwa na mengi zaidi ya kujifunza kuachana nayo wakati wa nyakati za urejesho utakapofika. Ni kweli leo kama ilivyokuwa wakati wa kuja kwake kwanza kwamba—"Ninyi ni watumwa wa yule mnimtumikaye." Hakika, basi, Shetani anafanya kazi kubwa katika makanisa ya majina ya Ukristo, na hasa katika mimbari zao. Haishangazi kwamba makuhani wakuu, maandishi na wanatheolojia wa leo wanachukia Ukweli—wanachukia nuru na kuipinga kwa kila namna iwezekanavyo. "Tokeni kwake [Babeli], enyi *watu wangu*, msishiriki katika dhambi zake, wala msiipokee mapigo yake." ***Ufunuo 18:4***

Satan yuko katika hali ya hatari kabisa iliyoashiriwa na maneno ya Bwana wetu yaliyotajwa hapo juu. (***Mathayo 12:26***) Kuondolewa kwa pazia la ujinga—ongezeko la jumla la maarifa katika kila somo—kufanya isiwezekane kutumia dhana za kizamani kama zamani. Udanganyifu mpya lazima uanzishwe, la sivyo watu wangepata Ukweli na kumwepuka. Yuko na shughuli nyingi "kama malaika wa nuru"—kama mhubiri wa Mabadiliko kwa wengine; kama mtume wa mateso ya milele, mleta habari mbaya, kwa watu wa Mataifa; kama Eliya anayejitangaza kuwa Mrejeshi wa wanadamu; kama Mwanascientist (?) anayewashawishi watu kukanusha maumivu yao, na kuzawadia uongo wao kwa kuwaponya ugonjwa wa kimwili huku upotoshaji wa ukweli ukifanya wasiweze tena kutofautisha ukweli na uongo. Shetani anaweza kuamini kuwa anafanikiwa, lakini neno la Bwana wetu linasema, nyumba yake itanguka hivi karibuni—na hili hitaji lake la kujifanya mrekebishaji na daktari mwema ni ushahidi kwamba anguko liko karibu. Mungu asifiwe, haitachukua muda mrefu

[F642]
hadi atakapofungwa kabisa, kudhibitiwa, ili "*asawadhuru* mataifa tena"! ***Ufunuo 20:3***

Penda Haki—Chukia Uovu

Ikiwa tungetaka kuelewa falsafa ya jinsi Mungu anavyoshughulika na Uumbaji Mpya katika wakati huu wa sasa, hatupaswi kusahau kwamba ni nia yake kwamba wote watakaokamilishwa katika ngazi hii ya kimungu ya kuwepo wasiwe tu wenye nia njema, kwa maana kwamba watapendelea yaliyo sawa kuliko yaliyo mabaya, bali kwamba zaidi ya hayo, kupitia uzoefu mkubwa, wataelewa waziwazi na kuthamini kikamilifu faraja na faida za wema—haki—na mkanganyiko na hasara ya kutenda mabaya. Ni kwa sababu hii ndiyo Mwumbiko Huu Mpya unapitia majaribu na majaribio ya kipekee, yanayoonekana zaidi kwa kila njia kuliko yale yaliyoikumba malaika, na yanayoonekana zaidi pia kuliko yale yatakayokumba ulimwengu wa wanadamu wakati wa siku yake ya hukumu, enzi ya Miaka Elfu. Kadiri tunavyojua, hakuna jaribio maalum lililowahi kuwafikia malaika watakatifu hadi baada ya upotovu wa Shetani katika jaribio lake la tamaa la kutaka kumiliki utawala wa dunia; lakini tuna sababu zote za kudhani kwamba kuanguka kwake katika dhambi na kuanguka kwa wanadamu kulikosababishwa na hilo, kulikuwa fursa ya majaribio, si tu kwa wale malaika ambao hawakudumisha hali yao ya awali, na wakawa mapepo, bali pia lilikuwa jaribio kwa malaika watakatifu wote. Inawezekana ilikuwa ni jaribio la imani yao katika nguvu za Yehova kuona mwenendo wa uovu na kile kilichoonekana kuwa ukosefu wa nguvu wa Mungu kuuzuia na kuangamiza. Wakiwa wameona haya, kila mmoja wao lazima alishawishika, au alijaribiwa, kwa wazo kwamba nao wangeweza kutenda dhambi bila kuadhibiwa; na ukweli kwamba walibaki waaminifu kwa Bwana unaonyesha kwamba mioyo yao ilikuwa katika hali sahihi ya unyenyekevu na utiifu kwa kanuni za haki. Tayari wanaona utekelezaji mkuu wa mpango wa kimungu kupitia Kristo, na hivi karibuni watagundua kuwa imani yao katika hekima, upendo, haki na nguvu za Yehova imethibitishwa mno katika utimilifu mkuu wa mpango wake kupitia Kristo Yesu na Kanisa lililotukuzwa.

[F643]

Hata hivyo, mtihani huu wa malaika watakatifu haukuwa muhimu sana kwa baadhi ya njia kama mtihani unaowajia Viumbe Wapya katika Kristo Yesu, katika kuendelea kuwa na mawasiliano na udhaifu wa kibinadamu, majaribu ya imani na uvumilivu na upendo na shauku
—hata kufa. Vilevile, majaribu ya ulimwengu wakati wa enzi ya Miaka Elfu, ingawa yatakuwa muhimu na kamili, na yataonyesha kabisa nani walio na nani wasio waaminifu kabisa moyoni kwa Bwana na kanuni za haki, hata hivyo, yatakuwa tofauti na majaribu ya Kanisa katika enzi hii ya sasa, kwa sababu kwao kila kitu kitakuwa chenye kuwasaidia kuthamini kikamilifu na ipasavyo haki na utiifu wake. Kinyume chake, Kiumbe Kipya katika wakati huu hupata, kama ilivyoitangaza Neno, kwamba "Wote watakaoishi kwa uchaji wa Mungu" watateseka. Utayari huu wa kuteseka kwa uaminifu kwa Bwana na kanuni za utawala wake na imani inayodokezwa nao vinakubalika kwa Mungu kama ushahidi wa tabia ya kipekee. Mienendo yake kwa Viumbe Wapya katika enzi hii ni kwa lengo la kukamilisha tabia hizi katika utakatifu—hadi kufikia kiwango cha juu kabisa, hadi kufikia hatua ya kuteseka kwa furaha kwa ajili ya Bwana na kwa ajili ya Ukweli; ndiyo, ya kutafuta kumtumikia Ukweli kwa gharama ya faraja za kidunia, heshima, manufaa na hata maisha yenyewe.

Ni kwa sababu falsafa hii ya mpango wa kimungu haionekani wazi ndiyo maana wengi wanachanganyikiwa kuhusu jinsi Mungu anavyoshughulikia Kundi Dogo kwa hekima Yake. Hawai-oni kwamba, kama vile michakato maalum ya moto na baridi ilivyo muhimu kwa kulegeza chombo bora cha chuma, ndivyo majaribu maalum ya moto na uzoefu wa baridi ulivyo muhimu kwa maandalizi ya wale ambao Bwana anakusudia kuwatumia hivi karibuni kama wawakilishi na vyombo vyake maalum katika kazi kuu ya urejeshaji wa wanadamu, n.k. Uovu kamwe si wema, na Mungu kamwe si mwandishi wa uovu wa kimaadili, dhambi, kwa namna yoyote au kiwango chochote. Hata hivyo, hekima na nguvu zake ni za namna kwamba anaweza kuelekeza athari zake kwa ajili ya wema. Kwa mfano, kama tulivyoona, Mungu hakusababisha Shetani kutenda dhambi. Alimuumba mkamilifu, mwaminifu, mtakatifu, na ilikuwa mojawapo ya baraka hasa alizompa

[F644]
juu yake, baraka ya uhuru wa hiari, ambayo—wakati ikitumika kinyume na mpangilio wa kimungu—iliifanya malaika aliyewahi kuwa mtakatifu kuwa adui, Shetani. Ilikuwa katika uwezo wa Mwenyezi kumwangamiza adui wake papo hapo; lakini alitabiri masomo makubwa zaidi ya uzoefu ambayo yangeweza kuja, si kwa malaika tu, bali kwa wanadamu, kuhusu wema na uovu, kupitia uchafu wa uovu huo na uchungu wa tunda lake. Vivyo hivyo kwa dhambi miongoni mwa wanadamu: Mungu aliweza kabisa kuiondoa wakati wowote, kama atakavyofanya hatimaye; lakini kwa sasa hekima yake ilitambua jinsi ghadhabu ya mwanadamu ingeweza kutumika kumtukuza. Hivyo basi, watoto wa Mungu hawapaswi kuwa na hofu kuhusu ushindi wa mwisho wa Bwana dhidi ya wenye dhambi na dhambi kwa maana zote za neno. Wanaweza kuwa na uhakika kwamba wala mchochezi mkuu wala yeyote kati ya wafuasi wake wenye hiari zaidi au walio potea zaidi katika njia ya uovu hawatafanikiwa hatimaye. Mpango wa Mungu tayari umeendelea sana kiasi cha kufichua mwisho wa fumbo kuu la kuruhusu kwa muda ukuaji wa dhambi na wenye dhambi, na ustawi wao dhidi ya Bwana na watiwa wake.

Tusije tukasahau kutambua kwamba ingawa magonjwa yote na mauti duniani yanaweza, kwa uwazi zaidi au kidogo, kufuatiliwa na kumlazimishwa kwa Mpinga Mkuu, ambaye kupitia kwake dhambi iliingia katika akili ya mwanadamu hadi kumchafua na kumwangamiza, bado katika suala la ulimwengu, pamoja na Uumbaji Mpya, Mungu anasimamia kwa ajili ya mafunzo na malezi ya mwanadamu vipengele mbalimbali vya laana iliyokuja juu ya kizazi kwa sababu ya dhambi. Kwa upande wa ulimwengu, kwa maana ya jumla angalau, uumbaji wote unaolia kwa pamoja unajifunza kitu kuhusu uovu uliopitiliza na kutotakiwa kwa dhambi; na kwa upande wa Kanisa, Uumbaji Mpya, ruhusa yake ya kushiriki katika mateso ya Kristo inajumuisha na inadokeza ushiriki katika yale mateso ambayo ni ya kawaida kwa wanadamu wengine wote. Katika mfano wa Bwana wetu, tumefahamishwa hasa kwamba ilikuwa vyema yeye, ili awe Kuhani Mkuu mkuu wa wanadamu, aguswe na hisia za udhaifu wetu, na hili lazima liwe kweli kwa kila mwanachama

[F645]
ya mwili wa Mungu huyo, na pia wa Kichwa, Bwana. Hakika hakutakuwa na sehemu isiyohisi huruma katika mwili mzima wa Kristo. Wote watakuwa wameathiriwa na uzoefu, na watajua kikamilifu jinsi ya kuhurumia ulimwengu maskini wakati utakapofika wa urejeshaji wao kwa hukumu, kwa utiifu chini ya majaribu na majaribio na marekebisho ya enzi ijayo. Bwana wetu, ambaye alikuwa mkamilifu katika mwili, na ambaye, kwa hiyo, hangeweza kuguswa hivi kama asingetumia nguvu zake katika kuponya wagonjwa, alihisi badala ya nguvu, hisia ya udhaifu na mateso ya wale aliowasaidia, kama inavyotangazwa, "Yeye mwenyewe alichukua udhaifu wetu na kubeba magonjwa yetu." (***Mathayo 8:17***) Wale wanaoitwa kuwa wanachama wa mwili wa Kristo kwa ujumla hawana nguvu nyingi za kutoa kwa njia ya miujiza; lakini kwa kushiriki katika uzoefu wa kawaida wa dunia, kuhusiana na viumbe vyao vya kibinadamu visivyokamilika, hawa pia huathiriwa na hisia ya udhaifu wa jamii ya wanadamu, jambo linalowawezesha kuhurumia kikamilifu katika taabu ya jumla.

Kutokana na haya yote, itaonekana kwamba hatuna huruma na wazo la baadhi kwamba mwili wa Kristo unapaswa kutarajia kuachiliwa na majaribu na ugumu wa dunia, iwe wa kimwili, kijamii na kifedha. Ni kweli, hali ilikuwa hivyo kwa Waisraeli wa kawaida. Zawadi zao kwa uaminifu kwa Bwana na Sheria yake zilikuwa katika mwelekeo huu wa kinga dhidi ya mateso, majaribu, n.k.; lakini kwa Uumbaji Mpya hali ni kinyume kabisa, kwa sababu wao si Waisraeli kwa mwili, bali kwa roho—wao ni wa mbegu ya kiroho ya Abrahamu. Vipengele vya kiroho vya baraka za Israeli katika Uumbaji Mpya ni vya kiroho. Mambo yote hufanya kazi pamoja kwa ajili ya mema yao kiroho. Baraka za Mungu zimewahakikishiwa maadamu wanakaa katika imani na utiifu kwa Kristo, hata kitu chochote kibaya kisikaribie makao yao, ambapo wanahifadhiwa kwa siri, wakiwa wamehifadhiwa dhidi ya yote yanayoweza kuwadhuru. Hata hivyo, uthamini wao wa uhusiano huu wa kiroho hujaribiwa kila mara, ili kuthibitisha kama wanathamini mambo ya kiroho kuliko

[F646]
kile cha asili, ili waweze kufurahia kwa wingi zaidi kile cha kiroho na hatimaye wakamilishwe kama Viumbe Vipya wakati sadaka za kidunia zitakapokuwa zimekamilika kikamilifu.

Basi, wakiwa na majaribu mengi ya moto, bila kujali yanawajia kwa njia gani, Watu Wapya katika Kristo Yesu wanapaswa kuyatambua kama ushahidi wa uaminifu wao—kama ushahidi kwamba Mungu anawaona kama wana, na kwamba wanajaribiwa kulingana na uhusiano wao wa agano, ili waweze kufaa na kuandaliwa kwa ukamilifu wa kiroho na utukufu utakaofuata. Basi, ikiwa Bwana anaruhusu maafa kuwapata watu wa namna hiyo, yasiangaliwe kwa jicho lile lile kana kwamba yamewapata watu wa dunia. Ulimwengu, chini ya hukumu ya kifo ya kimungu, uko chini ya ajali na mabadiliko mbalimbali, ambayo Bwana hana uhusiano wowote navyo, kama ilivyoelezwa na Bwana wetu aliporejelea wale kumi na wanane walioangukiwa na mnara wa Siloamu, na wengine ambao damu yao Pilato aliichanganya na dhabihu, na ambao Bwana wetu alitangaza kwamba hawakuwa, kwa sababu ya mambo haya, wa kuonekana kuwa wenye dhambi kuliko wengine na kuwa chini ya hukumu ya kimungu. (***Luka 13:1-5***) Mungu huruhusu ghadhabu ya wanadamu na ya Shetani, ndani ya mipaka fulani, kuhusiana na ulimwengu wa wanadamu; lakini kwa upande wa Kanisa lake lililochaguliwa ni tofauti. Hakuna kinachowapata kwa bahati mbaya. "Kifo cha watakatifu wake ni cha thamani machoni pa Bwana." Hata nywele moja ya vichwa vyao haiwezi kuanguka bila yeye kujua. (***Zab. 116:15***; ***Math. 10:30***) Kama Bwana wetu alivyomtangazia Pilato, alipomuuliza, "Haujui kuwa mimi nina mamlaka?"—"Wewe usingekuwa na mamlaka yoyote, kama yangekuwa hayakupewa na Baba yangu." (***Yohana 19:10,11***) Na hili ni kweli vivyo hivyo kwa kila mwili wa mwili wa Kristo, tangu wakati wa kuzaliwa kwake kama Kiumbe Mpya. Ndiyo, tuna kila sababu ya kuamini kwamba kwa namna fulani utunzaji wa kimungu unaenea hata zaidi ya Uumbaji Mpya kwa wale ambao maisha na maslahi yao yamefungamana kwa karibu na yao. Basi, ikiwa Viumbe Wapya hupitia majaribu ya moto, hawapaswi kufikiri haya ni ya kipekee, kana kwamba jambo la ajabu limewatokea, bali wanapaswa kujua kwamba yanayolingana

[F647]
Majaribu yamewapata wanachama wote wa mwili wa Kristo, kuanzia Kichwa kushuka chini, na yatawapata wote hadi wanachama wa mwisho wa daraja la miguu wajaribiwe, wapambwe, wakubaliwe, na kutukuzwa. Basi, ikiwa hizi zinatokea kwa namna ya upinzani na mateso nyumbani, au kutoka kwa marafiki au majirani wa zamani, au kutoka kwa watu wa kanisa kwa jina tu, au ikiwa zinatokea kwa sura ya janga la kifedha na umaskini, au ikiwa zinatokea kwa namna ya ugonjwa, maumivu, ajali ya kimwili, n.k., haijalishi kwa namna gani, watu wa Bwana wanapaswa kuridhika, wakiwa na ufahamu wa upendo wa Baba na utunzaji wake wa kimapenzi kuhusiana na kila maslahi yao. Kuwa na imani kamili katika hili ni sehemu ya mtihani wa imani. Kuwa na uhakika kutoka kwa Bwana kwamba sisi ni watoto, na warithi, na kuambiwa kuhusu uangalizi wa Mungu, na wakati huo huo kuruhusiwa kupitia dhiki, ni jaribio kali la imani kwa wale wanaotakiwa kutembea kwa imani na si kwa kuona kama wangetaka hatimaye kukubaliwa kama washindi. Basi, tuipokee kwa ujasiri, upendo na imani, neema au shida yoyote ambayo utunzaji wa Bwana utatuletea, na tufaidike nayo, tukijifunza masomo yake.

Ugunduzi huu wa uangalizi wa kimungu katika maslahi yote ya maisha, ya kidunia na ya kimbinguni, haupaswi kutufanya tuwe na kutojali kuhusu mambo yetu ya kidunia. Kinyume chake, tunapaswa kukumbuka kwamba sisi ni wasimamizi wa haki, fursa na majukumu, ya kijamii, kifedha, na kuhusiana na afya. Kwa hiyo, inakuwa wajibu wetu kufanya tuwezalo kurekebisha migawanyiko yoyote ya kijamii inayoweza kutokea. Tunapaswa kuwa wema na wenye kuzingatia, kutoa maelezo, na kufanya kila kitu kinachowezekana kuepuka kutoelewana kuhusu nia na madhumuni yetu. Tunapaswa kutafuta kwa busara kuepuka kila kitu kinachoweza kuonekana kuwa na imani potofu na ushabiki, na hivyo kumtangaza Mungu wetu, tabia yake, kitabu chake na Kanisa lake kwa wengine. Kwa njia hii ndipo tunapaswa kung'arisha nuru yetu. Katika masuala ya kifedha tunapaswa kutumia busara na uokoaji na tusikuwa wavivu katika biashara, kana kwamba hatuna Mungu, kana kwamba kila kitu kinategemea juhudi zetu wenyewe, lakini, hata hivyo, mioyoni mwetu na katika

[F648]
Katika majadiliano ya masuala katika nyumba ya imani tunapaswa kutambua na kuonyesha imani yetu kwa Bwana, kwamba kwa sababu sisi ni wake, maslahi yetu yote yako chini ya uangalizi wake wa kulinda. Basi, ikiwa licha ya matumizi yetu bora ya hekima, busara, n.k., umaskini au hasara ya kifedha itatokea, tunapaswa kuona kuwa Baba yetu wa mbinguni ameona kwamba uzoefu kama huo ungekuwa bora kwetu sisi kama Viumbe Vipya kuliko kung'ara zaidi. Tunapaswa kutambua usimamizi wake uliobarikiwa wa mambo yetu, bila kujali iwe ni uongozi gani wake na uzoefu wetu. Vivyo hivyo katika suala la afya: ikiwa ugonjwa utatukumba, utunzaji wetu mwafaka wa miili hii ya kufa utatuhitaji kutumia nguvu ipasavyo katika kutumia tiba kadiri ya maarifa na hukumu yetu. Ikiwa juhudi hizo zitafanikiwa, shukrani zetu za dhati zinapaswa kuwa kwa Bwana, na si tu kwa dawa. Ikiwa hazitafanikiwa, hatupaswi kuushuku uwezo wake, bali badala yake kutafuta baraka zaidi katika uhusiano na majaribu yanayopitiwa. Kwa kweli, kwa kila dhiki au maafa Viumbe Wapya, huku wakitumia bidii katika kurekebisha ugumu huo, wanapaswa kuinua mioyo yao kwa Bwana kwa ujasiri na imani, wakitamani kujua ni somo gani wanaweza kujifunza kutokana na uzoefu wao, na iwapo masomo haya ni ya aina ya adhabu kwa ajili ya uovu au ni kama fimbo na gongo yaliyokusudiwa kumrudisha kondoo kutoka kwa njia fulani inayoelekea upande usio sahihi, mbali na nyayo za Mchungaji. "Uteke wako na fimbo yako, ndivyo vinanifariji." Watu wa Bwana hawategemei furaha, amani na faraja yao kwa kuwa tu na mafanikio ya wastani kiafya, kifedha na kijamii, bali wanaweza kufurahi katika amani ya Mungu katika hali na mazingira yote, na kuwezeshwa kufurahi kwa dhati katika ute na fimbo ya Mchungaji. Pamoja na Nabii wa zamani wengi wa Uumbaji Mpya wanaweza kusema, "Kabla sijatendewa mabaya nilipotea." Wengi wao wamejifunza kwamba kuna baraka kubwa zinazohusiana na dhiki.

Imeandikwa kwa unabii kumhusu Kanisa, na kumhusu Bwana kuli l inda, "Yeye huponya magonjwa yako yote." (***Zab. 103:3***)

[F649]
Jaribio lolote la kutumia hili kwa Kanisa la Injili kuhusiana na hali za kimwili lazima liwe dhaifu na lisilo na nguvu. Nani asiyejua kwamba tangu Kichwa cha Kanisa hadi wanachama wa mwisho wa "miguu" Bwana hajapenda kuponya magonjwa yao yote ya kimwili? Nani asiyejua kwamba watakatifu wengi sana wamekufa kwa magonjwa yao ya kimwili? Kulingana na sayansi ya tiba, Mkombozi wetu mpendwa, ingawa alikuwa mkamilifu kimwili, alishambuliwa na ugonjwa ambao si geni kwa wanasayansi, alipopata jasho la damu Gethesemane. Kulingana na sayansi hiyo hiyo, na kwa muafaka kamili na ukweli, yeye aliyekuwa mkamilifu katika mwili alikufa haraka zaidi kuliko wahalifu wawili waliosulubishwa pamoja naye kwa sababu ya ugonjwa—kupasuka kwa moyo wake. Nani asiyejua kwamba Mtume Paulo alibeba naye hadi siku yake ya kufa "kijiti mwilini mwake," na kwamba Bwana alikataa kukiondoa, akimhakikishia kwamba kuvumilia kwake kwa subira kungeleta baraka ya neema iliyozidi fidia? Nani asiyejua kwamba wengi wa watakatifu wa heshima wa Mungu katika enzi zote wameumia kwa magonjwa, na kwamba badala ya kuponywa magonjwa yao yote na kufikishwa katika ukamilifu, walikufa? Kwa hiyo, kutumia andiko hili kwa magonjwa ya kimwili kutakuwa si muafaka na Maandiko, lakini matumizi yake kama unabii kwa hali ya kiroho ya Kiumbe Mpya ni sahihi kabisa. Uumbaji Mpya hukabiliana na magonjwa ya kiroho, magonjwa, na andiko hili linawahakikishia katika kutarajia kwamba kila ugonjwa unaweza kuponywa hivyo kwa Mafuta ya Gileadi, kufungwa na ahadi zisizohesabika na za thamani za Neno la Bwana, na kufidiwa na amani na furaha ambayo mwanadamu hawezi kutoa wala kuondoa, ili ugonjwa wa moyo, wasiwasi, usije tena kuingilia, mahali ambapo upendo na furaha na amani ya Roho Mtakatifu hukaa na kutawala.

Marko 16:9-20 Si ya Kweli

Aya hizi zinakubaliwa na wanazuoni wote kuwa ni uingizaji. Hazipatikani katika yoyote ya miswada ya kale ya Kigiriki, na kwa hakika si halisi. Si kweli kwamba wote

waumini katika Bwana Yesu wanaweza kunywa vitu vyenye sumu, na kugusana na nyoka wenye sumu, magonjwa ya kuambukiza, n.k., bila kuathirika; wala si wote waliwahi kuwa na uwezo wa kuponya magonjwa na kutoa pepo. Itagundulika kwamba kifungu hiki kimeachwa na Toleo Lililorekebishwa, na na matoleo yote ya kisasa ya Maandiko. Hivyo basi, kuikubali au kuitaja kama Maandiko, kungekuwa ni kuongeza kwenye Neno la Mungu, na kuongeza kwenye mkanganyiko wa jumla kuhusu mada muhimu.

Wazo kwamba watu wa Bwana wanaweza kupewa neema maalum kutoka kwake kuhusu afya ya kimwili na faraja nyingine za kimwili (zaidi ya ulimwengu) ni udanganyifu na mtego, na ni kinyume na matarajio yote yanayofaa ya Uumbaji Mpya, kama ilivyoonyeshwa hapo awali. Bwana na mitume walikuwa mifano ya Kanisa, na badala ya kutarajia kuachiwa huru kutoka kwa taabu za jumla zinazokumba uumbaji unaolia, utakatifu wao ulikuwa ni kushiriki katika mateso haya, ili waweze kuguswa na hisia za udhaifu wa kibinadamu. Bwana wetu alikataa kama kishawishi cha Adui pendekezo la kutumia nguvu za kimungu kwa ajili ya kutuliza njaa yake wakati wa kufunga kwake kwa siku arobaini jangwani. (***Mathayo 4:3,4***) Alipokuwa amechoka alipumzika kando ya kisima cha Samaria, wakati wanafunzi wake walienda kununua chakula, ilhali angeweza kuita na kutumia nguvu za kimungu kwa ajili ya kurejesha nguvu zake. (***Yohana 4:6***) Katika matukio haya chakula kilikuwa dawa inayofaa kwa maumivu ya njaa, na kupumzika kulikuwa dawa inayofaa kwa uchovu wa mwili, na Bwana wetu alitumia tiba hizi. Hatujulishwa kwamba alikuwa na magonjwa yoyote sugu, lakini hatina shaka kwamba angekuwa huru kutumia mizizi au mimea au tiba nyingine kwa uhuru uleule alivyotumia chakula na kupumzika. Ugonjwa wa neva uliosababisha jasho la damu, na ugonjwa wake wa mwisho wa moyo kuvunjika vilikuja mwishoni mwa huduma yake. Alijua kwamba saa yake ilikuwa imefika. Yeye aliyekataa kuomba nguvu ya kimungu kwa ajili ya ulinzi wa malaika (***Mathayo 26:53***), na ambaye alikataa kuitumia nguvu hiyo hiyo ili kutosheleza njaa yake, na kuondoa uchovu wake, hata hivyo alikuwa huru kabisa kuitumia

[F651]
akitegemea mamlaka haya kwa ajili ya maslahi ya wafuasi wake, kama vile, kwa mfano, katika kuwalisha umati, na katika kutuliza dhoruba na katika kutoa kodi. ***Mathayo 14:15-21***; ***Marko 4:36-41***; ***Mathayo 17:24-27***

Vivyo hivyo, tunagundua kwamba mitume hawakutumia haki na baraka maalum walizokuwa nazo kwa ajili ya kuondoa magonjwa na mahitaji ya kidunia. Ni kweli, hatuna taarifa yoyote kuhusu ugonjwa wa yeyote kati ya wale kumi na wawili isipokuwa Paulo, ambaye macho yake yalikuwa dhaifu (***Matendo 9:8,18***; ***Gal. 4:15; 6:***11—R.V.) Bwana hakuridhia kumwondolea, hata alipoomba, akimhakikishia Mtume kwamba hili, ambalo lilikuwa mjumbe wa Shetani akimpiga, likijaribu uvumilivu wake, unyenyekevu wake, n.k., lingezidiwa kabisa na "neema ya Bwana inayotosha." (***2 Kor. 12:7-9***) Imani na imani ya Mtume kwa Bwana imekuwa chanzo cha faraja kwa wote katika njia nyembamba tangu wakati huo hadi sasa, na bado hakwenda, kama wengine hawa, kwa Bwana akiomba vitu vya kimwili, pesa, nyumba, ardhi, chakula, mavazi, n.k. Tuna neno lake mwenyewe kwamba wakati mwingine alikosa, na kwamba katika hali kama hizo alijitahidi, akifanya kazi kwa mikono yake katika kazi ya kawaida ya kutengeneza mizani na mahema. Wengine wasio watakatifu kama yeye, na wasio na uhusiano wa karibu na Bwana, hawangependa tu kazi ya unyenyekevu kama hiyo, bali, wakiikataa kazi wangetafuta kufanya kile wanachokiita "kuishi kwa imani," yaani, kuishi bila kufanya kazi, jambo ambalo Mtume huyu huyu analikanusha vikali, akisema, "Mtu asipenda kufanya kazi, asile." "Yeye aliyeiba asiba tena; bali afanye kazi, akifanya kwa mikono yake kile kilicho chema, ili awe na kile cha kumpa mtu aliye na uhitaji." (***Efe. 4:28***; ***2 The. 3:10***) Wengi wanaofikiri kimakosa kwamba ni mapenzi ya kimungu waishi kwa imani, wakati wengine wakiishi kwa kazi na kuwalea, mara nyingi huwa na ujasiri wa kuomba pesa, chakula, nguo, n.k., ambavyo hawatafuti kwa kazi. Hatutaki kuashiria kwamba wote hao ni waovu; ni imani yetu kwamba baadhi ya watu wa Bwana wako katika mtazamo huu usio sahihi wa akili kwa sababu ya mafundisho ya uongo na kutoelewa kwa usahihi jinsi Mungu anavyoshughulika nao na kuhusu tabia yake

[F652]
ya wito wao. Hatupingani pia kwamba Bwana wakati mwingine husikia na kujibu maombi ya watu hao, hata wakati maombi hayo hayalingani kikamilifu na mapenzi ya Mungu. Tunaamini kwamba njia sahihi kwa Viumbe Wapya
—ile inayomfurahisha zaidi Bwana—ni ile inayofuata kwa ukaribu na kwa njia ya pekee maagizo na desturi za Bwana wetu na mitume. Kuhesabiwa kwao kama Viumbe Vipya kunadokeza kwamba walitambua ukweli kwamba baraka za kidunia ni za mwanadamu wa asili aliye katika maelewano na Muumba wake, na kwa hiyo, kwa hesabu zinamilikiwa na wote waliohalalishwa kiuhai mbele za Mungu, kupitia imani katika Kristo; na kwamba haki hizi za kibinadamu walizotoa, kutakasa, kujitolea, kuweka juu ya madhabahu, kwa kubadilishana na baraka na haki za juu zaidi za kiroho za Mbingu, za Uumbaji Mpya, ambazo waumini wanaitwa kuzipokea katika enzi hii ya Injili. Na kama haki hizi za kidunia zimetolegwa kwa Bwana hivi, zikibadilishwa kwa haki za kiroho, matumaini, n.k., kwa mchakato gani wa fikra Kiumbe Mpya angeweza kuomba, tusiseme "kuitaka," baraka hizi za kidunia, ambazo tayari zimetolewa kwa ajili takatifu au kuwekwa wakfu? Ni jambo lingine kabisa kuomba kutoka kwa Bwana baraka za kimwili ambazo hekima yake inaona ni bora kwetu, na ni jambo lingine pia, kuomba baraka kwa ajili ya wengine, wakiwemo wapendwa wetu wa damu, na si kulingana na Roho. Hata hivyo, katika maombi yetu yote upendo na hekima ya Bwana vinapaswa kutambuliwa kuwa bora kuliko vyetu, na utii kamili wa mapenzi yetu kwake katika kila jambo haupaswi tu kutambuliwa, bali pia kuonyeshwa kwake katika maombi kama hayo. Kiumbe Kipya, akifundishwa ipasavyo kupitia Neno la Mungu, na akithamini roho yake, lazima athamini maslahi yake ya kiroho zaidi ya ustawi wowote wa kidunia, na hakika anapaswa kutamani uzoefu kama huo, na ule tu, katika mwili ambao utakuwa na faida zaidi kwa ukuaji na maandalizi ya asili mpya kwa ajili ya Ufalme. Agano Jipya linashughulikia zaidi uzoefu wa Mtume aliyechaguliwa na Bwana kuchukua nafasi ya Yuda kuliko wengine wote wote pamoja, na linaanza na wakati wa kupokea kwake Kristo njiani kuelekea Dameski. Kwa kuangalia kupitia yake

[F653]
kutokana na uzoefu mbalimbali tunaona kwamba alipokuwa akitumia zawadi ya miujiza, pamoja na Kanisa, aliitumia katika visa vingi kwa wale waliokuja kwenye Ukweli. Lakini kadiri kumbukumbu zinavyoonyesha, kamwe nguvu hii ya uponyaji haikutumika kwa ajili ya faraja yake mwenyewe, wala kwa faraja ya yeyote kati ya wale waliowekwa mbele yetu kama watakatifu, waliotakaswa kikamilifu. Wala haikuwa kwa sababu watakatifu wa wakati huo walikuwa huru kutokana na magonjwa: kinyume chake, tunajua kwamba Timotheo alikuwa na kile ambacho sasa tungekitaja kama matatizo sugu ya tumbo, au mmeng'enyo mbaya wa chakula, na Epafrodito hakuzuilika kuugua, naam, "alikuwa karibu na kufa," si kwa sababu ya dhambi, bali, kama Mtume anavyoeleza, "kwa sababu ya kazi ya Kristo alikuwa karibu na kufa," akijitia hatarini maisha yake. (***Flp. 2:25-30***) Hatujui ni chakula gani maalum au dawa gani Bwana alipenda kubariki katika kisa cha pili; lakini kwa upande wa cha kwanza, Mtume hakusali wala kutuma kitambaa au taulo ya kifua kuponya ugonjwa huo, bali aliandika kwa Timotheo, akisema, "tumia mvinyo kidogo kwa ajili ya tumbo lako, na magonjwa yako ya mara kwa mara." (***1 Tim. 5:23***) Divai ilipendekezwa, si kama kinywaji wala kama kileo cha kulewesha, bali kabisa kama dawa. Jambo la kuzingatia hasa ni kwamba, kadiri tunavyofahamu, nguvu ya kimungu haikuombwa wala haikutumika kwa niaba ya yeyote kati ya ndugu hawa wawili waliotakaswa. Walivumilia udhaifu na dhiki zao na wakapata baraka kutokana nazo, huku wakitumia chakula na tiba zilizoafaa zaidi walizozijua. Na hii tunaamini ni mfano mwafaka wa njia inayopaswa kufuatwa na watakatifu wote, viumbe wote wapya; hawapaswi kuomba uponyaji wa kimwili, anasa za maisha, n.k. Kwa juu juu kabisa, ombi la mfano la Bwana wetu linahimiza jambo hilo kwa kuomba kile ambacho Bwana mwenyewe anaona ni bora kwao kwa upande wa chakula cha kila siku; na hata wanapoomba chakula cha kila siku wanapaswa kutumia bidii ya mikono yao, na kutarajia kwamba baraka ya Bwana itakuwa juu yake kulingana na hekima yake kuhusu kile kitakachokuwa kwa manufaa yao makuu katika ukuaji wa tabia kupitia uzoefu, n.k. Iwapo ataona inafaa kuwapatia tu kile cha msingi kabisa

mahitaji ya chakula na mavazi, itakuwa kwao mtihani wa upendo na subira na imani kwake. Akizipatia wingi, itakuwa kwao mtihani wa imani na upendo na kujitolea vivyo hivyo, lakini kwa upande kinyume—kwa kuonyesha ni kiasi gani cha zawadi hizi njema wako tayari kujinyima kwa ajili ya manufaa ya kusudi lake, katika utumishi wa ndugu zake. Vilevile, ikiwa hekima ya kimungu inaona ni vyema kutoa afya njema na nguvu, jaribio la uaminifu litakuwa ni kuona kama upendo na kujitolea vitajitolea na kutumia nguvu hizi kikamilifu kwa ajili ya kusudi la Bwana, au kama vitatumika katika mambo ya ubinafsi; au, kwa upande mwingine, Bwana katika utunzaji wake akitoa uhai na nguvu kidogo tu, jaribio la imani na kujitolea litakuwa kutoka kwa mtazamo tofauti, ili kuthibitisha upendo na utiifu, utaifu na uvumilivu, na shauku ambayo fursa ndogo zitatafutwa na kutumiwa kwa bidii na kwa uthabiti.

Kanisa la Jina tu kama Mpinga wa Uumbaji Mpya

Kwa sababu maarifa yao ya kwanza ya Bwana yaliwafikia wakiwa katika kanisa la jina tu, au kupitia baadhi ya wawakilishi au mashirika yake, wengi hupendelea kuona mifumo ya kimaskani kama akina mama wao wa kiroho, na kuhisi upendo na wajibu kwao ipasavyo. Watu hao hupata ugumu kutambua kwamba hii ni mifumo ya kidunia—Babiloni—ambayo kwa kweli ni wapinzani wa Uumbaji Mpya. Ugumu wao unatokana na mtazamo wa karibu mno na mwembamba kuhusu mada hii. Wanahitaji kuinua macho yao juu zaidi, na kutambua kwamba kutoka kwa mtazamo wa kimungu kuna tofauti kubwa kati ya kanisa la jina tu na kanisa la kweli, kati ya magugu na ngano. Magugu hayawezi kutoa ngano, wala Ukristo wa jina tu hauwezi kutoa Wakristo wa kweli. Mwelekeo wake ni kinyume chake. Maandiko Matakatifu yanatangaza kwamba ni nguvu ya Mungu inayotenda ndani yetu, ili "kutaka na kutenda kwa kupenda kwake." Ni nguvu ya uhai mpya ambayo baadaye hukua chini ya malezi ya kimungu. Siyo kuzaliwa kwa roho ya ulimwengu utakaotoa matokeo haya. Kanisa la jina tu, likitofautishwa

[F655]
kutoka kwa kweli, ni ile tabaka la watu ambao wameona na kusikia vipengele fulani vya Ukweli wa kimungu, ambao wamepata nuru kiasi kuhusu mema na mabaya, kiasi, kwa hiyo, wamepata kiwango fulani cha ushawishi kuhusu kilicho sawa au kibaya, lakini ambao chini ya taarifa hii ni wazembe, wasiotilia maanani mapenzi ya kimungu, na wenye tabia ya kutumia rehema za kimungu kadri wanavyopenda, hasa kadri zitakavyowafaidi kibinafsi au kijamii katika wakati huu, na si zaidi ya hapo. Kanisa la kweli, kinyume chake, kama tulivyoona tayari, linaundwa na wale ambao hawajasikia tu Ukweli, bali wameweka wakfu yote yao kwa yule aliowapenda na kuwakanua—wale ambao wameendelea kumjua Bwana na kumtii kadiri ya uwezo wao, na ambao, kwa kumfuata hivi, hawahesabi maisha yao kuwa ni ya thamani kwao. Kanisa la jina tu si nuru ya ulimwengu, bali ni kundi tu la watu wanaopendelea nuru kuliko giza, na ambao wanapenda kuwa na nuru kidogo inayotoka kwa Wakristo wa kweli ikiwa imechanganyika na nuru za ukanamwili na za sayansi mbalimbali. Watu wa Kanisa la kweli kila mmoja ni nuru inayowaka na kung'aa popote walipo.

Kadiri tofauti kati ya makundi haya mawili inavyozidi kuwa kubwa ndivyo kwa ujumla inavyokuwa bora kwa Kanisa la kweli; kwa kweli, taa za waumini watambazaji wa nuru kwa kawaida zimemwaka zaidi kadiri mfumo wa majina ulivyozama katika giza totoro na dhana potofu, na kadiri Kanisa la kweli lilivyoteswa na mfumo huo wa majina—ambao, kwa kweli, ndio chanzo cha mateso yote.

Tukitambua tu kwamba Mungu ndiye anayeongoza, akisimamia mambo ya Uumbaji Mpya katika kila undani, si tu katika mwito wao, bali pia katika matatizo, majaribu na mateso yanayohitajika kwa ajili ya kuwainua na kuwaandaa kwa Ufalme, inapunguza thamani tunayoipa jukumu linalochukuliwa katika mpango huu wa kimungu na taasisi za kibinadamu, ambazo Bwana hakuwahi kuzianzisha wala kuidhinisha ziundwe, lakini ambazo, kwa muafaka na pendekezo la Bwana, tunajua kuwa ni za kimwili, za nyama, zinapingana na roho. Hatusemi hivi kwamba Kanisa la kweli halijawahi kwa kiasi fulani

[F656]
katika uhusiano wa karibu na mifumo ya majina; lakini tunadai kwamba ingawa *ndani* yao wamekuwa wametengwa nao, kwa maana kwamba daima wamekuwa na roho tofauti. Kuzaliwa kwa watoto hawa wa kiroho wa Mungu, kupitia Neno la neema yake, na wao kwa kiasi fulani kulezwa, kulishwa na kukuzawa na mifumo hii ya kibinadamu ya madhehebu ya wachawi, kunaonyeshwa vizuri kwa mfano wa baadhi ya wadudu, ambao viwete wao huingizwa kwenye migongo ya maadui zao, na huko hupatiwa joto, huliwa na kukuzawa, hadi wakati wa kuzaliwa na kuachiliwa kwao kikamilifu, jambo ambalo kwa kawaida humaanisha kifo cha uduudu uliyewabeba kwa muda. Basi sasa, Viumbe Wapya, waliozaliwa na Bwana, wameunganishwa kwa namna fulani na taasisi za Babeli na wameendelezwa kwa namna fulani kinyume na mapenzi ya Babeli, lakini chini ya usimamizi na mpangilio wa kimungu, hadi sasa hatua ya ukombozi imefikiwa, na yeye aliyezalia Uumbaji Mpya anawaita, "Tokeni kwake, enyi watu wangu, mpaka msiwe washirika wa dhambi zake, wala msiweze kupokea maafa yake." ***Ufu. 18:4***

Kuna mshawishi wa daima kwa Uumbaji Mpya kupitia mfumo wa kanisa la jina tu—sio tu kupitia mafundisho ya uongo, bali pia katika utauwa wa kimuonekano na unafiki, ambapo wanamkaribia Bwana kwa midomo, ilhali moyo wao uko mbali naye—wakati mawazo, hisia, maneno, na matendo yao hayalingani kabisa na roho ya kweli na utakatifu unaofundishwa na roho hiyo. Majaribu kwa Uumbaji Mpya kutoka kwa ulimwengu yangekuwa na nguvu kidogo isipokuwa kwa sababu kanisa la jina tu linaunganisha roho ya kidunia, malengo na tamaa na jina la Kristo na utumishi wa unyenyekevu kwake. Urahisi, heshima ya wanadamu, manufaa, uhuru kutoka kwa kafara, na uhakika wa kupata vitu bora zaidi ambavyo ulimwengu huu unaweza kutoa, ndivyo vishawishi na vivutio, mitego na mizaha, ambayo Babeli inatoa kwa Uumbaji Mpya, na hilo linaendelea kila wakati. Hakuna mitego mingine ya Adui inayovutia, inayodanganya, na yenye nguvu kama huu.

[F657]

Vifaa vya Kijeshi vya Mungu

—Efe. 6:11-13—

Valieni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kusimama dhidi ya hila za shetani...siku ya uovu.

Hapa tena Mtume anatuhadharisha kwamba siku yetu, katika mwisho wa enzi, itakuwa "siku ile mbaya" maalum ambayo mamlaka ya Shetani yatafanyia kazi kwa namna ya kipekee—"kuwadanganya, kama ingewezekana, hata wateule wenyewe." Anatuambia kuhusu silaha ambayo itakuwa kinga dhidi ya udanganyifu wote wa Shetani. Sio silaha kwa ajili ya mwili, bali kwa ajili ya akili—kwa Kiumbe Kipya. Mungu ndiye muumba wake, kupitia kwa vyombo vya kibinadamu. Ni utoaji wake, Neno lake, ujumbe wake, Ukweli wake. Hakuna silaha nyingine itakayofaa katika "siku hii ya uovu," na kwa ajili ya hali hii ya hatari, silaha *yote* itahitajika—ingawa wengine, katika nyakati zilizopita, walitegemea sehemu zake pekee.

Utepe wa Viunoni unawakilisha kujitolea kwa ajili ya utumishi; na Mtume anasisitiza kwamba tuhakikishe kuwa hatujajitolea kwa ajili ya utumishi wa upotofu, bali kwa ajili ya utumishi wa Ukweli. Kila mmoja achunguze utepe wake, ahakikishe ana ule unaofaa, ajifunge kwa ule utepe, awe mtumishi wa Ukweli au, angalau, awe na roho ya utumishi.

Ganzi la Haki (au uhalali) linakuja baada yake, kwa maana Bwana hawezi kumtambua yeyote kama askari wa msalaba asiyetambua na kukiri kigezo chake cha haki, au anayekataa mpangilio wake wa neema wa uhalali (kupitia imani na utakatifu) kwa damu ya thamani ya mwanawe.

Viatu vya Amani havipaswi kusahaulika; mwanajeshi wa msalaba anayeanza kampeni bila amani ya Mungu kumsaidia katika sehemu ngumu, atatimiza machache, na kwa ugumu mkubwa, kuliko yule anayejaribu kuishi kwa amani na watu wote—kuishi kwa amani na wote kadiri iwezekanavyo, bila kuhatarisha Ukweli. Wale wanaoenda bila viatu, huenda kuwinda matatizo na bila shaka hawapati kitu kingine chochote.

Gwamba la Imani ni muhimu sana kwa ulinzi dhidi ya mishale ya moto ya Adui—shaka, uchunguzi wa hali ya juu,

mageuzi, na theolojia ya mashetani. "Bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu." "Hii ndiyo ushindi uliomshinda ulimwengu, yaani, imani yetu." ***Ebr. 11:6***; ***1 Yohana 5:4***

Kofia ya Uokoaji inawakilisha uthamini au uelewa wa kiakili, au kifalsafa, wa mpango wa kimungu. Inaonekana haikuwa muhimu sana zamani kama ilivyo sasa: lakini sasa, katika "mavuno," wakati Adui anaposhambulia Kweli kwa hasira na kubadilisha kila kitu cha kisayansi na kielimu kuwa silaha ya maangamizi—sasa kofia hiyo ni ya lazima. Na sasa, na sasa tu, imetolewa kwa ukubwa na umbo ambalo mwanajeshi mnyenyekevu zaidi wa msalaba anaweza kuivaa. Bwana alimzuia Mshambuliaji ndani ya mipaka ambapo ngao ya imani ingetumika kama kinga; lakini sasa vazi lote la kijeshi limetolewa, na si mapema mno kwa mahitaji ya waaminifu wake.

Upanga wa Roho—Neno la Mungu—ndilo silaha pekee la mashambulizi la kundi dogo la Bwana. Mkuu alishinda katika "pambano lake jema" dhidi ya Mpinga, akisema, "Imeandikwa"; na huu ndio mwangwi wa vita wa wafuasi wake. Wengine wasio kuwa askari wa kweli wamepigana kwa ajili ya Bwana kwa silaha za kimwili, na kwa falsafa za kibinadamu na hekima ya kidunia na miundo, na maamuzi ya mabaraza na sinodi na presbiteri, lakini katika mapambano ya "siku hii ya uovu" ni lazima tutegemee Neno la Mungu—"Imeandikwa!" Hatupaswi kutumia mishale kama ya Shetani—hasira, uhasama, chuki, mizozo. Na "Upanga wa Roho" unaweza kupatikana tu kwa kusoma kwa makini na kwa uongozi wa Roho baada ya kujitolea—baada ya kujiandikisha katika jeshi hili.

[F659]

MASOMO XVI
URITHI WA SASA WA UUME MPYA

Mazao ya Kwanza ya Roho—Matumaini ya Kweli dhidi ya Matumaini ya Uongo—Matumaini Yetu—Mwivi Peponi—Hamu Kali ya Mtume Paulo—"Nyumba Yetu ya Kidunia" na "Nyumba Yetu Iliyoko Mbinguni"—Tukio la Mageuzi—"Wa Kwanza Wataliofufuka Kati ya Wafu"—Furaha za Sasa za Uumbaji Mpya—"Ombeni, Nanyi Mtapokea, Ili Furaha Yenu Iwe Kamilifu"—Imani, Tunda la Roho na Sehemu ya Urithi wa Uumbaji Mpya.

SI BARAKA ZOTE za Uumbaji Mpya ni za wakati ujao—nyuma ya pazia. Matunda ya kwanza ya Roho, ladha ya baraka zijazo, hutolewa kwa Viumbe Wapya katika maisha ya sasa. Miongoni mwa matunda haya ya kwanza yanaweza kuhesabiwa matunda na neema mbalimbali za Roho Mtakatifu—imani, tumaini, furaha, amani, upendo, n.k. Wengine wanaweza kudai kuwa hizi hazigusiwi na si za kweli; lakini tunajibu kwamba ni za kweli kama Viumbe Wapya walivyo wa kweli; na kadiri Kiumbe Mpya anavyokua, vipengele hivi vya uzoefu wake, baraka na maendeleo vyakua. Hakika itakubaliwa kwamba sifa hizi hizi, zinapohusiana na mambo ya kidunia, ndizo baraka kuu za mwanadamu wa kawaida, sifa zinazompa kiwango chake kikubwa zaidi cha baraka na haki. Viumbe Vipya katika Kristo, baada ya kubadilishana matumaini, haki na mapenzi ya kidunia kwa yale ya mbinguni, hugundua kuwa yale ya mwisho ni ya thamani zaidi kuliko yale waliyoyatoa. Mapenzi ya kidunia mara nyingi huwa ya kubadilika-badilika, na kwa ujumla ni ya ubinafsi. Matumaini ya kidunia kwa kawaida huwa ya muda mfupi na ya kudanganya. Furaha za kidunia, kwa hali bora kabisa, huwa za muda mfupi na za juu juu. Matamanio ya kidunia nadra sana hukidhiwa, na hata wakati huo huwa na uchungu

na uchungu wake. Hata hivyo, tunaona ulimwengu wote ukijitahidi kufikia tamaa hizi, furaha, matumaini, mapenzi, na sote ni mashahidi kwamba raha yao kuu iko katika kujitahidi —kwamba kwa kupata chochote kati ya hayo huja kiwango cha kukatishwa tamaa.

Si hivyo kwa Uumbaji Mpya. Matumaini yao, furaha zao, mapenzi yao, tamaa zao, hukua daima, zikilishwa na ahadi zilizotukuka na za thamani za Neno la kimungu. Na hazileti masikitiko, bali kuridhika na amani ya Mungu isiyoweza kueleweka huingia zaidi na zaidi mioyoni mwao, kadiri macho ya imani yao yanavyofunguka zaidi na zaidi ili kuelewa urefu na upana, urefu na kina cha hekima na upendo wa kimungu, ambao kwa baraka zake tajiri wao ni warithi na warithi-wenza kupitia Yesu Kristo Bwana.

Nchi hii ya ahadi ambayo Viumbe Wapya huingia kwa njia ya mfano wakati wa kujitolea kikamilifu, wanapopokea roho ya kuasiliwa, ni nchi inayotiririka maziwa na asali; na ingawa ina majaribu yake, ushindi wake, mapambano yake ya ndani na nje, bado si tu kwamba ushindi wake unamaanisha furaha na amani, bali, chini ya mafunzo na mwongozo wa kimungu, hata kushindwa kwake kunageuzwa kuwa vyanzo vya tumaini na imani na furaha, kwa yule awezaye na anayetaka kufanya mambo yote yafanye kazi pamoja kwa ajili ya mema yao.

Matumaini ya Kweli Dhidi ya Matumaini ya Uongo

Mtume anatuelekeza kuwa Shetani anatafuta kuudhuru Uumbaji Mpya kwa kujitokeza kwao kama malaika, au mjumbe wa nuru. Wakati yeyote anapotangaza kwamba amezaliwa kwa nuru, Kweli, Roho Mtakatifu, Adui anatambua kwamba wako njiani kutoroka kabisa gizani na dhana potofu na udanganyifu ambao ameufunika wanadamu. Kisha anajigeuza, na badala ya kujaribu zaidi kuwaongoza moja kwa moja kwenye dhana za kishirikina na giza, anajifanya kuwa kiongozi wa mwanga zaidi; na ingawa tuko macho hasa katika mwelekeo huu kwa sasa wakati mwanga wazi unatawala, sisi

[F661]
hasiwasahau kwamba amekuwa na bidii katika njia ile ile tangu Mitume aliandika maneno haya. Tunaona ushahidi wa hili katika imani mbalimbali za Ukristo, zinazoashiria juhudi za kutoka gizani, lakini zimejaa nadharia za uongo, matumaini ya uongo yenye haiba ya udanganyifu. Hizi, huku zikidai kuwa ni msaada kwa Mkristo, zikidai kumheshimu Mungu, zikidai kufafanua Neno lake, kwa kweli ni mitego na vishikizo vinavyozuia ufahamu sahihi wa Ukweli. Mpango wa ajabu wa Mungu wa upendo na rehema, ambao ni wa busara katika kila kipengele, umepingwa na Adui, si tu kwa njia ya moja kwa moja bali pia kwa njia isiyo ya moja kwa moja, kwa kuweka mbele ya watu wa Bwana kitu ambacho, kwa hukumu zao zisizokamilika, kinaweza kuonekana mwanzoni kuwa ni matumaini na matarajio makuu kuliko yale yaliyoonyeshwa na Ukweli. Hata hivyo, mwelekeo wa kosa ni kuendelea mbali zaidi na zaidi na Ukweli, na mpango wa kimungu, na urahisi wa Injili, na kuingia katika mkanganyiko wa mawazo, dhana za kishirikina na upadri wa kibinadamu.

Miongoni mwa matumaini haya ya udanganyifu ni tumaini kwamba watu wanapokufa hawako wafu—kwamba wakiwa wafu wanaishi zaidi kuliko walivyowahi kuwa. Tumaini hili linaingizwa na Adui ili kupinga tumaini la Biblia la ufufuo wa wafu. Moja kati ya matumaini haya lazima iwe ya uongo. Mpinga-Mungu amefanikiwa kwa njia ya kushangaza kuingiza tumaini hili la uongo kwa "Ukristo," ambalo Neno la Mungu haliliungi mkono, na ambalo linapingana moja kwa moja na mafundisho ya Neno kuhusu ufufuo wa wafu; maana kama hakuna aliyekufa, basi hakuwezi kuwa na "ufufuo wa wafu."

Matumaini mengine ya uongo ni kuhusu wakati wa kuwazawadia waaminifu wa Bwana. Mpinga amefanikiwa kwa usawa katika kudanganya kanisa la jina tu kuamini kwamba badala ya kusubiri ufufuo wa wafu, badala ya kutumaini sehemu katika Ufufuo wa Kwanza, kama wakati wa kupokea thawabu, wanapaswa kutumaini kwamba wafu (si wafu, bali) wanaingia katika thawabu zao kupitia mlango wa kifo, badala ya kupitia mlango wa ufufuo, kama ilivyoelezwa katika Maandiko yote. Matumaini haya ya uongo, kama vitu vingine vyote vya uongo, ni hatari, hata kama yanavyoweza

[F662]
zidi kuwa za kupendeza kadiri zitakavyoonekana kwa muda mfupi. Neno la Mungu lazima liwe mwongozo wetu, na linatufundisha kwamba matumaini yetu kuhusu baraka, furaha, n.k. za siku zijazo, yote yanategemea ufufuo wa wafu.

Matumaini ya uongo ya zamani, kwamba wakati wa kifo ungekuwa wakati wa utukufu wa mbinguni (kinachopingana si tu na ukweli wote na mazingira yanayoweza kuthibitishwa na akili ya binadamu, lakini kinyume na ushuhuda mwingi wa Maandiko kuhusu ufufuo—ambao unasubiri kuja kwa Bwana wetu mara ya pili ili kutimizwa), umekuwa na madhara makubwa kwa watu wa Bwana, kwa kuwa umewapotosha kutoka kwa Neno lake na kutoka kwa matumaini ya kweli yanayofundishwa na lile Neno, na ambayo yanalingana kikamilifu na akili timamu na ukweli wote tunavyouona kutuzunguka.

Inaweza kupendekezwa kwamba tumaini hili la mabadiliko ya ghafla kwenda katika hali ya mbinguni wakati wa kifo, kwa wanachama wa mwisho wa Uumbaji Mpya ndilo tumaini hasa linalotetewa katika kazi hii. Hili ni kweli, lakini kuna sababu ya sisi kuunga mkono tumaini kama hilo kwa sasa ambayo haingeweza kutolewa kabla ya mwaka 1878, tarehe ambayo tunadai kuwa upanuzi huu wa tumaini la watu wa Bwana unaanzia. Upanuzi huu wa matumaini ya Uumbaji Mpya katika wakati huu wa mavuno unaendana kikamilifu na Maandiko. Fikra yetu si kwamba wanadamu wote, wala hata wanachama wa Uumbaji Mpya katika enzi zote, walibadilishwa wakati wa kufa kwao; bali tukishikilia Maandiko kwamba walilala usingizi katika Yesu, tunashikilia pia kwa mamlaka yale yale kwamba tumaini lao liko katika kuamka ambako Mungu ameahidi kutawafikia katika siku mpya, siku ya Milenia. Matumaini yetu, yaliyojengwa juu ya ushuhuda wa Neno la Mungu, ni kwamba tayari tuko katika mapambazuko ya siku hii mpya; kwamba Immanuelo tayari yupo, akiweka Ufalme wake; kwamba sehemu ya kwanza ni hesabu na watumishi wake, kama alivyoonyesha hasa katika mifano yake inayoelezea kazi itakayokamilishwa wakati wa kurudi kwake kuchukua Ufalme wa dunia. Mifano inatangaza kwamba atawaita watumishi wake, ambao aliwawekea pauni

[F663]
na vipaji, na kwamba atawapima hawa kabla ya kuanza hesabu yake na ulimwengu. ***Luka 19:15***; ***Mathayo 25:14***

Kazi hii inaanza kwanza na nyumba ya Mungu, Kanisa, Uumbaji Mpya; na, kama ilivyotajwa tayari,* mwaka 1878, A.D., ulikuwa tarehe ambayo "waliokufa katika Kristo" wangepaa "kwanza." Kwa hiyo, inaendana kikamilifu na Maandiko kwamba tunaamini kwamba mitume na watakatifu waaminifu wa enzi nzima, hadi siku zetu, tayari wametukuzwa, tayari wamepata miili yao ya kiroho ya utukufu iliyowaahidiwa, lakini, kwa sababu "wamebadilishwa" na kufanywa kufanana na Bwana mwenyewe, na hivyo, kama viumbe wa kiroho, hawawaonekani kwa macho ya binadamu, wakiwa ng'ambo ya pazia. Ni kwa muafaka kamili na tumaini hili lililojengwa kwa mujibu wa Maandiko kwamba tunafundisha kwamba kila mwili wa Uumbaji Mpya ambaye bado yuko katika mwili hautahitaji sasa "kulala," na kusubiri wakati na uanzishwaji wa Ufalme, kwa sababu Mfalme na Ufalme tayari vipo hapa, kazi ya kutoa uzima ya utawala mpya tayari imeanza, sehemu kubwa ya Uumbaji Mpya waliochaguliwa tayari wametukuzwa, na wanachama walio hai wanapokea tu ukamilishaji wa kusuguliwa, kuandaliwa na kujaribiwa kwa ajili ya kupata sehemu yao katika Ufufuo wa Kwanza—kuondolewa au kubadilishwa kwa ghafla, kwa jicho la upepo—ili, katika wakati wa kifo cha mwili, wapewe nyumba mpya, mwili wa kiroho. ***2 Kor. 5:1***; ***1 The. 4:17***

Hata hivyo, tunapozingatia mada hii, ni lazima tuwe na akilini si tu matumaini haya maalum ya wakati huu wa "mavuno", bali pia kwa jumla matumaini yaliyokuwa ya ndugu zote, wanachama wote wa Uumbaji Mpya—matumaini yaliyowekwa mbele yetu katika Injili. Acha Neno la Mungu lililoongozwa na Roho liyatangaze matumaini haya, na kisha tusijali kwamba ni tofauti sana na yale yanayoaminiwa kwa jumla na kile kinachoitwa ulimwengu wa Kikristo. Ni kweli, "Ulimwengu wa Kikristo," katika imani zake, huweka imani katika ya pili

---

*Juz. II, Sura vii.

[F664]
kuja kwa Kristo mara ya pili, na katika ufufuo wa wafu, lakini hizi ni kauli za maneno tu ambazo hutumiwa ili kudumisha uhusiano fulani na Maandiko. Hizi si *matumaini* ya Ulimwengu wa Kikristo—kanisa la jina tu; bali, ni *hofu* yake. Wanaiogopa kurudi kwa Kristo mara ya pili badala ya kutarajia; na wanaogopa ufufuo wa wafu badala ya kutarajia; kwa sababu wamepoteshwa na Adui mkuu hadi kufikia kuelewa vibaya tabia na mpango wa kimungu, na kwa ujumla wanaamini kwamba kurudi kwa Kristo mara ya pili kunamaanisha mwisho wa tumaini, mwisho wa majaribio, mwisho wa rehema; badala ya kuelewa, kama Maandiko yanavyoonyesha, kwamba kwa kweli ni mwanzo wa baraka kuu kwa familia zote za dunia, ambayo Mungu aliahidi zamani sana na ambayo amekuwa akiiandaa kwa miaka elfu nne.

Ufufuo, pia, unachukuliwa kwa hofu, kwa sababu mafundisho ya uongo yamepelekea dhana kwamba roho, au pumzi ya uhai, ina ufahamu bila mwili, na kwamba mwili ni kama gereza ambalo roho hufurahi kuachiwa huru—na kurudi kwake kungekuwa ni adhabu. Hivyo basi, mila za wanadamu zimefanya Neno la Mungu lisife, chini ya ushawishi wa Adui mkuu, mungu wa dunia hii, ambaye sasa anapofanya wengi vipofu. Lakini tuangalie ushuhuda wa Maandiko kuhusu mada hii, na tuone jinsi inavyoashiria waziwazi na kwa uwazi katika kila tukio kuja kwa Kristo mara ya pili, na ufufuo kama, kwanza, tumaini la Kanisa, Uumbaji Mpya, na pili, tumaini la ulimwengu.

"Hivyo basi, kamba viuno vya nia zenu, mwe na busara, na mkaweke tumaini lenu kikamilifu katika neema itakayotolewa kwenu kwa kufunuliwa kwa Yesu Kristo." ***1 Petro 1:***13—R.V.

"Na sisi wenyewe, tulio na matunda ya kwanza ya Roho, hata sisi wenyewe tunapiga kelele ndani yetu, tukisubiri kuasiliwa kwetu, yaani, ukombozi [utolewaji] wa miili yetu [Kanisa, mwili wa Kristo]. Kwa maana tunasalimishwa kwa tumaini [bado hatujaokolewa kikamilifu, bali ni kwa maana ya kutarajia tu]." ***Rum. 8:23,***24—R.V.

Ametukuzwe Mungu na Baba wa Bwana wetu na Mwokozi, Yesu Kristo, ambaye kwa rehema zake kuu alituzalia tena kwa tumaini la uzima, kwa ufufuo wa Yesu Kristo kutoka kwa wafu, ili tupate urithi usiooza,

isiyochafuliwa, wala isiyokwanguka, iliyotunzwa mbinguni kwa ajili yenu, ninyi ambao kwa nguvu ya Mungu mlinziwa kwa imani mpate wokovu ulio tayari kufunuliwa katika nyakati za mwisho. Ambayo [katika tumaini hilo] mnajifurahisha sana, ingawa sasa kwa kitambo kidogo, ikihitajika, mmepata huzuni katika majaribu ya kila aina: ili upimaji wa imani yenu, ukiwa wa thamani zaidi kuliko dhahabu inayopotea, ingawa hupimwa kwa moto, upate kusifiwa na utukufu na heshima katika kufunuliwa kwa Yesu Kristo." ***1 Petro 1:3-7***

"Kuna wimbo wa haki umewekwa kwa ajili yangu, ambao Bwana, Mhukumu mwenye haki, atanipa siku ile; na si kwangu mimi tu, bali pia kwa wote waliopenda kuonekana kwake." ***2 Tim. 4:8***

"Sina aibu, maana namjua yule niliyemwamini, na nina hakika kwamba anaweza kulinda kile nilichomkabidhi hadi siku ile." ***2 Tim. 1:***12—R.V.

"Tufanye maisha ya kiasi, ya haki, na ya kimaungu katika ulimwengu huu wa sasa, tukisubiri tumaini letu lile la baraka, na kuonekana kwa utukufu wa Mungu mkuu na Mwokozi wetu Yesu Kristo, aliyejitoa kwa ajili yetu." ***Tito 2:12-14***

"Hili nakiri kwako [Felix], kwamba kwa njia ile wanayoita uzushi, ndivyo ninavyomwabudu Mungu wa mababu zetu, nikiamini yote yaliyoandikwa katika Torati na katika Manabii, nikiwa na tumaini kwa Mungu, ambalo nao wenyewe wanatarajia, kwamba kutakuwa na ufufuo wa wafu." ***Matendo 24:14,15***

"Maana mmefariki, na uzima wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. Kristo, ambaye ni uzima wetu, atakapodhihirika, ndipo nanyi mtaonekana pamoja naye katika utukufu." ***Wakolosai 3:3,4***

"Kwa tumaini la wafu kufufuka ndilo ninalopeleka mashtaka siku ya leo." ***Matendo 23:6***

Yesu akamwambia, Mimi ni ufufuo na uzima. Yeye anayemwamini mimi, kama aanguka, hataishi; na yeye yeyote aliye hai na kumwamini mimi, hataishi milele. ***Yohana 11:25,***26—R.V.

"Wakati unakuja ambao wote walio katika makaburi watasikia sauti yake, na watatoka; wale waliofanya mema, kwa ufufuo wa uzima [Ufufuo wa Kwanza]; na wale waliofanya mabaya [ambao njia yao katika maisha ya sasa haitapita idhini ya kimungu kama inayostahili uzima wa milele] kwa ufufuo wa hukumu [ufufuo wa hatua kwa hatua chini ya nidhamu na thawabu wakati wa enzi ya Miaka Elfu]." **** Yohana 5:28,***29—R.V.

Ndani ya nyumba ya Baba yangu kuna makao mengi; laiti isingekuwa hivyo, ningewambia; naenda kuwatengenezea mahali. Na nikienda na kuwatengenezea mahali, nitarudi tena na kuwapokea nyumbani kwangu, ili mahali nilipo nanyi mwe pale pia. ***Yohana 14:2,3***

"Mwana wa Mtu atakuja katika utukufu wa Baba yake, pamoja na malaika wake; na wakati huo atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake." ***Mathayo 16:27***

"Tazama, naja upesi, na ujira wangu uko pamoja nami." ***Ufu. 22:12***

"Tazama wokovu wako unakuja; tazama ujira wake uko pamoja naye." ***Isa. 62:11***

---

*Tazama Sura xvii.

[F666]

"Hivyo basi, ndugu, vumilieni mpaka kuja kwa Bwana;...thibitisheni mioyo yenu, kwa kuwa kuja kwa Bwana kumewakaribia." ***Yakobo 5:7,8***

"Waambieni wenye mioyo ya woga, Timizeni nguvu, msiogope; tazama, Mungu wenu atakuja na kisasi, na malipo ya Mungu; atakuja na kuokoa. Ndipo macho ya vipofu yatafunguliwa, na masikio ya viziwi yatafunguliwa,...kwa maana jangwani maji yatafurika, na vijito katika nyika." ***Isa. 35:4-6***

*Wakati huo watu wako wataokolewa, kila mtu aliyeandikwa katika kitabu [cha uzima], na wengi wa wale wanaolala katika vumbi la dunia wataamka, wengine kwa ajili ya uzima wa milele [Ufufuo wa Kwanza] na wengine kwa ajili ya aibu na dharau ya milele [udhalilishaji—ambayo, hata hivyo, wanaweza kuokolewa kutoka kwake kupitia michakato ya urejeshaji itakayoanzishwa wakati huo]; na wenye hekima [kundi dogo, bikira wenye busara] watang'aa kama mwangaza wa anga [kama jua—****Mathayo 13:43****], na wale wanaogeuza wengi kwa haki watang'aa kama nyota [taanga] milele na milele. Lakini wewe nenda zako hadi mwisho utakapokuwa*
[hadi "mavuno" au mwisho wa enzi ufike]: kwa maana wewe utapumzika, na kusimama katika sehemu yako mwishoni mwa siku." ***Dan. 12:1-3,13***. Vol. III, uk. 83

"Kitabu cha kumbukumbu kilikuwa kimeandikwa mbele zake [Yehova] kwa ajili ya wale waliomwogopa Bwana; na wale waliotafakari juu ya jina lake; nao watakuwa wangu, asema Bwana wa majeshi, siku ile nitakapotayarisha wateule wangu." ***Mal. 3:16,17***

Nadharia potofu na dhana za kufikirika hutokana hasa na wanafalsafa wa kibinadamu, ambao hawakupata mwongozo wa taa ya Neno la kimungu, na ambao wamepotosha hukumu za watakatifu wengi wapendwa wa Bwana kiasi kwamba matamko yaliyotangulia na mengine mengi ya wazi kuhusu matumaini ya kweli ya watu wa Bwana yanakanushwa na kunyang'anywa nguvu, uzuri na uwezo wake na maandiko mengine ya kimfano zaidi au kidogo, ambayo yamepotoshwa kutoka katika nafasi na maana yake ya kweli kiasi cha kuyafanya kupingana na kauli hizi zilizo wazi. Lazima tuichunguze hizi ili njia ya imani na tumaini na utiifu iwe wazi na dhahiri machoni pa ufahamu wetu. Kisha tutaendelea kuona baraka mbalimbali nyingine za ziada kwa tumaini letu, ambazo ni zetu katika maisha ya sasa, kama sehemu ya matunda ya kwanza ya urithi wetu.

Mwizi Peponi

Akamwambia Yesu, Nikumbuke utakapokuja katika ufalme wako. Naye [Yesu] akamwambia [yule mwivi aliyetubu], Amina, nakuambia, leo utakuwa nami katika Paradiso. ***Luka 23:42,43***

[F667]

Wale wanaoona wokovu kuwa ni ukombozi kutoka kwa mateso ya milele kwenda kwenye paradiso ya raha, na unaotegemea tu mazingira ya bahati nasibu ya neema, wanafikiri wanaona mfano katika simulizi hii *wa mafundisho ya* uteuzi—kwamba Bwana wetu Yesu, akifurahishwa na maneno ya faraja ya mwizi mmoja, alimchagua kwenda mbinguni, na vilevile akateua kwamba mwizi mwingine ahangaike milele yote, bila huruma wala msaada. Kweli, kama Mungu amefanya wokovu kuwa bahati nasibu kama hiyo, jambo la kubahatisha, wale wanaoamini hivyo hawangekuwa na hoja nyingi kupinga bahati nasibu za Kanisa, na hata chache zaidi kupinga zile za kidunia.

Lakini sivyo ilivyo. Andiko hili limepotelekezwa sana. Ili kupata maana yake ya kweli, hebu tuangalie mazingira na mahusiano yake.

Bwana alikuwa amehukumiwa hivi punde, na sasa alikuwa akitekelezwa kwa tuhuma ya uhaini dhidi ya serikali ya Kaisari, kwa kusema kwamba yeye ni mfalme; ingawa aliwaambia kwamba Ufalme wake "si wa ulimwengu huu." Huko, juu ya msalaba kichwani pake, kimeandikwa kwa lugha tatu, ilikuwa ni kosa alilotuhumiwa nalo: "HUU NDIO MFALME WA WAAYUNANI." Wale waliokuwa karibu walijua madai yake na wakamdhihaki, isipokuwa mmoja wa wezi waliomwambatanisha msalabani. Bila shaka alikuwa amesikia kuhusu Yesu na tabia na kazi zake za ajabu, na akasema moyoni mwake: Hakika huyu ni mtu wa ajabu na wa kustaajabisha. Nani anayejua kwamba madai yake hayana msingi? Hakika anaishi karibu na Mungu. Nitazungumza naye kwa huruma: haitadhuru. Kisha akamkemea mwenzake, akitaja kutokuwa na hatia kwa Bwana; na ndipo mazungumzo yaliyoelezwa hapo juu yakafanyika.

Hatuwezi kudhani kwamba mwizi huyu alikuwa na mawazo sahihi au ya hakika kumhusu Yesu—isipokuwa hisia tu kwamba, kwa kuwa alikuwa karibu kufa, hata nyasi kidogo ya matumaini ilikuwa bora kuliko kutokuwa na chochote. Kumpa sifa ya kuwa na zaidi ya hayo ingekuwa ni kumweka *katika imani* mbele ya mitume na wafuasi wote wa Bwana, ambao wakati huu walikuwa wamekimbia kwa hofu, na ambao, siku tatu baadaye, walisema: "Sisi tulitumaini kwamba yeye ndiye aliyepaswa kuikomboa Israeli." ***Luka 24:2***

[F668]

Hatuna shaka yoyote kuhusu maana ya ombi lake. Alimaanisha kwamba kila mara Yesu angefikia mamlaka ya Ufalme wake, alitaka apendelewe, atunzwe. Sasa tazama jibu la Bwana wetu. Hasemi kwamba hana ufalme; bali, kinyume chake, anaashiria kwa jibu lake kwamba ombi la mwizi lilikuwa sahihi. Neno lililotafsiriwa "kweli" au "hakika" ni neno la Kigiriki "*amen*," na linamaanisha "*Iwe hivyo*," au "Ombi lako limepatikana." "Nakuambia wewe leo [siku hii ya giza, wakati *inaonekana* kana kwamba mimi ni mdanganyifu, na ninakufa kama mhalifu], wewe utakuwa nami katika Paradiso." Kiini cha ahadi hii ni kwamba, Bwana atakapokuwa ameiweka Ufalme wake, utakuwa Paradiso, na mwivi atafufuliwa na kuwa humo. Kumbuka kwamba tumebadilisha koma kutoka mbele hadi baada ya neno "leo."

Hii inafanya maneno ya Bwana wetu kuwa wazi kabisa na ya busara. Angeweza kumwambia mwizi mambo zaidi kama angechagua. Angeweza kumwambia kwamba sababu ya kupata heshima ya kuwa katika Paradiso ilikuwa ni kwa sababu *fidia* yake ilikuwa ikilipwa hapo hapo. Angeweza pia kumwambia kwamba alikuwa akifa na kumtoa fidia mwizi *mwenzake* pia, pamoja na umati wote uliokuwa ukitabasamu kwa dharau mbele yake, mamilioni waliokuwa wamezikwa wakati huo, na mamilioni ambao bado hawajazaliwa. Tunajua hili, kwa sababu tunajua kwamba "Yesu Kristo, kwa neema ya Mungu, alionja kifo kwa ajili ya kila mtu," "alijitoa kuwa gharama ya ukombozi kwa wote," ili wote kwa wakati unaofaa wapate fursa ya kurudi katika hali ya Edeni, iliyopotezwa kwa dhambi ya mwanadamu wa kwanza, na iliyokombolewa kwa ajili ya wanadamu kwa kafara ya haki ya Kristo. ***Ebr. 2:9***; ***1 Tim. 2:5,6***; ***Mat. 3:19***

Kama ilivyoonyeshwa tayari, bustani ya Edeni ilikuwa ni mfano tu wa jinsi dunia itakavyokuwa itakapokuwa imeachiliwa kabisa kutoka kwa laana—ikiwa imekamilishwa na kupambwa. Neno "paradiso" lina asili ya Kiarabu, na linamaanisha *bustani*. Septuaginta inatafsiri ***Mwanzo 2:8*** hivi: "Mungu alipanda *paradiso* katika Edeni." Kristo atakapokuwa ameiweka Ufalme wake, na kuifunga maovu, n.k., dunia hii itageuka polepole kuwa paradiso, na wezi wawili na wengine wote walio katika makaburi yao wataingia ndani yake, na kisha kwa kutii sheria zake wanaweza

[F669]
kaeni ndani yake na mfurahie milele. Hata hivyo, hatuna shaka kwamba maneno ya fadhili yaliyosemwa katika saa ile ya giza kwa Mwokozi aliyeteswa hayatapoteza thawabu maalum na inayofaa kuliko zawadi ya kikombe cha maji, au wema mwingine mdogo uliofanywa kwa wale ambao Mfalme huyu "hayaoni aibu kuwaita *ndugu* zake." ***Mathayo 10:42***

Katika Maandiko, Paradiso hutumika kuelezea hali ya awali ya furaha ya mwanadamu, akiwa katika maelewano na Muumba wake, kabla la laana na uharibifu wa dhambi kuingia ulimwenguni. Paradiso hii iliyopotea kwa wanadamu imeahidiwa kurejeshwa; na kwa namna isiyo wazi kiasi, uumbaji wote umekuwa na bado unasubiri na kutumaini kuanzishwa kwa Enzi ya Dhahabu hivi. Maandiko Matakatifu yanatuwasilishia wazo kwamba hali ya Paradiso imekombolewa kwa ajili ya mwanadamu kupitia kifo cha Bwana wetu Yesu, na kwamba kama matokeo, sehemu ya kazi yake ya utukufu ya urejesho itakuwa ni kuirudisha Paradiso—"ile iliyopotea"—mali iliyonunuliwa***.*** ***Mathayo 18:11***; ***Waefeso 1:14***; ***Ufunuo 2:7***

Lakini je, tuna haki ya kubadilisha nafasi ya koma? Hakika: alama za uakifishaji za Biblia hazikutungwa kwa ufunuo. Waandishi wa Biblia hawakutumia *alama zozote za uakifishaji*. Zilivumbuliwa takriban miaka mia nne iliyopita. Ni urahisi wa kisasa tu, na zinapaswa kutumika hivyo ili kufafanua maana, kwa muafaka na maandiko mengine yote.

Mifano ya matumizi yanayofanana ya neno "leo" katika fasihi ya kisasa ni mingi; na katika Maandiko tunaweka mkazo kwenye yafuatayo:

*Basi nakuamuru jambo hili leo. Kumb****. la Torati 15:15***
Nimekuwekea leo maisha na mema, na kifo na uovu.
Kumb. la Torati 30:15
"Ninakuamuru leo umpenda Bwana Mungu wako." ***Kumb. la Torati 30:16*** *"Laiti si wewe tu, bali na wote wanaonisikiliza leo wange kuwa karibu kabisa na kikamilifu kama mimi nilivyo, isipokuwa vifungo hivi."* ***Matendo 26:29***

Sio tu kwamba maana ya kifungu hiki inahitaji alama za uakifishaji zilizopendekezwa, bali pia muafaka wake na maandiko mengine yote yaliyobaki unahitaji hivyo, na hakuna pingamizi la msingi au halali linaloweza kutolewa. Kufikiria kwamba Bwana wetu alienda Peponi mara moja, itakuwa ni kufikiria

jambo lisilowezekana, kwa kuwa Paradiso bado haijafanywa upya. Zaidi ya hayo, imetamkwa wazi kwamba mwili wa Bwana wetu ulizikwa katika kaburi la Yosefu, na kwamba roho yake, au nafsi yake, ilienda sheol, hades, upotevu, na kwamba alikuwa *amekufa*, na si hai katika Paradiso au mahali pengine, katika kipindi hicho. Maandiko yanatuhakikishia waziwazi, si kwamba Bwana wetu alishuka kutoka mbinguni, au kutoka Paradiso, wakati wa ufufuo wake; bali kwamba "alifufuka kutoka kwa wafu, siku ya tatu, kama ilivyoandikwa." (***1 Wakor. 15:4***) Maneno ya Bwana wetu mwenyewe, baada ya ufufuo wake, yalikuwa, "Ndivyo ilivyoandikwa, na ilibidi Kristo apate mateso, na kufufuka kutoka kwa wafu siku ya tatu." (***Luka 24:46***) Akamwambia Mariamu tena, "Bado sikuipanda kwa Baba yangu; lakini nenda kwa ndugu zangu, uwaambie, Ninapanda kwa Baba yangu, na Baba wenu; kwa Mungu wangu, na Mungu wenu." ***Yohana 20:17***

Nitamani Kweli ya Mtume Paulo

Kwangu mimi kuishi ni kwa ajili ya Kristo, na kufa ni faida. Lakini kuishi katika mwili ni tunda la kazi kwangu; na siwezi kusema nini ningechagua. Kwa kweli nashikiliwa pande mbili; nina hamu ya kuondoka na kuwa pamoja na Kristo, jambo ambalo ni bora zaidi; lakini kubaki katika mwili ni muhimu zaidi kwa ajili yenu." ***Wafilipi 1:21-24***, tafsiri ya Diaglott

Itagundulika kwamba tofauti kuu kati ya maandishi yaliyo hapo juu na tafsiri ya kawaida ya Kiingereza ya kifungu hiki ni ubadilishaji wa neno "kurudi" badala ya neno "kuondoka." Ili kuhalalisha matumizi ya neno "kurudi", mtafsiri katika dokezo la chini ya ukurasa anasema:

Kwa neno analusai, *kurudishwa tena* au *kurudi*, jambo ambalo Paulo alilitamani sana, hakuweza kuwa *kifo* au *kuvunjika*, kama inavyodokezwa na neno *'kuondoka'* katika tafsiri ya kawaida; kwa sababu ilionekana kwake kuwa jambo la upuuzi kuchagua kati ya hayo *mawili—maisha* au *kifo*; lakini alitamani sana *analusai*, ambalo lilikuwa jambo *la tatu*, na lilipendelewa sana kuliko mojawapo ya mambo hayo *mawili* yaliyotajwa. Neno *analusai* linapatikana katika ***Luka 12:36***, na hapo limefasiriwa *kuwa* kurudi—'Muwe kama watu wanaomsubiri bwana wao, *atakaporudi*,'

[F671]
nk. Yesu aliwafundisha wanafunzi wake kwamba *atarudi* tena (***Yohana 14:3,18***); vivyo hivyo, malaika walisema nao wakati wa kupaa kwake. (***Matendo 1:11***) Paulo aliiamini fundisho hili na akalifundisha wengine, na alikuwa akitarajia na kusubiri kurudi kwa Mwokozi (*analusai*) kutoka mbinguni (***Wafilipi 3:20***; ***1 Wathesalonike 1:10; 4:16,17***) ambapo angekuwa 'daima *pamoja na Bwana*.'

Uchunguzi wa neno la Kigiriki *analusai* unaonyesha kwamba linatumika katika fasihi ya Kigiriki na Plato kwa njia zote mbili—kwa maana ya *kuondoka* wakati mwingine, na *kurudi* wakati mwingine; lakini neno hili linapatikana mara mbili tu katika Agano Jipya, hapa na katika ***Luka 12:36***. Katika mfano wa pili, kama ilivyoelezwa hapo juu, limetafsiriwa kama "kurudi," na ni wazi kwamba haliwezi kutafsiriwa vinginevyo na kuhifadhi maana yake. Katika kisa tunachokijadili (***Flp. 1:23***), tunashikilia kwamba kinapaswa kutafsiriwa *kama 'kurudi*', kwa sababu rahisi kwamba, hata inapotumika kumaanisha *kuondoka*, lazima ibebe wazo la kuondoka tena—kuondoka kwenda mahali ambapo mtu alikuwa amewahi kuwa hapo awali. Kiambishi awali cha Kigiriki *ana* katika *analusai* kina maana ya *'tena'* kama kiambishi awali chetu *re* katika *re*
-turn ina maana *ya tena*. Hivyo basi, ikitafsiriwa *kama kuondoka*, tungelazimika kuongeza wazo la kuondoka *tena*. Na hili lingeharibu mambo yanayomhusu Mt. Paulo; kwa maana hakuwahi kuwa na Kristo katika utukufu, na, kwa hivyo, hakuweza "kuondoka *tena*" ili awe huko na Kristo. Lakini tunapotafsiri *analusai kama* "kurudi," na kumtumia Bwana wetu, kila ugumu unaonekana kuondoka.

Tuzingatie mazingira yaliyosababisha msemo huu. Mtume alikuwa amekuwa mfungwa huko Roma kwa muda fulani, na ingawa wakati mwingine alitendewa vizuri na baadhi ya Mabaisara, alikuwa daima katika hatari ya kuuawa kwa sababu ya mabadiliko ya ghafla ya mawazo yao. Aliandika Waraka huu akishukuru zawadi kubwa aliyopokea kutoka kwa Kanisa la Filipi, na akatumia fursa hiyo kuwaeleza kikamilifu kuhusu hali yake mwenyewe, maendeleo ya kazi ya Bwana, n.k., na kuwahimiza kuwa na uthabiti hadi mwisho.

Kwa kuwa wangependa kujua matarajio yake ya kuachiliwa, anawaambia kwamba maadui (wakiona uhuru wake kwa miaka miwili—

[F672]
Matendo 28:30) walikuwa wakielezea Ukristo, wakitarajia kwa njia hiyo kuongeza mateso na labda kifo kwenye vifungo vyake. (***Flp. 1:16-19***) Lakini alitambua sala za Kanisa kwa niaba yake na alitarajia kwamba kesi yake mbele ya Nero ingesababisha *kuachiliwa* kwake—iwe kwa kutokutuhumiwa au kwa kifo. Kisha anawaambia kwamba, kuhusu mapendeleo yake *mwenyewe*, ingekuwa vigumu kwake kuchagua kati ya maisha (pamoja na mateso yake) na kifo (pamoja na pumziko lake kutokana na taabu); lakini ingawa hakuwa na chaguo kati ya mambo haya mawili yanayowezekana, alikuwa na hamu, tamaa kali, ya jambo alilolijua vyema kuwa halikuwezekana, jambo alilolijua, na alilolifundisha Kanisa, kuwa bado lilikuwa mbali sana (***2 Wathes. 2:1-8***)—*kurudi* kwa Kristo na kuwa naye. Kisha, akiacha yale yasiyowezekana na kurudi kwa yale yanayowezekana, anawahakikishia kuwa ana imani thabiti kwamba Mungu bado ana kazi ya kumfanyia Kanisa, na kwamba atawekwa huru. Na ingawa Maandiko hayatoi maelezo yoyote kuhusu hili, mapokeo yanatangaza kwamba aliachiliwa huru na Nero na alipata takriban miaka mitano ya uhuru na huduma kabla ya kukamatwa tena na kuuawa.

Inafaa kutambua hapa kwamba maneno mengine hutumika mara kwa mara katika maandishi ya Paulo na Luka wakati waziwazi *neno "kuondoka"* linakusudiwa. Na inapaswa kukumbukwa kwamba Luka alikuwa mwandishi wa Mtume, ambaye alisafiri naye sana na alikuwa amezoea kutumia maneno kwa maana ileile.

Lakini ikiwa bado kuna wanaoshikilia neno "kuondoka," badala ya "kurudi," tunawasilisha yafuatayo:

Bila shaka Paulo angependa, hasa kwa kuzingatia maarifa yake kwamba kurudi kwa Bwana kwa mara ya pili kusingetokea hivi karibuni, kwamba aondoke kwenda mbinguni au mahali pengine popote ili awe na Bwana mara moja. Lakini alijua kwamba tamaa kama hiyo haingeweza kutimizwa kulingana na mpango wa kimungu; na hivyo, ingawa ilikuwa tamaa yake kuu, haikuchukuliwa kuwa mojawapo ya mambo yanayowezekana. Alibaki bado katika hali ngumu ya kutokuwa na uhakika kuhusu upendeleo wake kati ya mambo mawili yaliyowezekana—kuishi na kuihudumia Kanisa katika mateso, au kufa na kupumzika kutoka kwa kazi zake—akisubiri "matumaini yale matakatifu, na kuonekana kwa utukufu

[F673]
wa Mungu mkuu [Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo]," "ambaye atabadilisha mwili wetu wa unyonge, ili ufanane na mwili wake wa utukufu." ***Tito 2:13***; ***Flp. 3:21***

"Nyumba Yetu ya Kidunia" na "Nyumba Yetu Iliyotoka Mbinguni"
—2 Kor. 5:1-10—

Mtume anaandikia Uumbaji Mpya kuhusu hali yao—bila kujumuisha mwanadamu wa asili. Yeye anatambua kiumbe kipya kama Mwumbwa Mpya, na mwili wa zamani kama "hema" lake, au hema lake la kupiga, ambalo ni bora zaidi kuliko kutokuwa na lolote, ingawa halitoshi kabisa. Kiumbe Kipya hakiwezi kujisikia vizuri kabisa ndani yake, bali kinatamani sana mwili mkamilifu, utakao kuwa wake katika ufufuo—nyumba yake ya kudumu, au sehemu katika "nyumba kuu" ambayo Bwana wetu aliahidi kuandaa kwa ajili ya Uumbaji Mpya. (***Yohana 14:2***) "Tunajua ya kuwa, ikiwa nyumba yetu ya nchi, ya makao haya ya muda, itabomolewa, tunayo nyumba ya milele iliyotengenezwa na Mungu, nyumba isiyotengenezwa kwa mikono [isiyotokana na nguvu za kibinadamu], ya milele, ya mbinguni."

Ni kweli kwamba katika mwili huu wa sasa, au nyumba hii ya muda ya uhamiaji, tunangoja kwa hamu—tukiteswa si tu na ushawishi mbaya wa dunia na shetani pande zote, bali pia na hasa na udhaifu wa mwili wetu wenyewe. Kwa maana tunapotaka kutenda mema, uovu uko nasi, hata hivyo mema tunayotaka kutenda mara nyingi tunazuiliwa kuyatenda, ilhali uovu tusiokuwa nao mara nyingi hujitokeza kwetu na unahitaji kupingwa na kushindwa kila mara. Kama Mtume anavyotangaza mahali pengine, sisi "wenye matunda ya kwanza ya Roho, hata sisi wenyewe tunangoja ndani yetu, tukisubiri kupokewa rasmi, yaani, ukombozi wa miili yetu"—Kanisa, katika mfano wa utukufu wa Bwana wetu.

Lakini kulia kwetu si kwa tamaa ya kuachwa uchi. Hatutaki kuwa bila mwili, kwani hilo, hata katika hali yake bora kabisa, katika enzi yote ya Injili lingemaanisha kuwa "tumezama usingizini," tukisubiri asubuhi ya ufufuo ili "tuvikwe

[F674]
na nyumba yetu kutoka mbinguni," mwili wetu mpya, mkamilifu na wa milele, "nyumbani" kwetu. Tunachopendelea si kuzima cheche ndogo ya maisha ya sasa, bali kuifyonzwa, kuingizwa katika hali kamilifu za maisha kamilifu ambayo tumezaliwa kwayo. Tunatamani sana kuzaliwa upya, pamoja na mwili wake mkamilifu.

"Basi yeye aliyetuhandikia hili jambo ni Mungu, ambaye pia ametupa dhamana ya Roho." Hali hii kamilifu, ambayo tutaipata katika ufufuo, itakuwa kilele kikuu cha wokovu wetu, ambao Mungu ameuahidi; na akili mpya, mapenzi mapya yaliyozaa kwa Neno la kweli, huhesabiwa kuwa mwanzo wa Kiumbe huyo Mpya, ambaye atakamilishwa katika asili ya kimungu wakati ufufuo wa kwanza utakapokuwa umemkamilisha. Roho Mtakatifu aliyetupatia katika wakati huu ni malipo ya awali, tuseme—'dhamana' au uhakikisho wa matokeo makuu na ya neema tunayoyatumaini na kuyajitahidi, tukipiga kelele za kuumia na kuomba.

"Kwa hiyo daima tuna ujasiri, tukijua ya kwamba, tukiwa na mwili [maadamu tunajisikia kuridhika kabisa na hali zetu za sasa—sisi wenyewe na mazingira yetu], tuko mbali na Bwana." Kama tungekuwa tunaishi karibu naye, "kutembea na Mungu," hatungejisikia kuridhika kikamilifu na mafanikio ya sasa, hali, n.k.; bali tungejisikia kama wasafiri na wageni, tukitafuta pumziko bora zaidi, makao bora zaidi, "ambayo Mungu ameyaandalia wale wanaompenda." Lakini hili, kama Mtume anavyoeleza, ni kweli tu kwa wale wanaotembea kwa imani na si kwa kuona.

Lakini sisi tuna uhakika [tukiwa na imani kamili kwa Mungu, tunafurahi kutembea kwa imani], na tunapenda zaidi kuwa mbali na nyumbani [kutokuwa na makao, kuwa wasafiri na wageni duniani] na kuwa nyumbani kwa Bwana" katika roho ya ushirika wetu.

Kwa sababu hii tunajitahidi, kwamba iwe ni baadaye tutakapofika nyumbani kwetu, au iwe ni sasa tunapokuwa mbali na nyumbani, wasafiri na wageni, tunajitahidi ili tuwe wakubalika kwa Bwana; ili tuwe na neema na baraka zake na kutambua

ushirika na uwepo wake na kujua kwamba hatimaye tutakubaliwa naye.

"Kwa maana ni lazima sisi sote tuje mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mtu apokee yaliyo yafanya katika mwili, sawasawa na yale aliyoyatenda, iwe ni mema au mabaya." Katika safari hii yote ya kitakatifu, tuko mbele ya kiti cha hukumu cha Bwana wetu: anatujaribu, anatupima, kuona kama tunampenda yeye na mambo yanayoleta haki na amani; na ikiwa ndivyo, anataka kujua ni kiasi gani tuko tayari kujitolea kwa ajili ya haki. Yeye hupima kiwango cha upendo wetu kwa kadiri ya kujinyima kwetu na kujitolea kwetu kwa ajili yake, kwa ajili ya Ukweli.

Lakini kuzungumza hivi kuhusu miili yetu kama nyumba kunaweza kuwa kweli tu kwa "watakatifu," "viumbe vipya" katika Kristo. Wengine wa wanadamu hawana asili ya asili mbili, na hawawezi kwa usahihi kutumia maneno kama yale ya ***Warumi 8:10,11***, "Kama Kristo yupo ndani yenu, *mwili* ni [hukumiwa] *kufa* kwa sababu ya dhambi; lakini roho hai kwa sababu ya [haki iliyohesabiwa] ya Kristo." Asili mpya ya watakatifu, waliozaliwa kwa Neno la kweli, kwa kweli ni *mapenzi* mapya tu, ambayo, hata hivyo, kuanzia wakati huo huitwa mtu halisi, na ni hayo pekee yanayotambuliwa na Mungu, ambaye hatutambui kwa mwili bali kwa roho ya akili zetu mpya—akili za Kristo. Angalia pia ***Warumi 6:3,4***. "Viumbe hawa wapya" wana mtu mzee, au mtu wa nje, anayepotea, na mtu mpya, mtu wa ndani, au mtu aliyefichwa wa moyo, ambaye anafanywa mpya siku kwa siku. ***2 Kor. 4:16***; ***Kol. 3:9,10***; ***Efe. 4:23,24***; ***1 Pet. 3:4***

Tukio la Mageuzi

Wanafunzi hawakufikiria kamwe kwamba kauli ya Bwana wetu kwamba baadhi yao hawangeonja mauti hadi wamwone Mwana wa Mtu akija katika Ufalme wake, ingetimia ndani ya siku sita kwa Petro, Yakobo na Yohana katika Mlima wa Umbile. Hata hivyo, ndivyo ilivyokuwa; na ni wazi kwamba ilileta athari kubwa na iliyokusudiwa kwa mashahidi, ambaye mmoja wao, akiandika kuhusu jambo hilo, anasema (***2 Petro 1:16-18***),

[F676]
"Hatukufuata ngano zilizobuniwa kwa ujanja, tulipowajulisha nguvu na kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo, bali tulikuwa mashahidi wa utukufu wake. Kwa maana alipokea heshima na utukufu kutoka kwa Mungu Baba, alipopata sauti hii kwake kutoka katika utukufu mkuu, Huyu ni Mwana wangu mpendwa, ambaye nimemridhia. Na sauti hii iliyotoka mbinguni tuliisikia, tulipokuwa naye katika mlima mtakatifu."

Tukio la mabadiliko ya sura halikuwa yote kama yalivyokuwa yakionekana. Ilikuwa "maono," kama Bwana wetu alivyoeleza kwa wanafunzi walipokuwa wakishuka kutoka mlimani. Katika maono haya, kama ilivyo katika maono yote, yasiyo halisi huonekana kuwa halisi. Ndivyo ilivyokuwa katika maono ya Yohana, katika Kisiwa cha Patmos, yaliyoelezwa katika kitabu cha Ufunuo. Aliyaona, aliyasikia, alizungumza; lakini vitu alivyoonyeshwa hivyo katika maono hayakuwa vitu halisi—si wanyama wenye vichwa vingi na pembe nyingi, na malaika na vyombo vya kioo na viti vya enzi, wala majoka halisi, n.k., bali ilikuwa ni *maono* tu. Na maono, kwa kila maana ya neno hilo, yalikuwa mazuri na kwa kweli yalifaa zaidi kwa kusudi kuliko vile vitu halisi vingekuwa.

"Wa Kwanza Anayepaswa Kufufuka Kati ya Wafu"

Mose na Eliya hawakuwepo mlimani, kibinafsi, bali walionekana tu kwa wanafunzi katika maono. Hii tunajua si tu kutokana na kauli ya Bwana wetu, kwamba ilikuwa "maono," bali pia kutokana na kauli yake kwamba hakuna mtu aliyepanda mbinguni. (***Yohana 3:13***; ***Matendo 2:34***) Pia tunajua kwamba Musa na Eliya hawangeweza kuwa pale, kwa kuwa hawakufufuliwa kutoka kwa wafu; kwa sababu Bwana wetu Yesu mwenyewe alikuwa "Mbegu za kwanza wa wale waliolala"—"Mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu, ili katika mambo yote awe na umuhimu." ***1 Kor. 15:20***; ***Kol. 1:18***

Zaidi ya hayo, Mtume kwa Waebrania anataja waziwazi Musa na manabii (ambao wangejumuisha Eliya) na uaminifu wao katika enzi zilizopita na kupokelewa kwao na Mungu; lakini anaeleza kwamba hawakuwa bado wamepokea thawabu yao, na kwamba hawangepokea hadi baada ya sisi (Kanisa la Injili) tutakapopokea thawabu yetu kama

warithi-wenza na Kristo katika Ufalme wake. "Hawa wote, wakapata shuhuda njema kwa imani, hawakupokea ahadi; Mungu akiwa amewaandalia sisi jambo bora zaidi, ili wao wasikamilishwe bila sisi." ***Ebr. 11:39,40***

Kwa hiyo, kwa kuwa kuonekana kwa Musa na Eliya pamoja na Bwana wetu ilikuwa ni maonjo tu, tunafaa kuuliza, Umuhimu au maana ya maono haya ilikuwa nini? Tunajibu, Ilikuwa ni picha hai, iliyoonyesha Ufalme mtakatifu wa Kristo, kama Bwana wetu alivyotabiri, na kama Petro alivyoutambua na kuuelezea. Katika picha hai hii, wanafunzi watatu hawakuhusika. Walikuwa ni mashahidi tu. Kristo ndiye aliyekuwa mhusika mkuu; sura na mavazi yake, yaliyong'aa kwa mwangaza wa miujiza, yaliwakilisha kwa mfano utukufu unaohusiana na asili ya kiroho, ambao Bwana wetu alipokea katika ufufuo wake, "mfano halisi wa utu wa Baba." Ni huu huo utukufu wa kiroho unaowakilishwa katika maono ya Ufunuo, ambapo Bwana wetu anaonyeshwa akiwa na macho kama mshumaa wa moto, na miguu yake mng'ao kama shaba inayowaka, n.k. (***Ufunuo 1:14,15; 2:18***) Katika kuja kwake kwa mara ya pili Bwana wetu hatakuwa tena wa mwili, kwa sababu, kama alivyoshuhudia, "nyama na damu haziwezi kurithi Ufalme wa Mungu." Yeye sasa, na milele, ni kiumbe wa kiroho mwenye utukufu wa daraja la juu kabisa—asili ya kimungu: na mabadiliko hayo ya sura yalikusudiwa kuwapa wanafunzi wake dhana hafifu ya utukufu ulio bora zaidi.

Musa alimwakilisha washindi waaminifu waliotangulia Bwana wetu, wanaoelezewa na Mtume (***Ebr. 11:39,40***), ambao hawawezi *kufikishwa ukamilifu* hadi Ufalme utakapokuwa umeanzishwa. Eliya alimwakilisha washindi wa enzi ya Injili. Tazama Juz. II, Sura viii.

Furaha za Sasa za Uumbaji Mpya

"Nami nimewambia haya, ili furaha yangu iwe ndani yenu, na furaha yenu itimie." ***Yohana 15:11*** Wote ambao kutoka kwa mtazamo wa nje ya "nyumba ya wana"—wale ambao hawajajitolea, na hawaj

[F678]
hivyo wanakuwa wanachama wa Uumbaji Mpya, Ukuhani wa Kifalme—wakiona kwamba wanachama wa mwili wa Kristo, kama Bwana wao, wamejitolea kikamilifu nafsi zao na kila maslahi ya kidunia kwa Bwana na kusudi lake, huwa na mtazamo kwamba katika dhabihu hii kila furaha hupotea. Lakini kila mwokozi wa Uumbaji Mpya anajua kinyume chake, na anaweza kushuhudia kwamba hii ni kosa kubwa—kwamba ingawa baadhi ya furaha za kidunia, ambazo zamani zilithaminiwa sana, hutolewa dhabihu moja baada ya nyingine, mahali pake hujaja furaha za kimungu ambazo zinazidi sana kufidia upotevu huo. Kama Bwana wetu alivyosema tena, "Ninyi mtakuwa na huzuni, lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha." (***Yohana 16:20***) Uumbaji Mpya wote lazima waonje kikombe kichungu ambacho Bwana alikinywa hadi chembe ya mwisho; wote lazima waguswe na huruma kwa udhaifu wa mwili; wote lazima watambue waziwazi uovu uliokithiri na uchungu wa dhambi; wote lazima wajaribiwe kuhusu uaminifu wao kwa Baba wa mbinguni, na utayari wao wa kutoa kafara kila kitu cha kidunia kadiri maslahi ya kusudi lake na uaminifu kwa yaliyo sahihi vinavyohitaji. Lakini baraka hutoka kupitia machozi yote hayo na huzuni na kukata tamaa—baraka ya kutambua kupitishwa na Mungu, furaha iliyo bora kuliko ile ya mwanadamu wa kawaida, furaha za Bwana, ushirika na muungano na Baba.

Kusingekuwa na furaha kama hizi kama si kwa matumaini yetu yaliyobarikiwa. Kama furaha zetu zingetegemea tu mazingira ya maisha haya, tungekuwa bila furaha; na, kama Mtume alivyotangaza, tungekuwa "waomboleza zaidi kuliko watu wote." (***1 Kor. 15:19***) Ni wakati tumaini linaposhikilia kwa nguvu ahadi zile kuu na za thamani zisizohesabika za Neno la Mungu, ndipo furaha huchipuka kama maua jangwani, ikihaiwa na machozi yetu—maua ya furaha na baraka ambayo ulimwengu maskini katika hali yake ya upweke haukuweza kuyazaa wala kuyadhania. Na kama furaha zetu zinavyotegemea matumaini yetu, ndivyo zinavyotegemea pia shughuli zetu. Haitoshi kwamba ahadi imetuachiliwa, na kwamba tumaini letu limeishika ahadi hiyo. Kwa mpangilio wa kimungu, furaha inayoota kupitia matumaini na matarajio yaliyopandwa lazima ilishwe kwa maombi,

[F679]
na kwa shughuli katika huduma ya Bwana. Bwana wetu anaonyesha uhusiano wa karibu kati ya maombi na kudumishwa kwa furaha zetu, akisema:

"Ombeni, nanyi mtapokea, ili furaha yenu ikamilike"
—Yohana 16:24—

"Kwenye uwepo wako kuna utimilifu wa furaha; upande wa mkono wako wa kulia kuna raha milele," anatangaza nabii. (***Zab. 16:11***) Ni kwa sababu maombi huleta roho katika uwepo wa Bwana ndipo huandaa njia kwa baraka za kimungu na furaha kuu. Ni wazi kwamba kufunguliwa kwa njia kwa watu wa Bwana kumkaribia kiti cha enzi cha neema si kwa lengo la wao kubadilisha mapenzi au mipango ya kimungu. Wazo kama hilo haliendani na hoja yoyote ya busara kuhusu mada hii; kwa hivyo, Bwana anatufundisha kwamba maombi yanayofaa siyo katika njia ya kuomba matakwa yetu yatimizwe, kinyume na mapenzi ya kimungu, bali ni katika njia ya kujisalimisha kikamilifu kwa mapenzi hayo ya kimungu. Mtume anawatangazia wengine, "Mnaomba, nanyi hamjapokea; kwa kuwa mnaomba kinyume"—kwa kuendana na matakwa yenu wenyewe, na si kwa kuendana na mpangilio na mpango wa kimungu. ***Yakobo 4:3***

Kwa njia ile ile Bwana wetu alituonya: "Msitumie maneno ya bure marudio, kama watu wa Mataifa, maana wanafikiri kwa kuongea sana watasikiwa; lakini Baba yenu wa mbinguni *anajua mnahitaji nini kabla hata hamjamtaka*. Basi, msiwe na wasiwasi kuhusu ninyi mtakula au ninyi mtakunywa, na mavaa nini; maana Mataifa huutafuta hayo yote; na Baba yenu wa mbinguni anajua mnahitaji hayo yote. Bali tafuteni kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote ya lazima ya dunia yataongezwa kwenu—kwa Baba yenu aliye mbinguni, kulingana na hekima yake." (***Mathayo 6:25-34***) Tena, Bwana wetu anasema, "Mkikaa ndani yangu, na maneno yangu yakiwa ndani yenu, mtaomba mtakachotaka, na mtafanyiwa." (***Yohana 15:7***) Masharti yafuatayo ni muhimu sana:

(1) Yule anayetoa sala lazima awe katika Kristo—lazima

[F680]
kuwa ameingia katika uhusiano wa maisha na yeye kwa kupokea faida ya kafara yake ya upatanisho, na kwa kujitolea kwa mapenzi na huduma yake; na, zaidi ya hayo, ni lazima aendelee kubaki ndani yake kama mwanachama wa mwili wake, kama mwanachama wa Uumbaji Mpya, ili apate haki za maombi zinazotajwa hapa.

(2) Lazima pia aruhusu Neno la Bwana likaa ndani yake; lazima ashikilie Neno la kweli na neema ikiwa anataka kuwa na hekima inayohitajika ili kuomba, kwa muafaka na mapenzi ya Bwana, mambo ambayo atafurahi kuyatenda—la sivyo, hata kama katika Kristo ni Kiumbe Mpya, maombi yake mara nyingi hayawezi kujibiwa, kwa sababu "hayako sawa." Ni wale tu wanaotangaza sifa hizi zote mbili wanaoweza kutarajia kukaribia kiti cha enzi cha neema ya mbinguni kwa ujasiri kamili, na uhakika kamili wa imani kwamba maombi yao yataitibiwa—katika wakati unaofaa kwa Mungu. Wao pekee ndio wanaoweza kufikia utimilifu wa furaha.

Kama Maandiko yanavyoeleza, sala ni jaribio la kupata ufikiaji wa uwepo wa Mungu, na kuwa na ushirika naye. Nani basi anayeruhusiwa kukaribia kiti cha enzi cha neema ya mbinguni ili "kupata rehema na kupata neema ya kusaidiwa katika wakati wote wa uhitaji?" (***Ebr. 4:16***) Tunajibu, pamoja na Mtume, kwamba ulimwengu kwa ujumla hauna ufikiaji huu, hauna haki hii ya kusali. Ni kweli, hakika, mamilioni ya watu wasioamini wanatoa maombi kwa Mungu wakiwa na dhana mbalimbali kuhusu yeye ni nani na ni kipi; lakini maombi yao hayakubaliki kwa Mungu. "Yeyote anayemwendea Mungu lazima aamini kwamba yupo [lazima amtambue kama Yeye aliyejiumba mwenyewe], na kwamba yeye ni mlipaji wa wale wanaomtafuta kwa bidii [wanaotafuta kumjua, kumtii, na kumtumikia]." (***Ebr. 11:6***) Kornelio alikuwa mmoja wa aina hii ya mwisho, aliyemtambua Mungu wa kweli na kumheshimu, na kutafuta kujua na kutenda mapenzi yake; na, mara tu mpango wa kimungu ulipofikia hatua muhimu ya maendeleo ya kuruhusu neema ya Mungu kupanuliwa kwa Mataifa, maombi yake na michango yake vilipata jibu. Hata hivyo, hakuruhusiwa kuwa na ushirika na Mungu kikamilifu, kwa maana halisi; bali alielekezwa

[F681]
amwite Petro, ambaye angemwambia "*maneno*" ambayo kwa hayo angeweza kuletewa kutoka katika hali yake ya kigeni na utengano hadi katika hali ya upatanisho na uana, ambapo angepata haki ya mwana—haki ya kumkaribia Baba katika kiti cha enzi cha neema ya mbinguni.

Dhana potofu zinazotawala kuhusu mada hii, ambazo zinaamini kwamba mtu yeyote, mahali popote, wakati wowote na chini ya hali yoyote, anaweza kukaribia kiti cha enzi cha neema na kukubaliwa, ni potofu. Kama ilivyokuwa lazima, kabla Kornelio hajaweza kutumia haki hii ya maungamo ya maombi, kwamba asikie na aamini na akubali *maneno* ya Petro—akimfafanulia ukombozi kupitia damu ya Kristo na upatanisho uliofanywa hivyo na haki iliyotolewa hivyo ya kuingizwa katika familia ya Mungu—hivyo maarifa kama hayo ni ya lazima kwa kila mtu.

Mtume Paulo anaelezea wazo lile lile, akitangaza kwamba Kristo *alitufungulia* "njia mpya na hai," au "njia mpya ya uzima," kupitia pazia—yaani, mwili wake; na kwamba sisi kama *ndugu* tuwe na ujasiri wa kuingia mahali patakatifu zaidi kwa damu ya Yesu. "Ndugu" kama hao, wanaohusiana na Kuhani Mkuu mkuu wa nyumba ya Mungu, wanahimizwa "kukaribia kwa moyo wa kweli, katika imani iliyo kamili," wakitambua kwamba dhambi zao na maovu yao yamefunikwa kabisa, na kwamba wao wenyewe wamekubaliwa kabisa na Baba. (***Ebr. 10:17-22***) Tena, Mtume yuleyule anatangaza kwamba *sisi* ndio tunao Kuhani Mkuu anayeweza kuguswa na hisia za udhaifu wetu, ambaye "basi tuje kwa ujasiri mbele ya kiti cha enzi cha neema, ili tupate rehema na kupata neema ya kupata msaada kwa wakati wa mahitaji." ***Ebr. 4:15,16***

Lakini ingawa ni darasa lililotakaswa tu, ukuhani wa chini, Uumbaji Mpya, ndio wanaohimizwa hivi kusogea kiti cha enzi kwa ujasiri na uhakika, ni wazi kabisa kwamba wote ambao hata kwa majaribio ni wa "nyumba ya imani" wanaweza kwa kiasi fulani kufurahia haki za shukrani na sifa, na wanaweza kufurahi katika Mungu, kwa kutambua

[F682]
mpango aliouandaa wa msamaha kamili wa dhambi kupitia sifa za upatanisho. Hata hivyo, si haki yao kuja kwa ujasiri, au kwa njia nyingine yoyote, katika Mahali Patakatifu Pa Patakatifu. Ni wale waliojitolea tu, Uumbaji Mpya, wanachama wa mwili wa Kuhani, ndio wenye haki ya kuingia katika uwepo wa Mungu kwa maombi kwa maana hii maalum; nao tu, kwa hiyo, ndio wanaoweza kuwa na furaha itukuzwe ambayo Bwana aliahidi. Hivyo basi, ingawa hatupaswi hata kupendekeza kwa wasioamini ufaa wa maombi, bali kwanza tuwafundishe "maneno," kama Petro alivyomfundisha Kornelio, ili wamjue yule wanayepaswa kumwamini kabla ya kuwa na msimamo wowote mbele za Mungu, hata hivyo, tunaweza kuwahimiza wote waliomwamini Bwana Yesu kushukuru na k u m p a Baba sifa kupitia Yesu Kristo. Hata hivyo, watu hao wanapaswa kuelewa kwa hiari kwamba haki yao ya awali kupitia imani si utimilifu wa mapenzi ya Mungu ndani yao, bali ni mwanzo tu wa njia sahihi ya kumkaribia Mungu—hatua ya kwanza katika mkaribio huo—na kwamba hatua ya pili ya kujitolea kikamilifu kwa mapenzi ya Mungu lazima ichukuliwe na wale ambao wangependa kufurahia haki stahiki za maombi, ya ushirika na Mungu na ya utimilifu wa furaha unaohusiana navyo.

Inapaswa kuonyeshwa kwao kwamba kushindwa kuchukua hatua ya pili kungedokeza nia ya kupokea neema ya Mungu [kuhalalishwa] bure. (***2 Kor. 6:1***) Baada ya kufurahia haki za maombi za aina hii kwa muda, na wakikataa kuendelea na kujitolea kikamilifu kwa Bwana, hawa wanapaswa kwa usahihi kuhisi wasiwasi kuhusu maombi—wanapaswa kuhisi kuwa si sahihi kupokea kila mara neema za kimungu na kuomba zaidi, huku wakimzuia Bwana kujitolea kwa mioyo yao—huduma yao yenye busara. Kama vile kundi lililojitolea linavyoitwa katika Maandiko Mke wa Kristo, ndivyo pia familia nzima ya waumini inavyowakilisha ipasavyo wale ambao fursa za uchumba zimewafunguliwa. Uumbaji Mpya, kama Mchumba aliyeahidiwa wa Kristo, akiwa ametoa moyo wake

[F683]
na ulimi na kila nguvu na uwezo kwa Bwana wake na huduma yake, inaweza kwa busara na shukrani kukubali kutoka kwake baraka, haki, ulinzi, usimamizi na zawadi ambazo amependa kuiahidi kama Mchumba wake.

Kama mwanamke aliyemkataa mchumba na kukataa kumpa mkono na moyo wake hakuweza kwa busara kumtarajia baadaye kwa ajili ya malezi, ulinzi, baraka, haki na furaha ambazo tayari alikuwa amemtolea kwa ukarimu, ivyo wale wanaoendelea kukataa neema ya kimungu, kwa kiwango cha kukataa kujitolea yote yao kidogo kwa Bwana, hawawezi kwa haki yoyote kumtarajia, au kumuomba baraka ambazo amewaahidi wale wanaompenda na wanaoonyesha upendo wao kwa kujitolea kwao. Utambuzi sahihi unapaswa kufanywa wa tofauti hii kati ya wale wanaoamini tu katika msamaha wa dhambi kwa mikono ya Bwana na wale ambao wameuthamini neema hiyo na kuendelea hadi kwenye kujitolea na uhusiano kamili na Bwana. Ukweli kwamba mipaka hii iliyowekwa na Mungu kati ya makundi tofauti ya waumini haitambuliwi wazi zaidi ni hasara kwa pande zote mbili. Tofauti kati ya waumini na wasioamini inapaswa kuwekwa wazi kabisa. Waumini wote wanapaswa kutambuliwa kama ndugu, "wa nyumba ya imani," lakini si hivyo kwa wasioamini. Aidha, tofauti kati ya waumini wale waliyojiweka wakfu na wale wasiofanya hivyo inapaswa kufafanuliwa wazi, na wale wa kwanza wanapaswa kutambuliwa kama Kanisa, Uumbaji Mpya, Ukuhani wa Kifalme, ambao ndio wenye ahadi zote zilizotukuka na za thamani.

Iwapo tofauti hizi zingetambuliwa wazi, ingekuwa na faida (1) kwa ulimwengu, ikisababisha uchunguzi wa kina zaidi na imani dhahiri zaidi; (2) pia kwa waumini wasiokuwa wamejitolea kikamilifu, ikiwafanya watambue kwamba isipokuwa waendelee hadi kujitolea kikamilifu, hawakuwi warithi pamoja na watakatifu kwa maana yoyote ile, iwe katika utukufu wa baadaye au katika haki na furaha za sasa. (3) Kutambua hili, tunaamini, kungekuwa pia na athari ya kuchochea kwa waumini wasiojitolea, kuwapeleka mara nyingi zaidi kwenye

[F684]
maamuzi chanya kwa kuondoa mawazo yao yasiyo na msingi kwamba kwa namna fulani kuamini tu katika Kristo, bila kujitolea, kunawafanya kuwa wana wa Mungu na warithi, na kuwapa haki ya kushiriki katika ahadi za kimungu zenye utajiri zaidi zinazohusu maisha ya sasa na yajayo.

Mti uliopondwa hatutavunja, na taa inayotoka moshi hatuizimishi; lakini tungetaka wale waliopondwa watambue kwamba ili kushiriki ipasavyo katika baraka za Mungu, za sasa au zijazo, ni lazima wajitumie kwa neema ya kimungu chini ya masharti ya kimungu—lazima wajitoe kabisa, ikiwa wangependa kuacha kuwa waliopondwa, na kuwa na manufaa katika huduma ya Bwana. Imani inayoyaka hatungetima, bali tungeichochea kuwa mwali wa upendo mtakatifu ambao ungesababisha kujitolea kikamilifu kwa nafsi
—dhabihu kamili, kulingana na mwaliko wa kimungu, na hivyo kupelekea ushiriki katika furaha za sasa na zijazo.

Kama tulivyotaja tayari,* Mtume anatangaza kwamba watoto wa waumini wanahesabiwa pamoja nao kama washiriki katika neema ya kimungu ya haki—kama wasio watakatifu tena, bali walio halali kwa maana *ya awali*. Hali hii ya kutangazwa haki na uhusiano wake na malezi na utunzaji wa kimungu huendelea tangu kuzaliwa hadi umri wa kutambua; na waziwazi watoto hao wana fursa sawa na wale waliotangazwa haki katika suala la maombi, wakipokea pia kwa kiwango sawa furaha na baraka zinazotokana nayo. Tangu utotoni kabisa wanapaswa kufundishwa kumtazama Mwenyezi, Mungu wa wazazi wao, kama Mungu wao, na tangu umri mdogo wanapaswa kuelewa kwamba kama mzazi anavyokuwa na hadhi yake mbele za Mungu kupitia Kristo, vivyo hivyo, kwa njia isiyo ya moja kwa moja, mtoto naye anapata hadhi na uhusiano wake na Kristo kupitia mzazi wake. Kwa hiyo, mzazi au wazazi waliyo wakfu katika kila nyumba ya Kikristo wanaweza kuonekana, kwa namna fulani, kama makuhani wa nyumbani, na ingawa mtoto anaweza kuhimizwa ipasavyo kumwomba Bwana, somo halipaswi kupuuzwa kwamba familia na maslahi na mahangaiko yake yote

---

*Ukurasa 532

[F685]
iko chini ya usimamizi wa kimungu kama familia, kwa sababu ya mzazi au wazazi waliyo wakfu, ambao ni wanachama wa Uumbaji Mpya. Mtoto anapaswa kufundishwa kutazamia kwa hamu wakati ambao upanuzi wa akili na uwezo wake wa kufikiri utamruhusu kikamilifu kujitolea kwa Bwana, na hivyo kuingia katika haki na furaha zilizowaahidiwa.

Wakati Viumbe Vipya katika Kristo Yesu wanahimizwa katika maandishi yaliyo hapo juu kutotafuta, wasiwe na wasiwasi kuhusu, na wasiombe mambo ya kidunia—msitake nini mtakachokula, nini mtakachokunywa, na mtavalia nini, bali kuweka imani katika mambo haya yote kwa hekima na upendo wa Baba
—wamefundishwa kuhusu jambo moja ambalo Baba atafurahi sana waombe, na ambalo atafurahi kujibu maombi yao kwa ukarimu. Jambo hilo moja ambalo wanapaswa kulitafuta na kulilia hasa ni Roho Mtakatifu—roho ya utakatifu, Roho wa Mungu, Roho wa Kristo, Roho wa Ukweli, roho ya akili timamu, roho ya upendo. Maneno ya Bwana ni haya, "Basi, ninyi, mkiwa wabaya, mnapojua kuwapa watoto wenu zawadi njema [za kidunia], si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atawapa Roho Mtakatifu wale waliomwomba?" ***Luka 11:13***

Hivyo basi, tuna taarifa wazi kuhusu kile kinachopaswa kuwa msingi wa maombi yetu yote, ikiwa tungependa yajibiwe. Hivyo, ni lazima tuombe ili tusiombe kimakosa. Mapendo yetu lazima yawekwe juu ya mambo ya juu, na si juu ya mambo ya chini—juu ya vazi la haki ya Kristo na mavazi yetu ya utukufu ya baadaye, tutakapokuwa kama Bwana wetu na kumwona jinsi alivyo, badala ya mavazi ya kidunia. Mapenzi yetu lazima yawe juu ya chakula cha kiroho—juu ya mkate uliokita kutoka mbinguni, na juu ya ahadi zote za thamani za Mungu ambazo Kristo ndiye kiini na maudhui yake. Hivi ndivyo tunapaswa kuvitafuta, hivi ndivyo tunapaswa kuvimiliki; na kwa hivyo, hivi ndivyo vitakavyokuwa kiini cha maombi yetu. Hivyo basi, kuamka kwetu, kuomba kwetu na kutafuta kwetu kwa siku zote kutakuwa kwa mapatano kamili. Zaidi ya hayo, shukrani lazima zichukue nafasi kubwa ya maombi, kuanzia wakati tunapojifunza kuhusu urefu

[F686]
na upana na urefu na kina cha utunzaji wa kimungu, kwa ajili ya Uumbaji Mpya na wapendwa wetu kwa jinsi ya mwili, na kwa ajili ya familia zote za dunia. Tunaweza kuomba nini zaidi au bora kuliko kile ambacho Mungu ameahidi tayari?

Hakika hatuwezi kuomba chochote zaidi ya kilichoahidiwa kuhusu utukufu wa baadaye wa Uumbaji Mpya; wala hatuwezi kuomba zaidi kuhusu furaha za sasa za darasa hilo hilo. Kila utoaji ambao akili inaweza kufikiria, kila hitaji, kila uhitaji, tayari umetanguliwa kutafakari kwa ajili yetu na kutolewa—umetolewa kwetu ili tuuchukue. Tunakosa tu hekima ya jinsi ya kuchukua, jinsi ya kutumia utoaji huu wa kimungu. Kwa hiyo, tukitoa shukrani, tunaomba tu hekima na neema ili tuushiriki ipasavyo ili furaha yetu iwe timilifu. Maombi yetu, kwa hiyo, lazima yawe ya kuongezewa kujazwa na Roho Mtakatifu—hekima inayo-toka juu.

Tunaweza, kwa hiyo, kumshukuru tu Mungu na kutambua wema wake, tukitafuta kushirikiana nayo, na kutambua uhitaji wetu wa hekima. Hivyo basi, mwaliko ni kwamba tuombe msaada huu kutoka kwa Roho Mtakatifu au nguvu ya Mungu—"hekima." Hivyo basi, tunaweza kumshukuru tu Mungu na kutambua wema wake, tukitafuta kushirikiana nayo, na kutambua uhitaji wetu wa hekima. Hivyo basi, mwaliko ni kwamba tuombe msaada huu kutoka kwa Roho Mtakatifu wa Mungu au nguvu yake—"hekima inayotoka juu." "Kama yeyote kati yenu akikosekana hekima, na aombe kwa Mungu, yeye amyeyaye kwa wote kwa ukarimu, asemezi." (***Yakobo 1:5***) Kupitia hekima hii tunaweza kuwezeshwa kujiendesha, kusema na kutenda, kwa namna itakayowafaidia wengine; na kwa hivyo, maombi yetu yanapaswa kuelekezwa katika mwelekeo huu, ili tushirikiane na Mungu katika njia zake za ukarimu na wema ambazo tayari amezichagua—kuomba uboreshaji wowote zaidi kutakuwa ni upuuzi.

Haki hii kuu ya kufikia uwepo wa Mungu, ya kuingia kwa imani katika Mahali Patakatifu Zaidi, ya kukaribia kiti cha enzi cha neema, na kupata rehema na kupata msaada katika kila wakati wa uhitaji, inaweza kurekebishwa kulingana na hali zote tofauti tulizozungukwa nazo.

[F687]

Ni yetu kwa matumizi ya kibinafsi—ili tuweze binafsi kujitenga na Bwana na kuwa na ushirika naye; na kwa rehema zake ushirika huu naye, utengano huu na vitu vinavyovuruga, unaweza kufurahiwa wakati tukiwa tumejitenga na watu wengine. Ambapo hili haliwezekani, na ambapo hakuna fursa ya kupiga magoti, na kuinua sauti hata kwa kicheko, ni haki ya Uumbaji Mpya kuwa na ufikiaji kwa Baba katika ushirika wa kiakili. Ukiwa mitaani, ukiwa umezungukwa na mchafukoge na fujo, moyo unaweza kujitokeza na kutafuta hekima na nguvu katika kiti cha enzi cha neema. Ni baraka iliyoje hizi haki! Wale wanaozitumia zaidi ndio wanaozifurahia zaidi. Tofauti na vitu vya kidunia, zinakuwa za thamani zaidi kadiri zinavyozidi kufahamika.

Maombi katika mzunguko wa familia ni familia kuingia katika "chumba cha siri"—katika uwepo wa Bwana, mbali na ulimwengu. Hii huenda isiwezekane kila wakati; lakini pale fursa inapopatikana, haipaswi kupuuzwa. Hata hivyo, ikiwa fursa nzuri haiwezi kupatikana, bila shaka Bwana atachukua nia badala ya utekelezaji, na atatoa baraka kulingana na hivyo. Ushawishi wa madhabahu ya familia na uvumba wa maombi unaopanda kutoka humo kwenda kwa Baba wa mbinguni, na utambuzi unaofanywa hapo wa neema yake, rehema, nguvu na baraka, bila shaka utaleta baraka za ziada, si tu kwa Kuhani wa Kiroja anayehudumia familia yake hivi, bali kwa kila mwanafamilia wa familia hiyo. Hisia ya heshima kwa Mungu, ya uwajibikaji kwake na utambuzi wa malezi yake ya upendo na ulinzi, huambatana na familia hiyo siku nzima. Na ikiwa jioni inawezekana tena kukusanyika kama familia ili kutambua rehema za kimungu, na kutoa shukrani, baraka huongezeka tu, kama vile chupa ya mafuta ya mjane, ilivyokuwa ikimwagika daima kutoka chupa moja hadi nyingine. ***2 Wafalme 4:1-7***

Maombi kanisani ni kwenda kwa familia ya Bwana katika "chumba cha faragha" cha uwepo wa kimungu, mbali na ulimwengu. Ni muhimu sana kwa maendeleo yake, afya yake, na ukuaji wake wa kiroho. Kuyapuuzia bila shaka husababisha kupoteza nguvu, kupoteza haki na huduma, na upotevu unaolingana

kupoteza furaha. Hata hivyo, hatuna huruma kabisa na aina ya maombi ya hadhara yaliyorejelewa na gazeti la Boston, wakati, likiripoti mkutano wa kidini, lilisema: "Mchungaji Dkt.——— alitoa ombi zuri na lenye usemi mwororo zaidi kuwahi kutolewa kwa hadhira ya Boston!" Kuna mengi mno kuhusu suala hili la kuombea hadhira badala ya kuombea Mungu. Maandiko Matakatifu sio tu yanahimiza maombi ya hadhara na yanayosikika miongoni mwa watu wa Bwana, bali pia yanaonyesha, kwamba yeye anayeomba anapaswa kuwawazia wasikilizaji wake kuhusiana na huduma yake, na kufanya ibada hiyo ili yeye anayesikia aweze kusema "Amina," iwe kwa sauti au moyoni mwake. ***1 Kor. 14:13-17***

Ilikuwa ni hekima kutoka juu, Roho Mtakatifu, aliyemwongoza Mtume Paulo alipokuwa akienda katika mji mpya na Injili, kutafuta wale waliokuwa wamekusanyika mahali "ambapo sala ilikuwa ikifanyika." (***Matendo 16:13***) Na ni ukweli, bado, kwamba maarifa na upendo wa Mungu hupatikana kwa wingi zaidi miongoni mwa watu wake wanaosali kwa ajili ya wengine, na pamoja na wengine, ili furaha yao iwe timilifu. Hata kama watu wa Bwana watakuwa na mikutano mingapi kwa ajili ya kusoma Neno lake, na kwa ajili ya kujenga wengine katika imani takatifu zaidi, tunahimiza kwamba hakuna ibada itakayochukuliwa kuwa imeanza ipasavyo isipokuwa baraka ya Bwana juu ya somo liombwe kwanza; na kwamba hakuna mkutano unaopaswa kuchukuliwa kuwa umefungwa kikamilifu hadi Bwana ashukuriwe kwa fursa na baraka zilizofurahiwa, na kwa baraka zake zilizotolewa—ili Neno la neema yake liwe chakula cha kweli kwa mioyo ya wale waliolisikia kwa tamaa ya dhati ya kujua na kutenda mapenzi yake.

Imani ni Tunda la Roho na Sehemu ya Urithi wa Sasa wa Uumbaji Mpya

Imani lazima iwe yetu kabla hatujaweza kuwa watoto wa Mungu kabisa—ndiyo, kabla ya kuhesabiwa haki kwetu—kwa maana "tunahesabiwa haki kwa imani" kabla hatujapokea amani na Mungu na msamaha wa dhambi. Imani hii tuliyo nayo kabla hatujapokea Roho Mtakatifu haiwezi, kwa hiyo, kuwa imani ambayo ni tunda la Roho
—zawadi ya Roho. Imani ni utendaji, mazoezi,

[F689]
ya akili zetu kuhusu Mungu na ahadi zake. Wale wasioweza kuwa na uhakika katika Mungu, iwe ni kwa sababu ya ujinga au kwa sababu ya hali ya kuanguka ya akili, wako katika hali ambayo haiwezekani kwake kupata baraka chini ya masharti ya enzi hii ya Injili; lakini si katika hali itakayowazuia kupata sehemu ya baraka za enzi ijayo—enzi ya Milenia. Wito wa enzi hii ya Injili ni kwa wale wanaoweza na watakaotembea kwa imani, si kwa kuona
—na yeyote asiyeweza au asiyetaka kutembea hivyo hawezi sasa kutembea na Mungu. "Bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu." Yeyote asiye na imani kama hiyo tangu mwanzo hawezi kuanza kwa wakati huu; na hata kama ana imani tangu mwanzo, isipokua na kuendelezwa atakosa nguvu ya kuwa mshindi; kwa sababu "Hii ndiyo ushindi ulioulinda ulimwengu, yaani, imani yetu." ***1 Yohana 5:4***

Tunapaswa kutambua tofauti kubwa kati ya imani na urahisi wa kuamini. Mamilioni ya watu ni waraibu wa kuamini na wenye dhana za kishirikina, na huamini mambo elfu moja yasiyo na msingi ambayo hawana ushahidi wa kutosha. Wala watu hawa wenye dhana za kishirikina, wanaoamini wasichopaswa kuamini, hawapatikani tu katika nchi za kizungu. Mamilioni yao hujivunia jina la Kikristo, wakiwa na uhusiano fulani na madhehebu. Uroho na urahisi wa kuamini vinapaswa kukemewa, kukosolewa, kuepukwa, na kushindwa. Imani ya kweli inapaswa kuhimizwa, kujengwa, kuimarishwa, na kukuza. Imani ya Mungu ni imani, uhakika, na kutumaini, ambayo inajengwa juu ya ahadi za kimungu na si juu ya mila za kibinadamu, falsafa, au mawazo ya ubongo.

Ikiwa tunaamini kwamba Mungu ni kile jina lake linavyodokeza, Yeye aliyejitengeneza mwenyewe, Mwenyezi, mwenye hekima yote, mwenye haki yote na Mwanzilishi mwenye upendo wote, na ikiwa tunaamini kwamba yeye ndiye aliyewapa thawabu wale wanaomtafuta kwa bidii, matokeo yake ni kwamba tutamtafuta—tutatafuta kumjua na kuelewa Neno lake; na tukilijua na kuelewa, tutakuwa na uhakika nalo; na kwamba tukiamini nalo, tutaelekeza njia yetu maishani kulingana nalo. Mwanzo huu wa imani, chini ya neema ya kimungu, unaelekezwa kwa Kristo kama ule mpya na hai

[F690]
njia ya kuungana tena na Mungu na kurejea katika neema yake. Wakati imani hii inapomshika Yesu, na kujishughulisha katika utiifu, huongezeka, na baraka za Bwana huikuja juu yake zaidi, ikiiangaza kuhusu masharti ya kupokelewa na ya uanachama katika Uumbaji Mpya. Imani inayokua inashika ahadi za Mungu—za kuwa warithi wa Mungu na warithi-wenza pamoja na Yesu Kristo Bwana na Mwokozi. Matokeo yake ni baraka ya Roho—kuzaliwa, kupakwa mafuta, na kuasiliwa kuwa wana.

Matokeo zaidi ni ufunuo mkuu zaidi kwa nuru ya kinara cha dhahabu katika Patakatifu Pa Mwili, ukiwezesha jicho la imani kuona mambo yasiyoonekana kutoka nje—kutambua huduma maalum ya Kuhani Mkuu kuhusiana na nuru, kuhusiana na mikate ya uwakishaji, kuhusiana na ubani wa madhabahu ya dhahabu, na kwenye kiti cha rehema nyuma ya pazia. Kadiri imani hai, inayotii inavyopokea taratibu vipengele hivi mbalimbali vya neema na baraka za kimungu, kama ilivyofunuliwa katika Neno la Mungu, inazidi kuwa imara zaidi na zaidi, wazi zaidi na zaidi, na inakuwa sehemu ya msingi ya akili mpya. Kutoka katika mtazamo huu, huona mambo ambayo haikuweza kuyaona hapo awali, na kuhusu mambo hayo Mtume anatangaza, "Jicho halijawahi kuona wala sikio kusikia, wala hayajawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu [mwanadamu wa kawaida] yale mambo ambayo Mungu amewatayarishia wale wanaompenda." ***1 Kor. 2:9***

Kupitia Neno la ahadi, lililoonyeshwa na Roho, linaona mambo makuu mno na ya thamani, mambo ya mbinguni, utukufu utakaopatikana katika Ufufuo wa Kwanza
—Ufalme, ambao utaanzishwa wakati huo—utawala wa haki ukiwaletea baraka familia zote za dunia
—utawala wa dhambi na uharibifu wa kila mtu na kila kitu ambacho hakitashirikiana kwa utukufu wa Mungu na kwa mujibu wa sheria ya kimungu ya upendo. Kiumbe Kipya huona haya yote kwa jicho la imani, jicho la ufahamu; na Mtume anatuhakikishia kwamba jicho hili linaweza kuona mengi ya mambo haya ambayo hayako wazi na dhahiri kwa mwanadamu wa kawaida—kwa sababu "Mungu ameyafunua

[F691]
kwetu kwa Roho wake, yeye anayechunguza yote, naam, hata yaliyo ya kina katika Mungu." ***1 Kor. 2:9,10***

Imani hii iliyozaliwa kwa Roho katika mambo ambayo bado hayajaonekana ni sehemu ya urithi wa sasa wa Uumbaji Mpya, na inahusiana kwa karibu na kila tumaini na kila furaha yake—ikitoa ladha pekee inayowezekana ya "utukufu utakaofuata." Hakika, kama Mtume anavyoeleza, ndiyo msingi ambao furaha na matumaini yetu yote yamejengwa juu yake. "Imani ni dhamana ya mambo yanayotarajiwa; ushahidi wa mambo yasiyoonekana." Kwa njia yake, vitu ambavyo bado havijaonekana vinakuwa dhahiri akilini mwetu kama vile vitu vinavyoonekana; ndiyo, anasema Mtume, kutoka kwa mtazamo huu tunajifunza kuthamini kwamba vitu tunavyoviona kwa macho yetu ya kawaida ni vya muda, ilhali vitu ambavyo hatuoni kwa macho yetu ya kawaida, bali tunaviona kwa macho ya imani yetu, ndivyo halisi, vinavyoshikika, na vya milele.

Jinsi imani ilivyo muhimu kwa kupata na kudumisha urithi wetu wa sasa, ambao ni kionjo cha baraka zijazo, inaonyeshwa waziwazi na Mtume Yakobo, ambaye, baada ya kusema, "Mmoja wenu akikosekana hekima, na aombe kwa Mungu, yeye mtoaji kwa wote kwa ukarimu, bila kukemea; naye atapewa"—anaongeza, "Bali aombe kwa imani, bila kusita hata kidogo. Maana yeye aliye na shaka ni kama wimbi la bahari, linalopeperushwa na upepo na kutupwa. Basi mtu huyo asiwaze kwamba atapokea chochote kutoka kwa Bwana. Mtu mwenye nia mbili ni tete katika njia zake zote." (***Yakobo 1:5-8***) Hivyo Mwinjilisti anaonyesha jinsi itakavyokuwa vigumu kwa mtu yeyote kushinda bila kuwa imara katika imani. Hivyo basi, Maandiko Matakatifu kila mahali yanahimiza ukuaji katika imani, na watu wote wa Bwana wanahitaji kuomba kama walivyofanya mitume, "Bwana, ongeza imani yetu"; na wakiomba hivi wanahitaji kutumia njia ambazo Mungu ameziandaa kwa ajili ya kutimizwa kwa ombi hili. Ikiwa sala yao ni ya dhati watatumia njia hizo kwa bidii—watamtafuta Bwana katika maombi, watatafuta kujua Neno lake, watatafuta kulitii, watatafuta na kufurahia huduma yake, watatafuta kuvaa sifa zote za Roho; na hii ikiwa ndiyo mtazamo wao watakuwa na imani imara, uhakika kamili wa imani, na "kamwe

[F692]
anguko, bali ili uingilio wao utolewe kwa wingi katika Ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo"—kwa wakati unaofaa. ***2 Pet. 1:10,11***

Wimbo wa Maisha wa Uumbaji Mpya

Maisha yangu yanaendelea katika wimbo
usio na mwisho; Juu ya vilio vya
dunia,
Ninasikia wimbo mtamu, usio mbali,
Unaosheherekea Uumbaji Mpya.
Katikati ya vurugu na mabishano yote,
nasikia muziki ukilia;
Inapata mwangwi katika roho
yangu—Ninawezaje kujizuia
kuimba?

Ingawa furaha na faraja yangu vitaisha!
Bwana Mwokozi wangu yu hai;
Ingawa giza linazunguka!
Hutoa nyimbo usiku.
Hakuna dhoruba inayoweza kutikisa
utulivu wangu wa ndani, Nikiwa
nimebaki kwenye kimbilio hilo;
Kwa kuwa Kristo ni Bwana wa mbingu na
dunia, Nitawezaje kutoimba?

Nainua macho yangu; wingu
linapungua; naona buluu juu yake;
Na siku baada ya siku njia hii
inasawazika, tangu nilipojifunza
kuiipenda.
Amani ya Kristo hufanya moyo wangu mpya,
Chemchemi isiyokoma;
Vyote ni vyangu kwa kuwa mimi ni
wake—Ninawezaje kuzuia kuimba?

MASOMO XVII
URITHI WA UFUFUKO WA UUME MPYA

Jicho na Sauti ya Imani Lazima Zifunzwe Ili Kuweza Kuthamini Mambo ya Kiroho kwa Utofauti—"Kama Wote Katika Adamu Wafu, Hivyo Wote Katika Kristo Watafanywa Hai"—Baada ya Ufufuo ni Uzima—Anastasis—Kusimama Tena au Ufufuo—Si Hukumu, au Kesi, kwa Dhambi Zilizopita, Bali Mtihani Mwingine wa Uzima—"Kuhesabiwa Kuwa Wastahiki Kupata Ufufuo"—Adhabu kwa Dhambi za Maisha Haya—"Dhambi za Watu Wengine Huenda Kwanza Kwenye Hukumu"—"Hivyo Ndiyo Ufufuo [Mkuu] wa [Watu Maalum] Waliokufa"—"Bado Haijaonekana Tutakavyokuwa"—"Tutafanana Naye."

NI kwa kadiri tu jicho la imani na sikio la imani vinavyofunzwa kupitia Neno la kimungu, ndivyo Viumbe Wapya wanavyoweza kuthamini kwa uwazi wowote ule uzuri wa ajabu na utukufu wa urithi wao wa siku zijazo. Hawawezi hata kuanza kuvithamini hivi wakiwa kama wanadamu wa kawaida, wala hawawezi kufanya hivyo hadi kujitolea kikamilifu kufanyika, na Roho Mtakatifu kupokelewa kama dhamana ya yajayo. Hadi wakati huo maarifa yao ya yajayo, hata baada ya kuingia katika ushirika na Mungu kwa imani na haki, yanawakilishwa na Walawi, ambao, ingawa walikuwa waabudu na watumishi waliokubalika wa Hema la Mkutano, hawakuruhusiwa kuingia ndani yake na kutoa uvumba kwenye madhabahu yake ya dhahabu, wala hata kuona uzuri wake wa ajabu. Maarifa yoyote ambayo Walawi wangekuwa nayo kuhusu utukufu wa "Mahali Patakatifu," kinara wake na mwanga uliotoka humo, meza yake ya mikate ya ushuhuda, madhabahu yake ya dhahabu na uvumba, yalikuwa yale aliyojifunza kuhusu haya kutoka kwa makuhani waliotengwa, ambao pekee yao ndio waliokuwa na ruhusa ya kuingia humo.

Akizungumza na Makuhani hawa wa Kiroho wa Uumbaji Mpya, Mtume anaonyesha kwamba, hata wakiwa wamefikia kilele cha neema na maarifa na imani na uwezo wa kuona kiroho, hawatoweza katika maisha ya sasa kuelewa kwa uwazi mambo ya yajayo, bali bado ni lazima wayakubali kwa imani.

[F694]
Maneno yake ni, "Bado haijadhihiri tutakavyokuwa, lakini tunajua ya kwamba yeye atakapodhihiri, tutafanana naye, kwa maana tutamwona jinsi alivyo." (***1 Yohana 3:2***) Hili linatosheleza watu wa Bwana, kwani ingawa bila kosa wangeweza kuwa na hamu ya kujua maelezo kamili kuhusu miili yao ya kiroho, umbo, ukubwa, vipengele, n.k., wanaweza kufikiria vyema kwamba hali mpya zitakuwa tofauti sana na hali za sasa kiasi cha kuwa nje ya uwezo wa akili ya binadamu kuelewa, bila kujali jinsi maelezo yanavyotolewa kwa undani. Lakini swali zima linaamuliwa kwa uhakikisho kwamba Kanisa litakuwa kama Bwana wake, na kumwona—si kama alivyokuwa katika siku za unyenyekevu wake, mwanadamu Kristo Yesu, wala kama alivyojitokeza kwa wanafunzi baada ya ufufuo wake, akiwa amevaa mwili katika maumbo mbalimbali, na kwa mavazi mbalimbali
—bali wamwone "kama alivyo," waione utukufu wake, na wawe kama yeye, wakishiriki utukufu wake. Hii inatosha.

Hata hivyo, tunafurahi kwamba Bwana alifunua kiasi kidogo, akitupa fursa ya kutazama kwa ufupi hali mpya za urithi wetu ujao katika maelezo ya Ufufuo wa Kwanza, kama yalivyotolewa kwetu na Mtume Paulo. (***1 Kor. 15:41-44***) Sura nzima inavutia sana kwa kila mwanachama wa Uumbaji Mpya—sio tu aya zinazohusiana na Ufufuo wa Kwanza, ambao kwao Kanisa, kundi dogo, Ukuhani wa Kifalme, utakamilika na kuingia katika furaha za Bwana, bali pia kwa sababu ya mapendekezo yake kuhusu tumaini la siku zijazo la ulimwengu. Kwa kweli, ingawa Mtume aliandika waraka wake kwa watakatifu na si kwa wengine, hata hivyo, kuelezea Ufufuo wa Kwanza pekee kungewaruhusu wengine kudhani kwamba hakuna baraka inayostahili kutajwa iliyobaki kwa ulimwengu wa wanadamu, au kungewaruhusu wengine kufikiri kwamba ufufuo wa ulimwengu ungekuwa sawa na huo na ungeripotiwa baadaye tu. Kwa hiyo, kutajwa kwa ufufuo huu miwili kunasaidia sana, kwani kunathibitisha ushuhuda wa Maandiko kwamba Mungu ana sehemu maalum iliyotengwa mbinguni kwa ajili ya Kanisa—sehemu ya kiroho—na kwamba ana sehemu ya kidunia ambayo itafunuliwa kwa wakati unaofaa, na

itakayotolewa kwa ulimwengu kwa ujumla. Kwa sababu ya uhusiano huu kati ya Ufufuo wa Kwanza wa wateule na watakatifu, Kanisa (***Ufunuo 20:6***), na ufufuo unaofuata wa wanadamu wote watakaopokea neema ya Mungu hatimaye, itakuwa busara kwetu kuchukulia mada hii kama vile Mitume alivyoitaweka, na kuzingatia ufufuo wote wawili.

"Kama Wote Walikufa katika Adamu, Vivyo Hivyo Wote Watafanywa Wakuwa Hai katika Kristo"
—1 Kor. 15:22—

Tangazo hili limewasilishwa kama hitimisho la hoja ya Mtume iliyotangulia. Anapinga na baadhi ya watu walio na nia ya kupinga ufufuo wa wafu, ambao yeye anathibitisha. Anaonyesha kwamba hoja yao haina mantiki, kwa sababu ikiwa wafu hawawezi kufufuka, basi Kristo hakufufuka kutoka kwa wafu; na ikiwa Kristo hakufufuka kutoka kwa wafu hatuna Mwokozi, hatuna Mwanasheria, hatuna msaidizi, na hali ya Kanisa na ulimwengu ni ya kukata tamaa. Adhabu ya dhambi ikiwa ni *kifo*, ilikuwa ni lazima Kristo *afe* kwa ajili ya dhambi zetu, kulingana na Maandiko; lakini kama hakufufuka kabisa kutoka kwa wafu, hali yetu ni ya kukata tamaa kana kwamba hakuwahi kuanzisha ukombozi wetu, kwa sababu, hata kama wanadamu wangeachiliwa kutoka kwa laana ya kosa la Adamu, wakiwa wameachiliwa kutoka kwa hukumu *ya kifo*, bado wangekuwa katika hali ya kukata tamaa, wakihitaji kurekebishwa; na ili kupata hayo, wangehitaji Tabibu Mkuu, Mrejeshi mkuu.

Baada ya kuweka msisitizo mkali zaidi unaoweza kufikiriwa juu ya umuhimu wa ufufuo wa Kristo, akisema, "Kama Kristo hakuamka, imani yenu ni bure, bado mko katika dhambi zenu. Basi na wale waliokufa katika Kristo wamehukumiwa pamoja nao"—Mtume anaendelea kushughulikia mada hii kama iliyothibitishwa, iliyotatuliwa bila utata wowote, akisema, "Bali sasa Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, na amekuwa mbanzi wa wale waliolala."

Baada ya kuonyesha hivi mada yake, na kuimarisha imani ya wasomaji wake katika ukweli wa jumla kwamba ufufuo si tu unaowezekana, bali ni wa lazima, na kwamba ushahidi wa

[F696]
hii inatokana na ukweli kwamba Bwana wetu hakudai tu kuwa amekufa, bali kweli "*alifariki* kwa ajili ya dhambi zetu," na kama alivyofufuka kweli kutoka kwa wafu, anaonyesha kwamba ni kwa msingi huu wa imani ndipo tuna heshima ya kuona jamii yetu ikiwa imekufa katika Adamu
—si kama waliokufa kabisa, si kama waliokufa kweli, bali kama walioko usingizini. Tuna heshima ya kuwa na tumaini kwao, kulingana na ahadi ya Bwana, kwamba asubuhi—asubuhi ya ufufuo—wote wataamshwa kutoka usingizi wao, na watatoka katika hali bora zaidi kuliko zile za sasa—katika hali ambayo dhambi na kifo havitatawala; katika hali ambayo Shetani hatakuwa na mamlaka ya kifo, bali atafungwa; na ambapo Mkombozi atakuwa na mamlaka kamili, na atatumia mamlaka hayo kuwakomboa wafungwa kutoka gereza kuu la kifo. Ukombozi huu utakuwa kwa wale kati yao ambao, chini ya hali hizo nzuri, watasikia (watatii) sauti yake, nao watatembea katika njia kuu ya utakatifu, juu, juu, juu, kutoka bonde la kivuli cha mauti hadi ukamilifu kamili wa uzima na amani na baraka ambazo awali zilikuwa zimewekwa kwa ajili yao na Muumba wao, lakini walizopoteza kwa kutotii kwa baba Adamu, na watazipata tena kupitia sifa za Adamu wa pili na kwa kumtii yeye. Hii inampeleka Mtume hadi kwenye hoja (beti 21) kwamba ni mpango wa Mungu kwamba "kama vile mauti ulivyokuja kwa *mwanadamu*, vivyo hivyo ufufuo wa wafu utakuja kwa *mwanadamu*." Hakuna shaka yoyote kuhusu maana ya Mtume, kwamba mtu wa kwanza ambaye kupitia kwake mauti ilikuja alikuwa Adamu, na kwamba mtu wa pili ambaye kupitia kwake ufufuo unakuja ni "mtu Kristo Yesu," ambaye alitangaza katika siku za mwili wake, "Nitawapa nafsi yangu kuwa chakula cha ulimwengu." Na tena, akizungumzia matokeo yaliyokusudiwa ya dhabihu hii, alisema, "Mimi ni ufufuo na uzima." ***Yohana 6:51; 11:25***

Tamko la Biblia yetu ya tafsiri ya pamoja, kwamba "Kama katika Adamu wote wanakufa, vivyo hivyo katika Kristo wote watafanywa kuwa hai," ni wazi kuwa ni tafsiri potofu. Ikisomwa katika hali hiyo, inapingana na maandiko mengine, ambayo *yanafafanua* waziwazi kuwa ni idadi fulani tu ndiyo itakayefanywa *kuwa hai* kupitia Kristo. Tafsiri hii potofu inaunga mkono mafundisho ya wokovu kwa wote,

[F697]
kwani inaonekana kuashiria kwamba neema na baraka za Mungu kupitia Kristo hazizingatii kwa namna yoyote ile tabia za wale watakaopewa uzima. Hata hivyo, maandiko mengine yanafafanua wazi kwamba si wote wataingia katika uzima, bali wale tu wanaotenda mapenzi ya Baba aliye mbinguni. Kauli waziwazi kuhusu mada hii inapatikana katika maneno ya Bwana, "Yeye aliye na Mwana ana uhai; na yeye asiye na Mwana wa Mungu *hana uhai*." ***1 Yohana 5:12***

Wengi, wanaposoma maandishi haya, hawatoi nguvu inayostahili kwa maneno, "Fanywa *hai*." Wanadhani kifungu hiki kinamaanisha tu kuamka kutoka usingizi wa kifo; lakini maana yake ni pana zaidi na ya thamani zaidi kuliko hivyo. Kifo kilichotokana na Adamu hakikuwa tu upotevu wa kipande kidogo cha maisha ambacho dunia inacho leo; bali ilikuwa upotevu wa maisha kwa maana yake kamili na kwa kipimo chake kamili, ambayo Adamu alikuwa nayo kama mwakilishi wa familia nzima ya wanadamu. Kama vile neno "kufa" lilimaanisha kupoteza uhai wote, na kifo cha Adamu kikaanza mara moja baada ya hukumu yake, basi "kufanywa hai" kungemaanisha si tu kuanza tena kuelekea uhai kamili na kutoka katika kifo, bali kingelazimika kueleweka kama maana ya urejesho wa ukamilifu kamili wa uhai ambao Adamu alikuwa nayo kabla ya dhambi—kufanywa hai kwa maana ya kuinuliwa kutoka katika kifo. Ni sahihi kwamba maana hii kamili ya neno "maisha" ifahamike tunapofikiria andiko hili, na tunapaswa kukumbuka kwamba kwa mtazamo wa Bwana, kizazi chote cha Adamu kimefariki; si wale tu walioingia makaburini, bali pia wale walio njiani kuelekea huko. Tathmini ya Bwana wetu kuhusu maisha na kifo inaonyeshwa na maneno yake, "Waache wafu wazike wafu wao; bali wewe nenda ukanihubiri Injili." (***Mathayo 8:22***) Hapa wasioamini wanatajwa kuwa bado wamekufa, kwa sababu hawana muungano na Mtoaji wa Uzima; wakati waumini nao wanatajwa kwa usawa kuwa hai, ingawa wameokolewa kutoka kwa kifo kwa sasa kwa tumaini tu, na hawawezi kupata ukombozi halisi kutoka kwa nguvu ya kifo hadi ufufuo. ***2 Wakorintho 1:10***; ***Warumi 8:24***

[F698]

Baada ya Ufufuo Kwenda Uzima

Tunatafsiri maandishi haya ipasavyo tunapoyatafsiri: "Kama wote wanavyokufa katika Adamu, vivyo hivyo wote watafanywa hai katika Kristo." Ni wale tu waliokuwa na uhusiano wa maisha na Adamu waliokufa kwa sababu ya dhambi yake. Shetani, ingawa ni baba wa uongo na muuaji tangu mwanzo, hakufa kwa sababu ya dhambi ya Adamu, kwa kuwa hakuwa ndani ya Adamu alipohukumiwa kifo; vivyo hivyo malaika ambao hawakudumisha cheo chao cha kwanza hawashiriki katika kifo cha Adamu, kwa kuwa hawakuwa *ndani ya Adamu*. Lengo la Mtume ni kwamba Adamu alikuwa baba, au mtoaji wa uzima, wa kizazi, na kwamba kwa kutotii yeye, na kizazi kilichokuwa katika viuno vyake pia, walirithi hali za kifo zinazowaharakishia kaburini kwa kasi zaidi au kidogo. Basi sasa, kama wote waliokuwa *katika Adamu* walishiriki hukumu na lawama yake, vivyo hivyo wote *walio katika Kristo* watashiriki neema ya kimungu kupitia yeye.

Kizazi cha Adamu kilikuwa ndani yake kwa kweli na kisheria, bila chaguo lolote au hiari—ndani yake kwa asili. Wale *walio katika Kristo* huingia ndani yake kwa neema—kwa mtu binafsi na kwa masharti. Chini ya mpangilio wa kimungu, *ukombozi* wa Adamu kutoka kwa hukumu ya kifo hatimaye utaathiri uzao wake wote, kwa kiwango cha kuwatoa katika hukumu ya kifo, na kwa kiwango zaidi cha kuwapatia nuru, maarifa na fursa ya kuingia *kwa Kristo*; lakini ni wale tu watakaotumia fursa hii, na kuingia kwa Kristo, ndio watakaofanywa *hai*, kwa maana kamili na halisi ya neno hilo—kuinuliwa kutoka kwa kifo kabisa. Mke wa Adamu alitoka kwake na alimuwakilisha, kama vile watoto wake walivyokuwa katika viuno vyake: na ndivyo ilivyo kwa Kristo. Bibi arusi wake, au Kanisa, ndiye anayekuzwa kwanza na kupokea uzima kutoka kwa uzima wake; na baadaye ulimwengu, ukiamshwa kutoka kwa "usingizi" wa kifo na kuletwa katika maarifa ya Ukweli wakati wa Milenia, utapata fursa ya kuingia *kwake*, kama "baba" yao kwa kuwekwa wakfu (***Isaya 9:6***); na wakikaa katika uhusiano huu itamaanisha maendeleo yao hadi urejeshaji kamili wa ukamilifu wa kibinadamu—kwa yote yaliyopotea katika Adamu wa kwanza. Hivyo wote *katika* Kristo wa wataleta ukamilifu wa

[F699]
maisha—"kufanywa *hai*" kwa maana kamili na ya kikamilifu. Walikuwa katika mtoa-maisha wa kwanza kwa asili, na wakashindwa kwa sababu ya kushindwa kwake. Hivi karibuni watapewa fursa ya kuingia katika uhusiano na Adamu wa pili, au mtoa-maisha, na ikiwa kama watoto halali watatii sauti yake wataishi—watafanywa hai.

Ufafanuzi huu, na si mwingine wowote, unaendana na maandishi kulingana na muktadha wake. Mtume anaendeleza hoja yake: Baada ya kusema, "Vivyo hivyo wote walio katika Kristo watafanywa kuwa hai," anaongeza, "Lakini kila mtu katika mpangilio wake." Anataja kama mpangilio wa kwanza, Kanisa, Bibi Arusi, mwili wa Kristo, "Kristo," "matunda ya kwanza," Ufufuo wa Kwanza. (***Fil. 3:10***) Hawa huingia katika uhusiano na Kristo wakati wa enzi hii ya Injili chini ya "wito wake wa juu," na huunda "hazina ya kipekee" ya Kristo, na watapewa uzima katika ngazi ya pekee pamoja na utukufu, heshima na uhai usio na kifo ulioonekana hapa, na ambao baadaye utadhihirishwa kikamilifu zaidi.

"Baadaye," anatangaza Mtume, kama wa mpangilio tofauti, masalia ya wale *walioonekana kuwa na haki ya uzima* watafanywa hai, au kuinuliwa kabisa kutoka kwa dhambi na kifo. Kuinuliwa kwa darasa hili la pili kutakuwa kazi ya enzi ya Milenia; *kufanywa* hai kwao kutakuwa mchakato wa hatua kwa hatua, utakaokamilika mwishoni mwa kipindi hicho. Isipokuwa—na kwa hiyo, labda, kwa usahihi wa kuitwa mpangilio au kundi jingine—watakuwa washindi wa kipindi cha kabla ya Pentekoste, watakatifu waaminifu wa zamani, waliotajwa na Mtume. (***Ebr. 11:39,40***) Watu hawa, waliopendwa na Mungu, "wakapata shuhuda njema"—kwa kuwa majaribio yao tayari yalifanyika, haitahitajika kwamba urejeshaji wao *kutoka kwa mauti* na *kuingia katika uzima* uwe kazi ya hatua kwa hatua. Mapungufu yao yalipelekwa mahakamani hapo awali. Kwa hiyo, ufufuo wao utakuwa wa papo hapo, lakini wa mpangilio au kundi au tabaka tofauti na lile la Kristo, Kichwa, na mwili.

Baada ya ufufuo wa watakatifu wa kale hadi ukamilifu kamili wa akili na mwili wa binadamu, kama mpangilio wa kwanza wa mwanadamu wa asili, tunaweza kutarajia kazi ya ufufuo kuanza kwa mataifa, au watu wa dunia, wakati huo

[F700]
ya kuanzishwa kwa Ufalme—kwa kweli ni tisa kati ya kumi waliokufa, lakini kwa matumizi ya jumla huitwa walio hai. Ingawa hawatakuwa makaburini mwao, kwa mtazamo wa kimungu watakuwa *wamekufa*, na michakato ya kutoa uhai, au urejesho, itaanza mara moja kwao. Ufalme wa Bwana, ukifanya kazi duniani, na kuutawala chini ya sheria za haki na upendo, utakuwa waziwazi mbele yao; na maarifa ya Bwana yataijaza dunia nzima kwa ajili ya nuru yao. Wakati huo watakuwa na fursa kamili ya kuchagua haki, utiifu na uzima wa milele; au ya kuchagua uovu, kutoitii na Kifo cha Pili. Ni wale tu watakaochagua uzima kwa kutii sauti ya Mwana wa Mtu, na watakaokubali masharti ya Ufalme kwa ajili ya kuinuliwa kwao, ndio watakaowahi kufikia urejeshaji kamili, ukamilifu kamili, *na uzima*.

Baada ya hawa kuanza katika njia ya maisha, baadhi ya wale walio katika gereza kuu la kifo, kaburi, wataitwa, wataamshwa, ili watendewe kwa njia ile ile kabisa. Dunia inapokuwa tayari kuwakaribisha, wengine, na bado wengine, watatoka kaburini ili kufurahia fursa hizo zilizobarikiwa za urejesho, ufufuo, zilizotayarishwa kwa ajili yao kwa neema ya Mungu kupitia ukombozi ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu. Lakini katika kila hali jaribio litakuwa lile lile: "Yeye asiyemsikia [kumtii] nabii huyo [Kristo] atakatwa kutoka katikati ya watu wake [katika Kifo cha Pili—"hataona *uzima* "]. Yeye anayemsikia nabii huyo, kinyume chake, atainuliwa kidogo kidogo, hatua kwa hatua, kutoka katika hali ya kifo, hadi akiwa katika Kristo na amtii kikamilifu, atafikia *uzima* katika ukamilifu wake, katika utimilifu wake.

Swali litaibuka kwa wengine, Je, si lazima kwamba kila mwanachama wa familia ya wanadamu ashuke kaburini kabla ya kupata nguvu za ufufuo huo? Tunajibu kwamba itakuwa lazima kwa wote watakaoshiriki katika Ufufuo wa Kwanza kushuka katika kifo halisi kabla ya kushiriki katika baraka za ufufuo huo, kwa sababu hiyo ilikuwa agano lao, na hivyo ndivyo ilivyokuwa ahadi ya Bwana kwao: "Uwe mwaminifu hata *kufa*,

[F701]
na nitakupa taji la uzima." Ilikuwa lazima kwamba Bwana, Mkuu wa wokovu wetu, asiye tu kujitolea kwa ajili ya kifo kama dhabihu iliyo hai, bali pia ilikuwa lazima akamilishe kujitolea kwake huko kwa kufa kweli. Na kanuni ile ile inatumika kwa Kanisa zima ambalo ni mwili wake, na ambalo lazima "litimize yale yaliyobaki ya mateso ya Kristo, ili kushiriki naye katika utukufu na baraka ya "ufufuo *wake*," Ufufuo wa Kwanza. Lakini kwa upande wa ulimwengu wa wanadamu, si lazima kwamba wote waingie kwanza katika kaburi kabla ya kushiriki katika urejeshaji, ufufuo, na kuinuliwa.

Kama tulivyoona tayari, ulimwengu wote, kwa mtazamo wa kimungu, umehesabiwa kuwa umekufa tangu hukumu ilipomjia Adamu kwa sababu ya kutotii. Ulimwengu wote uko gerezani kwa sasa, umefungwa kwa udhaifu wa kiakili, kimwili na kimaadili. Kuna wodi tofauti katika gereza hili, na wale ambao wanadamu huwaita walio hai, lakini ambao Mungu huwaita wafu (katika makosa na dhambi, na chini ya hukumu ya kimungu), ni kama kusema, bado wanatembea katika uwanja wa gereza, na bado hawajafungwa katika vyumba vyao, yaani kaburi; lakini wako gerezani, na hakuna hata mmoja wao anayeweza kujinasua kutoka kwa vifungo vya kifo vilivyo juu yao. Kama amri ya kuachilia wafungwa wote ingetumwa kwa msimamizi wa gereza, tungelielewa kuwa inawahusu, si wale tu waliofungiwa katika vyumba vyao, bali pia wote walioko kwa namna yoyote ile nyuma ya kuta za gereza na chini ya mamlaka na udhibiti wake kama msimamizi wa gereza. Ndivyo ilivyo kwa kifo, msimamizi mkuu. Kimeweka mamilioni ya wanadamu katika kaburi, na mamia ya mamilioni wengine bado wako huru kwa kiasi katika uwanja wa gereza, lakini wamezuiliwa imara na salama, na wanafanya kazi kwa vilio na taabu, wakisubiri ukombozi.

Bwana haelezei kwa undani jinsi wale waliomo katika gereza la kaburi watakavyofufuliwa, ili wasikie sauti ya Mwana wa Mtu, na kwa kutii waishi. (***Yohana 5:25***) Hivyo basi, hatuwezi kuamua tu kiholela asili ya

[F702]
utaratibu utakuwa. Ni wazi kwamba si lazima kwetu kuelewa undani wa jambo hili. Hata hivyo, ni jambo la kuvutia kwetu kulifikiria, na tunaweza kudhania kwamba haitakuwa kinyume na Bwana tukidhani kidogo kuhusu utaratibu huo. Dhania yetu tayari imesemwa kwa ufupi,* kwamba kila mmoja anayepokea neema, kadiri anavyokua katika maarifa na upendo atatamani kushirikiana kadiri iwezekanavyo katika kuwabariki wengine, hasa wale walio karibu naye kwa ukoo, na kwamba njia kuu ya kumkaribia Bwana kuhusu mada hii itakuwa kwa maombi na maandalizi, ambayo kwa kujibiwa kwake, kuamshwa kutatokea. Tunadhania kwamba ulimwengu utaenda kwa "Ukuhani wa Kifalme" kutafuta msaada katika magonjwa, n.k., kama vile Wayahudi walivyofanya kwa kawaida kwa ukuhani wa Kimao. Hivyo basi, maombi yatakuwa njia ya kawaida ya kupokea baraka.

Anastasis—Kusimama Tena au Ufufuo

Maana halisi ya *ufufuo*, kama ahadi iliyowekwa mbele yetu katika Maandiko, imepotea sana, kwa sehemu kwa sababu neno letu la Kiingereza 'resurrection' linatumiwa kwa njia mbalimbali. Kwa mfano, si jambo la ajabu kusema "kuamsha tena" nguo iliyokuwa imewekwa kando kwa muda; na wakati makaburi yanapoitwa kuachwa, ni kawaida kusema "kuamsha tena" maiti zilizokuwa zimezikwa humo ili ziweze kuhamishwa na kuzikwa upya. Tukikaribia zaidi matumizi halali ya neno hili, Wakristo wengi huzungumzia *ufufuo* wa Lazaro, *ufufuo* wa mwana wa mjane wa Naini, *ufufuo* wa binti ya Yairu, n.k., na huwaza wazo lile lile akilini mwao wanapozungumzia ahadi za ufufuo za Maandiko, zitakazotimia asubuhi ya enzi ya Miaka Elfu. Kosa hili la kusikitisha limechanganya sana fikra zote kuhusu mada hii muhimu. Si kweli kwamba Lazaro na wengine waliotajwa walifufuliwa; walifufuliwa tu, yaani kurudishiwa uhai. Kuna tofauti kubwa kati ya

---

*Juz. IV, sura ya xiii, uk. 640.

[F703]
kuamshwa tu na ufufuo kamili kutoka kwa mauti hadi ukamilifu wa uzima. Kuamka kunamaanisha tu kuanzisha upya utaratibu wa maisha—ufufuaji—na hicho ndicho pekee kilichofanywa kwa ajili ya Lazaro au kwa mwana wa mjane wa Naini, au kwa binti ya Yairusi. Walikuwa bado chini ya hukumu ya kifo, na walipata tu ongezeko kidogo la hali zao za sasa za kufa. Hawakuinuliwa, hawakuinuliwa kutoka kwa kifo kuingia katika hali kamili ya uzima.

Neno "ufufuo," kama linavyopatikana katika Agano Jipya la Kiingereza, linatokana na neno la Kigiriki *anastasis* katika kila mahali isipokuwa mara moja (***Mathayo 27:53***, ambapo linatokana na neno la Kigiriki, *egersis*, na linapaswa kutafsiriwa ipasavyo kama, *kuhuishwa upya*, au kufufuliwa). Neno *anastasis*, ambalo linapatikana mara arobaini na tatu katika Agano Jipya, linamaanisha *kusimama tena*, au *kuinuliwa tena*. Kamwe haitumiki kuhusu kuinua mwili uliokufa na kuusimamisha kutoka kaburini, wala haimaanishi kuuhuisha tu au kuanzisha upya mfumo wa uhai. Inamaanisha kitu muhimu zaidi. Hutumika kama kinyume, au kinyang'anyiro, cha kifo—yaani, kupona kutoka kwa kifo. Ili kupata mtazamo sahihi wa maana ya *anastasis*, ni lazima kwanza kabisa tuwe na mtazamo sahihi wa kile kinachounda uhai kwa mtazamo wa kimungu. Basi, ni lazima tuone ni nini kinachounda kufa na mauti; na tukishika mawazo haya mawili akilini, tunaweza kuelewa wazo la ufufuo, yaani kuinuliwa tena kutoka kwa mauti hadi katika ukamilifu kamili wa uzima ambao sote tulioanguka kutoka kwake katika Adamu.

Ni watu wawili tu waliowahi kuwa na uzima: kwanza, Adamu, kabla ya kosa lake, kabla hajajiletea laana au hukumu ya kifo na michakato yake ya kufa; na, pili, mtu Kristo Yesu. Mara tu hukumu ya kifo ilipotangazwa dhidi ya Adamu, uzima wake ulipotea, mchakato wa kufa ulianza, na alikuwa katika kifo—hivyo hakuwa tena katika *uzima*. Aliendelea kuzama zaidi na zaidi katika kifo, hadi hatimaye alikufa kabisa, kwani kisheria alikuwa amekufa tangu wakati wa hukumu. Wazao wa Adamu hawajawahi kuwa na uhai; cheche inayomweka mwako kwa miaka michache haitambuliwi na Mungu, kwa kuwa hukumu ya kifo imewekwa juu ya wote, na kwa kuwa wale wanaozaliwa katika

[F704]
dunia hawapati uzima kwa maana kamili ya neno hilo, bali hali ya kufa tu. Kama ilivyoelezwa tayari, ulimwengu wote umekufa tayari, kwa mtazamo wa Haki; na Mungu hutambua kuwa wana uzima (hata kwa hesabu) ni wale tu walioungana na Mwana wa Mungu, Mwokozi wa wanadamu, Mtoaji wa Uzima.

Ikiwa wazo hili la kile kinachounda uhai na kile kinachounda kifo litawekwa akilini—ikiwa itakumbukwa kutoka kwa urefu gani wa utukufu na ukamilifu wa maisha mwanadamu alianguka hadi katika hali ya sasa ya kudharauliwa na kifo—basi, na wakati huo tu, ndipo maana ya neno *anastasis* inaweza kueleweka ipasavyo kama ikimaanisha kusimama tena, *kuinuliwa tena kutoka katika hali ambayo kuanguka kulitokea* hadi katika hali ya ukamilifu ambayo baba Adamu aliumbwa akiwa nayo. Ni katika hali hii ya ukamilifu ambayo Mungu anapendekeza kuwafikisha wote watakaokubali kutoka kwa ulimwengu wa wanadamu kupitia Kristo. Sharti ni kwamba, wakipofikishwa katika maarifa ya Ukweli, watakubali neema ya kimungu, na kuonyesha uaminifu wao kwa kutii roho ya Sheria ya kimungu.

Neno hili *anastasis* halitumiki kamwe kuhusiana na ufufuaji wa kawaida tu wa wafu. Uchunguzi makini wa maandiko arobaini na tatu ya Biblia ambapo neno hili *anastasis* linapatikana utagundua kuwa yote yanalingana kabisa na ufafanuzi na maana iliyotolewa hapa kwa neno *hilo—ufufuaji upya*
-kuinuliwa, kupona kutoka kwa kifo, kurejea katika maisha kamili. Ni maandishi moja tu kati ya arobaini na tatu ambayo yanaweza kuonekana kuwa ya kutatanisha kwa wengine: yanapatikana katika ***Ebr. 11:35***. Hapo *neno anastasis* limefasiriwa "kuinuliwa tena katika maisha." Kauli nzima inasomeka, "Wanawake walipokea wafu wao *waliyoamshwa tena*." Dhana ya jumla kuhusu maneno haya inaonekana kuwa kwamba Mtume alikuwa akirejelea wanawake wawili ambao wana wao waliamshwa, mmoja na Nabii Eliya na mwingine na Nabii Elisha. (***1 Wafalme 17:17-23***; ***2 Wafalme 4:18-37***) Tunapinga mtazamo huu kwa sababu mbili:

(1) Haipatani na umuhimu wa neno *anastasis*, kama inavyoonyeshwa na matumizi mengine arobaini na mbili ya neno hilo katika Agano Jipya.

[F705]

(2) Kwa sababu tafsiri kama hiyo haingalingana vizuri na hoja ya Mtume katika ***Waebrania 11***. Hoja iliyowekwa ni imani ya watakatifu wa kale kwa Mungu na katika ufufuo wa baadaye, ambao unapaswa kulipwa thawabu baada ya utukuzaji wa Kanisa, kama ilivyoainishwa katika mstari wa 40. "Ufufuo bora" ambao wangeweza kuutamani, na ambao ulikuwa msingi wa imani yao, bado ni wa siku zijazo, kama ilivyotangazwa katika mstari wa 39—wao "hawakupokea ahadi"—hawakupokea thawabu; kwa hivyo, *kuamshwa* kwa waliolala wao hakukuwa thawabu, wala ahadi waliyokuwa wakiitafuta. Mtume amekuwa akitaja Gidioni, Baraki, Samsoni, Yepthe, Daudi, Samweli na manabii, ambao walitenda mambo ya ajabu kwa nguvu za Bwana na kulingana na imani yao, wakihatarisha, na katika matukio mengi wakitoa, maisha yao katika huduma ya Bwana. Wanawake walikuwa na fursa ndogo katika nyanja hizi, na bado Mtume anataka tujue kwamba wake, mama na binti katika Israeli, ambao imani yao kwa Bwana ilikuwa ya kuwafanya wahurumie na kushirikiana na wanaume waliojihusisha na vita na dhabihu hizi, walikuwa washiriki pamoja na waume zao, wana wao na baba zao; na kwa kuwahimiza kuwa waaminifu wakawa washirika wao katika dhabihu za imani, na kwa imani wakatazama mbele katika yajayo na kutambua ufufuo bora ambao hatimaye ungekuja kwa watiifu wa Bwana. Wakitazama kwa jicho la imani hadi katika yajayo, wao *kwa imani* walipokea wafu wao *wakiinuliwa tena hai*, au "kwa ufufuo." (R.V.) Na nani atapinga kwamba ikiwa imani ya Abrahamu, alipokuwa tayari kumtoa mwanawe Isaka kuwa sadaka, ilikuwa ya kupendeza kwa Mungu, basi imani ya wake, akina mama na binti wa Israeli, ambao waliingia kikamilifu katika roho ya wawakilishi wa kiume katika mateso, vita, uvumilivu, n.k., ingekuwa ya kupendeza kwa Bwana kwa kadiri ileile; na je, hilo halingemaanisha kwamba kama wangekuwa na nguvu za kiume nao wangekuwa mashujaa vitani, waaminifu katika majaribu ya dhihaka za kikatili na vipigo na ya minyororo na vifungo, n.k? Wanawake wa aina hiyo (pengine wachache, kama ilivyokuwa kwa wanaume waliowaelezewa na Mtume) bila shaka

[F706]
waliokubalika na Bwana pia, na bila shaka watapewa sehemu katika "ufufuo bora" uliotolewa na Bwana kwa ajili ya watakatifu hawa wa kale.

Wakati *anastasis* ina maana ya kuinuliwa tena kabisa kutoka kwa kifo, haipunguzi kabisa mchakato huo kwa kuufanya kuwa wa ghafla au wa hatua kwa hatua. Kwa hakika, tunagundua kwamba ufufuo wa Bwana wetu ulikuwa wa ghafla kutoka kwa kifo hadi ukamilifu wa uzima, ilhali ulimwengu kwa ujumla utakuwa na ufufuo wa taratibu, au kuinuliwa kwa uzima, ambao utachukua sehemu kubwa ya miaka elfu moja, iliyowekwa kwa ajili ya kazi hii ya ufufuo, au urejesho. Wala *anastasis* haibadili asili ya kiumbe atakayefufuliwa, kwa maana yule atakayefufuliwa atakuwa na asili ileile kama alivyo wakati alipokufa. Mtume anaeleza hili katika mahubiri yake kuhusu mada hii, akituhakikishia kwamba katika ufufuo Bwana atampa kila mbegu aina yake inayofaa ya mwili. (***1 Kor. 15:35-38***) Mwanadamu aliposhuka hadi kifoni, michakato ya ufufuo haingebadilisha asili yake, kulingana na maana ya neno hili *anastasis*. Inaashiria tu kwamba kiumbe aliye kifoni ndiye atakayefanywa kusimama tena katika uzima.

Hapa tunatambua muafaka wa mafundisho ya Maandiko kwamba

(1) Bwana wetu Yesu alibadilisha asili yake alipoacha utukufu wa Baba, na akawa mwanadamu, akichukua asili yetu; (2) kwamba alibadilisha asili yake tena alipojitoa dhabihu kama mwanadamu, na akazaliwa upya kama Kiumbe Kipya *wakati wa ubatizo wake* akiwa na umri wa miaka thelathini. Ni Kiumbe hiki Kipya, ambaye si wa kidunia tena, bali wa mbinguni, aliyefufuliwa siku ya tatu na kupokea mwili kama ilivyopendeza kwa Baba—mwili wa kiroho, mwili wa aina inayofaa. Alifufuliwa kikamilifu kutoka kwa mauti hadi ukamilifu wa uzima katika ngazi ambayo alikuwa amezaliwa upya hapo awali. Vilevile Kanisa, Uumbaji Mpya, likiwa chini na likiwa na uhusiano na Bwana wake, Kichwa, linapaswa kushiriki katika ufufuo uleule; na kwa sababu wanahesabiwa kuwa ni viungo vya mwili wake, wanasemekana kushiriki katika "ufufuo wake"—Ufufuo wa Kwanza (mkuu, muhimu zaidi). Nao, pia, "wamezaliwa upya,"

[F707]
"waliozaliwa kwa Roho" kama Viumbe Vipya—hivyo basi ufufuo wao tofauti.

Mwanadamu wa kawaida, ambaye hageuki Kiumbe Mpya, ambaye hupiti tena katika kuzaliwa upya kwa asili mpya, anabaki mwanadamu wa kawaida, na *anastasis* yake, yaani kuinuliwa kwake tena, itamaanisha kuinuliwa kwake kama mwanadamu hadi ukamilifu kamili wa asili ya ubinadamu, ambayo ukoo wote ulianguka kwa niaba katika mtu wa Adamu. "Ufufuo bora" ambao watakatifu wa kale walitarajia, kama Mtume anavyotuambia, hautakuwa Ufufuo wa Kwanza, ambao ni kwa ajili ya wale waliotajwa katika enzi ya Injili—Kristo Kichwa na Kanisa mwili wake. "Ufufuo bora" ambao watakatifu hawa wa kale watapokea, ukiwa bora kuliko ule wa viumbe wenzao, utajumuisha kufufuliwa kwa ghafla hadi ukamilifu wa kibinadamu, mwanzoni mwa enzi ya Milenia, badala ya ufufuo wa taratibu "kwa hukumu" wakati wa enzi hiyo. Hii itawaruhusu kuwa watumishi waliotukuzwa wa Kristo, watumishi wa Ufalme, wakati wa Milenia, na, kama wanadamu wakamilifu, kufanywa "wakuu [viongozi] katika nchi yote." (***Zaburi 45:16***) Itakuwa heshima kwa watakatifu hawa kusimamia sheria za Ufalme, kama mawakala na wawakilishi wa Kristo wa kiroho, asiyeonekana na wanadamu. Baraka yao, kwa hiyo, juu ya wenzao,* itakuwa na sehemu mbili; kwanza, kwa kuwa majaribio yao yamepita, na kwamba thawabu yao ya ukamilifu itakuwa ya papo hapo, ikiwapa, kwa sababu hii, karibu miaka elfu moja ya faida juu ya wengine; na pili, kwa sababu, chini ya malezi ya Bwana, hii itawaruhusu kushiriki katika kazi kuu ya urejesho na baraka kama

---

*Kikundi hiki kikubwa, ingawa hawawezi kuhesabiwa kama washiriki wa Ufufuo wa Kwanza, na washirika wa utukufu, heshima na kutokufa kwake, wala kuhesabiwa pamoja na watakatifu wa zamani, bado, hata hivyo, lazima wahesabiwe kama washindi ingawa ushindi huo ni kupitia dhiki kuu. Na kama washindi, ni lazima wahesabiwe kuwa wamepitia kutoka kwa mauti kuingia katika uzima, na, kwa hivyo, kuwa wahusika wa ufufuo wa papo hapo, na si wa taratibu, kama ilivyo kwa ulimwengu, ambao majaribio yake ni ya baadaye.

[F708]
awamu ya kidunia ya Ufalme, ni wanadamu washiriki, au njia, ambao Kristo atafanya kazi kupitia kwao kwa kiasi kikubwa.

Kufufuka kwa ulimwengu kwa ujumla kutategemea, kwa kila mtu binafsi, juu ya maendeleo yake mwenyewe kwenye "barabara kuu" ya utakatifu.* Kama Bwana alivyoeleza, "Wote walio katika makaburi watasikia sauti ya Mwana wa Mtu, na *watatoka*." Lakini kutoka nje ni kuamka tu kwa wale ambao hukumu yao, au kesi yao, haitakuwa imepitishwa kwa mafanikio hapo awali; na kwa kuwa ni washindi tu wa enzi hii ya Injili ndio watakaotoka nje kwa Ufufuo wa Kwanza, na washindi wa enzi zilizopita kwa ufufuo bora zaidi katika ngazi ya kibinadamu, walimwengu waliosalia watatoka nje, kama Bwana alivyotangaza, kwa ufufuo kwa hukumu. ***Yohana 5:29*** +

Katika ***Yohana 5:25***, Bwana wetu anaonyesha jinsi kupita kutoka kwa mauti kwenda uzima kunavyotimizwa, akisema, "Wakati unakuja, na sasa umewadia, ambapo wafu watasikia sauti ya Mwana wa Mungu, na wale watakaosikia wataishi." Tukizingatia kwamba ulimwengu wote umekufa kwa mtazamo wa kimungu, tunaona kwamba mitume na Kanisa la awali walitolewa kutoka katika ulimwengu huu uliokufa, na kama wanachama wake walipewa fursa ya kusikia ujumbe wa uzima kutoka kwa Mwana wa Mungu. Kadiri walivyozingatia, ndivyo walivyokuja kuwa na uhusiano wa karibu zaidi na zaidi wa uhai na Mtoaji wa Uhai: na hivyo wote waliokuwa kimoja naye tangu siku hiyo hadi sasa wamesikia [wamemtii] sauti yake, ujumbe wake, na kadiri hiyo wamepata neema yake na watashiriki wake

---

*Juz. I, uk. 205.

Ufasiri wa Toleo letu la Kawaida, "ufufuo wa hukumu ya laana," ni kosa kubwa ambalo limechangia sana kuchanganya akili za wengi kuhusu maana halisi ya kifungu hiki. Wengi wanaonekana kupata wazo kutoka kwake kwamba wengine watafufuliwa ili tu waadhibiwe au wahukumiwe tena. Kinyume chake kabisa ndicho ukweli. Neno lililotafsiriwa "hukumu ya laana" katika aya hii ni neno la Kigiriki *krisis*, ambalo linajitokeza mara kwa mara katika sura hiyohiyo na linafasiriwa ipasavyo kama hukumu. Linapaswa kufasiriwa hivyo katika kisa hiki, na ndivyo lilivyofasiriwa katika Toleo Lililorekebishwa.

[F709]
za thawabu. Utaratibu utakaofuata katika enzi ijayo utakuwa kama huu: "Maarifa ya Bwana yatajaa nchi yote," na "Hakutakuwa na haja ya mtu kumwambia jirani yake, 'Ujue Bwana,' kwa maana wote watamjua, kuanzia mdogo wao hadi mkubwa wao." "Wote walio katika makaburi watatoka," wataamshwa ili "wasikie sauti ya Mwana wa Mungu, na wale wanaosikia [wanatii] wataishi."

Kama ilivyo kwa Kanisa la Injili la sasa, kusikia sauti ya Mwana wa Mungu ni jambo la hatua kwa hatua, mstari baada ya mstari, mafundisho baada ya mafundisho, hivyo ndivyo itakavyokuwa kwa ulimwengu wakati wa enzi ya Miaka Elfu. Wenye utii watakuja polepole kuthamini zaidi na zaidi upana, urefu, na kina cha upendo, haki, na utoaji wa Mungu. Lakini wale watakaotii amri za Mwalimu yule mkuu hawatapokea mateso na upinzani wakati huo, kama wanavyopokea wale wanaotafuta kumfuata Neno lake sasa, kwa maana wakati huo Shetani atakuwa amefungwa, na sheria za Ufalme zitakuwa zinatumika, na wale wanaoendana na haki watabarikiwa na kuinuliwa, na wale watakaopigana dhidi ya Ufalme na kupinga utawala wake kwa namna yoyote ile, baada ya majaribio ya haki, watachukuliwa kuwa ni wadharauji wa neema ya Mungu, na watakatiliwa mbali miongoni mwa watu. ***Matendo 3:23***; ***Isa. 65:20***

Hivyo basi, tunaona kwamba tangazo la Bwana wetu la kuamka kwa wafu kwa jumla linaashiria baraka kuu, tunda la kazi yake ya ukombozi. Tunaona kwamba wale waliofanya mema, ambao watatokea katika "ufufuo wa *uzima*"—yaani, watakaotokea katika ufufuo wakiwa hai kikamilifu—wanaweza kumaanisha tu makundi yaliyoshinda, Kanisa, watakatifu wa zamani, na kundi kuu. Hao pekee ndio wanaoweza kusemwa kuwa wamefanya mema, wamefanya vizuri katika mtazamo wa Bwana—wamepata idhini ya kimungu. Hatupaswi kuelewa usemi "wafanyo wema" kumaanisha kufanya kikamilifu, kulingana na kiwango cha kimungu katika fikra, neno na tendo, kwa sababu Mtume anatufafanulia wazi kwamba "hakuna mwenye haki, hata mmoja," katika mambo haya yote. Njia ya karibu zaidi ya kufikia haki inayowezekana kwa yeyote wetu ni usafi wa moyo—haki ya nia.

[F710]

Watu wengine wote wa ulimwengu wamejumuishwa pamoja katika neno "wale waliotenda mabaya"—ambao hawakuwa wakubalika kwa Mungu. Hii haijumuishi tu wale ambao hawakuwa wakubalika kama watu wa Mataifa, kwa sababu hawamjui Mkombozi mkuu, na, kwa hivyo, hawajapata fursa ya kumkaribia Baba kupitia kwake, lakini pia inajumuisha wote wale ambao wamesikia kitu kuhusu Yesu, na ambao wameelewa kitu kuhusu kazi yake ya upatanisho, na ambao, wakiwa na maarifa haya kwa viwango tofauti, hawajaitikia fursa na nyenzo walizopewa—hawajajitolea wenyewe kikamilifu, kabisa. Wote hawa, kwa mtazamo wa kimungu, "wametenda mabaya"—hawakubaliki.

Itabainika mara moja kwamba darasa hili linajumuisha wengi "waliotukuzwa sana miongoni mwa wanadamu," ndani na nje ya mifumo ya kanisa ya jina tu—wengi wa watu wa hadhi, wenye hekima, matajiri, wakubwa na wasomi. Hakika, hili linapaswa kuyafurahisha mioyo yetu, kwamba Bwana ameweka mambo ya kuamka kwa hawa pia, na kwamba ingawa hawatatoka kwa ajili ya ufufuo wa uzima, watatoka ili wapate fursa za kushiriki katika ufufuo wa hatua kwa hatua *kupitia hukumu* ambazo wakati wa Enzi ya Miaka Elfu, siku ya miaka elfu moja ya hukumu,* au majaribio, watapitia majaribio yao chini ya mazingira mazuri kama Neno la Mungu lilivyoonyesha.

Watayasikia sauti ya Mwana wa Mungu—si lugha ya kishindo ya imani zinazokinzana, kama inavyotamkwa na madhehebu mbalimbali ya Ukristo na ya ulimwengu. Itakuwa ni lugha safi, au ujumbe safi, utakaotolewa kwao. (***Sefania 3:9***) Macho yao yaliyopofuka yote yatafunguliwa; masikio yao yaliyokufa yote yatafunguliwa; watasikia; watajua; na itakuwa ni kosa lao wenyewe kabisa ikiwa hawatanufaiki na ujumbe wa furaha na kushika neema za Mungu zilizotolewa kwao kupitia Mwokozi, Kristo, na hivyo hatua kwa hatua, kidogo kidogo, kupata ushindi juu ya udhaifu na kasoro zao, za kiakili, kimaadili na kimwili, hadi,

---

*Juz. I, uk. 137.

[F711]
katika mwisho wa hukumu yao, au wakati wao wa majaribio, watakuwa wamefikia hali za uzima—ukamilifu—kwa yote yaliyopotea katika Adamu na yaliyoekombolewa kwa damu ya thamani ya Kristo.

Sio Hukumu, au Kesi, kwa Dhambi za Zamani; bali Jaribio Lingine la Maisha

Tunapaswa kukumbuka kwamba majaribu na majaribio ambayo yatakuwa juu ya ulimwengu kwa ujumla wakati huo hayatakuwa kama majaribu ambayo wahalifu hupitia katika siku hizi, ambapo Mahakama na jopo la wazee wa mahakama huchuja ushahidi ili kubaini kama mshukiwa ni hatia, na, ikiwa ndivyo, adhabu inapaswa kuwa gani. Hakuna swali kuhusu hatia ya jamii yetu, na hakuna kesi au hukumu inayopendekezwa ili kubaini kama mwanadamu alikuwa na hatia ya kutomtii Mungu, wala kubaini kama adhabu ya Mungu ya kifo ilikuwa ya haki.

Hukumu, au kesi, ya enzi ya Milenia itakuwa kwa njia tofauti kabisa, na italingana zaidi na jinsi mtoto anavyoshughulikiwa ambaye mzazi amemkuta na hatia na anastahili kupigwa, na ambaye amepigwa, na ambaye, baada ya kupokea adhabu yake, atahojiwa na mzazi wake: "Sasa, unakiri kosa lako? Je, unakubali haki ya adhabu uliyopokea? na je, uko tayari kuanzia sasa kuwa mtoto mtiifu?" Baada ya jibu la ndiyo, mzazi anaweza kusema—"Tutaona! Nitakuhukumu, au kukujaribu, au kukupima leo, na nikikupata umeungama kwa dhati na una hamu ya dhati ya kutenda mapenzi yangu, nitakurudisha jioni katika ushirika kamili, na kukupa haki zote ulizokuwa nazo kabla ya kosa." Hivyo ndivyo ilivyo asili ya hukumu, au majaribio, ya enzi ijayo—majaribio ya kubaini ni wanachama gani wa ulimwengu wenye hatia, baada ya kuteseka mshahara wa dhambi, yaani mauti, kwa miaka elfu sita, kwa vilio na taabu za maumivu, ndio watakaokuwa wamejifunza somo la uovu mkuu wa dhambi, na baraka kuu inayofuatana na haki, na watatamani kufanana na mapenzi ya Mungu katika mambo yote.

[F712]

Utiifu utatekelezwa tangu mwanzo, na wale tu watakaokataa kabisa kuendelea watakatizwa hata baada ya miaka mia moja ya majaribio; wale watakaofanya maendeleo ya nje, na kutii sheria za Ufalme kwa nje, wataruhusiwa kuendelea, na watapewa fursa za kukua katika neema, maarifa na upendo. Lakini mwishoni mwa enzi ya Milenia kutakuja mtihani wa mwisho kwa wote—siyo kwa kuzingatia mwenendo wao wa nje, ambao lazima ulikuwa mzuri, la sivyo wasingeweza kudumisha nafasi yao, bali wangekatwa kutoka kwa maisha hapo awali, katika Kifo cha Pili. Mtihani huu wa mwisho utakuwa kuhusiana na *uaminifu wa mioyo* yao kwa kanuni za haki. Wote watajaribiwa katika jambo hili; na wote wasiopatikana kuwa waaminifu na watiifu kabisa kwa Bwana watakatwa katika Kifo cha Pili—hawataruhusiwa kusonga mbele zaidi katika kufurahia neema za kimungu. Lakini ni ya neema kiasi gani mpango huu wa kimungu uliofanywa! Mpango huu wa kimungu unaonyesha ni kwa uvumilivu kiasi gani Baba yetu wa mbinguni na Mkombozi wetu ni wavumilivu kwa wanadamu! Hakika, uvumilivu na ustahamilivu kama huo utawavuta kwa Bwana wote watakaostahili uzima wa milele; na kuhusu uharibifu wa wengine, wote wanaoendana na Bwana watakuwa tayari kusema, kwa lugha ya unabii, "Hesabu zako ni za kweli na za haki, Ee Bwana Mungu Mwenyezi!" ***Ufunuo 16:7***

Kuhesabiwa Kuwa Wastahiki Kupata Ufufuo

Kutokana na mtazamo huu tunaona maana katika maneno ya Bwana, "Wale watakaohesabiwa kuwa wamestahili kupata ulimwengu ule na ufufuo." (***Luka 20:35***) Ni wachache sana, "kundi dogo" tu, ndio wanaohesabiwa kuwa wamestahili kupata ulimwengu ule na ufufuo "bora" kabla ya Milenia. Umati mkubwa wa wanadamu, wakiwemo wale ambao Bwana aliwaambia maneno haya, watatoka kwa "ufufuo kwa hukumu," na kisha itabaki kwao kujithibitisha kuwa wamestahili uzima mkamilifu, ambao pekee ndio watakaoruhusiwa kudumu zaidi ya enzi ya Milenia hadi katika enzi za milele zijazo. Watiifu

[F713]
pekee ndio watakaoruhusiwa kufikia ufufuo, wakiondolewa kabisa na kikamilifu kutoka kwa kifo—maendeleo ya taratibu, na kufikia kwa taratibu. Kama tulivyoona tayari, wale ambao wakati huo watatembea katika barabara ya utakatifu lazima "wapande *juu* yake." Itakuwa njia ya kupanda juu, na itahitaji juhudi na ushindi kwa upande wa wale ambao wangepata tena yote yaliyopotea—ukamilifu wa kibinadamu.

Tunapochunguza kwa makini kipengele hiki cha mpango wa kimungu, tunastaajabishwa na busara na mshikamano wake, na faida ambazo utawapatia wale ambao umewekwa kwa ajili yao. Tunaweza kuona kwa urahisi, kwa mfano, kwamba mpango mwingine wowote ungekuwa na hasara kwa wale ambao faida za Milenia zimeandaliwa mahususi kwa ajili yao. Chukua kwa mfano, Nero. Tuseme angefufuliwa papo hapo kuishi—tuseme angejitokeza kutoka kaburini akiwa mkamilifu, kiakili, kimaadili na kimwili: huyo asingekuwa Nero. Kiumbe huyo mkamilifu hangejweza kwa maana yoyote ile kujitambulisha na Nero wa zamani; wala wale waliokuwa washirika wake wasingemtambua. Wala hatuwezi kumwazia "akitokea" akiwa mkamilifu kwa upande wa umbile la binadamu, lakini akiwa bado si mkamilifu kiakili na kimaadili. Wote ambao wamejifunza hata misingi ya kwanza ya sheria za fiziolojia, lazima waone mara moja upuuzi wa pendekezo kama hilo. Sheria hizo zinatufundisha waziwazi kwamba tabia na umbile ni kitu kimoja; kwamba umbile mkamilifu bila shaka utaashiria tabia kamilifu. Lakini kama tungechukua, kwa muda, mojawapo ya hoja hizi zisizo na mantiki, tungekabiliwa mara moja na pingamizi kwamba miaka elfu moja ingekuwa kipindi kirefu mno cha kujaribu utiifu au kutoitii kwa kiumbe *kamili*. Adamu, kama kiumbe kamili, alipokea jaribio fupi sana, kadiri tunavyoweza kuhukumu kutokana na Maandiko.

Zaidi ya hayo, kama tungeweza kufikiria ulimwengu kuwa mkamilifu na unaojaribiwa, tungelazimika pia kuufikiria ukiwa chini ya sheria kamilifu; na kwa kuwa haungekuwa na dosari, pia haungekuwa na kifuniko chochote cha madoa, na hivyo basi ukiwa katika nafasi ileile ambayo

[F714]
Adamu alisimama mwanzoni, katika jaribio lake. Katika mtazamo huu wa mambo, kusingekuwa na haja ya Ufalme wa Upatanishi wa Kristo na utawala wa miaka elfu moja; kwa sababu sheria kamilifu inawakilisha haki ya kimungu, ile ile iliyomshughulikia Adamu mwanzoni, na ile ile inayopaswa kupita juu ya wanadamu mwishoni—mwishoni mwa Milenia, kabla ya dunia kupokelewa na Mungu kwa neema ya milele. Mtazamo kama huu, kwa hiyo tunaona, unapingana kabisa na mpangilio wa kimungu.

Sasa tuangalie uzuri, muafaka, busara na mwendelezo wa mpango wa kimungu wa ufufuo kupitia hukumu. (1) Dunia ikijitokeza katika hali ya kiakili, kimaadili na kimwili karibu ile ile walioingia kaburini, ingewafanya wajitambue kibinafsi na katika uhusiano na wengine mara moja. "Mti unapoporomoka hapo ndivyo utakavyokuwa," na kuamka, au kuitwa kutoka kaburini, kutakuwa kama mwisho wa usingizi, mfano huo huo ambao Bwana anatumia si tu kuhusu mwili wa Kristo, bali pia kwa ulimwengu kwa ujumla, ambao kuamka kwake siku zijazo, ikiwa ni sehemu ya mpango wake, kunazungumziwa kama kuamshwa kutoka usingizini. Kama mtu anavyoamka kutoka usingizini akijikuta katika hali karibu sawa na ile aliyolala, akiwa amepata nguvu kidogo, na akiweza kwa haraka kukumbuka matukio na mazingira yaliyotangulia usingizi wake, ndivyo tunaamini itakavyokuwa kwa ulimwengu kwa ujumla, watakap "kusikia sauti ya Mwana wa Mtu na watatoka."

Hatutaki kusema kwa hili kwamba wataibuka katika hali ya kimwili ile ile kabisa kama walivyokuwa wakati wa kufa, kwa sababu hilo lingehusisha upuuzi. Kwa mfano, yule ambaye mapafu yake yalikuwa yameharibika hadi pumzi yake ya mwisho ilikuwa ya kukaza, hatupaswi kutarajia atarudi akipumua kwa shida na bila mapafu; yule ambaye kichwa chake kilikuwa kimekatwa kutoka mwilini hatatafufuka bila kichwa, na vivyo hivyo yule aliyepoteza mikono au miguu au vidole vya mikono au miguu, haingeweza kutarajiwa kwa busara "kutokea" bila viungo hivyo. Kwa kukosekana kwa jambo lolote la uhakika katika Maandiko ili kuongoza hukumu zetu, ni lazima tuchukulie

[F715]
kwamba kuibuka kwao kutakuwa na afya na nguvu za wastani kama zinavyochukuliwa sasa; kama vile, kwa mfano, ambavyo Bwana alifurahi kuwapa wale aliowaponya katika kuja kwake kwanza. Wale walioponywa hawakufanywa kuwa wakamilifu *kabisa*, la sivyo wengi wao wangeweza kuishi kwa karne nyingi, kama alivyofanya Adamu mkamilifu. Badala yake, tunapaswa kudhania kwamba urejesho ulikuwa wa afya na nguvu za kawaida, na kwamba itakuwa hivyo katika wakati wa kuamka, ambapo sauti ileile itawaita kutoka usingizi wa kifo, ili wasikie maneno yake na kwa utiifu "*wafikie*" uzima wa milele na ukamilifu wake wa akili na mwili, ambao kwa ajili yake ameandaa nyakati za urejesho na mafunzo, hukumu na baraka za Ufalme.

Kwa kuwa nyuzi za uwepo zinaendelea pale pale zilipoachwa wakati wa kifo, ufungaji wa uzoefu utaendelea na kurekebika haraka kulingana na hali zilizobadilika; na wakati huo huo mtu binafsi hatapoteza utambulisho wake, wala hatapotea kwa ulimwengu na mzunguko wa kijamii ambao amekuwa sehemu yake. Hivyo basi, uzoefu wa zamani wa dhambi na ubinafsi utakuwa rasilimali muhimu ya maarifa, inayosaidia katika kutathmini vitu ipasavyo siku zijazo, na kumwezesha aliyefufuliwa kuthamini faida zinazotokana na utawala wa haki na uzima, kinyume na utawala wa awali wa dhambi na kifo. Itakuwa faida kwake pia kwamba, ni lazima kwanza kabisa amkubali Kristo Mfalme kama Mwokozi wake, akitambua udhaifu na kutostahili kwake mwenyewe—anapaswa kumshika Mtoaji wa Uzima kabla hata ya kuanza njia kuu ya utakatifu. Itakuwa faida kwake pia kwamba, ni lazima achukue hatua mwenyewe katika kushinda udhaifu wake, na katika kufikia ukamilifu uliowekwa mbele yake kama lengo.

Masomo ya uzoefu yatakayopatikana kwa njia hii yatachongwa kwa kina katika kumbukumbu yake, katika tabia yake, na yamtayarisha kwa mtihani wa mwisho mwishoni mwa enzi ya Milenia, wakati *uaminifu* kamili *wa moyo* utakapohitajika. Hata hivyo, kwa sasa, kasoro zake hazitakuwa kikwazo kwake, kwa sababu kwa kadiri udhaifu wake au

[F716]
ya mahakama zitakuwa kulingana na udhaifu wake au nguvu ya tabia yake.
—wote ambao sasa wanatayarishwa na uzoefu wao wenyewe wa dhambi na udhaifu ili kuhukumu kwa huruma na kusaidia kweli. Uzoefu kama huo kwa upande wa majaji usingekuwa muhimu sana kama hii isingekuwa mpango wa kimungu wa kupona taratibu—"ufufuo kwa hukumu."

Mtazamo huu pia unaendana kikamilifu na kauli ya kimungu kupitia kinywa cha Danieli nabii kuhusu ufufuo: "Wengi wa wale waliokaa usingizini katika vumbi la dunia wataamka, wengine kwa ajili ya uzima wa milele, na wengine kwa ajili ya aibu na dharau ya milele." (***Dan. 12:2***) Hapa tunaona mgawanyiko uleule wa wale waliotolewa usingizini ambao Bwana wetu anaufafanua kwa undani zaidi. Kundi moja linaamshwa kwa maisha katika maana yake kamili—maisha ya kudumu; kundi lingine linaamshwa, lakini si katika maisha. Linapoamshwa bado liko katika kifo, kwa sababu halijapendekezwa na Mungu—halina uhusiano wa kiutimilifu na Mwana. "Yeye aliye na Mwana ana uzima; yeye asiye na Mwana hataona uzima." Ulimwengu kwa ujumla, basi, "unatoka" ili uweze kufikishwa katika maarifa ya ukweli kwamba *uzima* na *urejeshaji* vimepatikana kwa neema ya Mungu kupitia dhabihu kuu ya upatanisho; kwamba Mtoaji wa Uzima amechukua nguvu na utukufu wake mkuu, kama Nabii, Kuhani na Mfalme, na kwamba kwa kumjia wao wanaweza hatua kwa hatua, kufikia uzima.

Kauli ya nabii kuhusu kundi hili la pili—kwamba wanatoka kwa aibu na dharau ya kudumu—ina maana kubwa. Kama wangetoka wakiwa wakamilifu, wasingekuwa katika hali ya aibu na dharau, kwa maana ukamilifu daima unapaswa kusifiwa. Kwa hiyo, maneno haya yanathibitisha kwamba wanatokea wasio kamili, na ufafanuzi wa ziada wa Bwana wetu unatuhakikishia kwamba wanatokea katika hali yao ya ukosefu wa ukamilifu, ili, wakipenda, wafikie ufufuo, ukamilifu, chini ya majaribu au hukumu watakazopitia—yakizawadia utiifu wao na kuadhibu na kuelimisha uasi wao.

Tayari tumemtumia Nero kama mfano; na kama hakika atakuwa mmoja wa wale watakaotoka kwa aibu na

[F717]
ili kuonyesha dharau ya kudumu, ni vyema tumtumie kama mfano zaidi. Tunapokumbuka kwamba kuamka kwa ulimwengu ulioko usingizini hakutaanza hadi kizazi cha sasa cha ulimwengu kitakapokuwa kimeletwa chini ya mamlaka ya Ufalme, hadi kiwango kikubwa cha haki na akili, tutaona kwa urahisi kwamba Nero, atakapojitokeza, atajikuta katikati ya hali za kijamii tofauti sana na zile zilizokuwepo alipofariki. Atakuta maovu aliyoyafanya na kuyakuza yamepoteza heshima kabisa, na wema alioukataa na kuudharau umewekwa madarakani na kupendwa na wengi. Hatapatana kabisa na mazingira yake yote, zaidi ya wengine wasio na msimamo mkali, wasio na maovu mengi, wasio na uovu mwingi, na wasio wa dharau sana. Atajikuta akijulikana sana katika kurasa za historia, na katika *dharau* ya jumla kwa sababu ya matumizi mabaya ya mamlaka na fursa zake—siyo tu kama muuaji wa mama yake mwenyewe, bali pia kama mnyanyasaji na mtesaji wa waaminifu wa Bwana.

Kila mtu mwema na mwenye tabia njema anapaswa kumdharau mtu wa namna hiyo, na katika hali kama hiyo atalazimika kuvumilia "aibu" kubwa. Hata hivyo, anafufuka kwa hukumu
—ili kupewa fursa ya *kuinuka* kutoka katika hali yake ya aibu na ya kudharauliwa hadi ukamilifu kamili wa asili ya binadamu; na ni kwa kiwango gani atafikia uzima, ni kwa kiwango gani atafikia ufufuo kutoka kwa mauti, kutategemea kabisa yeye mwenyewe. Kwanza kabisa, ni lazima ajue Ukweli; ni lazima ajione jinsi alivyo kweli; ni lazima aone kwa utofauti mwanadamu mkamilifu—kama anavyowakilishwa na watu waliotukuzwa wa zamani, "mabwana" wa wakati huo. Ni lazima aone sheria za haki zikifanya kazi kinyume na maarifa yake ya awali ya utendaji wa utawala wa dhambi na kifo. Basi, akiendelea kushikilia kwa uthabiti ushawishi mbaya na kuugandisha moyo wake na kukataa kutii, ni lazima afe Kifo cha Pili—baada ya kufurahia na kukataa haki na fursa ambazo Bwana amemwandalia yeye na wanadamu wote.

[F718]

Lakini kinyume chake, akijinyenyekeza, akikiri dhambi zake, na kutii sheria za Ufalme, ataanza mara moja safari yake ya kupanda kuelekea uzima—ufufuo wake, au kuinuka, kuelekea kupona kikamilifu kutokana na anguko. *Akipanda* hivi katika njia kuu ya utakatifu, wakati huo huo atakuwa anajisafisha kutoka kwa "dharau" ya wenzake, na hivyo kujiondolea "aibu." Kwa maana hatuwezi kuhoji kwamba ikiwa kuna furaha mbinguni kwa mtu mmoja anayetubu, kutakuwa na furaha duniani miongoni mwa watu wote wenye akili timamu wanapoona mara kwa mara wakosaji wakigeuka kutoka kwa makosa ya njia zao na kuwa watii kwa Bwana; na dharau ya kupongezwa kwa wakosaji hao wa zamani kwa dhambi na uduni wake lazima polepole ipishe njia kwa kuthamini kwa huruma juhudi zinazofanywa katika mwelekeo wa haki. Hivyo basi, kama Nero atawahi kumtii Bwana kikamilifu, na kupata uzima wa milele katika "ufufuo kwa hukumu," ataheshimiwa sana na maisha yake ya zamani yatasahaulika kabisa—kama ilivyo sasa, tunapomfikiria Mtume Paulo, tunakumbuka kujitolea kwake kwa ukarimu na uaminifu wake kwa Bwana, tukamtenganisha na Sauli, mnyanyasaji ambaye alimtaja kama "mkuu wa wenye dhambi."

Adhabu za Dhambi za Maisha Haya

Je, mtu anauliza, Je, hakutakuwa na adhabu kwa dhambi za wakati huu? Tunajibu kwamba Haki hakika itatoa adhabu kwa kila dhambi. Dhambi ya Adamu, kama tunavyotambua sote, imekuwa ikionewa adhabu kwa miaka elfu sita, na chini ya adhabu hiyo uumbaji wote umekuwa ukilia na kusumbuka na kuzama katika kifo. Dhambi hilo na dhambi zote za ziada zilizoathiriwa na udhaifu na upotovu unaotokana na dhambi ya Adamu, zote zimejumuishwa katika upatanisho uliofanywa na dhabihu kuu ya dhambi. Dhambi zinazohitaji adhabu ya ziada ni zile ambazo hazitokana moja kwa moja na kuanguka na upotovu wa Adamu—kama vile zile ambazo kwa kiasi fulani zilifanywa kwa makusudi. Dhambi hizo za makusudi lazima zote ziadhibiwe; lakini ni wazi kwamba kwa sasa hatuko

[F719]
kuwa na uwezo wa kuhukumu adhabu gani ingekuwa sahihi au ya busara kwa dhambi kama hizo—iwe za hiari kabisa au kwa kiasi.

Bila shaka hii ilikuwa sababu moja kwanini Bwana alituamuru "msihukumu chochote kabla ya wakati." Hatimaye hukumu itakuwa mikononi mwetu—kama ilivyoandikwa, "Je, hamjui kwamba watakatifu watauhukumu ulimwengu?"—Bwana wetu Yesu akiwa mkuu wa majaji hawa. Tamko la Bwana ni kwamba yeye aliyejua mapenzi ya Bwana wake naye hakuyafanya atapigwa viboko vingi, ilhali yeye asiyejua akatenda mambo yanayostahili viboko atapigwa viboko vichache. (***Luka 12:47,48***) Hii inatuonyesha kwamba hatia ya dhambi ya kukusudia hupimwa kwa kiasi kikubwa kulingana na maarifa yetu kumhusu Bwana na mapenzi yake. Hivyo basi Kanisa, na wale ambao katika enzi hii ya Injili wamefikia chini ya nuru na ushawishi wa Kanisa, watawajibishwa kwa kiwango kikubwa zaidi kuliko wengine. Nero, ingawa hakuwa wa Kanisa, hakuumbwa upya kwa Roho, na hivyo, hakuwajibika kiasi kikubwa kama Kanisa, hata hivyo, alikuwa na mwingiliano mkubwa na watoto wa nuru; na hivyo, tunaweza kudhania, alikuwa na kiwango kikubwa cha uwajibikaji kuhusiana na uhalifu wake.

"Dhambi za Watu Wengine Huenda Kwanza Kwenye Hukumu"

Tunapozingatia adhabu za dhambi za makusudi kutokana na nuru waliyoipata, hatupaswi kusahau kauli ya Mtume kwamba "dhambi za watu wengine huenda mbele hadi hukumu, na zingine huzifuata baadaye." (***1 Tim. 5:24***) Hatujui kwa kiwango gani dhambi za Nero tayari zimepokea adhabu fulani; hatujui kwa kiwango gani aliteseka kiakili au kimwili; hatujui, kwa hiyo, kwa kiwango gani adhabu ya dhambi zake itakuja baadaye na kumfikia wakati wa Enzi ya Hukumu. Kwa ajili ya mjadala, tuchukulie kuwa hakupokea adhabu zozote maalum hapo awali, na kwamba adhabu za dhambi zake zote zitafuata baadaye, na tuulize ni aina gani ya rekodi itakayokuwa dhidi yake, na adhabu hizo, au vifungo, vitamwangukia vipi? Hatuna uwezo wa kujibu maswali haya bila

[F720]
hisi au kimwili; hatujui, kwa hivyo, ni kwa kiwango gani adhabu ya dhambi zake itakuja baadaye na kumfikia wakati wa Zama za Hukumu.Kwa ajili ya mjadala, tuchukulie kwamba hakupokea adhabu zozote maalum hapo awali, na kwamba michapo ya dhambi zake yote itafuata baadaye, na tuulize asili ya rekodi dhidi yake itakuwa vipi, na michapo, au adhabu, itawekwa juu yake vipi? Hatuna uwezo wa kujibu maswali haya bila

Tunaweza kuhukumu kwa busara kwamba Nero lazima alikuwa amedhoofisha tabia yake na dhamiri yake kwa kiwango kikubwa sana. Basi, katika kuamka kwake atatokea jinsi alivyokufa, akiwa amepata tu fursa ya kukuza, tunaweza kuona kwa urahisi kwamba kila hatua ya kushuka aliyochukua zamani, kila ukiukaji wa dhamiri, kila upinzani uliojulikana dhidi ya haki, ulisababisha madhara kwa tabia yake ambayo, ikishinda, itahitaji juhudi sawa ili kurudia nyayo zake na kujenga upya sehemu hiyo ya tabia aliyoharibu kwa hiari. Si juu yetu kusema kwamba hiki na hiki pekee ndicho kitakuwa adhabu kwa dhambi za wakati huu; lakini kwetu sisi, inaonekana kuwa jambo la busara kwamba iwe hivyo. Tunaridhika kwa vyovyote vile, kuishia hapa suala hili, tukiwa na uhakika kwamba maamuzi ya Kanisa lililotukuzwa yatapata idhini kamili kutoka kwa wote walio na Roho wa Bwana. Hatuwezi kudhani kwamba Bwana wetu atafurahia kulipiza uovu kwa uovu, au kusababisha maumivu yasiyo ya lazima hata kwa wahalifu wakubwa, bali kwamba uamuzi wa Mahakama Kuu ya juu uliotolewa tayari utasimama, yaani, "Lipa la dhambi ni kifo"—Kifo cha Pili.

"Hivyo Ndiyo Ufufuo wa [Wakuu]
wa [Watu Maalum] Waliokufa"
—1 Kor. 15:42—

Ufufuko wa Kanisa unaitwa Ufufuko *wa Kwanza*, si kwa maana ya kuwa wa kwanza (ingawa utakuwa wa kwanza), bali kwa maana ya kuwa mkuu, bora, na bora zaidi. Tayari tumeona kwamba kuna mpangilio tofauti katika ufufuko—tatu kati ya hizi ni *za uzima*, na za ukamilifu, ingawa katika viwango tofauti vya uwepo; Kanisa likiwa

[F721]
mahali pa kwanza, "kampuni kuu" na watakatifu wa kale wakifuata kwa mpangilio; na kwamba baadaye, au mwisho, kutakuwa na ufufuo wa jumla wa ulimwengu, wazi kwa ulimwengu wote wa wanadamu, wengi kadri watakavyokubali mipango na mipangilio ya kimungu—ufufuo kwa hukumu utakamilika tu mwishoni mwa enzi ya Miaka Elfu. Kwa maana hii ya neno, hakika itakuwa kweli kwamba "waliobaki wa wafu" hawatakuwa *hai* "mpaka miaka elfu itakapokwisha"—hawatakuwa na uzima katika maana yake kamili, halisi, na kamilifu; hawatafufuliwa kikamilifu *kutoka kwa kifo* hadi wakati huo. Ikitazamwa hivi, kifungu bandia cha ***Ufunuo 20:***5 * kinapatikana kuwa kinaendana kikamilifu na mwelekeo mkuu wa Maandiko. Haya yote maufufuo yanayofuata ule wa kwanza, au mkuu, bila shaka yatakuwa chini ya nguvu na udhibiti wa Kanisa lililotukuzwa, ambalo Kichwa chake mwenye utukufu, kwa ajili ya kusudi hili, amepokea mamlaka yote na uwezo kutoka kwa Baba.

Baada ya kuzingatia kazi ya ufufuo ya Kanisa kwa ajili ya wengine, sasa tuzingatie kile ambacho Maandiko yanaonyesha hasa kuhusu Ufufuo wa Kwanza. Uumbaji Mpya utatokea kwa miili gani? Baadhi ya sifa na nguvu zao zitakuwa zipi?

Mtume anatangaza, "Kama alivyo wa udongo, ndivyo walivyo nao wa udongo; na kama alivyo wa mbinguni, ndivyo walivyo nao wa mbinguni." (***1 Kor. 15:48***) Tunaelewa maneno haya kumaanisha kwamba ulimwengu kwa ujumla, ambao utapata urejesho wa ukamilifu wa kibinadamu, utakuwa kama ule wa udongo—kama Adamu wa kwanza, kabla hajatia dhambi, na kama "Mwanadamu Kristo Yesu" mkamilifu alivyokuwa kabla ya kuzaliwa kwake upya kwa asili mpya. Tunafurahi pamoja na ulimwengu katika mtazamo huu mkuu wa tena kuwa picha kamili na kamilifu za kidunia za Muumba wa kimungu. Lakini tunafurahi zaidi katika ahadi za thamani

---

Tumeishatoa tahadhari tayari juu ya ukweli kwamba kifungu "Waliobaki kati ya wafu hawakufanya maisha tena hadi elfu ya miaka ilipokwisha," hakina msaada wowote kutoka kwa manuskripti za kale za tarehe ya mapema kuliko karne ya tano; hata hivyo, kinaendana kikamilifu na kile tunacho wasilisha hapa, kwani neno "*hawakufanya maisha*" linapaswa kueleweka kuwa linahusu si kuamka bali urejeshwaji kamili wa maisha kwa kiwango kamili. Tazama dondoo ya miguu, Juz. I, uk. 288.

iliyotolewa kwa Kanisa la Injili, "waliotwaa wito" kulingana na kusudi la kimungu, ambao wanapaswa kuwa na sura ya Yule wa mbinguni—sura ya Muumba, kwa maana ya juu zaidi na mahususi zaidi—kuwa si sura za kimwili, bali sura za kiroho. "Tutakuwa kama yeye [Yesu aliyetukuzwa "aliyebadilishwa"], kwa maana tutamwona *jinsi alivyo*." Yeye ni kiumbe wa kiroho, "*mfano halisi wa utu wa Baba*," "juu sana ya malaika, falme na mamlaka, na kila jina linalotajwa," na hivyo, juu sana ya ubinadamu mkamilifu. Ikiwa tutakuwa kama yeye na kushiriki utukufu wake na asili yake, inamaanisha kwamba sisi pia tutakuwa picha za utu wa Baba, "ambaye hakuna *mtu* aliyemwona wala awezaye kumwona, akiishi katika nuru ambayo hakuna *mtu* awezaye kuisogelea"; lakini ambaye tunaweza kumkaribia na kumwona jinsi alivyo, kwa sababu tumebadilishwa. ***1 Yohana 3:2***; ***1 Tim. 1:17; 6:16***; ***Kutoka 33:20***

Ili mtu yeyote asimuelewe vibaya, Mtume analinda kauli hiyo ya hapo juu kwa kuongeza, "Kwa *maana kama* tulivyobeba sura ya ule wa mwilini, tutabeba pia sura ya ule wa mbinguni." Siyo maana ya Mtume kwamba wote watabeba sura ya ule wa mbinguni, kwa maana hii, kamwe. Hilo halikuwa kusudi la Muumba wetu. Alipomuumba mwanadamu alikusudia awe kiumbe *wa mwili, binadamu, wa kidunia*, aliye kama yeye [kimaakili, kimaadili], awe bwana na mtawala wa dunia, kama mwakilishi wa Muumba wake wa mbinguni. (***Mwa. 1:26-28***; ***Zab. 8:4-7***) Uteuzi wa Uumbaji Mpya, kama tulivyoona, umetengwa kabisa na uumbaji wa kidunia. Wamechaguliwa *kutoka* duniani, na ni "kundi dogo" tu kwa jumla, waliotwaa kuwa darasa la Ufalme la Bwana, ili kubariki ulimwengu wakati wa miaka elfu ya enzi ya Milenia—baadaye, tunaweza kuwa na hakika, wakishikilia cheo fulani cha juu sana na chenye uwajibikaji, na wakifanya kazi fulani muhimu sana, katika utekelezaji wa madhumuni zaidi ya kimungu—labda kwa uhusiano na ulimwengu mwingine na viumbe wengine.

Lakini Mtume anaimarisha suala hili zaidi, akisema katika ufafanuzi wa yaliyoandikwa hapo juu (aya ya 50), "Hivi basi nasema, ndugu zangu, kwamba mwili na damu hawawezi kurithi Ufalme wa Mungu." Hivyo anatofautisha kati ya wetu

[F723]
hali yetu ya sasa katika mwili na hali yetu ya baadaye kama viumbe wa roho; ikitangaza kwa uwazi kabisa kwamba maadamu tuko katika mwili hatuwezi kuanzisha Ufalme wa Bwana kwa maana yoyote halisi, kwa sababu Ufalme huo ni wa kiroho, uliojengewa na viumbe wa roho. Bwana wetu mwenyewe, Kichwa, mkuu, kiongozi, mfano kwa Kanisa lake, ni kiumbe wa kiroho mwenye utukufu, ambaye Mtume Paulo alipewa mwonekano wake (***1 Kor. 15:8***), na ambaye Mtume Yohana alipewa maono yake katika maono ya Ufunuo. "Tutakuwa kama yeye"—sio kwa mwili na damu, kama ilivyo kwa wengine wote wa kizazi ambacho tulichaguliwa kutoka kwake, ambao urejesho wao, au ufufuo kwa hukumu, utawarudisha katika ukamilifu wa hali ya mwili na damu, kama vile nyakati hizo za urejesho zitakavyoipeleka dunia katika hali iliyowakilishwa na Bustani ya Edeni mwanzoni.

Lakini Mtume alitambua kwamba itakuwa vigumu kwetu kuelewa kikamilifu wazo la *mabadiliko* makubwa kiasi hicho ya Kanisa kutoka katika hali za kimwili, za kidunia hadi hali za kiroho za mbinguni. Alitambua kwamba ugumu wetu ungekuwa mdogo zaidi kwa wale waliolala katika kifo kuliko kwa wale walio hai na wanaosalia hadi uwepo wa Bwana. Ni rahisi zaidi kwetu kuelewa wazo kwamba walioko usingizini watafufuliwa katika miili mipya ya kiroho, kama Bwana alivyoahidi kutoa, kuliko kuelewa jinsi watakatifu watakaoishi wakati wa ujio wa pili wa Bwana watakavyokubaliwa naye katika Ufalme wake wa kiroho. Bwana, kupitia kwa Mtume, anatuwekea wazi kabisa jambo hili, akisema, "Kuna fumbo linalohusiana na jambo hili, ambalo nitafafanua: sote hatalala, ingawa sote tutabadilishwa—kwa ghafla, kwa jicho la upepo, kwa tarumbeta ya mwisho—tarumbeta ya saba." ***1 Wakorintho 15:51,52***

Ingawa Bwana, kupitia kwa Mtume, alifafanua fumbo kwa kiasi fulani kwa maneno haya, hata hivyo, kiwango kikubwa cha fumbo limetawala hata ufafanuzi huu ulio wazi tangu wakati huo; kwa maana wengi wa watu wapendwa wa Bwana wamechanganya neno "kulala" na neno "kufa," na

[F724]
wamefikiri kuwa maelezo ni kwamba watakatifu watakaobaki hadi kuja kwa Bwana wangegeuzwa bila kufa, jambo ambalo siyo kabisa lililosemwa. Chukua mfano wa mitume; walikufa, na tangu wakati wa kifo chao walionekana kuwa "wamelala" hadi wakati wa ufufuo. Kifo kilikuwa kitendo cha papo hapo, ilhali usingizi, au kutokuwa na fahamu, kuliendelea kwa karne nyingi.

Wazo hili la neno "kulala" lazima lihusishwe na maneno ya Mtume, ili yaweze kueleweka, yaani: Haitawezekana kwamba watu wa Bwana watakaobaki hadi kuja kwake mara ya pili *walale* katika kifo kisicho na fahamu hata kwa muda mfupi. Hata hivyo, *watafa*, kama inavyotangazwa na Bwana, kupitia nabii, akizungumza kuhusu Kanisa: "Nimesema, Ninyi ni miungu, nyote ni wana wa Aliye Juu Zaidi; lakini nyote mtafa kama wanadamu, na kuanguka kama *mmoja* wa wakuu." (***Zab. 82:6,7***) Ulimwengu kwa ujumla hufa kama Mwana Mfalme Adamu, kama watoto wake, washiriki wa hukumu yake; lakini waaminifu katika Kristo Yesu hufa naye—pamoja na Mwana Mfalme Yesu. (***Isa. 9:6***; ***Mat. 3:15; 5:31***) Wakihesabiwa haki kwa dhabihu yake, wanakuwa *wafu pamoja naye*, kama washiriki wa dhabihu. Wao "hawaanguki" chini ya kifo kwa kujitolea dhabihu—kama Mwana wa kifalme wa pili. "Kama *tulikufa pamoja naye*, *tutaishi* pia *pamoja naye*." Lakini, kama Mtume anavyotuonyesha, kifo cha hawa hakitamaanisha *usingizi* wa kutokuwa na fahamu—wakati huo huo wa kufa utakuwa wakati huo huo wa "mabadiliko," au kuvalishwa nyumba ya mbinguni, mwili wa kiroho.

"Mabadiliko" yatakayowajia wale wa Kanisa watakaobaki hadi kuwepo kwa Bwana yameelezwa hivi kwamba kwa kila maana ni sehemu ya Ufufuo wa Kwanza. Haitofautiani kwa namna yoyote na uzoefu wa kifo ambao lazima uwe wa kawaida kwa wanachama wote wa mwili mmoja. Tofauti pekee kati ya wanachama wengine wa mwili na hawa itakuwa ile ambayo Mtume anabainisha; yaani, *hawatapumzika*. Wanachama hawa wa mwisho wa mwili hawatahitaji kupumzika—hawatahitaji kusubiri Ufalme uje, kwa maana wakati huo utakuwa umeanzishwa. Watapita mara moja kutoka

shughuli za utumishi upande huu wa pazia katika mwili, hadi shughuli za utumishi upande wa pili wa pazia, wakiwa Watu Wapya waliokamilika, wanachama wa Kristo.

"Bado Haijaonekana Tutakavyokuwa"

Kuhusu mamlaka na sifa za Viumbe Wapya, waliokamilishwa, Mtume anatufundisha kwamba hawatakuwa na viwango sawa vya utukufu, ingawa wote watakuwa na *aina* moja ya utukufu—wote watakuwa viumbe wa mbinguni. Kutakuwa na utukufu mmoja unaowafanana viumbe hawa wote wa mbinguni, na utukufu mwingine unaowafanana viumbe wa kibinadamu, yaani wa kidunia. Kila upande katika ukamilifu wake utakuwa na utukufu, lakini utukufu wa viumbe wa mbinguni utakuwa juu zaidi—unaovuka mipaka. Maandiko yanatuambia kwamba Kanisa kwa ujumla litang'aa kama jua. (***Mathayo 13:43***) Maelezo haya kutoka kwa Bwana wetu mwenyewe kuhusu utukufu wa siku zijazo yanawahusu wote walio wa darasa la "ngano"; hata hivyo, kwa mwanga wa ufafanuzi wa Mtume (beti 41) tunaona kwamba kibinafsi kutakuwa na tofauti katika vyeo na heshima za kanisa. Wote watakuwa wakamilifu, wote watakuwa na furaha kuu, lakini, kama vile Baba alivyo juu ya yote, na alivyomuinua Mwana awe karibu naye, na kwa kuwa hii inaashiria tofauti za utukufu, utukuzaji na mamlaka, ndivyo miongoni mwa wafuasi wa Bwana, ambao wote wanapendekezwa, kutakuwa na tofauti za cheo, "kama ilivyo nyota tofauti na nyota" kwa ukubwa na mng'ao. ***1 Kor. 15:41***

Bwana wetu, katika mifano yake miwili, anaashiria tofauti hiyohiyo miongoni mwa wafuasi wake waliobarikiwa. Yeye aliyekuwa mwaminifu kwa vipaji vitano alipaswa kupokea pongezi maalum wakati Bwana atakaporudi; huku wale wengine waminifu waliokuwa na idadi ndogo ya vipaji wakishughulikiwa ipasavyo. Yule aliyekuwa mwaminifu katika matumizi ya pauni yake, na kufanikiwa kupata pauni kumi, alipaswa kupokea uongozi wa miji kumi; na yule aliyekuwa mwaminifu juu ya pauni yake hadi kupata pauni tano, angepata ongezeko la uwiano la vipaji, baraka, fursa na mamlaka**.** ***Mathayo 25:14-30***; ***Luka 19:11-27***

[F726]

Wala hatupaswi kushangaa hili, kwani tukitazama nyuma tunaona kwamba ingawa Bwana alichagua mitume kumi na wawili na kuwapenda wote, kulikuwa na watatu kati yao aliowapenda hasa, na ambao katika nyakati mbalimbali walikuwa karibu naye zaidi na katika uhusiano wa karibu zaidi kuliko wengine. Tunaweza kuwa na uhakika pia kwamba wakati "Kitabu cha Uzima" kitakapofunguliwa, na wakati nafasi za karibu zaidi na Bwana katika kiti cha enzi zitakapogawiwa, wale walio upande wa kulia na wale walio upande wa kushoto (walio karibu zaidi naye), watatambuliwa na wote kuwa wanastahili heshima na heshima maalum walizopewa. (***Mathayo 10:41***) Haitushangazi kabisa kumkuta Mtume Paulo kando ya Bwana, na pengine Yohana upande wake mwingine. Wazo si la eneo, au cheo, kwenye benchi—kiti cha enzi—bali ni la ukaribu wa uhusiano katika nguvu na utukufu wa Ufalme. Tunaweza kuwa na uhakika kwamba wote watakaounda "kundi dogo" watajaa Roho wa Bwana kiasi cha kuheshimiana; na tunaweza kujua kwa hakika kwamba hakutakuwa na wivu, bali hukumu ya kimungu kuhusu ustahiki itakubaliwa kikamilifu na Uumbaji Mpya wote. Hali hii ni ya sasa, na zaidi tunatarajia katika siku zijazo. Katika wakati huu tunasoma kwamba "Mungu ameweka viungo mbalimbali katika mwili kama alivyopenda," na wote walio sawia na Bwana daima wanatafuta, si kubadilisha mpangilio wa kimungu, bali kuutambua na kushirikiana nao. Ndivyo itakavyokuwa hakika katika siku zijazo.

Akielezea tofauti kati ya hali za sasa na zile za wakati ujao, Mtume anasema, "Imepandwa katika uharibifu: Inafufuliwa katika kutoharibika." "Ino"—Kiumbe Kipya, ambacho kuwepo kwake kuanza wakati wa kutakaswa na kuumbwa kwa Roho. Kiumbe Kipya ambacho kimekuwa kikikua na kujitahidi kudhibiti mwili na kuufanya mtumishi wake, kwa muafaka na mapenzi ya kimungu—Kiumbe Kipya ambacho kinasemekana kimeishi katika mwili, kama katika hema, huku kikisubiri mwili mpya. "*Kile*" kilipandwa katika uharibifu, katika mwili unaoweza kuharibika: "*Kile*" kilishuka hadi kifo; na bado "*Kile*" hakionyeshwi kuwa kimefariki, bali kama

[F727]
kulala, wakati hema lake la udongo lilivunjika. Ndiyo "*Kile*" kile, Kiumbe Kipya, kitakachovikwa nyumba ya mbinguni, mwili wa kiroho, katika Ufufuo wa Kwanza.

Mwili huu wa kiroho ambamo "*Yeye*" amefufuliwa, Mtume anatangaza, utakuwa usiooza—usiooza, usiokufa. Neno lililotafsiriwa hapa kama "kutokuwa na uharibifu" ni *aphtharsia*, na linamaanisha kile kisicho *na uwezo wa kufa*, kile kisichoweza kuharibika au kufa au kupita. Ni neno lile lile lililotafsiriwa "*kutokuwa na uharibifu*" katika mistari ya 50, 53 na 54 ya sura hii, na lile lile neno lililotafsiriwa "*uzima wa milele*" katika ***Warumi 2:7***, na tena katika ***2 Timotheo 1:10***.

Tangazo hilo, kwamba miili yetu ya kiroho itakuwa isiyoweza kuoza, isiyo na kifo, ni la umuhimu mkubwa sana, kwa sababu tumejulishwa waziwazi kwamba sifa hii ya kutokufa ni ya Kijehova pekee kwa asili; ilhali kwa Bwana wetu Yesu ilitangazwa kwamba, kwa sababu ya uaminifu wake, kuinuliwa kwake juu sana kulijumuisha kwa sehemu kupewa kwake *uzima ndani yake mwenyewe*, kama vile Baba alivyo na uzima ndani yake mwenyewe. Wazo huko ni lile lile—kwamba Kichwa mwenye utukufu wa Kanisa alipitia "mabadiliko" kama hayo kabisa kuelekea kutokufa, kuelekea kutaharibika, kuelekea kushiriki katika asili ya kimungu. Hatushangai kwamba mpango wa Mungu uwe mkarimu hivi kwa Mkombozi wetu mpendwa; lakini kwa hakika inatushangaza kwamba sifa hii ya asili ya kimungu, *iliyotolewa* kwa Bwana wetu pekee, iwe imeahidiwa kwa wanachama wa mwili wake, wanao-fuata nyayo zake, na wanaotafuta utukufu, heshima na uzima wa milele. ***2 Petro 1:4***; ***Warumi 2:7***

"Imefumwa kwa aibu; imefufuliwa kwa utukufu." Hapa tena Kiumbe Kipya kinarejelewa kwa neno "Ime". Katika maisha ya sasa ulimwengu haujtujui; hauelewi kwamba tumetokewa na Baba, ili tuwe watoto wake katika uwanja wa kiroho, na kwamba tuko tu kwa muda katika mwili, kwa madhumuni ya majaribio yetu, kwa ajili ya kujaribiwa kwa uaminifu wetu katika agano letu la dhabihu. "Basi sasa sisi ni wana wa Mungu." Lakini, tukitambuliwa, tunadharauwa na ulimwengu; na kwa sababu ya kujitolea kwetu kwa Bwana tunaweza

[F728]
hatutachukua hata nafasi za heshima miongoni mwa wanadamu kama ambavyo tungeweza kuchukua ikiwa vipaji vyetu vya asili vingetumika kwa ajili ya mambo ya kidunia. Kwa vyovyote vile, kama Kanisa la mwilini, sisi binafsi na kwa pamoja sasa, kama Mtume anavyotangaza hapa, "hatuheshimiki," hatuthaminiwi; na, kama anavyotangaza kwingineko, mwili wetu kwa sasa ni mwili wa aibu (uliofafanuliwa vibaya katika tafsiri yetu ya kawaida kama "mwili mchafu"). (***Flp. 3:21***) Lakini hali itakuwaje baadaye? Je, kudharauliwa kote kutakuwa kumeisha? Je, Kanisa (Kichwa na "mwili") kitakuwa kitu ambacho malaika na wanadamu wote watakithamini na kukiheshimu? Je, Uumbaji Mpya hivyo utakuwa "katika utukufu?" Ndiyo hakika! Hii ndiyo hakikisho.

"Imeoteshwa katika udhaifu; imefufuliwa kwa nguvu." Kiumbe Kipya bado kinatajwa—udhaifu uliotajwa ni ule wa miili ya sasa inayoweza kufa, kasoro zake, ambazo viumbe vipya vyote vinazihuzunika, na ambazo Mungu kwa neema huzihesabu kuwa si udhaifu wa Kiumbe Kipya, ambaye madhumuni yake, au nia zake kwa Bwana ni safi, kamili, waaminifu na imara. Imetamkwa wazi kabisa kwamba udhaifu huu hautashikamana na miili mipya ya ufufuo ya "walioteuliwa". "Inafufuliwa kwa nguvu"—nguvu ya ukamilifu, nguvu ya asili mpya, nguvu ya Mungu.

"Imefumwa mwili wa asili; imefufuliwa mwili wa kiroho." *Ni Kile kile*, Kiumbe Mpya kile kile. Ni mwili wa asili sasa—kitu pekee kinachoshikika ni mwili. Ni kwa neema ya Mungu pekee ndipo tunaruhusiwa *kuhesabu* akili mpya kuwa Kiumbe Mpya, na kusubiri wakati ambapo akili hii mpya itapewa mwili wa roho, unaoendana nayo. Mwili wa roho ndipo utakapokuwa *Yeye*, kwa maana ile ile ambayo mwili wa asili ndio *Yeye* sasa. Ni mtazamo wa utukufu kiasi gani huu! Kwa kweli, ni jambo lisiloweza kueleweka kwetu sisi ambao hatuna uzoefu isipokuwa ule wa kawaida kwa mwanadamu wa asili—isipokuwa akili zetu zimevishika kwa imani ahadi na mafunuo ya Bwana, na kuingia katika roho ya "mambo yasiyoonekana bado."

Lakini ikiwa *wazo* lenyewe la utukufu ujao limetuinua juu ya ulimwengu na mashaka yake, majaribu yake, upumbavu wake na

[F729]
furaha, je, si zaidi maana ya mambo halisi itakuwa kwetu tutakapokuwa wakamilifu na kama Bwana wetu na kushiriki utukufu wake! Si ajabu Bwana wetu alimwambia Nikodeo, "Nikiwambia mambo ya duniani, nanyi hamuamini; nitawaambia mambo ya mbinguni, mtawamini vipi?" Si ajabu inatangaza kwamba ni lazima kwanza tuzaliwe na Roho Mtakatifu kabla hata hatujaanza kuelewa mambo ya mbinguni. Bila shaka, kwa hiyo, uwezo wetu wa kukimbia mbio zilizowekwa mbele yetu katika Injili, jitihada zetu za kushinda roho ya dunia na mashambulizi ya Adui, zitakuwa kwa uwiano wa utiifu wetu kwa ushauri wa kimungu, na kutopenda ulimwengu, na kuondoa mzigo wote na dhambi inayoshambulia kwa urahisi, bila kusahau kukutana pamoja kwetu, na kuchunguza Maandiko kila siku, na kwa kila maana ya neno kutumia haki, rehema na baraka tulizopewa sisi kama watoto wa Mungu. Tukifanya mambo haya hatutashindwa kamwe, bali tutafunguliwa lango kwa wingi, kuingia katika Ufalme wa milele wa Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo." ***1 Yohana 3:2,3***; ***Rum. 8:17***; ***Yohana 3:12***; ***1 Kor. 2:14***; ***1 Yohana 2:15***; ***Efe. 6:10-18***; ***Ebr. 12:1,2; 10:25***; ***Yoh. 5:29***; ***Mat. 17:11***; ***2 Pet. 1:4-11***

[F730]

Shauku ya Nyumbani

Kama vile swala anavyotamani mito
ya maji, Ndivyo roho yangu
inavyokutamani Wewe.
Ee, ni lini nitaona uso wako, Ni lini
utaniniita?

Mara ngapi usiku huu, macho yangu
huielekeza Kuelekea makao yangu
ya mbinguni,
Na ninatamani sana wakati ule uliobarikiwa
ambapo Wewe, Bwana wangu,
utaniniambia, "Njoo!"

Na bado najua kwamba ni wale tu
watakaoona uso wako
uliobarikiwa,
Ambao mioyo yao imesafishwa na
kuachiliwa kutoka kwa kila doa la
dhambi.

Na oh, Mwalimu wangu na Bwana
wangu, najua si mwafaka kabisa
Pamoja na watakatifu wako wote
waliobarikiwa katika nuru, ili
kushiriki muungano mtamu.

Najua wale watakaoshiriki kiti chako cha
enzi Lazima wawe kama wewe,
Na matunda yote ya thamani ya
Roho Baba huona ndani yao.

Bwana, nipatie neema ya kuvumilia
zaidi Kupambana na moyo wangu
maskini,
Na *kusubiri wakati Wako* kuwa
pamoja na Wewe Na kukuona jinsi
Ulivyo!

G.W.S.